T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

SİCİLL-İ AHVAL DEFTERLERİNDE DİYARBEKİRLİ YÖNETİCİLER

İshak Şimşek

Tez Danışmanı
Doç. Dr. İbrahim Özcoşar

MARDİN – 2013

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

SİCİLL-İ AHVAL DEFTERLERİNDE DİYARBEKİRLİ YÖNETİCİLER

İshak Şimşek

Tez Danışmanı
Doç. Dr. İbrahim Özcoşar

MARDİN – 2013

ONAY SAYFASI

Doç.Dr. İbrahim ÖZCOŞAR danışmanlığında İshak ŞİMŞEK tarafından hazırlanan "**Sicill-i Ahval Defterlerinde Diyarbekirli Yöneticiler**" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

15/07/2013

Jüri:		**İmza**
Danışman	Doç.Dr. İbrahim ÖZCOŞAR	
Üye	Yrd. Doç.Dr. Ahmet KÜTÜK	
Üye	Yrd. Doç.Dr. Zülküf KARA	

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun 17/07/2013 Tarih ve 2013/15 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Enstitü Müdür V.
Yrd.Doç.Dr. Elif KESER KAYAALP

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **iii**

ABSTRACT ..... **iv**

ÖNSÖZ ..... **v**

PROBLEM ..... **vii**

Çalışmanın Amacı vii

Çalışmanın Önemi vii

Çalışmanın Yöntemi viii

Sınırlılıklar viii

TABLOLAR LİSTESİ ..... **ix**

RESİMLER LİSTESİ ..... **x**

KISALTMALAR LİSTESİ ..... **xi**

GİRİŞ **1**

OSMANLI BÜROKRASİSİ **1**

1. SİCİLL-İ AHVAL KOMİSYONU VE DEFTERLERİ **6**

1.1. Sicil Tutma Geleneğinin Osmanlı'da Geçirdiği Aşamalar 6

1.1.1. Klasik Dönemde Biyografi Geleneği: Tabakat ve Tezkireler 6

1.1.2. Sicil-i Ahval Komisyonu Dönemi 8

1.1.3. 1909'dan 1922'ye Kadar, Sicil Tutma İşlemleri 11

1.2. Sicill-i Ahval Komisyonunun İşleyişi 12

1.3. Sicill-i Ahval Komisyonunun Tuttuğu Defter ve Evraklar 15

2. DİYARBEKİRLİ YÖNETİCİLERİN TERCÜME-İ HALLERİ **19**

2.1. Abdi Efendi 19

2.2. Abdullah Mazhar Efendi 22

2.3. Abdullah Ragıp Paşa 29

2.4. Abdulaziz Bey 34

2.5. Abdulkadir Paşa 36
2.6. Abdulkadir Rasim Efendi 39
2.7. Abdulkerim Efendi 41
2.8. Abdülmecid Niyazi Efendi 45
2.9. Abdurrahman Asaf Efendi 51
2.10. Ahmet Cemil Efendi (Asena) 55
2.11. Ahmet Cemil Paşa 67
2.12. Ahmet Derviş Efendi 71
2.13. Ali Emiri Efendi 75
2.14. Behram Paşa 81
2.15. Boyacıyan Mihran Efendi 86
2.16. Cemil Efendi 97
2.17. Faik Ali Bey 98
2.18. Hacı Bekir Ağazade Abdulkadir Efendi 104
2.19. Hacı Mehmed Galip Efendi 118
2.20. Hüseyin Bey 121
2.21. Hüseyin Lütfü Efendi 122
2.22. Hüseyin Sabri Efendi 125
2.23. İbrahim Hakkı Bey 128
2.24. Mehmed Cemil Efendi 131
2.25. Mehmed Esat Bey 137
2.26. Mehmet Faik Efendi 139
2.27. Mehmed Kadri Efendi 141
2.28. Mehmed Necip Bey 143
2.29. Mehmed Necmettin Efendi 152
2.30. Mehmed Rıfat Efendi 155
2.31. Mehmed Said Paşa 158
2.32. Mehmed Şükrü Efendi 161
2.33. Mehmed Tayfun Efendi 175
2.34. Mehmed Vahid Efendi 177

2.35. Mustafa Maruf Bey 180
2.36. Mustafa Nazmi Efendi 182
2.37. Mustafa Talip Efendi 185
2.38. Pirinçizade Arif Efendi 188
2.39. Süleyman Nazif Bey 192
2.40. Yusuf Ziya Bey 195

3. DİYARBEKİRLİ YÖNETİCİLERİN TERCÜME-İ HALLERİNİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ 198

3.1. Diyarbekirli Yöneticilerin Maarif Hayatı 198
3.1.1. Diyarbekir Vilayetinde Maarif Hayatı 198
3.1.1.1. Diyarbekir'de ki Okullar ve Bu Okullarda Okuyan Diyarbekirli Yöneticiler 201
3.1.1.1.1. İlk Kademe Okulları: Sıbyan ve İbtidai'ler 201
3.1.1.1.2. Rüşdiyeler 202
3.1.1.1.3. İdadiler 203
3.1.1.1.4. Darü'l-muallim Mektebi 204
3.1.1.1.5. Medreseler 204
3.1.1.1.6. Gayrimüslim Okulları 205
3.1.2. Diyarbekirli Yöneticilerin Tahsil Durumu 206
3.1.3. Diyarbekirli Yöneticilerin Lisan Durumları 208
3.1.4. Telif Sahibi Diyarbekirli Yöneticiler 209
3.2. Diyarbekirli Yöneticilerin Toplumsal Statüleri 215
3.3. Diyarbekirli Yöneticilerin İcra Ettikleri Meslekler 217
3.3.1. Meb'uslar 218
3.3.2. Valiler 219
3.3.3. Mutasarrıflar 219
3.3.4. Kaymakamlıklar 220
3.3.5. Defterdarlık ve Maliye Mütettişliği 221
3.3.5. Diğer Önemli Görevlerde Buluna Yöneticiler 222
3.3.6. Yöneticilerin Memuriyet Durumlarını Gösteren Tablo 224
3.4. Diyarbekirli Memurların Maaş Durumları 228
3.5. Diyarbekirli Yöneticilerin Aldıkları Ödül ve Cezalar 230
3.5.6. Taltif Araçları Olarak Madalya, Rütbe ve Nişanlar 320

3.5.6.1. Madalya....320
3.5.6.2. Rütbeler....233
3.5.6.3. Nişanlar....234
3.5.7. Memurların Yer Değiştirmeleri: Ceza, Azl ve İstifa....240
3.6. Sicill-i Ahval Defterlerine Kayıtlı Diyarbekir Doğumlu Memurların Tam Listesi …. 246

SONUÇ....280

KAYNAKÇA....283

EKLER....290

ÖZGEÇMİŞ....296

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Sicill-i Ahval Defterlerinde Diyarbekirli Yöneticiler

İshak ŞİMŞEK

Mardin Artuklu Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Tarih Anabilim Dalı

2013: 313 Sayfa

20. Yüzyıl başlarına kadar önemli bir ağırlığa sahip olmayan Osmanlı bürokrasisi, III. Selim ve II. Mahmud'la birlikte önemli değişikliklere uğramıştır. Tanzimat dönemiyle birlikte mülkiye adını alan kâtipler sınıfı, bir meslek haline gelip kurumsallaşmaya başlayarak, devlete egemen olan sınıf haline gelmiştir. Bürokrasi, asıl gelişmesini II. Abdülhamid döneminde sağlamış ve bu dönemde memur sayısı 35.000'e ulaşmıştır. II. Abdülhamid büyük bir sayıya ulaşan sivil bürokrasiyi kayıt ve düzen altına almak için Sicill-i Ahval Komisyonu'nu kurmuştur. 201 defterden oluşan bu önemli arşiv hazinesinde Diyarbekir doğumlu memurlar 403 kişidir.

Osmanlı bürokrasisi hakkında derli toplu bilgileri ihtiva eden ve son dönem Osmanlı devlet memurlarına ait biyografilerin yazımında en önemli kaynağı teşkil eden Sicill-i Ahvâl Defterleri esas alınarak Diyarbekir doğumlu devlet memurlarının kayıtlarının transkripsiyonu yapılarak bunların Osmanlı bürokrasisi içerisindeki yerleri ve eğitim, sosyal, ekonomik durumlarına arşiv belgeleri ışığında değinilmiştir. Bu çalışma ile Diyarbakır araştırmaları ve şecere ilmi ile uğraşanlar için bir eksikliği kapatmayı amaçlamaktayız.

Anahtar Kelimeler: Diyarbekir, Sicill-i Ahval Defterleri, Bürokrasi, Eğitim, Taltif.

ABSTRACT

Master Thesis

Diyarbekir-born Administrators in theOfficial Rolls

İshak ŞİMŞEK

Mardin ArtukluUniversity

Institute of SocialSciences

Department of History

2013: 313 Pages

The Ottoman bureaucracy, having little effect until the beginning of the 20th century varied considerably during the periods rule of Selim 3 and Mahmut 2. Clerk class named as the civil service with the period of Administravive reforms started to become a profession and institutionalize. And it became the most influencial class on the state. Bureaucracy improved mainly in the period of Abdulhamid 2 and the number of officer reached 35.000. Abdulhamid 2 founded the comission of offial rolls in order to register and organize the large number of civil bureaucracy. There are 403 officers born in Diyarbakır in that important archive consisting from 201 rolls.

Essentially taking into account the official rolls which contain the most well organized knowledge about the Ottoman bureaucracy and the most important source for writing the biografies of officers in late period of Ottoman state. In this work, documents belonging to Diyarbakır born officers are transcipted. And the places of them in the Ottoman bureaucracy and their civil, educational, economic situations are dealt with. With this work our aim is to contribute researchers dealing with searching for Diyarbakır and the science of genealogy.

Keywords: Diyarbekir, Sicill-i Ahval Books, Bureaucracy, Education, Rewarding.

ÖNSÖZ

Çalışmamda, Osmanlı Devleti'nin en sıkıntılı ve buhranlı yıllarını içine alan, Abdülhamid döneminde, Osmanlı bürokrasisinde görev almış memurların biyografilerini içeren, bu alanda yapılacak çalışmalar için çok önemli bir kaynak niteliği taşıyan "Sicill-i Ahvâl Defterleri" ışığında, Diyarbekir doğumlu üst düzey yöneticilerin biyografileri ele alınmıştır.

Biyografi yazma geleneği Osmanlı Devleti'nde, önemli bir yere sahiptir. Bu çalışmalar "tezkire ve tabakat" adı verilen eserler şeklinde başlamış ve yükselme döneminden itibaren farklı alanlarda, farklı meslek guruplarına ait önemli eserler ortaya konulmuştur. Bu çalışmaların önemli bir kısmını padişahlar, hanedan mensupları, önemli devlet adamları ve âlimler için hazırlanmıştır. Osmanlı Devleti'nde biyografi alanındaki en önemli çalışmalar, II. Abdülhamid döneminde yapılacak olan Sicil-i Ahval Defterleri'dir.

Osmanlı Devletinde, 19. yy.dan sonra başlayan devleti merkezileştirme çalışmaları ve bu dönemde devletlerarası ilişkilerin artmasına paralel olarak artan bürokratik işlemler sonucu, büyük bir memur (bürokrat) sınıfının ortaya çıkmasıyla II Abdülhamid, bir taraftan sarayın yönetimdeki etkinliğini artırmak; diğer taraftan geniş memur kesimini düzen ve denetim altında tutabilmek için memurların düzenli kayıtlarını tutmak ve bunlarla ilgili sağlıklı bir bilgilenme ve işleyiş sağlayabilmek için Sicill-i Ahval Defterleri'nin tutulmasını sağlamıştır. Bu yolla sivil bürokrasi üzerindeki etkisi ve hâkimiyetini sağlamaya çalışmıştır. Sicill-i Ahval Defterleri'nde yer alan kayıtlardan yola çıkarak, Osmanlı bürokrasisinin üst kademelerinde yöneticilik yapan, Diyarbekirli devlet adamlarının biyografilerini inceleyerek, Diyarbakır araştırmalarında bir eksiği doldurmak, şecere ve biyografi çalışmaları yapmak isteyen araştırmacılara kolaylık sağlamak gayesi ile bu çalışma yapılmıştır.

Çalışma giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, kuruluşundan 20. yüzyıla kadar Osmanlı bürokrasisinde meydana gelen değişmeler ve gelişmeler ele alınmıştır. Birinci bölümde Sicill-i Ahval Defterleri'nin işlevi, önemi ve Sicill-i

Ahval Komisyonu'nun çalışma usul ve esasları belirtilmiştir. İkinci bölümde, Osmanlı Bürokrasisinde görev yapan Diyarbekirli üst düzey mülkiye yöneticilerinin Sicill-i Ahval Defterleri'nde yer alan tercüme-i halleri yapılmıştır. Üçüncü ve son bölümde ise sicill-i ahval kayıtlarından yola çıkılarak Diyarbekirli yöneticilerin mesleki konumları, eğitim seviyeleri, toplumsal statüleri, ceza ve taltif durumları ele alınmıştır. Sonuç bölümünde çalışmanın genel değerlendirilmesi yapılmıştır.

Başta beni böyle bir çalışmaya yönlendiren, çalışmalarım sırasında yardımını ve desteğini esirgemeyen danışman hocam Doç. Dr. İbrahim ÖZCOŞAR'a, çalışmalarım sırasında yardımlarımı esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Hatip YILDIZ'a; yaptığı fedakârlıklarla çalışmalarımı tamamlamamda emeği geçen eşime şükranlarımı sunarım.

İshak ŞİMŞEK

10.06.2013

PROBLEM

Sicill-i Ahval Defterlerinde tespit edebildiğimiz Diyarbakır doğumlu memurlar 403 kişiden oluşmaktadır. Bu çalışma, kapsamı açısından 403 kişinin transkripsiyonunu alamayacağından, konu sınırlamasına gidilmiştir. Çalışmamızda da amaçladığımız Diyarbekirli üst düzey mülkiye yöneticilerinden tespit edebildiğimiz 40 memur ele alınmış ve tüm çalışma bu memurlar üzerinden yapılmıştır. Bunlar dışında kalan diğer memurlar ise adı, doğum tarihi, baba adı ve mesleği, göreve başlama yaşı, ne şekilde göreve başladığı ve görevi, yaptığı en önemli memuriyet ve milliyetini içeren bir tablo ile tanıtılmaya çalışılmıştır.

Arşiv belgelerine dayalı çalışmalarda bir takım sorunlarla karşılaşılmaktadır. Çalışılan metnin yazı karakteri, farklı kâtipler tarafından yazılması, metnin tahrip olması, silinti gibi belgenin fiziki özelliklerinden kaynaklanan problemler yanında; bir takım yerel deyim ve tanımların kullanılması, günümüzde kullanılmayan yer adları ve isimlerin kullanılması gibi. Bu çalışmamızda da bu sorunların bir kısmı ile karşılaşılmış ve transkrip yapılırken bir kısım kelime ve cümleler okunamamıştır. Okunamayan yerler için sıralı noktalar bırakılmıştır.

ÇALIŞMANIN AMACI

Başbakanlık Osmanlı Arşivinde yer alan Sicill-i Ahval Defterleri'nde yer alan Diyarbakırlı memurlara ait tercüme-i hal belgelerini (biyografi) gün yüzüne çıkartarak, Diyarbakır tarihine ve Diyarbakırlıların hizmetine sunmaktır.

ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

Çalışmamız, Sicill-i Ahval Defterleri'nde yer alan Diyarbekirli memurların biyografilerini içeren, tespit edebildiğimiz ilk çalışma olmasından dolayı önem taşımaktadır. Diyarbakır üzerinde araştırmalar yapmak isteyenler ve de Diyarbakırlı olup kendi aile kökenleri hakkında bilgi sahibi olmak isteyen meraklılar için bir başvuru kaynağı ve bu alanda bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir.

ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışmamızda önemli bir arşiv kaynağı olan Sicill-i Ahval Defterleri taranarak elde edilen verilerin yorumlaması yöntemi kullanılmıştır.

Öncelikli olarak daha önce bu alanda yapılan çalışmalar taranarak konunun sınırları, takip edilecek metot vb. hakkında bilgi sahibi olunmuştur. Arşivden çalışma yapacağımız Diyarbakırlı memurlara ait belgeler toplanarak tasnif edildikten sonra transkiripleri yapılmıştır. Elde edilen veriler değerlendirilerek Diyarbakır'ın mülki, eğitim, toplumsal, kültürel durumuna ilişkin genel ilkelere ulaşılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın ana eksenini transkripsiyon oluşturduğundan, belgelerin orijinal diline bağlı kalınmıştır.

SINIRLILIKLAR

Belirli bir zaman diliminde (1879-1909) ve belirli kurumlarda görev yapan memur kitlesinin biyografilerini kapsayan (ilmiye, askeriye, hariciye memurlarını kapsamamaktadır), Sicill-i Ahval kayıtlarına bağlı kalınması çalışmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Diyarbekirli Yöneticilerin Okudukları Okullar ve Okuyan Kişi Sayısı… 211

Tablo 1.2. Telif ve Tercüme Eser Sahibi Yöneticiler 214

Tablo 1.3. Diyarbekirli Yöneticilerin Tahsil Durumları.....216

Tablo 1.4. Diyarbekirli Yöneticilerin Memuriyet Durumları.....…230

Tablo 1.5. Taşra Yöneticilerinin Maaş ve Dereceleri..... 235

Tablo 1.6. Rütbeler ve Alan Kişi Sayısı 241

Tablo 1.7. Diyarbekirli Yöneticilerin Aldığı Rütbe, Nişan, Madalyalar 243

Tablo 1.8. Diyarbekirli Memurların Tam Listesi 253

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1. Altın Liyakat Madalyası……..... 301

Resim 2. Hilal-ı Ahmer Madalyası ……. ….301

Resim 3. Birinci Dereceden Mecid-i Nişanı 302

Resim 4. Birinci Dereceden Nişan-ı Ali-i Osmanî 302

Resim 5. Meclis-i Mebusan Nişanı 303

Resim 6. Kürdistan Madalyası 303

KISALTMALAR LİSTESİ

Ansk.	: Ansiklopedi.
Bkz.	: Bakınız.
BOA.	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi.
C.	: Cilt.
Çev.	: Çeviren.
DH. SAİD.	: Dâhiliye Nezareti Sicill-i Ahval İdare-i Umumiyesi.
DİA.	: Diyanet İslam Ansiklopedisi.
H.	: Hicri.
Haz.	: Hazırlayan.
İ.Ü.E.F.	: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.
MEB.	: Milli Eğitim Bakanlığı.
ODÜ.	: Ordu Üniversitesi.
O.T.D.T.S.	: Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü.
Ö.	: Ölüm.
R.	: Rumi.
S.	: Sayı.
s.	: Sayfa.
SBE.	: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
SBF.	: Siyasal Bilimler Fakültesi
TCTA.	: Tanzimat´tan Cumhuriyet´e Türkiye Ansiklopedisi.
TDTD.	: Tarih Dünyası Tarih Dergisi.
TTK.	: Türk Tarih Kurumu.
vd.	: Ve diğerleri.
vb.	: Ve benzeri.
Yay.	: Yayınları.

GİRİŞ

OSMANLI BÜROKRASİSİ

Bu çalışmada, Osmanlı bürokrasisinin[1] temellerinden olup, çalışmamızın temelini oluşturan "*Sicil-i Ahval Defterlerini*" ve bu defterleri tutan, önceleri kalemiye, daha sonra mülkiye olarak adlandırılan "*Sivil Bürokrasinin*" gelişim aşamalarını inceleyeceğiz.

Osmanlı bürokrasisinin gelişim seyrini daha iyi analiz edebilmek için, konuyu iki döneme ayırarak inceleyebiliriz. Klasik Dönem; Devletin kuruluşundan, Tanzimat Fermanı'nın ilanına kadar geçen zaman (1299-1839) dilimini kapsarken; Modern bürokrasi dönemi, Tanzimat'tan devletin yıkılışına kadar geçen (1839-1922) dönemi kapsar. Osmanlı bürokrasisi üzerine önemli çalışmalara imza atan Findley, çalışmasında bürokrasiyi "*Reform Öncesi Dönem*"(1299-1789) ve "*Reform Dönemi*"(1789-1922) olarak adlandırmıştır[2].

Klasik Dönem de Osmanlı Bürokrasisi (1299-1839)

Osmanlı devletinin sürekli genişleme ve gelişme içinde olan bürokrasinin tarihini, Divan-ı Hümayununun kurulmasına kadar götürebiliriz. Nişancı ile başlayan Osmanlı bürokrasi ilk dönemlerde, Nişancı, Defterdar ve bunlara bağlı kalemlerden oluşmuştur[3].

Devletin genişleyip büyümesine paralel olarak, bürokratik iş ve işlemlerde büyük oranda artmış ve bu iş yükünü karşılayabilmek için düzenli işleyen büyük bir bürokrasi sınıfı oluşturulmuştur. 18.Yüzyıla kadar " *Rical-ı Devlet*" adı verilen

[1] Eski yunanda "krasi" iktidar anlamında kullanılmıştır. Bürokrasi ise, Bürolarda çalışanların siyasal yaşamda mühim rol oynadıkları siyasal hayat tarzı anlamına gelmektedir. Bkz; Serap Sunay; *II. Abdülhamit Döneminde Balıkesirli Mülki Görevliler Hakkında Bir İnceleme (Sicill-i Ahval Kayıtlarına Göre (1879 -1909)*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 2007, s. 16.

[2] Carter V. Findley*, Osmanlı Devleti´nde Bürokratik Reform Bâbıâli (1789- 1922),* Çevirenler Latif Boyacı-İzzet Akyol, İz Yayıncılık, İstanbul 1994, s. 37- 38.

[3] Erhan Afyoncu, "Tanzimat Öncesi Osmanlı imparatorluğu´nda Bürokrasi", *Türkiye Günlüğü*, Sayı: 58, s. 183.

yönetici sınıf, Seyfiye (askeri-idari bürokrasi), İlmiye (hukuk-din-eğitim bürokrasisi) ve Kalemiye (saray hizmetleri-kâtiplik) sınıflarından oluşmuştur.

Sivil Bürokraside denilen Kalemiye sınıfı, devletin bürokratik iş ve işlemlerini yürüten sınıftır[4]. Sonraki dönemlerde bu sınıflandırmaya, "Mülkiye Sınıfı" dâhil edilmiştir[5]. Kalemiye sınıfı, 18. yüzyıla kadar ilk iki sınıfın gölgesinde kalmışken, yüzyılın ikinci yarısından itibaren belirleyici güç haline gelmiştir. Sivil bürokrasi, devletinin cihan devleti hâline gelmesi ve altı yüzyıldan fazla ayakta kalabilmesinde, ordu ve ordunun elde ettiği zaferler kadar belirleyici bir role sahip olmuştur[6].

18. Yüzyılın ortalarından itibaren "*Bab-ı âli*"[7]nin önem kazanmasıyla devlet yönetiminde bürokrasinin ağırlığı da önemli oranda artmış ve devlet işleri Bab-ı âli tarafından yürütülmeye başlanmıştır[8]. III. Selim ve II. Mahmud'la birlikte her alanda olduğu gibi memurluk anlayışında da değişmeler başlamış ve daha çok padişahın şahsında şekillenen bürokrasisi (patrominyal ilişki)[9], yerini padişah karşısındaki konumunu güçlendirmiş, padişahın şahsında değil, temsil boyutu olan kurumlarla anılmaya başlanılan merkezi bürokrasiye bırakmıştır.

III. Selim'le birlikte gerilemenin sadece askeri olanda yapılacak düzenlemelerle giderilemeyeceği anlaşılmış ve diğer alanlarda, özellikle idari alanda

---

[4] Enver Ziya Karal, *Osmanlı Tarihi*, C.VI, s. 271; Afyoncu, s.182.

[5] Findley, *Bürokratik Reform* ..., s. 13.

[6] Sunay, s. 19.

[7] Bab-ı Ali: "Osmanlı devletinin yıkılışına kadar, devlet idaresinin merkezi sayılan yere verilen isim". Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyinleri ve Terimleri Sözlüğü*, MEB.Yay., 1983, s. 136; Osmanlıca bir ifade olarak 'yüce' veya 'yüksek kapı' manasına gelen bu terim, Avrupalı tarihçi ve seyyahların eserlerinde de "yüce kapı" manasında "*Sublime porte"* şeklinde Osmanlı Hükümeti´ni adlandırmak için kullanılmıştır. Bkz. Findley, *Bürokratik Reform* ..., s. 5.

[8] Afyoncu, s. 183.

[9] Patrominyal, kralın keyfi kararları ile tarafların kişisel özelliklerine dayanan sistem olarak tanımlanmıştır. Ülke üzerinde yaşayan insanlarla birlikte yöneticinin malı olarak kabul edilen sistemdir. Çalışanların yöneticinin hizmetkârı olarak kabul edildiği Patrimonyalizmde, bürokrasi liderin kişisel yönetim aracı olarak kabul edilir. Bu hususta Osmanlı Devletinin yapısı patrominyal mi?, değil mi? tartışmaları yapılmaya devam edilmektedir. Bkz. Findley, *Bürokratik Reform* … , s. 6; Sunay, s. 16-17; Metin Heper, "19.yy'da Osmanlı Bürokrasisi", *Tanzimatdan Günümüze Türkiye Ansk.* Cilt.1, İletişim Yayınları, s. 255.

ıslahatların yapılmasına başlanmıştır[10]. Bu dönemde batı örnek alındığından Padişah, Avrupa'yı tanıyan, Avrupa tarzı ıslahatları idare edecek memur ve yönetici sınıfını oluşturmak için yeni okullar ve kurumlar açmıştır.

II. Mahmud, batı ile teması artıracak ilk önemli kurum olan "*Tercüme Odasını*"[11] açıp, "*Vak'ay-ı Hayriye*"[12] ile ıslahatların yapılması önündeki en önemli engeli aşarak merkezi otoriteyi güçlendirmek için büyük bir ıslahat–inkılâp hareketine girişmiştir. Bu dönemde kaldırılan Enderun Mektebi'nin yerine Mekteb-i Maarif-i Adliye kurulmuş; Mekteb-i Tıbbiye, Mekteb-i Harbiye gibi okullar açılmış ve Divan-ı Hümayun'u kaldırarak yerine nazırlıkları[13] kurmuştur. Sivil bürokrasinin önem kazanması ile memurların durumları, rütbeleri (ula, sani, salis ve rabia) yeniden düzenlenmiş, memurların ücret durumunu düzenlemek için tımar sistemi kaldırılarak memurlara maaş bağlanmıştır. "*Müsadere Usulü*"[14] kaldırılmış; memurlara fes, ceket ve pantolon giyme zorunluluğu getirilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda modern bürokrasinin temelleri atılmış ve bürokrasi kurumsallaşmaya başlayarak, etkinliği ve konumu güçlenmiş yeni bir sınıf ortaya çıkmıştır.

---

[10] Findley, *Bürokratik Reform*…., s.97.

[11] Tercüme Odası: Rum isyanından sonra, 1821 yılında yabancı dil öğretmek ve Avrupa ile ilişkileri düzene koymak için açılmış devletin batıya açılan kapısı olmuştur. Buradan yetişenler Osmanlı yönetimi üzerinde etkili olacaklardır. Bkz. Bernard Lewis, *Modern Türkiyenin Doğuşu*, TTK. Ank.1993, s.89; Rüveyda Nida Yıldırım, *II. Mahmut Dönemi Islahat Hareketler*, Fırat Üniversitesi SBE, Elazığ 2006, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), s. 71.

[12] Vak'ay-ı Hayriye; Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması anlamında kullanılmıştır. Osmanlı Devletinde duraklama dönemi ile birlikte bozulan ve yapılan ıslahatlara karşı direnerek, isyanlar çıkararak, ıslahatların başarısız olmasında ki en önemli aktör olan, bu köhnemiş kurumun kaldırılması çok olumlu bir olay olarak değerlendirildiği için bu ad verilmiştir. Bkz. Yıldırım, s. 34; Mümtaz Turhan, *Kültür Değişmeleri, Sosyal Psikoloji Açısınndan Bir Tetkik,* İFAV., İst. 1994, s. 146; Lewis, s. 80-81.

[13] Carter V. Findley, *Kalemiyeden Mülkiyeye Osmanlı Memurlarının Toplumsal Tarihi*, Çev. Gül Çağalı Güven, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İst. 1996, s. 25.

[14] Müsadere Usulü: Osmanlı Devleti'nde ziraat, sanat ve ticaret çalışmaları dışında, devlet hizmetinde çalışanların ölüm, azl gibi durumlarda tüm mallarına devlet tarafından el konulmasıdır. Bkz; Karal, Osmanlı Tarihi, C. V, s. 152.

Modern Bürokrasi Dönemi (1839-1922)

Tanzimat Fermanı'yla "*Kalemiye Sınıfı*" "*Mülkiye Memurları*" olarak anılmaya başlanmıştır[15]. Bu dönemde devletin hâkim gücü mülkiye sınıfı olmuş ve devleti bu yeni sınıf yönetmiştir.

Tanzimat döneminde, memurluk keyfilikten ve bireysellikten çıkartılıp, memurların hakları, görevleri, yetkileri ve sorumlulukları hukuki olarak tanımlanmış ve devlet memuru anlayışı oluşmaya başlanmıştır[16]. Memurlar için sınav uygulamasına geçilerek ehil olanların memur seçilmesi amaçlanmıştır[17]. Bu amaçla 1846 yılında çıkartılan "*Talimat-ı Umumiye Nizamnamesi*" ile tüm memurların görevleri ve vasıfları belirlenmeye çalışılmıştır[18]. Osmanlı bürokrasisinde önemli değişmelere yol açan dönüm noktalarından biri de Islahat Fermanı'dır. Fermanla, bu tarihe kadar memur olamayan gayrimüslimler, devlet memuru olmaya hak kazanmışlardır[19]. Osmanlı bürokrasisinde önemli değişme ve gelişmelerin yaşanmasıyla, memurlar arasında ayrışmalar başlayacak ve bürokrasi gelenekçi müslüman memurlar, modernist müslüman memurlar ve gayrimüslim memurlar olarak üç kısma ayrılacaktır[20].

Osmanlı bürokrasisindeki gelişme ve değişmeler, II. Abdülhamid'le birlikte artarak devam etmiştir. II. Abdülhamid, kendi kontrolünde güçlü bir merkezi otorite oluşturabilmek için, sivil bürokrasinin elindeki gücü alarak, bürokrasiyi kendisine bağlama yoluna gitmiştir[21]. Kanun-i Esasi'nin ilanıyla, memurların statüleri anayasal

---

[15] Findley, *Bürokratik Reform*...., s. 44 ; Carter V. Findley; "19. yy´da Osmanlı İmparatorluğu´nda Bürokratik Gelişme", *Tanzimat´tan Cumhuriyet´e Türkiye Ansk.*, İletişim Yayınları, s. 259.

[16] Findley, *Kalemiyeden Mülkiyeye*..., s. 1.

[17] Ali Akyıldız, *Osmanlı Merkez Teşkilatında Reform(1836- 1856)*, İstanbul 1993, Eren Yayınları, s. 62.

[18] Sunay, s. 33.

[19] Kara, *Osmanlı Tarihi...,* Cilt VII, s. 2-6; Findley, *Bürokratik Reform*....., s. 166-174.

[20] Findley, *Kalemiyeden Mülkiyeye*..., s. 280-299.

[21] Findley, "19. yy´da Osmanlı .....", s. 187-190.

düzen içine alınmış ve memuriyet belli prensiplere bağlanılmaya çalışılmıştır[22]. II. Abdülhamid döneminde sivil bürokrasi büyük bir hızla büyümüş ve istihdam edilen memur sayısı 35.000'ni geçmiştir[23]. Memur sayısındaki bu artış, padişahın merkezi otoriteyi güçlü tutmak istemesinin yanında, yeni kurumların açılması, işsizliğin artmasına bağlı olarak devletin ekmek kapısı olarak görülmesi ve çok sayıda kişiyi memuriyetle denetim altına almak istemesi yatmaktadır[24].

II. Meşrutiyet'le birlikte yeni bir döneme girilmiş, yapılan yeni düzenlemelerle II. Abdülhamid'in tersine memur sayısı büyük oranda düşürülmüş ve bu yolla bir taraftan Abdülhamid politikasına yakın kadrolar temizlenirken, diğer yandan fazla ve gereksiz memuriyetler de eritilmiştir.

[22]Şeref Gözübüyük, Suna Kili, *Türk Anayasa Metinleri*, Ankara Üniversitesi SBF., Yay., Ankara 1982, s. 32.

[23] Findley, *Kalemiyeden Mülkiyeye...*, s. 23; Findley, adı geçen makalesinde ise bu sayıyı 100.000'in üzerinde bir rakam olarak belirtmektedir.

[24] Findley, "19. yy´da Osmanlı ....", s. 262.

1. SİCİLL-İ AHVAL KOMİSYONU VE DEFTERLERİ

1.1. Sicil Tutma Geleneğinin Osmanlı'da Geçirdiği Aşamalar

Arşiv belgeleri, tarih çalışmaları için hayati öneme sahiptir. Devlet kurumlarına ait arşiv vesikaları gerek kurumların incelenmesinde, gerekse de kendi döneminde yaşanılan olayları aydınlatmada önemli bir rol oynamaktadır. Osmanlı devleti iğneden ipliğe her şeyi yazıya aktardığı için çok zengin arşiv kaynaklarına sahiptir. Bu arşiv hazinesi içerisinde önemli bir yere sahip olan ve Osmanlı Devleti'nin son elli yılına ait çok değerli bilgilere haiz olan Sicill-i Ahval Defterleri, Osmanlı tarihinin incelenmesinde, bilhassa biyografi (tercüme-i hal) çalışmalarında temel kaynak niteliği taşımaktadır.

Biyografi çalışmaları her dönem büyük bir ilgi görmüştür. İlk çağlardan günümüze doğu ve batı toplumlarında değişik adlarla biyografi çalışmaları yapılmıştır. Osmanlı'da biyografi yazıcılığına kayıtsız kalmamış ve bu alanda önemli çalışmalar yapılmıştır.

1.1.1. Klasik Dönemde Biyografi Geleneği: Tabakat ve Tezkireler

Osmanlı Devletinde, biyografi yazım geleneği, Sicill-i Ahval Komisyonunun kuruluşundan önce, "*Tabakat"* adı verilen çeşitli meslek gruplarının biyografilerinden oluşan tercüme-i ahval eserlerinin yazılması ile başlamıştır[25]. Arapça bir kelime olarak tabakat, tabaka kelimesinin çoğuludur[26]. Aynı mesleği icra eden veya aynı mezhebe bağlı ilim adamlarının biyografilerinin bir arada bulunmasını sağlayan ilim dalı olarak tanımlanmaktadır. Farklı tabakat kitabları vardır. Bunlar, "*Tabakatü'l-muhaddisin*", "*Tabakatu'l-fukaha*", "*Tabakatu's-şuara*"

[25]Gülden Sarıyıldız, *Sicill-i Ahval Komisyonun Kuruluşu ve İşlevi 1879–1909*, İstanbul, 2004, s. 4-5.
[26] Ferit Develioğlu, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Doğuş Matbaası, Ankara 1962, s. 1208.

ve "*Tabakatu's-sufiyye*" dir. İlk tabakat kitabı denilebilecek eser İbn Saad'ın (ö. 845) "Et-Tabakatü'l-Kübra" adlı eseridir[27].

Biyografi (tercüme-i hal) alanında kayda değer diğer bir çalışma "*Tezkire"*lerdir. Kelime olarak, "*zikredilen, sözü edilen, bahsi geçen*" anlamına gelen kelimenin çoğulu "*tezakir"*dir[28]. İlk tezkire örnekleri "*Şuara Tezkireleri*", "*Ulema tezkireleri" ve "Meşayih Tezkireleri*" şeklinde yapılmıştır. İlk şuara tezkire çalışması,1538 yılında Sahi Bey tarafından kaleme alınan "*Heşt Beheşt*"'dir[29].

Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde tercüme-i hal çalışmaları, daha çok yazılan tarih eserleri içerisinde tercüme-i hal çalışmalarına bölümler ayırarak ele alınmıştır. Osmanlı Devletinde ilk önemli biyografi eseri, Taşköprülüzade'nin yazdığı "*Şakayik"*adlı eser kabul edilmektedir. Bunun yanında, Kâtip Çelebinin "*Fezlekesi"*, Mehmet b. Mehmet'in "*Nuhbetü'l-Tevarih*"[30] aslı eserleri de bu alanda yazılmış diğer önemli eserlerdir[31]. Bunlar dışında 16. yüzyılda kaleme alınan birçok tarih eserinde, öncelikle padişahların ve devrin önemli simalarının hayat hikâyelerine kısa kısa değinilmiştir[32].

Osmanlı Devleti'nin son döneminde de aynı gelenek devam ederek çeşitli meslek ve memuriyetlere ait çok sayıda tercüme-i hal eseri verilmiştir. Mehmet Süreyya Bey'in (1845-1909) "*Sicill-i Osmanî*" adlı eseri döneminde yazılmış en kapsamlı eserdir. 6 Cilt olarak basılan bu eserde, enderûn ve bîrûn erkânı ile merkez ve taşradaki ilmiye, kalemiye, mülkiye ve seyfiye erkânı yer almaktadır. Bunlar

---

[27] Nureddin Turgay, "Tabakat" mad., *Şamil İslam Ansiklopedisi*, C.II, s. 139.

[28] Develioğlu, s. 1331.

[29] Feridun M. Emecen, "Osmanlı Kronikleri ve Biyoğrafi", *İslam Araştırmaları Dergisi*, Sayı 3, 1999, s. 83.

[30] Mehmed b. Mehmed'in kaleme aldığı " Nuhbetü'l- Tevarih" adlı eser, Hicri 1000 ve 1050 yılları arasında ki padişahları, veziriazamları, vezirleri, şeyhülislamları, İstanbul ve Edirne kadılarının hal tercümelerini içine almaktadır.

[31] Emecen, s. 85.

[32] Aşıkpaşazade'nin "Tevarih-i Al-i Osman", Kemalpaşazade'nin "Tevarih-i Al-i Osman", Gelibolulu Mustafa Ali'nin ve Hoca Saadettin Efendi'nin eserleri zengin biyografik malzemeler barındırmaktadır. Bkz. Emecen, s. 88.

dışında şairler, hattatlar ve tarikat şeyhleri vb yer almaktadır. Bu eser birçok kişi hakkında tek bilgi kaynağıdır. Müellif, bu eserde yer akan birçok kimseye ait bilgileri, bugün olmayan mezar taşlarından derleyerek oluşturmuştur[33]. Bursalı Mehmet Tahir'in *"Osmanlı Müellifleri"* adlı dört ciltlik eseri de bu konuda yazılan diğer önemli bir kaynaktır[34].

Ali Emiri Efendi'nin "*Tezkire-i Şuarâ-yı Âmid*" ve "*Esâmî-i Şu'arâ-yı Amid*" adlı eserleri Diyarbekir üzerine yapılan en önemli tercüme-i hal çalışmalarıdır. Diyarbekirli olan Ali Emiri Efendi, Diyarbakır'da doğan, yaşayan, yetişen bilginleri, şeyhleri, şairleri unutulmaktan kurtarmayı amaçlamıştır. Bu amaçla uzun bir süre şehrin mezarlıklarını dolaşarak ve seksen-doksan yaşlarındaki kişilerle konuşarak topladığı bilgileri üç yıllık bir çalışmayla büyük bir esere dönüştürmüştür[35]. Müellif bu eserleriyle, Diyarbekirli birçok tarihi şahsiyeti unutulmaktan kurtarmıştır.

Cumhuriyet döneminde de biyografi alanında önemli eserler oluşturulmuştur[36]. Osmanlı Devletinin son dönemlerinde tercüme-i hal alanında yapılan çalışmaların şüphesiz en önemlisi "*Sicill-i Ahval Defterleri"*dir.

1.1.2. Sicil-i Ahval Komisyonu Dönemi

Osmanlı devlet teşkilatında görev alan memurların vazifeleri süresince, özel durumları, memuriyet sırasındaki durumları, tarihî seyir, ahlak ve gidişatları gibi durumlarının kaydedildiği defterlerin tescili işlemine "*Sicill-i Ahval*", meydana getirilen defterlere de "*Sicill-i Umumi Defterleri*" adı verilmektedir[37]. Başlangıçta "Sicill-i Ahlak" tabiri kullanılırken, daha sonra "Sicill-i Ahval" tabiri

[33] Mehmet Süreyya, *Sicill-i Osmâni veya Tezkire-i Meşâhir-i Osmaniye I-IV*, İstanbul 1308.

[34]Bursalı Mehmet Tâhir, *Osmanlı Müellifleri I-IV*, İstanbul 1342.

[35]Melek Gençboyacı, Diyarbakır'dan İstanbul'a Ali Emîrî Efendi, e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi -www.e-sarkiyat.com- ISSN: 1308-9633 Sayı: VII, Nisan 2012.

[36]İbnülemin Mahmut Kemal İnal, *Son Devir Türk Şairleri I-IV*, İstanbul 1941; Ali Çankaya, *Mülkiye Tarihi ve Mülkiyeliler,* Ankara 1968; Sadık Albayrak, *Son Devir Osmanlı Uleması*, C. I, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yay., İstanbul 1996.

[37] Pakalın, O.T.D.T.S., C. III, 1993, s. 210; Yusuf İhsan Genç, Mustafa Küçük, Raşit Gündoğdu *vd*., Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi (Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayın No: 42), İstanbul 2000, s. 240.

kullanılmıştır[38]. Sicill-i umumi defterlerinde sadece ünlü kişilerin özgeçmişleri değil, Osmanlı Devleti sınırları içerisindeki resmî kurumlarda döneminin tabiriyle kalem efendiliği (memurluk) yapmış herkesin özgeçmişleri mevcuttur[39].

Osmanlı Devleti'nde, 1879 tarihine gelinceye kadar devlet kademelerinde görev yapanların sicilleri belirli bir plan dâhilinde düzenli olarak bir defterde toplanmamıştır. Sicil-i Ahval Komisyonu devlet memurları hakkında sağlıklı bilgiler sahip olmak için kurulmuştur. Sicill-i Ahval Komisyonu kurulmadan önce de bu alanda çalışma yapmak için birtakım adımların atıldığını görmekteyiz. Bu çalışmaların ilk örneği Ahmed Cevdet Paşa'nın dâhiliye nezareti sırasında, 26 Mart 1877'de kurulan*"Memurin Kalemi Müdürlüğü"*dür[40]. Memurin Kalemi Müdürlüğünün görevi, mülkiye memurlarının kayıtlarını tutmak; memurların nerelerde görev yaptıkları, nasıl çalıştıkları, azil ve tayin işlemleri, aldıkları cezalar ve emekli olacaklar hakkında gerekli kayıtları tutmak ve işlemleri takip etmektir[41]. Yine bu konuda yapılan bir diğer çalışma da "*İntihab-ı Kaymakamlar Komisyonu*" adıyla, kaza kaymakamlıklarına seçileceklerin yetenekli ve ehliyetli kişilerden seçilmesini sağlamak için kurulan kurumdur[42].

Fakat bu çalışmalarla istenilen amaca ulaşılamamasından işlerin daha düzenli yürütülebilmesi için yeni bir düzenlemeye ihtiyaç duyulmuştur. Çalışmamızın da esas kaynağını teşkil eden Sicill-i Ahval Komisyonu bu ihtiyacın ürünü olarak kurulmuştur. Önceleri geçici olarak "*Muvakkat Sicill-i Ahval Komisyonu*" olarak kurulan bu komisyon, 6 Şubat 1879'da Dâhiliye Nezareti'ne bağlı *"Sicil-i Ahval Komisyonu*" adıyla daimi olarak kurulmuş ve sicil çalışmalarına başlamıştır[43].

---

[38] Çetin, s. 89.

[39] Yusuf İhsan Genç vd, ..., s. 240.

[40] Ahmet Cevdet Paşa; *Tezakir,* Yayınlayan Cavit Baysun, TTKB, Ankara 1986, s. 168 -169.

[41] Sarıyıldız, s. 8.

[42] Sarıyıldız, s. 9.

[43] Sarıyıldız, s. 12-15.

Bu komisyonun çalışma usullerini belirlemek için tarifnameler, nizamnameler talimatlar yayınlanmıştır. İlk düzenleme[44], 3 Mart 1879 tarihinde yayınlanan *"Ahvâl-i Memûrîn Sicili Komisyonu Talimâtı"'*dır. Bu talimatname, memurların tercüme-i hâl varakalarını nasıl dolduracakları, sicil işlemlerinin nasıl yürütüleceği gibi konuları içermektedir. Yine aksamalar üzerine 23 Mart 1880 tarihinde "*Sicill-i Ahvâl Tâ'limâtına Zeyl"* yayınlanmıştır. Görülen aksaklıkları gidermek üzere; 8 Ocak 1888 tarihinde "*Me'mûrîn-i Mülkiyenin Tercüme-i Hâllerinin Sûret-i Kayd ve Tahrîrini ve Teferruâtını Mübeyyin Ta'rifnâme";* 24 Ocak 1888 tarihli "*Sicill-i Ahvâl Komisyon-ı Umûmîsi Nizamnâmesine Zeyl*", ve son olarak 1909 tarihinde devlet teşkilatında ve yönetim sisteminde meydana gelen değişiklikler neticesinde, 9 Haziran 1914 tarihli "*Sicill-i Ahval-ı Me'murin Nizamnamesi"* yayınlanmıştır[45]. Görüldüğü gibi sicil tutma işlemlerini düzene koyabilmek için ve ihtiyaç hâsıl oldukça yeni düzenlemelere gidilmiştir.

93 Harbi'nden sonra imzalanan Ayestefenos ve Berlin anlaşmaları sonucu zor durumda kalan Osmanlı Devleti üzerindeki, Avrupa ülkelerinin baskıları sonucu yapılan ıslahatların tüm vilayetleri kapsaması ve gayrimüslim memurların daha önce bulunamadıkları görevlere getirilecek olmaları, memur seçimi ve tayinlerinde yeni bir yapılanmaya gitme zorunluluğu ortaya çıkarmıştır[46]. Bunun üzerine II.

---

[44] Talip Mert, Sicill-i Ahvalle ilgili olarak kaleme alınan ilk tarifnamenin "Sicill-i Ahval Talimat-ı Umumiyesi ve Zeyli ile Tarifnamesi Ahkâm-ı Münderecesini Tavzihan ve Tadilen Vaz Olunan Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye Sicill-i Ahval Kanunname-i Umumiyesi" olduğunu ve bu tarifnamenin 8 fasıl ve 39 maddeden oluştuğunu belirtir. Bu konuda daha detaylı bilgi için bkz. Talip Mert, "Sicill-i Ahvâl Defterleri ve Buna Dair Yayınlanan Nizamnâmeler-I", *Arşiv Araştırmaları Dergisi,* Sayı 2, 2000, s 97-111; Sarıyıldız'da eserinde bu tarifnamemin yayınlanmayan bir nizamname olduğunu belirtiyor. Bkz. Sarıyıldız, s. 121.

[45] Sarıyıldız, s. 117-121.

[46] "…1895 Mayıs´ında İngiltere, Fransa ve Rusya, Babıâli´ye verdikleri ortak nota ile ıslahat yapılacak vilâyetlerin sınırlarını çizmişlerdi. Böylece "Vilâyet-i Sitte" meselesi doğmuştu. Verilen bu notada, vilâyetlerin yeniden düzenlenmesi, valilerin tayini sırasında büyükelçilerin onayının alınması, valilerin Müslim ve gayrimüslimlerden tayin edilmesi, vali hangi dindense, yardımcısının karşı dinden olması, mutasarrıflıkların ve kaymakamlıkların bir kısmına gayrimüslimlerin atanması, mülki taksimatta değişiklikler gibi Osmanlı Devleti Ayaklanmasının getirdiği olumsuz hava ile yapılan görüşmeler sonucunda bu ıslahat projesi kabul edilmiştir. Bu sebeple, ıslahatların tüm vilâyetleri kapsaması, gayrimüslimlerin daha önce yer almadıkları görevleri atanacak olmaları ve mülki taksimatta yapılması gereken değişiklikler Batılı devletlerin müdahalelerini artacağının açıkça

Abdülhamid, yönetim üzerindeki otoritesini daha da artırmak ve sivil bürokrasi üzerinde tam bir denetim kurmak istemiştir[47]. Bunun üzerine, "*Sicill-i Ahvâl Komisyonu" ve "Memurin-i İntihab Komisyonu"* kaldırılarak, yerine 1896'da, hiçbir daireye bağlı olmayan, tamamen bağımsız yeni bir kurum olarak ve daha geniş yetkilerle donatılarak "*Memurîn-i Mülkiye Komisyonu"* kurulmuştur[48].

Bu komisyonun amacı, memurların atama, nakil, azil, seçimi ve teftişleri ile ilgili iş ve işlemleri yerine getirmekti. Bunun yanında mülkiye ve maliye müfettişleri de memurların görevlerini doğru yapıp yapmadıklarını teftiş edecekler ve tuttukları raporları da üç ayda bir Memurîn-i Mülkiye Komisyonu'na göndereceklerdi. Kısacası bu komisyon memurların hem atamaları hem de personel sicil sistemini düzenlemekten sorumluydu[49].

1.1.3. 1909'dan 1922'ye Kadar, Sicil Tutma İşlemleri

II. Meşrutiyet´in ilanı ve Kanun-ı Esasi'nin yeniden değişikliklerle yürürlüğe girmesiyle birlikte, sicil tutma işlemlerinde de önemli değişikliklere gidilecektir. Temel politikası Abdülhamid ve onun politikalarını kaldırmak olan İttihat ve Terakki Cemiyeti, devlete egemen olup gücü ele geçirince bu politikasını uygulamaya koyacaktır. Bu bağlamda Abdülhamid döneminde kurulan, önce "*Sicill-i Ahval Komisyonu*", daha sonra "*Memurin-i Mülkiye Komisyonu*" kaldırılarak, yerine Dâhiliye Nezaretine bağlı olarak faaliyet yürüten *"Sicill-i Ahval Memurin Komisyonu"* kurulmuştur. Bu komisyonla önceki komisyonların takip ettiği işleyiş ve çalışma usullerinde değişikliklere gidilmiştir. Yeni işleyişte her dairenin kendi memurunu seçmesi kuralı getirildiğinden umumî sicillere gerek kalmamış ve her daire kendi memuru için özel sicil dosyaları tutmaya başlamıştır. Bundan sonra

---

görülmesi üzerine, memur seçimi ve tayininde yeni bir yapılanmaya kaçınılmaz olmuştur……"Bkz. Sunay, s. 13.

[47]Findley, *Bürokratik Reform*….,s. 225.

[48] Sarıyıldız, s. 88-89.

[49] Yasemin Beyazıt, *Sicill-i Ahvâl Defterleri'nin Tahlili ve Denizli Merkez Doğumlu Memurlar Üzerine Bir Prosopografi Denemesi*, Uluslararası Denizli ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu, 1. Baskı, C. I, Denizli 2007, s. 502.

memurların sicilleri, sicill-i ahvâl defterleri olarak bilinen umûmî sicillere geçirilmemiştir[50]. 1914'te çıkartılan yeni sicil nizamnamesiyle, memurlara tasdikli tercüme-i hâl varakaları yerine, sicil cüzdanları verilmeye başlanmıştır[51]. Sicill-i Ahval Memurin Komisyonu'nun tuttuğu kayıtlar önceki komisyonun tuttuğu defterlere zeyl olacak şekilde kaydedilmiş ve bu kayıtlar elli bini aşkın belge halinde "*Memurin Muamelat Dosyaları*" olarak düzenlenerek korunmuştur. 1909-1922 (H.1326-1338) yılları arası sicil evrakları diğer kayıtlardan ayrı olarak "DH. MEM" adıyla Osmanlı arşivinde korunmaktadır[52]. Osmanlı devletinde sicil işlemleri yıkılışa kadar bu kurum tarafından tutulmuş ve bu komisyon 1922 yılına kadar varlığını sürdürmüştür.

1.2. Sicill-i Ahval Komisyonunun İşleyişi

Sicill-i Ahval Komisyonunun kuruluşundan 1909 yılına kadar, mülki ve idari memurlardan 92.137 [53]kişinin kaydı tutulmuştur. Bu kayıtlar toplam 201[54] adet büyük boy sicil defterinde toplanmıştır.[55] Bu defterlerin kimisi kısa, kimisi ise teferruatlıdır. Bugün, Başbakanlık Osmanlı Arşivinde Sicill-i ahval defterlerinde, memur adlarına göre alfabetik olarak tanzim edilmiş olan 17 cilt fihristi vardır.

II. Abdülhamid'in emriyle ilk kez tutulmaya başlanan ve personeli hakkında bilgi sahibi olmak için tutulan sicill-i ahval kayıtları ile Osmanlı uyruğu olan

---

[50] Sarıyıldız, s. 107.

[51] Sarıyıldız, s.168.

[52] Mübahat S. Kütükoglu, "Sicill-i Ahvâl Defterlerini Tamamlayan Arsiv Kayıtları*", İ.Ü.E.F Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, Sayı, 12, 1982-1998, (1998), s. 144.

[53] Sayı konusunda araştırmacılar tam bir fikir birliğine varamamışlardır. Başbakanlık Osmanlı Arşiv Rehberi'nde bu sayı 90.000 olarak kabul edilirken; Findley, bu sayıyı, bir kısmının mükerrer olduğunu söyleyerek 70.000 civarında olduğunu kabul etmektedir. Yusuf İhsan Genç vd.,... s. 241; Findley, *Kalemiyeden Mülkiyeye..,* s. 22

[54] Sicil-i umumi defterlerinin sayısı hususunda da bir görüş birliği olmamıştır. Findley ve Talip Mert, defter sayısını 196 alarak kabul ediyor. Bkz; Findley, *Kalemiyeden Mülkiyeye*..., s. 374; Mert, s. 97.

[55] Yusuf İhsan Genç vd., ,.,, s. 240; Ahmet Yadi, Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Ordu Doğumlu Memurlar, ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü,Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, C. 3 S., 6 2012, s. 301. Issn: 1309-9302 http://sobiad.odu.edu.tr; Atilla Çetin,*"Sicil-iAhvâl Defterleri ve Dosyaları"*, Türk Dünyası Tarih Dergisi, S. 66, İstanbul 1992, s. 34-42.

şer'iyye, askeriye ve zaptiye dışında kalan dâhiliye, mülkiye, adliye, maliye, evkaf... vd. gibi dairelerdeki bütün personelin en büyüğünden en küçüğüne kadar hepsinin tercüme-i halleri ve meslekî gelişim kayıdları tutulmuştur[56].

Sicill-i Ahval Komisyonu, kayıtlarını memurları iki sınıfa ayırarak tutmuştur. Birinci sınıf, kayıtları Sicill-i Ahval Komisyonu tarafından incelenerek tescil edilen ve atamaları irade-i seniyye gerektiren üst düzey memurlardan oluşanlar. İkinci sınıf ise, kayıtları sicil şubeleri ve hususi komisyonlarca işlenerek tescili yine bu komisyonlarca yapılan ve atamaları nazır ya da vali gibi amirlerin yetkisinde olan memurlardan oluşmaktadır[57]. Birinci sınıf memurların kayıtları, "*umumi sicillere*" doldurulurken, ikinci sınıf memurların kayıtları "*hususi sicillere*" doldurulmuştur.

1909'da yapılan yeni düzenleme sonucu, memurların sicilleri artık sicil-i ahval defterleri olan umumi sicillere işlenmesinden vazgeçilmiştir. Buna göre, her daire kendi memurunu kendi seçmiş ve her daire kendi memuru için hususi sicil dosyasını kendisi tutmuştur. 1914 tarihli yeni sicil nizamnamesiyle de, artık memurlara tasdikli tercüme-i hal varakaları düzenleme yerine, memurlara sicil cüzdanları verilmeye başlanmıştır[58].

Memurlar için sicil kaydı tutma işlemi, Ahmed Cevdet Paşa'nın Dâhiliye Nazırlığı yaptığı dönemde başlamasından ötürü, ilk sicil dosyası da kendisi için düzenlenmiştir[59].

Tercüme-i hâl varakalarının kenarlarında bulunan sorulardan, bu evrakların nasıl doldurulacağı hakkında bilgi sahibi olmaktayız. Tercüme-i hal varakalarında şu beş soruya cevap aranmaktadır. Buna göre;

---

[56] Sarıyıldız, s. 29.

[57] Findley, *Kalemiyeden Mülkiyeye*... s. 373; Sarıyıldız, s. 29.

[58] Sarıyıldız, s. 168; Çetin, s. 93; Sunay, s. 14.

[59] Mert, s. 97.

1- Memurun kendisiyle babasının ismi, mahlas ve şöhreti, babası memur ise rütbesi, memur değil ise ne iş yaptığı, nereli olduğu, hayatta olup olmadığı, etnik kökeni ve tabiiyetinin ne olduğu, ailesinin hangi sülaleye mensup olduğu.
2- Memurun doğum yeri ve tarihi (hicrî ve rumî tarih).
3- Hangi okullarda öğrenim gördüğü, aldığı dersler, diplomasının (tasdikname, icazetname, şahadetname) olup olmadığı, bildiği yabancı diller ve basılmış kitap ve risalelerinin olup olmadığı.
4- Devlet hizmetine ne zaman ve kaç yaşında girdiği, mülazemetle işe başlayıp başlamadığı, memuriyeti boyunca aldığı maaş ve harcırahı, bulunduğu memuriyetlerdeki işe başlama ve işten ayrılma tarihleri, aldığı rütbe ve nişanlar.

5- Devlet memurluğu süresince hakkında şikâyet olup olmadığı, görevini kötüye kullanıp kullanmadığı, yargılanıp yargılanmadığı, yargılandı ise ceza alıp almadığı[60].

Bu bilgilerden baba adı, doğum yeri, tahsili okuduğu okullar, gibi ilk kısım bilgiler, bizzat kendileri tarafından doldurulurken; terfi nişan, madalya, ceza, azil, emeklilik (tekaüd) gibi görev sırasındaki değişiklikler ise bağlı oldukları kurumlardan gelen yazılar ilave edilerek düzenlenmiştir. Memurlar matbû' sicil varakasını kendi beyanlarına göre doldurduktan sonra verdikleri bilgilerin doğru olup olmadığı ilgili daire amirlerince tasdik edilmiştir. Memurlarla ilgili belgelerin asılları ya da onaylanmış suretleri görülerek iade edilmiştir. Böylece Sicill-i Ahvâl Komisyonu tarafından doğruluğu kanıtlanmış sicil dosyaları defterlere kaydedilmiştir.

Sicil-i Ahval Defterlerinde, kayıtların tutulması amaçıyla, her şahıs için iki sayfa düzenlenmiştir. Bazı şahısların kayıtları yüzeysel yazıldığından yarım sayfa bile tutmazken; bazı şahısların kayıtları ise ikiden fazla sayfa tutmaktadır.[61] Sayfa

[60] BOA, DH. SAİD. MEM. 1/9.

[61] Bu hususta Diyarbekirli yöneticilerden Defterdar Mehmet Şükrü Efendinin kaydı 6 sahife tutarken; mutasarrıflık yapan Mehmet Esat Beyin kaydı bir sayfa bile tutmamıştır. Mehmet Şükrü Efendi için, BOA. DH. SAİD. 0004 /00240 - 00080/ 00053 - 00150 /00021; Mehmet Sait Bey için, DH. SAİD. 00112 00170 nolu kayıtlara bakılabilir.

sayısı ikiden fazla ise sayfa kenarlarına devamının hangi sayfa ve numarada olduğuna dair not düşülmüştür[62].

1.3. Sicill-i Ahval Komisyonunun Tuttuğu Defter ve Evraklar

Sicil-i Ahval Dairesi, kayıt tutma, yazışmalar, belge, istatistikler vb. işlerin türüne göre üç bölüm halinde teşkilatlanmıştır. Tedkikat, Tescilat ve Evrak Kalemleri.

Tescilat Kalemi: Tüm devlet memurlarının memuriyete başlamalarından ayrılana kadar, terfi, zam, nişan, maaş artışı tekaüd vb. gibi memurun vazifesini ifa sırasında oluşan olumlu-olumsuz her türlü işlemi kayıd etmektir. Diğer bir görevi, tüm tercüme-i hal varakalarını ve vukuat zeyillerini esas defterlerine kaydetmek ve bunlar hakkında istatistikî bilgiler tutarak bunları hülasatü'l-kuyud defterlerine kayıd etmektir. Üçüncü görevi, memurların azil ve tayinlerini, rütbe ve nişanlarını, memuriyet değişikliklerini, memurun ve babalarının isimlerini, tercüme-i hal varaka numaralarını fihrist defterlerine kayıt etmek. Dördüncü görevleri de devlet dairelerinden ve sahipleri tarafından talep edilen birinci sınıftan tescil edilen ve kendi şubelerine ve ilgili komisyonlara gönderilmesi gereken tercüme-i hal varakalarının tasdikli suretlerini kopya etmektir[63].

Tedkikat Kalemi: Her türlü tercüme-i hal evrakının araştırılması, özetlenmesi, bunların içerdikleri bilgilerin kayıtlara uygun olup olmadığını tespit etmektir.

Evrak Kalemi: Gelen ve giden evrakları kaydetmek, ilgili yerlere göndermek, sahiplerine verilecek tercüme-i hal suretlerini teslim etmek, her türlü evrakı korumaktır[64].

Sicil-i Ahval Dairesi, sicil muamelatı ile ilgili bilgi ve belgelerin kaydedildiği ve kullanılış amaçlarına göre farklı isimlerle anılan defter ve belgeler tutmuştur.

---

[62] Kütükoğlu, s. 142.
[63] Sarıyıldız, s. 17-20.
[64] Sarıyıldız, s. 21-22.

Bunlardan bazıları şunlardır. sicill-i umumi defterleri, sicill-i hususi defterleri, fihrist defterleri, jurnal defterleri ve defatir-i mahsusa adlı defterler ile tercüme-i hal varakaları, tercüme-i hal varakalarının hülasası, tercüme-i hal varakalarının tasdikli sureti, vukuat cetvelleri, hülasatü'l kuyud cetvelleri gibi belgelerdir[65].

Sicill-i Ahvâl Defterleri, muhteva bakımından son dönem Osmanlı memurlarının biyografileri ve dönemin personel politikası bakımından önemli kaynakların başında gelmektedir. Bu kadar önemli olan bu belgeleri tutan Sicill-i Ahval Komisyonu, çalışmalarını zor koşullarda ve yetersiz personelle yaptığından istenilen verimi sağlayamamıştır. Karşılaşılan en önemli sorunlar şunlardır.

1- Kullanılan mekânın ihtiyaca cevap veremeyecek kadar küçük, bakımsız ve kötü koşullarda olması.
2- Yeterli derecede eğitim almamış personelle tüm devlet memurlarının, her türlü işlerini takip edebilmek zorunda kalınması.
3- Görevlilerin yeterli eğitime sahip olmaması.
4- Komisyonun ihtiyaç duyduğu evrak, yazışmalar vb. için yeterli tahsisatın ayrılmaması.
5- Komisyonda çalışan memurların maaşlarının yeterli düzeyde olmaması gibi etkenlerdir.

Bunlar dışında, bazı memurların doğru evrak vermemeleri, özgeçmişlerini vermek istememeleri veya yanlış bilgi vermeleri gibi olumsuzluklar da eklenebilir.

Nitekim 1879-1885 yılları arasında, Sicill-i Ahvâl Komisyonu'na verilen biyografilerin önemli bir kısmı inceleme yapılmadan ve resmi bilgilerle doğrulukları kanıtlanmadan sicile geçirilmişlerdir. Bu yüzden memurlarla ilgili bilinmesi gereken pek çok nokta sicil kayıtlarında aydınlatılamamıştır. Bundan dolayı 1888'den itibaren memurların verdiği bilgilerin doğruluğu, tam bilgi verip vermedikleri resmi

[65] Sarıyıldız, s. 122- 158.

belgelerle karşılaştırılarak, doğru olduğu tespit edilenler tescil edilerek kayıtlara işlenmiştir[66].

Mali sıkıntı çeken komisyonun para ihtiyacını karşılayabilmek için kaynak bulma yoluna gidilmiştir. Bu amaçla gelir kaynakları olarak kayıt harcı, pul bedeli ve salname geliri belirlenmiştir.

Kayıt Harcı (Harc-ı Kaydiye): Memurların isteyecekleri geçmiş hizmetlerini gösterecek tercüme-i hal varakalarının, her tasdikli sureti için 10 kuruş kayıt harcı alınması.

Pul Parası: Alınan tercüme-i hal varakasının tasdikli suretinin arkasına yapıştırılmak ve mühür ile iptal edilmek üzere, pul yapıştırılması karşılığı 10 kuruş alınması.

Salname-i Devlet-i Aliye-i Osmaniye Geliri: 1888'den itibaren devlet salnamesi hazırlama ve basım ve dağıtım işi Sicill-i Ahval Komisyonu'na bırakılmıştır. Komisyon iş ve işlemleri için çıkartılan talimatname üzerine, ümera, zabitan-ı askeriye ve istisna tutulan bir kısım mamur ve kâtipler dışında maaşı 1000 kuruş ve üzerinde olan memurlardan her sene hazırlanan bu devlet salnamesine karşılık, maaşlarının Nisan ayından bir mecidiye kesilmesi karşılığında salname alınması zorunluluğu getirilmiştir[67]. Bu yollarla zor şartlarda ve az bir tahsisatla görev yapan komisyonun çalışmalarını daha rahat ve hızlı yapabilmesi için yeni personel görevlendirmesinin yolu açılmıştır.

Sicil kayıtlarının istenildiği gibi düzenli tutulabilmesi, ehliyetli memurlara ve teşkilatlanmaya bağlıdır. Bu konudaki en önemli eksiklik komisyona düzenli ve noksansız ve zamanında bilgi akışının sağlanamamasıdır. Vilayetlerde, livalarda ve merkez dairelerde müstakil sicil şubelerinin kurulması gerekmektedir. Fakat müstakil şube kuran, Maliye, Hariciye, Defterhane, Nafia ve Rüsumat kurumları dışında kuran olmamıştır. Bu durum işlerin yürüyemez hale gelmesine yol açmıştır. Bunu gidermek

[66] Sarıyıldız, s. 168; Sunay, s. 13.
[67] Sarıyıldız, s. 46-51.

için alınan önlemler sonucu, 1888'e gelindiğinde 16 merkez dairesi sicil şubesi kurarken bu sayı 1893 tarihine gelirken 56 şubeye ulaşmıştır. Ayrıca birçok vilayet ve liva müstakil şubeler kurarak işlerin düzenli yürümesini sağlamışlardır[68].

[68] Sarıyıldız, s. 24–28.

2. DİYARBEKİRLİ YÖNETİCİLERİN TERCÜME-İ HALLERİ

Bu bölümde Sicill-i Ahval Defterlerinde yer alan Diyarbekirli memurlardan, Osmanlı Devlet bürokrasisinin üst kademelerinde görev yapan kırk yöneticinin tam transkripsiyonu alfabetik olarak yapılmıştır.

2.1. Abdi Efendi

Gönümlü Hocazade demekle maruf ulemadan müteveffa Hacı Abdurrahman Efendinin oğludur.

1259 senesi şehr-i Recebü'l-şerifinin gurresinde "mali 1259" Diyarbekir Vilayetinde tevellüd ettiği nüfus tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir.

Suret-i hususide Arabiden Molla Cami'i ve Farisiden Hafız Şiraziye kadar tedris etmiştir. Türkçe okuryazar, Farsça ve Kürtçe tekellüm eder. 1284 sene-i Zilkadenin 18'inde "1 Mart 1284" 25 yaşında iken 300 kuruş maaş ile Diyarbekir vilayeti merkez merkez sancağı evrak mukayyidliğine alınarak, 285 senesi şehr-i Zilkadesinin 30'unda "1 Mart 1285" 400 kuruş maaşla tahrirat kalemi kitabeti refakatinde ve 286 senesi şehr-i Receb-i şerifinin 7'sinde "1 Teşrin-i evvel 1286" maaşı 350 kuruşa tenzil etmiştir ve 1288 senes-i şehr-i Ramazan-ı şerifin dokuzunda "9 Teşrin-i sani 1287" maaşı mezkur ile meclis idare vilayet kalemi evrak mukayyidliğine alınıb, şehr-i Zilkadenin onunda, "8 Kanun-i sani 1287" maaşı 285 kuruşa bil-teraki, 290 senesi şehr-i Rebiü'l-evvelinin onbeşine kadar "am-ı Nisan 89" mezkur mukayyidlikte istihdam olunmuş ve iki yüz doksan iki senesi şehr-i Muharremü'l-haramının yedisinde "1 Mart 90" 710 kuruş maaşla Mardin Rüsumatı ve 293 senesi şehr-i Cemaziye'l-evvelinin 2'sinden "13 Mayıs 92" şehr-i Zilhicce-i şerifinin 27'sine kadar amm-ı kanunuevvel 1292, 1185 kuruş maaşla Siird Mahalle Müdürlüklerinde ve 294 senesi şehr-i Şa'banü'l-muazzamanın 8'inden "6 Ağustos 93" şehr-i Şevvalü'l-mükerremenin 27'sine kadar "23 Teşrin-i evvel 94" altıyüzyetmiş kuruş maaşile Silvan Kazası Kaymakam vekaletinde bulunarak, ikiyüz

doksan beş senesi şehr-i Şevval-ı mükerremenin on altısında “1 Teşrin-i evvel 94”, 800 kuruş maaşla Siverek ve 296 senesi şehr-i Cemaziye’l-evvelinin 22’sinde “1 Mayıs 95” 1250 kuruş maaşla Siirt Mahallesi Müdüriyetlerine bil-tayin , 297 senesi şehr-i Muharremü’l-haramının 29’unda “am-ı Kanun-i evvel 1297” memuriyet-i mezkurenin rüsumat idaresine devam olunmasına mebni, 297 senesi şehr-i Muharremül-haramının 30’unda “1 Kanun-i sani 297” maaş-ı mezkur ile Siirt Rusumisi Müdüriyetine tayin olunmuş ve şehr-i Cemaziye’l-evvelinin 3’ünde “ 1 Nisan 296” maaşı 1041 kuruş elli ……. bil-tenzil, şehr-i Zilkadenin 9’unda “1 Teşrin-i evvel 1296” 1500 kuruş maaşla Mamuratü’l-Aziz Rüsumisine ve 98 senesi şehr-i Cemaziye’l-ahirinin 2’sinde “19 Nisan 297” 1250 kuruş maaş ile Mamuratü’l-Aziz Divan-ı Umumiye Müdüriyetlerine bil-kesb 1301 senesi şehr-i Cemaziye’l-evvelinin 19’unda “3 Nisan 1300” 1050 kuruşa tenzil ederek, şehr-i Zilhicce-i şerifinin 22’sinde "am-ı Eylül1300" istifay-ı inkısal ile 302 senesi şehr-i Muharremü'l-haramın 5’inde 13 Teşrin-i evvel 305 senesi şehr-i Camaziye’l-ahirinin 28’ine kadar “am-ı Mart 302” 750 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Muhakeme-i İstinaf Nezaretine tayin olunmuş ve şehr-i Şa’banü'l-muazzamanın 15’inde “15 Nisan 304” 2000 kuruş maaşla Diyarbekir Zir’i Nezaretine tayin olunmuş ve 306 senesi şehr-i Cemaziyelahirinin 7’sinde 28 Kanun-ı evvel… 304” beriü’l-lüzüm olduğu halde açığa çıkarılmış ve şehr-i Zilhicce-i şerifinin 18’inde “3 Ağustos 305” 4. Rütbeden bir kıt’a muharrer Mecidi Nişan-ı Zişanı tahsis olmuş ve şehr-i Zilhicce-i şerifinin 21’inde “6 Ağustos 3005” uhdesinde “Rütbe-i saniye Sınıf-ı Sanisi” tevcih buyurularak 307 senesi şehr-i Rebiü’l-evvelinin 13’ünden , “26 Teşrin-i evvel 305” ,Şehr-i Zilhicce-i Şerifinin 24’üne kadar “30 Temmuz 306” 600 kuruş maaş ile Çermik ve 308 senesi şehr-i Muharremü'l-haramının 17’sinde “21 Ağustos 306” 750 kuruş maaşla Nusaybin Kazası Kaymakam Vekâletinde bulunarak 310 senesi şehr-i Şa’banü'l-muazzamanın 25’inde “1 Mart 309” 1000 kuruş maaşla Van Rüsumat Müdüriyetine tayin kılınmış ve İran Devleti tarafından dahi 3. Rütbeden Seyyid Hurşit Nişanı i’ta olunmuştur. Erzurum Rüsumat Nezaretinden Rüsumat Emanet-i Celilesinden mumaileyhin el-yevm müstahdem bulunduğu Van Rüsumat

Müdüriyetinde ifay-ı hüsn-ü vazifeye sa'i ve ikdam eylediği tasdik kılınmıştır. Diyarbekir merkez sancağı evrak mukayyidliğinden tahrirat kalemi refakati meclis vilayet-i evrak kalemi mukayyidliğinde aldığı maaş miktarıyla müddet-i istihdamı Diyarbekir vilayeti meclis idaresinden verilen mazbatanın suret-i musaddıkasından ve Silvan kazası kaymakam vekaletiyle, Diyarbekir Mahkeme-i İstinaf Azalığından ve Nusaybin kazası kaymakam vekaletinde müddet-i istihdamıyla kemiyet maaşı Diyarbekir vilayetinin tahrirata cevabiyesinden Mardin ve Siverek Rüsumatı ve Siird Mahallesi Müdürlüklerinden müddet-i istihdamıyla miktar-ı maaşı ve esbab-ı inkisali rüsumat emanet muhasabesine yasılan tezkere cevabiyesinde ve Siird ve Mamuratü'l-Aziz Rüsumatı ve Duyun-u Umumi Müdüriyetlerinden almadığı maaş miktarıyla müddet-i istihdam ve sebeb-ii inkisali dyun-u umumiye komiserliğinin tezkereye cevabiyesinde verilen pusuladan ve Diyarbekir Zir'i Nezaretindeki müddet-i istihdamıyla aldığı maaş miktarı ve sebeb-i inkisali Tütün … Komiserliğinin tezkere-i cevabiyesinden Mardin ve Siirt Rüsumatıyla Mahalle Müdürlüklerinden ve Silvan Kazası Kaymakamlığı vekâletiyle, Siverek ve ikinci def'a olarak Siird ve Mamuratü'l-Aziz Rüsumat Müdüriyetleriyle, Diyarbekir Mahkemesi Azalığı ve Diyarbekir Zirai Nezaretlerinden ve Çermik ve Nusaybin Kaymakam vekaletlerinde beriü'l-lüzum olduğu… resmiyesinden verilen …yedinde?…mahfuz bulunan devr-i muhasebe defterlerinin suret-i musaddıkasından anlaşılmış ve iş bu suretler varakasıyla mahfuz bulunan nüfus tezkere-i osmaniyesiyle nahiye müdürlüğü intihabnamesinin asılları şu'bece görülerek ba'ada görülmüş ve 4. Rütbeden Mecidi Nişan-ı zişanının bereatıyla Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi, Ruus-u Hümayun ve İran Devleti tarafından i'ta olunan 3. Rütbeden Seyyid Hurşit Nişanının kabulü ve ledel-icab ta'liki hususunda bil-istindat irade-i seniye-i hazreti padişahî şeref sadır buyrulduğuna dair Dâhiliye Nezareti Celilesinden, Van Vilayet-i Celilesine yazılan 20 Ağustos 311 tarihli emirnamenin Van Rüsumat Meclis idaresinden musaddık suretleri asıl tercüme-i hal varakasıya muhafaza olunmuştur. 14 Rebiü'l-evvel 317 ve 10 Temmuz 1314.

Mumaileyhin maaşı 1314 senesi Şevvalinin 9'unda "1 Mart 313" öşri bil-tecil, 900 kuruşa tenzil etmiştir.

Mumaileyhin 1317 senesi Saferinin gurresinde "28 Mayıs 1315" "1350 kuruş maaşla Kızıl... Rüsumat müdürlüğüne nakl edildiği, Rüsumat Emaneti sicil şubesinin ol-babda ki vukuat pusulasında gösterilmiştir.

2.2. **Abdullah Mazhar Efendi**

Salih Hulusi Efendinin oğludur.

1287 sene-i hicriyesinde (sene-i maliye 1287) Diyarbekir'de tevellüd ettiği nüfusu tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir.

'İzze Mektebi Rüşdiyesinde müretteb dersleri tahsil ile şehadetname almış ve dersaadetde mektebi idadi ve Mektebi Mülkiye-i Şahanede tahsil-i müretteb fenleri bil-tahsil Ala derecede mülazamet ruus ile vasat derecede ulum-u siyasiye şahadetnamesi ahz eylemiştir. Arabî ve Farisi ve Türkçe kitabet eder, Fransızcaya aşinadır. … nam kitabı arabiye tercüme etmiştir.

1309 senesi Saferü'l-hayriyenin 19'unda (12 Eylül 1217) 22 yaşında iken 850 kuruş maaşla Beyrud Mektebi İdadi-i Mülkiyesi Hikmet ve Kimya ve Hesap muallimliklerine tayin edilmiştir.

Mekatib-i İdadi Müdüriyetinden muharrer mülahazada ifade-i vakıası muvafık …. beyan ve Mearif-i Nezareti Celilesinden mülahaza-i mezkure tasdik olunmuştur.

8 Nisan 1312/ 24 Kânun-i evvel 1310

Mumaileyh 1310 senesi Rebiü'l-evvelinin 6'sında (16 Temmuz 1308) Şam-ı şerif Mektebi İdadisinden 500 kuruş maaşla Meadin Salisliği ile 300 kuruş maaşla Tarih ve Kimya Muallimliklerine nakl edilmiş ise de kimya sınıfına küşad olunmamasına mebni şehr-i şerif-i Şa'banın 9'unda (14 Şubat 1308) Kimya Muallimliğine bedeli uhdesine 200 kuruş maaşla ma'lumatı fenni ve ma'lumatı tesdik edilmiş ve 1301 senesi Rebiü'l-ahirinin 12'sinde (11 Teşrin-i sani 1309)

marü'l-zikr muallimlikler uhdesinde olduğu halde tekrar Kimya Muallimliğine dahi tayin kılınmış ve şehr-i şerif-i Şa'banın 21'inde (15 Nisan 1309) mezkûr muallimlikler ile müdür muavin salisliğinden isti'fay-ı inkısal etmiştir.

Hizmeti muharrerde müddet-i istihdamıyla tekrar maaşına dair Mearif Nezareti Muhasebesi ile muhabereli mezkure ve nüfus tezkere-i osmaniyesi ve 'İzze Rüştiyesiyle Mekteb-i İdadi ve Mülkiye-i Şahaneden aldığı şahadetnameler suret-i musaddıkasında tercüme-i hal varakasıyla mahfuzdur. 8 Mayıs 1312 "24 Kânun-ı evvel 1310"

Mumaileyh 1311 senesi şehr-i Şevval-i şerifinin 14'ünde (8 Nisan 310) 500 kuruş maaşla Orman ve Maden ve Ziraat Nezareti Kağucu Başılığına tayin olunup tenbihattan sonra hilafına vazifesiyle isti'mal etmeyerek vazifesinden hariç muamelata hasr-ı evkat eylemesinden dolayı, 1313 senesi şehr-i Zilhiccesi sulhunda (1 Mayıs 312) azl edildiği nezareti müşarünileyha, sicill-i ahval şu'besinin 18 Haziran 312 tarihli tezkereye cevabiyesinde bildirilmiştir.

Mumaileyh 1314 senesi Cemaziye'l-ahirinin 5'inde 20 Nisan 1314 400 kuruş maaşla Rasathane-i Amire Kitabetine tayin kılınmıştır.

Mumaileyh tarafından i'ta kılınan Orman ve Maden ve Ziraat Nezareti Kapucukadarlığından, sebebi inkisali olmak üzere tercüme-i haline geçirilen vazifeden hariç malumat tayininden maksadı, Sabah Gazetesine muharrirlik etmekten ibaret olduğu ahiren Rasathane-i Amire kitabetine has ta'yininde anlaşıldığından bahisle tercüme-i halinde ol vecihle … İstid'a olunması üzerine keyfiyeti Maarif Nezareti Celilesinden bil-istifade olunan 17 Mayıs 315 tarih ve 4 numaralı tezkere ve cevabında mumaileyhin sebebi inkisali kapucukadarlık vazifesini has temsine gayret etmeyerek sabah gazetesinde muharrerlikde ibaret olduğu Rasathane-i Amire Kitabetine isnayı tayininde, Orman ve Maden ve Ziraat Nezaretiyle sebt eden muhabereden anlaşılmış idi ki, gösterilmeye ilaveten tezyil kılındı. Mumaileyh " Malumat-ı Fenni ve Hıfzü'l-sa'iye Kavaid" namında iki kıt'a kitab ve ruhsat-ı resmiye tab' ve neşr ettirmiş ve mezkur kitapların birer nushası, sicili ahval

kütüphanesinde muhafaza bulunmuştur. Mumaileyhin 500 kuruş maaşla Hüdavendigar Vilayeti Vali Maiyetine nakl ile 1315 senesi Cemaziye'l-ahiresinin 11'inde 26 Teşrin-i evvel 1313 işine mübaşeret eetdiği Dâhiliye Nezareti Celilesi Muhasebesinin 6 Ağustos 314 tarihli mezkure cevabiyesinde gösterilmiştir.

Mumaileyh vazaifi mevduası …. mukaddematı ifa etmekde olmasına mebni 1317 senesi Saferinin 10'unda Rütbe-i Salise tevcih buyurulmuştur.

Mumailey 1318 senesi Saferinin 5'inde 12 Mayıs 316 sene-i mezkure Cemaziye'l-evvelinin 13'üne kadar "26 Ağustos 312" 225 kuruş zamlı maaşla Kırmastı Kazası Kaymakamlığı vekaletine bulunarak sene-i mezbure Recebinin 14'ünde 25 Teşrin-i evvel 316 … müddetle maiyet memuriyetinden infikak eylediği ve merkez vilayet de müteaddid komisyonlarda ve 1000 kuruş ücret maktu'u ile Burusa kazasında 315 senesi ağnam merkez kitabetinde ve ba'zı muamelat ve tahkikat için ücret maktu'ası… tarafından ve mahalleleri devair belediyesi sandığımdan verilmek üzere Uşak ve Pazarköyü ve Mudanya Kazalarına i'zam olunarak yine memuren azimet eylediği İnegöl Kazası için 68 ve Balıkkesir için 255, Mudanya için 55 ve iki defada Mihaliç için 138 ve Simav için 280 kuruş harcırah ahz eylediği maaşı ve harcırahlara müteallik tevkifatdan zimmet ve ilişiği olmadığı ve bir minvalı muharrer bulunduğu memuriyetlerde ibraz-ı asar-ı dirayet ve hüsn-ü hizmet eylediği Hüdavendigar Vilayeti Meclis İdaresinin 7 Şubat 316 tarihli mazbatası sureti musadıkasında gösterilmiş ve mezkûr hizmet varakasında hıfz edilmiştir.

Mumailey1318 senesi Cemaziye'l-ahirinin 28'inde "1 Teşrin-i evvel 316" 700 kuruş maaşla Burusa Hamid-i Mektebi Müdür saniliğine ve sene-i mezbure Şa'banının 21'inde 1 Kanun-ı evvel 316 300 kuruş maaşla Vilayet Hazinesi Muharrir Saniliğine bil-tayin Zilka'denin 9'unda 15 Şubat 316 müdür saniliğinden ve şehri mezkûrun 10'unda 16 Şubat 316 muharrer sanilikten inkisal eylediği Hüdavendigar Vilayetinin 20 Nisan 317 tarih ve 19 numaralı tahrirata cevabiyesinde gösterilmiştir.

Mumaileyhin 1318 senesi Zilkadesinin 23'ünde "1 Mart 317" 319 senesi Rebiü'l-ahirinin 24'üne kadar "28 Temmuz 317" 562,5 kuruş nafaka maaşla Sındırgı

Kazası Kaymakamlığı vekâletinde bulunarak tekaüd sandığı aidatıyla, saireden zimmet ve ilişiği olmadığı kazayı mezkûr meclis idaresinin mazbatasında beyan ve Karesi Sancağı Meclis İdaresinin merbutatındandan, Mir-i Mumailey memuriyeti mezkurede bulunduğu müddetçe vezaifi mevduunu has ifa ile ibraz-ı ehemmiyet ve kifayet eylediği dermeyan kılınmıştır.

Mumaileyh, Dâhiliye Nezareti Celilesinden vukubulan iş'ar ve memuriyeti mülkiye komisyonunun verilen karar üzerine vilayetinden şerefsadır olan irade-i seniye hazreti hilafetpenahi mucibince 1319 senesi Cemaziye'l-ahirinin 23'ünde (23 Haziran 1317) 1125 kuruş maaş ile Sivas Vilayetinde Koyulhisar Kaymakamlığına tayin kılınmıştır.

Mumaileyh alel-usul birinci sınıftan kaymakamlık intihabnamesi itası Dâhiliye Nezareti Celilesinin (19 Kânun-i evvel 317 tarihi ve 1010 numaralı tezkeresiyle iş'ar olunmasına mebni memuriyet-i mülkiye komisyonunca tanzim kılınan 208 numaralı ve 4 Şubat 317 tarihli üçüncü sınıf kaymakamlık intihabnamesi mumaileyhe i'ta kılınmıştır.

Mumaileyhin Simav Kayakamlığına nakli hakkında dahiliye nezareti celilesinin memuriyeti mülkiye komisyonuna havale buyurulan tezkeresi üzerine suret-i hali ve idaresi hakkında sebk edilen isti'lamete cevaben Sivas vilayetinde alınan 17 Mart 318 tarihli telgrafnamede hüsn-ü hizmet beyan edilmesiyle ber muceb iş'ar tasdik memuriyeti hakkında verilen karar üzerine bil-istizan şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenehi mucibince 1320 senesi muharremin 28'inde (24 Nisan 318) mekânı halisiyle, Hüdavendigar Vilayetinde Simav Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir. Mumaileyhin 11 Teşrin-i evvel 317 tarihinden 17 Mayıs 318 tarihine kadar bulunduğu Koyulhisar Kazası Kaymakamlığından dolayı nekahet sandığı tevkifatının birül-elzem olduğu, kaza-ı mezkûr meclis idaresinin mazbatasına beyan ve Karahisar-ı Şarki Meclis İdaresinin 1 Haziran 1318 tarihli mazbata-i müzeyyilesi sureti musadıkasında kendüsünün erbab-ı iktidarı rütbeden

bulunduğu dermeyan kılınmış ve mezkûr sureti tercüme-i hal varakasıyla hıfz edilmiştir.

Mumaileyhin Hüdavendigar maiyet memuriyetinde iken hizmeti mahdumesine mebni 1319 senesi Saferinin 8'inde, Dördüncü Rütbeden Mecid-i Nişan-ı Zişanı ihsan buyurulmuştur.

Mumaileyhin, Burhaniye Kazası Kaymakamlığıyla meclis memuriyeti istid'asında bulunduğu Hüdavendigar Vilayeti Ceilesinden tevarüt eden telgrafname ve tahriratında iş'ar kılındığına ve mezkûr kazalar üçüncü sınıftan olduğuna binaen kaza-i mezkur kaymakamlığına mal ve Dahiliye Nezareti Celilesinin memuriyeti mülkiye komisyonuna havale buyurulan tezkeresinde gözterilmiş ve terfik edilen tercüme-i halinde mani-i istihdam bir ilişiği görülememiş olduğundan, ber-muceb iş'ar-i tasdik memuriyeti hakkında verilen karar üzerine ve bil istizan şerefsadır olan irade-i seniye hazreti hilafetpenahi mucibince 1321 senesi Şabanının 5'inde "14 Teşrin-i evvel 319" maaşı halis ve becayiş sureti ile mezkur Burhaniye Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumaileyhin 13 Haziran 318 tarihinden 28 Teşrin-i evvel 319 tarihine kadar bulunduğu Simav Kazası Kaymakamlığınca emval-ı emiriyeden ve tekaüd sandığı aidatından ve Hicaz Demir Yolu ianesinden zimmet ve ilişiği olmadığı kaza-i mezkûr ile Kütahya Sancağı Meclis İdarelerinin 21 Mart 320 tarihli mazbatasında beyan kılınmış ve mazbata-i mezkure komisyonunca, ba'del mütalaa iade edilmiştir.

Mumaileyhin, Soma Kazası Kaymakamlığına nakli Dâhiliye Nezareti Celilesinin, Memuriyet-i Mülkiye Komisyonuna havale buyurulan tezkeresinde gösterilmiş ve tedkik edilen tercüme-i halinde mâni'i istihdam ilişiği görülememiş idüğünden ber-mucebi iş'ar tasdiki memuriyetine dair verilen karar üzerine ve bil-istidat şeref sadır olan irade-i seniye hazreti hilafetpenehi mucibince 1323 senesi Recebinin 21'inde "7 Kânun-i sani 321" maaşı halisiyle kaza-i mezkûr kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyh, ikmali nizamiye etsine mebni terfi'en ikinci sınıfdan kaymakamlık intihabnamesi i'tası Dâhiliye Nezareti Celilesinin 9 Teşrin-i sani 321 tarihli ve 664 numaralı tezkeresinde gösterilmekle, Memuriyeti Mülkiye Komisyonunca tanzim kılınan 12 Kânun-i evvel 321 tarihli ve 358 numaralı ikinci sınıf kaymakamlık intihabnamesi mumaileyhe i'ta kılınmıştır.

Mumaileyhin mukaddemen bulunduğu Burhaniye Kaymakamlığının Hüdavendigar Vilayeti aliyesince eli işinden çektirilmiş ise de inkisali vukubulmasından balada muharrer olduğu üzere Soma Kazası Kaymakamlığına nakl olunduğu 21 Mart 319 tarihinden 12 Şubat 320 tarihine kadar nam ve tarihi mezkûrdan 17 Eylül 321 tarihine kadar 562,5 kuruş nafaka maaşlarla bulunduğu mezkûr Burhaniye Kazası Kaymakamlığınca ifayı hüsn-ü hizmetle teka'üd ve mazuliyet sandıkları aidatından ve emsali tevkifatın zimmet ve ilişiği olmadığı kaza-i mezkûr meclis idaresinin 16 Şubat 321 tarihli mazbatası sureti musaddıkasında beyan ve Karesi Sancağ Meclis İdaresinin 2 Mart 322 tarihli mazbata-i mezburesi sureti musadıkasında dahi keyfiyetine bereati tasdik kılınmıştır.

Mumaileyhin Burhaniye Kazası Kaymakamlığından, işten el çektirilmesi hakkında ki esbabı Hüdavendigar Vilayeti aliyesinin ledel- isti'ar alınan 2 Temmuz 322 tarihli ve 82 numaralı tahrirat a cevabiyede mumaileyhin Burhaniye Kazası Dahilinde bazı eşkiyanın derdestince rehaveti görüldüğü mahallenin iş'ar olunması üzerine mukaddemen eli işinden çektirildiği evrakı andesi ? tedkikatından anlaşıdığı izbar kılınmıştır.

Mumaileyhin kaide-i bi tarifiye adam-i riayetinden dolayı tebdili lâzıme gelerek Çine Kazası Kaymakamı ile becayiş memuriyeti istid'asında bulunduğuna mebni ifayı müktezası Aydın Vilayeti Celilesinden tevarüd eden sureti melfufe tahriratından iş'ar olunmasına nazaran müşarünileyhadan vukubulan iş'ar ve komisyonu mezkureden verilen karar üzerine bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenehi mucibince 1324 senesi Rebiü'l-ahirinin 18'inde 29

Eylül 322 maaşı halisi ve becayiş suretiyle mezkûr Cide Kazası kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin 29 Eylül 321 tarihinden 17 Nisan 322 tarihine kadar bulunduğu..... Kazası Kaymakamlığınca ifay-ı hüsn-ü hizmetle tekaüd ve mazuliyet sandıkları aidatından ve saireden zimmet ve ilişiği olmadığı kazay-ı mezkûr ile Saruhan sancağı meclis idaresinden 18 Nisan 322 tarihli mazbatası suret-i musaddıkasında bayen ve tasdik kılınmış ve suru? mezkure dosyasında hıfz edilmiştir.

Mumaileyhin 1324 senesi Cemaziye'l-evvelinin 3'ünde 12 Haziran 322 mezkûr Cide Kazası Kaymakamlığında işe mübaşeret eylediği kazayı mezkûr Kastamonu vilayeti meclis idarelerinde 26 Kânun-i evvel 323 tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmıştır.

Mumaileyhin 1325 senesi Cemaziyelevvelinin 18'inde 16 Haziran 323 700 kuruş maaşla, Ticaret ve Nafia Nezareti Celilesi Muhasebe Kalemi Umuru Tahririye Masası Memuriyetine nakl olunduğu Müşarulileyha Sicil Şubesinden 21 Kânun-i sani 323 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin memuriyeti mezkurece tayini cehetiyle sene-i mezkure Cemaziye'l-ahirinin 2'isinde 30 Haziran 323 mezkur kaymakamlıktan istifayı inkisal ederek müddeti memuriyeti zarfında terakkiyi memleket ve muhafazayı asayiş ve muamelatı hükümetin … cereyanı ikdam eylediği tedkifatı mukteniyeden zimmet ve ilişiği olmadığı Cide kazası vilayeti müşarülileyha meclis idarelerinin selefü'l-zikr 26 Kânunuevvel 323 tarihli mazbatasında tasdik kılınmış ve mazbatayı mezkure sicil idaresince aynen görülerek iade edilmiştir.

Mumaileyhin maaşı 327 Saferinin 9'unda 17 Şubat 324 800 kuruşa iblağ edildiği ticaret ve Nafia Sicil Şubesinin 2 Haziran 320 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.

Mumaileyh, sene-i merkume Şabanının 19'unda 25 Ağustos 325 icra olunan tensikatda 1000 kuruş maaşla … kalemi hülefalığına nakl edildiği 11 Teşrin-ı sani 325 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir.

Mumailey 329 senesi Saferinin 24'ünde 10 Şubat 326 aaşı halisi ve becayiş suretiyle nafia idaresine nakl olunub Cemaziye'l-ahirin 16'sında "1 Haziran 327" 1500 kuruş maaşla mecerreden teşkil olunan memurin idaresi …… Müfettişliğine terfii edildiği 22 Ağustos 327 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.

Mumaileyhin vazifesini sebk ifa etmekde olmasına ve maaşı ittisaline nazaran pek rut bulunmasına mebni 330 senesi Cemaziye'l-evvelinin 6'tısında "8 Nisan 328" 1750 kuruşa iblağ edildiği …. vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.

Mumaileyhin …. mütekayyizliğiyle …. terfiiyle maaşının 2000 kuruşa iblağını nezareti müsteşarlığının 14 Eylül 329 tarihli takriri üzerine tarihi mezkurede tensibeyı nezareti … iktidar ettiği namında? Memurin Kalemi Müdüriyetinden ol babdaki vukuat pusulasıyla bildirilmiştir. 21 Teşrin-i evvel 329.

2.3. Abdullah Ragıp Paşa

Tatarağası müteveffa Mehmet Ağanın mahdumudur

1261 sene-i hicriyesinde 1261 seney-i maliye nüfusu Diyarbekir'de tevellüt ettiği nüfus-u teskere-i osmaniyesi suret-i müsaddıkasında muharerdir.

Mekatib-i ibtiyaide okumuş ve suret-i hususiyede Arabî ve Farisi tahsil etmiştir. Türkçe kitabet ve Arabî ve Farisi ve Kürtçe tekellüm eder.

1279 senesi Zilkadesinin "Nisan 1279" 19 yaşında iken mülga Kürdistan Eyaleti Tahrirat Kalemine mülazemetle dahil olup, 80 senesi Şevvalü'l-mükerremenin 5'inde "1 Mart 1280" 200 kuruş maaşla Diyarbekir vilayetinde, Silvan ve Beşiri ve Kulp ve Xiyan, Hevidan ve Badıkan kazalarının taht-i idaresi müdüriyet rusumu kitabetine tayin olunarak, 81 senesi şehri Muharemü'l-haramının 7'sine kadar "21 Mayıs 1280" ifay-ı vazife etmiş ve 82 senesi şehr-i Muharremül haramının 19'unda "1 Haziran 1281" 300 kuruş maaşla, Mardin Sancağı Zabtiye

Kitabetine ve 83 senesi Rebiü'l-evvelinin sulhunda "30 Temmuz 1282" maaş-ı mezkurla müvazzaf kitabetine ve 84 senesi şehri Şabanü'l-muzzamanın 16'sında "1 Haziran 1382" 450 kuruş maaşla Urfa Zaptiye Tabur Kitabetine nakl edilüp, 85 senesi şehri Saferü'l-hayriyenin 21'ine kadar "21 Mayıs 1284" kitabet-i meskurede muahheren bir müddet Musul Mutasarıfı esbak cennetzade müteveffa Ziya Paşa'nın kethudalığında bulunduktan sonra, 86 senesi Cemaziye'l-evvellinin 5'inde "1 Ağustos 1285" 1000 kuruş maaşla Atina Vilayeti Mektub-i Kalemi Müdürlüğüne tayin ve maaş-ı mezkurla şehr-i şabanü'l-muazzamanın 8'inde "1 Mart 1285" Vilayet-i Müşarü'l-ileyha ve 88 senesi Muharreminde "Nisan 1287" Diyarbekir Vilayeti Zabtiye Alayları İdare Eminliklerine nakl edilmiş ve Cemaziye'l-levellinin 7'sinde "12 Temmuz 1287" vazifesine mübaşeretle, 91 senesi şehr-i Muharemü'l-haramının 24'üne kadar "amm-ı Şubat 1289" mezkur idare eminliğinde istihdam ile hasebü'l- icab açıkta kalmış ve 92 senesi şehr-i Muharremü'l-haramının 14'ünden "8 Şubat 1290" Rebiü'l-ahirinin 6'sına kadar "20 Nisan 1291" 1350 kuruş maaşla Malatya sancağı muzafatından Akçadağı Kazası Kaymakamlığında bulunarak, 93 senesi Rebiü'l-ahirinin sulhunda vilayet-i zabtiye alayının teftiş muhasabatına memur ve şehr-i Şabanü'l-şerifinin 13'ünde "21 Ağustos "11 Mayıs 1292" 750 kuruş maaşla Tuna, 1292" 1.000 kuruş maaşla Aydın Vilayeti Mülga Zabtiye Alayı İdare Eminliğine nakl edilmiş ve 97 senesi Zilhiccesinin 24'ünde, 5. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı ihsan ve yine 1.000 kuruş maaşla 98 senesi Rebiü'l-ahirin 12'sinde "1 Mart 1297" Vilayet-i Müşarülileyha Jandarma Alayının 1. İzmir ve şehr-i Şabanü'l-muazzamının 16'sında "1 Temmuz 1297" 5. Muğla ve 99 senesi şehr-i Ramazanü'l-mübarekenin 28'inde "1 Ağustos 1298" Aydın; 1300 senesi Şevalü'l-mükerremenin 9'unda "1 Ağustos 1299" Denizli Sancakları ve 301 senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin 2'sinde "12 Haziran 1300" Selanik Jandarmalığı Merkez Tabur Ağalıklarına nakl ve 302 senesi şehr-i Saferü'l-hayriyenin 24'ünde "1 Kanun-i evvel 1300" maaşı 1.250 kuruşa iblağ ve şehr-i Ramazan-ı şerifinin 24'ünde tebdilen ve 4. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı ihsan ve şehr-i mezkur sulhunda "1 Temmuz 1301" maaşı mezkurla vilayet-i müşarülileyha Jandarma Alayı 2. Seyyar Taburu Beybaşılığına nakl

buyurulup, mevkien vilayet-i müşarülileyha müzafatından İstirumçe kazasının 303 ve Köprüce kazasının 304 sene-i maliyeleri aş'arının ihalesi memuriyetlerinde bulunmuş ve bunlardan İstirumçe kazası aş'arını seney-i sabıka bedelinden 222.169 kuruş fazlasıyla ihaleye muvafık olup 304 senesi şehr-i Safarü'l-hayriyenin 2'sinde 4. Rütbeden Nişan-ı Osmani ve 306 senesi şehr-i Safarü'l- hayriyenin 9'unda tebdilen 3. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanları ihsan ve Zilhiccenin 16'sında "1 Ağustos 1305" 1.500 kuruş maaşla Girit Vilayeti Jandarma Alayının 1. Merkez Taburu Beybaşılığına nakl ve 309 senesi Rebiü'l-ahirinin 4'ünde Girit İftiharü'l-nevme ve 8'inde İmtiyazü'l-gümüş Madalyası ihsan buyurulmuş ve Girit idare-i örfiyesi divan-ı harbinde gıyaben muhakemeleri rüyet olunan ashab-ı ciramın müdafaa vekaleti uhdesine tevdi' olunarak bir tarafane icray-ı vazife etmiş ve şehr-i mezkulun 11'inde "1 Teşrin-i sani 1307" 2000 kuruş maaşla Cezayir-i Bahr-ı Sefid ve 310 senesi şehr-i Muharremü'l-haramının 19'unda "1 Ağustos 1308" 2500 kuruş maaşla Yanya vilayetleri alay beyliklerine ve şehr-i Receb-i şerifinin 19'unda "25 Kanun-u sani 1308" maaşı mezkurla Selanik vilayeti Jandarma Alay Komutanlığına terfi buyurularak, vilayet-i müşarül ileyha muzafatında Köprülü kazasının, 309 sene-i maliyesi aşarının ihalesine memur edinmiş ve 311 senesi Zilkadesinin 23'ünde, tebdilen 3.Rütbeden Nişan-ı Ali-i Osman-i ihsan ve 312 senesi Şabanü'l-muazzamanın 23'ünde uhdesine Rütbe-i Refik-i Mir-i Miran tevcih buyurularak harp hükümeti tarafından i'hta olunan 2. Rütbeden ----------ve nişanının kabul ve te'kifine ve 313 senesi şehr-i Safarü'l-hayriyenin 28'inde müsadey-i seniye erzan buyurularak Zilhiccenin 27'sinde "28 Mayıs 1312" 7500 kuruş maaşla Necid Sancağı Mutasarflığına tayin kılınmış ise de kabiü'l-azim 314 senesi Rebiü'l-evvelinin 7'sinde "4 Ağustos 1312" 5000 kuruş maaşla Kandiye Sancağı Mutasarıflığına tayin ve lisana aşina olmadığından ve oraca mutasarıflık ile kumandanlığın bir zatın uhdesinde bulunması hal ve mevkiyi mevkufiyetinden bulunduğundan kışla ifası muktezası Girit vilayeti celilesinden ve kendisi Anadoluda bir mahale tayin istidasında bulunup yerine lisan-ı aşina birinin gönderilmesi devletlü Zihni Paşa Hazretleri canibinden iş'ar olunmasına mebni mahal-i şahanede münasip bir mahale

tayin kılınmak üzere seniye-i merkume Cemaziye'l-evvelinin 21'inde "16 Teşrin-i evvel 1312" azl edilmiştir

Tecrüme-i hal varakasını Kandiye mutasaraflığında iken i'ta etmiş olduğu cihetle Girit vilayeti celilesi vali müşavirliğinden yazılan mülahazada erbab-ı dirayet… idaresi müdüriyet rusumu kitabetinde müddeti istihdam ve kemiyet maaşıyla zimmet ve ilişiği olmadığı rusumat emanetinin 12 Kanun-u evvel 1312 tarihi ve 26873 umum numaralı teskere-i cevabiyesinden ve Mardin 'Üneyf Zaptiye ve mevzua kitabetleriyle, Urfa Tabur Kitabetinde ve Adana ve Diyarbekir ve Aydın vilayetleri mülga Zabtiye Alayları İdare Eminliklerinde ve Tuna Vilayeti Zabtiye Alayının Teftiş Muhasebatı Memuriyetiyle, Aydın vilayeti jandarma alayının İzmir ve Muğla ve Aydın ve Denizli sancakları ve Selanik vilayeti jandarma alayı merkez tabur ağalıklarında ve Vilayeti müşarül ileyha jandarma alayı 2. seyyar ve Girit vilayeti jandarma alayının 1. merkez taburları beybeşılıklarından ve Cezayir-i Bahr-i Sefid ve Yanya vilayetleri alay beylikleriyle, Selanik vilayeti jandarma alayı kumandanlığında müddeti istihdamıyla maaşının miktarı ve bir güne zimmet ilişiği olmadığı ve Diyarbekir irade eminliğinden sebeb-i inkisali, jandarma dairesinin 16 Kanun-u sani 1314 tarihli ilim ve hikmetiyle dair müşarülileyha 1. Muhasebesi Şubesi müdüriyetinden istid'anameleri zihriü'l-zirlerine muharrer 20 Mart 1312 ve 15 Mart 1313 tarihli kayıt suretlerinden ve Adana ve Diyarbekir Vilayetleri Mülga Zaptiye ve Muğla ve Aydın ve Denizli ve Selanik ve Girit ve Cezayair-i Bahri Sefid ve Yanya ve yine Selanik jandarma alayları heyetinin ve Aydın vilayeti meclis idaresinden sureti musadıkaları mahfuz 7 Haziran 1287 ve 14 Eylül 1291 ve 4 Temmuz 1297 ve 5 Ağustos 1298 ve 25 Temmuz 1299 ve 6 Haziran 1300 ve 22 Teşrin-i evvel 1301 ve 8 Ağustos 1305 ve 1 Teşrin-i sani 1307, 1 Ağustos 1308 ve 25 Kanun-i sani 1308 ve 17 Haziran 1312 tarihli mazbatalarından ve Tuna vilayeti mektubi kaleminde müddet-i memuriyeti ile kemiyet maaşı ve Nazilli Vilayeti müşarülileyha meclis idaresinin 14 Kanun-i evvel 1312 tarihi ve 149 numaralı mazbatasında anlaşılıp mezkur mazbata ile Akçadağı Kazası Kaymakamlığında bulunduğu müddeti ve zimmet ve ilişiği olmadığı mübeyyin 4 Mayıs 1291 tarihli

devr-i muhasebe defteri ba'del mutaala iade olunmuş ve Girne Sancağı Mutasaraflığına tarihi tayiniyle, Kandiye Sancağı Mutasarıflığından tarihi ve sebebi inkisali ve … nişanının kabul ve lede'l-icab telifine dair şeref sudur buyurulan musaede-i sene-i hazret-i şehr-i yari tarihçi komisyonuna tevzi' kılınan iradat-ı seniye-i kapudatına tatbik edildiği gibi mezkur Kandiye Mutasarruflığında müddet-i istihdam ve miktar maaşı ve tarihi infikakı dahiliye nezareti cebilesinin 27 Şubat 1312 tarihi ve 868 numaralı tezkere-i cevabiyesinde ve Usturumçe ve Köprülü Kazaları a'şar ihalesi memuriyetlerinde bulunduğu Selanik Vilayeti Muhasebeciliğinin istiranamesi zuhuruna muharer derkenar ile Köprülü kazasının 21 Temmuz 1304 tarihli mazbatasında ve Girit Vilayeti Jandarma Alayının 1. Merkez Taburu Beybaşılığında iken idare-i örfiye divan-ı harbince muhakemeleri icra edilen istihsalın müdafa vekaletinde bulunduğu idare-i mezkure heyetininde görülüp iade kılınan 15 Mayıs 1306 tarihli mazbatalarında beyan olunmuştur ve 3. Rütbelerden Mecidi ve Osman-i Nişan-ı Zişanlarıyla, Girit İftiharü'l-nevme ve İmtiyazü'l-gümüş Madalyaları berat-ı alilerinin ve Mir-i Miranlık rütbesi hizmet-i alisinin ne nüfus tezkere-i osmaniyesinin suru musarrıfları asıl tercüme-i hal barakasıyla hıfz ve Beşinci ve Dördüncü Rütbelerden Mecid-i ve Dördüncü Rütbeden Osman-i Nişan-ı Zişanları berat-ı alilerinin asılları ve balada mezkur hizmet-i adidesinde eşkıya derdesti ve tariki inşaatı jandarma taburlarının ıslahatı hususunda sebk eden hizmet ve mevfukat hanesi, mübeyin 9 kıta evrak-ı resmiye ve 15 kıta telgrafname-i resm-i ba'del mütala iade kılınmıştır. Tercüme-i hal varakasında 1 Eylül 1279 tarihinden Kanun-u evvel 1279 tarihine kadar 180 kuruş maaşla Diyarbekir .... dihane...? müdüriyeti 3. kitabetinde ve Temmuz 1288 tarihinden itibaren 750 kuruş maaşla 25 gün kadar Ergani Nahiyesi Müdüriyetinde bulunduğu muharrer ise de evrak-ı …. rüsumiyesi olmadığından müddet-i istihdamı ve kemiyet maaşıyla esbab-ı intikisali maliye nezareti ve rusumat emanet celilerinde lede'l-istilam varid olan 2 Kanun-i evvel 1312'de "12 Kanun-i evvel mah tarihi ve 139 ve 26873 numaralı tezkere-i cevabiyelerinde bunlara dair malumat-ı kapudan olmadığı iş'ar olunmuş ve fakat mezkur Ergani Nahiyesi Müdüriyetine memuriyetiyle ve Diyarbekir Vilayeti

Valiliğinin 8-1289 tarihli buyuruldusu sureti musaddıkasından anlaşılmıştır. 15 Zilka'de 1314 / 5 Nisan 1313

Paşay-ı mumaileyh 1315 senesi Saferinin 6'sında "14 Haziran 1313" 5.670 kuruş maaşla Cebeli ... Sancağı Mutasarıflığına tayin buyurulmuştur.

2.4. **Abdulaziz Bey**

Selanik Duyun-u Umumiye Nazırı Ahmet Nedim Bey'in mahdumudur.

1301 senesinde "1299 sene-i maliye" Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Dersaadet mekatib-i ibtidaiyesinde mukaddemen 'ulumu ve Soğukçeşme rüştiye-i askeriyesiyle Beyrut ve Selanik Vilayetleri mekatib-i idadiyesinde tedris-i müretteb fununu bil-tahsil şehadetname aldıktan sonra Dairü'l-Fünun-u Osmaniye dâhil olmuş "karibü'l-ula" derecede mezuniyet ruusu ahz etmiştir. Türkçe okuyup yazmakla beraber Arapça ve Fransızca ya aşina olduğu tercüme-i hal varakasında münderiçtir.

1320 senes-i Şabanının yirmi birinde "11 Teşrin-i sani 318" "mülazemetle" Duyun-u Umumiye-i Osmaniye idarey-i merkeziyesine mülhak .... nezaret-i muhasebe kalemine dâhil ve 322 senesi Muharreminin yirmi altısında "11 Nisan 320" 250 kuruş maaşa nail olmuş ve 323 senesi Saferinin yedisinde "1 Nisan 321" maaşına 50 kuruş zam olunarak 300 kuruşa iblağ edilmiştir ve 325 senesi Ramazan-ı şerifinin onbirinde "8 Teşrin-i sani 323" istif'a eylemiştir.

Tarih-i mezkurede, Selanik vilayetinde tesis ve küşad edilen mekteb-i hukuk-u şahaneye kayda olunmakla beraber 400 kuruş maaşla vilayet-i mezkurede mahkeme-i fevkaladesi zabit kitabetine tayin olunmuştur.

Selanik vilayeti valiliğiyle, muhakeme-i fevkalade riyasetinden mumaileyhin tercüme-i hal varakası münderecatı dâhiliye nezaret-i celilesinden dahi sicil-i memurin müdüriyetinin mührü tasdik edilmiştir.

Nüfus-u tezkere-i osmaniyesiyle mekteb-i idadi ve Darü'l-fünun-u Osmaniyeden istihsal etmiş olduğu şehadetneme sureti musaddıkaları ve zikr olunan

mahkeme-i fevkalade zabit kitabeti mahallice ve vuku'bulan intihabın tasdikine intihab komisyonunun mazbatası tervüme-i hal varakası ile birlikte sicil kalemince muhafaza olunduğu gibi memuriyet-i hazresine tarihi tayini ile miktarı maaşıda kayda muvafıktır.

1326 senesi Recebinin onaltısında "1 Ağustos 324" mahkeme-i mezkurenin ilgası üzerine, inkısalı tabiye ye uğradığı ve maaşı 327 senesi Şa'banının yirmibirinde "25 Ağustos 325" kadar i'ta eylediği muhasebenin dersiyesinde muhafaza 19 Kanun-i evvel 327 tarihli derkenardan anlaşılmıştır. (24 Muharrem 1330) 1 Kânun-i sani 327.

Mumailey 27 Mart 325 tarihinde 480 kuruş maaşla Selanik mekteb-i idadisi muavin salisliğine ve 1 Nisan 325 tarihinde altmış kuruş maaşla mekteb-i mezkûr usul defteri ve 80 kuruş maaşla kozmografya dersleri muallimliklerine bil-tayin işe mübaşeretle 25 Temmuz 325" tarihinde infikak ederek, 1 Eylül 325 tarihinde 1000 kuruş maaşla Polis Komiserliğine bil-tayin 28 Mart 326 tarihinde istifay-ı inkisal edip, 1 Eylül 327 tarihinde 1800 kuruş maaşla, mercan tahsil şubesi hukuk memurluğuna tayin edildiği ve Tire'de muharrer kaymakamlığa tayini üzerine, 7 Kanun-u sani 327 tarihinde infikak edildiği istidası zahirine müsadif nezareti tedrisat-ı maliye müdüriyetinden muharriç kayd suretiyle emniyet-i umumiye memurin kalemi memuriyetinin 20 Kanun-i evvel 327 tarihli mezkuresi ve İstanbul vilayetinin 6 Mart 328 tarihli tahrirata cevabiyesinde gösterilmiştir.

Mumailey iktidar dâhiline ve ahval-ı ekrada vukufuna mebni, 1330 senesi Muharreminin 17'sinde "25 Kânun-i evvel 327",2500 kuruş maaşla Ordu Kazası Kaymakamlığına tayin buyrulmuştur.

Memuren Dersaadette olub mezuniyeti münkazi olan mumaileyhin merdi olan asaletine binaen sicil memuriyetine iadesi Diyarbekir sicil tahvil memuriyeti müvafık görülemediğinden, sene-i mezkure Zilhiccenin 28'inde" am-ı Teşrin-i sani 329" idareten azliyle yerine diğeri tayin buyurulmuştur.

Mumaileyhin 11 Mart 328 tarihinde mezkûr Ordu Kaymakamlığında iken mübaşeretle 18 Agustos 328 tarihinde mazulen infikak eylediği ve aidat-ı tekaüd ile saireden zimmet ve ilişiği olmadığı mahalli meclis idaresinden aynen görülüb iade edilen 29 Agustos 328 tarihli mazbatasında tanzim edilmiştir.

Mumaileyhin 1331 senesi Muharremin 19'unda "16 Kânun-i evvel 328" 2000 kuruş maaşla Derik Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulmuştur. 2 Şubat 328.

Mumailey sene-i mezkure Şaban'ının 24'ünde " 15 Temmuz 329" yine 2000 kuruş maaşla Beyşehri Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur. 16 Teşrin-i evvel 329.

2.5. Abdulkadir Paşa

Nizamiye mirlivalarından Diyarbekirli Şevki Mehmet Paşanın mahdumudur

1249 sene-i hicriyesinde (sene-i maliye 1249) Diyarbekir'de tevellüt ettiği nüfusu tezkere-i osmaniyesinde muharredir.

Suret-i hususiyede tedris ve talim etmiştir. Arabî ve Farisi tekellüm ve Türkçe kitabet eder.

1272 tarihinde 23 yaşında iken 6. Orduyu Hümayün Yoklama Kalemine mülazemetle, 82 senesi şehr-i Cemaziye'l-ahirinin 24'ünde "1 Teşrin-i sani 1281" 1500 kuruş maaşla Kerbela Sancağında Müseyyeb Nahiyesi Müdürlüğüne tayin olunup, 83 senesi şehr-i Cemaziye'l-evvelinin 3'ünde (1 Eylül 1282) 3.000 kuruş maaşla hazine müdüriyetine tahvil ve uhdesine şehr-i Recebü'l-muharreminin 28'de dergah-ı ali kapucubaşılığı rütbesi tevcih olunarak, şehri Zilkade-i şerifinin 20'sinde (1Mart 1283) maaşı 2.500 kuruşa tenzil edilmiş ve 84 senesi şehri Şevval-ı mükerremenin 10'da (23 Kanun-i sani 1283) bil-istifa, 86 senesi şehri Muharremül haramın gurresinde (1Nisan 1285) 2.000 kuruş maaşla Mendelli Kazası Kaymakamlığına tayin olunarak şehri Rebbiü'l-evvelin 3'ünde (1 Haziran 1285) maaşı 2.500 kuruşa ve şehri Zilkade-i şerifinin 11'inde (21 Kanun-i sani 1285) 2.000 kuruş maaşla Hadise Kazası Kaymakamlığına, tahvil edilip şehri mezkurun 25'inde (14 Mart 1285) işine mübaşeretle 87 senesi şehri Recebü'l-hayriyenin 8'inde (11

Teşrin-i evvel 1286), 3.000 kuruş maaşla Hanekin Kazası Kaymakamlığına nakl olunmuş ve 88 senesi şehr-i Rebiü'l-ahirinin 29'unda"5 Temmuz 87" hesabül- icab inkisal ederek 90 senesi şehri Rebiü'l-evelinin onunda (20 Nisan 12899) 2200 kuruş maaşla Küttül Amara Kazası Kaymakamlığına tayin olunup, 91 senesi şehri Cemaziye'l-evvelinin yirmi dokuzunda" 20 Haziran 1290" 3000 kuruş maaşla Düleym Kazası Kaymakamlığına bil-tayin ve şehr-i Cemaiye'l-ahirinin 15'inde "15 Temmuz 1290" işine mübaşeret ve 92 senesi senesi Saferül- hayriyenin 7'sinde" am-ı Mart 1291" istifay-ı inkisal etmiş ve şehri Saferül-hayriyenin 23'ünde "6 Kanun-u sani 1291" 1.170 kuruş maaşla Divaniye Kazası Kaymakamlığına tayin olunarak, 93 senesi şehr-i Muharremül- haramının 11'inde "24 Kanun-i sani 1291" yine istifay-ı inkısal edip, şehr-i Saferül-hayriyenin 11'inde "22 Şubat 1291"3.000 kuruş maaşla tekrar Duleym Kazası Kaymakamlığına ta'yin ve şehri Cemaziye'l-evvelinin 10'unda" 19 Mayıs 1292" 2.200 kuruş maaşla Küttü'l-amara Kazası Kaymakamlığına tahvil olunub, şehr-i Cemaziye'l-ahirinin 3'ünde "11 Haziran 1292" işine mübaşeretle şehr-i Ramazanü'l-mübarekenin 14'ünde "19 Ağustos 1292", buradan da istifay-ı inkısal ederek, 95 senesi şehri Cemaziye'l-ahirinin 14'ünde "1 Haziran 1294" 2.000 kuruş maaşla Erve Kazası Kaymakamlığına bil-ta'yin, şehr-i Şevval-i mükerremenin 23'ünde "6 Teşrin-i evvel 1294" hasebü'l-icab inkısal edip 1.500 kuruş nafaka maaşla şehri mezkurun 25'inde "8 Teşrin-i evvel 1294" 96 senesi şehr-i Muharremü'l-haramının 17'sine kadar "28 Kanun-u evvel 1294" Horasan Kazası Kaymakamlığı vekaletinde bulunmuş ve 96 senesi şehri Ramazanü'l-mübarekenin 21'inde rütbesi "Mir-i Miranlığa" terfi' edilerek Şevvalü'l mükerremenin 6'sında (9Ağustos 1295) 6.500 kuruş maaşla Basra vilayeti dahilinde Amara Sancağı Mutasarrıflığına bil-ta'yin, 97 senesi şehri Rebiü'l-ahirinin 3'ünde "1 Mart 1296" maaşı 5.000 kuruş tenzil ve şehri Recebü'l-şerifinin 5'inde "21 Mayıs 1296" istif'ay-ı inkisal edub, 304 senesi Şevvalü'l-mükerremenin 6'sında "14 Temmuz 1300" 3 hasbi olarak Bağdat vilayeti meclis idaresine a'za intihab edilmiş ve a'zalık uhdesinde olmak üzere 3000 kuruş nafaka maaşla ve 305 senesi şehri Rebiü'l-evvelinin 29'undan (1 Kanun-i evvel 1303) şehri Recebü'l-şerifinin 5'ine

kadar (6 Mart 304) yine Kerbela Sancağı Mutasarrıflığı vekaletinde ve 304 sene-i maliye mahsuben 5.000 kuruş ücret maktu' ile Hindiye ve 5.000 kuruş harcırah ile Şamiye Kazaları Ziraat Nezaretlerinde bulunmuş saniyen 306 senesi şehri Zilka'detü'l-şerifinin 29'unda (15 Temuz 1305) yine 3.000 kuruş nafak maaşla livay-ı mezkur mutasarrıflığı vekaletine ta'yin olunub, 307 senesi şehri Rebiü'l-ahirinin 26'sında (6 Kanun-i sani 305) istif'ay-ı inkisal ve yine şehr-i Zilkadesinin 7'sinde Mir-i Miranlığa terfi' ederek, 309 senesi şehri Ramazanü'l-mübarekenin 6'sında dördüncü rütbeden Nişan-ı Ali-i Osmani ihsan buyurulmuş ve 3.750 kuruş nafaka maaşla 310 senesi şehri Saferü'l-hayriyenin 26'sından (7 Eylül 1308) şehri Rebiü'l-ahirinin 7'sine kadar (17 Teşrin-i sani 1308) Aliye ve 3.000 kuruş nafaka maaşla 311 senesi şehri Muharremü'l-haramının 3'ünden (5 Temmuz 1309) Rebiü'l-ahirinin 20'sine kadar (18 Teşrin-i evvel 1309) Kerbela Sancakları Mutasarrıklıkları vekaletlerinde ve 309 senesine mahsuben 6.000 kuruş ücret-i maktu'a ile Horasan kazası a'şarının ihalesi memuriyetinde bulunarak 311 senesi şehri Şevvalü'l mükerremenin 11'inde tebdilen Üçüncü Rütbeden Nişan-ı Ali-i Osmani ihsan buyurulub, şehr-i Saferinin 21'inden "15 Nisan 1310" 312 senesi Saferül-hayriyenin 5'ne kadar (26 Temmuz 1310), 100 kuruş yevmiye ile yine Horasan kazası aşarının ihalesi memuriyetinden ve 3.000 kuruş maaşla Rebiü'l-evvelinin 22'sinde (10 Ağustos 1310) Rebiü'l-ahirinin 2'sine kadar (20 Ağustos 1310) tekrar Kerbele Sancağı Mutasarrıflığı vekaletinde bulunmuştur.

Bulunduğu memuriyetlerde müddet-i istihdam ve kemiyet maaşı Bağdat vilayet-i celilesinin (4 Nisan 1310) tarihli mazbatasına Hanekin ve Ane Kazaları Kaymakamlığından inkisali bir sebebe müstenid olmayub hasebü'l-icab vuku' bulduğu ve meclis-i idareye tarihi tayini olan müşarül-ileyhanın (22 Haziran 1311) tarihli telgrafnameye cevabiyesine ve tarihi ve mahali vilayeti nüfus tezkeresine bil-tatbik zikr olunan nüfus tezkeresi paşay-ı mumaileyhe iade olunarak evrak-ı sairesi asıl tercüme-i hal varakasıyla Sicil-i Ahval Daire-İ Umumiyesinde hıfz edilmiştir. Rebiü'l-evvel 1313 ve 10 Ağustos 1311 paşay-ı mumailey, ahval-i mahaliyeye

vuku'u cihetiyle 1313 senesi Zilka'desinin 13'ünde "14 Nisan 312" 6.000 kuruş maaş ile Kerbela Sancağı Mutasarrıflığına ta'yin buyurulmuştur.

2.6. **Abdulkadir Rasim Efendi**

Diyarbekir Vilayeti Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi A'zalığında bulunan, Hacı Abdulkadir Ağazade İbrahim Efendinin oğludur.

1298 sene-i hicriyesi "sene-i maliye 1297" nüfusu Diyarbekir'de tevellüd ettiği nüfus tezker-i osmaniyesinde muharrerdir.

Diyarbekir Mekteb-i Rüştiye-i Askeriyesiyle, İdadi-i Mülkiyesinde ve muahheren Burusa Mekteb-i İdadi-i Mülkiyesinde müretteb ulum ve fununu bil-tahsil cümlesinden aliü'l-ula derecede şehadetname alarak Mekteb-i Mülkiye-i Şahaneye … ve burada dahi ikmali tahsil ile 1324 sene-i hicriyesinde "sene-i mali 1322" birincilikle nişan almış ve bundan dolayı edatifi sene-i mülükaneden Altun Mearif Madalyasıyle taltif buyurulmuştur.

Türkçe ve Fransızca tekellüm ve kitabete muktedir ve Arabi ve Farisi lisanlarına vakıf olduğu tercüme-i halinde müsteniddir.

1324 senesi Cemaziye'l-ahirinin 13'ünde "22 Temmuz 322" sedaret azm-i mektubi kalemine mülazemetle çırak olarak vuku'bulan istidaneme mebni, sene-i merkume Zilhiccesinin 24'ünde "23 Kânun-i sani 322" 500 kuruş maaşla Manastır vilayeti maiyetine tayin buyurulmuştur.

Mumaileyhin şayan-ı atifet-i seniye olduğuna binaen 1325 senesi Rebiü'l-ahirinin 2'sinde Rütbe-i Salis tevcih buyurulduğu sicil-i ahval idare-i umumiyesince aynen görülüp iade edilen ruus-u humayundan müttehim olmuştur.

Mumaileyhin 1326 senesi Saferinin 3'ünde 26 Şubat 323 maaşı halisiyle Diyarbekir vilayeti maiyet memuriyetine nakl edildiği dâhiliye nezareti celilesinden vilayet-i müşarül-ileyha al-i vekâletine yazılan tahrirat mealinden anlaşılmıştır.

Mumaileyhin 1326 senesi Şevvalinin 16'sından " 29 Teşrin-i evvel 324" 1327 Muharreminin 22'sine kadar "21 Kânun-i sani 324" 100 kuruş zamlı maaşla Diyarbekir merkez mektubi müdüriyeti ve 145 nafaka maaşla kitabet ve 200 kuruş nafaka maaşla Fransızca mualimlikleri vekâletinde bulunarak ifay-ı has vazife ile terfiken mekteb-i sarf-ı mesa'i eylediği vilayet-i müşarülileyha meclis idaresinde, 27 Teşrin-i evvel 325 tarihli mazbatasında beyan kılınmıştır.

Mumaileyhin sene-i mezkure Recebin 27'sinden " 1 Eylül 325" Zilhiccesinin 5'ine kadar "5 Teşrin-i evvel 325" 666 kuruş müselles maaşla, Silvan Kazası Kaymakamlığı vakaletinde bulunub emval-ı emiriye ile tevkifat-ı muharrereden, zimmet ve işliği olmadığı ve vasifesi kemal-ı adl ve hakaniyet dairesinde ifa eylediği Diyarbekir vilayeti meclis idaresinden musaddık mahalli meclis idaresinin 5 Teşrin-i sani 325 tarihli mazbatasında gösterilmiş ve mazbata-ı mezkure aynen görülerek iade edilmiştir.

Mumaşiley 1328 senesi Saferinin 23'ünde "20 Şubat 325" mezkûr maiyet memuriyetinde nizamiye ile infikak eylediği mahalle müdüriyetinin "1 Haziran 326 tarihli mezkure-ı cevabiyesinden anlaşılmıştır.

Mumailey 1328 senesi Şa'banının 11'inde "3 Eylül 326" 1500 kuruş maaşla Hopa kazası kaymakamlığına tayin buyurulmuştur.

Mumaileyhin tecrübesizliği neticesi olarak şunun bunun ifadatına kapılıp iltizam-ı bit-terfi edemediği Trabzon vilayetinden bildirilmesine mebni 1330 senesi Saferinin 17'sinde "24 Kânun-i sani 327" yine maaşı halisiyle Torul Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin 25 Nisan 324 tarihinden "16 Mart 326" tarihine kadar, Diyarbekir vilayeti maiyet müdüriyetinde bulunarak müddeti mezkure zarfında aidat-ı tekaüdiyenin tamamen tevkif olunduğu vilayeti müşarül-ileyha valiliğinin 16 Mart 329 tarihli tahrirata cevabiyesine gösterilmiştir.

Mumaileyhin 16 Eylül 326 tarihinden 23 kanunu sani 327 tarihine kadar asaleten 24 kânunusani 327 tarihinden, 24 Şubat 327 tarihine kadar Hopa Kazası Kaymakamlığında bulunub tevkifat mukarrereden zimmet ve ilişiği olmadığı, mahalli meclis idaresinin 26 Şubat 327 tarihli mazbatasından manzum olmuş ve mezkûr mazbatasına memurin kalemine iade olunmuştur.

Mumaileyhin kazay-ı mezkûr kaymakamlığında iken Eylül 326 tarihinden am-ı Mart 327 tarihine kadarda Bank-ı Osmani muaveneti maliye cemiyeti riyasetinde bulunarak zarfına, 1023 kuruş ve 15 para varidat teminine müdfik olarak tedkik edilmiş hesabat-ı umumiyede bir güne ilişiği olmadığı ve bir maaşını muntazaman i'ane etmekle beraber terğibat ve tesdikat ve zahir virane dolayısıyla müteferriken dahi i'zay-ıı i'aneden gayru tabur müdüriyeti Hopa kazası muavenet-i maliye cemiyeti heyetinden 25 Mart 327 tarihli mazbatasında beyan kılınmış ve mezkur mazbata iade olunmuştur. 8 Temmuz 329

Usul-u … naşi … istid'a eylediği ve hüsn-ü hizmet ve kifayeti görüldüğü Trabzon vilayetinden iş'ar olunmasına mebni 9 Kânun-i sani 329 tarihinde maaş-ı halisiyle Göynük kazası kaymakamlığına nakl buyurulmuştur. 4 Mart 328 tarihinden 9 Kânun-u sani 329 tarihine kadar tam ve tarih-i mezkureden 19 Kânun-i sani 329 tarihine kadar nafaka maaşla Torul Kazası Kaymakamlığında bulunarak maşatı tevkifatından ve saireden zimmet ve ilişiği olmadığı ba'del mutala'a iade edilen kazay-ı mezkur meclis idaresinin 20 kanunusani 329 tarihli mazbatasından anlaşılmıştır. 27 Haziran 330.

2.7. Abdulkerim Efendi

Keldani taifesinden, Katolik mezhebinden ve memurini devlet-i aliyeden Diyarbekirli Tabibzade müteveffa Mansur efendinin oğludur.

1281 sene-i hicriyesinde "senes-i maliye 1280" Diyarbekir'de tevellüd ettiği nüfusu tezkere-i osmaniyesi sureti musaddıkasında muharrerdir.

Keldani taifesi mektebinde ve mekteb-i sultani ile mekteb-i mülkiye-i şahanede tahsil ile mektebi şahaneden 23 Şaban 1300 tarihli Türkçeden edebiyat, Fransızcadan ilm-i funundan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahaneden karibü'l-ula dereceli ve 7 Eylül 1302 tarihli ulum-u siyasiye şehadetnemelerini ve intihab-ı memurin komisyonunun 3 Ağustos 1305 tarihli üçüncü sınıf kaza kaymakamlığı intihabnamesi ahz eylemiştir. Arabî ve Türkçe ve Fransızca tekellüm ve kitabet eder.

1303 senesi şehri Saferül- hayriyenin 21'inde "16 Teşrin-i evvel 1301" hariciye nezareti celilesi umur-u hukukiye-i muhtelit kalemine mülazemetle Rebiülevvelin 19'unda "14 Kanun-i evvel 1302" 600 kuruş maaşla tahrirat-ı hariciye ikinci sınıf hülefalığına bil-tayin mektebi mülkiye-i şahane memuriyetleri haklarında müttehiz karar-ı ahir hükmünce 305 senesi şehr-i Recebü'l-şerifinin 3'ünde "21 Mart 394" maaşı kat' olub, 307 senesi şehr-i Şa'ban-ı şerifinin 16'sında "23 Mart 1306" bila maaş kalem-i mezkure devam ederek şehr-i mezkurun 17'sinde "27 Mart 306" 900 kuruş maaşla, zaptiye nezareti celilesi tercümanlığına tayin ve 1311 senesi Cemaziye'l-ahirinin 18'inde uhdesine Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi tevcih buyurulmuştur.

…….. …… ……. ……..

Zaptiye nezareti celilesinden yazılan mülahazada umuru memuresini hüsnü ifa etmekde olduğu tasdik edilmiştir.

Bulunduğu memuriyetlerde müddet-i istihdamıyla kemiyet maaşı hariciye nezareti celilesi, sicili ahval şubesiyle, zaptiye nezareti celilesi muhasebesinden "19 Haziran 311" ve 7 Mart 312 tarihli tezkerei-i cevabiyesinde tatbik edilmiş ve zikr olunan mektebi sultani ve mekteb-i mülkiye-i şahane şehadetnemeleriyle üçüncü sınıf kaymakamlık intihabnamesi ve rütbe-i saniye ruus-u hümayun ve nüfus tezkere-i osmaniyesi sureti musaddıkaları asıl tercüme-i hali varakasıyla hıfz edilmiştir.

Mumailey 1311 senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinden, 312 senesi şehr-i Receb-i şerifinin 2'sine kadar şehriyye 2500 kuruş maaşla memuren Anadolu Vilayet-i Şahanesine …. ile keşt-i güzar eylediği tercüme-i hal varakasında muharrer ise de

zaptiye nezareti veznesinden harcırah aldığına dair kayıd bulunmadığı 1 Haziran 311 tarihli muhasebe kaydından anlaşılmıştır. 3 Zilka'de 313 ve 4 Nisan 312…

Mumaileyh Anadolu Vilayet-i Şahanesinin teftişinde harcırah aldığına dair zaptiye nezaretince kayıd bulunamadığı metn-i hülasada gösterilmiş ise de mumaileyhin bu memuriyetden dolayı dahiliye veznesinden 2500 kuruş maaş ve Bitlis ve Van ve Musul vilayetinden ilaveten ikişer 1500 kuruşla cem'an 10.000 kuruş harcırah i'ta olunduğu, dahiliye nezareti muhasebeciliğinden ahiren gelen tezkere-i cevabiyede muharrer olmakla tashihen tezyil kılınmıştır.

Mumaileyh 1313 senesi Cemaziye'l-ahirinin 14'ünde "19 Teşrin-i sani 311" 5.000 kuruş maaşla Van Vali Muavinliğine tayin buyrulmuştur. Mumaileyhin adam kifayeti ve ma'ruf olmadığı ahiren anlaşılmasına mebni 313 senesi Recebinin 14'ünde "19 Kânun-i evvel 311" meclis-i mahsusa vükela kararıyla yerine diğeri tayin buyurulmuştur. Mumaileyhin Van Vilayeti Vali Muavinliğine bil-tayin 19 Kânun-u evvel 311 tarihinde inkısali vuku' bulduğu tercüme-i halinde münderiç ise de umum zaptiye nezareti tercümanlığında müstahzim bulunduğundan bahisle ona göre teshih ve ikmali mumailey tarafından istid'a kılınmış olmağla, memuriyeti haziresi olan mezkur tercümanlığa tekrar tayini tarihiyle miktar-ı maaşı hakkında ki ma'lumat kaydiyeye zaptiye nezaretinin ledel isti'lam varid olan 28 Teşrin-i sani 316 tarihli tezkere-i cevabiyede 27 Mart 306 tarihinde 900 kuruş maaşla zaptiye nezareti tercümanlığına nakl olunarak maaşı 1304 senesi Şevvalinin 9'unda "1 Mart 313" öşri te'ciliyle 810 kuruş tenzil eylediği ve tarihi tayininden beri memuriyeti mezkure de mustahdem bulunduğu kayden anlaşıldığı ve Van Vilayeti Vali Muavinliğine tayin olunarak belde infikak ve tekrar tercümanlığa tayinine kayıt ve malumat olduğu gösterilmiştir. Mumailey 1317 senesi Şevvalinin 2'sinde terfi'en Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Mütemayizi tevcih buyurulmuştur.

Mumailey azimet-i mahsusasına mebi 1318 senesi Şevvalinin 17'sinde Üçüncü Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı ihsan buyurulmuştur.

Mumaileyh himet-i hüsnüsüne mebni 1319 senesi Rebiü'l-ahirinin 26'sında Üçüncü Rütbeden Nişan-ı Al-i Osmanî ihsan buyurulmuştur.

Mumaileyh İran devleti tarafından i'ta olunan üçüncü rütbeden Seyyid Hurşit Nişanını kabul ve lede'l-icab tebliği hususunda 1319 senesi Şa'banının 2'sinde müsaade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi erzan buyurulmuştur.

Mumaileyhin ruus-u sene-i merkume Şevval-ı şerifinde "27 Kânun-i sani 320 1500 kuruşa iblağ edilmiştir.

Müşarülileyh 1321 senesi Ramazan-ı şerifinin 13'ünde nikelden mamul Hamidiye Hicaz Demiryolu Madalyası ihsan buyrulduğu ba'del- mutalaa iade edilen berat-ı hümayundan anlaşılmıştır.

Müşarülileyhin 1327 senesi Ramazanının 11'inde "13 Eylül 325" icra kılınan tenzikatda 5. Madde mucibince kararı harcına çıkarılıb tarihi mezkûrdan itibaren 800 kuruş mazuliyet maaşı tahsisi ve zeyl-i tensikat kanunu mucibince 1328 senesi Cemaziye'l-evvelinin 13'ünde "9 Mayıs 326" maaşı mezkûr 1200 kuruşa iblağ edildiği emniyet-i umumiye şubesinin 28 Teşrin-i evvel 326 tarihli tezkere-i cevabiyesiyle bildirilmiştir.

Müşarülileyh mukaddemen tahrirat-ı hariciye kaleminde iken mahsus 600 kuruş maaşa beruce muharrer 21 Şubat 304 tarihinde kat' edilmiş ise de görülen lüzum üzerine 20 Eylül 305 tarihli tezkeresinin mucibince maaş-ı mezkurede tarihi kat'ndan itibaren "22 Mayıs 306" tarihine kadar tesviye edildiği hariciye sicil şu'besinden ahiren irsal kılınan 20 Temmuz 327 tarihli vukuat pusulasında gösterilmekle ilaveten tenzil kılındı.

Müşarül-ileyhin haiz olduğu balada muharrer Rumeli Beylerbeyi Payesi ferman-ı alişanı Keldani cemeati riyaseti namına muharrer olduğu görülüb i'mar edilen .... mezkur (sonrası okunamadı…).

Müşarülileyh Van Vali Muavinliğinden inkısaline dair olan kaydın tashihine dair arzuhal, şuray-ı devlet mülkiye dairesince bil-tedkik 28 Şubat 320 tarihli

buyurulan rusumi ile tebliğ buyurulan 24 Şa'ban 320 tarihi ve 755 numaralı mazbatada Müşarül-ileyhin ehliyet ve kifayetine binaen Van Vali Muavinliğine tayin olmuş iken amm-ı kifayet ve ma'firet isnadıyla zaptiye nezaretinden sebk eden iş'ar üzerine Meclis-i Vükela kararıyla yerine diğeri tayin kılındığı kayden anlaşılmakta ise de bu babdaki tenakısat esbabı ….. ma'lum ve emniyeti umumiye müdüriyetince mevcud kayd ve ma'lumat bundan ibaret olduğu dermeyan kılınmış ve tedkik edilmiş tercüme-i hal suret-i musaddıkasına nazaran mekteb-i sultani ve mülkiyeden ba şahadetname teşaüd etmiş olmasıyla ehliyet ve kifayeti ve Keldani Cemaati Riyasetini ifa etmiş ve etmek de bulunmuş olmasına mebni ma'rifeti sabit ve … esnası tensikte dahi haizü'l-istihzam olarak tasdik edilmiş memuriyetinden bulunan elyevm …. müdasi olmakdan olduğu anlaşılmakta tercüme-i halinde ücretle tashih hususunda nezareti müşarül-ileyhaya isti'a… tezkere kılındığı gösterilmiştir.

2.8. Abdülmecid Niyazi Efendi

Haremeyn-i Muharremeyn payelilerinden Medine-i Münevvere kadısı müteveffa Fevzi Efendinin mahdumudur.

1272 sene-i Hicriyesi Rebiü'l-evvelinin evasıtında Diyarbekir'de doğmuştur. Diyarbekir mekatib-i ibtıdaiyesiyle, medarisinde Arabî ve Farisi tefsir ve tarih okumuştur. Arabî tekkelüm ve Kürtçe tekküllüm ve Türkçe kitabet eder. "Müskiratın Müzerratına" dair (Tahzir) namında bir risale telif eylemiştir.

1288 sene-i hicriyesi evailinde 15 yaşında mütecaviz iken mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubi Kalemine girip, 89 senesi evahirinde 90 senesi evailine kadar aidatıyla Malatya sancağı muhakeme-i şer'iyesi kitabeti refakatinde bulunduktan sonra sene-i merkume Cemaziye'l-evvelinin 18'inde 100 kuruş maaşla Nezaret-i Evkaf-ı Hümayun Kalemine alınmış ve maaşına sene-i mezkure Zilka'desinin 25'inde 90, 91 senesi Rebiü'l-evvelinin 26'sında 30, 94 senesi şehr-i Ramazanının 29'unda, 80 kuruş zam olunmuş ve bu sırada mülğa Müsavat Gazetesine muharrirlik etmiştir. 95 senesi Zilka'desinin 21'inde 1000 kuruş maaşla ve yüzde beş aidatla Atina Vilayeti Evkaf Muhasebeciliğine terfi'en bil-tayin orada

7.972 kuruş onda beş para aidat almış ve mazunen Dersaadetde iken 96 senesi Zilka'desinin 18'inde Kayseriye Sancağı Evkaf Muhasebeciliğine tahvil kılınmış ise de oraya gitmeksizin, 97 senesi Cemaziye'l-evvelinin 'inde 1500 kuruş maaşla ve yüzde ikibuçuk aidatla Van Vilayeti Evkaf Muhasebeciliğine tahvil olunarak 99 senesi Recebinin 10'unda hasbelü'l-icab inkısal eylemiş ve burada dahi 404 kuruş aidat almıştır. Mezkur muhasebecilik esnasında 400 kuruş harcırahla vilayet-i müşarülileyha dahilinde Mahmudiye Kazasında ihale-i a'şar hizmetinde ve 700 kuruş zamlı maaşla 98 senesi Muharreminin 3'ünde Rebiü'l-ahirin sulhuna kadar yine vilayet-i müşarülileyha mülğa a'şar nezareti vekaletinde 20 lira harcırahla… nahiyesi tahkik-i bekaya memuriyetinde bulunmuştur. 99 senesi Şa'banının 8'inde 800 kuruş maaşla mülğa Hakkâri Vilayeti Meclis İdare Baş Kitabetine tayin ve 300 senesi Recebinin 6'sında 200 kuruş zam almış ve 301 senesi Muharremin 24'ünde istifa-ı inkısal eylemiştir. Bu kitabetde iken 504 kuruş harcırahla heyet teşkilinde vilayet-i müşarülileyhaya rabt olunan selefü'l-beyan Mahmudi Kazasında, yine ihale-i a'şar memuriyetini ve bir müdetçede mülğa Elbak Sancağının Mutasarrıflık Vekâletini ifa etmiştir. Sene-i mezkure Rebiülahirinin 16'sından, 302 senesi Muharremin 19'una kadar 675 kuruş nafaka maaşla Bitlis Vilayetinde Kulp Kazası Kaymakamlığı vekaletinde ve 303 senesi Rebiü'l-evvelinin 25'inden 304 senesi Rebiü'l-ahirinin 25'ine kadar 1000 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Merkez Ser Müstantikliğinde ve o tarihten 305 senesi şehri Ramazanının 25'ine kadar 800 kuruş maaşla Merkez Vilayeti Belediye Riyasetinde ve bir müddete dahi Diyarbekir Belde Rüesasının tedkik maaşla ve tahkiki muhasebeleri için teşkil olunan komisyon hesabınca riyaset etmiş ve ba'dehu 600 kuruş maaşla Diyarbekir sancağı Ziraat Bankası Şu'besi Memuriyetiyle bil-tayin sene-i mezkure Şabanının gurresine müsadif 305 senesi Martının 21. gününde işe mübaşeret etmiştir. 1293 senesi şehr-i Saferinin 25'inin uhdesinde ba ibtida-i hariç Burusa Müdürlüğü ve 306 senesi Rebiü'l-ahirinin 9'unda rütbe-i ilmiyesinde mülkiye tahviliyle Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi tevcih buyrulmuştur.

Diyarbekir Valiliğine vekaleti esnasında Defterdar-ı vilayet saadetlu Muhyiddin Beyefendi tarafından yazılan musalahada Efendi-i Mumailey eshab-ı iktidar ve rü'yetden ve ahlak-ı … erbabından idüğüne ve bulunduğu memuriyetlerde hüsn-ü hizmet ve istikameti mücerreb ve meşhur olduğunu tasdik ederim ve mezkûr banka müdür-ü umumisi Mikayil Efendi yazdığı mülahazada dahi efendi-i mumaileyhin hüsn-ü ifası vazifeye kifayeti görülüyor denilmiştir.

Bir minval-ı muharrer efendi-i mumaileyhin bulunduğu hizmetden Evkaf-ı Hümayun Mektubi Kaleminde ve Adana ve Van Vilayetleri Evkaf Muhasebeciliklerinde ki müddet-i istihdam ve miktarı maaş ve zam ve aidatı ve sureti inkısali ve beraat-ı zimmeti ve Kayseriye Evkaf Muhasebeciliğine gitmeksizin Van Evkaf Muhasebeciliğine tahvil-i memuriyeti yedinde ki 20 Mart 307 tarihli istid'anamesi zahirine nezareti müşarülileyha muhasebe-i umumiyesinden yazılan 11 Mayıs 1307 tarihli derkenar ve halef ve selef muhasebe defterleri zeyline musaddık suretleri mahfuz Van Vilayetinde 10 Haziran 98 ve Adana Vilayetinin 19 Nisan 96 tarihli, mazbataları nezaret-i müşarülileyhanın 9 Haziran 99 tarihli ve 6 numaralı tahriratıyla ve iki defa Mahmudi Kazası ihale-i a'şar ve Abağayı nahiyesi tahkik-i bekaya memuriyetlerindeki miktarı harcırahları Van Vilayeti muhasebesinin 23 Eylül 96 tarihli harcırah senedi üzerine icra eylediği muamele-i resmiye ve Mahmudi Kazasından mahfuz 8 Teşrin-i evvel 96 tarihli mazbatası ve mülkihikarı vilayeti muhasebesinden mezkuresi üzerine yazılan derkenar ve Van Vilayetinin mahfuz gurre Cemaziye'l1-ahire 98 tarihli buyuruldusu ve Van a'şar nezareti vekaletinde müddet-i istihdamıyla beraati vilayeti müşarül-ileyhanın mahfuz 16 Nisan 97 tarihli mazbatası ve nezareti mezkureye mahsus malın 3500 kuruştan ibaret idüğü maliye nezaretinin 24 Şubat 306 tarihli tezkere-i cevabiyesi ile ve yine Hakkari Vilayeti Meclis İdare Baş Kitabetinden müddeti istihdamıyla istifası vilayeti müşarül-ileyhanın mahfuz Teşrin-i evvel 99 tarihli mazbatası ve bu kitabetdeki miktar ve zam maaşı ve elbak mutasarrılığı vekaleti muhasebe-i vilayetin yerindeki tevkifat-ı tekaüdiye makbuzunun ilm-i hazırları ile Kulp Kazası Kaymakamlığı vekaletindeki müddet-i istihdamıyla beraatı ve Kiğı sancağı meclis idaresinin mahfuz 25 Ağustos

301 tarihli mazbatası ve miktar-ı maaşı kazay-ı mezkur muhasebesinin yine tevkifat-ı ilm-i ahirleri ile ve Diyarbekir Vilayeti Ser Mustantikliğindeki müddet-i istihdamıyla beraati vilayet-i müşarülileyha adliye encümeninden mahfuz 9 Şubat 302 tarihli mazbatası ve miktarı maaşı adliye Nezaretinin 16 Şubat 306 tarihli tezkere-i cevabiyesi ile ve belediye riyasetindeki miktarı maaş ve müddet-i istihdamı ve beraatı vilayeti müşarülileyha meclis idaresinin 25 Teşrin-i evvel 306 tarihli mazbatası ve rütbe-i saniyesi mahfuz ruus-u hümayun ile musaddık mumaileyhin haiz olduğu 14 Şubat 302 tarihli ve 333 numaralı üçüncü sınıf kaymakamlık intihabnamesi ile rütbe-i ulyasına dair mektunda müşahhas ulyanın 14 Zilka'de 1308 tarihli ilm-i ahiri aynen görülmüş ve mezkur rumelinin? bir nushası mahfuz bulunmuştur. 27 Mayıs 1309 ve 20 Ağustos 1307.

Mumaileyhin maaşı 1309 senesi Şa'ban'ının 14 'ünde "1 Mart 308" 800 kuruş iblağ edildiği vilayet-i müşarünileyha meclis idaresinin 18 Şubat 311 tarihli mazbatasında gösterilmiştir.

Mumailyehin mündefi' olan kolera esnasında müşahede olan hizmet ve gayretine mebni 1310 senesi Rebiü'l-ahirinin 3'ünde terfi'en "Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Mütemayizi" tevcih buyurulduğu ol-babda ki ruus-u hümayun sureti musaddıkasında gösterilmiştir.

Mumaileyh vezaif-i memuriyeti hüsn-ü ifa eylemekte olmasına mebni 1312 senesi Zilkaadesinin 24'ünde "3.Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı" ihsan buyurulmuştur.

Mumaileyhin 1313 senesi Zilka'desinin 12'sinde " 13 Nisan 312" Diyarbekir vilayeti Ziraat Banka şu'be memuriyetinden istifay-ı inkısal eylediği vilayet-i mezkure Ziraat Bankası heyetiyle idare-i muhasebenin 24 Haziran 314 tarihli mazbatası sureti musaddıkasında beyan kılınmıştır.

Mumaileyhin mezkur Ziraat Banka şube memuriyetinde iken yani 5 Mayıs 305 tarihinden 17 Şubat 311 tarihine kadar fahri olarak Nafia Komisyonu Azalığında ve 7 Teşrin-i evvel 307 tarihinden 27 Şubat 311 tarihine kadar 460 kuruş ücretle

Malatya Ziraat Banka Şubesinin Teftiş Memuriyetinde ve 2 Teşrin-i sani 308 tarihinden 27 Teşrin-i sani 311 tarihine kadar 2000 kuruş ücretle Palu Kazası Mal Müdürün Tahkik Ahvali Memuriyetinde ve 6 Şubat 308 tarihinden 15 Şubat 311 tarihine kadar günlük fahri olarak Maarif İdaresinden Tedkik-i Hesabat Komisyonu A'zalığında ve 1 Temmuz 309 tarihinden 20 Temmuz 311 tarihine kadar 1000 kuruş ücretle Beşiri Nahiyesi a'şarının …. memuriyetinde ve 20 Mayıs 311 tarihinden 14 Temmuz 311 tarihine kadar fahriyen Nüfus-u Mektume Komisyonu ve 27 Temmuz 311 tarihinden 17 Şubat 311 tarihine kadar merkez vilayet …. hastahanesinin heyet-i daime azalıklarında ve 21 Temmuz 311 tarihinden 17 Temmuz 311 tarihine kadar 300 kuruş zamlı maaşla Diyarbekir Vilayeti Evkaf Muhasebeciliği Vekaletine ve 9 Eylül 311 tarihinden 9 Teşrin-i sani 311 tarihine kadar fahri olarak 'izba hastahane heyetinin riyaseti vekaletinde ve 21 Eylül 311 tarihinden 17 Şubat 311 tarihine kadar yine fahriyen Meclis-i Mearif ve 26 Teşrin-i evvel 311 tarihinden 17 Mart 311 tarihine kadar istirdad-ı emval ve …. muğayir ve meskufat-ı vakfiye komisyonu azalığında ve 15 Haziran 312 tarihinden 15 Ağustos 312 tarihine kadar 160 kuruş üzretle Siverek Kazasının ahaliyi a'şar memuriyetinde bulunarak iş bu aşar memuriyetinden 3720 kuruş yevmiye ve 510 kuruş harcırah aldığı ve 2 Nisan 312 tarihinden 16 Teşrin-i sani 312 tarihine kadar 750 kuruş nafaka maaşla Diyarbekir Vilayeti Muhasabeciliği vekaletinde ve 6 Teşrin-i sani 312 tarihinden 1 Kanun-u sani 312 tarihine kadar fahri olarak Palu kazasının istirdad-ı emval ve iaşe-i muhtacin memuriyetinde bulunduğu ve cümlesinde ifay-ı hüsn-ü hizmetle beriü'l-lüzum olduğu vilayeti müşarülileyha meclis idaresinde ... beyan 17 Şubat 311 ve 24 Haziran 314 tarihli mazbatalarıyla istid'anamesi zahirine muhasebe-i vilayetden muharrer 25 Haziran 312 tarihli derkenarda gösterilmiştir.

Mumaileyhin şehr-i mezkurun 20'sinden 5 Teşrin-i evvel 313 1316 senesi Saferinin 12'sine kadar "20 Haziran 314" 750 kuruş maaşla Vilayet Gazetesi Muharrirliğinde bulunarak vilayetçe Siverek Kazası Kaymakamlığına nakl etmesinden naşi infikak ederek bu memuriyetinde dahi ifay-ı hüsn-ü hizmet ve ispat-ı

rü'yet eylediği ve beriü'l-lüzum bulunduğu matbu'a heyetiyle meclis idare vilayetinin 24 Haziran 314 tarihli mazbatasında gösterilmiştir.

Mumaileyh tesisat-ı askeriye ve saire i'anesince vaki' olan hüsn-ü hizmet ve gayretinden naşi sene-i merkume Cemaziye'l-ahirinin 14'ünde terfiken Rütbe-i Ula Sınıf-ı Sanisi tevcih buyurulduğu ol-babda ki ruus-u hümayundan anlaşılmıştır.

Mumaileyhin 1316 senesi senesi Saferinin 20'sinde "3 Temmuz 314" 1125 kuruş maaşla Siverek Kazası Kaymakamlığında işe mübaşeret eylediği, vilayet-i müşarülilyha meclis idaresinde 4 Haziran 314 tarihli mazbatası suret-i musaddıkasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin teşebbüsat-ı askeriye ve saire ianesince vaki'i olan hüsn-ü hizmet gayretinden naşi sene-i merkume Cemaziye'l-ahirinin 14'ünde terfi'en "Rütbe-i Ula Sınıf-ı Saniye" tevcih buyurulduğu ol-babdaki ruus-u hümayundan anlaşılmıştır.

Mumaileyh 1317 senesi Muharremin 17'sinde 15 Mayıs 1315 … muharrer olduğu üzere komisyonca tasdik-i memuriyeti icra kılındığı cihetle mezkur Siverek Kaymakamlığından infikak eylediği müddet-i idaresince ifay-ı hüsn-ü hizmet emval-i emiriye ve hukuk-u şahsiyeden tekaüd sandığı aidatından zimmet ve ilişiği olmadığı kazay-ı mezkur ile vilayet-i müşarülileyha meclis idarelerinin 4 Haziran 317 tarihli mazbatalarında beyan ve tasdik kılınmıştır.

Mumaileyh tesisat-ı askeriye iade komisyonuna 2160 i'ane i'ta eylemesine mebni sene-i merkume Şa'banının 21'inde bir kıt'a "Hamiyet-i Vataniye Madalyası" ihsan buyurulduğu ol-babda ki beret-ı hümayundan anlaşılmıştır.

Mumaileyhin kazay-ı mezkur kaymakamlığına intihab olunduğu Dahiliye Nezareti Celilesinden Memurin-i Mülkiye Komisyonuna havale buyurulan tezkeresinde gösterilmiş ise de mumaileyhin tercüme-i hal kaydına destresi olunamamasından naşi komisyonca tasdik-i memuriyeti cihetine gidilmediği takdim kılınan 29 Kanun-u sani 314 tarihli mazbatada beyan edilmiştir.

Mumaileyhin 1317 senesinde mülki asayirinin miktar-ı ağnam nezaretinde bulunarak 5000 kuruş ücret-i maktu'a aldığı istid'anamesi zirine muhasebe-i vilayetden yazılan 4 Eylül 319 tarihli derkenarda beyan kılınmıştır.

Mumailey 1320 senesi Muharremin 28'inde 23 Şubat 318 800 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Belediye Riyasetine tayin olunarak ahiren yine mülkiye asairinin 319 senesi Mikdar-ı Ağnam Nezaretinde ilave memuriyet olarak bulunub, 4000 kuruş ücret-i maktu'a aldığı ve bu her iki ağnam memuriyetinde aşayi-i mezkure ağnamının sabıkalarından fazla vuku'bulduğu ve Dersaadete azimetine mezuniyet-i resmiye istihsal eylemesine mebni 1320 senesi Cemaziye'l-ahirinin 23'ünde "3 Eylül 319" mezkur Belediye Riyasetinden inkısal eylediği umeran-ı memleket ve tevzi'i tarik emrinde ve belediyeye aid hususat-ı hüzn-ü hizmeti ve ibraz-ı asar sadakat ve faaliyet eylediği ve bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı selefüz-zikr 4 Eylül 319 tarihli muhasebe-i vilayet derkenarıyla belediye heyetinden ve vilayet meclis idaresinden 2 Eylül 319 tarihli mazbatalarında beyan ve tasdik kılınmış ve mezkur mazbatalarla evrak-ı müsebbite-i saireden asılları komisyonca ba'del-mütala'a kendisine i'ade ve smürur musaddıkası dahi dosyası meyanında hıfz edilmiştir.

2.9. Abdurrahman Asaf Efendi

Esnaftan müteveffa Ali Ağanın oğludur.

1278 senesi şehri Recebü'l-şerifinin gurresinde (21 Kânun-i sani 1277) Diyarbekir'de tevvellüd etmiştir.

Mahalli rüştiye mektebinde müretteb dersleri tedris ve sülüs varaka hatları temsik ederek şehadetname almıştır. Türkçe kitabet ve Kürtçe tekellüm eder.

1299 senesi Zilhiccesinin 28'inde (29 Teşrin-i evvel 98) 21 yaşında iken 160 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayetinde Silvan Kazası Tahrirat Kitabetine tayin ve 11 ay istihdam olunub 301 senesi Muharremü'l-haramın 13'ünde "1 Teşrin-i sani 99" şehr-i Recebü'l-şerifinin 17'sine kadar "amm-ı Nisan 300" 500 kuruş maaşla kazay-ı mezkûr tahrirat-ı nüfus-u seyyare ve 302 senesi Rebiü'l-evvelinin 6'sında "11

Kânunusani 300" 304 senesi şehr-i şerif-i Şabanının 19'una kadar "am-ı Nisan 303" 300 kuruş maaşla Kiki Türkmen nahiyesi tahrir ve vergi kitabetlerinde bulunarak tarihi mezkûrda memuriyetinin lağvıyla açıkta kalmış ve 307 senesi Muharremü'l-haramının 23'ünden "7 Eylül 305" 309 senesi Cemaziye'l-ahirinin 19'una kadar " 7 Kânunusani 307" 750 kuruş aylıkla Bitlis Vilayetinde Rızvan Nahiyesi Müdürlüğünde bulunub, şehr-i Recebü'l-şerifinin gurresinde " 18 Kânun-u sani 307" 500 kuruş maaşla Şirvan kazasında Zirki Nahiyesi Müdürlüğüne nakl ve Zilkadenin 11'inde (25 Mayıs 308) istifay-ı inkısal eylemiştir.

Silvan kazası tahrirat ve tahrir-i nüfusu seyyare kitabetlerinde müddet-i istihdamıyla tahrirat kitabetinde ki maaşı Diyarbekir vilayetinin telgrafname-i cevabiyesinde Silvan ve Kiki Türkmen nahiyesi tahrir ve vergi kitabetine mahsus maaş miktarı Maliye Nezareti Celilesinin tezkere ve Dâhiliye Nezareti Celilesi Sicil-i Ahval Şubesinin mezkûr cevabiyelerinde gösterilmiş ve Rızvan ve Zirki nahiyeleri müdürlüklerinde müdet-i istihdamıyla maaş miktarına ve has hizmet ve bereat-ı zimmetine ve Silvan tahrirat kitabetiyle Kiki Türkmen ve Silvan nüfus kitabetlerinde müdet-i istihdamına ve bereat-ı zimmetine dair Siirt sancağı meclis idaresinin 12 Kânun-u sani 307 ve 2 Ağustos 308 ve kiki Türkmen nahiyesi meclisinin 5 Haziran 303 ve Silvan kazası idare meclisinin "am-ı Teşrin-i evvel 99" ve 21 Mayıs 300 tarihli ve 82 numaralı intihabnamesi ve mekteb-i rüştüye şehadetnemsiyle nüfus-u tezkere-i osmaniyesi, sicil-i ahval daire-i umumiyesince görülerek i'la kılınmıştır. 9 Şubat 1310 ve 14 Şubat 1309.

Mumaileyh 1311 senesi Cemaziye'l-ahirinin 4'ünde "1 Kânun-u evvel 309" 450 kuruş maaşla Diyarbekir vilayetinde Şark bahçesi nahiyesine tayin ve 1314 senesi Rebiü'l-ahirinin 8'inde "14 Eylül 312" 500 kuruş maaşla yine vilayet-i müşarülileyha dâhilinde Yenişehir nahiyesine nakl edilib, mezkûr Şarkbahçesi Müdüriyetine emval-ı emiriye ve hukuk-u sahsiye ile tekaüd sandığı tevkifatından zimmet ve ilişiği olmadığı nahiye-i mazkure ile vilayet-i müşarülileyha meclis idarelerinin 16 Kânun-u evvel 316 tarihli mazbatasında beyan ve takdim kılınmıştır.

Mumaileyh, sene-i mezbure Cemaziye'l-evvelinin gurresinde "26 Eylül 312 Yenişehir nahiyesi müdüriyetinde işe mübaşeretle 1315 senesi Cemaziye'l-evvelinin 11'inde "26 Eylül 313" istifay-ı inkısal ederek, müddet-i memuriyetinde ifay-ı hüsn-ü hizmetle emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden ve tekaüd sandığı aidatından zimmet ile ilişiği olmadığı Siverek kazası ile Diyarbekir vilayeti meclis idarelerinin 2 Ağustos 315" tarihli mazbatasında beyan ve takdim kılınmıştır.

Mumaileyh Lice kazasında 314 senesi ahaliy-i aşar memuriyetine tayin olunarak kazay-ı mezkûr aşarına bedel-i sabıkinden 49.963 kuruş, üç kuruş yirmi para fazlasıyla ihale ettiği memuriyeti mezkurede, ifay-ı hüsn-ü hizmet ve ibrazı ehliyet eylediği kazay-ı mezkure ile vilayet-i müşarülilleyha meclis idarelerinin 11 Eylül 317 tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmıştır.

Mumaileyh 1317 senesi Muhareminin 6'sında "4 Mayıs 315" 630 kuruş maaşla Ergani sancağı tahrirat müdüriyetine bil-tayin Dahiliye Nezareti Celilesince yerine diğeri tayin olunmasına mebni seney-i mezkure Rebiülahirinin 2'sinde "28 Temmuz 315" infikak ederek müdedeti memuriyetince emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden ve tekaüd sandığı tevkifatından beriü'l-lüzum olduğu kazay-ı mezkûr ile Diyarbekir vilayeti meclis idarelerinin 21 Ağustos 315" tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmıştır. Mumaileyh mezkur tahsilat müdüriyetinde iken Çermik kazasının 315 senesi aşar ihalesi senesi memuriyetiyle tayin kılınarak kazayı mezkur a'şarının 59340 kuruş fazlasıyla ihaleye muvafık olduğu ve 1150 kuruş ücret mazbatasıyla ihaleye muvafık oladuğu ve 750 kuruş ücret maktu'ala istid'a eylediği kazay-ı mezkur ile Ergani Madeni Sancağı ve Diyarbekir Vilayeti Meclis İdarelerinin 21 Eylül 315 tarili mazbatasında beyan ve tasdik kılınmıştır. Mumaileyh 1317 senesi Cemaziyel evvelinin 3'ünden 27 Ağustos 315" 1318 senesi Saferinin 20'sine kadar "2 Hazairan 316" 540 kuruş nafaka maaşla bulunduğu Çermik kazası kaymakamlığı vekâletine hüsn-ü ifayı vazife ile tekaüd sandığı tevkifatını kaydiye ettiği Ergani sancağı meclis idaresinden 29 Nisan 318 tarihli mazbatasında gösterilmiştir.

Mumailey Silvan kazasında 317 senesi ihaley-i a'şar memuriyetine tayin olunarak ifay-ı hüsn-ü hizmet eylediği kazay-ı mezkûr ile Diyarbekir vilayeti meclis idarelerinin 10 Eylül 317 tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmış ve mazbatay-ı mezkure ile hüsn-ü hizmetini takriren livay-ı mezkûr mutasarrıflığından mumaileyhin yapılan iki kıt'a tahrirat komisyonca ba'del mutala'a iade kılınmıştır.

Mumaileyhin 1321 senesi Saferinin 16'sında "1 Mayıs 319" 1116 kuruş maaşla Malatya sancağı tahrirat müdüriyetine tayin ve 322 senesi Saferinin 18'inde "21 Nisan 310" mezkûr ol miktar maaşla Mardin Sancağı Tahrirat Müdüriyetine nakl olunduğu Memurin Kalemi Müdüriyetinde 9 Ağustos 323 tarihli tezkere-i cevabiyesinde gösterilmiştir.

Mumaileyh 9 Haziran 319 tarihinden 2 Haziran 320 tarihine kadar Malatya Sancağı Tahrirat Müdüriyetinde bulunarak emval-ı emiriye ve tevkifat mukarrereden zimmet ve ilişiği olmadığı Maumuratül-aziz vilayetinin 11 Kânun-u sani 327 ve 29 Haziran 320 tarihinde Mardin sancağı tahrirat müdüriyetinde işe mübaşeretle vilayet tensik komisyonunca 6 Kânun-u evvel 325 tarihinde 1250 kuruş maaşla Ergani Sancağı Tahrirat Müdüriyetince evvel-i emiriyeden zimmet ve ilişiği olmadığı Diyarbakır Vilayetinin 25 Kânun-u sani 327 tarihli tahrirata cevabiyesinde gösterilmiştir

Mumaileyh 1330 senesi Saferinin 15'inde 22 Kânun-u sani 327 1500 kuruş maaşla Seydişehri Kazası Kaymakamlığına tayin ve rızası ve talebi üzerine sene-i mezkure Cemaziye'l-evvelinin 7'sinde "11 Nisan 328" 2000 kuruş maaş ve becayiş suretiyle Lice Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin Mardin sancağı tahrirat müdüriyetinde bulunduğu esnada 1 Temmuz 325 tarihinden"am-ı Teşrin-i evvel 325 tarihine kadar 1000 kuruş zamlı maaşla Livay-ı mezkur mutasarrıflığı vekaletinde bulunarak ifay-ı hüznü hizmetle tevkifatdan zimmet ve ilişiği olmadığı livay-ı mezkur meclis idaresinin Diyarbekir vilayeti meclis idaresinden mevsuk 1 Teşrin-i sani 325 tarihli mazbatası ve 24 Kanun-u evvel 325 tarihinden 21 Kanun-i sani 327 tarihine kadar Ergani sancağı

tahrirat müdüriyetinde istihdam edilerek maşat-ı tevkifatın zimmet ve ilişiği olmadığı mezkur Livayı mezkur meclis idarelerinin 1 Şubat 327 tarihinde Seydişehri kazasında vazifesine mübaşeret ve 27 Mart 328 tarihinde mazulen merkez vilayete gelerek 11 Nisan 328 tarihinde Lice'ye tahvili cihetiyle 11 günlük tam ve 15 günlük nafaka maaşı aldığı Kandiye Vilayetinin 14 Teşrin-i sani 329 tarihli tahrirata cevabiyesinden anlaşılmıştır.

Mumaileyhin Ahval şubesinden dolayı kabul-u istifasıyla yerine 1331 senesi Şabanının 4'ünde "20 Haziran 329" diğeri tayin kılınmıştır.

Mumaileyhin 9 Mayıs 328 tarihinden tarihi istifası olan 18 Şubat 328 tarihine kadar Lice kazası kaymakamlığında bulunarak bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı Diyarbekir Vilayeti muhasebesinden tanzim kılınıp meclis-i idare-i vilayetden 29 Temmuz 329 tarihinde 168 numaralı derkenarla musaddık 17 Haziran 329 tarihli müddet hizmet cetvelinde ve Diyarbekir vilayetinin 7 Teşrin-i sani 329 tahrirat-ı cevabiyesinde müsteban olmuştur.

Mumaileyhin Hizana istihdamı hakkındaki malumatının iş'arı hakkında sebk eden isti'lama cevaben memuriyet müddetinden tevarüd eden tezkere-i müzeyyilede Mumaileyhin ahvalı zemimesinden dolayı istifa ederek, suret-i istifasının nezareti celilece bil-kabul yerine bir diğerinin tayin kılındığı tedkikatı vakıadan anlaşılmış ve müstefi memurlar hakkında esasen Hizan'a istihdam kararı i'zasına lüzum-u kanuni gayri mevcud bulunmuş olduğu dermeyan kılınmıştır. Mumailey 22 Kanun-u sani 327'de Seydişehri Kaymakamlığına nakl olunmuş iken 21 Kanun-i sani 327 tarihine kadar Ergani Tahrirat Müdüriyetinden tam maaşla kaldığı mahalli mazbatasından anlaşıldığından fazla me'zuniyetin istirdadı muhasebe müdüriyetine yazılmıştır.

"9 Kânun-i sani 329"

2.10. Ahmet Cemil Efendi (Asena)

Şırnak Kazası Kaymakamı sabık müteveffa Hacı İsmail Neşet Efendinin mahdumudur.

1289 sene-i Hicriyesinde " sene-i maliye 1289" Diyarbekir'de tevellüd ettiği nüfus tezkere-i Osmaniye sureti musaddıkasında muharrerdir.

Diyarbekir Mekteb-i Rüştiye-i Askeriyesinde ve muahheren Aşiret Mektebinde ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede ulum ve fünun bil-tahsil Askeri Rüştiyesinden 7 Nisan 1304 tarihli a'la ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahaneden 12 Safer 1315 tarihli ilm-i ulya derecelerinden şehadetname almıştır. Türkçe kitabet edip Arabî ve Farisi ve Fransızcaya aşina olduğu ve Kürtçe tekellüm eylediği tercüme-i halinde muharrerdir.

1315 senesi Cemeziye'l-ahirinin 24'ünde uhsesine rütbe-i salis tevcih buyurulup 316 senesi Muharremü'l-haramının 18'inde "27 Mayıs 1314" 500 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Maiyet Memuriyetine bil-tayin Meclis İdare Vilayet Müstantik Muavinliğiyle, heyet-i .... kitabetinde istihdam olunarak Dahiliye Nezareti Celilesinden vuku'bulan iş'ar ve memuriyeti mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine ve bil-istindad şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1317 senesi Cemaziye'l-evvelinin 11'inde, "5 Eylül 315" 1225 kuruş maaşla Siverek Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulduğu cihetle, şehr-i mezkurun 25'inde "18 Eylül 1315" maiyet memuriyetinden infikak etmiştir. Zikr olunan hizmettde muddeti istihdamıyla kemiyet maaşı keyfiyete beraat ve hüsn-ü hizmeti vilayeti meclis idaresinin 17 Cemaziye'l-evvelinin 317 tarihinde mazbatası sureti mudadıkasında ve Siverek Kazası Kaymakamlına tayini daireye tebliğ kılınan iradat-ı seniye hazret-i padişahi kaydından ve rütbe-i salise ruus-u hümayunu ve tarihi ve mahalli vilayeti nüfus tezkiresinde musaddık suretlerinden anlaşılıp murakıb-ı mezkure Mekteb-i Rüştiye ve Mektebi Rüştiye-i Şahane şehadetnameleri sureti musaddıklarıyla beraber tercüme-i haliyle birlikte hıfz olunmuştur. 18 Şubat 317 ve 9 Kânun-u evvel 315

Mumailehin mezkûr Siverek Kazasının hüsn-ü idare edemediği cihetle Ünye Kazası Kaymakamlığı ile becayiş ve Diyarbekir Vilayetinde alınan telgrafnamede bildirildiği ve mezkûr kazaların sınıfları havi olduğu beyanları icray-ı icabı hakkında Dahiliye Nezareti Celilesinden vakii olan iş'ar ve memuriyeti mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine ve bil-istindad şerefsadır olan irade-i seniye-i

hazreti hilafetpenahi mucibince 1318 senesi Cemaziye'l-ahirinin 14'ünde "26 Mayıs 316" 900 kuruş maaşla ve becayiş suretiyle vilayeti müşarülileyh mezkur Erve Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumaileyhin ehliyet veiktidarı kazayı mezkûrun iradesine kafi bulunduğu beyanıyla Midyat Kazası Kaymakamlığı ile becayiş suretiyle Diyarbekir Vilayetinde alınan telgrafnameden iş'ar olunduğundan icray-ı icabı hakkında Dahiliye Nezareti Celilesinden vaki'ı olan iş'ar ve memuriyeti mülkiye komisyonunda verilen karar üzerine ve bi-istidat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince "1319 senesi Saferinin 8'inde "14 Mayıs 317" 1125 kuruş maaşla ve becayiş suretiyle mezkur Midyat Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumaileyhin hakkında vaki'i olan şikayet üzerine Diyarbekir Vilayetince icra kılınan havi evrak ..... Cemaziye'l-evvelinin 321 tarihi ve 2574 numaralı tezkeresi Şuray-ı Devlete lede'l-tevdi'i bidayet Müd'eyi Umumiliğinden i'ta kılınan mütalaname ile mülkiye dairesinde mütalaa olunarak, Kaymakam-ı Mumaileyhe isnat edilen Mevaddan birincisi ; beray-ı tahsilat Bacrin Nahiyesinden Handok karyesine Karyesine gider iken itnasır-ı ahire tesadüf ettiğinden, sevabık-ı mükerrere ashabından şaki meşhur Süleyman Ömer ve iki refiki derdest edildiği halde bu karardan 75 mecidiye ahz olunarak Salı verildiği hakkında Mülazım Emin Ağa tarfına verilen tevyizatlı olup halbuki Midyat zabıta memuru Mehmet Derviş Ağa ile Bacrin Nahiyesi Müdürü is'rafın taraflarından bu husus hakkında heyet-i tahkikiyeye hitaben yazılan iki kıt'a cevabiyede beray-ı tahsilat kaymakam ve saire ile Handoka gider iken Savaran Karyesinden iki şahsa tesadüf ile derdest edilmiş ise de Handoklunun bil- tahkik derdestliğine icab edecek takımdan anlaşılmasına binaen tekalif-i emiriyeye mahsuben kendilerinde ma'lum ol-miktar mebalik tahsil ve mukabiline ilm-u haber verildikten sonra Salıverilmediği beyan olunmuş ve tahkikat-ı cariyede bu merkezde bulunmuş olduğundan bu maddeye dair iddiayı isnadatın hükümsüzlüğü tezahür ettiği ve ikincisi; Müşahir-i eşkıyadan Ali rümuli bil-tehdit bil-vasıta 100 altın talep ve merkum vilayete teslimi nüfus etmek üzere giderken

teminat verip i'ade ettirdiği ve Ömerkan Müdürü Bekir Ağa ile ..... 4 karyeyi yağma ettirdiği ve Çaylık Nahiyesinden vuku'u bulan 10.000 kuruşluk tahsilatın nüfuzu Ali Remonun tendesinden alı konularak, nüfuzu diğerinin sandığına teslim edildiği ve eşkıyadan Dirhaklı Halil ile hizmetkarlarının ve derdest ettiği ve hükümete vekalet ve ahiren dahi beraat eden Seyyit Mehmet civanın adamlarından ettiği akçeyi tasfiye olunmadığı cihetle cinayetten bahisle Livaya müracaat ve imrahim tahsilatı ağalara tevzi'i ile emvali devleti mahv eylediği merkez kazanın Kerburana nakli gibi teşebbüsatla Midyat Hristiyanlarını tehdit ettiği ve bir kadın ve bir çocuk ve iki fakiri itlaf ve… Kuru ma'ı seriri? Karyesine ilhak ile yezidi şeyhini boğdurduğu ve Ali Remuzade Mustafayı tahsilata memur ve Bacrin Müdürü Senayi Efendi mahkum olduğu kendisi beraadı ile hizmeti hususiyetinde istihdamıyla ahaliye tasallut ettirdiği Tezyif Müdürü Fuat Beyi bila sebeb azl ettiği maddelerine dair olan tahkikata havi fezleke meallerine nazaran mevad-ı mezkurenin usulen tayin ve tahkik ettiği, ve üçüncüsü; Şirket maddesinden dolayı maznunen mevkuf bulunan Midyatlı Asunun Tevkifhaneden kararı maddesi olup, Mumaileyhin cevapnameleri meallerine nazaran zabıtaca merkum Asuye Emniyet edilerek hapishanede mevkufuna hizmet etmekte olduğu ve ahiren heyeti ithamiyeden cinayetle ithamına karar verildiğini haps emesi üzerine hizmet bahanesi ile kararın vuku'u bulduğu ve ol bab da hapishane memuru Ahmet Onbaşı hakkında tutulan evrak tahkik kaymakamlığından Meclis İdare Müstantikliğine tevcih kılındığı cihetle bu maddeden dolayı dahi Kaymakam-ı Muamaileyh bir sui muamelesi tahkik ettiği, ve dördüncüsü; Kaymakam-ı Mumaileyhin ve hastalıkta zuhur eden vukuatın etken olmak üzere Kuvvay-ı Kafiye ile mahal-ı cürm vusulünde Kuru ma'-ı Seriri Karyesi ahalisinden bi günah birisinin darb ve tevkif ile aç ve susuz bırakarak vefatına sebeb olduğu gibi vukuatında …. evlatlarden 50 osmanlı altını ahz eylediği maiyetindeki süvari efradı hayvanatının yemlerini mecanen ahali verdiği halde sahte sened tanzim ettirip yem bedelini mal sandığından aldığı ve Şaki Hacı ile sair iki nefer şaki Hacı ile sair iki nefer mesalihi ibtihası tecriz karyesi üzerine sevk edib ihrak….. ve katli nüfüs ve garib emveli badesi olduğu Estel Karyesi ahalisinden Ahmet mühürlü arzuhalde beyan ve ihbar

olmuş ise de vilayeti Müşarül-ileyh tahriratı zahire bulunan heyeti tahkik raporu ile merkum Ahmetin ihbar ve ahzı ispata muktedir olamayacağına dair olan ifadesinde ve sureti 'azle tahkiki keyfiyet edilememiş olmasına nazaran hususatı mezkurenin dahi usulen tebyin etmediği, ve Beşincisi; icra memuru marifetiyle hazine-i ianeden vaki'i olan tahsilatın yüzde on haizat mukarreresi malume-i kaydiyesi icra edilmeksizin ahz kabz olunageldiği hakkındaki ihbar Kaymakam-ı Mumaileyhin vazifesine ait hususatında olmamakla beraber malume-i mezkure bir çok sui-isti'malata müsaade bulunmakta olduğundan tahsili bu babda irade masarrat-ı vecihle muamele icrası lüzümu kaymakamlıktan istindad olduğu cihetle bu hususta dahi kaymakam-ı mumaileyhin mucibi muaheze bir hali görülemediği, ve Altıncısı**;** müzbir Ali Celili ile etıbbasının hatırı için Nahiye Müdürü 21 hane halkının hanelerini tahrip ve karyeden çıkarttığına ve gecenin hanesine ve zül ile eşya ve mevaşat-ı sairesini nihayet ettikten başka ırzına ve namusuna tasallut eden eşkıyanın ….. malumatın kasıtlarında sair kanuniye icra kılınmadığı Kağerzi karyeli Mehmet ile Atuşahin taraflarından edilen şikayet taalluk tezakir ile kaymakam-ı mumaileyhin cevabnamesi meallerine nazaran bu babda hükümeti mahallice lazım tedabir icra olunması ve müşteki-i merkume Atuşahinin şikayet vakıası tamel tedarik Bir isnaddan ibaret levazımatı ve tahribi hane gibi tecavüzat vaki'i olmamakla beraber nakli hane etmelerine mücerret ashabının kendi teatilerinden …. geldiği ve Yedincisi; Midyat kazasının 319 senesi ağnamının miktarına bir takım mevadı …ile maznun bulunan Süleyman Bin Halil mührü ile Kaymakam ve mal müdürü efendilerin akraba ve te'likatının memur ve muharrer intihab ve tayin kılındığı maddesi olup fezleke ve idrakı tahkikiyeden müsteben olduğu üzere adeti ağnam için tayin olunan memurun ve muharrerinden olmadığı mahkeme azası Mustafa Efendinin ve Mehmet Sait Efendi banka katibi Emin Efendi biraderinin ve … memuru Mülazım Hacı Ağanın ve Arif Efendi tahsildar Halil Efendinin mahdumları olup bunların her ne kadar müntehablarına müvasebeti yok isede sureti maznuniyeti mezkur fezlekede izah olunan Midyatlı Süleyman mührü atiyle kaymakam-ı mumaileyhin mahdumunda bulunan Mehmet ve Mal müdürünün hareminin

ümmüzadesi, Halil Efendilerle meclis idare azasından Hüseyin Ağanın yegeni Abdulkadir Beyin tayinleri ve memuriyeti Mumaileyhin Martın dördüncü veyahud beşinci günü memurinlerin yanına çıkarılmış iken bazı nahiye defterlerinde emrü'l-tahdad Martın birinci gününden itibaren mübaşeret olunması kaza ihtiyarının miktarı ve muamelatı sairesi hususunca bir takım yosuzluk vuku'a getirildiğine dair davet ettiği ve Sekizincisi; kaymakam ile mal müdürü ve saire müvacaye bizzat azimetle vuku'u bulan tahsilatdan bir kısmını teslimi sandık etmediklerine dair olan şikayet olup evrakı tahkikiye meallerine nazaran tahsilat ile tesliminin beyninde 7.000 kuruş kadar bir fark olduğu gibi emri tahsilatda emvali sabıka vechiyle icra kılındığı ve bu suretle dahi mugayir … harekat vuku'bulduğu anlaşılmış olduğundan kaymakam-ı Mumaileyhin yalnız yedinci ve sekizinci maddelerde beyan olunan hususatdan dolayı taht-ı muhakemeye alınamasına bil-istindad irade-i seniye-i hazreti hilafetpenehi mucibince buyurulduğu halde mal müdürü ile birlikte icrayı muhademesi hususunun Diyarbekir Vilayetinde tebliğinin Dahiliye Nezaretine havalesine karar verilerek bil-istindad 1321 senesi Şa'banın 13'ünde "21 Teşrin-i evvel 319" irade-i seniye-i hazreti padişahi şeref südur buyurulmuştur.

Mumaileyh ile redif… tehdit eden münaza'a ve müdarebeye aid evrakın cihet-i adliyeye tevdil edildiği ve sene-i sabık bir makı ağnam rüsumu tahsilatında mal müdürü ile sui-isti'mallerinden tahklik ettği cihetle arada devamı memuriyeti vaiz olmayacağından azli Diyarbekir Vilayetinden alınan telgrafnemede izbar kılındığından azliyle yerine diğerinin intihab edildiği Dahiliye Nezaretinin Memurin-i Mülkiye Komisyonuna sıralı buyurulan tezkeresinde gösterilmiştir ve sureti iş'ar ile evrak-ı melfufe meallerine nazaran azli müktezas-ı … Mumaileyh hakkında Şuray-ı Devlete tevzi' edildiği teskere-i mezkurede beyan olunan evrakı tahkikiye üzerine verilecek karara göre muamele olunmak üzere şimdiden ve idareten azliyle yerine intihab olunan zatın tasdik memuriyetine dair verilen karar üzerine ve bil-istindad şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafet penahi mucibince 1321 senesi Şa'banının 25'inde 2 Teşrin-i evvel 1319" azli ile diğeri tayin edilmiştir.

Mumailey ile Mal Müdürü Abdi Efendi haklarında balada muharrer esbabdab dolayı, Mardin sancağı meclis idaresince bidayeti cereyan eden muhakeme-i cevabiyesinde tahtı muhakemeye alınmalarını icab eden ahval-ı şuray-ı devletin kararında baskı ve temyid edildiği üzere yalnız emri tahsilat ve ağnam meurlarının hüsn-ü tayininde suisti'mali vuku'a getirilmiş olmasına münhasır kalıp, binaenaley 308 Kanun-u sanisinde bizzat tevasiye azimetle vuku'bulan tahsilât akçelerini kendileri el sürmeyerek kara mutaratı ve tahsildar vesayetiyle ve irsaliyelerle mutazaman mezkur kazaya gönderdikleri Hasankeyf ve Kerburan ve Bacrin ve Cezbeni Nahiyeleri Müdürlerinden iş'ar …… tahkikat ve muhakemede isticvab eden mübare Mustafa ve şeyhi Musa ve Abdulkadir ve jandarma Mehmet Ali ve Ferman Çavuşların iradesinin ve mezkur irsaliyelerle muhteviyatına kamilen iradı kayıt olunan harçta bir şey kalmadığı heyeti tahkikiyenin berat-ı tahkikatı müstelzim olan raporlarının müdür canibiyle su-i … tahsilatı vakıadan bir kısmının Kaza mal sandığına gönderilmesi gibi suisti'malat vuku'u yalnız seyyare Mülazımı Emin Ağanın bir kaydı resmiyesinde müstenid olmayan ihbaratının seyyareye kalarak şimdiye kadar ne ahali ve ne de başka bir taraftan şikayet ve bir güne iddia ve tev'i bulunmadığı gibi suisti'malatın vuku'una delalet edecek bir kayıt ve muameleye dahi şikayet olunmadığına ve tahsilatın tahsili emvat nizamname-i cedidi ahkamına tazmin edilmeyerek usulu sabıka vechiyle karar mahali ihtiyarına yapılması hem usulu tahsilatın ve haiz vaktini teşkil edilmiş olmasından ve hemde kazaca muhtarat-ı hesabatın rü'yetiyle teklifin zamanına mübeyyin defterlerin tahsildarlara devrolunmasından ileri gelip bundada bir sui hal ve muamele olmadığına ve gerçi emvali devletin karada bir sarfı ma'zuliyet nizamiye tahtında ise kaymakam-ı Mumailey sicil ve mal müdürü Abdullah Efendilerin tahsilat için tevahiye çıkmalarıyla beraber alay ve taburlarda tahsil memurinin kendilerini takip etmelerinden ve bunlara akçe verilmesinin tahsilat ve irsalata mani'i olmak ahvalı nasri edecekleri anlaşılmasından dolayı kendilerine akçe verilmesi zaruri ve karada tahsil memurlarını akçe i'ta ile senedat-ı hususlarının nakdi makamında / Kaza mal sandığına gönderilmesinden hazine-i celileye bir südur tertip etmediği birşey

olduğuna ve gerçi kovacıdaki tahsilatın mecmu'u miktarı 189.440 olduğu halde mal Müdürü muamailey Abdullah Efendinin 28 Şubat 318 tarihinde Mardin muhasebeciliğine yazdığı telgrafneme-i cevabiyede kaza mal sandığına nakden ve seneden 182.400 kuruş irsalat edildiği gösterilmesinden tahsisat-ı irsalat beyninde 7000 kuruş fark görülmesi heyet-i tahkikatın nazarı dikkatini celb ederek tahsilat ve irsalatın yekdiğerine tevafuk etmesi lazım geleceği yolunda beyanı mutala'a etmişler ise de müda'ay-ı mezkur her zatında müseyyib olmayub çünkü gerek irsalat-ı hazine-i celileye ait emvaliye münhasır kalmayarak münafi ve mearif ve hicaz i'anelerinin ve tariki ameliyeler beratı gibi devaire iad akçelerde hazine-i emvaliyle beraber tahsil ve irsal kılınmakta olduğu cihetle tahsilat ile irsalat beynindeki 7000 kuruş mal müdürü mumaileyhin yazdığı mezkur telgrafa yapu misillü akçelerin barıştırılmış olmasından veya merkez kazaca tahsil memuriyetlerine kısmen vukubulan te'diyat bakyesinin karada ikmaliyle yerlerinen alınan senedat-ı mahsusa muhteviyatının tamamen irsalata gösterilmesinden ve yahud şu/şem'u hesabdan neşet eylemiş olduğu tahmil ve halbuki asıl tahsilat bu miktardan ibaret olmayıp evrak-ı merbut hesap pusulasında gösterildiği üzere 300.000 mütecaviz olmakla bu miktara göre hesap yapılmış olsa , irade meyanında kalmayacağı ve mademki tahsilat vakıa tamamen merkez kazaya gönderilerek iradı kayd edilmiştir. O halde müdür-ü mumailey mezkur telgrafta zikr olunan sebeblerden dolayı gösterilmiş olduğu irsalat miktarının tahsilat miktarına tevafuk etmesi su-i muameleden … idiğüne istinab etmeyeceğine ve ağnam memuru miktarı memurlarından bazılarını müntehiblerinin akraba ve ta'likatından olması Midyatlı Süleyman Mahmuddan iddia olunan maznuniyeti ta'datça su-isti'malat vuku'atı istilzam etmeyeceği gibi Süleyman mührü evrakı tahkiki yanında bulunan ciheti adliyenin derkenarına nazaran merkumun maznuniyeti bir ahz-ı nukud maddesinden dolayı vuku'bulan bir iddia üzerine haps edilmiş ise de fukaran-ı evlail ve imarata mebni tahliye edildiği anlaşılup böyle mahkumiyeti istilzam etmeyen bir iddiayı mücerredin kanunen mani'i istihdamı olamayacağına ve ma'aza kazanın üstteki ağnam miktarı sabıkinden noksan düşmeyerek de …bile nizam? bulduğuna binaen kaymakam ve müdürü mumaileyhanın gerek tahsilat ve

gerek miktarca sui- isti'malatın ve muhakeme-i sabit olamadığının müd'ey-i umumi ve müd'ey-i şahsi bulunan hazine vekilinin bu babdaki iddaialarının reddine ve kaymakam-ı mumaileyhin bereat-ı zimmetine kabil-i istinaf olmak üzere 4 Mart 320 tarihinde müttefiken ve ricahen verilen hüküm mahali mülkiye müd'ey-i umumiliği tarafının ademi kanaatle istinafa da'va edilmesinden naşi ilam-ı ibtidai ile istinaf ve istid'adan bahsi evrak müteferri'asıyla beraber Mardin Sancağı Mutasarrıflığının tahriratıyla bamurud Diyarbekir Vilayeti Meclis İdaresince istinafen cereyan eden muhakemesi neticesinde hükm-ü ibtidaiye karşı meclisi hazine vekili canibinin müddeti maiyet-i nizamiyesi zarfında istinbat edilmiş olduğuna binaen hukuk-u şahsiye hakkındaki istinaf müddetinin mürurıyla sakıt bulunmuş olduğundan anın terfikine mahal olmadığı gibi hukuk-u umumiye cihetince bereaten verilen ilam usul-u nizmin tevfiken yapılıp livay-ı mülkiye müd'ey-i umumiliğinin buna karşı sard edilen esbab-ı kısmını müstelzim ve sakıt kanuniyeden olmadığının i'tirazat ve iktizasının reddiyle müd'ey-i umumi vekilinin ifade-i şifahiyesi vechiyle usulu muhakemat-ı cazaiye kanununun 197. Maddesine tevfiken bidayet i'lamının tasdikine 24 Mart 320 ricahen ve müttefiken karar verildiği vilayeti müşarünileyhanın 20 şubat 320 tarihli tahriratıyla irsal kılınan i'lam suret-i musaddıkasının ve hükmü istinafın temyiz edilmesiği dai meclis idare-i vilayetin ifadesinden tahsisen mezkur tahriratda gösterilmiştir.

Palu Kazası Kaymakamlığında, Cizre Kaymakam vekaletinde ibraz-ı liyakat eden Mumaileyhin tayini Diyarbekir vilayetinden alınıp bir sureti irsal kılınan tahrirata izbar olunduğu beyanıyla ifay-ı muktezası dahiliye nezareti celilesinnın memuriyet-i mülkiye komisyonuna sual buyurulan tezkeresinde gösterilmesi üzerine tanzim ve takdim kılınan 4 Kanun-u sani 320 tarihli mazbata mumaileyhanın tedkik edilen tercüme-i haline nazaran kendisi fil-asıl Diyarbekir ahalisinden olmakla beraber vilayet dahilinde mukaddemen bulunduğu… hüsn-ü idare edildiğinden dolayı memuriyet-i gayriyesi olan Midyat Kazası Kaymakamlığına nakl edildiği ve burdanda muğayir-i nizam muamele ve tahsilatça sui-isti'maline mebni hakkında vuku' olan şikayet ve vilayetden irsal olunan evrak-ı tahkikiye ve şuray-ı devlet

kararıyla bil-istizan 21 Teşrin-i evvel 319 tarihinde şeref mütaallik buyurulan irade-i seniye-i hazreti padişahi üzerine taht-ı muhakemeye alındığı anlaşılmış olduğuna ve hakkında mükerreren şikayet vaki' olan mumaileyhin vilayet dahilinde istihdam-ı münasip olmayacağına binaen zikr olunan Palu kaymakamlığına diğer münasibinin intihab-ı tezkere kılındığı gösterilmiştir.

Hizan kazasında Osman bin Resul ve sairenin katlinden dolayı mumaileyhin taht-ı muhakemeye alınması lüzumuna adliye nezareti celilesinden gönderilen tezkereye atfen Dahiliye Nezareti Celilesinden vuku'bulan iş'ar üzerine bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti padişahi mucibince 1325 Muharreminin 12'sinde "12 Şubat 322" taht-ı muhakemeye alınmıştır.

..... tariki ticari ve askeriyenin emniyetini ihlali vakti nüfus ve …. emval-ı mütecasir olan Raman ve Şıkeftan eşkiyasının derdest ve te'viyeleri için Bitlis ve Diyarbekir vilayetlerince memur edilerek askeri ve mülki takip memurlarıyla eşkiyay-ı merkumeyi ve derdest etmek ve isnay-ı takibinde Kıbti taifesinden Osman bin Resul namunda birinin eşkiyay-ı merkume tarafından katl edildiği ve Rusya tarafından iddi'a olunarak icra kılınan tahkikat neticesinde cümlesi Diyarbekir vilayeti ithamiyesince cinayetle itham edilerek iş mahkeme neticesi ve ahiren eşkiyay-ı merkume katil-i mezkuru heyet-i takibiye iş'ar etmeleri üzerine bu babda icra kılınan tahkikat evrakı üzerine şuray-ı devletçe men'i muhakeme oldukları halde bu kere hususu mezkureden dolayı Bitlis heyet-i ithamiyesince rüfekayı malumuyla beraber cinayetle itham edilmek olduğundan bahisle levazımı muaddelatın ifası istid'asına dair mumaileyh tarafından i'za olunan arzuhal üzerine sebk eden isti'lama cevaben ve Diyarbekir, Bitlis vilayetleri istinaf müd'ey-i umumiliklerinden varid olan 7 ve 21 Mayıs 324 taihli iki kıt'a şikayetle evrakı mütekadiası birleştirilerek muhakemey-i tecyiz ceza dairesinden icra kılınan tedkikat neticesinde istid'ay-ı vakı'ada muvafik hakikat olmadığı … itham-ı vakı'da serapa muhalif kanunbulunmuş olmasıyla mazbatay-ı ithamiye ba emri tahrir-i kanuni takrih ettirildiği ve kaymakam-ı mumailey rüfekası haklarında şu suretle muğayir kılınan ahvaline ve

muamele-i ithamiyeye cür'et eden memurin haklarında dahi kanunen muktezi muamele olunmak üzere keyfiyete mahalli tahtında bulunduğu ol babda muhakeme-i mezkureden sadır olan 8 Ağustos 1324 tarihli i'lam suretiyle Adliye Nezareti Celilesinden 1 Teşrin-i evvel 324 tarihli tezkeresinde beyan kılınmış ruusiyesiyle beraber hıfz edilmiştir.

Mumaileyh 27 Eylül 315 tarihinden am-ı Teşrin-i evvel 316 tarihine kadar Siverek Kazası Kaymakamlığında bulunarak muhafazay-ı emin ve asayişi ve … miktarı tahsilat ve hüsn-ü idareye muvafık olarak emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiden ve tekaüd sandığı tevkifatından zimmet ve ilişiği olmadığı kazay-ı mezkur meclis idaresinin 1 Teşrin-i sani 316 tarihli mazbatasında beyan ve Diyarbekir vilayeti meclis idaresinin 19 Kanun-u evvel 316 tarihli mazbata-ı mezulesinin bereat-ı zimmeti tasdik kılınmış ve 6 Teşrin-i evvel 316 tarihinden 7 Haziran 316 tarihine kadar Erve Kaymakamlığında bulunarak asayiş ve inzibatı mahaliyenin itkihası ve tahsilat hususunda ifay-ı hüsn-ü hizmet ve ibraz-ı faaliyet ve istikamet edub umumi ahalinin hoşnutluğunu dahi kazanmış ve emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden zimmet ve ilişiği olmadığı kazay-ı mezkur ile ve Diyarbekir vilayet-i meclis idarelerinin 27 Nisan 320 tarihli mazbatasında beyan edilmiş ve 7 Haziran 317 tarihinde am-ı Teşrin-i sani 319 tarihine kadar Midyat Kazası Kaymakamlığında bulunarak emval-ı emireye ve hukuk-u şahsiyeden ve tekaüd ve mazuliyet sandıkları tevkifatından zimmet ve işliği olmadığı ve ifay-ı hüsn-ü vazife ederek tahsilat ve irsalatça vaki' olan haysiyet ve izzeti meşhur bulunan kazay-ı mezkur ile Mardin sancağı vilayet-i müşarülileyhanın 27 Nisan 320 tarihli mazbatasında beyan kılınmıştır.

Mumaileyhin 1322 senesi Cemaziye'l-evvelinin 14'ünde "14 Temmuz 320" 323 senesi Saferinin 6'sına kadar "28 Nisan 321" 1350 kuruş maaşla vilayetçe Cizre Kazası Kaymakamlığında bulunarak ifay-ı hüsn-ü hizmetle emval-ı emiriyeden ve tekaud sandiğı aidatından …. zimmet ve ilişiği olmadığı kazay-ı mezkur ile Mardin sancağı ve vilayet-i müşarülileyh meclis idarelerinin 24 Teşrin-i sani 321 tarihli

mazbatalarında ve sene-i mezkume Rebiü'l-evvelinin 25'inde "13 Mayıs 321" şehri Cemaziye'l-ahirinin 5'ine kadar "23 Ağustos 321" 645 lurş nafaka maaşla ahali'yi ve Şa'banın gurresinden 7 Eylül 322" şehr-i mezkurun 13'üne kadar "18 Teşrin-i evvel 322"gününde 675 kuruş nafaka maaşla vekalet-i vilayetçe Nusaybin Kazası Kaymakamlığında istihdam edilerek zaman-ı idaresinde ifay-ı hüsn-ü hizmet ve asar-ı dirayet ve rü'yet gösterdiği ve tekaüd ve mazuliyet sandıkları tevkifatından… zimmet ve ilişiği olmadığı kazay-ı mezkur meclis idaresinin mazbatasına atfen Livay-ı mezkur ile vilayet-i müşaruliley meclis idarelerinde 22 Teşrin-i sani 323 tarihli mazbatasında ve sene-i mezkure Zilhiccesinde bildirilmiştir. 27 kanunusani 322 tarihinden 325 senesi Şevvalinin 15'ine kadar 8 Teşrin-i sani 323" 900 kuruş maaşla yine vilayetçe Derik Kazası Kaymakamlığında istihdam olunarak ifay-ı hüsn-ü hizmetle maaşat-ı tevkifatlarına … zimmet ve ilişiği olmadığı kazayı mezkur ile Diyarbekir vilayeti meclis idarelerinin 10 Mayıs 324 tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmış ve mazabat-ı mezkure sicil-i ahval idare-i umumiyesince ba'de'l-mutalaa iade edilmiştir.

Mumailey alel-usul intihabında i'zay-ı istid'asında bulunmakla Sicil-i Ahval memurin komisyonunca tanzim kılınan 20 Kânun-u sani 324 tarih ve 475 numaradan terfi'en ikinci sınıftan kaymakamlık intihabnamesi mahalinde i'za kılınmıştır.

Mumailey sicil-i ahval memurin komisyonunun mazbatasına atfen Dahiliye Nezareti Celilesinden vaki' olan iş'ar üzerine bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye mucibince 1327 senesi Rebiü'l-evvelinin 13'ünde "22 Mart 325" 2250 kuruş maaşla Bitlis vilayetinde Eruh Kazası Kaymakamlığına tayin edilmiştir.

Mumaileyhin usulide imal ve efkar müfettiş nakaranelerini neşre çalışan Bedirhaniler hakkında tamamıyla doğru muamelat vereceği şüpheli olduğundan bahisle diğer mahale nakli ve yerine usul ve ikrarda vakıf birinin tayini Bitlis vilayeti vekaletinden beyan ve iş'ar kılınmış ve sureti iş'ara nazaran orada devam memuriyeti helal ve müslümana gayri caiz görülmüş olduğundan 1330 senesi Muharreminin

17'sinde "25 Kanun-i evvel 327" 2500 kuruş maaşla Tutak Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumailey görilen lüzum üzerine men'i mezkure Rebiü'l-ahirinin 23'ünde "29 Mart 328" 2000 kuruş maaşla ve becayiş suretiyle Midyat Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin iradesizliğiyle beraber ihlal-ı inkıyad hususunda tasdikatda bulunmasından dolayı vilayetçe işten el çektirilip şu haliyle devam-ı memuriyeti gayri caiz olduğundan 1337 senesi Cemaziye'l-evvelinin 15'inde "8 Nisan 329" azliyle yerine diğeri tayin kılınmıştır.
Hizana istihdamı hakkında intihab-ı memuriyet komisyonundan verilen karar 8 Eylül 329 tarihinde Tensib-i Aliyye Nezareti tensikatı?. iftirak etmiştir.

2.11. Ahmet Cemil Paşa

Hacı Abdullah Efendi sülalesinden Hafız Mustafa Efendinin mahdumudur.

1253 sene-i hicriyesinde Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Sıbyan mektebinde mukaddeman ulum-u diniyeyi ba'del tahsil muallim-i tefhim ve tekellüm eder.

1268 Sene-i hicriyesinde 16 yaşında olduğu halde mülazemetle Diyarbekir Eyaleti tahrirat kalemine dahil ve 75 senesinde teşkil olunan İstintak Meclis A'zalığına memur olub, 77 senesinde bila maaş meclis geri eyaleti azalığına nakl ile o sırada a'şar ihalesince zuhur eden senadık tahkiki Paşa mütaalukatının ika' eyledikleri mezat ve ta'diyatın müdde'i memuriyeti ve 7.000 kuruş harcırah ile Midyat ve Cezire Kazalarına ve müteakiben emvalı kari'a bekayatının cem' ve tahkimi hizmeti ve 3.000 kuruş harcırah ile Kili Nahiyesine ted'iyet ve müddet-i kalemiye zarfında ikmal-ı memuriyet ile sene 'avdet edub 82 senesinin uhdesine Kapucubaşılık rütbesi tevcih ve ve 83 senesinde vilayetin teşkili cihetiyle memuriyeti 400 kuruş maaş ile meclis idare azalığına tahvil olunarak ve mezkur azalıkta bulunduğu müddetçe ilaveten 15.000 kuruş harcırah ile muhacirin çerakese ve asair-i bağiyenin iskan ve tevdiyatları memurin komitesinde bulunarak 84 senesinde rütbesi

establ-ı amire Miralay payesine terfi' ve fahri olmak üzere vilayet ıslahhanesinin teşkil ve nezaretine ve bu esnada nasf-ı i'tibarı? üzerinde 3.750 kuruş maaş ile Siird Sancağı Mutasarrıflığı vekaletine memur olub, vekalet müddetincede Mirü'l-ümeralık rütbesini ihraz ve bir müddet sonra hizmet sabıkasına .res'iyet?. ederek 86 tarihinde Mamuratü'l-aziz'de vaki' kavliyatına kadar küşadına tesbit olunan Ergani Madeni Kazası mihrab tarikinin inşa ve ikmaline ve kayd bulunmak üzere 3.000 kuruş aylık ile kazayı mezbur kaymakamlığına tayin ve tarik-i mezkurun 16 mah zarfında ikmal edilmiş, 87 senesinde 4.Rütbeden Mecidi Nişanıyla taltif ile yine hizmet-i asliyesine avdet ve bir kaç mah güzeratında Malatya kazasının livaya tahvili tanzim olmakdan naşi ahalice zuhur eden meşverete mebni nüfus-u mesai üzere 3.700 kuruş şehriyye ile livay-ı mezkur mutasarrıflığı vekaletine ve bu livada 5.000 kuruş harcırah ile livay-ı mezbur mülhikatından Kahta Kazası bekayasının tahsiline ve 88 senesinde 7.500 kuruş aylık ile asaleten zikr olunan Siirt Mutasarrıflığına memuriyetle 89 senesinde 3. Rütbeden Mecidi ve 90 senesinde bil inkısal Dersaadete gelerek 93 senesi Receb'inde... hassa orduyu hümayunu Müşiri Devletlu Derviş Paşa hazretlerinin maiyeti ile Yenice ve muharebatında bulunmasından solayı 94 senesinde 4.Rütbeden Osmani Nişanları ihsan buyurulmuş ve sene-i mezkurede 8.000 kuruşla .... Sancağı Mutasarrıflığına tevcih etmiş ise de kabilü'l-azime inkısal ederek sene-i merkume zarfında bila maaş muhacirin komisyonu a'zası mülküne alınmak ve 95 senesi Rebiü'l-ahirinde azalık sıfatı ile muhacirin-i merkume için taht-ı riyaset hazreti padişahi olarak yalnız kazay-ı hümayununda teşkil buyurulan komisyona memur olmak ve zikr ollunan komisyonun şehir emanetine naklinden tayini sene-i mezbure Cemaziyelevelinin emanet-i müşarülileyha dairesine ve sene-i mezbure Recebinde, 3.000 kuruş aylık ile teşkil kılınan muhacirin komisyonu azalığına nakl ile, 96 senesi Cemaziyelahirinin azalık uhdesinde kalmak üzere ... 1.000 kuruş aylık ile muhacirin hususatına memuren ve mevki'en Burusa Vilayetine ihram ve sene-i merkume Şabanında 4.000 kuruş şehriyye ile mütekabilen vilayet-i mezbure iskan-ı muhacirin hizmetine tayin olunarak sene-i merkume Zilhiccesinde 6.500 kuruş maaş ile Muş Sancağı Mutasarrıflığına tahvil-i memuriyet eylidiği halde

gitmeksizin 97 senesi Muhareminde inkısal edib, şehr-i mezkurede 10.000 kuruş maaş ile Yemen Vilayeti Merkez Mutasarrıflığına memur olmuş müttehay-ı azimet? bulunmuştur. Müddet-i mutasarrıflığında maaş almamıştır.

Ashab-ı tercümeye tevzi'i olunan matbu' tercüme-i ahval varakasında münderiç isaleden? bulunan memuriyetlerden ne esbaba mebni inkısali vuku'bulmuştur ve safında bir tarafdan şikayet vaki' olmuşmudur ve taht-ı muhakemeye alınmış ise töhmet veya beraat-ı kat'iyeti intaç etmiş ve ceza görmüşmüdür ve beraatine dair yedinde evrak varmıdır suallerine sahip tercüme Siird Mutasarrıflığından hasbe'l-icab tabiriyle ve hizmet-i sairedan ikmal ve tahvil suretleriyle infikak ederek yalnız Behmeki Mutasarrıflığından imtidad-ı zaman ma'zuliyet muceb ma'zuliyeti olduğuna dair evvelce vukua gelen istid'ası şuray-ı devlete sual buyurularak valadetinden .. intikal etmiş ve muahheren bedel-i misliyle canib-i miriden mubaya'a edilmiş olan araziye ihaleden ba'zıları tarafından vukubulan marazlardan dolayı mukaddemen meclisce 'indel-muhakeme hakkı tebyin edub bu babda bil-tanzim adliye nezaret-i celilesine takdim olunmuş olan i'lam ve mazbata dahi şuray-ı devlete gönderilmiş olmasına mebni muhakeme altında nazarıyla bakılarak inkısal eylemiş ise de mahallice icra kılınan tahkikat ve Defter-i Hakani Nezaretiyle cereyan eden muhaberat üzerine şuray-ı devletçe olunan tedkikatda araziy-i merkumeden bir takım ba tapu yarar ve madaratından infikak edub bir takımının dahi usul dairesinde mübayağa kılındığı tahkik ederek esas dava ise hukuk-u şahsiyeden ibaret bulunduğundan keyfiyetini nezaret-i müşarülileyhaya sorulmasına karar verilerek ol-vecihle tanzim olunan sa'i Cemaziye'l-evvel 94 tarihli tezkerenin makam-ı celile sedaret-i muazzamaya takdim olunduğu ve beraat-ı zimmet ve hüsn-ü hizmetini müş'ir nezdinde olan evrakın bir kısmı Diyarbekir de kalarak celbi müstear? olduğu cihetle nezdinde bulunan .... diğerinin gönderildiği cevabı yazılmıştır.

Evrak-ı mezkure komisyonca lede'l-mutala'a evrakdan sa'i Cemaziye'l-evvel 94 tarihli şuray-ı devlet mezkuresi münderecatı mugayyerat? ve tahkikat vakı'a meknice? paşay-ı mumeileyh ile hemşiresi Münteha Hanımın uhdelerinde bulunan arazinin bir takım yararlarından inkıtal etmiş ve bir takım muahheren maknumat?

suretiyle nazar-ı alisine geçmiş olub işbu arazinin usulen ma'mulen tasdikiyesi dahi yerlerinde bulunan tapu senedatıyla temin kılınmış olduğu gibi ihalesinde bu babda olan iddiaları .... görülerek şu hale nazaran mumaileyhin saklı olduğu anlaşılmış ve eğerce münazi'i .... olan arazinin paşay-ı mumaileyhin ... tasdikine geçirildiği sırada maaş-ı muamelat-ı reddiyenin vuku'u ihalenin cümle-i müstedayatından bulunmuş ise de iş bu arzi niza'ı sarf ve hukuk-u şahsiyeden olunduğu cihetle bundan dolayı mumaileyhin taht-ı muhakemeye alınması icab etmeyeceğinden bunun aid olduğu mahkemece tedkik ve hüküm olunmak üzere adliye nezareti celilesine hususu .... mübeyyin ve ..... ve Siird Sancağı meclisinin 20 amm-ı Şaban ve 26 Şaban 90 tarihli üç kıt'a mazbatasından ikisinin müdellesi paşay-ı mumaileyhin Siird mutasarrıflığını müddet-i idaresince emval-ı emiriye ve ve hukuk-u şahsiye den beriü'l-lüzub olunduğu ve diğerinin malı oraca icra ve inşaat... bulunduğu .... ve mezkur ve umum-i muhazirin encümeni ve umum-u muhacirin komisyonu riyaseti saniyesinden mukaddem celile .... mutallakaya ve dahiliye nezareti celilesiyle sahib-i tercümeye ..... kılınmış olan çend kıt'a tezakir ve muharerat sureti musaddıkası muhteviyatı dahi iskan-ı muhacirin hususunda hüsn-ü hizmetiyle taldifi hakkında ve iddiası husulune mübeşşir görülerek yine mumaileyhe iade kılınmıştır. 5 Rebiü'l-evvel 97" ve " 4 Şubat 95"

Mummailey Cemil Paşa'nın mezkur Yemen Merkez Mutasarrıflığından mahsusu olan 10.000 kuruş maaşı, 97 senesi Rebiü'l-ahirinin 2'sine musarrıf , 96 senesi Mart-ı ibtidasında tensik-i maaşat kararnamesi mucibince 7.500 kuruşa tenzil ve memuriyeti, 99 senesi Zilka'desinin 5'inde vaki' 98 senesi Eylülünün 6'sında yine 7.500 kuruş maaş ile Hudeyde Sancağı Mutasarrıflığına tahvil olunarak, mezbur mutasarrıflık uhdesinde bulunduğu halde 1300 senesi Cemaziyelahirinin 29'una tesadüüf eden 99 senesi Nisanının 24'ünde mahsus olan 5.000 kuruş maaşın ..... olmak üzere Ta'azz Sancağı Mutasarrıflığı vekaletine memur olarak, 1301 senesi Rebiü'l-evvelinde vaki' mezkur 99 senesi Kanun-u evveli ibtidaisine kadar icray-ı vekalet eylediği ve zikr olunan mutasarrıflık vekaleti ile Hudeyde Mutasarrıflığı müddet-i idaresince emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden beriü'l-lüzüm bulunduğu

ol-babda Yemen Vilayetinden .... mezunen Dersaadetde bulunması cihetiyle, mumailey tarafından aynen irade-i ba'de'l-mutala'a kendisine iade olunan 29 Mart 1300 tarihli buyuruldu ile 3 Mart 301 ve 16 Zilhicce 301 tarihli iki kıt'a mazbatada gösterilmiştir.

Mumailey Cemil Paşa .... Ta'azz sancağı a'şarından dolayı taht-ı muhakemeye alınmış ve şehriyyede olub icray-ı muhakemesi .... ayrılmış olduğuna kendisi dersaadetde bulunub heyet-i mevki'iye ve sancağı Huseydenin tariki müddet mutasarıfdan umumi caiz olamayacağına binaen 1303 senesi Muharremin gurresinde müsadif 1301 senesi Eylülünün 29'unda mezkur Hudeyde Sancağı Mutasarrıflığından azl edilmiştir.

97 senesinden beri meşayih uhdelerine ihale olunan varidat-ı 'öşriyeden ..... vuku'u görülen ihtilafatda Yemen Valisi sabık müteveffa İzzet ve mumailey Cemil ve merkez mutasarrıfı Raşid Paşalar ve defterdar ..... Tevfik ve sandık emini Mehmet Ali ve nefer muhasebeciliği vekaletinde bulunan Ali Rıza ve merkez a'şar müdürü Mehmet Efendiler ile memuriyet ve meşayih-i mahalliden .... derece derece ... ve yaver-i kolağası Yusuf ve levazım dairesinin birinci şu'besi müdür muavini Ali Efendilerle harb tahrirat müdürü Mehmet Şevket Beyin dahi vasıta-i irtikab ve icraat oldukları tebyin etmesiyle mumaileyhin Hicaz vilayeti meclis idaresince icray-ı muhakemesine ve mumaileyhin Yusuf ve Ali Efendiler haklarında lazım gelen tahkikat-ı ibtidaiyesinin cihet-i askeriyesince icrasına şuray-ı devlet ve meclis-i mahsusa vekil kararıyla irade-i seniye taalluk etmiştir.

2.12. Ahmet Derviş Efendi

Narizade Hacı Mehmet Ağanın oğludur.

1260 tarihinde Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Sibyan mektebinde sarf ve nahiv Arabi ve Farisi ve Türkçe ba'zı kitap ve risail okumuştur. Türkçe kitabet ve Arapça ve Kürtçe ve Farisi tekellüm eder.

1290 senesi Şevvalinin 14'ünde 30 yaşında olduğu halde 1350 kuruş maaşla evvel vakit Diyarbekir vilayetine mühlak bulunan Siird Sancağı merbutatından Şirvan Kazası Kaymakamlığına ve 1292 senes-i Şa'banının 2'sinde maaşı mezkûr ile Rizvan Kaymakamlığına memuriyetle sene-i merkume Zilka'desinin 14'üne kadar tam ve be'de tarihi inkisali olan 93 senesi Safrinin 22'sine kadar nafaka hesabı ile mumaileyhin ve 1298 senesi Şevvalinin 4'ünde nafaka hesabı üzerine 700 kuruş maaş ile Nusaybin Kazası Kaymakamlığı vekâletinde ittisal ve 1299 senesi Saferinin 21'inde ittisal eylemiştir.

Zikr olunan Şirvan Kazası Kaymakamlığından nakl sureti ile ve Rizvan Kazası Kaymakamlığı ile Nusaybin Kazası Kaymakam Vekâletinden dahi Bab-ı Âli'ce asaleti memuriyetinin tasdik edilmesi sebebiyle infikak ederek vazife-i memuresinden dolayı taht-ı muhakemeye alınmamış ve müttehim olmamıştır.

Bir minvali muharrer bulunduğu Şirvan ve Rızvan kaymakamlıkları ile Nusaybin Kaymakamlığı Vekâletini müddet-i idaresince emval i emiriyeden bereat i zimmetini dair Şirvan kazası meclis idaresince tanzim ve Siirt Sancağı ile Diyarbekir vilayeti meclis idarelerinden tezyil ve tasdik kılınan 25 Mart 91 tarihli muhaebe defteri ve mezkûr Liva vilayet meclislerinden i'ta kılınan 4 Mayıs 92 ve 20 Teşrin-i sani 301 tarihli iki kıt'a mazbata aynen görülerek yine kendisine iade kılınmıştır. 25 Rebiü'l-ahir 303 ve 19 Kânun-u sani 301.

Mumailey Ahmet Derviş Efendi 303 senesi Şevvalinin 24'ünde vaki' 1302 senesi Temmuzunun 14'ünde 1250 kuruş maaş ile Musul vilayeti dâhilinde Şehribazar Kazası Kaymakamlığına tayin olmuştur.

Efendi-i mumailey cinayet mahkemesince isticevab içun dersaadete gelerek 1304 senesi Zilhiccesinin 20'inde maarif, 1303 senesi Ağustosunun 27'sinde kaza-ı mezbureden istif'a eylemiştir.

Mumaileyhin kazay-ı mezkur kaymakamlığı müddet-i idaresince emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden zimmet ve ilişiği olmadığı kendi tarafından aynen bil-i'raz komisyonca ba'de'l-mutala'a yine iade kılınmış olan Süleymaniye sancağı

meclis idaresinden müzeyyile kazay-ı mezbur meclis idaresinin 7 Rebiü'l-ahir 1304 tarihli mazbatasında gösterilmiştir.

Efendi-i mumailey 1305 senesi Recebinin 12'sine maarif 1304 Mart'ın 12'sinde 1250 kuruş maaşla Bitlis vilayeti müzafatından Pervari Kazası Kaymakamlığına memur edilmiştir.

Efendi-i Mumaileyhin maaşı 1306 senesi Şevvalinin 22'sinde 2500 kuruş meblağ, 1307 senesi Rebiülahirinin 14'ünde maası mezkûr ile vilayeti mezburun milhikatından Hizan Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiş ise de temini idareye müvafık olamadığı suretde lüzumu tebdili vilayeti mezkur eden iş'ar olduğuna binaen 1308 senesi Muharreminin 9'unda azl edilmiştir.

Mumaileyhin Pervari ve Hizan kaymakamlıklarınca emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden berü'l-elzem olduğu Siird sancağı ve Bitlis vilayeti meclis idarelerinin 15 Mayıs 1306 ve 20 Teşrin-i evvel 1306 tarihli zabıtlarında gönderilmiştir.

Mumailey 1286 senesi Ramazan-ı şerifinin 12'sinde (4 Kânun-i sani 135) 750 kuruş maaşla Çüngüş Nahiyesi Müdürlüğüne tayin olunup 13 mah ve 19 gün sonra 650 kuruş maaşla Çermik Nahiyesi Müdürlüğüne ve 88 senesi Cemaziye'l-ahirinin 28'inde (1 Ağustos 1287) ol miktar maaşla Ergani müdürlüğüne tahvili memuriyet ettikten 5 mah 19 gün sonra saniyen 750 kuruş maaşla Çüngüş müdürlüğüne bil-tayin orada dahi 19 mah 8 gün ifayı vazife ile istif'ayı inkısal ederek zikr olunan müdürlüklerden zimmet ve ilişiği olmadığı Diyarbekir vilayeti meclis idaresinin 26 Zilhicce 1319 tarihli mazbatasında gösterilmiş ve bu memuriyetlere dair yerinde evrakı resmiye mevcut olmamasına mebni ve vaktiyle tercüme-i haline derç edemediğini muariz i'tidarda beyan ile icray-ı icabını bil-arzuhal istid'a ederek bu memuriyetlerce ilişiği olmasına nazaran bunları tercüme-i haline derc etmemesi gibi maksadına mübteni olmayub sicil-i ahval nizamatının buna müteallik cihetine vakıf olamamasından neşet eylediği istidlal olmamış olmakla ilaveten tezyil kılındı.

Mumaileyhin Hizan Kaymakamlığından keyfiyet-i intisale mani-i istihdam olup olmadığın taht-ı karara alınması lüzumu intihab-ı memurin komisyonundan

takdim edildiğinden bahisle icray-ı icabına dair istid'anamesi üzerine şura-ı devlet dahiliye dairesinin tetkikatı neticesinde tercüme-i halinin bir fırkasında Şehribazar kaymakamı iken cinayet mahkemesince isticevap için Dersaadete celp edilip o esnada istifa ettiği gösterilmiş olduğundan keyfiyet-i adliye nezaretinden sorulmak üzere ibraz etdiği Süleymaniye müd'eyi umumi muavinin tahriratına nazaran Diyarbekirli Said ve Cemil Paşalarla ika'eyledikleri fiili …. maddesinden dolayı malumatına müracaat olunmak üzere şahit sıfatıyla bu işe vukufu sair memurin ile beraber Dersaadete celp edildiği anlaşılarak nezaret-i müşarünileyhadan istifade ciheti kalmamış ve gerçi iki dai tarafından Mumaileyhin hizmet-i adliyece ilşki olup olmadığının ve ibraz ettiği evrakın meyanındaki mürüru Süleymaniye Müd'ey-i Umumi muavinin muharrik atiyesi etmesi bulunup bulunmadığının yine nezret-i müşarünileyhadan sorulması lüzumu dermeyan olunmuş ise de zaten tercüme-i halindeki kayıtlarda siyak ifadesi bu celile kendisine ait olmadığına delalet edecek derecede olduğuna müte'akiben kaymakamlığa tayin kılınmasıda teyid edip mah-ı mafin müd'eyi umuminin tahriratı mezkuresi izhar-ı cihet-i husulu kanaate kafi olduğuna ve Şirvan ve Rızvan ve Şehr-i pazar ve Pervari ve Hizan kaymakamlıklarınca berriü'l-lüzüm olarak memuriyet icrasından ma'adası nakli ve tahvil suretiyle olup iş bu inkisal açıkta bir maddeyi muayeneye müstenid olmamasına nazaran mani-i istihdam 'ad edilemeyeceği cihetle yine sınıfı dahilinde bir kaymakamlığa istihdamı tezkere edildiği 13 Mart 1310 tarihli ve kırk 'ibareli buyuruldu-i sa'i ile tebliğ buyurulmuştur.

Mumailey bacayişini istid'a etmesine mebni 313 senesi şehri Cemaziye'l-ahirinin 24'ünde "29 Teşrin-i sani 311" 1250 kuruş maaş ve becayiş suretiyle Mamuratü'l-Aziz vilayetinde Kâhta Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin maaşı 1314 senesi Şevvalinin 9'unda "1 Mart 313" ….. celile 1125 kuruşa tenzil etmiş mumaileyhin ehliyet ve iktidarı kazayı mezkur umurunun has hizmetinin teminine kafi olmasına mebni mahalice Malazgirt kaymakamlığına becayiş memuriyetine icra kılındığından tasdiki memuriyeti hakkında dahiliye

nezareti celilesinden vuku'bulan iş'ar ve memuriyet-i mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine riyasetinden şerefsadır olan irad-i seniye-i hazret-i hilafetpenehi mucibince 1315 senesi Cemaziye'l-evvelinin 28'inde 13 Teşrin-i sani 313 maaşı halis ve becayiş suretiyle kazayı mezkur kaymakamlığına tayin kılınmıştır.

2.13. Ali Emiri Efendi

Emirizade demekle ma'ruf Diyarbekirli tüccardan Mehmet Şerif Efendinin oğludur.

1273 sene-i hicriyesi şehr-i Ramazan-ı şerifinde Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Sıbyan mektebinde mukaddemen 'ulum ve mu'allim-i hususisen sarf ve nahiv ve mantık ve tefsir-i şerif ve halebi ve mülteka ve Farisiden ... Baharistan ve Divan-ı Hafız okumuştur. Türkçe kitabet eder. Arabî ve Farisiye aşinadır. "Tezkere-i Şu'ara" nam eseri vardır.

1294 senesi şehr-i Saferinin 20'sinde 20 yaşında olduğu halde, 150 kuruş maaş ile Mardin Sancağı Tahrirat Kalemine dâhil olup 18 mah mürurunda istif'a etmiş ve 96 senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin onbeşinde 500 kuruş aylıkla berat-ı ıslahat Diyarbekir'de bulunan heyet-i teftiş kalemi müdürlüğüne memur, 97 senesi Rebiü'l-evvelinin yirmisinde heyet-i mezkurenin lağvından dolayı münkasıl olmuştur. Sene-i mezburun şehri Ramazan-ı şerifinin ikisinde 1750 kuruş maaşla Ankara Vilayeti Merkez Sancağı A'şar Müdüriyetine tayin olub, yine sene-i mezkure Şevvalinin beşinde liva-ı mezkûr a'şarının ahalisine mebni inkısal eylemiştir. 98 senesi Rebiü'l-ahirinin gurresinde 1750 kuruş maaş ile İçel Sancağı A'Şar Müdüriyetine tayin ve 99 senesi Rebiü'l-evvelinin yirmi üçünde ol mikdar maaş ve becayiş sureti ile Kozan'a, 1301 senesi Zilhiccesi gurresinde maaş-ı mezkur ile Adana Vilayeti Merkez Sancakları A'şar Müdürlüklerine nakl olunub, 1302 senesi Muharreminde yine memuriyetinin ilgasından dolayı açıkda kalmıştır. 1303 senesi Cemaziye'l-evvelinin on sekizinde 1750 kuruş maaş ile mezkur Adana Vilayeti A'şar Nezareti Baş

Kitabetine memur olub, sene-i mezbure Şevvalinin onunda umum a'şar idarelerinin ilgasıyla bil-inkisal Dersaadete gelerek, 1304 senesi Cemazie'l-evvelinin on ikisinde 1800 kuruş maaş ile Leskovik Sancağı Muhasebeciliğine tayin olunmuştur.

Bulunduğu memuriyetlerden isti'fa ve ilga ve tehvil suretleriyle infikak edub vezaif-i memuresinden dolayı hakkında şikâyet vuku' bulmamış ve müttehim olmamıştır.

Meclis-i Maliye Reisi azametlu İbrahim Efendi Hazretlerinin derc eylediği mülahazada, efendi-i Mumaileyhin ehliyet ve kifayeti ve bulunduğu memuriyetlerden beraati tercüme varakasına merbut mazbata muarrik?.. suretlerinde gösterilmiştir. Hazine-i Has Nazırı devletli Agop Paşa Hazretlerinin Maliye Nezareti hünkamında tarafından yazılan musalahada dahi mumaileyhin ehliyet ve kifayeti mulahazayı mezkureden anlaşılmıştır denilmiştir.

Beruce muharrer bulunduğu Ankara ve Adana merkezleri ve Kozan ve İçil Sancakları A'şar müdürlükleriyle, Adana A'şar Nezareti Baş Kitabetinde bulunduğu suretçe usul-u emiriye ve hukuk-u şahsiyeden birgüne zimmet ve ilişiği olmadığına dair Ankara Vilayeti Meclisi idaresinin 10 Teşrin-i evvel 96 ve Adana Vilayeti meclis idaresinin 27 Teşrin-i evvel 300 ve 10 Teşrin-i evvel 300 ve 7 zilhicce 302 tarihli beş kıt'a mazbatanın maliye sicili ahval şubesinden sureti merbuteden (28 Recep 304 ve 9 Nisan 303.

Mumailey Ali Emiri Efendi 1305 senesi Zilkadenin üçünde, yine 1800 kuruş maaş ile Kırşehir Sancağı Muhasebeciliğine nakl edilmiştir.

Maliye Sicili Ahval Kaleminin amm-ı Cemaziye'l-ahir 301 tarihli vuku'at cedvelinde muharrer olduğu dahil, mumaileyhin memuriyet saikasi olan mülga Leskovik Sancağı Muhasebeciliği zamanı hali rü'yet olunarak emval-ı emiriyeden ve tekaüd sandığı aidatından zimmetle ilişiği olmadığı muhasibi umumiyeden verilen 12 Kanun-u sani 304 tarihli ilm-i hazinede gönderilmiştir.

Efendiy-i mumaileyhin ehliyet ve liyakatine mebni 1309 senesi Cemaziye'l-ahirinin 4'ünde "Rütbe-i Salise" tevcihiyle "Beşinci Rütbeden Mecidiye Nişanı" ihsan buyurulmuştur.

Efendiy-i mumaileyhin muhabir celile-i hazreti hilafetpenahiden bahis telif eylediği "Levamiü'l-Muhammed" nam kitabdan dolayı 1310 senesi şehr-i Muharremi'l-haramının 17'sinde, "Kudüs Liyakat Madalyası" ihsan buyurulmuştur.

Mumaileyh Kırşehri Kasabası kitabetiyle Kozanlık muhacirleri iskânında ikram ve gayretine mebni sene-i merkume Zilka'desinin yirmi sekizinde "4. Rütbeden Nişan-ı Mecidi" ihsan buyurulmuştur.

Mumaileyhe hizmet-i mahrusasına mebni 1311 senesi Rebiü'l-evvelinin 5'inde, "4. Rütbeden Nişan-ı Ali-i Osmanî" ihsan buyurulmuştur.

Mumaileyh vezaif-İ memuriyetini hüsn-ü ifa eylemekte olmasına mebni sene-i merkume şehr-i Zilkadenin dördünde terfien, "Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi" tevcih buyurulmuştur.

Mumaileyh 1312 senesi şehr-i Rebiü'l-evvelinin yirmi yedisinde "10 Haziran 1310" 2.300 kuruş maaşla Trablusşam Sancağı Muhasebeciliğine nakl edilmiştir.

Mumailey erbab-ı rütbeden bulunması cihetiyle 1313 senesi şehr-i Muharremü'l-haramının sekizinde "19 Haziran 1311" 3.600 kuruş maaş ve rütbesinin "Saniye Sınıf-ı Mütemayizine" terfiiyle Ma'muretü'l-Aziz Vilayeti Defterdarlığına nail buyurulmuştur.

Erzurum Vilayeti Defterdarlığının tebdili lazım gelmesine ve mumaileyhin istikamet ve hüsn-ü ahvali mücerred bulunduğu Erzurum Valisi Devletlû Rauf Paşa hazretleri tarafından iş'ar edilmesine mebni 1313 senesi şehr-i Rebiü'l-ahirinin yirmi dokuzunda "Kanun-u sani 1311" 5.400 kuruş maaş ve becayiş suretiyle vilayeti müşarünileyh defterdarlığına nakil buyurulmuştur.

Mumaileyhin 7500 kuruş maaşla Yanya ve İşkodra Vilayetleri Maliye Müfettişliğine nakl-i memuriyet eylemesine mebni 1314 senesi Muharreminin

10'unda "10 Haziran 1312" Erzurumdan infikak ve şehr-i Rebiü'l-evvelinin 4'ünde "1 Agustos 1312" mezkûr müfettişlikde ve vazifesine mübaşeret eylediği Muhasib-i Umumiye Maliye Kalemine 2 Teşrin-i Sani 1313 tarihli ilm-i hizmetinden anlaşıldığı Maliye Sicili Ahval Şubesinin 19 Agustos 1313 tarihli vukuat cetvelinde gösterilmiştir.

Mumailey vezaif-i memuriyeti hüsn-ü ifa eylemesine mebni, 1315 senesi Zilkadesinin 10'unda terfi-i rütbeden "Ula sınıf-ı sanisi" tevcih buyurulmuştur.

Yemen Vilayeti mülhikatının umur-u maliyesi muhtac-ı ıslah ve tensik olmasıyla oraya daimi bir maliye müfettişinin tayin-i şerefsadır olan idare-i seniye-i hazreti padişahî iktiza-i âleminden bulunduğuna ve mumaileyhin ehliyet ve kifayetine mebni zikr olunan müfettişliğe tayini hakkında maliye nezaretinden vaki'olan iş'ar memuriyeti mülkiye komisyonunun verilen karar üzerine ve bil-istindad şerefsadır olan irade-i seniye-i hazret-i hilafetpenahi mucibince, 1317 senesi Zilhiccenin 2'sinde (20 Mart 1316) 10.000 kuruş maaş ve nizamiye dairesinde harcırah i'ta edilmek üzere zikr olunan Yemen Vilayeti Maliye Müfettişliğine tayin kılınmıştır.

Mumaileh, vezaif-i memuriyetini hüsn-ü ifa eylemesine mebni 1318 senesi Cemazie'l-ahirinin 27'sinde tebdilen "2. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı" ihsan buyurulmuştur. Mumaileyhin hatt-ı hümayunda keşide ve güzar ile ifay-ı memuriyete mevcudu azimetli olduğundan bahisle tahvili istid'a eylemesine ve ehliyet ve kifayetide hizmetçe musarrıf bulunmuş olduğuna nazaran Halep Vilayeti Defterdarlığına tahvili hakkında nazaret-i müşarünileyhden vaki' olan iş'ar üzerine Memurin-i Muhakeme Komisyonunca cereyan eden müzakerede bir …. tarafından mumaileyhe 316 senesi Martında zikr olunan Yemen Maliye Müfettişliğine ta'yin olduğu halde yedi aydan beri mahalli memuriyete gitmeyip kendi beyanı ma'zureti ile tahvili istid'a eylemesine şayan-ı kabul olmayacağından kendinin mahal-ı memuriyete a'zamı değinmediği halde, azli dermeyan olmamış ise de, Mumaileyhin şimdiye kadar memuriyet-i cedidesi azimet edememesi mazereti mezburesinden

neş'et edub iktidar ve kifayeti suret-i iş'ardan anlaşıldığına ve tercüme-i haline mani'i istihdam bir kayda tesadüf edilemediğine binaen "7 Teşrin-i sani 216" 4.500 kuruş maaşla zikr olunan Halep Vilayeti Defterdarlılığına nakl edilmiştir.

Mumaileyh 1 Teşrin-i evvel 310 tarihinden 20 Teşrin-i evvel 314 tarihine kadar mukaddemen bulunduğu Trablusşam Sancağı Muhasebeciliğinden dolayı emval-ı umumiye-i emiriyeden ve mearif ve menafi'-i i'anesinden bir güne zimmet ve ilişiği olmasığı muhasebe-i maliyenin 14 Teşrin-i evvel 314 tarihli ilm-i defterine atfen sene-i mezkurenin 19 Kanun-i evvel 314 tarihli ve vukuat cetvelinde gösterilmiştir.

Mumaileyh Kırşehri Muhasebeciliği müdde'i idaresince, emval-ı emiriyeden ve tekaüd sandığı aidatıyla, mearif ve menafi' hususi ianesinden bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı, muhasebe-i umumiye-i maliyeden verilen ilm-i hayırdan anlaşıldığı şubey-i mezkurenin 5 Mart 323 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin, mihtaç tedavisi olduğundan bahisle, vaki' olan iş'arat-ı mükerreresi üzerine kendisine me'zuniyet i'ta olunmuş ve mezkur defterdarlığına derkar olan ehemmiyetine mebni, vükelay-ı idare-i ümeranın üzere digeri i'zam kılınmış ise de, mahali memuriyette azimet etmemekte olduğu ve vekalete tayin olunan zatın da defterdarlık vezaifini hüsn-ü ifaya ikdam eylediği cihetle asaleten tayinine dair, maliye nezaretinden vuku'bulan iş'ar ve bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye mucibince 1309 senesi Cemaziye'l-ahirinin 4'ünde (4 Eylül 317) inkisal eylemiştir.

Mumailey nezaret-i müşarünilayhanın iş'arı üzerine bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye mucibince 1323 senesi Saferinin 17'sinde (9 Nisan 321) 4.500 kuruş maaş ile Maliye-i Mezbur İdaresi Müdürlüğüne ta'yin kılınmıştır.

Mumaileyh mezkûr müdüriyetde vazifesine mübaşeret etmeden baş zabit müfettişliğine me'muren yine azimet ettiği cihetle iki müddet-i avdet eylediği zaman münasib bir memuriyete tayin olunmak üzere, müdüriyet-i mezbureye diğerinin tayinine mebni, sene-i merkume Şa'banının 13'ünde (29 Eylül 321) inkısal eylediği ve mezkûr Harput Müdüriyetinden maaş almadığı 323 senesi Rebiü'l-evvelinin

7'isinden (29 Nisan 321), 324 senesi Cemaziye'l-ahirinin 13'üne kadar (22 Mart 322) Yemen heyet-i teftişiyesi azalığında, 10.000 kuruş maaşla ifayı vazife ederek Cedide Hastahanesi etıbbası tarafından verilen raporlar muid-i avarız vücudiyetinden dolayı bil-istifa inkisal eylediği ve maaşat-ı me'zuzesinden yüzde beş ve bir tekaüdiye ve i'madesiz ve ma'nay-ı askeriye ve Harameyn ikramiyesi ve Hicaz Demiryolu tevkifatı ve vergüsü tahsisi tamamen tevkif olunduğu ve bu memuriyet esnasında iken şahid olan asar-ı sadakat ve hüsn-ü hizmeti cihetiyle uhdesine 1323 Şevvalinin 21'inde "Altın Liyakat Madalyası "ihsan buyurulduğu Cedide Sancağı Meclis İdaresinin 5 Ağustos 322 tarihli mazbatasıyla mezkur madalya berat-ı hümayunu sureti masraflarından müsteben olduğu 5 ve 22 Mart 323 tarihli vuku'at pusulalarında muharrerdir.

Mumaileyh 1325 senesi Şevvalin 17'sinde (10 Teşrin-i sani 323) 5000 kuruş mazuliyet maaşı tahsis edildiği 28 Kanun-u sani 324 tarihli vukuat pusulasıyla bildirilmiştir.

Mumaileyhin mukaddeman Kırşehri Sancağı Muhasebeciliğinde iken 27 Mart 325 tarihinden 29 Mart 305 ve 15 Nisan 305 tarihinden 19 Haziran 206 tarihine kadar 874 kuruş otuz para zammı maaşla ve 5 Ağustos 306 tarihinden 11Eylül 306 ve 19 Eylül 307 tarihinden 10 Haziran 307 ve 22 Haziran 308 tarihinden 14 Mart 308 tarihine kadar fahri olarak ve 6 Ağustos 308 tarihinden 16 Ağustos 308 tarihine kadar günlük zamlı maaşla ve 1 Teşrin-i evvel 308 tarihinden 4 Teşrin-i evvel 308 ve 5 Kanun-u sani 308 tarihinden …. 308 tarihine kadar bila maaş sekiz def'a livay-ı mezkur muasarrıflığı vekaletinde ve Mamuratülaziz Vilayeti Defterdarlığında iken 21 Eylül 311 tarihinden 2 Teşrin-i sani 311 tarihine kadar 3.000 kuruş zamlı maaşla vilayeti mezkure valiliği vekaletinde bulunarak umur-u muamele-i umumiye-i rü'yet ve … mazhar…… umumi olduğu ve 4 Eylül 311 tarihinden, 2 Teşrin-i sani 311 tarihine kadar mezkur Mamuratü'l- aziz Vilayeti Defterdarlığı zaman-ı idaresinden dolayı tahsilat ve sarfiyat-ı umumiyeden ve mülki ve askeri ve mazuliyet ve muayene-i mülkiye iane sandıkları aidatından ve tevkifat-ı saireden ve maarif ma-ı

ianeleriyle tapu ve nüfus hasılatından ve 20 Teşrin-i sani 311 tarihinden 19 Haziran 312 tarihine kadar Erzurum Vilayeti Defterdarlığı zaman-ı idaresinden dolayı yüzde beş ve bir tekaüdiye ve hizmet ikramiyesi vesair aidatla emval-ı saireden ve 3 Kanun-u evvel 316 tarihinden me'zunen infikakı olan am-ı Nisan 317 tarihine kadar Halep Vilayeti Defterdarlığından dolayı, emval-ı emiriyeden ve yüzde beş ve bir tekaüdiden ve mearif ve menafi' hisseleri ve hizmet ikramiyesi ve yol ve sair aidat ve emvalden beriü'l-lüzüm bulunduğu haffet ve istikametle ….müttecezat memuriyetinden olduğu ve mülga …. idare-i maliyece icra kılınan imtihanda birinci sınıf mal memuriyetine layık görülmekle 19 Kanun-u sani 301 tarihli intihabnameyi aldığı, Mamuretü'l-aziz ve Erzurum ve Halep Vilayetleriyle Kırşehri Sancağı Meclis idarelerinin 4 Teşrin-i sani 311 ve 20 Hazirran 322 ve 12 Mayıs 317 ve 2 Ağustos 318 ve 4 Nisan 309 tarihli mazabata ile ol-babdaki intihabname suret-i musaddıkasından anlaşıldığı 13 Eylül 315 tarihli vukuat mazbatasında gösterilmekle tenzil kılındı.

2.14. Behram Paşa

Güranlı Ali Paşa sülalesinden Ömer Paşa'nın mahdumudur.

1258 sene-i hicriyesinde Diyarbekirde tevellüd etmiştir.

Mekatib-i sıbyaniyede mukaddeman ulum-u diniyeyi ba'del-tahsil muallim-i mahsuseden sarf ve nahiv ve mantık okumuş ve Farisiden mesneviy-i şerife kadar ders görmüş. Türkî ve Arabî ve Farisi tekellüm ve Türkçe kitabet eder.

73 sene-i hicriyesinde 15 yaşında olduğu halde mülga Kürdistan Eyaleti Tahrirat Kalemine mülazemetle duhul ederek 7 sene 4 mah ifay-ı hizmet ettiği halde, 81 senesi Rebiü'l-evvelinin 6'sında eyalet-i mezkure meclis-i kebiri azalığına tayin ve mezkur azalıkta üç sene istihdam olunduktan sonra 84 senesi Rebiü'l-evvelinin 7'sinde nüfus hesabı üzere 7.165 kuruş maaşla Mamuratül-aziz Mutasarrıflığı Vekaletine memur olarak, bir mah yirmi dört gün ifay-ı vekalet etmiş ve 84 senesi Cemaziye'l-evvelinin 18'inde, eyalet-i mezkurenin vilayet tahvilinde tenkil eden meclis idare azalığına tayin ve sekiz mah yirmi beş gün istihdam ile, 85 senesi

Saferinin 22'sinde, 2.250 kuruş maaşla Siverek Kaymakamlığına nakl ve 85 senesi Zilkadesinin 29'unda 250 kuruş zamıyla , maaşı 2.500 kuruşa iblağ kılınmış ve 87 senesi Saferinin 22'sinda istifa ile bil-intihab tekrar meclis-i mezkur azalığına iltihak edip, 90 senesi Cemaziye'l-evvelinin 26'sında 7000 kuruş maaşla Hama Sancağı Mutasarrıflığına tayin ve 92 senesi Zilkadesinin 17'sinde 6.500 kuruş maaşla Maan Sancağı Mutasarrıflığına ve 94 senesi Saferinin 27'sinde yine ol-miktar maaş ve becayiş suretiyle Mardin Sancağı Mutasarrıflığına ve 95 senesi Cemaziye'l-evvelinin 26'sında yine günlük miktarı mezbur maaşla Karahisarı- Şarki Mutasarrıflığına nakl olunmuş ise de bazı mesalih-i zatiye-i ..... üzerine, 97 senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin 15. günü istifa ederek, 301 senesi Cemaziyelahirinin 8'inde yine nüfus hesabı üzere 2925 kuruş maaşla Mardin Mutasarrıflığı vekaletine tayin olunmuş ve 301 senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin 7'sinde Mutasarrıf-ı asillik verilerek bil-tabi'i infikak etmiştir. 81 senesi Zilhiccesinin dergâh-ı ali kapucubaşılığı ve 83 senesi Cemaziye'l-evvelinde establ-ı amire müdürlüğü payesi ve 85 senesi Şevvalinde Mir-i Ümeralık rütbelerini ve 88 Ramazan-ı şerifinde 4. rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanını ihraz eylemiş ve 82 senesi Zilkadesinde de Rütbey-i Refikay-ı Mir-i Miranı ile taltif buyurulmuştur.

Şimdiye kadar bulunduğu hizmetden infikakı tahvil ve becayiş ve istifa suretiyle vukuu bularak vezaifi memurenden dolayı taht-ı muhakemeye alınmamış ve müttehim olmamıştır.

Ol vakit Diyarbekir Valisi bulunan Devletlû Mehmet İzzet Paşa Hazretleri tarafından yazılan mutalaada paşay-ı mumaileyhin iktidar ve kifayeti meşhur ve muhakkak ve hizmet müdafaa ve meskubası evrak-ı merbut münderecatı mahtu yaşıyla musaddıktır denilmiştir.

Mumaileyhin bir minval muharrer bulunduğu Mamuretül-aziz Mutasarrıflığı vekaleti ve Siverek Kazası Kaymakamlığı ve Hama ve Mardin ve Karahisar-ı Şarki Sancakları Mutasarrıflıkları ile mezkur Mardin Sancağı Mutasrrıflığı vekaletini idare ettiği müddetçe, emval-ı emiriyeden bereat-ı zimmet ve hüsn-ü hali ve hareketi mezkur Mamuratül-aziz Sancağı meclis idaresinin 15 Rebiü'l-ahir 94 ve Diyarbekir

Vilayeti meclis idaresinin 21 Zilka'de 88 ve Hama Meclis idaresinin 18 Zilka'de 92 ve Mardin ve Karahisar-ı Şarki Sancakları idare meclislerinin 26 Cemaziye'l-evvel 95 ve 6 Rebiü'l-evvel 97 ve mezbur Diyarbekir Vilayeti meclis idaresinin 17 Şubat 301 tarihleriyle Suruç ve yine meclis-i mezkureden musaddık olub Dahiliye Nezareti Celilesi evrak odasından celb ile mutala'a olunan altı kıt'a mazbatasında gösterildiği gibi mezkur Hama Mutasarrıflığı esnada kadim zamandan beri harab ve sekinesi münkariz olan Alai? nam nahiyeye 'asair urbaniye-i seyyarre-i iskan eylediğinden imar ve bu yüzden canib-i haziney-i celileye senevi 250.000 kuruş mütecavize varidat-ı cedide istihfar eylediği mürettebat ve bekaya-i emiriyenin vakt-i zamanıyla ta'zim emrinde dahi hüsn-ü hizmeti görüldüğü livay-ı mezkur idare ve ticaret ve belediye meclisleri heyeti tarafından verilmiş olan 10 Mart 92 tarihli mazbata sureti sureti musaddıkasında ve marü'l-zikr Muş Sancağı Mutasarrıflığı idaresi müddetince kast-ı elyevm ve öşrü maaş olarak fazla almış olduğu 2.991 kuruştan maeda zimmet ve ilişiği olmadığı dahi mezkur Muş Sancağı idare meclis canibinden devr-i muhasebe defteri zeyline yazılıb gündelik Diyarbekir vilayeti idare meclisinden tasdik kıınmış olan 5 Mart 94 tarihli mazbatada gösterilmiş ise de paşay-ı mumailey mübelliği mezbureden 1676,5 kuruş harcırah kararnamesi mucibince istihkak olub öşri maaş olarak istenilen 315 kuruş zammı tesviye ettirdiğini beyan eylediğine mebni keyfiyeti Bitlis vilayetinden lede'l-istikar cevaben alınan 17 Mart 300 tarihli telgrafnamede, selefü'l-zikr 1676.5 kuruş hakikaten paşay-ı mumaileyhin bir güne zimmet ve ilişiği kalmadığı tasdik kılınmıştır. 18 Cemaziye'l-evvel 302 ve 21 Mart 300.

Mumaileyh Behram Paşa 1303 senesi Muharreminin 26'sında vaki' 301 senesi Teşrin-i evvelin 24'ünde 5000 kuruş maaş ile Suriye Vilayeti dâhilinde kâin Hunan Sancağı Mutasarrıflığına memur olunmuştur.

Paşay-ı mamailey, 1305 senesi Rebiü'l-ahirinin 7'sine musarrıf, 1303 senesi Kanun-u evvelinin 10'unda livay-ı mezkûr mutasarrıflığından istifay-ı inkısal eylemiştir.

Paşay-ı mumaileyh 1296 senesi Zilhiccenin 8'inde 7500 kuruş maaş ile Süleymaniye Sancağı Mutasarrıflığına tayin buyurulmuştur.

Paşay-ı mumaileyhin mahalli mutasarrıflık beyninde ..... zuhuriyeti? ikdam kılınan vilayet-i mahallinin içinde ve hususiyetle sarayın beyninde müteharris , ... temin-i esamisi muvaffık olamadığından ve irade-i mahalliyenin lemi hali devamı ..... lüzumu tebdil-i mahalliye vilayetinde işar olunduğuna binaen 1308 senesi Rebiü'l-evvelin 12'sinde azl edilmiştir.

Paşay-ı mumaileyh 1309 senesi Cemaziye'l-evvelinin 5'inde 5.850 kuruş maaşla Mardin Sancağı Mutasarrılığına tayin buyurulmuştur.

Paşay-ı mumaileyh umur-u livay-ı ..... olduğundan tahsili tebdil-i vilayetden işar olunması üzerine 1310 senesi şehr-i Saferü'l-hayrinin 16'sında " 26 Agustos 1308" azl edilmiştir.

Paşay-ı mumaileyhin Sevran ve Süleymaniye ve Mardin Sancakları Mutasarrıflıklarınca usul-u emiriye ve hukuk-u şahsiyeden beriü'l-lüzum olduğu sicill-i ahval daire-i umumiyesince görülüp ihale kılınan Suriye ve Halep ve Diyarbekir vilayetleri meclis idarelerinden 9 ...1309 ve 29 Mayıs 1309 ve 28 ..... 1310 tarihli mazbataları sureti musaddıkalarında gösterilmiştir.

Paşay-ı mumaileyhin Süleymaniye ve Mardin Sancakları Mutasarrıflıklarından inkısal-ı dairey-i esbabından bahisle o babda kurada .... evrak ile bil-tatbik tashihi havi istid'anamesi üzerine şuray-ı devlet dahiliye dairesinden tedkikatı neticesinde tercme-i haliyle evrak ve mutabık müsaadesi mealinde şimdiye kadar bulunduğu bil-tadbik memuriyetlerin kaffesinde hüsn-ü hizmet ve ibraz-ı müesser rüyet ederek emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden beriü'l-lüzum olduğu anlaşılmasına nazaran mezbur mutasarrıflıklarda azlı içun yazılub bir madde-i maiyyetiye müstenid olmayan inhalar kendisinde istihdama mani olamayacağı cihetle kemakan sınıfında istihdamında tezkere kılındığı 13 Şaban 1311 tarihli ve 114 numaralı buyuruldu-i sa'i ile Sicill-i Ahval Daire-i Umumiyesine tebliğ buyurulmuştur.

Paşay-ı mumaileyhin Mardin Sancağı Mutasarrıflığı vekaletinde iken umur-u mühimme-i livanın bir suret-i maliye umumiyesinden de rü'yet ve temşit eylediği

Diyarbekirle Mardin arasında ki tarikin inşasına ve ta'dad-ı ağnam-ı kemal mazbutiyet ve emniyetiyle bil-icra bedeliyet sabıkasından dört yükü mütecaviz fasla husulüne ve Midyat ve Avniye kazaları ihalesi esnasında muhdasat-ı cidal ve kıble gibi mevad-ı cesimenin bertaraf edilmesiyle beraber ...., olanların ahz ve giriftine ..... ve emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden beraat-i livay-ı mezkur meclis idaresiyle heyet-i adliye ve belediyesinde 21 Haziran 1300 tarihli mazbatasından anlaşıldığı ..,., ibraz karı agahı ve memduhiyet eylediği bil-isale livay-ı mezkur mutasarrıflığında dahi mesele-i mütedak'a? hünkamında orduy-u hümayun sevkiyatınca sa'i ve hizmeti mesbuk olduğu ve beriü'l-lüzum idüğünü musaddık Diyarbekir vilayeti meclis idaresinde 13 Şevval 1301 ve 17 Haziran... tarihli iki kıt'a mazbatası Sicill-i Ahval Daire-i Umumiyesince aynen görülüb iade kılınmıştır.

Paşay-ı mumaileyhin 1311 senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin 17'sinde "12 Mart 1310" 1462 kuruş mazuliyet maaşı tahsis buyurulmuştur.

Paşay-ı mumaileyhin mezkûr mazuliyet maaşının Mamuratü'l-aziz ve Mardin Mutasarrıflığı vekâletinde bulunduğu ahiren tayin eylediğinde balada muharrer tarihi tahsisatdan i'tibaren 1950 kuruşa iblağına 1312 senesi Cemaziye'l-ahiresinin 4'ünde "22 Teşrin-i evvel 1310" irade-i seniye-i hitab-ı padişahi şeref sudur buyurulmuştur.

Sabık Kosova Valisi Faik Paşa Hazretleri hakkındaki şikâyetin tahkiki hakkında dahiliye nezareti celilesinden iki me'muriyet bil-tenlik? i'zamı şeref sadır olan irade-i seniye mezbut halisinden bulunmakla mumailey Behram Paşa 1312 senesi Cemaziye'l-ahirinin 7'sinde "24 Teşrin-i sani 310" 5000 kuruş maaş ve mazuliyet maaşıyla maaş-ı ..... harcırah ile vilayet-i mezkureye i'zam buyurulmuştur.

Paşay-ı mumaileyh vazife-i memuriyeti hüsn-ü ifada sa'i ve gayretine mebni sene-i merkume Zilka'desinin 28'inde terfi'en Rumeli Beylerbeyi payesi tevcih buyurulmuştur.

Mumaileyh balada muharrer olduğu üzere memuriyeti .... ile Kosova Vilayetine i'zam buyurularak ahiren Manastır Vilayeti valisi saadetlu Faik Paşa hazretleriyle meclis idare-i vilayet a'zasından Rıza Bey hakkında dermeyan olunan şikayetin tedkiki için i'zam buyurulan heyet-i tahkikiye ile birlikte ve beruce

muharrer ma'zuliyet maaşından ma 'ada 5000 kuruş maaş ve mazuliyet maaşı .... tesbitinde harcırah ile .manasız azimet eylemesine 1312 senesi şehr-i Receb-i şerifinin 12'sinde "26 Kanun-i evvel 1310" manasızca ikmali tahkikat olunmasıyla yine heyeti tahkikiye ile beraber meaaşı ve harcırah-ı mezkur ile Selanik ve Yanya vilayetlerine ve bil-husus mutasarrıf-ı sabık hakkındaki şikayetin tahkiki içun .... Sancağına i'zamına şehr-i Ramazan-ı şerifinin 14'ünde "27 Şubat 1310" irade-i seniye-i cenab-ı padişahi şerefaalluk buyrulmuştur.

Müşarülileyhin sene-i merkume Zilka'desininm 26'sına "8 Mayıs 1311" kadar heyet-i tahkik ile beraber dışarıda bulunarak aldığı maaşdan tekaüd aidatınca zimmeti olmadığı Sicill-i Ahval Daire-i Umumiyyesince aynen görülüb iade edilen mahalli mal sandıklarında ilm-i acizlerinden anlaşılmıştır.

Müşarülileyh 1313 senesi Muharremü'l-haramının 4'ünde "15 Haziran 1311" 6.000 kuruş maaş ile Lazistan Sancağı Mutasarrıflığına tayin buyurulmuştur.

Mumailey lisan ve mizacı ahaliye vukufu cihetiyle sene-i merkume şehr-i Cemaziye'l-evvelinin 2'sinde "9 Teşrin-i evvel 311" 7.500 kuruş maaşla Siirt Sancağı Mutasarrıflığına nakl buyurulmuştur.

2.15. Boyacıyan Mihran Efendi

Teb'ay-ı devlet-i Aliyenin Ermeni milletinden Bezzaz müteveffa Tomas nam kimsenin oğludur.

1277 sene-i hicriyesine müsadif "1277 sene-i maliyesinde Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Diyarbekir … köyü Ermeni mekteblerinde ma'lumat-ı ibtidaiye ve mekteb-i mülkiye-i şahanede müretteb dersleri ikmal ile 12 Zilka'de 1304 tarihli karibü'l-'ala mertebesinden bir kıt'a mülazemet ruusuyla, bir kıt'ada siyasiye şehadetnemesine nail olmuştur. Arabi ve Kürtçe tekellüm eder Türkçe ve Ermeni ve Fransızi ve İngilizi ve Alman lisanlarınca okuryazar (Ef'al-i Semaiyenin Tasrifi meyanında Fransızcadan risaliye-i te'lif ve (……ve (…iki asil terakesi) ve (Sahte Komedyası)

namiyeleriyle İngilizceden Türkçeye üç roman tercüme ve Maarif Nezaret-i Celilesinden verilen ruhsatnameler mucibince neşr eylemiştir.

1300 senesi Zilka'desi sulhunda " 20 Eylül 1299", 300 kuruş maaşla mekteb-i mülkiye-i şahane mübaserliğine tayin ve 303 senesi Saferü'l-hayriyenin 5'inde " 1 Teşrin-i sani 1301" maaşı 400 kuruşa iblağ olub mekteb-i mezburenin sene-i mezkure tevzi'i mükâfat resminde evatif-i seniyesinde kordonlu bir altın saata nail olmuş ve 1305 senesi Saferü'l-hayriyenin 6'sında "10 Teşrin-i sani 303" 1000 kuruş maaşla Beyrut Vilayeti maiyetine memur ve 305 senesi şehr-i Recebü'l-şerifinin 9'undan "19 Mart 304" , 306 senesi Muharremü'l-haramının 6'sına kadar "1 Eylül 304" fahri olarak Beyrut Mekteb-i İdadi-i Mülkiyesi müdür vekâletinde ve 7 mah 5 gün dahi 700 kuruş maaşla mekteb-i mezkûr coğrafya ve tarih Muallimliklerinde istihdam olunub, 307 senesi Şevval-ı şerifinin 6'sında "12 Haziran 306" maaşıyla Kuds-u Şerif Mutasarrıflığı maiyetine nakl-ı memuriyet ve 11 gün sonra işe mübaşeretle livaca münhal kaymakamlık olmamasından ve müddeti olan bir seneyi ikmal eylemesinden dolayı 30 senesi Zilka'desinin 27'sında "22 Haziran 307" maaşı kat' ile Dersaadete iade olunmuştur.

Beyrut vilayet-i celilesinden yazılan mülahazada vilayet maiyetinde müddet-i istihdamınca bir güne sevahili görülmeyub, kendisine havale edilen işlerde gayreti meşhur idiğü beyan olunmuştur. Tezkere-i osmaniye ve mülazemet ruusuyla, ulum-u siyasiye şehadetnamesi ve te'lif ve tercüme ettiği risalelere dair Mearif Nezaret-i Celilesinin 4 kıt'a ruhsatnamesi ve 3. sınıf kaymakamlığa intihab olunduğuna dair İntihab-ı Memurin Komisyonunun 1 Kanun-u sani 305 tarih ve 254 numaralı intihabnamesi ve mekteb-i mülkiye mübassirliğinde müddet-i istihdam ve miktar-ı maaşına ve tam tarihiyle kemiyetine ve kordonlu altın saatla buyurulduğuna dair , mekteb-i mezbur tasdiknamesi ve Beyrut Vilayetiyle Kuds-u Şerif Sancağı maiyetlerinde müddet-i istihdam ve miktar-ı maaş ve bereat-ı zimmet ve yoluyla hizmet ve gayretine dair ve livay-ı mezkur meclis idarelerinin 19 Haziran 304 ve 3 Temmuz 307 , tarih ve coğrafya muallimliklerinde müddet-i istihdamı ve maaşı ,

Beyrut Vilayetinin telgrafname-i cevabiyesinde gösterilmiştir.(21 .. 310 ve / 29 Teşrin-i sani 1308)

1- Mumailey 1310 senesi şehr-i Receb-i şerifinin 20'sinde "27 Kânun-u sani 308" 1250 kuruş maaşla Cezayir-i Bahr-i Sefid Vilayetinde İpsara Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulmuştur.

4- Mumaileyhin İpsara Kaymakamlığından azli için gösterilen esbabın tashihi müsted'i arzuhali üzerine şuray-ı devlet dahiliye dairesinin tedkikatı neticesinde mukaddemen bulunduğu memuriyetlerde hüsn-ü hizmeti görüldüğü gibi vilayetden diğer mahalde istihdam olunmak üzere azlinin inha kılınması da kendisinden mani'i istihdam bir hal olmadığına delalet edeceği cihetle yine sınıfı dâhilinde istihdam tezkere edildiği "11 Kanun-i evvel 310" tarihli buyuruldu-i sa'i ile tebliğ buyrulmuştur.

5- Mumailey 1312 senesi Zilka'desinin 23'ünde "6 Mayıs 311", 1250 kuruş maaşla Edirne Vilayetinde İnöz Kazası kaymakamlığına tayin buyurulmuştur.

6- Kazay-ı mezkûrun kabiliyet-i mevku'iyesi cihetiyle Yunan kayıklarıyla, sevahil-i osmaniye ye icray-ı nariye ve isbay-ı memnu'e ithaline gayet müsaid olub mumaileyhin orada bekası su-i maksadı inzibat-ı perveriye müvafik olmayacağından Edirne Vilayetinin Dahiliye Nezareti Celilesine iş'arı üzerine 1313 senesi Zilka'desinin 14'ünde "15 Nisan 312" maaşı halisi ve becayiş suretiyle vilayet-i müşarülileyha da Sofulu Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

2- Mumaileyh idaredeki kifayetsizliğiyle beraber ittihaz etmiş olduğu …. ve kanun-u şıkestanesi memurin ve ahaliyi kendisinden tamamıyla nefret ettirdikten başka herkesi itaatsizliğe alıştırarak vaki' ve haysiyet-i memuriyeti müşkül bir mevkide kaldığından bahisle ahir mahale nakli Cezayir-i Bahr-i Sefid vilayetinden iş'ar kılınmakla beyan olunan ahvale nazaran orada bekası caiz olmadığı ve tahvili memuriyetinde muvafık-ı maslahat olamayacağı, intihab-ı memurin komisyonunca tezkere olunduğu Dahiliye Nezareti Celilisinden iş'ar olunmasına binaen 1312 senesi Rebiü'l-evvelinin 6'sında "26 Ağustos 310" azl edilmiştir.

3- Mumaileyhin 1310 senesi Cemaziye'l-evvelinin 2'sinde "10 Teşrin-i sani 308" 625 kuruş nafaka maaşla, mezkûr İpsala Kazası kaymakamlığına vekâleten tayin olunduğu gibi inkısalinden, halefinin vurudu tarihi olan 312 senesi Rebiü'l-ahirinin 26'sına kadar "14 Teşrin-i evvel 310" nafaka maaşla vakaletde kaldığı ve müddet-i idaresince emvali emiriyeden zimmet ve ilişiği olmadığı Sicil-i Ahval Daire-i Umumisince aynen görülerek iade kılınan Sakız Sancağı meclis idaresinin 3 Cemaziye'l-evveli 312 tarihli mazbatasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin maaşı 1314 senesi Şevvalinin 9'unda "1Mart 313" icra kılınan tenkisat-ı umumiye de 1125 kuruş tenzil etmiştir.

Mumaileyh Dâhiliye Nezareti Celilesinden vaki' olan iş'ar ve memurin mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine 1315 senesi Cemaziye'l-ahirinin 2'sinde "11 Teşrin-i evvel 311" münasib haliyle Keşan Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Keşan Kazası Kaymakam Muavininin dahi hristiyan bulunması cihetiyle celilisinden vuku'bulan iş'ar ve memurin mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine ve bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafet penahi mucibince, 1315 senesi Zilka'desinin 6'sında "17 Mart 314" maaşı halisiyle Edirne Vilayetinde Merkez Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur. Mumailey vezaif-i memuriyetini hüsn-ü ifa ikdam ve gayreti müşahede olmasına ve hizmeti mahdumesine mebni 1316 senesi Ramazan'ının 27'sinde Rütbe-i Salise tevcih buyurulmuştur.

Mumaileyhin hizmetine binaen sınıfının terfi'iyle intihabname i'tası üzerine vilayet-i vekalet celilesinden tevardabdan tahriratda iş'ar olduğundan ve mumailey mekteb-i mülkiye-i şahaneden mezun olub 3. Sınıftan kaymakamlık intihabnamesi ahz ile dört sene-i mütecaviz zamanından beru kaza kaymakamlıklarında istihdam olunarak müd'ey-i mahiyet nizamnamesini ikdam eylediğini kayden anlaşıldığından bahisle muceb nizamı ikinci sınıftan kaymakamlık intihabnamesi i'tsı hakkında Dahiliye Nezareti Celilesinden vuku'bulan iş'ar üzerine Memuriyet-i Mülkiye

Komisyonunca tanzim kılınan 24 Mart 314 tarih ve 56 numarada terfi'en ikinci sınıf kaymakamlık intihabnamesi mumaileyha i'ta kılınmıştır.

Mumaileyhin 27 Haziran 311 tarihinden, 30 Nisan 312 tarihine kadar İnöz Kazası Kaymakamlığında bulunarak emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden ve tekaüd sandığı aidatından zimmet ve ilişiği olmadığı ve ifay-ı hüsnü hizmet eylediği kazayı mezkur ile Dedeağaç Sancağı ve Edirne Vilayeti meclis idarelerinin 13 Temmuz 312 tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmıştır.

Mumaileyhin 2 Mayıs 312 tarihinden, 6 Teşrin-i sani 313 tarihine kadar Sofulu Kazası Kaymakamlığında bulunarak emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden ve tekaüd sandığı aidatından zimmet ve ilişiği olmadığı ve ifay-ı hüsnü hizmet eylediği kazayı mezkur meclis idaresinin mazbatsında beyan ve Dedeağaç Sancağı meclis idaresinin mazbatasında mumaileyhin ehliyet ve hüsn-ü ifa ve vazife hususunda ki sa'i ve gayreti merkez livaca ma'lum bulunduğu dermeyan, Edirne Vilayeti meclis idaresinin 13 Temmuz 312 tarihli mazbatasında ve kaza ve liva meclis idarelerinin mazbatalarında tasdik kılınmıştır.

Mumaileyhin 7 Teşrin-i sani 313 tarihinden, 3 Nisan 314 tarihine kadar, Keşan Kazası Kaymakamlığında bulunarak hüsn-ü idare-i muamelat ve idame-i inzibat ve takibi tahsilat hususatında umur-u nafi'a ve hayriyede ibraz-ı mesai ve gayret eylediği ve emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden ve tekaüd sandığı aidatından zimmet ve ilişiği olmadığı ve ifay-ı hüsnü hizmet eylediği kazayı mezkur meclis idaresi mazbatsına atfen, Gelibolu Sancağı meclis idaresi mazbatasında dermeyan ve vilayet-i müşarünileyha meclis idaresinin, 13 Temmuz 319 tarihli mazbatasında da hüsn-ü hizmet ve beraat-ı zimmeti tasdik kılınmıştır.

Mumaileyhin müsaade-i ahvalinden dolayı azl edilerek taht-ı istintaka alınması durumu Edirne vilayetince yazıldığından bahisle yerine münasibinin tayin ve i'zamı Rumeli Vilayeti Müfettişliğinden bildirildiği 17 Ramazan 320 tarihli tezker-i şamiyeden izbar buyurulmasına mebni münasibi hemen bil-tedkil mumaileyh işten el çektirilmesi ve müsaade-i ahvali neden ibaret ise bil-isticvab

bildirilmesi vilayet-i müşarülileyhaya yazılmış olunduğundan Mumaileyhin azliyle yerine diğerinin intihab olunduğu hakkında Dahiliye Nezareti Celilesinin memurin-i mülkiye komisyonuna havale buyurulan tezkeresi üzerine komisyonca cereyan eden müzakere neticesi ba mazbata beyan olunub bu misüllü memuriyetinin lüzum ve iktifasına göre müfettiş Müşarüliley tarafından azmi ta'limat-ı mahsusası icabından bulunduğundan azliyle nezareti müşarülileyhanın iş'arı vechiyle diğerinin tayini hakkında vuku'bulan ve şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1320 senesi Şevvalinin 9'unda 5 Kanun-u sani 318 azl edilmiştir.

Mumaileyhin azlini ve hakkında tahkikat icrasını müstelzim olan mevad ve müreftede ham arazi üzerinde hane inşasına müsaade göstermesinden ve tuğla i'mali için teşekkül eden bir şirketi ticariye ye hissedar olmasından ibaret olub icra kılınan tahkikatı istintakiye ve Edirne mülkiye heyeti ithamiyesince ifa edilen tedkikat-ı mahsusa neticesinde Mumaileyhin iradey-i seniye istihsal edilmeksizin ham arazi üzerine hane inşasına ruy-i müsamaha göstermek ve tuğla imali için müreftede teşekkül eden şirketden hususi bulunmak fiillerinden dolayı lüzum-u muhakemesine karar verilmesinden dolayı Gelibolu meclis idaresinden cereyan eden muhakemede mumaileyhin ticaret memnu'iye süluk etmek fiillerinden bereatine dair verilen karar, mahalli mülkiye müd'ey-i umumiliğinden ve ham arazi üzerinden bina inşasına müsamaha gösterdiği ve binanın hatmi için uhdesine mahvil ve taifenin arkasında terakki ve kusur eylediği cihetle kanunu cezanın 102. maddesine tevkifen bir aylık maaşının cezaen kat'ine tedabir i'ta kılınan hüküm mumaileyh tarafından istinaf edilmesiyle meclis-i idare-i vilayetçe icra kılınan muhakemesi neticesinde müreftede teşkil edilen tuğla şirket-i ticariyesine doğrudan doğruya bizzat iştirak eylediği icra kılınan tedkikatdan ve suret-i evrak muhakeme beyanından mevcud mukavelenamesinden anlaşılmış ise de mezkur şirket-i tuğla sermeyan ve istihlakat-ı mahalliye ye mahsus ve ihalenin cevab-ı zaruriyesinden ma'rud olmadığına binaen müd'ey-i umuminin vechiyle Gelibolu meclis idaaresi mud'ey-i umumiliği tarafından bu babda ikame olunan istinaf davasının reddiyle i'lam-ı ibtidasının mumaileyhin beraatine dair hükmün tasdikine ve ….tarafından üzerinde bina inşa

olunan mahallin araziy-i mezru'adan olmayıp hakkında her ne nu'i 'ukud-u şer'iye cari ve işcar-ı ma'rusası mülk olan bir bağdan ibaret bulunduğuna dair Mumaileyh ve vekilinin dermeyan ettikleri iddi'aları es-isti'lam kazay-ı mezkur kaymakamlığından varid olan ve hulasay-ı mefadı bina inşa olunan mahallin bağlar arasında ve kaza haricinden kain, zemini Gazi Süleyman Paşa Vakfından kürümü mülk bağı olduğundan ibaret bulunan 25 Mayıs 319 tarihli telgrafname ile teyid olunmuş ve bina yerinin bina mahallinin ham araziden olduğu anlaşılmış olmasına binaen, i'lam-ı ….. bu cihet hakiminin dahi kastiyle Mumaileyhin bundan dolayı bereatine kabil, temyiz olmak üzere 29 Mayıs 310 tarihinde müttefiken karar verildiği üzere, vilayet meclis idaresinin 15 Temmuz 319 i'lam-ı sureti musaddıkasından müsteban olarak mezkur i'lam suret-i musaddıkasıyla mazbata komisyonca ba'del mutala'a iade edilmiştie.

Mumaileyhin 9 Nisan 314 tarihinden, 21 Kanun-u evvel 318 tarihine kadar Merkez Kazası Kaymakamlığında bulunarak tevkifat-ı mukenneneden zimmet ve ilişiği olmadığı ve idame-i inzibat ve ta'kib-i tahsilatda gayret ve iane-i ahali ile nüfus u kazada bir rüştiye mektebi ve jandarma koğuşuyla beraber bir hapishane ve Tatarlı karyesinde bib bab-ı cami'i şerif ve kazay-ı şehriyariden derenin takibatını men' etmek üzere bentler inşası Burguç ve Baba karyelerinde cevami'i şerifinin icray-ı ta'miri hususatına fevk'alade ikdam ve gayret ve sadakati meşhud bulunduğu Gelibolu Sancağı Meclis İdaresinden müzeyyel kazay-ı mezkûr meclis idaresinin 21 Haziran 319 tarihli mazbatsında ve mumaileyhin taht-ı muhakemeye alındığı mevaddan istinafen bereatine hüküm olunduğu tadkikat-ı vakıadan müreftede bulunduğu müddetçe Rum lisanını tekellüm ve kıratını tahsil eylediği al-babdaki istid'anamesi üzerine maarif müdürlüğünden yazılan derkenardan anlaşıldığı Edirne Vilayeti Meclis İdaresinin komisyonca ba'del mütala'a iade kılınan 14 Ağustos 319 tarihli mazbatasında beyan edilmiş Sofulu ve Kistan ve Mürefte Kaymakamlıklarında bulunduğu müddetçe hizmetini takdiren Gelibou Sancağı Mutasarrıflığıyla Edirne Vilayeti Valiliğinden kendisine yazılan 13 kıt'a tahrirat suret-i musaddıkasında dosyasıyla beraber hıfz edilmiştir.

Mumaileyhin terfi'i sınıfa kayd-ı istihkak eylediği kayden anlaşılmakla, birinci kaza, birinci sınıf intihabname i'lamı Dahiliye Nezareti Celilesinnin, 2 Teşrin-i evvel 319 tari ve 702 numaralı tazkeresinde bildirilmekle memurin mülkiye komisyonunca tanzim kılınan 20 Teşrin-i evvel 319 tarihi ve 291 numaralı terfi'en, birinci sınıf kaymakamlık intihabnamesi mumaileyhe i'ta kılınmıştır.

Mürefte Kazası Kaymakamlığından suret-i inkisalinden bahisle cevaz-ı istihdamının taht-ı karara alınması istid'asında bulunan mumaileyhin kazay-ı mezkur kaymakamlığında iken ham arazi üzerine bina inşasına müsaede göstermesinden ve tuğla i'mali için teşkil eden bir şirket-i ticaretde hissedar olmasından dolayı azl edilmiş ise de Edirne Vilayetince icra kılınan muhakeme neticesinde bereatine karar verildiği ma'ı saniye idame-i inzibat ve vazife-i tahsilatda mesaisi ve umur-u mearif ve Nafiada hizmeti sebk eylediği Şuray-ı Devlete mahsus Dahiliye Nezareti Celilesinin 30 Recep 321 tarihli tezkere-i cevabiyesinde beyan olumuş ve tedkik edilen tercüme-i hal varaka-i musaddıkasıda iş'ar-ı vakı'a muin gözükmüş olduğuna binaen Mumaileyhin mani'i istihdam bir hal görülmediğinden nezaret-i müşarülileyhanın tebliğ-i tezkere kıldığı mülkiye dairesinden ba mazbata ifade olunduğu Dahiliye Nezareti Celiliesinin 12 Şubat 319 tarihli ve 1080 numaralı tezkeresiyle irsal kılınan dosyası meyanında hıfz edilen 29 Kanun-i sani 319 tarihli ve 3616 numaralı tezkere-i resmiye suret-i musaddıka beyan kılınmıştır.

Mumaileyh 1322 senesi Şa'banın gurresinde "27 Eylül 320" 281 kuruş mazuliyet maaşı tahsis buyurulmuştur.

Mumailey Dâhiliye Nezareti Celilesinden vaki' olan iş'ar ve memurin-i mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1324 senesi Cemaziye'l-evelinin 18'inde "27 Haziran 322" 1521 kuruş maaşla Karyat Kazası kaymakamlığına tayin buyurulmuştur.

Mumailey ifay-ı vazifede gayreti görülmekte ise de ba'zı esbabdan dolayı devam-ı memuriyete haiz olamayacağından Mesir Kazası kaymakamıyla icray-ı

Cezayir-i Bahr-i Sefid Vilayetinden iş'ar olunmasına ve mezkur kazalar ikinci sınıftan ve mumaileyh birinci sınıf müntehasından bulunmasına nazaran, fay-ı muktezası hakkında nezaret-i müşarülileyhadan vak'i olan iş'ar ve komisyonu mezkureden verilen karar üzerine bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1325 senesi Saferinin gurresinde "23 Eylül 323" maaşı halisi ve becayiş suretiyle mezkûr Mesir Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumaileyhin 11 Ağustos 322 tarihinden , 21 Kanun-i evvel 323 tarihine kadar Karyat Kazası Kaymakamlığında bulunarak, emval-ı emiriyeden maşata tevkifatıyla saireden zimmet ve ilişiği olmadığı ve vazifesini hüsn-ü ifa eylediği Cezayir-i Bahr-i Sefid Vilayeti mahalli idaresinden 5 Şubat 322 tarihli mazbatasında beyan kılınmış ve mazbata-ı mezkure ile mezkur kaymakamlıkta iken ahalisindeki nizakın terfi'i ve izalesiyle mesalihi resmiyenin hüsn-ü tahsisi ve ..... derdest edilen kapakcı kulağuzuyla ifay-ı vazife hususatındaki hizmetine takdiren Cezayir-i Bahri Sefid Vilayeti Valiliğiyle Sakız Mutasarrıflığından kendisine yazılan 6 kıt'a tahrirat, Sicill-i Ahval Memurin Komisyonunca aynen görülerek iade kılınmıştır.

Birinci sınıftan olan Burusa Kazası Kaymakamlığına sınıf-ı mezbur müntehilerinden olub tahvil-i memuriyeti istid'asında bulunan mumaileyhin nakl hakkında Sicill-i Ahval Komisyonundan verilen mazbata üzerine Dahiliye Nezareti Celilesince tensib edilerek bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye mucibince 1326 senesi Zilhiccesinin 20'sinde "21 Kanun-u evvel 324" 2250 kuruş maaşla mezkur Burusa Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin 21 Kanun-u evvel 323 tarihinden, 20 Kanun-i evvel 323 tarihine kadar mezun bulunması cihetiyle ibraz-ı zamlı maaşla Mesir Kazası Kaymakamlığında bulunub, emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiye ile saireden zimmet ve ilişiği olmadığı mahalli meclis idaresinin mezbatasına atfen Cezayir-i Bahr-i Sefid Vilayeti meclis idaresinden verilen 9 Nisan 325 tarihli mazbatada beyan kılınmuştır.

Mumaileyhin mezunen Dersaadetde bulunub ab ve havası mahallide âdemi imtizacına ve düçar olduğu hastalık avdetine mâni'i olduğuna mebni ol-babda ki

istid'ası vechiyle ileride mahale vuku'unda sınıfı dâhilinde bir mahalle tayin olunmak üzere 1329 senesi Saferinin 14'ünde "1 Şubat 326" diğeri yerine tayin buyurulumuştur.

Mumaileyhin 22 Kanun-i sani 324 tarihinden, 21 Mart 326 tarihine kadar, 2250 ve tarihi mezkureden 11 Eylül 326 tarihine kadar 250 kuruş maaşla Loros Kazası Kaymakamlığında bulunarak zimmeti olmadığı kazay-ı mezkur meclis idaresinin mezbatasında beyan ve Preveze Sancağı Meclis İdaresinin 14 Eylül 326 tarihli mazbata-ı müzeyyilesinde Mumailey erbab-ı ehliyet ve liyakatden ve terfi'i salise hizmet-i memurin-i mülkiyeden bulunduğu Yanya Vilayeti Meclis İdaresinin diğer mazbata-ı müzilesi suret-i musaddıkası dahi hüsn-ü hizmet ve sadakatde vilayetce takdir olunduğu dermeyan kılınmış ve mazabat-ı mezkure ile te'min-i asayiş ve eskiyanın takip ve tenkili a'şar ve ağnamın fazlasıyla miktarı ve i'ane celb ve cem'i hususundaki hizmetine takdiren Yanya Vilayeti Valiliğiyle, Preveze Mutasarrıflığından yazılan bir kıt'a tahriratda keside olunan 9 kıt'a telgrafname aynen görülerek iade ve te'lif ve neşr eylediği ahidname-i mübareke ve ingilizceden tercüme eylediği "Otello" nam eserin birer nushası kütüphanede hıfz edilmiştier.

Mumailey 12 Eylül 326 tarihinden itibaren 833 kuruş mazuliyet maaşı tahsis kılınmıştır. Mülkiye tekaüd ve mazuliyet sandıkları nezaretinin 23 Mart 326 tarihli tezkeresiyle bildirlmiştir.

Mumaileyhin balada muharrer Loros Kazası kaymakamlığında iken 14 Eylül 326 tarihine kadar 2500 kuruş maaşla …….. ; 15 Eylül 326 tarihinden 29 Teşrin-i sani 326 tarihine kadar me'zunen dersaadetde bulunduğu mevki'e 1250 kuruş nafaka maaş alarak tevkifat-ı memureden zimmet ve ilişiğ olmadığı hükmü ibraz eylediği mahalli meclis idaresinden 4 Eylül 327 tarihli mazbatasında müsteben olmuştur.

Mumailey 1330 senesi Ramazanının 23'ünde "23 Ağustos 328" 4000 kuruş maaşla Limni Sancağı Mutasarrıflığına tayin buyurulmuştur**.**

Mumaileyhin mezkur Limni mutasarrıflığında işe mübaşeretle vaz'-ı kayd-ı ma'lumatı olmadığı "22 Teşrin-i evvel 328 tarihinde … Livay-ı mezkurun

beyanatıyla tarafından iştigale ve … emir sıfatıyla buna neşata i'zam edilmiş ise de … .ber'ay-ı malumat … işaret kılınmış olduğu memurin kalemi müdüriyetiyle 31 Teşrin-i evvel 328 tarihli tezkeresiyle bildirilmiştir.

Mumaileyhin Loros kazası kaymakamlığında iken 12 Eylül 326 tarihinen hatm-ımemuriyetine müsadif 29 Teşrin-i sani 326 tarihine kadar almış olduğu mazuliyet maaşı miktari olan 2138 kuruşun 1138 kuruşunu, 1 Teşrin-i evvel 328 tarihli ve 177 mumaralı … ve 1.000 kuruşta, 8 Kanun-i sani 328 tarihli ve 6637 numaralı …. am-ı …. Maliye hazine-i umumisine teslim edilerek zimmeti kalmamış olduğu Dahiliye muhasebesinin 13 Kanun-u evvel 328 tarihli tezkeresiyle bildirilmiştir. 3 Şubat 328..

Mumaileyhin Teşrin-i evvel 328 maaşı mahallice ve Teşrin-i sani maaşını buraca tam olarak ahz eylediği ve 1 Kanun-i evvel 328 tarihinden itibaren, maaşının 200 kuruşunu tam üstelemesini nafaka olarak… 2100 kuruş üzerinde verilmekte bulunduğu muhasebe müdüriyetinin 2 Haziran 329 tarihli tezkere-i cevabiye sinde bildirilmiştir.

Mumaileyhin 1331 senesi Cemaziye'l-ahirinin 27'sinde "21 Mayıs 329" 5000 kuruş 2.Sınıf mutasarrıf maaşıyla Ergani Sancağı Mutasarrıflığına tayin buyurulmuştur. 6 Haziran 329

Burusa Kazası Kaymakamlığından dolayı mahsus-u mazuliyet maaşının tespitiyle mutasarrıflığında terfi'i maaşı olan 3.167 kuruş mumaileyhin buraca verilmekte olan mebalağından ceste ceste bil-tedkik … umum-i kalemiye olunmuş ve mezkur terfi'i maaşından dolayı zimmeti kalmamış olduğu, muhasebe memuriyetinin 5 Haziran 329 tarihli tezkeresiyle bildirilmiştir. 8 Haziran 329.

2.16. **Cemil Efendi**

Alemdar Murtaza Ağazade Hayriye tüccarından Diyarbekirli Bekir Ağa'nın oğludur. 1270 sene-i hicriyesinde Diyarbekir'de tevellüd etmiştir. Mahal-i mezkur sibyan ve rüşdiye mektebinde tahsil ile şehadetname almıştır. Türkçe kitabet eder.

1290 senesi evasıtında yirmi yaşında mülazemetle Diyarbekir vilayeti merkez temyiz-i hukuk meclisine girip doksan bir senesi Cemazi'el-evvelîsinin yirmi sekizinde 150 guruş maaşla meclis-i mezkur kitabetliğine tayin ve meclis-i mezburun lağvı ile 96 senesi Şevvalin on birinde 270 guruş maaş ile vilayet-i müşarünileyha bidayet mahkemesi zabıt kitabetliğine nakil edilip maaşı doksan yedi senesi Rebiul-ahirin ikisinde üç yüz kuruşa doldurulmuş ve sene-i merkume Cemazi'el-evvelisinin üçünde 600 kuruş maaşla mahkeme-i mezkureye baş katip olup muahharan zammı maaşla sekiz ay kadar müddei-i umumi muavinliği vekaletinde bulunmuş ve 1302 senesi iki Receb-i şerifinde 1400 kuruş maaşla Süleymaniye Sancağı Bidayet Mahkemesi Müdde-i Umumi Muavinliğine tayin ve hakkındaki şikayet üzerine 1305 senesi Cemazi'el-ahiresinin yirmi birinde azledilerek ahiren icra kılınan tahkikat neticesinde şikayet-i vakıanın hükümsüz idüğü anlaşılmakla 306 senesi Zilkadesinin yirmi ikisinde 1800 guruş maaşla Bitlis vilayeti merkez bidayet mahkemesi müddei-i umumi muavinliğine ve 307 senesi Cemazi'el-evvelisinin yirmi üçünde 2000 guruş maaşla mahkeme-i mezburda riyaset-i saniyesine tayin olunmuştur.

Diyarbekir Vilayeti Bidayet Mahkemesi Hukuk ve Ceza Daireleri Riyasetlerinden ve mülga adliye müfettişliğinden yazılan mülahazalarda mumaileyhin dirayet ve kifayeti ve hüsn-ü hizmet ve sadakatı ve adliye nezaret-i celilesinden adliye müfettişliğinin şehadeti tasdik edilmiştir.

Diyarbekir meclis temyiz ve bidayet mahkemesi zabıt ve baş kitabetlerinde memuriyeti ve infisali tarihleriyle maaşat mikdarı Adliye Nezareti sicill-i ahval şubesinde müzekkere-i cevabisine merbut muhasebe kayıt pusulasına tatbik edilmiş ve zammı maaşla müddei-i umumi muavinliği vekaletinde bulunduğuna dair muhasebece kayıt ve işaret görülemediği müzekkere-i cevabiye-i mezkurede gösterilmiş ve rüşdüye mektebinden aldığı şehadetnamenin suret-i musaddıkası hıfz edilmiştir. Fi 16 Zilkade 1309 ve 30 Mayıs 1308

Muma ileyhin 1308 senesi şehr-i Cemazi'el-ahiresinin yirmi ikisinde (21 Kanun-i Sani 1309) yine 2000 guruş maaşla Musul Vilayeti Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi Riyasetine nakledilmiştir.

Mumaileyh tahvil-i memuriyetini istida eylemesi üzerine 1310 senesi şehr-i Zilkadesinin sekizinde (11 Mayıs 1309) maaşı ile Halep Vilayeti Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi Riyasetine nakledilmiştir.

Muma ileyh 1311 senesi Cemazi'el-ahiresinin yirmi altısında (23 Kanunu-Evvel 1309) 3000 guruş maaş ile Bağdat Vilayeti İstinaf Mahkemesi Müdde-i Umumiliğine terfi buyurulmuştur.

Muma ileyh vazife-i memuriyetini hüsn-ü ifada mesaisine mebni 1312 senesi Şevvalin yirmi dokuzunda müceddiden rütbe-i salise tevcih buyurulmuştur.

2.17. Faik Ali Bey

Mardin Sancağı Mutasarrıfı Diyarbekirli müteveffa Said Paşa'nın mahdumudur.

1292 sene-i Hicriyesinde "sene-i maliye 1292" Diyarbekir kazasında tevellüd ettiği nüfus tezkere-i osmaniyesi sureti musaddıkasında muharrerdir.

Kazay-ı mezkûr sıbyan mektebinde mübada-ı ulum ve ve mekteb-i rüştiye-i askeriyesinde ve mekteb-i mülkiye-i şahanenin idadi ve 'âli sınıflarında müretteb ulum ve sınıfı tahsil ve ikmal ederek mekteb-i rüştiyeden 24 Nisan 1304 tarihli karibü'l-ula ve mekteb-i mülkiye-i şahaneden 29 Haziran 314 ve 20 Haziran 317 tarihli u'la derecelerden şehadetneme almıştır. Arabi ve Farisi ve Türkçe ve Fransızca tekellüm ve tahrirde tercüme ettiği ve Kürtçe tekellüm eylediği tercüme-i hal varakasında mündemiçtir.

1319 senesi Zilka'denin 7'sinde "2 Şubat 317" 500 kuruş maaşla Hüdavendigar Vilayet-i Maiyet Memuriyetine tayin ve vazifesine mübaşeretle 320 senesi Muharremin 25'inde "20 Nisan 318" harcırah nazamiye Mihaliç kazası tahkikat memuriyetine ve 322 senesi Cemaziye'l-ahirinin 19'unda "11 Eylül 320"

ücret-i maktu'a ile Mudanya Kazası a'şar ve ağnam memurluğuna tayin kılınarak sene-i mezbure Cemaziye'l-ahirinin 15'inden "14 Agustos 320" şehr-i mezkurun 27'sine kadar "16 Ağustos 320" başkaca 450 kuruş zamlı maaş Ayvalık ve şehr-i Recebin 6'sından "3 Eylül 320" Ramazan-ı şerifinin 2'sine kadar yine ayrıca 225 kuruş zamlı maaşla Gönen Kazaları Kaymakam vekâletlerine bulunmuştur.

Hüdavendigar Vilayeti Valisi Devletlû Reşit Paşa Hazretleri meyanından yazılan mütalaada Mumaileyhin ehliyet ve iktidarı tasdik kılınmıştır.

Memuriyet-i mezkurede vazifesine mübaşeret tarihi ile tekrar maaş istid'anamesi zahirine muharrer muhasebe-i vilayetin 3 Teşrin-i sani 320 tarihli suretinde ve tahkik memuriyetine tayin ve 20 Mart 318 tarihli vilayet-i müşarünileyha buyuruldusundan ve Mudanya kazası a'şar-ı ahali memurluğu Ayvalık ve Gönen Kazaları Kaymakam vekâletlerine tabii tayin ve inkısaliyle Mudanya kazası hububat a'şarının münafi'i hazineye muvafık surette ahalisi hususunda ve Ayvalık ve Gönen kazaları kaymakam vekâletlerinde hüsn-ü ifayı vazife ile isticlab-ı da'vet-i hayriyeye muvafık olarak bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı Karesi Sancağıyla Hüdavendigar Vilayeti Meclis İdarelerinden zikr olunan meclis idarelerinin 19 Temmuz 320 ve 26 Agustos 1320 ve 29 Teşrin-i evvel 1320 tarihli mazbetelarının suret-i musaddıkasının ve tarihi mahali veladeti nüfus tezker-i osmaniyesi suret-i musadıkasında ve mekteb-i rüştiye ve idadi ve mülkiye-i şahane şehadetnemeleri suret-i musadıkası aslı tercüme-i hal varakasıyla birlikte hıfz edilmiştir.

Mumaileyhin i'ta eylediği tercüme-i hal varakasında 23 Nisan 1321 tarihinde Rütbe-i Saliseye nail olduğu muharrer ise de ruus-u hümayuna ibraz edilmemiştir."5 Zilka'de 322" ve "29 Kânun-u evvel 320"

Sındırgı Kazası Kaymakamlığına vilayet maiyetinde memur bulunan bir kaç kaza kaymakam vekaletinde bulunan asar-ı idare ibraz ve ahiren ikmal-ı müddet eden mumaileyhin tayini, Hüdavendigar vilayeti celilesinde tevarüd eden suret-i melfufe tahriratında izbar olunduğu beyanıyla icray-ı icab-ı dahiliye nezareti celilesinin memuriyeti mülkiye komisyonuna sual buyurulan tezkeresinde gösterilmiş ve

tercüme-i hali tedkik ile cereyan eden müzakere neticesinde bir re'y-i tarafından, maileyhin mekteb-i mülkiyey-i şahaneden mezun olması itibariyle şayanı istihdam olub ancak kendisinin vilayeti müşarünileyha mektubçusunun biraderi olduğu tercüme-i halinden anlaşılmasıyla o vilayet dâhilinde istihdamı hakkında vaki' olacak tezkere ve şikayatin tesirsiz kıldığı mülahazasına göre, vilayet-i mütecavizeden birinde istihdam olunmak üzere mezkur Sındırgı kaymakamlığına diğerinin istihdamı dermeyan olunmuş ise de, kazay-ı mezkur merkez vilayeti merbut olmayub Karesi Sancağı dahilinde olduğundan ve tercüme-i halinde mani-i istihdam olacak başka bir kayda tesadüf eyleyemediğinden ber muceb iş'ar tasdik-i memuriyeti hakkında ekseriyetle verilen karar üzerine ve bil istibdat şeref sadır olan irade-i seniye hazreti hilafet peneahi mucibince 1323 senesi Saferinin 18'inde "10 Nisan 321" 1125 kuruş maaş-ı mezkûr ile Sındırgı Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulmuştur.

Mumaileyhin 2 Şubat 317 tarihinden 2 Şubat 320 tarihine kadar Hüdavendigar Vilayet-i maiyet memuriyetinde bulunarak tevkifat-ı mukarrereden zimmet ve ilişiği olmadığı ve Hamidiye Hicaz Demiryolu hatt-ı halisi için bil-rıza i'tasını müteahhid olduğu bir maaşına müsavi i'aney-i nakdiyeden 450 kuruş borç göründüğü muhasebe-i vilayette ifade kılındığı ve mumaileyh müddet-i mahruse-i nizamiyesi tarafında vekâleti bulunduğu kaza kaymakamlıklarının ve muhtacı tedkik ve tahkik bazı mevada aid umur-u muamelatı hüsn-ü vazife eylediği Hüdavendigar vilayetinin 7 Mart 323 tarihli tahriratıyla irsal kılınan meclisi idare-i vilayetin 28 Eylül 322 tarihli mazbatası sureti musaddıkasında beyan kılınmıştır.

Mumaileyhin maiyet memuriyetinde iken 322 senesi Ramazanın 14'ünden, 9 Mart 320 sene-i mezkure zilhiccesinin 92'una kadar 1Mart 320 350 kuruş zamlı ve maiyet memuriyetinin müddeti maiyyesi şehri mezkurun 10'unda "2 Şubat 321" hitam bulunmasına mebni tarihi mezkureden 1323 senesi Saferinin "27 Mart 321" 787,5 kuruş nafaka maaşlarla Erdek ve Sındırgı Kazası Kaymakamlığında iken sene-i mezkure Rebiü'l-evvelin 27'sinden 15 Mart 1321 Cemaziye'l-ahiresinin 2'sine kadar 22 Temmuz 321 ve 450 kuruş zamlı maaşla Ayvalık ve Şa'banın 4'ünden 20 Eylül 321 Zilka'denin 16'sına kadar 29 Kanun-u sani 321 225 kuruş zamlı maaşla

Mudanya kazalarının kaymakam vekaletlerinde bulunarak emval-ı emiriye ile tekaüd mazuliyet sandıklarından tevkifatından zimmet ile ilişiği olmadığı vazife-i mevdu'iyesini hüsn-ü ifa eylediği Hüdavendigar vilayetinin selefü'z-zikr 7 Mart 321 tarihli tahriratıyla irsal kılınan mezkur kazaların Karesi Sancağı vilayet-i müşarünileyh meclis idarelerinin 19 Teşrin-i evvel 321 ve 1 Kanun-i sani 321 ve 1 Mart 322 tarihli mazbataları sureti musadıkaları beyan ve tasdik kılınmış ve suret-i mezkure dosyasıyla hıfz edilmiştir.

Mumaileyhin Burhaniye Kazası Kaymakamlığına nakli hakkında Hüdavendigar Vilayetinin iş'arına atfen Dâhiliye Nezareti Celilesinden vaki olan iş'ar ve memuriyet-i mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine bil-istindad şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafet penahi mucibince 1324 senesi Saferinin 15'inde "27 Mart 1322" maaş-ı halisiyle kazay-ı mezkûr kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumaileyhin 8 Mayıs 321 tarihinden 27 Mart 321 tarihine kadar mezkur Sındırgı Kazası Kaymakamlığında bulunarak tevkifatdan zimmet ve ilişiği olmadığına ve emr-i idare ve rü'yeti müsalahada ibraz ve iktidar ederek evamir-i asayiş ve inzibat ve tahkib-i tahsilat ve muhafaza-ı hukuk-u hazineye avdet eylediği kazay-ı mezkûr meclis idaresinin 16 Temmuz 322 tarihli mazbatasında beyan ve Karesi Sancağıyla Hüdavendigar Vilayeti Meclis İdarelerinin 27 Eylül 322 tarihli mazbat-i müzilesinde, Mumailey hakikaten muktedir ve mukaddem erbabı fetanet ve sadakatten olub mazbata-ı mevduasını ifay-ı tahtid eylediği dermeyan kılınmıştır. Mumaileyhin Burhaniye Kazası Kaymakamlığına nakli hakkında dâhiliye nezareti celilesinden vaki' olan iş'ar ve memuriyet-i mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazret-i hilafet penahi mucibine 1326 senesi Saferinin 16'sında 6 Mart 324 maaşı halisiyle mezkûr Burhaniye Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Sındırgı kaymakamı olup ilaveten memuriyet alarak 5 Kanun-i evvel 321 tarihinden 26 Mart 322 tarihine kadar Burhaniye Kaymakamlığını bil-ifa tarih-i mezkurede asaleti icra kılınmış olan mumaileyhin 16 Mart 324 tarihine kadar ifay-ı

vazife ederek tevkifatdan zimmet ve ilişiği olmadığı ve bulunduğu müddetçe vezaif-i mevku'iyesi hüsn-ü ifa ile ibraz ifay-ı memuriyet ve sadakat eylediği kazay-ı mezkur ile Karesi sancağı ve Hüdavendigar vilayeti meclis idarelerinin 5 Nisan 324 tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmış ve mazbata-ı mezkure Sicill-i Ahval İdare-i Umumiyesince aynen görülerek iade edilmiştir.

Mumaileyh 1326 senesi Şa'banının 24'ünde "7 Ağustos 1322" 1575 kuruş maaşla Mudanya Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyh ab ve havayı mahalli ile âdemi imtizacından bahisle tahvili memuriyetine zimmet bulunduğundan 1327 senesi Cemaziye'l-ahirinin 13'ünde 18 Haziran 1325 maaşı halisiyle Eğrigöze Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumaileyh dâhiliye tensik komisyonunun mazbatası üzerine sene-i mezkure Şa'banının 23'ünde "26 Ağustos 325" 5.000 kuruş maaşla Midilli Sancağı Mutasarrıflığına nakl edilmiştir.

Mumaileyhin 21 Mayıs 324 tarihinden 21 Temmuz 324 tarihine kadar, Pazarköyü Kazası Kaymakamlığında bulunan tevkifat-ı nizamiyeden zimmet ve ilişiği olmadığı ve vazife-i mevdu'unu kemali hizmet ve istikametle ifa eylediği Hüdavendigar Vilayeti Meclis İdaresinden musadık mahal meclis idaresinin 4 Kânun-u evvel 324 tarihli mazbatasında beyan kılınmıştır.

Mumaileyhin 20 Temmuz 324 tarihinden 20 Ağustos 324 tarihine kadar Mudanya Kazası Kaymakamlığı vekaletinde bulunub, bil-istifay-ı infikak ,… 15 Eylül 324 tarihinden 15 Temmuz 325 tarihine kadarda asaleten kazay-ı mezkur kaymakamlığında bulunarak tevkifatdan zimmet ve ilişiği olmadığı vazifey-i mevdu'atı hüsn-ü ifa ederek fezail-i ıslakiye hasebiyle… umumiye nezareti olan vilayet-i müşarünileyha meclis idaresinden Midilli Mahalli Meclis İdaresinin 15 Temmuz 325 tarihli mazbatasında görülmüş ve mazbata-ı mezkure görülerek aynen iade edilmiştir.

Mumailey Kırşehir sancağının kesb ettiği ihtimamı 1330 senesi Zilka'desininin 8'inde 6 Mart 1328 maaşıyla livay- mezkûr mutasarrıflığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin irade-i celilesinden südur eylediği halde mahalli memuriyetine gitmiş olmasına mebni mutasarrıf adıyla yerine 1331 senesi muharremin 15'inde "16 Kânun-u sani "328 " diğeri tayin olunmuştur.

Mumaileyhin 6 Eylül 325 tarihinden 6 Mart 1328 tarihine kadar asalaten ve tarihi mezkureden 12 Teşrin-i evvel 1328 tarihine kadar vekâleten Midilli Sancağı Mutasarrıflığında bulunarak aidatı nika'iyeden zimmet ve ilişiği olmadığı mahalli meclis idaresinde aynen görülüp iade edilen 20 Teşrin-i evvel 1328 tarihli mazbatasından anlaşılmıştır. 24 Mart 329

Mumaileyh iktidar ve ahemmiyeti 1331 senesi Cemaziye'l-evvelinin 2'sinde, "23 Mart 1329" 6.000 kuruş maaşla Beyoğlu Sancağı Mutasarrıflığına tayin buyurulmuştur.

Mumaileyhin hiçbir maslahat kanuniyesinden olmadan Beyoğlu Polis Müdüriyeti azliyle yerine re'sen vekil tayin ve …, jandarma kumandanlığına müracaatla iki nefer jandarma talep edilen Polis müdürünü dairesinden terde sevk eylediği tahkikat-ı seyyariye ile tesbit etmiş ve kendisi mutasarrıflıkda bulundukça muamele-i vakı'ada ahrar edeceğide ifade-i tahririyesi cümlesinde bulunmuş olmasıyla … karşısında, Mumaileyhin vazife-i mezkure de idame-i memuriyeti caiz görülemediğinden sene-i mezkure Recebinin 10'unda "2 Haziran 32" azliyle yerine diğeri tayin buyurulmuştur.

Mumaileyh şehr-i Ramazan-ı şerifinin 28'inde "14 Ağustos 328" 5.000 kuruş maaşla Kütahya Mutasarrıflığına tayin buyurulmuştur.

Mumaileyhin 28 Mart 329 tarihinden, am-ı 27 Mayıs 329 tarihine kadar bulunduğu Beyoğlu Mutasarrıflığından, vilayet terfikat-i mukarrereden bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı, İstanbul Valiliğinden 3 Teşrin-i sani 329 tarihli tahrirata cevabiyesinden anlaşılmıştır.

Mumaileyh 1331 senesi Zilka'desinin 28'inde "16 Teşrin-i evvel 329" 4.000 kuruş maaşla Üsküdar Sancağı Mutasarrıflığına nakl buyurulmuştur. 20 Teşrin-i evvel 329

Mumaileyh maaşının 23 Mart 331 tarihinden 5.000 kuruşa iblağ edildiği, memuriyet-i müdüriyetinin 29 Mart 330 tarihli tezkeresiyle buyurulmuştur. 6 Nisan 330.

2.18. **Hacı Bekir Ağazade Abdulkadir Efendi**

Asakiri şahane zabitanından müteveffa Mustafa Ağanın oğludur.

1259 tarihinde nüfusu Diyarbekir'de dünyaya gelmiştir.

Şam-ı Şerifte Hukukiye Mektebine devam ederek ulum-u ibtidaiye ile sarf ve nahiv Arabî okumuştur. Türkçe ve Arapça ve Kürtçe tekellüm eder, Arapça ve Türkçe okuryazar.

1275 senesi Rebiü'l-evvelinde 16 yaşında olduğu halde mülki celile-i askeriyeye dühul ederek çavuşluk rütbesini ihraz ile pederinin vüku-u vefatına mebni, ikmal-ı müddet nizamiye etmeksizin mülkü mezkureden çıkmıştır. Muahheren bir müddet mülazemetle 5. Orduyu Hümayun Meclis Kalemine devam edup 1279 tarihinden 1282 tarihine kadar 150 kuruş maaşla mülga Şam Eyaleti meclisi tahkik tereke kitabetinde ve yine 1282 senesinden 1283 senesine kadar 900 kuruş maaş ile Suriye vilayeti tahrir-i emlak ve nüfus memuriyetine ve sene-i mezkureden 84 tarihine kadar 400 kuruş maaş aylıkla Şam Defteri Hakani Kitabetinde ve tarihi mezkureden 85 senesine kadar mezkur ol miktar maaşla vilayet-i mezbure iline müdüriyet kitabetine ve yine tarihi mezkureden 91 senesine kadar 500 kuruş aylıkla vilayet-i mezbure zabithane eminliğine süvari yüzbaşılığından ve ahiren ilave memuriyet olmak üzere bir müddet merkez vilayeti zabit memuriyetiyle alay beyliği vekaletlerinde istihdam olunmuştur. 92 senesinde 3000 kuruş maaşla Halep Vilayeti mülhikatından Islahiye kazası kaymakamlığına tayin ve 94 senesi Cemaziye'l-ahirinin 11'inde azl edilip 96 senesi Şabanının 7'isinde 1800 kuruş maaş aylıkla Suriye vilayeti merbutatından Akar Kazası Kaymakamlığına memur olup 97 senesi Recebinde inkisal ile sene-i mükerreme Şabanının 19'unda 1750 guruş maaşla vilayet-i mezkure müzafatından Nebek Kazası Kaymakamlığına tayin ve 99 senesi

Rebiü'l-ahirinin 23'ünde yine ol miktar maaşla memuriyeti vilayet-i merkume dâhilinde Cenin Kazası Kaymakamlığına tahvil kılınarak 1301 senesi Muharremin 12'sinde azl edilmiştir.

Şimdiye kadar memur olduğu hizmetten istifa sureti ile inkısal ederek Islahiye ve Nebek ve Cenin kaymakamlıklarından dolayı vukubulan şikayat üzerine taht-ı muhakemeye alınmış ise de her üçünden de rütbe-i zimmet eylemiştir.

Mumaileyhin selefü-l zikr Islahiye Kazası Kaymakamlığından dolayı hakkında vakii olan şikayet üzerine işten el çektirilerek mezkur livada tahkikatların icrasıyla rütbe-i zimmet ve iade-i memuriyet etmiş olduğu halde ahiren dahiliye nezareti celilesinin 9 Haziran 1303 tarihli telgrafnamesi üzerine inkisali vukubulan usul-u emiriyeden beriü'l-elzem olduğu Maraş sancağı idare meclisinin 14 Ağustos 93 tarihli mazbatasında münderiç bulunmuş olduğu Halep Vilayeti meclis idaresinin 25 Şaban 94 ve Nebek Kazası umur-u maliyesince bazı güne ihtisas vaki idüği buda kaymakam-ı sabık mumaileyh Abdulkadir Efendinin ifaatından ayrıldıklarını haber vermekle olbabda icra kılınan tahkikata havi olan evrak üzerine muhasebe-i livaca tedkifat-ı lazıma icra olunduk da efendi-i mumaileyhin kaza-ı mezburun teşkilinden beri mürur eden seneler emvaliyesinin sabık bekayasından kolayı kahiri zaman olduğuna dair bir şeyi görünmemiş ise de kaymakamı mumailey kazanın sair memurlarıyla beraber bir suret-i gayri nizamiyede Cirded? Karyesinden 20000 guruş kadar tahsil edup ilm-u hayır i'ta etmediği ve meblağı mezbur ..... sandık edilip edilmediği mahalleri bulunduğu karye-i mezkure muhtar ve ihtiyarları canibinden verilen mühürlü şikayetnamede beyan kılınması üzerine icra kılınan tahkikat neticesinde mumaileyhin bir güne zimmeti zühur etmediği misüllü karye-i mezkureden tahsil edilen akçe kaza sandığına tahsil edilerek bunda dahi müdahale olmadığı anlaşılmıştır ve şu tahsilat emrinde refakatinde kasa mal müdürü ve zaptiye yüzbaşısı ile dört tahsildar ve yirmi atlı olduğu halde karye-i mezbureden azimetle bir nuhi şurta? olmuş ise de bura içtihadına hafi fiilinden bulunmasına binaen sual ve muhatap tutulmasına mahal görülmemiş olduğu mülga Şam Sancağı idare meclisinin 21 Recep 99 tarihli mazbatalarının musaddık suretlerinde ve Cenin Kazası

Kaymakamlığından dolayı hakkında isnad olunan mevad kaza tahrirat katibi Hüseyin Efendiyi memuriyetten ihraç etmesiyle ahiren mutasarrıflıktan bu babda gelen emrin hükmünü icra etmemiş olması ve kazay-ı mezkure tabiisiyle karyesi emvalinden tahsil olunan meblağdan bir miktarının doğrudan doğruya liva maliye sandığına teslimi hakkında i'tiramet eylemiş ve kazay-ı mezbur dahilinde Zibabda? karyesinde latin taifesinden Huduriş? tarafından yaptırmakta olan kilise inşaatını ta'til ettirmesi ve bazı erzak talebine havi kaymakamlık mührüyle birkaç karye muhtarlarına hitaben bir takımda ele geçmiş hususlarından ibaret olduğu halde mevad-ı mezbureden üçü esbab-ı kanuniyeye müstenid olarak dördüncü olan tezkere eser tezyiğ olmasıyla mumaileyhin bunda dahi bereati zimmeti hasıl olmadığından mumaileyh Abdulkadir Efendinin usulu muhakemet cezay-ı kanunu mevkufun 123'üncü maddesi ahkamına tevkifen men'i muhakemesine karar verildiği Suriye Vilayeti meclis idare müstantikliğinden verilen 23 Cemaziye'l-evvel 302 tarihli kararnamenin günlük musadık suretine ve selefü'l-zikr Islahiye Kaymakamlığından tahtı muhakemeye alınmasından dolayı vazife-i memuriyetini icradan men olunması tarihinden rütbe-i zimmetle memuriyetine avdet ettiği zamana değin güzerat eden müddet içün kendisine tam maaş ihsası hazine-i evraktan celb ile mutalaa ve yine iade kılınan ve şurayı devlet kararına şamil olan 12 Mayıs 95 tarihli arz-ı tezkeresinde gösterilmiş ve zikr olunan Cenin Kazası Kaymakamlığının sureti idaresince has zimmet ve bereat zimmetini meşhur kaza-ı mezkur meclis idaresinin 15 Teşrin-i evvel 99 tarihli mazbatasının Suriye Vilayeti meclis idaresinin günlük masraf sureti ile evrak-ı mezkure merbut bulunmuştur.

Suriye Vilayeti Valisi Devletlû Nasuh Paşa Hazretleri tarafından yazılan mülahazada Efendi-i mumaileyhin ehliyet ve iktidarı tasdik edilmiştir. 9 Cemaziye'l-evvel "304 ve 12 Mart 1302.

Mumaileyh Abdulkadir Efendi 1303 senesi Rebiü'l-ahirin 25'ine müsarif 1301 senesi Kanun-u saninin 18'inde 1250 kuruş maaşla Vilayetçe Hama Sancağı müzafatından Hamidiye Kazası Kaymakamlığına tayin olunarak ehliyet ve iktidarı

akvamı hizmeti nasriyeden mürekkep olan kaza-ı mezkurenin ehemmiyetiyle münasip olmadığı gibi …. eşkiyanın geçitlerde hükümete karşı azm-i inkiyar izharına cüret etmelerinin mucib olduğuna ve kazay-ı mezburun ehemmmiyeti mevkisine binaen 1304 senesi Muharreminin 13'ünde vaki' 1302 senesi Eylülünün 29'unda azl edilmiştir.

Mumaileyhin kazay-ı mezkur kaymakamlığının müddeti idaresinde emval-i emiriye ve hukuk-u şahsiyeden zimmet ve ilişiği olmadığı mumaileyh tarafından 'an'en bi'l-iraz komisyonca görülerek yine kendisine iade kılınmış olan Suriye vilayeti meclis idaresinin müzeyyil Hama Sancağı meclis idaresinin 1 Agustos 1302 tarihli mazbatasına mumaileyhin kazay-ı mezkur kaymakamlığının inkisali kavasıra? ittikası maddesinden ileri gelip ba'dema istihdamına mani olacak bir cürümden münbeit olmadığı gibi hizmeti devletde istihdam senedat-ı nikandan? olduğu ve zimmeti emiriye misüllu ilişiği dahi olmadığı vilayet-i mezkureden dahiliye nezareti celilesine yazılmış olan 22 Rebiü'l-ahir 302 tarih ve 216 numaralı tahriratının birinci sınıf kaymakamlığa intihab olunduğu kaymakamlıklar intihab komisyonunun 19 Mart 296 tarihli intihabnamesinde gösterilmiştir.

Efendi-i Mumailey 1304 senesi Zilka'desinin 5'ine tesadüf eden 1303 senesi Temmuzunun 14'üne 24500 guruş maaşla Halep Vilayeti dahilinde kain Ayıntap Kazası kaymakamlığına memur olmuştur.

Efendi-i mumailey1305 senesi Zilka'desinin 7'sinde maaşı halis ve becayiş sureti ile vilayet-i müşaruünileyha mülhikatından Kilis Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Efendi-i mumaileyhin 1305 senesi Safer'inin 21'inde dördüncü rütbeden Mecid-i Nişanı ihsan buyurulmuştur.

Efendi-i mumailey a'şar müzayedesinde …. davranmasına ve iktidar-ı kazay-ı mezkurun ehemmiyetiyle kanasıt olmasına mebni becayiş suretiyle Harim Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiş ise de kazay-ı mezbur maaşının rut olduğu beyanuyla

azimetden imtina' edildiği vilayet-i müşarünileyhadan iş'ar olması üzerine 1308 Rebiü'l-ahirinin 11'inde 'azl edilmiştir.

Mumailyhin zikr olunan Ayıntab ve Kilis kazaları kaymakamlıklarını zimmet idaresince emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden ve tekaüd sandığı aidatından zimmet ve ilişiği olmadığı vilayet-i müşarünileyhin meclis idaresinden verilen 12 Muharrem 303 ve 20 Haziran 305 tarihli iki kıt'a mazbatasıyla Suriye Vilayeti meclis idaresinin musaddık suretinde gösterilmiştir.

Mumaileyhin salefü'l-zikr Kilis Kaymakamlığında bulunduğu zaman a'şar müzayedesinde …. davranmasına ve iktidar-ı ehemmiyeti nizamına münasib olmasına mebni becayiş sureti ile Harim Kaymakamlığına nakl edildiği komisyondan celb olunan tercüme-i hal varakası suret-i musadıkasının bir fırkasında gösterildiğinden bunun men'i istihdam olub olmadığının Şuray-ı Devletçe terfii hakkında komisyonun mezkuresi üzerine cereyan eden müzakeratı …. Şuray-ı mezkûr dahiliye rüesasının melfufuyle irsal kılınan mazbatasında kayd-ı mezkur-u mumaileyhin yalnız kalben iktidar-ı kani olunduğu münasib olub hattı iktidarıyla münasib diğer bir kazaya tayini mani' olmasığının komisyona tebliği tezkere kılındığı ve mezkur tecüme-i hal varakası suretinin iade olunduğu gösterildiği bit-tezkeresiyle iş'ar sorulduğu dahiliye nezareti celilesi müfettişliğinin 20 Cemaziye'l-ahir 1301 tarihlli 412 numaralı tezkeresinden müsteban olmuştur.

Mumailey1308 senesi Zilka'desinin 7'sinde 1750 guruş maaşla Beyrut Vilayetinin Akka kazası kaymakamlığına ta'yin olunmuştur.

Mumailey1309 senesi Cemaziye'l-ahiresinin 16'sında maaşı halisiyle Kuneytire Kazası Kaymakamlığına tahvile memuriyet etmiş isede kazay-ı mezbure azimet etmeksizin sene-i mezkure şehr-i Receb-i şerifinin 4'ünde olmiktar maaş ve becayiş sureti ile Hüdavendigar Vilayetinde Mihaliç Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumailey sene-i mezkure Şevval'inin 28'ine müsadif 1308 senesi Mayısının 13'ünde 2500 guruş maaşla Suriye Vilayetinde Balbek kazası kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumaileyhin sezadar-ı 'atifet-i 'ulyadan …. memuriyetden olduğu cihetle 1310 senesi şehr-i Saferü'l-hayriyenin 7'sinde Rütbe-i Rabi' tevcih buyurulmuştur.

Mumaileyh vazifesine su-i isti'mal ile irtikab ve irtisaya koyulmuş olduğundan ve tarik-i necat ve istikamete ric'ati hakkında sureti resmiyede kendisine ayrılan İhzadat-ı semerredar olmadığından ve geçen sene kazay-ı mezbure gelen çekirgenin bıraktığı mahsullerin mahv-ı müsellesini fırsat 'ad ederek bu vesile ile de ihday-ı tahrim ettiği istihbar kılındığından ve emr-i tahsilatda rehavet ve betaetinden vesaireden bahisle tebdil-i vilayetden iş'ar olunmasına binaen 1310 senesi Cemaziye'l-evvelinin 16'sında "23 Teşrin-i evvel 1308" azl edilmiştir.

Mumaileyhin balada muharrer olduğu üzere ba-irade-i seniye Akkar kazası kaymakamlığına ta'yin buyurulduğu halde kazay-ı mezbure gitmeksizin vilayetçe memuriyeti 1308 senesi Zilhiccenin 16'sında (11 Temmuz 1307)1750 kuruş maaş ile Hüsanü'l-ekrar Kazası Kaymakamlığına tahvil ve 1309 senesi Cemaziye'l-evvelinin 10'unda (29 Teşrin-i sani 1307) yine vilayetçe muharrer ol miktar maaşla Akar Kazası kaymakamlığına irca'olunduğu ba'de balada gösterildiği vecihle irade-i seniye ile Dersaadetçe.....ve müteakiben Mihaliç Kazaları Kaymakamlıklarına buyurulmuş ise de her ikisine azimet etmeksizin bairade-isiniye Balbek kazası kaymakamlığına nakl ile esbabı meşruadan dolayı inkisal eylediği ve emvali emiriye ve terkifatı ma'lumeden beriü'l-lüzum olduğu Trablusşam meclis idaresinin 23 Kanun-u sani 1307 ve yine 23 Kanun-u sani 307 tarihli mazbatalarıyla Suriye Vilayetinin 16 Mart 1310 tarihli tahriratının ve 1307 senesi Cemaziyel'a-hiresinin 22'sinden (1 Mart 1305) Zilhiccesinin 10'una kadar (16 Temmuz 1306) 875 kuruş nafaka maaş ile Duma Kazası Kaymakam vekaletinde istihdam edildiği ve vekaleti mezbureden beriü'l-lüzüm bulunduğu vilayet-i mezbure meclis idaresinin 26 Mart 1308 tarihli mazbatasında ve vekalet-i mezurede iken Çekirge mahsüllerinin mahvu

derci ve ifay-ı vazifede gayreti vilayet-i mezkırenin 20 Nisan 1307 ve 4… tarihli tahriratlarında gösterilmiş evrakı mezbure Sicill-i Ahval Daire-i Umumiyesince aynen görülerek iade kılınmış ve memuriyet iczası olan Balbek kazası kaymakamlığından beraatine dair irade eylediği meclis idare kazası mazbatası mavkufundan gayr-ı musaddık olup sicil-i ahval muamelatınca emvalen ihtiyaca salih olmadığı cihetle telgrafname ile Suriye Vilayetinden isti'lam te'kid edildiği halde henüz cevabı alınamadığından vürudunda icabı cihetle ayrıca tezyili tabii kılınmıştır.

Mumaileyhin Baalbek Kazası Kaymakamlığından bila sebeb azl olunduğu beyaniyle diğer bir mahale tayini i'ta eylediği için atamesi bil-tevdi' vazifeyi memuriyetini su-i isti'mal eylemesinden ve maddeten tahkik eden seyyiatından dolayı mezkur kaymakamlıktan azl edildiği kayden isteban ve mukaddemki memuriyetlerinden naşi dört defa tahtı muhakemeye alınarak her birinde beraat ettiği dahi tercüme-i hal varakasından nihayet olduğu ve nizamnamenin 19. maddesince cünhe ve cinayetle maznun-u aliye alınarak bil-muhakeme beraat edilerek tekrar istihdamı şuray-ı devlet kararına mütevekkif oduğu misüllü böyle maznunen taht-ı muhakemeye alınıb da tabiriy-i zimmet etmek hususu tekrar ettiği mahalde ikincisinde sınıf-ı tenzil ve üçüncüsünde kayd-ı terkit olunarak intihabnemesi dahi istirdat olunmak lazım gelüb ancak mumaileyhin muhakemelerini istizam eden efalin hangi nev'i töhmet ve cürme i'tibar ettiği hakkında ….. hasıl olmakla beraber iş bu mahkemelerinden sonra dört kaza kaymakamlığında bulunduğu tercüme-i hal varakasında gösterildiği cihetle buralarının ve Balbekten sebebi inkisali olan ahvalı bittekrar istihdamına mani' olub olmayacağının Şuray-ı Devletçe tezkeresine dair İntihab-ı Memurin Komisyonunun tezkeresinden bahis Dahiliye Nezareti Celilesinin tezkiresi lede'l-havale şuray-ı devlet dahiliye dairesının mazbatasında Islahiye ve Benin ve Cenin Kaymakamlıklarında bulunduğu esnada bazı mevaddan dolayı hakkında tahkikat-ı evliye icrasıyla beraatine karar verildiği ve muhakeme suretinde olmadığı anlaşılması üzerine sicill-i ahval riyasetinin istifasına yazılan tezkere-i cevabiyede fil-hakika işin tahkikatı evveliyeden ibaret olduğu Mumaileyh tarafından

bi'l-ibraz evvelce kayda geçirilmiş olan evraktan dahi müstear olarak Sicill-i Umumiyedeki kaydından da keyfiyetde tevzi'-i derdest bulunduğu gösterilmiş ve şu hale nazaran yalnız bir def'a taht-ı muhakemeye alındığı ve onda da isbatı beraat eylediği anlaşılmış ve mani'i istihdamı diğer ahvalı görülmemiş olduğundan kemakat sınıfına muadil kaymakamlıkta istihdamı mezkur kılındığı 14 Nisan 1311 tarihli ve 44 numaralı buyuruldu-i i'sanı ile tebliğ buyurulmuştur.

Mumaileyhin tercüme-i hal hülasasında tanzimine Islahiye Kaymakamı iken taht-ı muhakemeye alındığı yazılmış ve yukarıda muharrer Şuray-ı Devlet kararından da ol vecihle gösterilmişsede taht-ı muhakemeye alınmayıb hakkında şikâyetten dolayı tahkikatı ibtidaiyet icrasıyla tabiriye-i zimmet ve iadei memuriyet eylediği Halep vilayetinde 25 Şaban 1294 tarihli mazbatasında gösterilmekle tashihen tezyil edilmiş.

Mumaileyhin Baalbek Kazası Kaymakamlığınca emvak-ı emiriye ve saireden zimmet ve ilişiği olmayub ancak kaza ahalisinden bazı eşhasın idare-i seniyesi içun Baalbek … matlarında malum olmaktan kömür israfına ma'zuniyetine havi eşhasın merkume tarafından tevarihi muhtelifede verilen on altı kıt'a arzuhal üzerine meclis idare-i kazadan muharrer kararların defter-i mahsusunda kaydı veya i'zadan bazı karar müsveddeleri mevcud olmadığı ve kararların zeylinde havale işareti dahi bulunduğu halde yemyiz edilmiş olduğu mahalinden iş'ar ve zikr olunan mevcut istid'anameler dahi kısnar olunmakla vilayetçe lede'l- tedkik mezkur istid'anameler evvel emirde orman memuriyetine havale olunarak nizam ve intizamı ve idrak olunacak kömür miktarıyla mahale tayini ve işl'am olunduktan sonra ifası hakkında meclisi mezkurede yazılan karar meclisinin mührü kibriyle mahmur bulunduğundan muamelede sui-isti'mali vuku'una işrab eder bir hal görüşlemediğinmden bu halde mumaileyhin beriü'l-elzem bulunduğu Suriye Vilayetinde "7 Mart 1314 " tarihli ve 456 numaralı tahriratı cebvabiyesinden gösterilmiştir.

Mumaileyhin Baalbek Kazası Kaymakamlığından berü'l-lüzüm bulunduğu Suriye Vilayeti idare meclisinin Sicili Ahval Daire-i Umumiyesince aynen görülüp iade edilen "8 Cemaziye'l-evvel 1311" tarihli mazbatasnda gösterilmiştir.

Mumaileyhin 1312 senesi şehri Şa'ban-ı şerifinin 12'sinde 26 Kânunusani 310 1750 kuruş maaşla Suriye Vilayetinde Kuneytire Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulmuştur. Mumaileyh Suriye vilayeti iş'arı ve mülga İntihab-ı Memurin Komisyonunun mazbatası ve Dâhiliye Nezareti Celilesinin takriri üzerine 1313 senesi zilkadesinin 9'unda 1 Nisan 312 yine 1750 kuruş maaşla Dera Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir. Mumaileyhin maaşı 1314 senesi Şevvalinin 9'unda "1 Mart 313" icra kılınan tenkisatı umumiyede 1575 kuruş tenzil edilmiştir. Mumailey tahriri nufus eşkâli eylemesine mebni dâhiliye nezareti celilesinden vaki' olan iş'ar ve memuriyeti mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine 1315 senesi Muharremminin 19'unda "8 Hazşiran 313" arz edilçiştir. Mumaileyhin 9 kanunusani 1310" tarihinden "27 Teşrin-i sani 311" tarihine kadar bulunduğu Kuneytire ve 4 Şubat 311 taihinden 20 Teşrin-i sani 312 tarihine kadar Dera Kaymakamlığınca bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı ve ….. i'alide muvafık suretde ifayı vazife eylediği komisyonca aynen görülerek iade edilen Havran Sancağı meclis idaresinin 21 Mayıs 313 ve 9 Temmuz 313 tarihiyle müz'il iki kıt'a mazbatasından anlaşılmıştır. Mumailey 1315 senesinde Zilka'desinin 13'ünde "24 Mart 1314" maaşının ….. olan 583 kuruş mazuliyet maaşı tahsis buyurulmuştur. Mumaileyh birinci sınıftan intihabnameye haiz olduğu halde ikinci sınıf bir kaymakamlıkta istihdamı memuriyeti mülkiye komisyonu kararı iktisadından olduğundan bahisle Mumaileyhin ikinci sınıftan olan Kalkandaelen Kaymakamlığına tayini hakkında dahiliye nezareti celilesi komisyonuna havale buyurulan tezkeresi üzerine komisyonca bulunduğu kaymakamlıkların ekserisini birer güne şikayetle inkısal etmesine mebni ta'dil ve tezyi'i hali mülk edinceye değin sınıfının ikinciye tenzili ve yine tenzili mülk-ü istihdama mani'i istihdam olacağının kendisine ve tebliğiyle bir kerede ikinci sınıftan bir mahalle kaymakamlığının tecrübe edilmesi komisyonunun 25 Teşrin-i sani 313 tarihli kararı iktizasında bulunmuş olduğundan kararı mezkur mumaileyh tazannum

edilmek üzere bermuceb iş'arı tasdik memuriyeti hakkında verilen karar ve bil-istindad şerefsadır olan irede-i seniye-i hazreti hilafetpenehi mucibince Mumaileyh 1317 senesi Saferinin 29'unda "26 Haziran 315" 1575 kuruş maaşla Kosova Vilayetinden Kalkandelen kaymakamlığına tayin kılınmıştır. Mumaileyh vezaifi memuriyetini has şifa eylemnekte olmasından naşi sene-i merkume Rebiü'l-ahirinin 22'sinde Rütbe-i Salise tevcih buyurulmuştur. Mumaileyh 1317 senesi Rebiü'l-evvelinin 28'inde "24 Temmuz 315" Kalkandelen kazası kaymakamlığında işe mübaşeretle ab ve havazıyla imtizaç edemediğinden sene-i merkume Recebin gurresinde 23 Teşrin-i sani l315 istif'ayı inkısal ederek emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden ve tekaüd sandığı aidatından zimmet ve ilişiği olmadığı ve kemal-ı afiyet ve istikametle ifay-ı has hizmet ve sadakat eylediği kazayı mezkur meclis idaresinin mazbatasından beyan olunmuş ve Kosova vilayeti meclis idaresinin 25 Teşrin-i evvel 315 tarihlli mazbata-i müzilesinden emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiye ile tekaüd sandığına ait tevkifatdan yede'l-lüzüm olup muddeti memuriyetinden hüsn-ü ifay-ı vazife eylediği tasdik ve mazbatai mezkure komisyonunca aynen görülerek iade edilmesine ve kabulü istifasıyla yerine diğerinintayini hakkında irade-i seniye hazret-i padişahinin şerefsüdürundan ayrıca tezyil edileceği tabi'i bulunmuştur. Mumaileyh kazayı mezbur kaymakamlığında iken ahali tarafından bianeden mübaliğ olunan konağının tavsiye edilmeyen 200 küsur lira idaresindeki bedeli bekası ishabuna ifa ettdirilerek redif ve böyle olmak üzere heyeti askeriyeye teslimi ve canı ve katil derdesti hususatındaki hizmet ve gayretini tasdiken Prizren Mutasarrıflığından kendisine yazılan bir kıt'a tahriratla kşide olunan üç kıt'a telgrafname komisyonca ba'del- mütala'a iade edilmiştir. Mumaileyhin vukuu istif'asına mebni Dâhiliye Nezareti Celilesinden vuku'bulan iş'ar ve meuriyeti mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine bil-istindad şerefsadır olan idare-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1317 senesi Şevvalinin 28'inde 16 Şubat 315 yerine diğeri tayin kılınmıştır.

Mumaileyhin birinci sınıf kaymakamlık intihabnamesine haiz olduğu halde mukaddemen bulunduğu kaz kaymakamlıklarının ekserinden birer güne şikayetle

inkısal etmesinden naşi sınıfının tenzili ile bir kere daha tecrübe edilmesi komisyonunun kararı iktizasında bulunmasına ve mumaileyh mezkur Kalkandelen kazası kaymakamlığında hüsn-ü ifayı vazife eylediği tercüme-i hal varakasına müzeyyil mahale mazbatası münderecatından anlaşılıp karara vaki' i kendisinde lacilü'l-tecrübe bir defalık olarak ikinci sınıfda istihdamı merkezinde olmasına binaen hangi sınıf kaymakamlıklarda istihdamı lazım geleceği dahiliye nezareti celilesinden "15 Kanun-u evvel 315" tarih ve 692 numaralı tezkeresiyle istifade olunmuş ve mumaileyhin tadil ve temsili hal ve mülk edinceye kadar sınıfının ikinciye tenzili ve yine tadili mülk tamyiz-i işe mani'i istihdam olacağından kendisine tashihle bir kerede Arabistan kıt'asından maeda ikinci sınıftan ber mahal kaymakamlığında tecrübesi komisyonun kararı iktizasında bulunmuş olduğuna ve icrayı tayin olunduğu mezkur Kalkandelen Kazası Kaymakamlığında ifay-ı hüsn-ü hizmet eylediği halde komisyonca verilecek karara göre muamele olunmak üzere karar-ı sabık vechiyle Arabistan kıtasından maeda birinci sınıftan bir mahalle kaymakamlığında tecdiyesi komisyonun kararı iftikasından bulunmuş olduğuna ve ahiren ta'yin olunduğu mezkur Kalkandelen Kaymakamlığında ifay-ı hüsn-ü hizmet eylediği anlaşıdığına binaen muceb şikayet i'tay-ı tekerrür eylediği halde komişyonca verilecek karara göre maaş olunmak üzere karar-ı sabık vecihle Arabistan Kıtasından maada birinci sınıfdan münasip bir kaza kaymakamlığına intihabı "2 Kanun-u sani 315" tarihine nazaran müşarulileyhaya yazılarak iş'arı vaki' üzerine nezareti müşarülileyhaca Şetrete'l-müntefik Kazası Kaymakamlığına alınması üzerine mumaileyhin birinci sınıftan bir mahale intihab komisyonunun kararı iktizasında bulunmasına nazaran tasdik-i memuriyeti hakkında komisyonca verilen karar üzerine ve bil-istindat şerefsadır olan iradey-i seniye-i hazretei hilafetpenehi mucibince 1318 senesi Rebiü'l-ahirinin 4'ünde "1 Temmuz 316" 2250 kuruş maaşla …Vilayetinde Şetretü'l-Müntefik Kazası Kaymakamlığına tayin kılınmıştır. Mumaileyhin vuku'u istifasına mebni Dâhiliye Nezareti celilesinden vaki' olan işar ve Memuriyeti mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine ve bil-istindat şerefsadır olan iradey-i

seniye-i hazret-i hilafetpenahi mucibince 1320 senesi Rebiü'l-evvelinin 15'inde "8 Haziran 1318" yerine diğeri tayin kılınmıştır.

Mumaileyhin ""1 Kanun-u evvel 316" tarihnden 17 Nisan 318 tarihine kadar kazayı mezkur kaymakamlığında bulunarak emvakı emiriye ve tevkifat-ı saireden zimmet ve ilişiği olmadığı kazayı mezkur ile müteneffid? Sancağı meclis idarelerinin "16 Nisan 318" tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmış ve mazbatay-ı mezkure ile tasdik edilen ihnamda? Zuhur eden 8300 küsuratı fazlanın istihsali hakkındaki hizmetini takdiren .. sancağı karz kılındığından kendisine yazılan bir kıt'a tahrirat komisyonca ba'del tali'a iade edilmiştir.

Mumailey 1321 senesi Saferinin 23'ünde "8 Mayıs 319" 1125 kuruş mazuliyet maaşı tahsisi kılınmıştır.

Binbaşı Refik Efendinin emriyle kaymakam-ı mumaileyhin zabıtan ve efrad-ı askeriye tarafından darb ve kaza naibinden de kaymakam-ı mumaileyhin emriyle tevkif edildikleri hakkında vuku'bulan şikayet üzerine beray-ı tahsik iğram olunan memuru mahsus tarafından ol babdaki tahkikata havi olarak tanzim olunan fezlekenin gönderildiğine dair Basra vilayetinden alınan tahriratın ve mezkur kaza ta'tibinin sureti tevkifi hakkında adliye müfettişliği tarafından icra kılınan tedkikata şamil adliye nezaretinden mürsil evrakının .. kaymakam-ı mumaileyhin ika' etdiği muameleden dolayı icabının tayin ve icrasına dair taraf-ı ali-i müstecibtinahiden varid olan tezkere ve melfufatının kati' tezkeresi ve melfufları olbabda Bidayet Müd'e-i Umumiliğinden inab-ı mutala'aname ile mülkiye dairesinden kıraat olunarak maallerinin naib kazanın lacilü'l-müzakere meclise gelmesi içun kaymakam-ı muamailey tarafından bil-defaat icra edilen tebliğata adem-i icabetle gelmekten istinkaf etmesine ve meclisi idare kaza i'zarının hüsn-ü ifayı kahvehanaede darb eden Cevat nam şahsın harketi vak'asından dolayı kanunen hapsi ve te'dibi lazım iken cihet-i adliyece hakkında müsamaha edilmesi gayr-i caiz olduğundan bahisle merkum hakkında ale'l-usul tevkif-i mezkuresi i'tsıyla icab eden muameley-i kanuniyenin icrası lüzumuna dair edilen tebliğata karşu naib-i kazanın makam-ı

resmide kaymakam-ı mumaileyhe hitaben bu mes'ele adliyece bilinecek mevaddan olduğuna dair tahsiratını heyet huzurunda bir takım tezvihatda bulunmakla beraber ayağını defaatle yere vurmak gibi hareketi tasdik eylemesine mebni keyfiyeti müracaata yazmak üzere kendisinin zabit odasına nazaran altına aldırdığını kaymakam-ı mumailey tezkere-i cevabiyesinde beyan eylediği ve te'bin nezareti altına aldırdığını haber alan binbaşı Refik Efendi nezarete gelip keyfiyeti anladıktan sonra avdetle ve yine diğeri emir üzerine hükümet konağına giden zabıtan ve efrad tarafından binbaşının nezarete götürdüğünün istenilen zabıta memuru İsmail Beyin karar etmesiyle süvari onbaşısı Nasır ve nefer katibi döğe döğe hükümet konağından alıp kışlaya götürerek ayaklarına pranga vuzu'uyla haps eyledikleri gibi bu vukuayı haber alıp hükümete gelmekte bulunan kaymaka-ı mumaileyhin dahi hükümet konağı pişgahındaki kahvahane kurbunda binbaşı ile ahali ve memurin huzurunda … Müdürü yüzbaşı Mustafa Efendi ile tabur zabıtanından mülazım Mahmut ve Ali Efendi ve Veli Ağa ve binbalının maiyetindeki Hüseyin Çavuşla refakatlerinde bulunan efrad-ı askeriye tarafından üzerine hücumla hükümet konağına gidinceye kadar bir sür'atı faciada mükerreren darb olunduğu ve kışlada haps edilen Onbaşı Nasırın gece saat ikiradelerinde ve nefer-i katibin iki gün sonra tahliye edildikleri ve vuku'ada hükümet konağında bulunan zaptiye sefer çavuşu Onbaşı Hüseyin Şahab Abdülhaeyin ve nöbetçi velinin ve kaymakamın nezdinde nöbetçi bulunan nefer Kamil ve Hüseyinin ve Belediye katibi Fevzi Efendinin mazbut ifadeleriyle ve naib-i kazanın ber minvali mahsurat a'zasından Ahmet İlyas Efendi ile tahrirat katibi Ahmet Beyin tezkere-i cevabiyeleriyle sabit idiğü dermeyan kılınmış ve Bidayet müd'ey-i umumiliğinin mütala'anamesinde dahi gösterildiği vecihle naib-i kazanın kaymakam-ı mumaileyhi makamı resmide tahkiratda bulunması muceb muaheze-i ef'alden olduğu gibi Kaymakam-ı Mumaileyhin dahi naib-i kaza nezareti altına aldırması müstelzim mahkeme-i ahvalden bulunduğundan bil-istindat irae-i sen,ye-i hazreti hilafetpenehi şereftaalluk buyurulduğu halde kaymakam-ı mumailey ile naib-i kazanın birlikte taht-ı muhakemeye alınması hususunun Basra vilayetine tebliğinin Dahiliye Nezareti velilesine havalesi tezkere olunarak bil-istindat 1321

senesi Rebiü'l-evvelinin 14'ünde "28 Mayıs 1319" irade-i seniye-i hazreti padişahi şereftaalluk buyurulmuştur.

Evrak-ı da'va vilayet-i müşarülileyhaya derdest-i irsal bulunduğundan bahisle ba'zı esbaba mebni davay-ı mezkurenin Dersaadete nakli talebi hakkında mumailey tarafından i'ta olunan istid'aname ve Mumaileyhin taht-ı muhakemeye alınmasına irade-i seniye-i hazreti hilafetpenehi şeref-taalluk buyurulmuş ise de, evrakının irsali hakkında sebk eden iş'ar üzerine dahiliye nezaretinden bil-takdim şuray-ı devlete havale buyurulan tezkere ile evrak vuku'u ol-babda temyizi müd'ey-i umumiliğinden yazılan mütala'a ile beraber temyiz mahkemesine tevdi' kılınarak muhakeme-i mezkurece icra kılınan tedkikatda mumaileyhin naib Said Efendinin hemşehrileri tarafından evvelce darb ve tahkir olunmasına nazaran bu def'a dahi naib-i mumailey taraftarının her süratle kaymakam-ı mumaileyhin mağduriyet ve mahkumiyetine çalışacaklara kaviyyen melhuz bulunduğundan kaymakam-ı mumaileyhin mahalice icray-ı muhakemesi ma'zurdan salim olamayacağına ve mumaileyhin vazife-i mülkiyesini ifa sırasında naib-i mumaileyhi tevkif etmesi hesabiyla muhakemesinin meclisi idarede icrası lazım geleceği ve naib Said Efendinin mumaileyh Abdulkadir Efendiyi tahkir eylemesi bahsi bir muameleden ibaret olduğu ve halbuki şahsı olmayarak muhakeme reisi sıfatıyla olmuş olsa bile muhakeme-i adliyede rü'yet mahkemesi iktiza edeceği cihetle iş bu iki davayı yekdiğerine merbut olmadığı gibi esasen evrak-ı tahkikiyede elde bulunduğuna mebni yalnız kaymakam-ı Mumailey ile aleyhindeki tevkifatı naib davasının selameti maslahata teminen ve usulu muhakemat cezaiyetinin 438. maddesinin fakret olunmasıyla 434. maddesinin fakret-i ahiresine tevfiken bidayet mehkemesine nakline i'lam-ı harcı olan 200 kuruşun kaymakam-ı mumaileyhadan ahzına "11 Cemazie'l-ahir 321" tarihinde ekseriyetle karar verildiği şuray-ı devlet riyasetinin 5 Haziran 320 tarih ve 500 numaralı tezkeresiyle irsal kılınan tamyiz mahkemesinin 18 Şubat 321 tarihli i'lam suret-i musaddıkasından anlaşılmıştır.

Mumaileyhin kazay-ı mezkur naibi Mehmet Said Efendiyi tevkif ettirdiği iddiasıyla aleyhine ikame-i dava olub Şuray-ı Devlet bidayet makhkemesince icra

kılınan muhakeme ve tedkikat neticesinde Kaymakam-ı Mumailey meclis idare a'zalarından Hüseyin Ağayı Ali meleü'l-nasi darb ve tahkir edip fiili mezkurun mecaseti tahkik eden Cevad Bin Ali hakkında muamele-i kanuniyenin ifasını meclis-i idare de naib mumaileyhin beyan ettiği mahali mezkurun heyt-i mevki-i ve ahalisinin uryan ve 'aşairden merku'u hoşnut tabi'i ihmabının oldukları bildiği için vuku'u melhuz olan ihlal-i asayiş gibi bir hale meydan bırakmamak üzere Cevad Bin Ali hakkında muamele kanununun sür'at-ı ifası ve siyaset-i tefsil (tefessül) ve teşri'i eylediği halde bu halden münkasil olarak şahsının ve makam-ı memuriyetini tahkir eden naib-i mumaileyhin bil-cevriye zabıta odasında ik'aderet başka bir tedbir ittihazına imkan bulunmadığından rapt-u zaptı kazaya tari' olacak hal ve adam intizam-ı muhafazay-ı kaymakam-ı mumaileyhin bu suretle hareketi mazur görüldüğüne binaen kabil-i istinaf olmak üzere bereatine 1 Teşrin-i sani 319 tarihinde ekseriyetle karar verildiği muhakeme-i mezkurun i'lamı ve mezkur i'lam suret-i musadıkası komisyonca ba'del mutala'a i'ade kılınmıştır.

2.19. Hacı Mehmed Galip Efendi

Mülkiye kaymakamlığından mütekaid ve Cizrelizade denmekle mütearif müteveffa Mustafa Rıza Efendinin mahdumudur.

1275 sene-i hicriyesinde "sene-i maliye 1275" Diyarbekirde tevellüd eylediği nüfus tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir.

Diyarbekir Sıbyan ve Rüştiye mekteblerinde müretteb dersleri tahsil ederek "15 Temmuz 1292" 18 yaşında iken bila maaş Diyarbekir Vilayeti Mektubi Kalemine girib, 94 senesi Muharremü'l- haramının 29'unda "1 Şubat 1292" 20 kuruş maaşa nail olmuş ve maaş-ı mezkur 95 senesi Muharremü'l-haramının 9'unda "1 Kanun-u sani 1293" 30 kuruşa ve Cemaziye'l-ahirinin 12'sinde "1 Haziran 1294" 50 kuruşa ve şehr-i Receb-i şerifinin 13'ünde "1 Eylül 1295" 150 kuruşa ve 97 senesi zilka'desinin 3'ünde "25 Eylül 1296" 180 kuruşa iblağ ile tahrirat kalemi Müsevvidliğine tayin ve 99 senesi şehr-i Şa'ban-ı şerifinin 7'sinde "12 Haziran 1297" 500 kuruş maaşla vilayet-i müşarülilayha maarif baş kitabetine nakl ve 1304

senesi Rebiü'l-evvelinin 3'ünde "17 Teşrin-i sani 1302" 80 kuruş maaşla mekteb-i rüştiye yazı muallimliği ilave-i memurin edilerek, 305 sensi Cemaziye'l-ahiresinin 29'unda " 29 Şubat 1303" mezunen canib-i eşref, hicaz mağfiret tıraze azimet ve dersaadete avdetle, 306 senesi Rebiü'l-ahirinin15'sında "7 Kanun-u sani 1394" Maarif Baş Kitabetinden ve sene-i merkume şehr-i Receb-i şerifinin 10'unda "amm-ı Şubat 1304" mezkur muallimlikden inkısal ederek Cemaziye'l-ahiresinin 27'sinde "16 Şubat 1304" 1000 kuruş maaşla Musul Vilayeti Maarif Muhasebe Memuriyetine tayin ve Vilayet Gazetesi muharrerliğinde de istihdam olunub bu hizmetle meşguliyetinden dolayı 307 senesi Cemaziye'l-evvelinin 12'sinde "23 Kanun-u evvel 1305" maarif muhasebe memurluğundan münkasıl olmuş ve Şevval-ı şerifin 7'sinde "15 Mayıs 1306" maaşı mezkurla Basra Vilayeti Maarif Muhasebe Memuriyeti ihale edilmiş ise de bigayretine binaen 320 senesi Saferül hayriyenin 24'ünde "27 Eylül 1306" istifa ile tarihi mezkurede bila maaş Maarif Nezaret-i Celilesinde mekatib-i aliye müdüriyeti kalemine kirub Cemaziye'l-evvelinin 20'sinde "20 Kanun-u evvel 1306" 1400 kuruş maaşla Kerbela Sancağı Tahrirat Müdüriyetine tayin kılınmış ve bu esnada hisbi olarak, üç def'a livay-ı mezkur mutasarrıflığı vekaletine ve meclis idare-i liva müd'ey-i umumiliğini ifa ederek Zilka'desinin 29'unda " 24 Haziran 1307" 1500 kuruş maaşla vilayet-i müşarülileyha meclis idare baş kitabetine terfi'en tahvil-i memuriyetle 309 senesi Rebiü'l-ahirinin 18'inde "8Teşrin-i sani" 1400 kuruş maaşla Kerbela sancağı tahrirat müdüriyetine irca' ve 310 senesi Zilhiccesi sulhunda "3 Temmuz 1309" azl edilmiştir. Muahheren lüzumu istihdamına karar verilmesi ve istirhamını havi arzuhal üzerine şuray-ı devlet dahiliye dairesinin tahkikatı neticesinde mutasarrıf liva Mahmud Bey'le beraber tabdilleri Bağdat Vilayetinden ale'l-itlak yazılmış iken vilayet-i müşarül-ileyhanın ikinci iş'arında mutasarrıf ve muhasebeci ve mumailey ile sair memurin livadan mürekkeb teşkil eden bir kumanyanın ba'zı mukataat hamsi a'şarını ru-i fiyatla ve kapatma suretiyle ihaleye teşebbüsleri has edilmesi üzerine ihalenin feshiyle suisti'male meydan verilmeyerek muhasebeci ile mumailey Galip Efendi idare-i işten el çektirilip lüzum-u tebdilleri inha edildiği anlaşılmış isede hasbel-vaife bu

işde elde ziyade alakadar olması lüzuma gelen muhasebeci hakkında hazinece edilen muamele edilmek üzere maliye nezareti celilesine sebk eden tebliğe cevaben alınan tezkerede muhasebeci-i mumaileyhin iktidarsızlığına mebni tebdil-i canib vilayetden bildirilmesi üzerine azl edildiği görülmüş ve rüsumu merkumenin suret-i ihalesince vuku'a götürülen suisti'malinin merhali olduğuna dair vilayetden birgüne iş'ar vuku'bulması ve hazinece bu babda başka ma'lumat olmaması hasebiyle vilayetle bilahare alınan cevabda muhasebeciyle ihale eyledikleri has olunması üzerine feshi ihale edilerek 48000 kuruş zemaimle yeniden ihale kılındığı misullu Şifaiye Nahiyesinden mikdar nahli rüsumatda da yeniden mütecaviz mektumat zahire çıkarılması ve bunların daha bu gibi su-i hilat ve isti'malatı anlaşılmasından naşi üçününde azl edildikleri bildirildiği beyan olunmuş ve mutasarrıfı sabık müşarül-ileyh Mahmud Beğ hakkında dahiliye dairesinin muhaberesi neticesi üzerine evvelki mabatası vechile rüsum-u merkumenin ihale muamelatı mikdarı vilayetinin vukuf ve ma'lumatı tahtında cereyan etdiği anlaşılarak menfaat-ı zatiyeye dair delail ve emarat-ı kafiye ye …. olunamamasıyla bundan mumailey Galip Efendi bil-tab' bir şeyi tertib etmeyib daire-i müşarül-ileyhaya tevdi' ettiği evrak-ı resmiye muhteviyatıda şimdiye kadar bulunduğu memuriyetlerde hüsnü hizmete haki olmasına nazaran ekmakan?. sınıfı dahilinde istihdamının tezkere kılındığı 14 Zilka'de 1311 tarihli ve 13 numaralı buyuruldu-i sa'i ile Sicill-i Ahval Daire-i Umumiyesine tebliğ edilmiştir. 309 senesi şehr-i Receb-i şerifinin 4'ünün uhdesinde Rütbe-i Rabi'a tevcih buyurulmuştur.

Diyarbekir Vilayeti Mektubi Kalemiyle Merkez Mutasarrıflığı Tahrirat Kaleminde **ve** Maarif Baş Kitabetinde ve ilave memuriyet olarak mekteb-i rüştiye yazı muallimliğinde mürtteb istihdam ve mekteb maaşı vilayet-i müşarül-ileyha muhasebesi kayd pusulasında gösterilmiş ve Musul Maarif muhasebe memuriyetine tarihi tayini ve miktarı maaşı ve vezaifi memuresini hüsnü rü'yet ve azimet muharrirliğine mecanen ifa ile biraz hamiyet eylediği ve zimmet ve ilişiği olmadığı ve tarihi ve sebe-i inkısali ve Basra Maarif muhasebe memuriyeti kyfiyeti Musul Vilayeti meclis idaresinde 20 Şa'ban 1307 tarihli mazbatasıyla 25 Kânun-u sani 1305

tarihli devr-i muhasebe defterinden anlaşılmış ve Hicaz Mağfiret-tiraze? azimetine dair Diyarbekir Vilayetinin 29 Cemaziye'l-ahir 1305 tarihli buyuruldusu ve birinci def'a Kerbela Sancağı tahrirat müdüriyetiyle meclis idare baş kitabetinde müddet-i istihdam ve kemiyet maaşı ve hüsnü hizmet ve beraat-ı zimmetine ve livay-ı mezbur tahrirat müdüriyetine saniyen tarihi tayin ve inkısali ve zimmet ve ilişiği olmadığına mütesair Kerbela Sancağı ile Bağdat Vilayeti idare meclislerinin 27 Zilka'de 1308 ve 17 Rebiü'l-ahir 1309 ve 15 Muharrem 1310 tarihli üç kıt'a mazbatası ve mektebi rüştiye şehadetneme ve tahsilnamesi ve nüfus tezkere-i osmaniyesi ve üçüncü sınıf liva tahrirat müdüriyetine intihab olunduğu müş'ir intihab-ı memuriyet komisyonunun 12 Teşrin-i evvel 1304 tarihli intihabnamesi ve Rütbe-i Rabia Ruus-u Hümayunu Sicill-i Ahval Daire-i Umumiyesince görülüb iade edilmiş ve memuriyet-i ahiresi olan Kerbela tahrirat müdüriyetinden sebeb-i azli 14 Zilka'de 1311 tarihli buyuruldu-i samiyeden anlaşılmıştır. 15 Zilhicce 1311 / 7 Haziran 1310.

Mumailey 1311 senesi Cemaziye'l-ahirinin 4'ünde "1 Kânun-i sani 1308" 400 kuruş maaşla Marif Nezaret-i Celilesi muhasebeciliği tahrirar kitabeti muavinliğine tayin ve 312 senesi Rebiü'l-ahirinin 13'ünde " 1 Teşrin-i sani 1310" 530 kurula iblağ edilmiştir.

2.20. Hüseyin Bey

Güranlızade Ömer Paşa'nın mahdumudur.

1263 tarihinde Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Sibyan mektebinde Arabî ve Farisi okumuştur. Türkçe kitabet eder. Arabî ve Farisiye aşinadır.

1286 tarihinde 24 yaşında olduğu halde bila-maaş Kerkük Bakaya Komisyonu riyasetine ve 88 senesi 1800 guruş maşla Malatya sancağında Besni kazası kaymakamlığına memur ve sekiz mah sonra munkasıl olup 90 senesinde maaş-ı mezkur ile Hısn-ı mansur ve 91 senesinde 1350 guruş maaş ile Mardin Sancağında Midyat Kazası Kaymakamlığına ve 93 senesi evasıtında istifasıyla 95 senesinde 350

guruş maaş ile Diyarbekir vilayeti Divan temyizi mümeyyizliğine tayin ve memuriyetini 96 senesinde 2000 guruş maaş ile Siirt Sancağı Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi Riyasetine tahvil olunup 20 mah sonra istifa ederek 4 ay kadar açıkta kaldıktan sonra bilamaaş Diyarbekir İstinaf Mahkemesi azasına ilhak ile müddet-i nizamiyesinin hitamına kadar istihdam kılınmıştır. 1301 senesinde 1400 kuruş aylıkla Sivas Vilayetinin Karahisar-i şarki Sancağı ve 26 mah sonra maaş-ı mezkur ile Ergani sancağı müddei-i umumi muavinliklerine memur edilmiştir.

Hizmet-i mezkureden nakil ve istifa suretleriyle ve hasbel-icab infikak edip vezaif-i memuresinden dolayı taht-ı muhakemeye alınmamış ve müttehim olmamıştır. Diyarbekir istinaf müddei-i umumiliğinden ve valiliğinden yazılan mülahazalarda iş bu varaka-i mündericatı ve adliye nezaret-i celilesinden dahi vilayetin şehadeti tasdik olunmuştur. Fi 13 Receb sene 305 ve fi 13 Mart 304

Mumaileyh Hüseyin Bey ifa-yı vazifeye âdem-i kifayeti ve hizmet-i memuriyetine mügayır hareketi cihetiyle 1306 senesi Muharreminin yirmi dördünde azl edilmiştir.

2.21. **Hüseyin Lütfü Efendi**

Şeyhzade Numan nam kimsenin oğludur.

1267 tarihinde Diyarbekir'de tevvellüd etmiştir.

..... Mekteb-i Mearif-i Mülkiye'de müretteb olan dersleri okumuştur. Türkçe okur-yazar ve Arabice ve Kürtçe tekellüm eder.

1297 senesi Rebiülrvvelinin 10'unda 30 yaşında iken 340 kuruş maaşla Diyarbekir vilayetinde Zikni Nahiyesi Müdürlüğüne memur ve 7 mah mürurunda bil-istifa münkalid olarak 98 senesi Rebiü'l-ahirinin 16'sında, 400 kuruş maaş ile Halep Vilayeti'nde kâin İlbeyli ve 99 senesi Zilkadesi gurresinde 540 kuruş maaş ve becayiş suretiyle Reyhanîye Nahiye'si müdüriyetine tayin ve 52 gün güzeratiyla Zilhicce-i şerifinin 23'ünde azl edilip 1300 senesi şehr-i Şa'ban'ının 9'unda 1250 kuruş maaş ile Çemizgezek Kaymakamlığına memuriyetle ve 303 senesi Zilkadesinin 18'inde

rütbe-i saliseye nail ve şehr-i mezburun 24'ünde bil-istifa münkasil olmuştur. Hizmet-i mezkureden becayiş ve istifa suretiyle ve hasebül-icab inkisal edip, vezaif-i memuresinden dolayı taht-ı muhakemeye alınmamış ve müttehim olmamıştır.

Bir minval muharrer bulunduğu Zikni ve İlbeyli ve Reyhaniye mürüdüyetleriyle Çemişgezek Kaymakamlığ'ının müddet-i idaresinde emval-ı emiriyeden ve beriül-lüzum edileceğine sair Diyarbekir Vilayeti Meclis İdaresinin 14 Teşrin-i evvel 96 ve Halep Vilayeti Meclis İdaresinin Ağustos 98 ve 14 Teşrin-i evvel 1298 ve Dersim Vilayeti Meclis İdaresinin 12 Ağustos 302 tarihli 4 kıt'a mazbatalarıyla üçüncü sınıf kaymakamlığa mahsus 20 ….. 300 tarihli intihabname ve 19 Mart 303 tarihli rütbe-i salise ruus-u hümayunu ve … Mülkiye Mektebinin 12Ağustos 95 tarihli şehadetnamesi Mumailey tarafından komisyona gösterilerek ba'del-mutalaa kendisine iade olunmuştur.11 Receb 304 ve 24 Mart 303

Mumailey Hasan Lütfü Efendi 1304 senesi Temmuz'unun 15'inde 1000 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti dâhilinde Derik Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulmuştur.

Efendi-i Mumailey mevkii ve maslahatın gösterdiği lüzum üzerine tebdil ve becayiş memuriyeti vilayet-i mezkureden iş'ar olunduğu şimdilik vilayet-i sairede becayiş için münasip mahal olmadığına binaen 1303 senesi şehr-i Ş a'ban-ı şerifinin 13'ünde azl edilmiştir.

Mumaileyhin kazay-ı mezkur kaymakamlığı zaman-ı idaresince usul-u emiriye ve hukuk-u şahsiden ve tekaüd sandığı aidatından zimmet ve ilişiği olmadığı vilayet-i mezkure meclis idaresinden müzeyyil kazay-ı mezkur idare meclisinin komisyonca görülmüş olan 29 Mart 305 tarihli mazbatasında gösterilmiştir.

Efendi-i Mumailey1307 senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin 12'sinda 2500 kuruş maaşla Yemen Vilayeti müzafatından Ben-i şehr Kazası Kaymakamlığına memur kılınmıştır.

Mumailey 1308 senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin 25'inde 1350 kuruş maaşla vilayeti müşarül-ileyhadan Zeydiye Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin 5 Haziran 306 tarihiyden, 5 Kânun-u evvel 306 tarihine kadar bulunduğu Benişehr Kazası Kaymakamlığ'ında ifay-ı hüsn-ü hizmetle emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden beriü'l-lüzum olduğu Hudeyde Sancağı Meclis İdaresinin 16 Şaban 308 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin 1309 senesi Zilkadesinin 10'unda "24 Mayıs 308" Zeydiye Kazası Kaymakamlığ'ında istifayı inkisal eylediği memuriyet kalemi müdüriyetinin 11 Şaban 318 tarihli tezkereye cevabiyesinde gösterilmiştir. Mumaileyhin 2 Nisan 307 tarihinden 25 Kânunuevvel 307 tarihine kadar bulunduğu Zeydiye Kazası Kaymakamlığ'ında ifay-ı hüsn-ü hizmet, emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden zimmet ve ilişiği olmadığı ve kazay-ı mezkûr ile Hudeyde Sancağı Meclis İdaresinin 1 Kânunusani 307 tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmıştır.

Mumailey 1311 senesi Haziran'ının 22'sinde 24 Ağustos 309 sene-i mezbure Ramazan'ının 16'sına kadar "11 Mart 1310" 625 kuruş nafaka maaşıyla Duhok Kazası Kaymakamlığı vekâletinde bulunarak istifay-ı inkısal eylediği emvak-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden beriül-lüzum eylediği kazay-ı mezkûr ile Musul Vilayeti Meclis İdare'lerinin Mart 310 tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmış ve mazbatay-ı mezkure komisyonunca ba'del-mutalaa iade edilmiştir.

Mumaileyhin lisan-ı mahalliye aşina olmasına mebni Musul Vilayetinin Raniye Kazası Kaymakamlığına tayini hakkında Dâhiliye Nezaret-i Celilesinden vaki' olan iş'ar ve Memurin-i Mülkiye Komisyon'undan verilen karar üzerine ve bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-ihazreti hilafetpenahi mucibince 1320 Rebiülahirinin 8'inde "1 Temmuz 318" 1125 kuruş maaşla mezkûr Raniye Kazası Kaymakamlığ'ına tayin kılınmıştır.

Mumaileyhin hakkında tevali eden şikayat ve .... istifası cihetiyle 17 Temmuz 320" tarihinde yerine diğeri tayin kılınmasına Sicil-i Memurin Kalemi Müdüriyeti'nin 15 Nisan 326 tarihli tezkere-i cevabiyesinde gösterilmiştir.

Mumailey mülga Sicil-i Ahval Memurin Komisyonu'nun mazbatasına atfen Dahiliye Nezareti Celilesi'nden vuku'bulan iş'ar üzerine 1327 senesi Cemaziyelevvelinin 3'ünde "10 Mayıs 325" 1125 kuruş maaşla Sason Kazası Kaymakamlığ'ına tayin kılınmıştır.

Mumaileyhin maaşı sene-i mezkure Recab'inin 27'sinde "1 Ağustos 325" icra kılınan tenbiğatda 2500 kuruşa iblağ edilmiştir.

Mumaileyhin iktidar-ı ehemmiyet mevki'i ile münasib olmadığından diğer mahale nakli Bitlis Vilayeti'nden … iş'ar olması üzerine 1328 senesi Rebiülevvelinin 18'inde "17 Mayıs 328" 2000 kuruş maaşla Şirvan Kazası Kaymakamlığ'ına nakl buyurulmuştur

2.22. Hüseyin Sabri Efendi

Maliye Müdürlüğünde Mustahdem, Kev'izade Diyarbakirli müteveffa Derviş Mehmet Efendinin oğludur.

1265 senesinde Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Sıbyan mektebinde ve hariçte sarf ve nahiv Arabî ve Mantık ve Farisi okumuştur. Türkçe ve Arapça kitabet eder.

1283 senesi Receb-i şerifinin 6'sında, 15 yaşında olduğu halde 75 kuruş maaşla Siird Sancağı Tahrirat Kalemi'ne dahil ve sene-i merkume Zilkadesinin 7'sinde müddesi biltenki' maaşı mezkur 62,5 kuruşa tenzil olarak, 84 senesi Cemaziyelevvelinin 14'ünde bir misli zamla 125 kuruşa, sene-i merkume Zilka'desinin 18'inde , 75 kuruş ilavesiyle 200 kuruşa iblağ olunduğu halde , 87 senesi Rebiül-ahirinin 16'sında bil-istifa mülazemetle Diyarbekir Vilayeti mektubçu odasına muntakil ve bir mah mürurunda 100 kuruş maaş ile mezkur odanın mübeyyizliğine memur olmuş ve 88 senesi Rebiü'l-ahirinin 24'ünde 30 ve Receb-i şerifin 28'inde 20 kuruş zemaim vuku'uyla maaşı 150 kuruşa iblağ olmuş iken , tarih-i mezkurede yüzde beş itibariyle on kuruşu tevkif ve kendisi yine sene-i mezkure şehr-i Ramazan-ı şerifinin sulhunda , maaş-ı mezkur ile vilayet-i mezbure

muhasebesine ve 89 senesi Cemaziyelevvelinin 22'sinde, 380 kuruş aylıkla, Siirt Sancağı Tahrirat Kalemi Müdür-ü Saniliğine ve 95 senesi Cemaziye'l-evvelinin 27'sinde, 550 kuruş maaş ile birinci müdürlüğüne ve 96 senesi Ramazan-ı şerifinin 25'inde , 600 kuruş maaş ile livay-ı mezkur Bidayet Mahkemesi Başkitabetine tayin olunmuş , 97 senesi Cemaziye'l-evvelinin 3'ünde …… iblağ edilmek üzere 300 kuruş maaş ile Diyarbekir Bidayet Mahkemesi Müstantikliğ'ine memur ve 97 senesi Zilhiccesinin 23'ünde münfasıl olarak 98 senesi muharreminin 11'inde 550 kuruş maaş ile vilayet-i mezkure Ticaret Mahkemesi Baş Kitabetine ve 1300 senesi Safer'inin 2'sinde nüfus hesabı üzerine 900 kuruş maaş ile vilayet-i mezkure Bidayet Mahkemesi Müd'ey-i Umum Muavinliği Vekaletine ve Rebiülevvelinin 23'ünde 750 kuruş maaş ile Diyarbekir İstinaf Mahkemesi Ceza Dairesi A'zalığına tayin ve Recab-i şerifin sulhunda başkaca 600 kuruş maaş ile mahkeme-i mezbure müd'ey-i umum vekaleti dahi memuriyetine ilave edilerek Zilhiccenin 27'sinde vekalet-i mezbureden feragat edip yine azalıkla dairey-i mezkureye müdavemet etmekde iken 1301 senesi Zilkadesinin 11'inde bila maaş mahkeme-i mezkure hukuk dairesi ve 1302 sensi Muharremü'l-hayrinin yine 750 kuruş maaşla tekrar Diyarbekir İstinaf Mahkemesi Ceza Dairesi A'zalığına tayin ve sene-i merkume Rebiü'l-evvelinin 6'sında 1800 kuruş maaşla Musul Vilayeti Müd'ey-i Umumi Muavinliğ'ine memur olmuştur.

Hizmet-i mezkureden terki ve nakil ve istifa suretiyle infikak ederek vazifey-i memuriyesinden dolayı taht-ı muhakemeye alınmamış ve müttehim olmamıştır.

Musul Adliye Müfettişliği'nden yazılan mülahazada, Mumaileyhin dareyn ve hüsn-ü hizmeti meşhur olup iş bu varaka münderecatı muvafık hakikat bulunduğu tatbik ve Musul Valisi saadetlu Tahsin Paşa Hazretleri tarafından derç olunan zeyilde mumaileyhin ehliyet ve hüsn-ü hizmet ve hareketi ve adliye nazırı devletlû Server Paşa Hazretleri canibinden dahi vilayetin iş bu şahadeti tasdik olunmuştur. 9 Safer 1303 ve 5 Teşrin-i sani 1301

Mumaileyh Sabri Efendi yaver-i ekrem hazreti padişahî devletlû İsmail Paşa hazretleri refakatine memur olmasından dolayı gayri sene 1304 senesi şehr-i Ramazan-ı şerif gurresinde rütbe-i salise tevcih buyurulmuştur.

Efendiy-i Mumailey, 1305 senesi Şevvalinin 8'inde maaş-ı halisi ve becayiş sureti ile Van Vilayeti Bidayet Mahkemesi Müd'ey-i Umumi Muavinliğine tayin edilmiştir.

Mumailey malumat-ı kafiyesi cihetiyle 1309 senesi Zilhiccesinin 1'inde "14 Haziran 308" 2500 kuruş maaşla Bağdat Vilayeti Ticaret Mahkemesi Riyasetine nakl edilmiştir.

Mumaileyhin maaşı, 1314 senesi Şevvalinin 9'unda " 1 Mart 313" icra kılınan tenkihatda 2250 kuruş tenzil etmiştir.

Mumaileyh hakkında ba'zı tüccar tarafından vuku'bulan şikayat üzerine vilayet-i müşarülileyh adliye müfettişliği marifetiyle icra kılınan tedkikat neticesinde, şikayet-i mezbure azlini müstelzim derecede değilse de orada imtida-ı memuriyetiyle yerlu hakkında bulunması ve kendisine mahfuz olmayan tüccar tarafından dahi şikayetler tevdi etmesine mebni 1315 senesi Muharreminin 2'sinde "19 Haziran 313" maaşı halisi ve becayiş suretiyle Halep merkez Ticaret Mahkemesi Riyasetine tayin buyurulmuştur.

Mumailey tahvil-i memuriyet istid'asında bulunmasına mebni, 1316 sensi Saferinin 20'sinde "10 Haziran 1314" 2350 kuruş maaşla Beyrut Vilayeti Ticaret Mahkemesi Riyasetine tayin buyurulmuştur.

Mumaileyhin hilaf-ı kanun muamelatı cüretleri, umur-u memuriyetine suisti'mal etmesi cihetiyle, sene-i mezbur Receb'in 28'inde "20 Teşrin-i sani 314" azl edilmiştir. Mumailey evrakı inkısaliyesinin netice-i tedkikatında cevaz-ı istihdamına karar verilmesine mebni 317 senesi Şa'ban'ının 24'ünde "10 Kanun-u evvel 315" 1620 kuruş maaşla Ankara Vilayeti Merkez Bidayet Mehkemesi Mud'ey-i Umumi Muavinliğine tayin ve hakkında vuku'bulan iş'arata nazaran …… tahvil-i

memuriyeti lazımgelmesine binaen 320 senesi Zilka'desinin 7'sinde "23 Kanun-u sani 318" maaş-ı halisiyle Trablusgarb Vilayeti Merkez Bidayet Mahkemesi Müd'ey-i Umumiliği Vakaletine nakl ve kudum ve kifayeti vilayet-i mezbure daimi vekaletiyle istintak muhakemesi riyasetinden dahi tasdik ve etıbba olunmasına mebni 324 senesi Cemaziye'l-evvelinin 16'sında "25 Haziran 321" 2750 kuruş maaşla muhakeme-i mezbure hukuk dairesi riyasetine terfi' ve 1327 senesi Cemaziye'l-ahiresinin 16'sında "21 Haziran 325" 3250 kuruş maşala ve becayiş suretiyle Kosava Vilayeti Merkez Bidayet Mehkemesi Hukuk Dairesi Riyasetine tahvil edilip tensikat icra sırasında komisyon mahsusunca tendik-i kanunun 11. Maddesi mucibince hakkında muamele ifasına karar verilerek sene-i merkume Ramazan'ının 8'inde "10 Eylül 325" yerine diğeri tayin kılınmıştır.

Mumaileyhin balada tercüme-i hal hülasasında, tarih-i tevellüdü 1265 olarak gösterilmiş ise de bu kere bil-ibraz görülüp iade edilen 13 Teşrin-i sani 301 tarihli nüfus tezkere-i osmaniyesiyle, evvelce mumaileyh tarafından yazılıp dosyasında mahfuz bulunan matbu' tercüme-i hal varakasına nazaran, 1268 sene-i hicriyesinde tevellüd eylediği anlaşılmakla kayda tashihen tezyil kılınmış.

2.23. İbrahim Hakkı Bey

Diyarbekirli müteveffa Ahmet Sabri Efendi'nin mahdumudur. Hakkızade denmekle mütearifitir.

1287 sene-i hicriyesinde "sene-i maliye 1286" Diyarbekir'de tevellüd ettiği nüfus tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir.

Mukaddemen ulum-u bil-tahsil Diyarbekir Mekteb-i Rüştiye-i Osmaniyesi'nde ve muahheren Mekteb-i Mülkiye-i Şahane'nin İdadi ve Ali sınıflarında, müretteb dersleri tedris ile Mekteb-i Rüştiye'den Aliyü'l-ula rütbeden, "2 Şaban 302" ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahane'nin kısmı idadi ve alisininden gündelik mertebe-i mezkureden 16 Ağustos 309 tarihli şehadetnameleri almıştır. Türkçe ve Farisi ve

Fransızca tekellüm ve kitabet ve Arabi tercüme ve Kürtçe tekellüm eylediği tercüme-i hal vakasında münderiçtir.

1311 senesi Muharrem'in 18'inden, "20 Temmuz 309" maaşı 1500 ve 1313 senesi Cemaziye'l-ahir'in gurresinde "6 Teşrin-i sani 311" 2000 kuruşa iblağ ve 314 senesi Şa'ban'ının 9'undaki bakiyelerinde "1 Mart 313" 1900 kuruşa tenzil eleyip, 315 senesi Şevvalinin 12'sinde " 21 Şubat 313" 2400; 316 senesi Rebiü'l-evvelinin 21'inde "28 Temmuz 314" 2900 kuruşa iblağ buyurulmuştur. Uhdesine 1311 senesi Saferinin 18'inde "Rütbe-i salise" ile , "Dördüncü Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı" ve 312 senesi Şa'banının 11'inde terfiken "Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi" ve 313 senesi Ramazan-ı şerifi sulhunda tebdilen "Üçüncü Rütbeden Mecidi ve 315 senesi Rebiü'l-ahirinin 2'sinde terfi'en "Rütbe-i Ula Sınıf-ı Sanisi" ve şehr-i mezburun 4'ünde, "Yunan Muharebe Madalyası" ve Ramazan-ı şerif sulhunda tebdilen "İkinci Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı" tevcih ve ihsan buyurulmuştur. Mabeyn-i Hümayun, Cenab-ı mülükane Mabeyn Katibi Atifetlu Tahsin Beyefendi Hazretleri canibinden yazılan mülahazada, Mumaileyhin heyet ve dirayeti hüsn-ü süluk ve sireti ile tercüme-i hal varakasının münderecatı tasdik kılınmıştır. Rütbe-i mezkure Ruus-u Hümayunlarıyla nişan ve madalyaların berat-ı âlileri ve tarihi mahali viladeti tanzim ve nüfus tezkere-i osmaniyesiyle, selefü'l-zikr mekteb şehadetnameleri aynen görülerek iade edilmiştir.

2 Ramazan 1317 ve 22 Kanun-i evvel 315

Müşarünileyh ehliyet ve liyakatine ve hizmeti hüsn-ü rıza ve hanesine ? mebni 1318 senesi Muharremin gurresinde terfiken "Rütbe-i Ula Sınıf-ı Ula" tevcih buyurulmuştur.

Müşarünileyhin maaşı, sene-i mezkure Cemaziye'l-evvelinin 10'unda " 23 Ağustos 316" 3900 kuruşa iblağ edildiği Hazine-i Hassa-i Şahane Sicil Şubesinin"9 Kanun-u evvel 317" tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Müşarünileyhe, hizmet-i mahdu'ayı mukaddemen … mebni sene-i mezkure Zilhiccesinin 9'unda "İkinci Rütbeden Nişan-ı Ali-i Osmani" ihsan buyurulmuştur.

Müşarünileyh ehliyet ve liyakatine mebni, şehr-i Ramazan-ı şerifinin 29'unda "Altun İmtiyaz Madalyası" ihsan buyurulmuştur.

Müşarünileyh 1320 senesi Cemaziye'l-evvelinin 27'sinde tebdilen "Birinci Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı" ihsan buyrulmuştur.

Müşarünileyh, 1321 senesi Ramazan-ı şerifinin 29'unda tebdilen "Birinci Rütbeden Nişan-ı Ali-i Osmanî" ihsan ve maaşı, 1324 senesi Cemaziye'l-ahiresinin 2'sinde 9 Ağustos 322 5650 kuruşa iblağ ve 325 senesi Ramazan-ı şerifinin 27'sinde "Altun İmtiyaz Madalyası" ile taltif buyurulduğu Hazine-i Hassa-ı Şahane Nezaretinden 12 Eylül 324 tarihli tezkeresinde gösterilmiştir.

Müşarünileyh, 1327 senesi Rebiü'l-ahirinin 6'sında "14 Nisan 325" tebdil-i saltanat hesabiyle açıkda kaldığı mezkûr senenin 17 Haziran 325 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Müşarünileyhe, sene-i mezkure Şa'banının 5'inde " 9 Ağustos 325" 1412 kuruş mazuliyet maaşı tahsis edildiği ve 326 senesi Martından itibaren üçüncü daire-i beldeye fahri … vekaletine ve 25 Şubat 325 de Meclis Umumi Vilayet Fahri Azalığına İntihab ve tayin edilip, meclis-i mezkure ile i'tikadında tanzimen ….. vücud ile hüsn-ü hizmeti ve ibraz müesser rü'yet eylediği görülüb, iade edilen maaş cüz'ü daniyle …. dolayı meclis idaresinin 20 Mayıs 326 tarihli mazbatası ve vali makamının kendisine muharrer 25 Şubat 325 … tezkeresinden anlaşılmıştır.

Müşarünileh, 1327 sene-i maliyesi 9'unda istihab eden Müd'ey-i Umumi Vilayet A'zalığına intihab edilib, meclisi mezkurun devre-i?.. ictimaiyesinde suret-i tanzimede müzakerede hazır bulunarak vazifesini ifada, ibraz-ı rü'yet ettiği, İstanbul Vilayeti Meclis İdaresinin 28 Temmuz 327 tarihli mazbatasından anlaşılmıştır.

Mumaileyhin, Siverek Mebusluğuna intihab olunduğu heyet-i umumice tasdik edilen Siverek meclis idaresinin 12 Nisan 328 tarihli mazbatasından anlaşılmıştır.

Mumaileyh, 23 Temmuz 328 tarihinde Meclis-i Meb'usanın kat'i cihetiyle infikak eylemiştir.

Mumailey 1 Ağustos 328 tarihinden itibaren 1412 kuruş mazuliyet maaşı tahsis olunduğu mahsusuat-ı zatiye müdüriyetinden tasdik kılınan mazbata, 19 ve 80 umum numaralı dosyası meyanında ki 8 Mayıs 329 tarihli tezkere-i cevabiyesinden anlaşılmıştır.

Mumailey, 1331 senesi Cemaziye'l-ahiresi gurresinde " 25 Nisan 329" 5.000 kuruş maaşla Mısır Fevkal'ade Komiserliği Baş Kitabetine tayin buyurulmuştur.

Mumaileyhin, 12 Mayıs 329 tarihinde vazifesine mübaşeret eylediği, komiserliğin selefü'z-zikr ve dosya meyanında bulunan 12 Mart 329 tarihli tahrirata cevabiyesinde beyan kılınmıştır. 29 Mayıs 329.

2.24. Mehmed Cemil Efendi

İskenderzade Mesut Efendinin mahdumudur.

1269 senesi Zilhiccesinde, Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Mekatibi Adiyede Arabi ve Farisi okumuştur. Türkçe kitabet eder.

1285 sene-i hicriyesi evailinde 16 yaşında olduğu halde mülazemetle Diyarbekir.… Mektubçu Kalemine duhul ile, 88 senesi Muharreminin 23'ünde 50 kuruş maaşa nail olub 91 senesi Muharreminin 24'ünde ve 93 senesi Cemaziye'l-ahiresinin 31'inde 85 kuruş zamiyle maaşı 100 kuruşa ve 94 senesi Zilhiccesinin 7'sinde 300 kuruş maaş ile Diyarbekir Postahanesi kitabetine ve 97 senesi Cemaziye'l-ahiresinin 7'sinde 240 kuruş maaş ile mahali mezkur a'şar ve ağnam nezareti tahrirat mübeyyiğliğine ve 99 senesi Saferinin 20'sinde 500 kuruş maaş ile Diyarbekir mülga merkez mutasarrıflığı a'şar baş kitabetine ta'yin kılınmış ve sene-i mezkure şehr-i Şa'ban-ı şerifinin 6'sında maaşı 640 kuruşa döndürülüb bu memuriyetde iken 224 kuruş harcırah ile Lice Kazasının 96 senesi a'şarına karıştırılan farkı tahkik … mahalli merbure azimet ve ifay-ı memuriyetle avdet ederek 1302 senesi Muharreminin 6'sında maaşı 480 kuruşa bil-tenzil, 304 senesi Safer'inin 15'inde umum a'şar idarelerinin lagv edilmesine mebni açıkda kalmıştır.

Sene-i mezkure Cemaziye'l-evvelinin 20'sinden, şehr-i Receb-i şerifinin 28'ine kadar 40 kuruş ücret yevmiye ve rahatda 5 kuruş harcırah ile Nusaybin ve Cizre Kaymakamlığı asıl vekaletleri ve Avniye Kazası Mal Müdürü hakkında tahkikat icrası memuriyetinde bulunub Diyarbekirli Sıdkı Efendi vak'ay-ı ma'lumesinden dolayı şehadet için da'vet olunmakla ikmalı memuriyet etmeksizin Dersaadete gelmiş ve 305 senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin 17'sinde 1240 kuruş maaş ve 1518 kuruş harcırah ile Mardin Sancağı Tahrirat Müdüriyetine tayin olunmuştur.

Umur-u memuresinden dolayı taht-ı muhakemeye alınmış ve müttehim olmamıştır.

Mardin Sancağı Mutasarrıflığı ile Diyarbekir Vilayeti Mektubçuluğundan ve vilayet-i mezkure valiliğinden yazılan mülahazalarda mumaileyhin erbab-ı dirayet ve istikametden olub memuriyet-i halisini hüsn-ü ifa etmekde olduğu tasdik edilmiştie.

Diyarbekir Vilayeti Mektubçu kalemi mübeyizliği ve postahane kitabeti ile a'şar idaresi baş kitabetinde ve tahkikat memuriyetlerinde hüsn-ü hizmet ve bereat-ı zimmet ettiğine dair, vilayet-i mezkure ve Mardin Sancağı meclis idarelerinden verilen 25 Kanun-u evvel 302 ve 13 Nisan 303 ve 17 Teşrin-i evvel 304 tarihli üç kıt'a mazbata ile mektubçuluk ve posta ve telgraf müdüriyetinden i'ta olunan iki adet şehadetnamenin ve 24 Ağustos 303 tarihli ve 58 numaralı üçüncü sınıf tahrirat müdürlüğü intihabnamesinin Mardin Sancağı meclis idaresinden musaddık suretleri mebsutdur. 5 Saferü'l-hayr 307 ve 18 Eylül 305.

Efendi-i mumailey uhdesine 1307 senesi Cemaziye'l-ahiresinin 4'ünde Rütbe-i Salise tevcih buyurulmuştur.

Mumaileyh ifay-ı vazifede ikdam ve izzetine mebni 1311 senesi Rebiü'l-ahirinin 15'inde Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi tevcih buyurulmuştur.

Mumaileyh 1307 senesi Şevvalinin 28'inden "5 Haziran 306", 1308 senesi Muharreminin 4'üne kadar "8 Ağustos 306" Midyat kazasının, 306 senesi ve 1308

senesi Zilkadesinin dördünden ,"3 Mayıs 307", 1309 senesi Muharreminin 12'sine kadar "15 Ağustos 307" Cizre Kazasının; 307 senesi a'şar ve mal memuriyetlerinde bulunarak Midyat memuriyetinden dolayı, 60 kuruştan, 65 gün yevmiye ve 4068 kuruş harcırah, ve Cizre memuriyetinden günlük 60 kuruş yevmiye ve nizamiye dairesinde harcırah ahz eylediği ve Midyat kazası a'şarını bedel-i sabıkasından 56.600 kuruş fazlasıyla ihale edib her iki memuriyetden emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyece zimmet ve ilişiği olmadığı zikr olunan kazalar ile Mardin Sancağı Meclis İdarelerinin 21 Ağutos 306 ve 15 Ağustos 307 tarihli mazbatalarında beyan ve tasdik kılınmıştır. Mumaileyhin 1309 senesi Şevvalinin 7'sinde "22 Nisan 308" şehr-i mezkurun 16'sına kadar "1Mayıs 308" zammı maaşla Nusaybin Kazası kaymakamlığı vekaletinde bulunarak emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden zimmet ve ilişiği olmadığı, kazay-ı mezkur ile livay-ı mezkur meclis idaresinin 1 Mayıs 308 tarihli mazbatasında beyan olunmuştur. Mumaileyh 1310 senesi Zilkadesinin 11'inden "15 Mayıs 309", 1311 senesi Saferinin 5'ine kadar "17 Ağustos 309" Küçran ağnamının miktarına nazariyatının ve rüsumunun tahsiline bakmak üzere memur edilib iş bu memuriyetden yevmiye 60 kuruş hesabiyle 5100 kuruş ahz eylediği gibi eser ikramı olarak sene-i sabıkadan 7500 rayişi fazla zuhur eylediği aidatına ilave olarak kazay-ı mezkûrun ahali aşar memuriyeti dahi usul ve nizamiye dairesinde ifa ederek emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden zimmet ve ilişiği olmadığı kazay-ı mezkur ile Mardin Sancağı meclis idaresinin 24 Ağustos 309 tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmıştır. Mumailey Erve kazasının 1310 senesi ahaliy-i a'şar memuriyetinde bulunarak bedel-i sabıkundan 57.500 kuruş fazlasıyla ihaleye muvafık olub 2500 kuruş ücret-i maktu'a ahz eylediği ve emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden beriü'l-lüzum bulunduğu kazay-ı mezkûr ile Mardin Sancağı Meclis İdaresinin 17 Ağustos 310 tarihli mazbatalarında beyan ve tasdik kılınmıştır. Mumaileyh ikdamat mahdu'asından dolayı 1312 senesi Rebiü'l-ahirinin 15'inde dördüncü rütbeden Nişan-ı Ali-i Osmanî ihsan buyurulmuştur. Mumaileyh sene-i merkume Rebiü'l-ahirinin 10'undan, "28 Eylül 310" 1313 senesi Rebiü'l-ahirinin 11'ine kadar "19 Eylül 311" fahriyen ve şehr-i mezkurun 12'sinden " 20 Eylül 311",

sene-i mezkur Cemaziye'l-ahiresinin 8'ine kadar "14 Teşrin-i sani 311" 1170 kuruş zamlı maaşla Mardin Sancağı Mutasarrıflığı Vekaletinde bulunarak hüsn-ü ifay-ı vazife ile temin-i asayiş ve i'tişas esnasında tecavüzatın men'ine ve efrad-ı redife ve ve cedidenin celb ve cem'ine gayret edib emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden ve tekaüd sandığı aidatından beriü'l-lüzum bulunduğu livay-ı mezkur ile Diyarbekir Vilayeti Meclis İdaresinin 22 Nisan 312 tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmıştır. Mumaileyh hizmet-i mehdumesine mebni, 1314 senesi Şevvalinin 16'sında terfi'en Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Mütemayizi tevcih buyurulmuştur. Mumaileyhin maaşı sene-i merkume Şevvalinin 9'unda "1Mart 313" 'öşür teciliyle, 1116 kuruşa tenzil etmiştir.

Mumaileyhin, ıslak-ı zemime ve ifsadiyesi ve imtidad-ı memuriyeti hesabiyle, devam-ı memuriyeti caiz olamayacağı ve Diyarbekir Vilayetinden iş'ar olunması üzerine 1315 senesi Saferinin 19'unda "8 Temmuz 313" , mezkure Mardin Sancağı tahrirat müdüriyetinden azl edildiği memurin kalemi müdüriyetinin evrakı meyanında hıfz edilen 27 Nisan 316 tarihli tezkeresinde gösterilmiştir.

Mumaileyhin Mardin Sancağı Mutasarrıflığı Vekaletinde bulunduğu sırada Mardin Cami'i Kebir vakfına merbut hamamın tahliyesiyle haricinde mütevellisinin haps edilmesi ve nüfus defterinin hal ve tahrikinden dolayı Midyat nüfus memuru Semir Efendi hakkında tutulan evrakı lüzum-u muhakeme iddianamesiyle Liva Müdey-i Umumi vekili Midyat'a göndermişken, celb edilerek bala muamelatıyla sene başında alıkoyması ve haciz maddesi icra memuriyetine aid bir vazife iken Taşlı Derviş Ağa tarafından verilen bir istid'ay-ı zaptiyle sual etmiş Sürgücü ahalisinden… ahval-ı ..... zanniyla polis idaresinden tutulub kendi malı olduğu anlaşıldıktan sonra iade olunarak nezaretde alıkoyduğu bir adet elmas yüzüğün kazaen zayi' olması gibi hakkında dört madde izbar olunmasıyla meclis idare-i vilayet müd'ey-i umumiliği ile müstantikliğince cereyan eden tedkikat üzerine Mumaileyh Cemil Beyin mutasarrıflık vekaleti sıfatıyla hamamın tahliyesine müdahalesi hükümet-i icraiyeye aid bir vazifeden münbe'id ve bu da polis jurnaline

müstenid olarak mütevellinin hasbi maddesi ise zabıta nezareti altında bulunulmasından ibaret ve mütevellinin bilahere mahkumen mevkufiyetide cihet-i adliyece icra kılınmış bir keyfiyet olmasına ve nüfus memuru hakkındaki evrakı tahkikatın yanında alıkonulması, mürur-u zamana uğramak gibi maddeye ehemmiyet-i kanuniyeden iskat ve binay-ı aliye mesuliyeti istilzam ederek bir hali intaç etmeyüb memurun itham-ı ruusu alınmış iken men'i muhakeme ile neticelenmiş olması mud'ey-i umumilik vazifesi nafakasından işine nazarlar yakıldığını tayine kafi görülmesine ve beyan olunan hicz maddesi fil- hakika vazife haricinde bir muamele ise de Mutasarrıf Şükrü Paşanın bu babdaki arzuhali zaptiye havale etmek hususunda bir emri olmasaydı kendisini derhal müvahizneye kıyam etmesi tabii iken iltimas etmesinin temayan ve ve istifay-ı hukuk-u hazine maksadı bu yolda temin edilmekle beraber müdde'inin davadan feragat etmesiyle de mahiyet davayı bir kat daha ayan olmasına ve elmas yüzük kazaen zayi' olmasada yanında kaldığı tahkik edememesine nazaran Mumailey hakkında kanunen muceb müsvelid bir hal görülemediğinden usul-u muhakemat-ı cezaiye kanununun 123. maddesine tevkifen men'i muhakemesine karar verildiği meclis-i mezkur müstantikliğinin 18 Ağutos 315 tarihli kararnamesi suret-i musaddıkasında gösterilmiştir. Mumaileyhin 27 Haziran 304 tarihinden 10 Temmuz 313 tarihine kadar bulunduğu Mardin Sancağı Tahrirat Müdüriyetince emval-ı emiriyeden ve tekaüd sandığı aidatından zimmet ve ilişiği olmadığı livay-ı mezkûr meclis idaresinin mazbatasında beyan ve Diyarbekir Vilayeti Meclis İdaresinin 25 Ağustos 315 tarihli mazbata-ı mezuliyesinde tasdik beratıyla beraber, Mumailey hakkında verilen men'i muhakeme kararnamesi müd'ey-i umumiliği tebliğ olunduğu halde itiraz olunmayarak kara-ı mezkurede, kesbi katiyet eylediği dermeyan kılınmıştır ve mazbatay-ı mezkure ile kararname sureti komisyonca ba'del mütalaa iade edilmiştir.

Memuriyet ahiresi olan Mardin Sancağı Tahrirat Müdürlüğünden inkısali esbabının tedkikine cevaz-ı istihdamının tahtı karara alınması istikameti havi , mumailey tarafından bil-takdim sual buyurulan arzuhal üzerine sebk eden iş'ara

cevaben Dahiliye Nezaretinden takdim olunan 4 Zilka'de 318 tarih ve 4995 numaralı tezkere şuray-ı devlete havale buyurulmakla mumaileyh tarafından ahiren, şuray-ı devlete verilen istid'aname ile birleştirerek mülkiye dairesinden bil-tanzim komisyona tevcih kılınan 2 Safer 319 tarih ve 593 numaralı mazbatada Mumaileyhin itlak-ı zemime ve fesadiesinden ve imtidad-ı memuriyeti cihetiyle tarafdar peyda ederek umur-u muamelatı sekinedar eylediğinden ve islahat-ı ahire orada devam-ı memuriyeti caiz olamayacağından bahisle tebdili Diyarbekir Vilayetinden ba tahrirat iş'ar olunmasıyla memuriyet-i mezkureden azl edildiği kayden anlaşıldığı ve ancak livay-ı mezkur meclis idaresinden verilen mazbataya meclis idare-i vilayetden yazılan derkenarda mumaileyhin mensuf sabık saadetlu Şükrü Paşa Hazretleri canibinden vuku'bulan şikayat üzerine inkısali cihetine gidilmiş ise de bilahere icra kılınan tahkikat ve ta'kibat-ı kanuniye neticesinde meclis idare-i vilayet müstantikliğince men'i muhakemesine karar verildiği gösterilmiş olduğu tezkere-i mezkurede dermeyan kılınmış ve gerçi bir dai tarafından mumaileyh hakkında vilayetden dermeyan edilen ahval-ı mihtaç tedkik olub adam ... ve vekaletinde iken idareye aid ma'lumat gibi mevaddan dolayı dahi icra olunan tahkikat-ı kanuniyenin usul-u dairesinde cereyan etmediği evrak mealinden müttehim olduğuna nazaran tahdiden istihdamı caiz olamayacağı beyan olundu ise de tedkik olunan tercüme-i hal varakasına nazaran yine mumaileyhin sınıf-ı dahilinde bir tahrirat müdürlüğüne intihabının Dahiliye Nezretine havalesi ve Memurin-i Mülkiye Komisyonunda ma'lumat i'tası ekseriyet tezkere kılındığı gösterilmiştir.

Mumaileyhin 1319 senesi Rebiü'l-ahirinin 14'ünde "17 Temmuz 1317" 372 kuruş mazuliyet maaşı tahkik kılınmıştır.

Mumaileyhin 1125 kuruş maaşla tayin olunduğu Prizren Sancağı tahrirat müdüriyetinde 1320 senesi Rebiü'l-ahirinin 20'sinde "13 Temmuz 318" işe mübaşeretle maaşı 1325 senesi Şabanının 6'sında "1 Eylül 323" icra kılınan tensiatda 1500 kuruşa iblağ edilerek, altı seneden beri mustahdem bulunub yerli hükmüne girmesinden ve kalem kendisi ve kaza ahalisi ile münasebeti celbine vakt birhale

gelmesi sebebiyle bir üddetden beri muhaberat- mahaliye ve muharrematda kendisine emniyet olunamamasından naşi diğer bir tahrirat müdüriyetiyle icray-ı becayiş Rumeli Vilayeti Şahanesi maiyet umumiliğinden bildirilmesi üzerine Taşlıca Sancağı Tahririar Müdüriyetiyle becayiş icra kılındığı bayanıyla tasdik-i memuriyeti Kosova Vilayetinin tahriratında izbar buyurulması üzerine 1326 senesi Cemaziye'l-evvleinin 23'ünde "10 Haziran 324" 1250 kuruş maaş ve becayiş sureti ile livay-ı mezkur tahrirat müdüriyetine nakl edilmiş ise de ailesinin pala dahare halkından olmasından ve ahval-ı hiccesinden dolayı olbabda ki zabit raporuyla tahkik eden a'zeret-i meşru'ası üzerine bir vird-i havaiyesi malum olan Taşlıcaya gidemeyeceği istid'anamesi ve merbutu muavinden anlaşılmış ve mahvil-i uhre-i dirayet ve kifayeti olan müdüriyet vazifesi... ifa ile sair hükümete müteallik sair hususatda dahi ibraz-ı asar sadakat ve rü'yet eylediği ve emval-ı emiriye ve tevkifat-ı mukarrereden zimmet ve ilişiği olmadığı Prizren Sancağıyla Kosova Vilayei meclis idarelerinin 24 Haziran 1324 tarihli mazbatasıyla memuriyet kılınmasından celb ile ba'del-mutala'a iane kılınan dosyasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin 6 Şubat 327 tarihinde 1500 kuruş maaşla Karesi Sancağı tahrirat müdüriyetine tayin kılındığı memuriyet kalemi müdüriyetinin 9 Şubat 327 tarihli tezkeresiyle bildirilmiştir.

2.25. Mehmed Esat Bey

Ümeray-ı Kiramdan müteveffa Abdulhalık Beyin mahdumudur.

Sahabe-i kiramdan Halid Bin Velid Radiyallahu enhuma efendi hazretlerinin sülale-i tahirelerine mensup olduğu tercüm-ihalinde muharrerdir.

1248 sene-i hicriyesinde " Sene-i Maliye 1248" Diyarbekir Vilayeti dâhilinde Şah Kazasısında tevellüd eylediği varakay-ı mezkurede münderiçtir.

Kazay-ı mezkurede muallemi mahsusun muhtasar suretinde tahsil edub Türkçe okuyup yazdığı ve Arabî tekellüm ederek Kürt ve Rum lisanlarıyla aşina idüğü tercüme-i halinde mesturdur.

1282 sene-i hicriyesinde"sene-i maliye 281" Girit-i cezirenin… Beybaşılığına ve 83 sene-i hicriyesinde "sene-i maliye 282" fahri olarak Cezire-i mezkure tahkikat meclis azalığına tayin ve ve mahzuren yine fahri olarak meclis-i mezkur riyasetine terfi' olunub, 85 sene-i hicriyesi teşk...? kadar "sene-i maliye 284" ifay-ı hizmetle sene-i merkume Rebiü'l-evvelini 6'sından "14 Haziran 284" 86 sene-i Zilka'desinde şehr-i mezkurun 4'üne kadar "13 Şubat 85" 1500 kuruş maaşla Malviz Kazası Kaymakamığında bulunarak, şehr-i mezkurun 13'ünde "Şubat 85" 3500 kuruş maaşla Preveze Kazası Kaymakamlığına tayin ve 87 senesi Ramazan-ı şerifinin 28'inde "9 Kanun-u evvel 86" maaşı 3000 kuruşa ve 88 senesi Recebinin 29'unda " 1 Teşrin-i evvel 87" 2850 kuruşa ve sene-i merkume Zilka'desinin 10'unda "8 Kanun-u sani 88" 2700 kuruşa tenzil edilub, 89 senesi Şa'banın gurresinde "22 Eylül 88" maaş-ı mezkurla İstiye Kazası Kaymakamlığına nakl ve 91 senesi Ramazan-ı şerifinin 2'sinde "1 Teşrin-i evvel 90" maaşı 2650 kuruşa tenzil ile, 92 senesi Cemaziye'l-ahirinin 14'üne kadar "6 Temmuz 91" kazay-ı mezkur kaymakamlığında ve şehr-i mezkurun 27'sinden " 19 Temmuz 91" , 93 senesi Rebiü'l-ahirinin 25'ine kadar "7 Mayıs 92" yine o kadar maaşla Milopotamos ve Cemaziye'l-ahirinin 20'sinden " 20 Haziran 92", 95 senesi Saferinin 13'üne kadar "4 Şubat 93" yine o maaşla Yanya Kazaları kaymakamlıklarında bulunarak şehr-i mezkurun 16'sında "7 Şubat 93" 10.000 kuruş maaşla Resmo Sancağı Mutasarrıflığına tayin**,** ve 96 senesi Cemaziye'l-ahirinin 23'ünde "20 Haziran 95" maaşı 5000 kuruşa tenzil edilip , 98 senesi Rebiü'l-ahirinin 5'inde "22 Şubat 96" mezkur maaşla Kandiye Sancağı Mutasarrıflığına nakl edilmiş ve şehri mezburun 12'sinde "8 Şubat 97" maaşı 3000 kuruşa tenzil ve 1302 senesi Rebiü'l-ahirinin 2'sinde "5 Şubat 300" mezkur maaşla Resmo ve 303 senesi Saferinin 7'sinde" 3 Teşrin-i sani 301" yine o maaşla saniyen Kandiye ve 305 sensi Rebiü'l-evvelinin 4'ünde "8 Şubat 303" gündelik maaşı mezkurla tekrar Resmo Sancakları Mutasarrıflıklarına nakl ile, 306 senesi Muharremin 6'sında "1 Eylül 304" maaşı 2000 kuruşa tenzil edilmiş, ve sene-i merkume Rebiü'l-ahirinin 29'unda "21 Teşrin-i sani 304" 6000 kuruşla, Girit Vali Müşavirliğine tahvil-i memurin eylemesine

Cemaziye'l-ahirinin 8'zinde " 28 Kanunusani 304" Resmodan infikak ve bir güne … zikr olunan Müşavirlikte vazifesine mübaşeretle sene-i merkume Zilhiccenin 12'sinde "28 Temmuz 305" mezkur müşavirlikten infikak eylemiş ve şehr-i mezburun 16'sında "1 Ağustos 305" hazine-i celile-i maliyeden şehriyye 5000 kuruş mazuliyet maaşı tahsis kılınmıştır.

1284 sensi Şevvalinin 4'ünde Kapucubaşılık ve 97 sensi Recebinin 22'sinde Ula Sınıfı Sanisi ve 99 senesi Cemaziye'l-evvelinin 21'inde Ula Sınıf-ı Ula rütbeleri tevcih ve 1302 senesi Saferinin 2'sinde ikinci rütbeden Mecidi ve 304 senesi Zilka'desinin 28'inde üçüncü ve 306 sensi Zilka'desinin 20'sinden tenzilen ikinci rütbelerden Osmanî Nişan-ı Zişanları ihsan buyurulmuştur.

Hizmet-i mezkureden müddet-i istihdamı ve miktar-ı maşatıyla tanzimatını …… Girid Valisi vekaletinde 25 Temmuz 308 tarihli tahrirat cevabiyesiyle melfuf-u muhasebe-i vilayeti kayıd pusulası ve mazuliyet maaşı tahsis hakkındaki maliye nezareti tezkere cevabiyesi ve teşrifat-ı Divan-ı Hümayunun mezilesi tercüme-i hal varakasıyla birlikte hıfz edilmiş ve Girit Vali Müşavirliğine tayin ile üçüncü ve ikinci Osman-ı Nişan-ı Alilerine … tarihleri daireye tebliğ olunan irade-i seniye-i hazret-i padişahi kaydına tevfiken yazılmıştır. 22 Rebiü'l-evvel 304 (15 Mayıs 301)

2.26. **Mehmet Faik Efendi**

Mal müdürlüğünden mütekaid Ahmed Zeki Efendinin mahdumudur. 1300 sene-i hicriyesinde "sene-i maliye 1299" Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Diyarbekir ve Burusa İdadi Mülkiyelerinden "aliyyul-ala" ve Mekteb-i Fünun-u Mülkiyeden "karib'ul-ala" derecelerde 17 Teşrin-i sani 1321 ve 2 Temmuz 1321 ve 10 Temmuz 1324 tarihli şehadetnameleri almıştır. Arapça ve Kürtçe tekellüm ve Fransızca tercüme ve kitabet ettiği tercüme-i halinde münderiçtir.

3 Teşrin-i evvel "324 tarihinde 500 kuruş maaşla Diyarbekir vilayeti maiyet memurluğuna bit-tayin 21 Nisan 325 tarihinde 6 Temmuz 325 tarihine kadar 225 kuruş zamlı maaşla Palu Kazası Kaymakamlığına ve 26 Eylül 1326 tarihinden 1

Mayıs 327 tarihine kadar 533 kuruş noksan maaşla vilayet-i mezkure merkez mekteb-i idadisi riyaziyat muallimliğine vekalet ifa etmiş ve 21 Teşrin-i evvel 326 tarihinde altı yüz kuruş nafaka maaşla Derik Kazası Kaymakam vekaleti uhdesine tevzi kılınarak maiyyet memurluğu müddet-i nizamiyeyi ikmal etmesine mebni 1 Teşrin-i evvel 327 tarihli vekaletnamede maaşı bin kuruşa iblağ ve 18 Teşrin-i evvel 1327 tarihine kadar mezkur vekalette istihdam olunduktan sonra 16 Mart 327 tarihinde 2.000 guruş maaşla Resulayn Kazası Kaymakamlığına tayin kılınarak 24 Mart 1329 tarihinde ifay-ı vazifeye mübaşeret etmiş … idaredeki kifayetsizliğine binaen tebdil-i lüzum Zor Sancağı Mutasarrıflığı'ndan bildirilmesine ve şu haliyle devam-ı memuriyeti gayr-i caiz görülmesine menbi 20 Mart 320 tarihinde azli hususuna irade-i seniye-i şeref taalluk eylemekle tarih-i mezkure kadar maaşına zam ve 21 Nisan 330 tarihinden memuriyetinde infikakı olan 27 Nisan 330 tarihine kadar nafaka hesabıyla ahz eylemiştir.

Hizmet-i muharrerde müddet-i istihdamıyla kemiyt maaşatı ve hüsn-ü hizmeti ve tevkifat-ı mukarrereden zimmet ve ilişiği olmadığı Diyarbekir vilayetiyle, Palu ve Derik ve Rasu'l-ayn Kazaları meclis idaresinin 27 Haziran 328 ve 25 Mayıs 327 ve 6 Temmuz 325 ve 18 Teşrin-i evvel 327 ve 1 Mayıs 330 tarihli muzabatıyla mekteb şahadetnameleri, 27 Kanun-i evvel 322 tarihli nüfus tezkere-i osmaniyesi aynen görülerek iade ve kaymakamlığa tayini ve azli irade-i seniye kasdiyle tanzim edilmiştir.

Caiz olan istihdam-ı adiye hakkında istidanamesi zahirine memuriyet ve Sicill-i Ahval Müdüriyeti'nden yazılan derkenar 19 Haziran 330 tarihinde maliyesince işareti tensib-i ali-i nefaratıyla himaye-i iktidar etmiştir. 19 Haziran 330.

2.27. **Mehmed Kadri Efendi**

Diyarbekir vilayeti mektubi kalemi müsevvidlerinden müteveffa Hafız Mehmed Necip Efendinin mahdumudur. Hacı 'İzzi zade demekle mütearifdir.

1299 sene-i hicriyesinde sene-i maliye 1298 Diyarbekir'de tevellüd ettiği nüfus tezkere-i Osmaniyesi suret-i musaddıkasında muharrerdir. mahall-i mezkur mekteb-i

ibtidaisinde mübadi-i ulumi ve orasıyla Burusa mekteb-i idadi mülkiyelerinde ve mekteb-i mülkiye-i şahanede müretteb dersleri tederrüs ve tahsil ederek ala derecelerden 15 Teşrin-i sani 314 ve 1 Temmuz 317 tarihli idadi ve karib-i ala mertebeden 13 Eylül 321 tarihli ali şehadetnameleri almıştır. Türkçe kitabet ve Kürtçe tekellüm ettiği ve Arabî ve Farisi ve Fransızca ve Ermeniceye aşina idüğü tercüme-i hal varakasında mesturdur.

1323 senesi Şabanın sulhunda 16 Teşrin-i evvel 321 Diyarbekir Vilayeti maiyet memurluğuna tayin kılınarak Şevvalin beşinde 20 Teşrin-i sani 321 ifayı vazifeye mübaşeretle 324 senesi Saferin sulhunda 11 Nisan 320 500 kuruş maaşla tevzif edilmiş ve Dahiliye Nezaretinden sebk eden işar ve memuriyet-i mülkiye komisyonununca verilen karar üzerine bil-istizan şeref sadır olan irade-i seniye-i hazret-i hilafetpenahi mucibince 325 senesi Zilhiccesinin yirmi altısında 17 Kanun-u sani 323 1125 guruş maaşla Siverek Kazası Kaymakamlığına tayin ve 326 senesi Muharremin onunda "31 Kanun-u sani 323" umur-u memur 5 sene beda eyleyip nezaret-i müşarünileyhanın işari komisyonun kararıyla ve bil-istizan şeref sadır buyrulan irade-i seniye-i hazret-i padişahi mucibince sene-i merkume Rebiulevvelin yirmi altısında 14 Nisan 324 yine o mikdar maaşla Viranşehir Kazası Kaymakamlığına nakil buyurularak Cemazie'l-evvelinin yedisinde 25 Mayıs 324 memuriyet-i sabıkasından infikak eylemiştir.

Maiyet memurluğuna tarih-i tayin ve mübaşeretle tevzif ve infikakı ve hüsn-ü hizmet ve beraat-ı zimmeti mutazammın Diyarbekir Vilayeti Meclis İdaresinin 22 Mart 324 ve Siverek Kazası Kaymakamlığından müddet ve hüsn-ü hizmetiyle miktar-ı maaşını ve beraat-ı zimmetini ……. kazayı mezbur idare meclisinin Diyarbekir vilayeti meclis idaresinden müzeyyel 11 Haziran 324 tarihli mazbatası ve mektep şehadetnameleriyle nüfus tezkere-i Osmaniyesi suret-i musaddıkası aslı tercüme-i asıl varakasıyla birlikte Sicill-i Ahval İdare-i Umumiyesince hıfz ve zikr olunan kaymakamlıklara keyfiyet nisbi idarat-ı seniye kuyuduyla tatbik edilmiştir. 29 Şevval 326- 10 Teşrin-i sani 324.

Mumaileyh vuku'u istihdamına binaen 1327 senesi Rebiü'l-evvelinin 16'sında "25 Mart 325" yerine diğeri tayin kılınmıştır.

Mumaileyh Dâhiliye Nezaretinin tezkeresi üzerine sene-i mezkure Şevvalinin yirmi üçünde "25 Teşrin-i evvel 325" 2.500 kuruş maaşla Cizre Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulmuştur. Mumaileyh mevkien ve ma'lumen görülen lüzumat ve Diyarbekir Vilayetinden vuku'bulan işar üzerine 1330 senesi Ramazanın yirmi birinde "21 Mart 328" maaş-ı halisi ve becayiş suretiyle Palu Kazası Kaymakamlığına nakil buyurulmuştur.

Mumaileyh Cizre Kazası Kaymakamlığında iken hakkında icra ettirilen tahkikatı havi olup vilayet-i müşarünileyhadan gönderilen evrakta takdir-i nüfus dahiliye nezaretinde şuray-ı devlete havale buyurulan 22 Şubat 327 tarihli tezkeresiyle melfufatı bidayeti umumiliğinden yazılan 3 Mayıs 328 tarihli talimname ile birleştirilerek Mülkiye ve Maarif dairesinde kıraat olunarak daire-i müşarul-ileyhadan tanzim kılınan 26 Recep 331 tarihli ve 526 numaralı mazbatada mumaileyhe arz ve isnad olunan mevad-ı vazife-i memuresine devamsız olmak ve mesali amiyey-i ... rü'yet etmemek ve memuriyeti 'işret ve ....bulunan ve ba'zı katları.....ve intihabatı te'hiratdaki hususatdan ibaret olduğu halde karin-i sübut olamayarak ..... mücerrerde kaldığı dermeyan kılınmış ve fazıla ile evrak-ı tahkikiye münderecatı da buna müyesser bulunmuş amellerinden taht-ı muhakemeye alınmasına mahal..... müşarülileyhaya tebliği tezkere kılındığı gösterilmiş ve mazbatay-ı mezkure dosyasına hıfz edilmiştir. 30 Eylül 329.

2.28. Mehmed Necip Bey

Bekir Bey nam kimsenin oğludur.

1263 senesi Cemaziye'l-evvelinde Diyarbekirde dünyaya gelmiştir.

Mekatib-i adiyede bir miktar Arabi ve Farisi okumuştur. Türkçe okur-yazar ve Kürtçe bilir.

1285 senesi Rebiü'l-evvelinde 22 Yaşında Olduğu Halde 1050 Kuruş Maaş İle Diyarbekir Vilayeti Mülhikatından Vergülü Nahiyesi Müdüriyetine Memur ve altı mah mürurunda bil-istifa münkasıl olub, 86 senesi Cemaziyelevvelinde 1100 kuruş maaşile vilayet-i mezkure ikinci sınıf sınıf tenkisat memuriyetine tayin kılınarak 33 mah sonra memuriyeti mezburenin lağvıyla biltabi'i inkısal eylemiş ve bir çok ay açıkta kaldıktan sonra yine 500 kuruş maaşla vilayet-i mezkure tevayi'inden Hani nahiyesi müdüriyetine ittisal ile 10 mah güzeratında 600 kuruş maaş ile Mezkur Vergülü Nahiyesi Müdüriyetine avdet ve 9 ay sınra bilistifa inkisal ederek 8 mah mürurunda 660 kuruş maaş ile behremki nahiyesi müdüriyetine ve 7 mah sonra nafaka hesabı üzerine 650 kuruş maaşile Cizre Kazası Kaymakam vekaletine memuriyetle 7 mah kadar bulunduktan sonra kaymakamı asillik vüruduyla açıkta kalıp, 9 mah mürurunda 720 kuruş maaşla Mamuratü'l-Aziz vilayeti dâhilinde kain Eğil nahiyesi müdüriyetine ittisal ve 93 senesi şa'banında istifa ederek, 94 senesi camaziyelahirinde 1300 kuruş maaşla erzurum vilayet merbutatından Diyadin Kazası Kaymakamlığına tayin olmuş ise de 5 mah sonra Rusyalının ol havaliyi istila eylemesinden dolayı inkısal ile, 99 senesi şehr-i Ramazanında 1250 kuruş maaşla mezkur Diyarbekir vilayeti dahilinde vaki' olan Silvan kazası kaymakamlığına nakl ve 1300 senesi Muharreminin 3'ünde yine 1250 kuruş maaş ve becayiş sureti ile Palu Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Bir minvali muharrer bulunduğu hizmetden nakl ve tahvil ve ilga ve istila ve istif'a suretiyle ve hasbelkader infikak ederek ve vazife-i memuriyetinden dolayı tahtı muhakemeye alınmamış ve müttehim olmamıştır.

Ergani Sancağı Mutasrrıfı Azametlu Ahmet Hamdi Paşa tarafından yazılan mülahaza da iş bu tercüme varakası mealine nazaran mumailyhin hizmet sabıkası evrakı elde değil ise de vilayetçe musaddık bulunduğu anlaşılmış ve kendisinin ifayı hüsn-ü vazife etmekte olduğu meşhur bulunmuştur denilmiştir. 17 Mayıs 303 ve 15 Mart-ı evvel 301

Mumailey Mehmet Necip Bey, 1304 senesi Cemaziye'l-ahirinin 14'üne musarıf, 1302 senesi Şa'banının 26'sında yine 1250 kuruş maaş ve becayiş suretiyle Diyarbekir vilayeti mülhikatından Lice Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumailey mevki'i ve maslahatın gösterdiği lüzüm üzerine tebdil ve becayiş memuriyeti Diyarbekir vilayetinden iş'ar olunan … vilayeti sairede becayiş edecek mahali münasib olmadığına binaen 1306 senesi şehr-i Ş a'ban-ı şerifinin 13'ünde azl edilmiştir.

Mumailey, Palu'da gösterildiği vecihle Lice kaymakamlığına ba irade-i seniye nasb ve azl edilmiş ise de bu esnada vilayetçe1304 senesi Cemaziyel ahirinin 25'inde "8 Mart 303" 1250 kuruş maaşla Çermik Kazası Kaymakamlığına nakl ve sene-i merkumne Zilhiccenin 29'una kadar "5 Eylül 303" bilistihdam, 1305 senesi şehr-i Recebü'l-şerifinin 7'sinde "8 Mart 304" maaşı halisiyle Lice kazası kaymakamlığına irca' ve burada dahi sene-i merkume şehri Ramazan-ı şerifinin 11'inde "1 Mayıs 304" kadar bulunduktan sonra şehri mezburun 24'ünde "14 Mayıs 304" 1500 kuruş maaşla Cizre Kazası Kaymakamlığına nakl ile 306 senesi Cemaziye'l-evvelinin 7'sinden " 28 Kanun-u evvel 304" sene-i merkume şehr-i Şa'banü'l-muazzamanın 25'ine kadar "14 Nisan 305" 1250 kuruş tam ve ve şehri mezkurun 26'sından " 15 Nisan 304" sene-i mezbure Zilkadesinin 5'ine kadar "21 Haziran 305" 625 kuruş nafaka maaşla Lice kaymakamlığında istihdam edildiği ve mezkur kazalarda bulunduğu muddetçe emval-ı emiriye ile hukuku şahsiyeden birül lüzümu olduğu ve Palu ve Lice ve Çermik Kaymakamlıklarında hüsn-ü hizmeti görüldüğü Diyarbekir vilayeti meclis idaresinin 1 Kanun-i evvel 301, 2 Mart 302, 5 Teşrin-i evvel 303, 7 Nisan 306 ve yine 7 Nisan 306 ve gündelik 7 Nisan 306 tarihleri mazbatalarıyla vilayeti mezburenin 17 Şubat 308 tarihli telgrafnamesinde ve Palu kaymakamı iken Maden tarafının mezmun olan büyük köprünün i'marı ve inşasında ameliye-i a'zamı ve gerçi ihrakı ve kuvvesi peykarı ve şükran ve …. karyelerinde köprüler ve yollar icadı ve… İsa Ağa ……ahalisi beyninde mütehaddid ihtilafın hüsn-ü suretiyle imhası ile emvali emiriyenin istifası ve kuvveti cündiye ile tutulamayan bir takım intihası....

istisallerinde mesaisi meşhur olduğu Diyarbekir vilayeti meclis idaresinin menzil kazay-ı mezbur meclis idaresinin 26 Nisan 303 tarihli mazbatasında ve ikinci sınıf kaymakamlığına intihab edildiği intihab-ı memurin komisyonunun 3 Haziran 1303 tarihli ve altmış numaralı intihabnamesinde gösterilmiş evrakı mezkure sicill-i ahval daire-i umumiyesince görülüp iade kılınmıştır.

Mumailey 1310 senesi Zilka'desinin 16'sında "20 Mayıs 1304 1250 kuruş maaşla Erzurum Vilayetinde Diyadin Kazası kaymakamlığına ta'yin buyurulmuş olduğu halde kayle'l-azime ve Zilhiccenin 28'inde "3 Haziran 1309" istifayı inkısal eylemiştir.

Mumailey 1311 senesi Rebiü'l-evvelinin 21'inde (19 Temmuz 309) 1750 kuruş maaşla Suriye Vilayetinde Hasibya Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulmuştur.

Mumailey mahali havasıyla imtizaç edemediğinden tahvili memuriyetini istid'a ettiği vilayetden iş'ar olunmasına mebni 1312 senesi şehri Şevval-ı şerifinin 21'inde (4 Mart 1311) 2500 kuruş maaş ve becayiş sureti ile Bitlis Vilayetinde Eruh Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin Siird mutasarrıflığıyla arasında nu'ema vücudu cemile-i intilahatdan?.. bulunduğundan naşi Dahiliye nezareti celilesinden tezkeresi üzerine bil istindat şerefsadır olan irade-i seniye hazreti hilafetpenehi mucibince 1314 senesi Şa'banının 21'inde "13 Kanun-u sani 314" maaşı halisiyle ve meclis suretiyle ve Ordu Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumaileyhin maaşı sene-i merkume Şevvalinin 9'unda 1 Mart 314" 'öşreten celile 2250 kuruşa tenzil etmiştir. Bulanık kazasının nezaket ve ehemmiyeti ve aşairin lütfu hesabıyla idare …….. olduğuna ve mumaileyhin iktidarı .... hüsnü idareye ..... buyrulmasına mebni Bulanık kaymakamıyla becayiş icra kılınduğının intihabının icrasını ve rütbe-i salis ile teklifi Bitlis vilayetine bildirilmesine ve mezkur kazaların …olmasına binaen …iş'arı icrası becayiş sureti mezkur ile tatbiki hukuku dahiliye nezareti celilesinden vuku'bulan iş'ar ve memuriyeti mülkiye komisyonundan verilen karar ve bil istindat şerefsadır olan irade-i seniyei hazreti

hilafetpeneahi mucibince 1317 senesi Şevvalinin 16'sında "4 Şubat 315" maaşı halisi ve becayiş sureti ile mezkur Bulanık Kazası Kaymakamlığına tayin ve rütbe-i salis ile taltif buyurulmuştur.

Mumaileyhin … olması ve iktidarı …eylemesiyle münasib olması cihetiyle Şirvan kaymakamı … Efendi ile becayiş Bitlis vilayetinin işarına atfen dahiliye nezareti celilesinin mukaddemen memurin mülkiye komisyonuna havale buyurulan tezkeresinde beyan olunması üzerine mumaileyhin tercüme-i hali ve tarih kaydına nazaran …… edilemeyeceği gibi iktidarı bulanmak mukladdemen canib vilayettden gösterilesi lüzumu ve nezaret-i müşarünileyhadan vakii olan iş'ara binaen komisyonca tahvil-i memuriyete …mukadik?…edilmesi ve rütbe-i salis ile ve taltif buyurulmuş iken pek az maddesi içinde iktidarsızlık isnasıyla tahvil-i memuriyetin … iş'arıyla kabulu tevfik görülemediğinden becayişi memuriyetlerine sarf-ı nazar olması 12 Mayıs 1316 tarihinde ba mazbata has ve beyan kılınıb bu kere nazareti muşarünileyhadan bil-takdim hüküm buyurulan 4 Teşrin-i evvel 1316 tarihli tezkerede komisyonun kararı vechiyle ….. vilayeti müşarülileyhaya tebliğ olunarak …. Alınan……. telgrafnamede becayiş kati icabat-ı sahihiye mübteni olub mahallerine istihdam kılınan mumaileyhanın bittekrar ifay-ı muktezası gösterilmiş olmasıyla icabı livayı … komisyonca mumaileyhanın becayişlerinde evvelce tasdik edilmesi memuriyetinde vilayeti mezkurunun müteallik i'zanın vukubulan iş'ardean münis olmasına ve ehemmiyeti mevkiye nazarı itibare alınmak şartıyla halen ve maslahaten becayişlerine lüzüm görünen kaymakamlarla esbabı mucibesini mazbatasının ve memuriyetlerinin kabulu dahiliye nezareti celilesinden mahallerine tebliğ edildiği yerlerinde hareket ve inkitası caiz olamayacağı mülga ittihab-ı memurin komisyonuna vezaifi daire olan nizamnamenin yirmibirinci maddesinin muharrer olduğu halde dahi iş'ar ve ahir hükmünce mumaileyhanın bila ...mevkii memuriyetlerine gidilmiş ve vilayet-i mezkure telgrafnamesi suretinde bu becayişe ne gibi icabat ..müstenid olduğu izah ve beyan edilmiş … göre mumaileyhanın yerlerine istifası hakkında komisyonca ittihat olunan karar-ı sabıkın usulen muhafazası lazıma-ı haiz ve maslahatdan görülür isede ….. şimdi yerlerine iadeleri

mazuliyetlerini muceb olduğu beyan olmasıyla ve mumaileyhin tedkik edilen tercüme-i halinde mani-i istihdam bir kayda tesadüf edilememesiyle ber muceb iş'ar itayı becayiş hakkında verilen karar ve bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1318 senesi Temmuzun 27'sinde 7 Teşrin-i evvel 316" maaşı halis ve becayiş suretiyle Bitlis Vilayetinde Şirvan Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Eruh kazasın cismi ve asairi kesireye mihr olmasına mebni mukaddemen kazayı mezkur kaymakamlığında has idaresi görülmüş olan Mumaileyhin kazayı mezkur kaymakamlığına becayişi Bitlis vilayetinden gelen tekgrafnamede bildirildiği iş'arı vaki' oraca inzibatın nakdiyesi maksadına müstenid olduğu beyanıyla iş'arı müktezası Dahiliye nezareti celilesinden ve memurin milkiye komisyonuna havale buyurulan tezkeresinde gösterildiği üzere cereyan eden müzakere tebliğinde Mumaileyhin Eruh Kazası Kaymakamlığına tahvil istenilmesi evvelce kazayı mezkur kaymakamlığında bulunarak has idaresi gönderilmesi esasına ve idarelercede.... takviyesi maksadına müstenid olduğu vilayetin melfuk telgrafnamesi suretinden anlaiıldığından ber muceb iş'ar tasdik-i memurin hakkında…. verilen karar üzerine ve bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1319 senesi Reebiülevvelinin 26'sında "20 Haziran 317" yine maaş-ı halisi ve becayiş suretiyle mezkur Eruh Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumailyhin 23 Teşrin-i evvel 309 tarihinden "5 Mayıs 311 tarihine kadar mukaddemen bulunduğu ... kazası kaymakamlığında asayişi mahallinin temin ve istikmaline dair teşvikiyle kasabaya su isalesine ve bataklığı imha ederek kaldırım yaptırılmasına muvafık ve mesalihi umumiyenin vakti zamanında nasıl ve rivayetine fevkalade ikram ve hizmet eylediği ve emvali emiriye ve hukuku şahsiye ile tekaüd sandığı aidatından ve tevkifat-ı saireden zimmet ve ilişiği olmadığı kazayı mezkur mazbatasında beyan ve Suriye vilayeti meclis idaresinin 21 Mart 313 tarihli mazbata-i müzilesinde hüsn-ü hizmet ve beraat-ı zimmet tasdik ile tahsilatdaki ikram ve

gayreti vilayeti müşarünilyhadan kendisine muharrer “11 Teşrin-i sani 309” tarihli tahriratda dermeyan kılınmıştır.

Mumailyhin 14 Haziran 311 tarihinden 1 Mart 312 tarihine kadar birinci defa bulunduğu Eruh Kazası Kaymakamlığınca ifay-ı hüsn-ü hizmetle emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiyeden ve tekaüd sandığı aidatıyla tevkifatı saireden zimmet ve ilişiği olmadığı ve eşkıya derdestine ve ahaliyi mahaliyeye tecavüz etmekte bulunan Dudiri aşiretinin me’vayı kadimlerine iadesine ve i’ane-i ahali ile merkez kazada hükümet konağı ve mekteb inşasına kışlanın tamiri için levazımatın tahliyesine müvadık olduğu kazay-ı mezkûr meclis idaresi ve heyeti mülkiye ve maliye ve zabıtasıyla nizamiye müfrezesi kumandanlığının mazbatalarına atfen Siird sancağı meclis idaresinin 13 Mart 312 ve 29 Eylül 313 tarihli mazbatalarında beyan ve tasdik kılınmıştır.

Mumaileyhin 29 Mart 313 tarihinden 25 Temmuz 315 tarihine kadar bulunduğu Varto kazası kaymakamlığında ifayı hüsn-ü hizmetle emval-ı emiriye ve tekaüd sandığı aidatından zimmet ve ilişiği olmadığı Muş sancağı meclis idaresinin 3 Mart 314 tarihli mazbatasında beyan ve civanlarının tevkifiyeti hakkında ki hayratı livay-ı mezkûr mutasarrıflığından kendisine muharrer 22 Temmuz 314 tarihli tahriratla takdir edilmiştir.

Mumaileyhin 26 Temmuz 315 tarihinden 23 Haziran 316 tarihine kadar bulunduğu Bulanık Kazası Kaymakamlığında ifay-ı hüsn-ü hizmetle selefinden fazla tahsilatı vukubulduğu ve emval-ı emiriye ve tekaüd sandığı aidatından ve tevkifatı saireden ve zimmet ve ilişiği olmadığı kazay-ı mezkur ile Muş sancağı ve Bitlis vilayeti meclis idarelerinin 23 Haziran da …. ve 4 Eylül 316 tarihli mazbatalarında beyan ve tasdik kılınmıştır.

Mumaileyhin 1 Temmuz 316 tarihinden 23 Temmuz 317 tarihine kadar bulunduğu Şirvan Kazası Kaymakamlığından dolayı emval-ı emiriye ve hukuk-u şahsiye ile tekaüd sandığı aidatından ve tevkifat-ı saireden zimmet ve ilişiği olmadığı ve hukuk-u hazinenin muhafazası ile emval-ı emiriyenin tahsili ve asaletinin temini

ve ağnam miktarının selameti ve mazbutiyet dairesinde icrasıyla varidatının tezyidi ve a'sarın icrayı isalesi ve ihaneti ahali ile kaza hükümet konağının tamir ve tevsiği gücerat?_muhtelif tarafının ahz-u gasb edilen davar ve civanının istirdadıyla ashabına teslimi gibi hizmet-i muvaffakiyeti kazay-ı mezkur meclis idaresinin mazbatasında beyan ve Siid sancağı meclis idaresinin 21 Ağustos 317 tarihli mazbatasında tasdik ve beraatle Mumaileyhin istikamet-i zatiye ve iktidarı hususiyesiyle idare-i mühim umuru vezaifçe faikül-ekrat idiğünün heyet-i livaca ma'lum bulunduğu dermeyan kılınmıştır.

Mumaileyhin Diyarbekir'li olması ve mukaddemen vergi müdüriyetinde bulunması cihetiyle Miranlıların güzergahının sakin olan o civar-ı asairine münasebet ….. dar bulunan Siird nakibü-l eşrafına … eylediğinden ve her türlü muamelenin onların muhalifi olan Miranılara gadavetde bulunduğu gibi Miranlı Mustafa Paşanin katline sebebiyet verdiği müste'id ve Miranlılar aleyhine muamele-i asayiş … ettirmesine melcuz bulunduğundan Mumaileyhin bereat-ı evvel tebdili dördüncü ordu-yu hümayun müşiriyet-i celilesinde iş'arına atfen Bitlis vilayetinden keşide olan iki kıt'a telgrafnamede iş'ar olunmuş ve su-i ahval ile Mumaileyhin orada devamı memuriyeti maslahaten caiz olamayacağı gibi zaten vilayetçede kendisine işten el çektirilmiş olmakla ileride diğer mahale tayin buyurulması üzere azliyle yerine diğerinin intihab edildiği dahiliye nezaretinin memurin-i mülkiye komisyonuna sual buyurulan tezkeresinde gösterilmiş olduğundan bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 321 senesi Cemaziye'l-evvelinin 16'sında 28 Temmuz 319 azl edilmiştir.

Mumaileyh ikinci defa bulunduğu Eruh Kazası Kaymakamlığında "26 Temmuz 317" tarihinden 4 Ağustos taihine kada 2250 kuruş hesabıyla tam ve 5 Ağustos 319 tarihinde işten mani' olunarak 24 Mart 318 tarihinde iade-i memuriyet ettirilmekle iki mah nafaka maaşı alıp 25 Mart 319 tarihinde tekrar işten el çektirilmiş ve 27 Temmuz 319 tarihinde inkısal etmiş olmakla şu halde mumailey mezkur Eruh Kazası Kaymakamlığında bulunduğu müddetçe tam ve nafaka

hesabiyle aldığı maşatın tekaüd sandığı aidatıyla tevkifat-ı sairesinden zimmet ve ilişiği olmadığı ve iade-i ahali ile orduy-u hümayun ve hükümet konağının ve hazine-i celileye akar olmak üzere bir bab-ı hanenin inşa ve tamiri ve ihtarın 14000 raişi fazlasıyla miktarı … mesbuk olduğu kezayı mezkur ile Siird sancağı meclis idarelerinin 1 Mart 317 ve 6 Ağustos 318 ve 15 Nisan 320 tarihli mazbatalarında beyan ve tasdik kılınmış ve … mezkure ile evrakı saire komisyonunca ba'del mütala'a iade edilmiştir.

Mumaileyh tarafından bila sebeb inkisali vuku'bulduğundan ve ma'zuliyetinden …cevaz-ı istihdamının taht-ı karara alınması istid'a olunmuş ve ol babda Dahiliye Nezareti Celilesinden bi'l-takdim Şuray-ı Devlete havale buyurulan 26 Rebiü'l-ahir 322 tarih ve 2077 numaralı tezkere üzerine mülkiye dairesinden tanzim ve takdim olunub ba buyurulduğu … tebliğ olunan ve dahiliye nezaretinin 26 Temmuz 320 tarih ve 365 numaralı tezkeresiyle irsal kılınan ve dosyası meyanında hıfz edilen 12 Haziran 324 tarih ve 139 numaralı mazbatası suret-i musaddıkasından mumaileyhin Diyarbekir'li olması mukaddemen vergü müdüriyetinde bulunması hasebiyle Miranlıların güzergahında sakin ve suvali asariyle münasebeti olduğundan ve Eruh'ta alakadar bulunan Siird nakibü'l-eşrafına da karabet beyda ettiğinden her türlü muamelatda onlara muhalif olan Miranlılara adavetde bulunarak Miranlı Mustafa Paşanın katline sebebiyet verdiği mustahir olub o senede Miranlılar aleyhinde bir muamelei tecavüzü karane icra etdirilmesi melhut bulunduğundan tescile beraat ol tebdi'i ve mezkur aşiret o günlerde yaylaya azimet edecekleri cihetle muğayir merzi-i ali ahvali tehdit etmemek için kaymakam-ı mumaileyhin eli işinden çektirilerek ve kil-i azam dördüncü orduyu hümayun müşiriyetinden iş'arına atfen Bitlis vilayeti makamının izbar olunması üzerine Eruh kaymakamlığından inkisali vukubulduğu tezkere-i mezkurede beyan edilmiş ve mezkur kaymakamlıktan azli hakında nezareti müşarünileyhaca iş'arı mahalliyeye atfen göstrilen esbab-ı istihbarat ve mülahazat dairesinde kalmış olmasıyla mani'i istihdam olamayacağı gibi istihdam edildiği memuriyetlerin kaffesinde de hüsn-ü hizmet ve gayreti sebk ettiği anlaşılmış olduğundan sınıfı dahilinde bir kaymakamlığa intihabının dahiliye nezaretine

havalesi ve memurin-i mülkiye komisyonunun riyasetine ana? göre malumat i'tası tezkere kılındığı gösterilmiştir.

…. Vilayetinde birinci sınıftan olan .. kazası kaymakamlığına sınıf-ı mezbureden tatbih-i mülazemetden riayet eden bu makama mebni ikinci sınıf mülazimlerinden Mumaileyhin intihab edildiği hakkında Dahiliye Nezareti Celilesinden vaki olan iş'ar ve memurin mülkiye komisyonundan verilen karar üzarine bil-istindad şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1320 senesi Zilkadesinin 16'sında " 9 Kanunusani 320" 2250 kuruş maaşla mezkur … Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulmuştur.

Vekaletle idare olunan ….. kazası mevki'en haiz olduğu ehemmiyet hesabiyle .. müddet müdyin? vekaletle idaresi dahi mahzurlu bulunduğundan bahisle kazay-ı mezkur kaymakamlığına yarayı tedavi miktarda bulunan ve iktidar ve …mücerret olan Mumaileyhin nakil … ve mevkiinden keşide olunan Dahiliye Nezareti Celilesinden memurin-i mülkiye komisyonuna havale buyurulan tazkeresinde gösterilmiş ve tebdil-i mevki'i memuriyeti vilayetçe gösterilen lüzümu mesnet olduğu siyak ve iş'ardan anlaşılmış ve terfik edilen tercüme-i halinde ilişiği görülmemiş olduğundan terfi'i sınıf etmek hususu usule ve nizama kat'i olmak üzere bermuceb iş'arı tasdik-i memuriyeti hakkında verilen karar üzerine bil istindad şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenehi mucibince 1324 senesi Şa'banının 25'inde "29 Eylül 322" maaşı halisiyle mezkur … Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

2.29. **Mehmed Necmettin Efendi**

Müteveffa Mahmud Hamdi Efendinin mahdumudur.

1285 Sene-i Hicriyesinde " sene-i maliye 1284" nüfusu Diyarbekir'de tevellüd ettiği nüfus tezkere-i osmaniyesi sureti musaddıkasında muharrerdir.

Diyarbekir Mekteb-i Rüştiye-i Mülkiyesiyle, askeriyesinde müretteb dersleri ba'delmukabil, 17 Mayıs 302 ve 24 Nisan 306 tarihlerinde iki kıt'a şehadetname almıştır.

Diyarbekir vilayeti merkez bidayet mahkemesi kalemine bir müddet mülazemetle devam ettikten sonra, 1306 senesi Zilkadesinin 21'inde "7 Temmuz 305" 225 kuruş maaşla, Cizre kazası bidayet mahkemesi ikinci kitabetine tayin ve 307 senesi Rebiülahirinin 15'inde " 27 Teşrin-i sani 305" 300 kuruş maaşla vilayet-i müşarünileyha istinaf mahkemesi hukuk dairesi zabıt kitabetine ve 313 senesi Recebin 6'sında "11 Kanun-u evvel 311" aidatla merkez bidayet mahkemesi muamelat muharrerliğine nakl edilmiş ise de, 314 senesi Cemaziye'l-evvelinin 18'inde "13 Teşrin-i sani 312" memuriyetinin, Adliye nezareti celilesince tasdik edilmemesinden naşi açığa çıkarılmış ve müddet-i mezkure zarfında 5773 kuruş aidat almıştır. Tarih-i mezkurda 300 kuruş maaşla Lice kazası tahsil memurluğuna tayin ve Recebin 23'ünde " 1 Mart 313" başkaca 160 kuruş zammı maaşla ilaveten şubey-i mezkure memuriyeti vekaletine ve 315 senesi muharremin 29'unda "18 Haziran 313" 800 kuruş maaşla asalet-i memuriyet-i mezkureye tayin ve Şevvalin 19'unda " 1 Mart 314" maaşı 100 kuruş zamla 900 kuruş edilmiştir. İlave-i memuriyet olarak 311 senesi Zilkadesinin 26'sında "19 Mayıs 310" 312 senesi Muharremin 9'unda kadar, "20 Haziran 310", başkaca 160 kuruş selsan maaşla Diyarbekir vilayeti mekteb-i idadi-i mülkiye lisan-ı osmani muallimliği ve 314 senesi Cemaziye'l-evvelinin 18'inde "13 Teşrin-i evvel 312" Recebin 26'sına kadar "15 Kanun-u evvel 312" aidatla Diyarbekir Ziraat Bankası şubesi umumi vekaletlerinde ve 316 senesi Rebiü'l-ahirinin 18'inde "24 Ağustos 314", 318 senesi Rebiü'l-evvelinin 15'ine kadar, "10 Eylül 316" başkaca 100 kuruş maaşla usul dersleri mualimliklerinde bulunarak selefü'l-zikr lisan-ı Osmani muallimliği vekaletinden asaleten tayininden defaeten muallimliklerden sınıfı aliyenin ilgasından ve usul defteri mualimliklerinden dahi vazifesinin mekteb müdüriyetine tevdiinden naşi münfasıl olmuş, Diyarbekir vilayeti nafia komisyonu a'zalığında iken vazife-i mamuriyetinin

hüsn-ü ifada vaki' olan ikdam ve gayreti cihetiyle, 1317 senesi Zilhiccesinin 15'inde Rütbe-i Salise tevcih buyurulmuştur.

Diyarbekir vilayetinden yazılan mülahazada tercüme-i hal ve terekesi münderecatı müvafık usul olduğu komisyon mahsusunca icra edilen tedkikatdan anlaşıldığı tasdik ve mezkûr Nafia idare-i umumiyesinden dahi mumaileyhin ifay-ı vazife etmekde bulunduğu tensik edilmiştir.

Hizmet sabıkasından müddeti istihdamı ve miktarı maaş ve aidat ve esbab-ı inkısali ve bereat-ı zimmetini ve hizmet-i hazırasında ifay-ı vazifeye tarihi mübaşeretle günlük maaş miktarına havi, Diyarbekir vilayeti heyet-i adliyesiyle vilayet-i müşarülileyha ve banka şubesi meclis idarelerinde 21 Kanun-u evvel 312" ve 14 Kanun-u sani 312" ve 15 Teşrin-i sani 316 ve 12 Kanun-u sani 312 ve 22 Eylül 319 tarihli mazbataları ve Diyarbekir mearif müdüriyetinin 8 Kanun-u sani 316 tarihli tasdiknamesi ve mekteb şehadetnemeleri ve nüfus tezkire-i osmaniyesi ve rütbe-i salise ruus-u hümayunu sureti musaddıkaları… adliyesi baş kitabetinden 23 Eylül 319 tarihli derkenarda asıl tercüme-i hal varakasıyla şu'bece mahfuzdur. 16 mart 324 ve 25 Haziran 322.

Mumaileyhin 315 senesi muharremin 12'sinde " 1 Mayıs 313" 322 senesi Zilhiccesinin 13'üne kadar "5 Mart 320" fahri olarak Diyarbekir vilayeti nafia komisyonu a'zalığında ve 318 senesi Zilhiccesinin 24'ünden " 1 Nisan 317" 322 senesi Recebinin 3'üne kadar "21 Ağustos 320" 200 kuruş maaşla vilayeti mezkure mekteb-i idadisi tarih muallimliğinde ve 321 senesi Şevvalinin 29'undan "5 Kanun-u sani 319" , 322 senesi Rebiü'l-ahirinin 25'ine kadar " 13 Kanun-u sani 320" suret-i fahriyede Diyarbekir hamid-i mektebi idare komisyonu a'zalığında bulunduğu ve 322 senesi rebiülahirinin 24'ünde, nikelden mamul Hicaz Demir Yolu Madalyasına nail olduğu, ve 323 senesi Muharremin 7'sinde 8 Mart 321" 2000 kuruş maaşla terfi'en Ziraat Bankası müfettişliğine tahvil-i memuriyet ederek hizmet-i sabıkasınca zimmet ve ilişiği olmadığı Diyarbekir vilayeti meclis idaresinin "9 Teşrin-i evvel 320" tarihli mazbatalarıyla berad-ı hümayun suret-i musaddıkalarına ve muhasebe-i

merkeziyenin “4 Haziran 321” tarihli derkenarına atfen Ziraat Bankası idare-i umumiyesinin “ 28 Mart 321” tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mükerrerdir.(Mumaileyhin 325 senesi Martın 12’sinden “1 Mayıs 313” 322 senesi Zilhiccesinin 13’ünde kadar “5 Nisan 320” fahri olarak Diyarbekir Vilayeti.…).

Mumaileyhin 324 senesi Muharremin 8’inde 19 Nisan 321” 1000 kuruş maaşla tekrar Diyarbekir vilayeti ziraat bankası şube memuriyetine nakl edilip memuriyeti maktuasınca zimmet ve işliği olmadığı muhasebe-i merkeziyenin 10 Nisan 322 tarihli derkenarına atfen mezkûr müdüriyetin 4 Nisan 323 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin maaşı 1325 senesi Ramazanının 7’sinde “ 1 Teşrin-i evvel 323 1200 kuruşa bil-iblağ maaşı hüsnüsüne naşi, 326 senesi Cemaziye’l-ahirinin 17’sinde uhdesine terfi’en Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi tevcih buyurulması, şubece görülüp iade edilen ruusu hümayundan anlaşıldığı ve 327 senesi Rebiü’l-evveli sulhunda “8 Nisan 325” 2500 kuruş maaşla Ziraat Bankası müfettişliğine nakl edildiği ve hizmet-i maktuasında beriü’l-lüzum eden 13 Kanun-u sani 324” ve 27 Temmuz 325” tarihli vukuat pusulalarında muharrerdir.

Mumaileyhin 1328 senesi Rebiü’l-ahirinn 20’sinde “7 Nisan 326 2000 kuruş maaşla vilayet ziraat banka şubesi müdüriyetine nakl ile maaşı Recebin 7’sinde “1 Temmuz 326” buraca muhasibce 2500 kuruşa iblağ edildiği ve memuriyet-i sabıkasından beriü’l-lüzüm olarak 27 Eylül 326 tarihli vukuat pusulasından anlaşılmıştır.

Mumaileyhin 2500 kuruş maaşla Üsküdar sancağı muhasebeciliğine nakline mebni 8 Teşrin-i evvel 326 tarihinde selasikden imfikak “9 Teşrin-i evvel 326 tarihinden Üsküdar sancağı vazifesine mübaşeret ve maaşıyla Beyoğlu sancağı muhasebeciliğine nakline binaen 15 Haziran 327 tarihinde Üsküdardan infikak ve 16 Haziran 327 tarihinde Beyoğlu'nda vazifesine mübaşeretle edub, mezkûr banka

müdüriyeti ve Üsküdar Muhasebeciliğinden bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı ve 7 ve 13 Mayıs 328 tarihli vukuat pusulalarıyla bildirilmiştir.

2.30. **Mehmed Rıfat Efendi**

Pamukçu esnafından mütevaffa Mehmet Efendinin oğludur.

1289 sene-i hicriyesinde "sene-i maliye 1289" Diyarbekirde tevellüd ettiği nüfus tezkere-i osmaniyesi suret-i musaddıkasında muharrerdir.

Diyarbekir mekteb-i ibtidai ve rüştiyesinde ve mekteb-i mülkiye-i şahanenin idadi ve âli kısımlarında müretteb dersleri tahsil ile karibül-u'la derecelerden, 2 Nisan 306 tarihli mekteb-i rüştiye ve 20 Temmuz 311 tarihli idadi ve 3 Haziran 315 tarihli âli şehadetnemeleri almıştır. Arabî ve Türkçe ve Fransızca tekellüm ve kitabet eylediği ve Farisi lisanına aşina olduğu tercüme-i halinde mesturdur.

1317 senesi Rebiü'l ahirinin 14'ünde "9 Ağustos 315" 500 kuruş maaşla Halep Vilayeti Celilesi Maiyet Memurluğuna bil-tayin 318 senesi Cemaziye'l-evvelinin 19'undan "1 Eylül 316" Şabanının 14'üne kadar "24 Teşrin-i sani 316" ilave memuriyet vechiyle vilayet-i müşarülileyha mektebi idadi-i mülkiyesinde Hikmet, ve .... muallimlikleri vekaletlerinde bulunarak … 690 kuruş maaş almış ve 320 senesi Cemaziye'l-evvelinin 9'unda "am-ı Temmuz 318" müddeti maiyet-i nizamiyesi iktizasına mebni infikak etmiş ve memuriyet-i mezkurede bulunduğu müddet zarfında fahriyen ve ilaveten memuriyet olarak Meclis İdare Vilayet Müstantikliği vazifesini dahi ifa eylemiştir. Hizmeti mezkurede müddet-i istihdam ve miktar-ı maşatıyla keyfiyet infikakını mütezemmin Halep vilayeti meclis idaresinin 3 Temmuz 318 tarihli mazbatasıyla makam-ı hizmetiyle maarif müdüriyetinden muharrer 10 Ağustos 315 ve 9 Ağustos 316 ve 2 Eylül 316 tarihli velayet-i viladetini tebyin nüfus tezkere-i osmaniyesinin suret-i musaddıkası tercüme-i haliyle beraber hıfz edilmiştir. 23 Eylül 316

Mumaileyhin Erzurum Vilayetinde Kemah Kazası Kaymakamlığına tayini Dâhiliye Nezaret-i Celilesinin Memurin Mülkiye Komisyonuna havale buyurulan

tezkeresinde gösterilmiş ve tedkik edilen tercüme-i halinde mâni'i istihdam bir kayda tesadüf eilmemiş olduğundan bermuceb iş'ar-ı tasdik memuriyeti hakkında verilen karar üzerine ve bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1320 sensi Recebinin 13'ünde "2 Teşrin-i evvel 318" 1125 kuruş maaşla mezkûr Kemah Kazası Kaymakamlığına tayin kılınmıştır.

Mumaileyhin diğer mahale tahvili Erzurum vilayetinde tevarüd eden melfuf tahriratda izbar olunduğuna ve mumailey mekteb-i mülkiye-i şahane mezunlarından olduğu kayden anlaşıldığına binaen Çarsancak Kazası Kaymakamlığına nakli Dahiliye Nezaret-i Celilesinin, Memurin-i Mülkiye Komisyonuna havale buyurulan tezkeresinde gösterilmiş ve tedkik edilen tercüme-i halinde mani'i istihdamına ilişkin görülmediğinden ber-muceb tasdik memuriyeti hakkında verilen karar üzerine ve bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1322 senesi Rebiü'l-ahirinin 12'sinde "13 Haziran 320" maaş-ı halisiyle mezkur Çarsancak Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin iktidar-ı ehemmiyeti mevku'iye ile münasib bulunduğundan Ovacık kaymakamıyla becayişi, Mamuratü'l-Aziz vilayetinin iş'arına atfen miktaratıyla nezareti celilesinin Memurin-i Mülkiye Komisyonuna havale buyurulan tazkeresinde beyan olunması üzerine mezkur Çarsancak Kaymakamlığında devam-ı memuriyeti maslahaten caiz olmadığı halde kazay-ı mezkurun ehemmiyet-i mevku'asiyle mütenasib iktidara haiz diğer bir kaza kaymakamlığıyla icray-ı becayişi 25 Haziran 320 tarihinde ba-mazbata arz ve beyan kılınarak nezaret-i müşarül-ileyhadan bil-takdim komisyondan buyurulan tezkerede, Mumaileyhin a'şayir-i olduğu hali sükununda olan Kızılkilise Kazasına tahvil-i memuriyeti göstermekle tasdik-i memuriyeti hakkında verilen karar üzerine, bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince, 1323 senesi Rebiü'l-evvelinin 10'unda "26 Nisan 322" maaşı halisi ve becayiş suretiyle mezkur Kızılkilise Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Kızılkilise Kaymakamlığından, Bıhesni Kaymakamlığına nakli olub şimdiye kadar istihdam edilmekte olan mumaileyhin tasdiki memuriyeti hakkında kazay-ı mezbur idare meclisinden tanzim olunan mazbatanın tezyili icray-ı icabı Mamuratü'l-Aziz vilayeti makamından alınan tahriratda izbar olunmasına ve tercüme-i halinde ilişiği görülmesine binaen beruce iş'ar icray-ı memuriyete münasib görüldüğüne dair Dahiliye Nezaret-i Celilesinin tazkeresi üzerine ve bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye-i mucibince, 1326 senesi Şevvalinin 22'sinde "4 Teşrin-i evvel 324" maaşı halisiyle mezkur Bıhesni Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur

Mumaileyh kazay-ı mezkur kaymakamlığına nakl edilmiş ise de vilayet-i müşarülileyhadan ahiren varid olan telgrafname üzerine 1327 senesi Rebiü'l-evvelinin 13'ünde "22 Mart 325" Kızılkilise Kazası Kaymakamlığına ika' edilmiştir.

Mumaileyhin adem-i iktidarı cihetiyle Devam-ı memuriyeti olduğundan sene-i mezkure Şevvalinin 26'sında "27 Teşrin-i evvel 325" azl edilmiştir.

Mumaileyh 1328 senesi Şa'banının 20'sinde "27 Ağustos 326" 2000 kuruş maaşla Pötürge Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulmuştur.

Mumaileyh Mamuratü'l-Aziz vilayetinden iş'arı üzerine 1329 senesi Rebiü'l-evvelinin 24'ünde "13 Mart 327" maaşı halisiyle ve becayiş sureti ile Hısn-ı mansur Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyh iktidarsızlığına ve nüfus hükümeti mahalli harekâtına binaen 1330 senesi Cemaziye'l-ahirinin 20'sinde "16 Mayıs 329" azliyle yerine diğeri tayin kılınmıştır.

Mumaileyhin 22 Teşrin-i evvel 318 tarihinden, 16 Haziran 320 tarihine kadar, 1053 kuruş tam ve tarihi mezkur 17 Temmuz 320 tarihine kadar nafaka maaşla …. ve 29 Temuz 320 tarihinden, 26 Nisan 321 tarihine kadar 1080 kuruş maaşla Çarsancak ve 1 Mayıs 321 tarihinde 26 Mart 324 tarihine kadar 1125 kuruş maaşla Kızılkilise Kaymakamlığına ve 17 Nisan 324 tarihinden, 5 Teşrin-i sani 324 tarihine kadar 1125

kuruş maaşla Bıhesni Kaymakamlığı vekaletinde ve 5 Kanun-u evvel 324 tarihinden, 8 Teşrin-i sani 325 tarihine kadar ikinci def'a olarak Kızılkilise ve 28 Ağustos 326 tarihinden, 21 Mart 327 tarihine kadar, ikinci defa olarak Pötürge ve 7 Nisan 327 tarihinden, 5 Mayıs 329 tarihine kadar Hısn-ı mansur Kazaları Kaymakamlıklarında bulunarak maaşat-ı tevkifatından ve zimmet ve ilişiği olmadığı mezkur kazalar muhasebe idaresinden ba'del mutala'a iade edilen 17 Temmuz 320 ve 2 Nisan 324 ve 20 Mart 324 ve 9 Teşrin-i sani 324 ve 16 Teşrin-i sani 325 ve 21 Mart 327 ve 12 Mayıs 329 tarihli mazbatalarıyla Mamuratü'l-aziz ve Erzurum vilayetlerinin, 14 Ağustos 329 ve 14 Teşrin-i evvel 329 tarihli tahriratı cevabiyelerinden anlaşılmış ve ancak tarihi azli olan, 28 Teşrin-i evvel 325 tarihinen infikakı bulunan 8 Teşrin-i evvel 325 tarihine kadar Kızılkiliseden ve Hısn-ı mansura tarihi nakli olan 13 Mart 327 tarihinden, 21 Mart 327 tarihine kadar 100 kuruş nafaka maaş aldığı esnada ….. eylemekte ise de selefüz-zikr mazbatalarda bu babda serahat olmadığından keyfiyeti vilayet-i müşarül-ileyhadan isti'lam olunarak cevab vurudunun oraca tezyil kılınacaktır.

Mumaileyhin tedkik edilen tercüme-i halinde kanunen mani'i istihdama ilişiği görülmemesine mebni cevaz istihdamına dair, intihab-ı memurin komisyonundan verilen karar, 21 Temmuz 329 tarihinde mucibince .... iktidar etmiş olduğu memurin müdüriyetinin 22 Temmuz 329 tarihli tezkeresiyle bildirilmiştir. 20 Teşrin-i sani 329.

2.31. **Mehmed Said Paşa**

Diyarbekir eşrafından olup vüzera-i azam kethüdalıklarında ve divan kitabetlerinde istihdam olunmuş olan divan efendisi zade Süleyman Nazif Efendi mahdumu. 1248 senesinde Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Sibyan mektebinde mukaddemat-ı ulum-u diniyeyi gördükten sonra Celaliye kadar Diyarbekir ulemasından ve ulum-u riyaziye ve tıbbıyeyi bazı erbabdan tahsil etmiştir. Arabî ve Farisi tahrir ve tekellüm ve Türkçe kitabet eder ve Fransızcayı istihrac edebilir. Asar-ı edebiye ve durub-ı emsale müteallik arabiden ve fenn-i hıfz-ı sıhhate dair Fransızcadan mütercim Nühbetü'l Emsal ve Merat-ı Sıhhat nesm matbu'

eserleri vardır. Ve riyaziyaya dair bir kitabın hesab ve usul-u cebr ve lügat temmeyi havi birinci cildini ikmal etmiştir.

1265 senesi Rebiü'l-ahirinde 17 yaşında olduğu halde mülazemetle Kürdistan eyaleti tahrirat odasına dâhil ve sene-i merkume evahirinde 150 kuruş maaşa nail olup 67 Muharreminde maaşı 200 guruşa ve 69 Cemazi'el-evvelîsinde 600 guruşa ve 75 Rebi'ul-evvelinde 900 guruşa iblağ olunmuştur ve 77 senesi Şevvalinde 1500 guruş maaş ile eyalet-i mezkure tahrirat baş kitabetine tayin olunarak gerek odayı mezkurede devamı ve gerek kitabet-i mezkurede bulunduğu müddetlerde 13 sene meclis-i kebir umur-u tahririyesini ve 10 sene kadar dahi eyaletin arabi kitabetini ilave-i memuriyet olarak ifa etmiştir. 84 senesi Cemazie'l-evvelîsinde maaşı 2500 guruşa ve sene-i mezkure evahirinde 1000 guruş (humsa?) 3500 guruşa iblağ ile Diyarbekir vilayeti mektubi muavin ve 85 senesi Şabanında 4160 guruş maaş ile vilayet-i mezkureye mektubçu olup 87 senesi Rebi'ul-ahirinde maaşı 5000 guruşa iblağ edilmiş ve 89 senesi Cemazi'el-ahiresinde 11280 guruş maaşla Mamuretülaziz ve 91 senesi Recebinde mezkur'ul-maaş ile Maraş Mutasarrıflıklarına tayin edilip 93 senesi ibtidasinde Maraş Mutasarrıflığından istifa ile sene-i merkume Recebinde 6500 guruş maaş ile Mardin ve 94 senesi Rebiu'l-evvelinde yine ol miktar maaş ile Muş Mutasarrıflıklarına memur olup 95 senesi Rebi'ül-evvelinde Muş mutasarrıflığından dahi istifa ile Diyarbekir'e giderek bir müddet sonra ıslahat memuru muavini sıfatıyla bir mah kadar Dersim'de bulunmuş olduğu halde daha evvel Dersaadetçe mezkûr muavinliğe diğerinde memur edilmiş olması cihetiyle yine Diyarbekir'e avdet edip sene-i merkume Zilhiccesinde 6500 guruş maaş ile Bedirhan Paşazadelerin hadisesinden dolayı ıslahat memuriyeti refakatine tayin edilmiş ve memuriyet-i mezkurenin hitamında yani 96 senesi Rebiu'l-evvelinde 6500 guruş maaşla ile el'an uhdesinde bulunan Siirt Mutasarrıflığına tayin kılınmıştır.

73 senesinde Hocalık ve 82 senesinde Salise ve 85 senesinde Saniye ve 87 senesinde Mümeyyiz ve 89 senesinde Mir-i miranlık rütbelerini ihraz etmiş ve müddet-i memuriyeti olan 30 sene 4 mahın 11 mah bila maaş mazul kalmıştır. Bulunduğu memuriyetlerden istifa ve tahvil ve ikmal-i hizmet memuriyetleriyle

infikak edip lekedar-ı töhmet olmamış ve töhmet-i muhakemeye dahi alınmamıştır ve memur olduğu mutasarrıflıklardan beraat-ı zimmetle infisal etmiş olduğunu müşir yedinde bulunan tahrirat ve mazbatanın zeyli Siirt meclis idaresinden mazbata ile musaddık suretlerini merbuta-ı takdim eylemiştir.

Diyarbekir vilayeti valisi devletlü İzzet Paşa hazretleri tarafından tahrir edilen mülahazada mumaileyhin işbu tercüme-i hal varakasında beyan eylediği cihetlerin şu vilayet haricinde bulunanlarını melfuf mazbata ispata kâfi olduğu gibi Bedirhan Paşazadelerin mesele-i zailesi ıslahat muavinliği taraf-ı aciziden vuku' bulan inha üzerine icra buyrulup bunda ve şimdi bulunduğu Siird mutasarrıflığındaki hüsn-ü hıdmet ve gayreti bizzat meşhudum olmuş ve diğer cihetlerinin tamamen muvafık sıdk ve hakikat olduğu tahkik ederek fazl ve kemal ve iffet ve istikameti ve şimdiye kadar bulunduğu memuriyetlerde pek çok hüsn-ü hıdmeti mütevatiren nabit bulunmuş idüğü tasdik kılınır denilmiştir.

Mumaileyh Sayid Paşa doksan altı senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin yirmi beşine musadıf doksan beş senesi Eylülünün birinde beş bin sekiz yüz elli kuruş maaş ile Mardin mutasarrıflığına tayin olunarak doksan dokun senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin yirmi altısında vaki doksan sekiz senesi Temmuzunun yirmi dokuzunda tekaüdü icra olunmuştur.

Paşa-yı müşarünileyh uhdesine bin üç yüz dört senesi şehr-i Receb-i şerifinin altısında Rumeli Beylerbeyi payesi tevcih buyrulmuştur. Müşarünileyh 1307 senesi Saferinin on yedisinde 7500 guruş maaşla Muş sancağı mutasarrıflığına tayin buyurulmuştur. Müşarün ileyhe sene-i merkume Rebi'ul-ahirinin on yedisinde ikinci rütbeden mecidi nişan-ı zişani ihsan buyurulmuştur.

Müşarünileyh Muş'un havasıyla imtizaç edemediği canib-i vilayetten işar olunmaktan naşi 1308 senesi Zilhiccesinin on beşinde 5850 guruş maaşla Mardin Sancağı Mutasarrıflığına nakil buyurulmuştur.

Müşarünileyh 1309 senesi Rebi'ül-ahirinin yirmi yedisinde vefat etmiştir.

2.32. Mehmed Şükrü Efendi

Diyarbekirli Hindizade Sadullah Ağa'nın oğludur

1277 senesi Şaban'ında Diyarbekir'de tevellüt etmiştir

Sıbyan Mektebinde mukaddemen ulum-u diniye ve medresede rabi okumuştur. Arabî ve Türkçe okuryazar ve Farisi ve Kürtçe tekellüm eder

96 senesi Cemaziye'l-evvelî'nin 8'inde, 19 yaşında iken 30 kuruş maaş ile Zor Sancağa Muhasebe Kalemine duhul ederek, sene-i merkume şehr-i Ramazan'ının 26 sında, 170 kuruş ve 97 senesi Rebiü'l-ahiri'nin 3'ünde, 50 kuruş ve 99 senesi Muhareminin 20'sinde, 150 kuruş ve 301 senesi Recebinin 16'sında iki zemam ile maaşı mezbur 600 kuruşa iblağ kılınmış ve 302 senesi şehr-i Ramazanın 2'sinde 700 kuruş maaşla kalemi mezbur baş kitabetine terfi' olunmuştur

Livay-ı mezkûr muhasebeciliğinden yazılan mülahazaya atıf ile maliye nezaret-i celilesinden Mumailehin iktidar-ı memuriyet ile münasip ettiği beyan kılınmıştır.

Mumailehin maaşı olan 700 kuruş üzerine, 304 senesi Zilhiccesinin 25'ine müsadif, 303 senesi Eylül'ün etıbbasından 150 kuruş zam ile 850 kuruşa iblağ edildiği gibi 305 senesi Rebiü'l-eveline 11'ine müsadif mezkûr 303 senesi Teşrin'i-sanisinin 15'inde, 99 senesi Şubat yevmiyesinden 300 senesi Mart yevmiyesine, 930.129 kuruş'un noksan nakli maddesi maliye nefis-i İzzetlü Hurşit Efendi tarafından töhmete 'ad edilerek 'azl edilmiş ise de bundan bir güne zaiyat-ı emiriye olmadığı gibi sandık eminleri ile mal memurlarının hatım bulan muhasebelerince dâhil Mumailehin vazife-i mesuliyetini müstelzim if'ale tesadüf edilemediği heyeti ceridey-i teftişiyenin mazbatasından anlaşıldığı ve mumaileyhin 307 senesi Saferinin 10'una müsadif 305 senesi Eylül'ünün 24'de, 1500 kuruş maaşla Ergani Madeni Muhasebeciliğine tayin olunup 308 senesi Muharreminin 12'sine müsadif 306 senesi Ağustosunun 22 'sinde, maden-i mezkûr müdürü ile imtizaç edememesinden dolayı azl edildiği ve bunda bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı merbut mazbata sureti musaddıkalarıyla Diyarbekir Vilayet-i İdare Meclisinin mazbatası ve orman idaresi ile muhabereyi mezkure meallerinden müsteban olunmuştur 10 Şaban 1310 ve 15 Şubat 1308

Mumailey 1311 senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin 12'sinde "8 Mart 310" 3000 kuruş maaşla Hadise Muhasebeceliğine kabilü'l-azime şehr-i Zilhiccenin 2'sinde '25 Mayıs 310' 2000 kuruş maaşla Kütahya Sancağı Muhasebeceliğine ta'yin kılınmıştır.

Mumaileyhin 1277 senesinde tevellüt eylediği tercüme-i hali hülasasında muharer ise de asıl tarih-i vilayeti 74 senesi sene-i hicriye (sene-i maliye 1274) olduğu maliye sicill-i ahval şubesince aynen görülüp iade kılınan nüfus tezkere-i osmaniyesinden anlaşıldığı şube-i mezkurenin 17 Teşrin-i evvel 312 tarihli vukuatı ceridesinde gösterilmekle takbi'en tenzil kılındı.

Mumailey hakkında Hüdavendigar Vilayetinden vaki olan şikayat üzerine tahkikat icrası hazineyi celile hukuk müşavirliği ve meclisi maliye kararı ile vilayeti müşarülileyh derdest-i tebli ise de tecelli-i tahkikata kadar devam-ı memuriyeti haiz olamayacağı cümle-i iş'ar vilayetten olması ile tahkikat vaki'-i aliyesindeki şikâyetten beratine imtaç eder ise, diğer mahale tayin olunmak üzere 1314 senesi Rebiü'l-ahirinin 17'sinde '12 Eylül 3012' azl edilmiştir

Mumailey hakkında isnad olunup müktezası icab eden 5 maddeden birincisinin kabul olunması ila 20.000 kuruşluk makbuz kat' ederek 2 şehir kazasına irsal ile bunun ciste ciste ifasını emir eylemesi maddesi olup bundan dolayı hazineyi celile hukuk müşavirliğince mumaileyh'den şifahen alınan izahata nazaran livalardan kazalara o yolda mazbatası verilmesi mu'taden olması anlaşılmasına ve bunu tetkikten maksat zayi'atı hazineye vaki olup olmadığını anlamaktan ibaret olup böyle bir hal vukuuna delalet eder emare görülememesine ve bil gayriz bu yolda makbuz i'tası kaide-i hesabiyeye muhalif olunması ila emre muhalif hareket demek olup neticesi kat-ı maaşı ve azl gibi mehazat-ı müstelzem ve kendisine zaten ma'zul bulunmasına binaen tahkikat icrasına lüzüm kalmamış ve 2. dört haftalık tahsilat varidatı yevmiye defterlerinde mukayet olduğu halde bundan 38.000 kuruşunu tasdik ederek miktar-ı tahsilatı merkez vilayetine tenkisad göstermesi maddesi olup buda … acilinden istirdad ve Eskişehir mal sandığına iradatında olunduğu halde Eskişehir mal müdürü Abdullah Efendi tarafından hu-i sücud? … ve müsadif-i saireyeye sarf

olunduğunu tespit eden 8000 kuruş maaşla bu babda cereyan eden muhabere üzerine defterdarlıktan keşide edilen 21 Kanun-u evvel 311 tarihli telgraf nameye imtisalen haftalık tahsilat telgraflarından tastik ve tenzil ile ayrıca naklen ve mezkur … ğasiblerinden istirdad olunan akçeye mahsusen vilayet-i irsali olunan mübaliğ olduğu ve buna dair olan muhaberat-ı evrakça dahi rabt edildiği beyanıyla bu paralarda dahi zaiyat-ı hazine olduğu gibi müselliğ sandık kılındığı vilayetin mazbatalarında ve yerine verilüp berat-ı zimmeti havi devri muhasebesiyle müsebbit bulunduğu ilave ve dermeyan ettiği ve mumaileyhin iradeyi ve ibraz eylediği maliyesi defterli vüzeray-ı mazbatalı devri muhasebesinde bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı beyan olunmasına nazaran bu mesudetten dahi zimmetine hukuku hazine kalemiliği? anlaşılmış ve icrasına lüzüm gösterilen tahkikatın bu neticeye idare edeceği muhasebe-i umumiyece dahi tastik olunur ise de tekiden icrası münasip görülmüş ve 3. sarfına mezuniyet vermeyen akçeden 57.300 ... kuruş sarfı olup verilen cevapta diğerleri gibi isnadad kabilinden olunduğu ve ma'ı hayet? bu akçe 61.000 kuruş olup 27.000 kuruşu kendüsü ve 34.000 kuruşu dahi ‘aşar kazalarınca sarf olunduğu ve bu sarfiyatı icab eden mecburiyet mahaliye hakkında defterdarlık makamından vuku bulan iş’ar üzerine her iki kazaca icra olunan tahkikat evrak-ı mezkur defterdarlığına irsal kılındığı gibi buna dair olan evrak suretlerinin rapt edildiği dahi maliye bu paranın bulunur olarak tarafından sarf olunduğu hizmet olunması ila buda livanın musarıfat mahaliyesi meyanında olarak bir güne suistimali tahvil olamayacağı merkezinde olup bu sene sarfiyat denilen maddeden hazinece zaiyat olmadığı muhasebey-i umumiyece badel lüzüm anlaşılır ise bununda neticesi bu maddede gösterilen muhazatı müstelzim olacağı ciheti ile hükm-ü kalemiyesini tabi-i bulunmuş ve dördüncüsü kazai mezkur mal müdürü Abdullah Efendinin azlline vesile olacak sarfiyat olup buda yerine konmak üzere kayıtlarda mevcut emanet akçesinden hedefine müsaade gösterilmiş ise de bu babda muhasebeci-i mumaileyhten alınan izahatta kaza-i mezkur sandığından 10.000 kuruşu orman ve 400.000 kuruşu maliye vergisinden mevcut bulunduğu muhakkak olmasına mebni cihet-i askeriye içün 50.000 kuruş havale verildiği anlaşılıp ma'ı mafiye mumaileyhin

kazada mevcut olmadığı halde muhakeme verilmesi müdür-ü mumaileyhce muhafaza-i emanet akçesinden sarfiyatta bulundurmağa sevk eylemek eylemine mebn-i olduğu farz olan bu kere ibraz olunan telgrafnamelere nazaran tarih-i mezkureden emanet akçesinden başka akçe olduğu ve mezkur 50000 kuruşluk emanet akçesinden verilmediği tebyin edeceği ve maihine? bu babdaki mesuliyetin muhasebeciden ziyade mal müdürüne ait olduğu bedi' olduğu cihetle bununda hükmü olmayacağı anlaşılmış ve beşinci henüz tahkik etmeyen esbabdan vilayet-i Hüdavendigar Mal Müdürü Mumaileyh Abdullah Efendiyi işten çektirilip yerine diğerini acilen ahz eylemesi ve bunların neticesi olarak kazay-ı mezkurun muamelat maliyesinin inkızasına helal getirmesi maddesi olup şu hususlara dair cevabında dahi mir-i mumaileyhin vereceği bütün varaka sui muamelatından dolayı memuriyeti üzerinde kazay-ı mahzurdan salim olamayacağı maksadına müstelid ve buda kanuna muvafık olduğu ve yerine diğerinin asaleten inha olunması yalnız kendüsüne aid olmayıp livay-ı mezkur mutasarıfıyla müstenid bulunduğu kazay-ı mezkurun muamelat-ı maliyesinin intizamına hiçbir vecihle helal getirilmediği beyan olunmuş ve memur-u maznunun memuriyeti üzerinde bulunmasının mahzuru malen veya makamınca görülüpte emr-i resm-i istihsaline kadar kazay-ı mezkuresi caiz görülemez ise esbabı mucibesi isbat olunmak üzere memuriyeninden el çektirilmiş izahname ahkamınca nezaret-i ziya olanların taht mazuriyetlerinden de olduğu..... mumaileyhin henüz mahzun-u mumaileyh el çektirilmesi ve iade-i memuriyeti içun nezareti celile-i maliyeden verilen emre imtisali intihası ve yerine....vekaleten inşa eylemesi bulunamaz nizama mugayir olacağı derkenar ve bunun neticesinde muceb azl olmaktan başka bir şeyi olmayacağını tebdidar olduğundan ve kendüsüde mazur bulunduğundan bu babda dahi bir muamele icrasında mahal görülememiş ve ma'ı mafiye bir kerede muhasebey-i umumiyece tetkit keyfiyetiyle hukuku hazinece bir güne zaiyat olduğu halde talep ve tahrisi zimmetinde tahkikat ve terfikat cezası ve hukuku hazinece bir güne zimmet ve ilişiği bulunmadığı halde bir minval-ı muharrer muktezasının ifası hukuk müşavirliğinin 21 Teşrin-i evvel 312 tarihli mutalaga namesinde beyan kılınmış ve muhasebey-i umumiy-i maliyeden yazılan 28 Teşrin-i

sani 312 tarihli derkenarda dahi mumaileyh hakkında dermeyan olunan muamelattan dolayı hukuk-u hazinenin hiya'ık-ı müstelzim bir hali olmadığı bil-mutalağa evraktan anlaşılmış ve hem vali emiriyece ve zimmet ve ilişiği olup olmadığı bahse gelince evliye muhasebecilerinin inkisallerinde müddet-i idareleri hesab-ı ve bir tanzim olunacak devr-i muhasebe defterleri muhasebey-i vilayetce tetkit olunarak bir güne zimmet ve ilişikleri olmadığı tespit edildiği taktirde keyfiyetin meclis idare vilayetinden ba mazbatasıyla verilmiş usul-u iktizasından olduğu beyan ve lede'l-havale meclisi maliyeden yazılan 5 Teşrin-i sani 314 tarihli zeylinde mumaileyh hakkında vaki-i ve muceb-i inkisar olan isnadaddan dolayı müşavirinin mutaalay-ı vakası olan ve kendi tarafından ibraz edilen evrak hazine-i mezkur müşavirliğince bil ısrar hukuku hazinenin ziyaını müstelzim ve binaenaleyh tahkikat-ı ulya icrasını muceb bir hali tebyin etmemekle bu babda bir güne muamelet icrasına mahal kalmadığı anlaşılmış ve binaenaleyh tevcihat hakkında yapılacak bir şey görülememiş olduğu ve emvalat-ı bir atiyede?- vilayetinden devr-i muhasebesinin vuruduyla emval-ı emiriye ve saireden izahata müsadık olmadığı halde tercüme-i haline teshili lazım geleceği dermeyan kılınmış ve zaman idaresinin devri muhasebesi mucibince berat-ı mazbatasının usulu vucuhuyla isrası hüdaden digar vilayeti defterdarlığına tebli olunduğu musabey-i meskureden 20 Kanun-u evvel 312 tarihli derkenarında gösterildiği maliye sicil şubesinin Kanun-u sani 312 tarihli vukuat suretlerinden anlaşılmıştır

Mumailyhin livay-ı mezkur muhasebeciliğinde bulunduğu 5 Haziran 310'dan 12 Eylül 312 tarihine kadar zaman-ı idaresi hesabınca emval-ı emiriyeden tekaüt sandığı aidatı ila maarif ve mütafi-i ian haslarından bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı muhasebey-i umumiyenin 12 Mayıs 313 tarihli ulum defterine atfen maliye sicil şubesinin 21 Mayıs 313 tarihli vukuat cetvelinde gösterilmiştir

Mumaileyh maliye nezaretinden vuku bulan işar ve memuriyeti mülkiye komisyonundan verilen karar vecihi ile bil istindad şeref sadır olan iradey-i seniyey-i hazret-i hilafet penahi üzerinden 1315 senesi Zilkadesinin 11'inde "22 Mart 314" 3600 kuruş maaşla Bitlis Vilayeti Defterdarlığına tayin buyurulmuş ve Zilhiccenin

27'sinde "3 Mayıs 314" işe mübaşeret eylediği maliye sicil şubesinin 25 Haziran 314 tarihli vukuat cetvelinde gösterilmiştir.

Mumailey vezaif-i memuriyeti hüsn-ü ifada müşahit olan mesaisi cihetiyle 1317 senesi Muharremin 23'ünde terfien "Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi" tevcih buyurulmuştur

Mumaileyh dücar olduğu sandıktan rehayab? olmuş ise de kendüsünin hali ----- ve irade-i ifay-ı vazife edemiyecek derecede bulunduğundan beray-ı tebdisi ------ terakkisi ve mümkün olamadığı taktirde mührüyle hemen harakete ruhsat verilmesi istirahatda bulunması ve rut-u istid'aya istidaya göre kanuniyetin verildiği takdirde müddeti uzayarak defterdarlık tasnifinde bir hayli zian-ı ----- kalmasına müstelzim olup mevkuundan hali ve tezkiyetde?. ise bu surette gayrı müsait bulunmuş olunarak mumaileyhin ilerde de diğer mahale tahin olunması üzere maliye nezaretinden vuku' bulan işar ve memuriyet-i mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine ve bil istindat şeref sadır olan iradey-i seniyey-i hazreti hilafet penahi mucibince 1318 senesi Cemaziye'l-evelinin 20'sinde "2 Nisan 316" azl edilmiştir

Mumaileyh şehr-i mezkurun Saferinde 12 Mart 316 vazife-i memuriyetinden infikak olduğu muhasebey-i umumiye maliyesinden 26 Teşrin-i evvel 317 tarihli ilmi hazine hatfen maliye sicil şubesinden gelen 5 Kanun-u evvel 316 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir

Mumailey Maliye Nezaretinden vuku'bulan iş'ar üzerine ve bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafet peneahi mucibince 1319 senesi Cemaziye'l-evvelinin 4'ünde "15 Ağustos 317" 4500 kuruş maaşla Kosova Vilayeti Defterdarlığına tayin kılınmışitır.

Mumaileyhin musavi ahvali izbar olunması üzerine bil-istilam Kosova ve Manastır Vilayetleri Maliye Müfettişliğinden ve vilayet-i müşarülileyha valiliğinden gelen tahriratdan defterdar-ı mumaileyhin zaman-ı idaresi muamelatınca gerçi bir ....sizliği bu isede muamelat maddesinden dolayı memuriyet-i mahalli ve cihet-i askeriyeden hakkında şikayet tevati ettiği ve vilayetin ehemmiyeti mevku'ası

iktizasınca orada erbab-ı rü'yetden bir defterdarlık bulunması elzem idiğü bildirilmiş idiğünden mumaileyhin aliyle mezkur defterdarlığa diğerinin intihab olunduğu maliye nezareti celilesinden memurin mülkiye komisyonuna havale buyurulan tezkeresiyle intihab-ı memurin mülkiye komisyonundan melfuf mazbatalarda gösterilmiş ve intihab olunan o zatın tasdik-i memuriyetine karar verilmişi olmakla bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1320 senesi Rebiü'l-ahirinin 8'inde "1 Temmuz 318" mumaileyhin yerine diğeri tayin edilmiştir.

Mumailey şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince sene-i mezkure Şa'banının 12'sinde "21 Teşrin-i evvel 318" 5000 kuruş maaşla ve 15 de harcırah i'tasıyla Aydın Vilayeti tahsil-i bekaya memuriyetine tayin olunarak şehr-i mezkûrun 20'sinde "8 Teşrin-i sani 318" tarihli ilmü haberlerinden anlaşıldığı mezkûr sicil şubesinin 19 Kânun-u sani 318 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin memuriyetine hitam verilerek hemen avdet etmesi kendisine canib-i mazarratından telgrafla iş'ar olunarak 18 Kanun-u sani 318 memuriyeti mezkureden infikak eylediği muhasebe-i mezkureden 5 Şubat 318 tarihli ilmuhaberinden anlaşıldığı şubey-i mezkurenin 15 Temmuz 319 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin Bitlis Defterdarlığında bulunduğu sırada 1314 ve 15 senelerinde a'şarını sabıklarını tesbitiyle 16 bin lira reddesinden fazla ile icray-ı ihale ve 315 senesi emaneten idare olunan Muş Sancağı dahilinde ki Ba'zin Karacaselatin nahiyesinden merkeze celb olunan zahire zayiatından milletçe sarf olunan zahire fiyatına göre 80.000 kuruş derecesinde menfaat-ı hazine hususuna ve 314 ve 315 senelerinde ikdamat ve ta'fiyat mütevelliyatıyla evvelki senelerden 40.000 lira reddesinden fazla tahsilata ve dahil vilayetde 20 seneden beri tahriri icra olunamayan ba'zı karanın tahrir-i tahta alınmasına ve katipleri hususan yazılmış olan Çapakçur kazasıncada ta'dilat-ı umumiye icrasına ve a'şar mülteziminin zimmetlerine mukabil kefalati emlakının hazine-i celile namına nüfus muamelatının hüsn-ü icrasına ve

Siird Sancağı merkez ve mülhikatı hesabatının oraya te'hirine bizzat rü'yetiyle bir takım zemamatın ve fazıla ve pulsuz hırsiyatın?. bilahare çıkarılmasına ve varidat-ı askeriye müteahidileriyle mültezimin vesaire tenkisatdan zamanlarındaki matlubat kelime-i hazinenin temin ve istifası esbabının istihsaline mevkufatıyla ifay-ı vazife eylediği Bitlis Vilayet-i meclis idaresinin 11 Temmuz 316 tarihli mazbatası sureti musaddıkasına atfen mezkur vuku'at pusulasında beyan olunmuştur.

Mumaileyhin Kosova Vilayeti Defterdarlığından idaresinde ta'disatın men'i hakkında olan ma'lumata mugayir ahval ve harekatı istihbar olunması üzerine Manastır ve Kosova Vilayetinin Maliye Müfettişliği tarafından merkez mal sandığının muayene ve teftişinde mevcud sandık lazım gelenm mebalağa mükabil 26400 küsur kuruş nakid ve 1 milyon 70 küsur kuruş adi mazbata ve beyanatı askeriyeye ve memuriyet maşatıyla saireye ta'vizen verilib henüz ilişkileri kat'ile idhal yevmiye edilmemiş senedat-ı zuhur eylediği mezkur müfettişlikten 10 Kanun-u sani 317 tarihli çekilen telgrafnameye binaen olunması ve ahiren vurud eden 17 Kanun-u sani 317 tarihli iki kıt'a tahriratıyla melfufu defterlerde de tahrifat-ı meb'usenin kısmı kilisenin mübayağa tarikiyle tedarik edilmekte olan erzakı askeriye ile terk-i silah eden asakiri zaptiye ye verilen müsalaha müteallik olup senedat-ı mahsuseye rabtiyle musarıf kayd edilmelerine müsara'at edilerek, mevcudun nekde hasri hakkında defterdarlığa icray-ı tebliğat edildiği ve defterdarı mumaileyhanın zaman-ı idaresince makzubat ve mevkufatı tekabül ederek maliye emvalinin sabıka divanatına sarfiyat-ı vaki olmadığı gösterilmesi üzerine ilişikli müsnedatın ondan müddet kalması caiz olmayacağından icray-ı tedkikata müfettiş ile defterdar-ı mumaileyye tel'i olunarak müfettişliğin iş bu tahriratına mezkur sandığın 318 senesi Nisanı zarfında tekrar muayenesinde ber-muceb livaya mezkur sandık olmak lazım gelen 590 küsur bin kuruşun 4400 kuruşu henüz ilişiklerden kat' ile mahsub edilemeyen senedat zuhur ederek bu tahsisatın bir kısmı defterdar-ı isbek ve bir kısmıda defterdarı sabık olacak zamanlarına aid olduğu ve 317 senesi Şubatının 28. yevmiye sudur olub kapatılmayarak açık bulunduğu ve hilaf-ı usul şu muamelenin ihtiyarı esbabının istifasına karşuda merkez muamelat maliyesinin ıslahı hakkında

istılahatdan … ve mevcud senedatın sureti mahsubi hakkında açık tutulduğu cavabı alındığı gösterilmesiyle Kanun-u sani tarafındaki teftişatda zuhur eden te'dizatın bakiyesi bulunduğu anlaşılmasına ve merbut evrak meyanında suret-i mevcud defterdarlığın 26 Mart 318 tarihli telgrafnamesinde 317 senesi Şubatı gurresinde görülen hesap neticesinde defterdarı isbak zamanında te'diyesine başlanılıp itmam edilemeyen nizamiye redif ilave alaylarına aid senedat-ı mahsusa ile efrad-ı müstebdile kapucusundan 78 bin küsur kuruş bakiyeye mükabil 396.879 kuruşluk senedatın açıkta bulunan ba'del-beyan mezkur bakiyenin senelerine bakılmayarak ta'diyesine emir ve mezuniyet i'ta ve mümkün olunduğu takdirde şimdiye kadar vuku'bulan tadiyat miktarının meşruat-ı mukteziye ile Şubat yevmiyesine idhal ve imlasına müsaade ile sandık mevcudunun nakde hasrı hakkında ki ahkam-ı nizamiyenin istikmali iş'ar ve 14 Nisan 318 tarihli telgarafname ile de defterdar-ı sabık zamanında sandık bırakılan bir milyon küsur 1000 kuruşluk sergilere aid olub maliye müfettişliği tarafından hazineye takdim kılınmış, bu kere terfi'ine lüzum görülmese de olan defterde aynen iadesi veyahud bir suretinin ihraç ve irsali enba kılınmış olduğu halde bundan bir tahsis mal sandıklarının mevcudu meyanında sened bulundurulması caiz olmayacağı cihetle mevcud senedat-ı mahsusunun berlatından menba'ı mukaddirin senelerden emvalinin tesviyesine ve efrad-ı müstebdile kapu ..bınında 315 senesi nihayetine kadar senelere bakılmaksızın kendilerinin veya müteallikatının vergiden borçlarına mahsubu ve olmadığı takdirde usul-u müttehize-i ahire dairesinde nekden ifasız senedatın yevmiye idhali edilerek mevcudun nakde hasri hakkında 12 Mayıs 328 ve ikinciside talep olunan defter suretinin nakdiye ve tedkikat neticesinin bil- etrafı hazineye de etıbbası lüzumunun dercil 20 Temmuz 318 tarihlerinde muharrerata cevabiye istar kılınmış olduğu müsteban olarak defterdar-ı mumaileyhanın bu sırada inkısali vuku'bulduğu muhasebede tahkik kılınmasına ve açık bırakılan 28 Şubat 317 yevmiyesine muahheren geçirildiği iddia kılınan tahsilat ve merfuata gelince bunların bir kısmı vaktiyle mülhikatında gelmiş olan irade ve masraf, bir kısmıda zaptiyelerin vergilerine mahsub edilen jandarma senedat-ı ve ipek?. Sancağı emvaliyle irad ve

masraf edilen müteahhidler matlubat olub bir miktarıda tekaüd aidatından verilmekte olan maaşatı ile karşuluğu selanik Bank-ı Osmani mat'ubesinde mevcud iradat-ı askeriye müteahhidat matbuatına aid bulunduğu müfettiş tarafından verilen izahattan anlaşılmasıyla gerçi şu muamele muhafaza usul ve kaide ise de bundan zayiatı hazineye delalet bir hali görülmemesine ve 318 senesi Martından, Nisanının 13'üne kadar maliye emvalinden saniyen sabık ve buna sene sarf olunduğu beyan olunan mübalağada bayram maaşı i,çin bankaya emir i'zasının evvela hilafı merzume-i ali emvali vukuuna mahal bırakılmaması ve be'de yerine konulmak üzere erzak ismanına mukabil bankada mevcud akçeden bil-celb bayram gecesi Üsküp Fırkasına teslim ve i'ta kılınan 2500 liranın ta'mirine te'diye ve ifasından ve o sırada sabık tahsilatı olmadığı cihetle ba'de sabık tahsilatından yerine konulmak üzere maliye emvalinde sabık sarf olunmasından neş'et eylediği defterdarlıktan cevaben beyan olunmasına nazaran sevad-ı muharrerede muceb mesuliyet bir hali görülmediği meclis taft-ı karara alınmış olduğu siciline tatbik olunmak üzere muhasebe-i umumiye-i maliyeden ikta kılınan 9 Ağusos 320 tarihli ilm-i zire atfen maliye şu'besinin 6 Teşrin-i evvel 320 tarihli vuku'at pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyha 1322 senesi Rebiü'l-evvelinin 19'unda "20 Haziran 320", 1500 kuruş mazuliyet maaşı tahsis buyurulmuştur.

Mumaileyhin mukaddemen bulunduğu Kosova Vilayeti Defterdarlığına aid devri muhasebe defteri üzerine tedkikat mütekaffe bil-ifayı beraati tahkik eylediği ve Aydın vilayeti tahsil-i bekaya memuriyetinden dolayı beraat mazbatasına ihtiyaımsı etmekde bulunduğu maliye nezareti celilesinin 7 Mayıs 321 tarihli ve 7 numaralı tezkere-i cevabiyesinde gösterilmiştir.

Haiz kifayeti görülen maumaileyhin açık bulunan Bağdat Vilayeti Defterdarlığına … zat ile beraber intihab edildiği maliye nezareti celilesinin memurin-i mülkiye komisyonundan havale buyurulan tezkeresiyle intihab-ı memuriyet kalemi komisyonunun melfuf mazbatsında gösterilmiş tatbik edilen tercüme-i halinde mani'i istihdam etmeksizin görülememiş olduğuna sairen bir

halden tasdiki memuriyeti hakkında verilen karar ve bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibnince 1323 senesi Rebiü'l-ahirinin 7'sinde "1 Mart 321" 5400 kuruş maaşla mezkur defterdarlığa tayin buyurulmuştur.

Mumaileyhin sene-i merkume Cemaziye'l-ahirinin 29'unda "17 Ağustos 321" Bağdatda vazifesine mübaşeret eylediği muhasebe-i umumi-i maliyenin 22 Eylül 321 tarihli ilm-i mazisine atfen mezkur şu'benin "12 Teşrin-i evvel 321" tarihli vuku'at pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin mukaddemen bulunduğu Bitlis Defterdarlığınca emval-i emiriyeden ve tekaüd sandığı aidatıyla maarif ve ... i'aya maaşlarından bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı ve Kosova Defterdarlığında 27 Ağustos 317 tarihinde kat'asına mübaşeret ettiği muhasebe-i umum-i maliyenin 1 Teşrin-i evvel 317 ve 27 Teşrin-i sani 317 tarihli ilm-i mazisinden anlaşıldığı selefüz-zikr sicil şubesinin 9 Şubat 317 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin hareket gayr-i layık ve muamelat-ı dersitane duha? bir takım evza'ı ve asıl nabihsından ashab-ı müracaatın … olduğu vilayetçe ıslaha çalışıldığı halde mümkün olunduğu Bağdat Vilayetince ba-telgraf arz ve iş'ar kılındığından bahisle iktizay-ı halık icrası iki kıt'a tezkere-i şamiye ile emr-i iş'ar buyurulmuş ve iş'ar-ı mahallide kendisinin maddeten mesuliyet ve izaata muceb bir hali görülmemekle beraber orada idame-i memuriyeti münasib olamayacağı anlaşılmasına dahili zamandanberi açık bulunan Erzurum Vilayet-i Defterdarlığına münasib biribin tayini canib vilayetin ale'l-tevali iş'ar edilmekde olub defterdarı ma'zuliyet meyanında bu sınıfda imse bulunmaması ve vilayet-i mezkurenin ehemmiyet mevku'esi cihetiyle açık bırakılması gayr-i mübayiz olmakta binaen mezkur defterdarlığa bekay-ı sururu idiğü maliye nezaretinin memurin-i mülkiye komisyonuna havale buyurulan tezkeresiyle intihab-ı memurin-i mülkiye komisyonunun melfuf mazbatasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin tercüme-i hali tedkik ile cereyan eden müzakere neticesinde iki dai tarafından vilayetin siyak ve iş'aratından Mumaileyhin azli lüzumu istinbat

edilmekte olub, gerçi esası şikayet hakkında izahat-ı kafiye verilmemiş ise de tercüme-i halinin müsevves olamasına nazaran su-i hal ile Erzurum Defterdarlığına nakli cay-ı te'mil bulunduğundan beyan olunan ahvali nabicaneki şeylerden ve vasife-i memuriyetince su-i hali varmıdır evvel ... buralarının vilayetden isti'lamıyla ona göre bir karar ittihadı münasib olunmuş ise de Mumaileyhin oradan kaldırılması hakkında vilayetçe beyan olunan selefüz-zikr emvalinin maddeten mesuliyet ve izzeti muceb olduğu mazbata-i mezkurenin cümle-i münderecatından olmasına ve eğerce tercüme-i halinde ba'zı ... tesadüf edilmiş ise de istihdamını mani'i derecede görülmemesiyle komisyonun mezkur kararıyla Bağdat Vilayeti Defterdarlığına tayin buyurulmuş olmasına binaen gideceği mahalde vazifesine i'tina etmiş kendisine tefhim olunmak üzere ber-muceb iş'ar ekseriyetle tasdik-i memuriyetine dair karar ve bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenahi mucibince 1324 senesi Ramazanın 25'inde "29 Teşrin-i evvel 322" 4860 kuruş maaşla Erzurum Vilayet-i Defterdarlığına nakl buyurulmuştur.

Müdarb eyledikleri ve bazı tezvihatdan bulunması maddesinden dolayı maznun ……. ve dahi mevkuf vilayet defterdarı mumailey ile mektubi kalemi ketebesinden Abdurrezzak ve Horasan Mal Müdürü Mustafa ve mahalli idare-i vilayet baş katibi Abdurrezzak ve tahsilat katibi Abdulcabbar Efendiler ile jandarma neferi Ahmet hazretlerinde icra kılınan tahkikatı istintakiye ve kafa'at müsalahasından tafsili keyfiyeti müsteban olacağı vecihle Abdurrezzak Efendiyi …eylediği gibi … Ahmet ve Mal müdürü Mustafa Efendi dahi Abdurrezzak Efendiyi defterdar-ı mumaileyh tahzir ve darb ve Mumaileyh Abdurrezak Efendiyi darb ettiği gibi Jandarma Ahmet ve Mal Müdürü Mustafa Efendi dahi Abdurrezaak Efendiyi Darb ettikleri ve tezvihatda vuku'una heyet-i vakı'ada hazır olan Hukuk Reisi Saadeddin ve kafice Mal müdürü Hüseyin Efendiler tekzip eylemekte ve idame-i vilayat muhbirlerden Hacı Şerif ve Rai dahi adem-i ma'lumat ifade etmekte ve Mahmut ve İbrahim ve Behcet nam muhbirlerin Defterdar-ı Mumaileyhin maaşı ve tahsisi eden itale-i lisanda bulunduğunu söylemekte olduklarına ve bu meyanından hal ve takdiri zaten mahkemeye gayri dergar bulunmakta ise de müşteki mumailey Abdurrezzak

Efendinin iddia eylediği vecihle bu skenatın haşa sümme haşa zat-ı efendisi hazreti padişahi hakkında itale-i lisan edilmiş maksad ve muktezasına haml edilmesi nabiha ve adabı ubudiyete mugayir olduğundan defterdar-ı mumailey Şükrü ve Mustafa Efendiler ve Jandarma Ahmet ve Abdurrezzak Efendiyi darb ve defterdar-ı mumailey dahi esasen tahsisi maşatla mükellef ve mevzuf olan memurin-i devlet-i aliye aleyhinde adiyen itale-i lisanda bulunduğu ve mumailey Abdurrezzak Efendi dahi defterdar-ı mumaileyyi darb ve … teması oldukları anlaşılmış ve binaenaleyh defterdar ve Abdurrezzak Efendiler hakkında itale-i lisan cürümleri sebeb-i şiddet iddia olunmak üzere Mustafa Efendi ve Jandarma Ahmetle Mumaileyhanın hareketleri kanunu cezanın 179. Maddesine müvafık efalden bulunmuş olmakla ol vecihle .... ile lüzum-u muhakemelerine ve fiili darb ve tahkirden müdhildar oldukları anlaşılmayan meclis idare-i vilayet başkâtibi mumailey Abdurrezzak Efendi ve Abdulcabbar Efendilerin men'i muhakemelrine ve müd'ey-i umumi muavinliği memurin-i aliyesinden vuku'buılan iddianamesine müvafık olduğuna Bağdat Merkez Bidayet Mahkemesi Müstantikliğince karar verilmiş olmasıyla defterdar-ı mumaileyhin eli işten çektirilerek icray-ı muhakemesi lüzumuna mebni dair meliye nezareti celilesinden vuku'bulan iş'ar üzerine bil-istindat 1324 senesi Ramazan-ı şerifinin 25!inde "29 Haziran 322" şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilefetpenahi şeref mütaeallik buyurulmuştur.

Mumaileyhin evvelce bulunduğu Bağdat Vilayeti Defterdarlığında askeri tekaüd sandığı aidatını tazmini cihet askeriyeden tanzim olunan senedat-ı hususatın vakt-i dermeyanıyla kabul ve muhteviyatının nizmat-ı müteallikasına irsal olunası ve seniyen sabıka tahsilatının hafi olunması hakkındaki kararı meblağı hazineden çekilen telgrafname-i kati ile sabıkaya halak … katili te'diyatda bulunması ve kaza mal müdürlüğü ile sair memurini maliyece usul mürtikam ilafında azl ve tebdil ederek hazineye malumat vermesi maddeleri isnad olunmasıyla Erzurum zilü'l-azime azl olunmuş ise de Bağdat Defterdarlığından Erzurum Defterdarlığına tahvil ve umeradan infisal esbabının tafsili ile bir memuriyete tayini ve terakki maaşının i'tası ve Bağdatdan Dersaadete kadar harcırahının tesviyesi hakkında vuku'bulan eşhası

evvel-babda cereyan eden muhaberat üzerine şuray-ı devlet bidayet müd'ey-i umumiliğinden tanzim olunan mutalaanameye mebni mülkiye dairesince bil-tanzim ba buyuruldu-i ali hazineye tebliğ olunan 15 Mart 325 tarihli mazbatada mevad-ı mezkureden askeri tekaüd sandığı aidatından nakden tesviyesine emval-ı vilayetin adem-i müsaadesinden orduy-u ümera ve zabitanından şahsi vergileriyle irad ve masrafının icrası cihet-i mülkiye ve askeriyece kararlaştırılarak muamele-i mahsubiyesinin ifası defterdarlıkdan bizzat teklif ve talep olunmuş iken orduca mezkur verginin i'ta olunması bil-tabi'i aidat-ı mecrurenin te'hiz tesviyuesine sebebiyet verdiği … mafiay-ı mezkur hizmetçe iddi'a edilmiş tevkifat akçesi henüz mal sanduğunca kabul edilmemiş olan yüzde beşler içun cihet-i askeriyece tanzim edilmiş senedat-ı mahsusa muhteviyatı olub bunlardan bir kısmı kendisinden selefi zamanına aid olmakla beraber emri mahsubunun kimi te'hirat dahi ümera ve zabitanın beruce muharrer şahsi vergilerinin orduca i'ta olunmasından ve bu sebeble terakki eden yüzde beşlerin mal sandığınca ve iradat-ı saireden tesviyesine imkan bulunamamasından ileri geldiği cihetde bundan dolayı meuliyetince dahiler tesadüf olunmadığı sabıka te'viyatının te'cili hakkındaki telgrafnemede 12 Mart 322 tarihli olub 15 mart 322 tarihinde Bağdata vasıl olarak muhabir katibi olan ve mülhilatada ta'min olunduğu ve bekaya tahsilatından yüzde altmışından levazımı askeriyeye ve yüzde kırkında musarrıfı mahalliyeye sarf ve i'tasına nezaretçe müdahale edilerek bu gibi te'cilatdan Bağdat vilayeti istisna kılındığı ve … te'diyatının tecili hakkındaki telgrafnamenin te'ciz …

müsteb'id bulunduğu gibi vilayet-i mezkurece divan-ı tebdiyatı te'cilden istisna edilerek sabıkadan vaki' olacak tahsilat tamamen mahalline terk olunduğundan menfaat-ı şahsiyeyi temin edecek bir te'diyatı görülemediği ve kaza mal müdürleinin intihab ve bakiyetlerinin hazineye iş'ar olunması defterdarlık vekaletinde bulunan divaniye muhasebecisi Vasıf Efendi zamanında tebdil edilmiş mal müdürlerinin hesabları görülüb beraatleri tasdik edilmeksizin gerek onların ve gerek defterdarı sabık Nihat Beyler, Osman Hamdi Efendilerin zamanında tayin edilenlerin hazineye inha olunamadığı ve bunların vuku'atı müteselsil indirilmedikçe tescili

memuriyetlerle mümkün olamayacağı maliye nezaretinden iş'ar kılındığı anlaşılmasına nazaran bundanda muceb mesuliyet ve muhakeme bir hali bulunmadığı anlaşılmasıyla cevaz-ı istihdamının maliye nezaretinden tebliğine terakimi maşatının i'tası ve Bağdatdan Dersaadete kadar ….. tesviyesi hakındaki müste'atının tedkiki için evrakının Maliye dairesine havalesine karar verildiği dermeyan olunmuş ve Bağdat Defterdarlığı için nezdinde bulunan devr-i defteri alel-usul meclis idare-i vilayetden tasdik kılınmış olmasıyla mahalline iade ve vurudunda tedkikat-ı lazıma icra kılınarak mevaddı saireden zimmeti tahkik ettiği suretde başkaca ilm-i maziyle bildirileceği ol-babdaki vukuat pusulasında muharrerdir.

Mumaileyhin 18 Ağustos 321 tarihinden, 7 Teşrin-i sani 322 tarihine kadar bulunduğu Bağdat Defterdarlığından dolayı beriül- lüzüm olduğu 327 senesi Şa'banının 4'ünde "8 Ağustoss 435" şehri, 1350 kuruş mazuliyet maaşı tahsis edildiği 28 Kânun-u sani 325 tarihli vuku'at pusulasından müsteben olmuştur.

Mumaileyhin mazuliyet maaşına Şuray-ı Devletçe tağyir olunan maddey-i kanuniye mucibince tarihi tahsisinden i'tibaren 450 kuruşluk zammıyla 1800 kuruşa iblağ edildiği 25 Mayıs 32 6 tarihli vukuat pusulasında münderiçtir.

2.33. Mehmed Tayfun Efendi

Tüccardan Hafiz Derviş Ağa'nın oğludur.

1246 sene-i hicriyesinde nefs-i Diyarbekir'de tevellüd etmiştir. Mekatib-i adiyede esas-ı İslamiyet olan mukaddeme-i ulum-u diniye ve ulum-u ileyh ve arabiyeyi kıraat etmiştir. Türkçe okuryazar, Arabî ve Kürtçe tekellüm eder.

1265 sene-i hicriyesinde 19 yaşında olduğu halde mülazemetle mülga Kürdistan eyaleti mal kalemine duhul edip 68 senesi şehr-i Ramazanının ikisinde 450 guruş maaşla Siirt sancağı mal kalemi refik-i ula olmuş ve 78 senesi Zilhiccesinde istifaen infasıl ile 79 senesi Muharreminde 700 guruş maaşla Musul sancağı mal kalemi refik-i saniliğine girip 85 senesi Cemazi'el-evvelîsinde yine istifaen munfasıl olarak Cemazi'el-ahiresinde 1000 kuruş maaşla Diyarbekir vilayeti muhasebe kalemi refakatine tayin kılınmıştır. 87 senesi Cemaz'el-evvelinin on beşinde 1500 guruş

maktu' harcırahla dördüncü ordu-yu hümayunun sinin-i sabıka muhasebesi rüyeti zımnında Erzurum'a azimet ve sene-i merkume Şabanın üçünde hitam-ı memuriyetle Diyarbekir'e avdet edip 88 senesi Şabanı sulhunde maaşı 600 kuruşa ve 96 senesi şehr-i Ramazanın yirmi beşinde 389 kuruş 19 pareye terakki ve sene-i merkume Zilkadesi gurresinde mesele-i maziye mülabesesiyle ücret-i yevmiye mukabili 1350 guruş maaşla ordu-yu mezkur için sevk olunan zehayir-u saire hesabının rüyeti zımnında Erzincan'a azimet ve 98 senesi mehası sulhunda hitam-ı memuriyetle avdet ederek 97 senesi Cemazi'el-evvelîsinin on üçünde maaşı 421 kuruşa ve 98 senesi Zilkadesinin yirmisinde 472 guruş terakki etmiştir. 1303 senesi Zilkadesi gurresinden itibaren hums maaşla itibaren bir mah 10 gün vilayet-i mezkure defterdarlığı vekaletinde bulunarak 1774 guruş ve sene-i merkume Cemazi'el-evvelisinin on beşinden itibaren 10 mah 7 gün Maden Muhasebeciliği Vekaletinde bulunarak 2646 guruş 20 pare maaş almış ve sene-i merkume Şevvalinde zikr olunan kalem maaşı 450 guruşa tenzil edilip şehr-i mezkurun yedisinde 500 guruş harcırah Lice kazası a'şar ihalesine memur olarak sene-i merkume Zilkadesinin yirmi dokuzunda ikmal-i maslahat ile avdet etmiş ve 306 senesi Zilkadesinde maaşı 1470 guruş iblağ edilmiştir.

Vilayet-i mezkure defterdarlığıyla valiliğinden yazılan mülahazalara atıf ile Maliye Nezareti celilesinden muma ileyhin ehliyeti tasdik kılınmıştır. Mezkur defterdarlık ve muhasebecilik vekaletlerinden zimmet ve ilişiği olmadığı mahallinden varid olan mazbata-ı malından anlaşılmıştır. Fi 4 Cemazi'el-ahir sene 1309- fi 23 Kanun-i evvel 1307

2.34. **Mehmed Vahid Efendi**

Esnaftan Diyarbekirli müteveffa Hafız Zülfikar Efendinin oğludur.

68 senesi Şabanının 3'ünde Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Diyarbekir Mekteb-i Rüştiyasinde Arabi vefarisi ve hesab ve coğrafya ve tarih okuyub şehadetname almıştır. Türkçe kitabet eder.

88 senesi Zilkadesinde 20 yaşında olduğu halde Diyarbekir Vilayeti Mektubçu odasında mülazemetle dahil ve 89 senesi Zilhiccesinin 3'ünde 50 kuruş maaşla memur olub, 90 senesi Rebiü'l-ahirinin 6'sında yine 20 kuruş ve sene-i merkume şehr-i Ramazanın 6'sında, yine 20 kuruş ve 91 senesi Şevvalinn 3'ünde, 30 kuruş zemaim ile, maaş-ı mezbur 120 kuruşa iblağ ve 93 senesi Saferinin 17'sinden itibaren başkaca 100 kuruş maaşla mezkur mekteb-i rüştiye yazı muallimliği ilave-i memuriyet edilmiş ve 94 senesi Muharremin 5'inde zikr olunan kalem maaşına 15 kuruş ve 95 senesi Muharremin 9'unda, 30 kuruş daha ilave olunmakla 165 kuruşa terakki ve şehr-i mezkurun 19'unda 240 kuruş maaşla Meclis İdare-i Vilayet Kalemine nakl edilerek, 96 senesi şehr-i Ramazanın 26'sında maaş-ı mezkur 300 kuruşa iblağ olunmuş ise de, 97 senesi Rebiü'l-ahirinin 2'sinde tensik-i maşat kararnamesi mucibince 240 kuruşa ve muallimlik maaşından 80 kuruş tenzil etmiş ve sene-i merkume Recebin gurresinde 600 kuruş maaşla Vilayet-i Merkume mülga A'şar Nezareti Tahrirat Kitabetine münkasıl olmuştur.

Şimdiye kadar vezaif-i memuresinden dolayı taht-ı muhakemeye alınmamış ve mezkûr şehadetnamenin suret-i musaddıkası tercüme varakasına rabt olunmuştur.

Vilayet ve Nezareti mezkureden yazılan mülahazalarda, Efendi-i Mumaileyhin evvelce bulunduğu dairelerde ifay-ı hüsn-ü vazife eylediği suretleri merbut mazabatla musaddık ve tercüme-i hal dahi hakikate muvafıktır. Kendisi zaten edub ve müsteid ve memuriyetçe meşhur olan ikdam ve ve hizmet-i mahruresinde şayan-ı takdirdir. Denildiği gibi ihaley-i a'şar müdürü Saadetlu Cemaleddin Beyefendi Hazreterinin a'şar ve ağnam emini bulunduğu esnada, tarafından muharrer mutalaada mumaileyhin hüsn-ü hizmet ve gayreti mezkûr mülahazalardan anlaşılmıştır denilmiştir.

Mumaileyhin isti'dadı ve memuriyetince ikdam ve gayreti meşhur iken zikr olunan mülahazalardan istifade kılındığı Maliye Nezaret-i Celilesinden yazılan 23 Mart 300 tarihli zeylde gösterilmiştir.

Efendi-i Mumaileyhin 1301 senesi Şevvalinin 13'üne müsadif 1300 senesi Temmuzunun 24'ünden itibaren, 1350 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Mülga A'şar ve Ağnam Nezareti Baş Kitabetinde tahvil-i memuriyet eylemiştir. 8 Mart 1304 ve 21 Mart 1303.

Maliye Nezareti Celilesi Sicill-i Ahval Kaleminin 21 Cemaziye'l-ahir 305 tarihli vukuat cetvelinde muharrer olduğu cihetle, Mehmet Vecid Efendi a'şar idarelerinin lağvi ve temdid edilen hanenin dahi inkısası hasebiyle, 1310 senesi Rebiülahirinin 17'sine müsadif, 302 senesi Kanun-u evveli nihayetinde, Hesabat A'şariyeyi bil-ikmal inkısal ederek, bereat-i zimmeti tahkik eylediki ve bir gün sonra 1100 kuruş maaşla, Adliye Hesab itabetine tayin edildiği Diyarbekir Vilayeti Meclis İdaresinden varid olan 19 Teşrin-i sani 303 tarihli mazbatada gösterilmiştir.

Efendi-i Mumaileyh, 1305 senesi Şevvalinin 20'sinde 425 kuruş maaşla, Mesalih-i Cariye Kitabetine nakl olunarak, 1306 senesi Zilkadesinin 15'inde, maaş-ı mezkûr 475 kuruşa iblağ kılınmıştır.

Efendi-i Mumaileyh ikdam ve gayretine mebni 310 senesi şehr-i Cemaziye'l-ahirinin 26'sında Rütbe-i Salise tevcih buyurulmuştur.

Mumaileyh 1309 senesi şehr-i Zilhiccesinin 16'sından "19 Haziran 308" , 310 senesi Saferü'l-hayrinin 26'sına kadar, "6 Eylül 308" 450 kuruş zammı maaşla Mardin Sancağı Muhasebeciliği Vekâletinde bulunarak, emval-ı emiriye ve maarif ve münafi hesabiyeleriyle tevkifatdan zimmet ve ilişiği olmadığı ve Diyarbekir Vilayeti Meclis İdarelerinin 29 Kanun-u evvel 1308 tarihli mazbatasından anlaşıdığı ve 312 senesi şehr-i Zilkadesinin 3'ünde " 17 Nisan 311" 472 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemi Muharrirliğine tayin kılındığı Maliye Sicill-i Ahval Şubesinin 22 Mart 313 taihli vukuat cetvelinde gösterilmiştir.

Mumaileyhin başkaca 900 kuruş zammı maaşla Diyarbekir Vilayeti Defterdarlığı Vekâletine tayin edilib ifay-ı vazifey-i vakalete mübaşereti tarihinden işar-ı Vilayet-i Mezkure Valiliğine tebliğ edildiği Muhasebe-i Umumiye-i Maliyenin

25 Mart 322 tarihli ilm-i vecizinden anlaşıldığı, Şubey-i Mezkurenin 31 Mayıs 322 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin muharrir mukayyedliğine balada muharrer olduğu vecihle 472 kuruş maaşla tayin edilub 1000 kuruş maaşla bil-tayin maaş-ı mezkur, 314 senesi Şevvalinin 9'unda "1 Mayıs 313" öşri bil-tahsil 900 kuruş tenzil ve 324 senesi Şevvalinin 2'sinde "5 Teşrin-i sani 322" 925 kuruşa iblağ edildiği ve 1 Temmuz 311 tarihinden, 10 Temmuz 314 tarihine kadar 1000 kuruş ve 29 Mayıs 313 tarihinden "21 Haziran 313 ve 1 Nisan 314 tarihinden, "11 Nisan 314" 20 Mayıs 318 tarihinden, 15 Nisan 318 ve 1 Eylül 319 tarihinden evvel 18 Kanun-u sani 319 ve 21 Mart 321 tarihinden, 16 Agostos 322" ve 1 Mayıs 323 tarihinden, 21 Haziran 323, 12 Eylül 325 tarihinden, 1 Teşrin-i evvel 325 tarihine kadar 900 kuruş zammı maaşla sekiz defa, Diyarbekir vilayeti Defterdarlığı Vekaletinde bulunarak, 328 senesi Muharreminin 13'ünde, 21 Kanun-i sani 325" 2.500 kuruş maaşla terfi'en Mardin Sancağı Muhasebeciliğine nakl ile, Cemaziye'l-evvelinin 16'sında " 11 Mayıs 326" vazifesine mübaşeret eylediği 26 Kanun-u sani 325 ve 28 Haziran 326 ve 1 Teşrin-i sani 326 tarihli vukuat pusulalarında muharrerdir.

Mumaileyhin balada muharrer defterdarlık vekaletlerinde müddet zarfında ifay-ı hüsn-ü hizmet edub, emval-ı emiriye ve tevkifatdan bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı ve çok def'a bulunduğu vekalet maaşı 800 kuruş olduğu Diyarbekir vilayeti Meclis İdaresinin mazbatası üzerine ahiren 21 Kanun-i evvel 326 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin maaşı 1 Temmuz 326 tarihinde 2250 kuruşa tenzil edilip 21 Kanun-u evvel 326 tarihinde vefat eylediği Diyarbekir Vilayeti meclis idaresinin mazbatasına atfen 15 Eylül 327 tarihli vukuat pusulasında bildirilmiştir.

2.35. **Mustafa Maruf Bey**

Diyarbekir ulemesından Camedizade müteveffa müderris Derviş Ahmet Efendi'nin mahdumudur.

1298 sene-i hicriyesinde “sene-i maliye 1297” tevellüd eylediği nüfus tezkere-i osmaniyesi suret-i musaddıkasında muharrerdir.

Diyarbekir Askeri Rüştiyesi gerek buranın ve gerek Burusa İdad-i Mülki mekteblerinde ve ahiren Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede müretteb ulum ve fununu tahsil ve ikmal ederek Rüştiyeden u’la ve Mektebi İdadilerden aliyü'l- u'la ve Mekteb-i Mülkiyeden dahi karibü'l-ula derecelerden 29 Haziran 314 ve 1 Teşrin-i sani 319 ve 24 Haziran 322 tarihli şehadetnemeleri almıştır. Türkçe ve Fransızca tekellüm ve kitabet eylediği ve Arabî ve Farisiye aşina idüğü tercüme-i hal varakasında münderiçtir.

1324 senesi Cemaziyelevveli sulhunda “11 Temmuz 322” Hüdavendigar Vilayeti Maiyet Memurluğuna bil-tayin, Recebin 16’sında “23 Ağustos 322” ifay-ı vazifeye mübaşeretle 9 Eylül 322 tarihinde 500 kuruş maaş tahsis edilmiş ve 325 senesi Cemaziye’l-ahirinin 12’sinde “10 Temmuz 323” Recebin 9’una kadar “20 Ağustos 323” Sındırgı Kazası tahrir ve Ramazan-ı şerifinden 19 Teşrin-i sani 323 Zilhiccenin 5’ine kadar “27 Eylül 323” Sandıklı kazaları kaymakam vakaletlerine ilaveten memuriyet suretiyle ifa ederek 225 kuruş zamlı maaş almmiştir.

Hüdavendigar vilayet valiliğinden münderecat-ı varakanın müvafık-ı hakikat ve mumaileyhin gayret ve ehliyeti meşhur olduğu tasdik kılınmıştır.

Maiyet memurluğuna tarihi tayin ve mübaşeretle mikdar-ı maşatı mübeyyin dahiliye muhasebesinin 29 Eylül 324 tarihli mezkure-i meziyesiyle zikr olunan kaymakam vekaletlerinde müddet ve hüsn-ü hizmetini ve emr-i tahsilatda ve hususat-ı sairede ibraz-ı müesser kar-ı agahı eylediği tevfikat-ı nizamiye ve daireden zimmet ve ilişiği olmadığı tasdik ve Sındırgı ve Sandıklı kazaları idare meclislerinin Karesi ve Karahisarı sahip sancaklarıyla Hüdavendigar Vilayeti Meclis İdaresinden müzil 23 Ağustos 323 ve 27 Kanunusani 323 tarihli mazbataları ve mezkur mekteb şehadetnameleriyle nüfus tezkere-i osmaniyesi suret-i musaddıkası asıl tercüme-i hal varakasıyla birlikte sicill-i ahval idar-i umumiyesince hıfz edilmiştir. 22 Eylül 1326 / 3 Teşrin-i sani 1324

Mumaileyhin 5 Mart 324 tarihinden 20 Eylül 324 tarihine kadar 225 kuruş zamlı maaşla İnegöl Kazası Kaymakamlığı vekaletinde bulunarak memuriyeti zarfında umur-u inzibat asayişin idamesine bezl-i mesai ile emval-i emiriye ve tariki bedelat-ı nakdiyesinin tahsili emrinde dahi fevk-i iade ibraza gayret eylediği ile tevkikatdan zimmet ve ilişiği olmadığı kazay-ı mezbure ile Ertuğrul Sancağı ve Hüdavaendigar Vilayeti meclis idarelerinin 11 Teşrin-i sani 324 tarihli mazbatasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin 3 Teşrin-i evvel 324 tarihinden 22 Teşrin-i sani 324 tarihine kadar 350 kuruş zammlı maaşla Eskişehir Kazası vekaletinde bulunduğu müddetçe emval-ı emiriye ile tevkifatdan zimmet ve ilişiği olmadığı ve müddet-i memuriyeti mamuriyeti zarfında ifay-ı hüsnü hizmet ve ibraz-ı müessir sıdk ve istikamet ederek mansure-i umumiye ihraza muvafık olduğu kazay-ı mezkûr ile Kütahya Sancağı ve vilayet-i müşarülileyha meclis idarelerinin 26 Teşrin-i sani 324 tarihli mazbatasında beyan ve tasdik kılınmış ve mazabat-ı mezkure Sicill-i Ahval İdare-i Umumiyesince aynen görülerek iade edilmiştir.

Mumailey 1327 senesi Recebinin 10'unda "15 Temmuz 325", 1125 kuruş maaşla Aziziye Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Kazay-ı mezkûr kaymakamlık maaşı şehr-i mezkûrun 27'sinde "1 Ağustos 325" müvazene-i umumiye mucibince 2.000 kuruşa iblağ edilmiştir.

Mumailey 1329 senesi Recabinin 7'sinde "21 Haziran 327" 2000 kuruş maaşla Bolvadin Kazası Kaymakamlına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin 6 Temmuz 325 tarihinden, 15 Temmuz 325 tarihine kadar 225 kuruş zamlı maaşla vekaleti ve tarihi mezkurdan ve vilayet tensik tarihi olan 8 Teşrin-i sani 325 tarihine kadar 1125 ve tarihi mezkurdan 9 Haziran 327 tarihine kadar 2000 kuruş maaşla asaleten Aziziye Kazası Kaymakamlığında bulunarak tekaüd tevkifatıyla tensik tarihinden akdem olmuş olduğu kazay-ı mezuniyetinin bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı mahalli meclis idaresinin aynen görülüp iade edilen

27 Kanun-u evvel 328 tarihli mazbatasıyla Hüdavendigar Vilayetinin 17 Mart 329 tarihli tahrirat cevabiyesinde gösterilmiştir. 13 Mayıs 329 ..

2.36. Mustafa Nazmi Efendi

Müftüzade Ahmet Efendi'nin oğludur.

1280 sene-i hicriyesinde Diyarbekir'de tevvellüd etmiştir.

Diyarbekir Mekteb-i Rüştiye'sinde bire miktar sarf ve nahiv ve mantık ve Farisi ve hesab ve coğrafya okumuştur. Türkçe okuryazar.

95 sene-i hicriyesinde 15 yaşında olduğu halde mülazemetle, Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine dâhil ve 97 senesi Şaban'ının 15'inde 20 kuruş maaşa nail olub, Zilkadenin 7'sinde 40 kuruş maaşla meclis idare-i vilayet kalemi refakatine nakl ve 98 senesi Şevvalinin 5'inde 35 kuruş zam olunarak 75 kuruşa iblağ edilmiş ve 301 senesi Şevvalinin 18'inde 240 kuruş maaşla vilayet-i mezkure a'şar nezareti tahrirat mübeyyifliğine tayin olunuştur.

Umur-u memuresine dair hakkında şikâyet vuku' bulmamıştır.
Vilayet-i mezkure a'şar nezaretiyle valiliğinden ve mülga a'şar ve ağnam emanetinden yazılan mülahazalara atıf ile Maliye Nezareti Celilesi'nden mumaileyin ifay-ı memuriyete muktedir olduğu beyan kılınmıştır.

Mumaileyh A'şar Nezaretlerinin lağvı cihetiyle 6 Cemaziye'l-ahire 303 tarihine müsadif, 301 senesi Şubatın nihayetinde tabi'i infisal edub 302 senesi Kanun-u evelinin 20'sinde 300 kuruş maaşla Beşiri Nahiyesi Vergi Kitabetine memur edilmiştir. 28 Recep 1307 ve 7 Mart 1306.

Mumaileyh 1309 senesi Cemaziye'l-ahiresinin 22'sinde "10 Kanun-u sani 1307" 300 kuruşmaaşla ve becayiş suretiyle Behramki Nahiyesi Vergi Kitabetine nakl ile tarihi mezkure işe mübaşeret eylemiştir.

Mumaileyh 1312 senesi Şehr-i Zilkadesinin 6'sında rütbe-i salise tevcih buyurulmuştur.

Mumaileyh asakiri şahane ahrad redifesinden olması üzerine merkez vilayete celb olmasından naşi, 1313 senesi Cemaziye'l-ahiresinin 18'inde "23 Teşrin-i sani 1311" Behramki'den infikak ve 1314 senesi Saferinin 11'inde " 1 Temmuz 1313" terhis olunarak sene-i merkume Rebiü'l-evvelinin 2'sinde " 1 Ağustos 1312" 600 kuruş maaşla Lice Kazası Mal Müdüriyetine Bil- tayin tam maaşının itası Diyarbekir Vilayeti Defterdarlığı'na tebliğ edildiği Maliye Sicil Şubesinin 1 Teşrin-i sani 1312 tarihli vukuat pusulasından anlaşılmıştır.

Mumaileyhin maaşı sene-i merkume Şevvalinin 9'unda " 1 Mart 313" öşrü bil tescil 540 kuruşa tenzil ederek 1315 senesi Şabanının 9'unda "22 Kanun-u evvel 313" maaşı halisiyle Derik Kazası Mal Müdürlüğü'ne nakl olunduğu muhasebe-i umumiye-i maliyenin " 15 Ağustos 215"tarihli ilm-u hayrinin gösterildiği Maliye Sicil Şubesinin "18 Mart 316" tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin ehliyet ve liyakati bulunduğu halde münhal olan Midilli Sancağı muhasebeciliğine intihabı emr-u ferman-ı hümayun cenab-ı mülükane maktuay-ı alisinden bulunduğu ba tezkere-i seniye iş'ar olunduğu ve kendisi ehliyet ve kifayet-i ismaniden bulunduğuna binaen bir mantık emr-i ferman-ı hümayun cenab-ı hilafet penahi, Mumaileyhin zikr olunan muhasebeciliğine tayini Maliye Nezaret-i Celilesinin Memuriyeti Mülkiye Komisyonuna havale buyurulan tezkeresiyle İntihab-ı Memurin Komisyonunun melfuf mazbatasında gösterilmiş ve tevkif edilen tercüme-i halinde, mani'i istihdam bir kayda tesadüf edilememiş olduğundan, tasdiki memuriyetine verilen karar üzerine ve bil- istindad şeref sadır olan irade-i seniye-i hazret-i hilafetpenahi mucibince, 1319 senesi Şabanının 24'ünde " 22 Mart 318" 1782 kuruş maaş ile mezkur Midilli Sancağı Muhasebeciliğine tayin kılınmıştır.

Mumaileyhin 1319 senesi Cemaziye'l-evvelinin 21'inde terfiken Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi tevcih buyurulmuştur.

Matlubat-ı emiriyenin nerede ve kimlerin zimmetinde bulunduğunu mebi muhasebeciliğinden talep olunan defterin bir iki güne kadar tanzim ve itası hakkında muhasebecilikle tebliğat-ı ikide icra olunduğuna ve defterin elde edildiğine müteakip tahsilat geliye vuku'u tabii bulunduğuna dair Midilli Mutasarrıflığından alınan

telgrafnamenin lefiyle icabının icra ve etibbası 23 Kanun-u sani 319 tarihli tezkire-i samiye-i cenab-ı sedaret penahi emr-u izbar buyurulmakla Mumaileyhin Mardin Sancağı Muhasebecisi ile icray-ı becayişinin Maliye Nezareti Celilesinin Memurin-i Mülkiye Komisyonuna havale buyurulan tezkiresiyle melfuf İntihab-ı Memurin Kalemi Komisyonunun mazbatasında gösterilmiş ve Mumaileyhin becayişi memuriyeti icabı maslahata müstenid olunduğu, siyak-ı iş'ardan ve mani'i istihdam bir ilişiği olmadığı dahi tedkik edilen tercüme-i halinden anlaşılmış olduğundan ber muceb iş'ar becayiş-i memuriyetine dair verilen karar üzerine ve bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafet penahi mucibince, 1321 senesi Rebiü'l-ahirinin 9'unda"22 Haziran 319" 2025 kuruş maaşla mezkur Mardin Sancağı Muhasebeciliğine nakl edişmiştir.

Mumaileyhin memuriyet-i sabıkası olan Midilli Muhasebeciliğinden şehr-i mezkurun 25'inde "8 Mart 319" infikak eylediği Muhasebe-i Umumiye-i Maliyenin 3 Şubat 319 tarihli ilm-u fahirinden anlaşıldığı Maliye Sicil Şubesinin 2 Mart 320 tarihli vukuat pusulasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin sene-i merkume Cemaziye'l-ahirinin 2'sinde " 1 Agustos 319" mezkûr Mardin Sancağı Muhasebecilliğinde vazifesine mübaşeret eylediği Muhasebe-i Umumiye-i Maliyenin 25 Haziran 321 tarihli ilm-u fennine atfen şubey-i mezkurenin 4 Mart 321 tarihli vukuat pusulasında bildirilmiştir.

Mumaileyh 1324 senesi Zilhiccesinin 23'ünde terfiken "Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Mütemayizi" tevcih buyurulduğu ve 327 senesi Zilhiccesinin 7'sinde, "6 Kaunu-u evvel 325" Vilayet Tensik Komisyonunca 5. maddeye tevfiken kakarının haricine çıkarılıb "7 Kanun-u evel 325" tarihinden, 328 senesi Martının 6'sında tahriri " 4 Kanun-u sani 325" mezkûr muhasebeciliğin maaş miktarının tashi olan 1350 kuruş maaşla vekâletinde bulunarak, müddeti idaresi zarfında mülkiye tekaüd sandığı aidat ve tevkifatından ve emval-ı emiriye ve saireden bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı livay-ı mezkûr meclis idaresinin mazbatasına atfen 14 Mart 323 ve 16 Agustos 326 tarihli vukuat pusulalarında muharrerdir.

Mumaileyh tensik kanununa tevfiken 25 Kanun-u sani 325 tarihinden itibaren 950 kuruş kadar ve harici maaş tahsis ve zeyl kanunu mucibince maaş-ı mezkûr 9 Mayıs 326 tarihinde, 1425 kuruşa iblağ edildiği ve 2800 kuruş maaş ve 975 tahsisat ile 6 Nisan 327 tarihinden Halep Vilayeti Tahrir Müskikat Komisyonu A'zalığına bil-tayin, , 23 Nisan 327 tarihinde vazifesine mübaşeretle 1 Nisan 328 tarihinde infikak eylediği ve mezkûr a'zalıktan bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı ve Mardin Sancağı Muhasebeciliğinde iken, 325 senesi a'şarının Mardinli Ensarizade Şeyh Celalettin'den depozito olarak teslim edildiği, 4.220 kuruşa mukabil, uhdesine meclis idare-i liva heyetince 73.430 kuruş bedel ile 14 karye a'şarının ihale kılındığı ve mültezim Mumaileyhin bir güne emlak ve arazisi olmadığı cihetle bedel-i iltizamdan 25.000 kuruş biradesinde bir meblağın tahsil kılındığı anlaşılması üzerine, tashihi lazım gelerek, iş bu heyet meyanında muhasebeciy-i mumaileyhin meclis idare-i vilayetce icray-ı muhakemesi lüzumu mahalline tebliğ kılındığı 3 Teşrin-i evvel 328 tarihli vukuat pusulasında muharrerdir. 29 Teşrin-i evvel 328.

2.37. **Mustafa Talip Efendi**

Seyit Salih Efendinin mahdumudur.

1255 senesi Zilhiccenin gurresinde Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Sıbyan mektebinde Arabî ve Türkçe ve Farisi okumuştur. Türkçe kitabet eder.

1273 senesi Rebiülevvelinin gurresinde 18 yaşında bulunduğu halde mülazemetle Altıncı Orduyu Hümayun Yoklama Kalemine duhul ederek, 78 senesi Rebiü'l-evvelinin 14'ünde 750 kuruş maaşla Bağdat vilayeti dahilinde kain Aziziye Kazası Tahrirat Kitabetine memur ve 18 mürurına bil-istifa münkasıl olarak bir müddet vilayet-i mezkure muhasebesine devam ettiktan sonra 82 senesi Muharreminin 19'unda 1000 kuruş maaş ile Hille Sancağı dahilinde vaki' Semava Kazası Mal Müdürlüğüne ittisal ve 87 senesi Muharreminin 25'inde yine istifa-ı inkısal edip tayini yine muhasebe-i mezkureye devam ile seney-i merkume Rebiülahirinin 14'ünde 35 kuruş yevmiye ile vilayet-i mezbure mülhikatından

Düleym sancağı muhasebesi müterakim … tanzimine mevki'i tayin ve iki mah sonra istihdam olunarak yine sene-i merkume Zilhiccesinin 21'inde 1500 kuruş aylıkla Süleymaniye Sancağı A'şar-ı Ahali Kitabetine muvakketen bil-tayin 4 ay 25 gün zarfında ikmal-ı memuriyetle 88 senesi Cemaziye'l-ahirinin 12'sinde 3000 kuruş maaşla Necid sancağı müzafatından Katif Kazası Beytülmal Eminliğine nasb ve sene-i mezbure Şevvalinin 14'ünde 2500 kuruş maaşla livay-ı mezkur merbutatından Mirz Kazası Kaymakamlığına nakl olunup 13 mah 20 gün mürurunda yine bil-istifay-ı inkisal etmiş ve 90 senesi Rebiü'l-evvelinin 16'sına mezkurul-miktar maaş ile Şehr-i Zor sancağına tabi' Selahiye Kazası Kaymakamlığına tevci ederek 10 ay sonra azl ile 94 senesi Cemaziye'l-ahirinin 24'ünde 1400 kuruş aylıkla Diyarbekir vilayetine mühlik Midyat Kazası Kaymakamlığına tayin olunarak merkez vilayet azimet ve ba'zı mevaki'-i şeriyesi zuhuru cihetiyle yine bil-istifa Bağdata ric'at edip 95 senesi Cemaziye'l-ahirinin 3'ünde 1800 kuruş maaşla Hille sancağına müdafi Divaniye Kazası Kaymakamlığına ittisal ve 14.5 ay mürurunda yine istifa ile 97 senesi Rebiü'l-ahirinin 2'sinde 1750 kuruş maaşla Kerbela Sancağı A'şar Müdüriyetine memur ve 10 mah sonra yine bil-istifa-ı münkasıl olmuş ve 1300 senesi Zilhiccesinin 19'unda 1750 kuruş maaşı bulunan Cezire Kazası Kaymakam vekaletine bil-tayin, 40 gün mürurunda kaymakamı asillik suretine mebni inkısal ile 301 senesi Cemaziye'l-evvelinin 19'unda yine miktarı mezkur maaş ile Mendeli Kazası Kaymakamlığı vekaletine kılınmış isede kabilü'l-azime şehri mezburun 25'inde 2500 kuruş maaşla memuriyeti Amara sancağı arazi-i seniye memuriyeti vekaletine tahmil ve 302 senesi Şa'banının 18'inde azl olunmuştur.

Hizmet-i mezkureden nakl ve tahvil ve terfi ve istifa ve ikmal suretiyle ve kaymakam-ı asillik avdeti sebebiyle hesabü'l-icab ve hesabü'l-kayd infikak ederek umuru memuresine müteallik bir şeyle taht-ı muhakemeye alınmamış ve müttehim olmamıştır.

Bir minval-ı muharrer mumaileyhin bulunduğu Semave Kazası Mal Müdüriyeti ve Divaniye Kazası Kaymakamlığı ile Kerbela Sancağı Aşar Müdürlüğünü ve Amara

Sancağı Araziy-i Seniye Memuriyeti vekaletini müddet-i idaresince bereat-ı zapt ve hüsn-ü hizmetine dair mezkur Simave kazası ve Hille ve Kerbela Sancakları Meclis İdareleri ile miktar-ı araziy-i seniye komisyonundan verilmiş olan 9 Mayıs 86 ve 14 Ağustos 95 ve 21 Mart 96 tarihli üç kır'a mazbata ve 14 Kanun-u sani 301 tarihli devr-i muhasebe defteri mezbur Midyat Kazası Kaymakamlığına memuriyet-i azam bulunduğu halde merkezi vilayetde vuku' bulan istifası üzerine Dersaadetçe almış olduğu 1771 kuruş harcırahın Diyarbekir Vilayeti Mal Sandığına teslim olunduğunu sair vilayet-i mezkureden i'ta olunan 27 Ağustos 93 tarihli ilm-u haber mumailey tarafından ayine-i bil-ibraz komisyonunca görülerek yine kendisine iade kılınmış selefü'l-zikr Katif Kazası Beytülmal Eminliği ile Mirz ve Selahiye Kazaları Kaymakamlıklarından dolayı mezkur kazalar meclis idarelerinden verilip idare olunan dört kıt'a mazbata usulen mensup olduğu liva meclis idarelerinden mezbur ettirilmiş ve Cezire Kazası Kaymakam vekaletinden bereat-ı zimmetine dair dahi bir güne varakay-ı raemiye ibraz olunmuş olmağla hizmet-i mezbureden dolayı bir güne zimmet ve ilişiği olup olmadığı tahsilat müdüriyetinden suval ile alınan 19 Temmuz 302 tarihli cevapta efendiy-i mumaileyh namına zimmet kaydı görülmediği izbar olunmuştur.

12 Zilkade 303 ve 21 Temmuz 302

Mumailey Mustafa Talib Efendi, 1304 senesi Rebiü'l-evvelinin 23'ünde vaki' 1302 senesi Kânun-u evvelin 8'inde, 1750 kuruş maaşla Bağdat vilayeti dâhilinde Aziziye Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulmuştur.

Mumaileyhin maaşı 1314 senesi Şevvalinin 9'unda "1 Mart 313" öşrü bil-te'sim 1775 kuruşa tenzil etmiştir.

Mumaileyhin Düleym Kazası Kaymakamlığına nakli lüzumu Bağdat vilayetinden bildirilmesine mebni Dahiliye Nezareti Celilesinden vaki' olan iş'ar ve Memurin-i Mülkiye Komisyonundan verilen karar üzerine sene-i merkume Zilhiccesinin 12'sinde "2 Mayıs 313" 2850 kuruş maaşla kazay-ı mezkure kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumaileyhin Bağdat Vilayetinin iş'arına atfen Dahiliye Nezareti Celilesinden vukubulan iş'ar ve memurin-i mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpeneahi mucibince 1316 senesi Rebiü'l-evvelinin 4'ünde 1575 kuruş maaşla Cezire Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

2.38. Pirinçizade Arif Efendi

Pirinç tüccarından Hacı Salih Ağanın mahdumudur.

1269 sene-i hicriyesinde 1299 sene-i maliye nüfusu Diyarbekir şehrinde tevellüd ettiği nüfus tezkere-i osmaniyesinde muharrerdir.

Şehr-i mezkûr sıbyan mektebinde mukaddemen 'ulum tahsil ile Zinciriye Medreseseinde arabiden sarf ve nahiv, mantıktan isagoji ve Farisi okumuştur. Arabî ve Türkçe ve Farisi tekellüm ve kitabet ve Kürtçe tekellüm eder.

1283 sene-i hicriyesinde "1283 sene-i maliye" Diyarbekir Vilayeti Tahrirat Kalemine Mülazemetle Zilkadenin yedisinde "1 Mart 1283" 150 kuruş maaş ile Divan-ı Temyiz Kitabet Saniliğine tayin ve 84 senesi Zilkadesinin on dokuzunda "1 Mart 1284" 200 kuruş maaşla vilayet-i müşarünileyha mektubi kalemi memuru mukayidliğine nakl ve 85 senesi Zilkadesinin sulhunda "1Mart 85" maaş-ı mezkurla kalemi mezkur muhassıllığına ve 86 senesi Şevval-ı mükerremenin onunda "1 Kanun-u sani 85" 225 kuruş maaşla kalemi mezbur müdürlüğüne terfi' ve maaşı 88 senesi şehri Rebiü'l-ahirin 25'inde "1 Mart 87" 275 kuruş ve şehri Recebü'l-şerifin 29'unda " 1 Teşrin-i evvel" 400 kuruş iblağ ve şehri Ramazanü'l-mubarekenin 9'unda "9 Teşrin-i sani 87" 330 kuruş ve Şevvali mükerremin gurresinde "1 Kanun-u evvel 87" 310 kuruş tenzil ve 89 senesi Zilkadenin 15'inde "2 Kanun-u sani 88" 340 kuruş ve 90 senesi şehr-i Muharremü'l-haramının 8'inde "23 Safer 88" 430 kuruş iblağ edilerek, 96 senesi şehr-i Muharremü'l-haramının 12'sinden "25 Kanun-u evvel 94" itibaren fahri olarak 3 mah kadar merkez vilayetinde teşkili muhacirin komisyonu azalığında ilaveten ve intihaben bulunmuş ve Cemaziye'l-evvelinin

21'inde " asar-ı Nisan 95" mezkur müdürlükten münfasıl olup 96 senesi şehri Ramazanü'l-mübarekenin 8'inde "3 Eylül 95" 400 kuruş maaşla vilayeti müşarünileyha İstinaf Mahkemesi Mümemyyizliğine tayin ve 97 senesi şehr-i Muharremü'l-haramının 9'unda "11 Kanun-u evvvel 95", 750 kuruş maaşla İstinaf Hukuk Mahkemesi Azalığına nakl edilmiş ve bu sırada vilayetin umur-u hesabiyesinin tetkik komisyonu azalığında da fahri olarak memuriyeti sebt edip ilaveten 99 senesi Rebiü'l-evvelinin 7'sinde " 15 Kanun-u sani 97" 600 kuruş zamlı maaşla İstinaf Mahkemesi Müdde-i Umumiliği ve Rebiü'l-ahirinin 22'sinde " 1 Mart 98" 1400 kuruş zam maaşla vilayeti müşarün ileyha Adliye Müfettişliği Vekaletlerine memur edilip şehr-i Recebü'l- şerifinin 11'inde "17 Mayıs 98" Adliye Müfettişliği Vekaletinden ve şehr-i mezkurun 21'inde "27 Mayıs 98" Müd'e-i Umumilik Vekaletinden, 300 senesi Cemaziye'l-evvelinin 3'ünde "28 Mart 98" İstinaf Mahkemesi Azalığından infikak ettikten sonra, fahri olarak Vilayeti Müşarün İleyha Tahrir Emlak Ta'dilat Komisyonu Azalığında ve Çekirge İtlaf Komisyonu Riyasetinde ve Mearif Meclis Azalığında ve Nafia ve Evkaf Komisyonları Riyasetlerinde, ve 301 ve 302 seneleri ...Fırkay-ı şer'iyenin keşidesi hizmetinde teşkil eden komisyonlar azalıklarında bulunub , 303 senesi Cemaziye'l-evvelinin 24'ünde "16 Safer 301" 750 kuruş maaşla Vilayeti Müşarünileyha Meclis Belediyesi Riyasetine tayin edilmiş, ve 304 senesi Rebiü'l-ahirinin 17'sinde "am-ı Kanun-u evvel 302" infikak ederek, 305 senesi Cemazie'l-ahirinin 23'ünde "23 Safer 303" 750 kuruş maaşla tekrar Vilayeti Müşarün İleyha İstinaf Hukuk Mahkemesi Azalığına memur ve 306 senesi şehri Muharremü'l- Haramının 17'sinde "11 Eylül 304" uhdesinde Vilayeti Müşarünileyha Menafi' Sandığı Komisyonu Riyaseti Fahrisi ilave edilmiş ve şehri Saferü'l- hayrinin 5'inden "29 Temmuz 304" Rebiü'l-evvelinin 24'üne kadar " 6 Teşrin-i sani 304" İstinaf Mahkemesi Riyaseti Vekaletinde bulunarak , şehr-i Recebü'l-şerifinin sulhunda bulunarak "2 Mart 305" mezkur Menafi' Sandığı Riyasetinden, Ziraat Bankası Şubesi Riyasetine tahvil edip, 307 senesi Rebiü'l-ahirin sulhunda "11 Kanun-u evvel 305" Mardin heyeti adliyesi aleyhinde vukubulan şikayetin tahkikine memur edilmiş ve Cemaziye'l-ahirinin

5’inde “1 Kanun-u sani 305” mezkur İstinaf Mahkemesi Azalığından infikak ederek , 308 senesi Cemaziye’l-ahirinin 2’sinde “3 Nisan 306” Ziraat Bankası Şubesi Riyasetinden dolayı 200 kuruş aidat tahsis kılınmış ve 310 senesi şehr-i Ramazanü’l mübarekenin 28’inde “6 Nisan 309” 750 kuruş maaşla ilaveten İstinaf Mahkemesi Ceza Dairesi Azalığında tayin edilerek , 311 senesi şehri Ramazanü'l-mübarekenin 5’inde “ am-ı Mart 309” Ziraat Bankası Şube Riyasetinden istifaen infikak etmiş ve Şevval-ı mükerremenin 23’ünde “17 Nisan 310” mezkur azalıktan fahri olarak Vilayeti Müşarünileyha Meclis İdaresi Azalığına nakl edilup, vilayeti müşarünileyhada zuhur eden ihtisastan dolayı kararı mütecavize ve matbaanın Kürt ve Ermenilerin tecavüzünden muhafaza ile asayişin takrir ve idaresi hakkında asakiri redifeden mürettep müfreze ile karay-ı mezkureye i’zam ve yine ahvali ma’lume-i mezkureden dolayı düçarı zarüret olan fıkra ve zü’efa-ı ahalinin iaşe ve ebvaları ve karadan şehre gelenlerin mahallerine iadeleriyle iskanları hususatına bakmak ihtisassat esnasında dağılan Hristiyan ahalinin hayvanat ve emva-ı sairenin cem’ ve muhafazası için müteşekkil komisyonlar riyasetlerine memur edilmiştir. 88 senesi şehri Ramazanü'l-mübarekenin 21’inde “Havacıkanlık” ve 307 senesi şehr-i Saferü'l-hayriyenin 25’inde, “Salise” ve 310 senesi şehr-i Recebü’l-şerifinin 14'ünde, “Saniye” ve 311 senesi şehr-i Ramazanü’l-şerifinin 29’unda “Mütemayiz” rütbeleri tevcih ve 312 senesi şehr-i Ramazanü’l- mübarekenin 27’sinde “3. Rütbeden Mecidi Nişan-i Zişanı” ihsan ve 314 senesi Rebiü’l-vvelinin 15’inde “Rütbesi Evveli Sınıf-ı Sanisine” terfi’ buyurulmuştur.

Diyarbekir Vilayeti Celilesinden yazılan mülahazada erbab-ı iktidar ve istikametden olub umur-u memuresinde hüsn-ü hizmet ve mesaisi görülmekte olduğu tasdik kılınmıştır.

Divan-ı Temyiz Kitabet Saniliğine tarihi tayiniyle mektubi kalemine nakli tarihi ve maaşatının tekrarı ve tarihi infikakı, Diyarbekir Vilayeti Muhasebesinin “3 Kanun-u sani 308” tarihli kapu suretinden anlaşılıp İstinaf Mahkemesi Mümeyyizliğine tarihi memuriyeti ile muhakeme-i mezkure azalıklarında bulunduğu

ve maaşının miktarı vilayeti müşarünileyhanın memuriyetini mübelliğ tezkereleri suret-i musarrıflarıyla Adliye Nezareti Celilesinin ve Vilayeti Müşarünileyha Muhasebeciliğinin istid'anamelerinin yerlerine muharrer 20 Eylül 312 ve 20 Eylül 317 tarihli derkenarlarından ve Belediye Meclis Riyasetinde bulunduğu vilayeti müşarünileyha belediye heyetinden 9 Mart 304 tarihli devr-i muhasabe defteri suret-i musadıkasından ve Ziraat Banka Şubesi Riyasetinde müddet-i istihdamıyla kayıt aidatı ve sebebi inkısali Ziraat Bankası Muhasebeciliğinin istid'anamesi zahirine muharriç "8 Teşrin-i evvel 312" tarihli derkenarından anlaşılmış ve meclisi idare azalığına ittihab ve ihtisas esnasında idame ve muhafazayı asayişe memur edildiğini müş'ir-i vilayeti müşarünileyhanın kendisine mürsil "3 Nisan 309" ve " 17 Nisan 310" ve "6 Teşrin-i evvel 311" ve "5 Teşrin-i sani 311" ve "26 Teşrin-i evvel 311" tarihli tezkereleri ve nüfusu tezkere-i osmaniyesiyle Havacıkanlı ve Saniyen Mütemayiz ve Ula Sanisi Ruus-u Hümayunları, Sicill-i Ahval Komisyonlarında görülüp iade ve 3. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanının tarihli ihsanı teşrifatı Divan-ı Hümayunun "16 Mart 314" tarihli pusulasına tatbik ve hizmeti sairesine dair evrakın sure-i müsarrıflarınada asıl tercüme-i hali varakasıyla hıfz edilmiştir. "5 Cemaziye'l-ahir 314" " 20 Teşrin-i evvel 314"

2.39. Süleyman Nazif Bey

Mardin Mutasarrıfı sabık ve "Miratül Ğayr" ve "Mizanül Edep" muharriri mütevefa Mehmet Sait Paşa'nın mahdumudur.

1285 Sene-i Hicriyesinde "sene-i maliye 1284" Diyarbekir'de tevellüd etmiştir.

Hususi surette kevaid ve edebiyat-ı osmaniye ve Farisi ve tarihi umumi ve sarf ve nahv-i arabi ve mantık ve Fransızca tahsil ettiği ve Türkçe'den maada Farisi ve Fransızca tekellüm ve tercüme ve tahrire muktedir ve istihraç-ı mail ile takdim ve takdim-i meram edebilecek kadar Arabî ve birazda Kürtçe tekellüm eylediği ve muhtelif risail-i merkume ve mustakil ve ceraid ve yevmiye ile 200'ü mütecaviz edebiye, siyasi, tarihi, içtimai makale ve 50'ye karib manzume neşrettiği tercüme-i halinde muharrerdir.

1 Mayıs 306 tarihinden "am-ı Teşrin-i evvel 307" tarihine kadar Muş Sancağı Zirai Müdüriyetinde bulunarak istifaen inkisal etmiş ve 27 Eylül 309 tarihinden 'am-ı Kanun-u sani 309 tarihine kadar aidatla Mardin sancağı tahsil-i mukayare-i müdüriyetinde istihdam olunup 13 Şubat 309 tarihinde 329 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Meclis İdare Baş Katip Muavinliğiyle, 500 kuruşla Mütimme Müdüriyeti Ser Muharrirliğine tayin kılınarak ilaveten memuriyet suretiyle 311 senesinde Lice kazası Aşar-ı Ahali Memuriyetini ifa ederek 3.360 kuruş ücret istifa etmiş ve 1 Nisan 312 tarihinde 19 Teşrin-i evvel 312 tarihine kadar bir misli maaşla günlük ilave-i memuriyet ve … ba idare-i seniye Musul Valisi İmran Paşanın hürmeti kitabetinde bulunarak 11 Teşrin-i sani 320 tarihinde istifa-ı inkisal etmiş ve 2700 kuruş maaşla ta'yin kılındığı Hüdavendigar Vilayeti Mektubiliğinde 17 Teşrin-i evvel 313 tarihinde vazifesine mübaşeret etmiş ve tarihi mezkurdan 21 Ağustos 320 tarihine kadar 1000 ve 1 Eylül 320 tarihinden 20 Eylül 324 tarihine kadar 1500 kuruş maaşla vazife-i vilayet nezareti umumisine ilaveten … ve Konya Vilayeti Mektubçuluğuna tahvil kılınmasına mebni 12 Teşrin-i evvel 324 tarihinde Hüdavendigardan infikak etmiş ve Konya'ya kabulü'l-azim, 6 Eylül 325 tarihinde 5000 kuruş tahsisat ve 15.000 kuruş maaşla Basra Vilayeti Valiliğine bil-ta'yin 21 Teşrin-i evvel 325 tarihinde ifayı vazifeye mübaşeretle vuku'u istifasına mebni 26 Ağustos 326 tarihine kadar tam ve 27 Ağustos 326 tarihinden infikakı olan 4 Eylül 326 tarihine kadar nafaka maaşla istif'a etmiş ve 4 Teşrin-i sani 326 tarihinde 12500 kuruş maaşla Kastamonu Vilayeti Valiliğine tayin kılınmıştır. Uhdesinde 2 Zilhicce 311 tarihinde salise ve 29 Cemaziye'l-evvel 316 tarihinde saniye ve 23 Receb 323 tarihinde ula sınıfı sanisi rütbeleri tevcih ve …. i'ka olunan ikinci rütbeden … Mumailey tarafından kabul ve ledel-icab tahliyesi hususunda 1 Eylül 324 tarihinde müsaade-i seniye erzan buyurulmuştur.

Hizmeti mezkurede müddet-i memuriyet ve miktar-ı maaş ve mahsusat ve ücreti ile keyfiyet infikakına ve tevfikat-ı nizamiye ve saireden bereat-ı zimmeti ve hüsn-ü hizmeti resmi merciden ve iktidarını nafak mahali maaş iradelerinin 5 Teşrin-i sani 306 ve 2 Şubat 309 ve 27 Temmuz 311 ve 18 Teşrin-i sani 312 ve 15

Kanun-u sani 324 tarihli mazbatalarıyla 8 Ramazan 327 ve 25 Zilkade 328 tarihli valilik ferman ve Rütbe-i Salise Ruus-u Hümayunları ile nüfus tezkere-i osmaniyesi ve Limni Nişanının kabul ve takılmasına müsaade buyurulduğuna dair Hüdavendigar Vilayetinin kendisinde muharrer 1 Teşrin-i sani 324 tarihli tezkere ve idare-i umumiyece aynen görülerek iade ve ula sınıfı sanisi rütbesinin tarihi tevcihatı mübeyyin Divanı Hümayun Müdüriyetinin 1 Haziran 327 tarihli tezkere metniyle Konya Vilayeti Mektubçuluğuna azimet istediğine … vilayet-i mezkure valiliğinin telgrafname-i cevabiyesi ve dosyasında hıfz ve memuriyet-i hazırasına tarihi tayin ve miktarı maaşı irade-i seniye kaydına tatbik edilmiştir. 21 Cemaziyelahir 329 ve 6 Haziran 327.

Mumailey, 1329 senesi Şa'banının 12'sinde "26 Temmuz 327" maaş-ı halisiyle Trabzon Vilayeti Valiliğine nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin 15 Kânunusani 326 tarihinden 8 Ağustos 327 tarihine kadar tam ve tarihi mezkureden 8 Temmuz 327 tarihine kadar nafak maaşla bulunan Trabzon Vilayeti Valiliğinden, vilayet-i maaşat tevkifatının zimmet ve ilişiği olmadığı vilayet-i müşarülileyha meclis idaresinden 6 Ağustos 327 tarihi mazbatasından anlaşılmış ve aynen görülerek iade edilmiştir.

Mumailey ahiren mahalli ve ifa kısmı ve bereate karar ihsası mamul ise de şu suretle lisana gelmiş bulunması evrakı alameti memuriyetine mani' teşkil edebileceğine ve mahkemenin kararında haraskarlık şaibesi varsada bunun zuhuru ve atiyesi için ciheti mülkiye ve adliye …. edilen memurlarla icra edecekleri tahkikat hayatiyet ve …. olunacağına binaen mumaileyhin bilahere münasib görülen başka bir vilayete memuriyeti istindat edilmek üzere şehirden azli tensip ve istindat kılınmakla, 1330 senesi Saferinin 17'sinde 21 Kanun-u sani 327 azliyle yerine yerine diğeri tayin kılınmıştır.

Mumaileyhin 24 Temmuz 327 tarihinden 13 Kanun-u sani 327 tarihine kadar tam ve bu tarihden 27 Kanun-u sani 327 tarihine kadar 5 gün nafaka maaşla mezkur Trabzon Valiliğinde bulunub maaşı tevkifatından bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı ve hüsn-ü tahsilatı umure ihtimam ... asayiş ve muhlikatın terki ve tamiratına ikdam

eylediği cilayeti mezkure meclis idraresinin 28 Kanun-u sani 327 tarihli mazbatasında gösterilmiştir.

Mumaileyhin 28 Kanun-u sani 327 tarihinden itibaren 3.125 kuruş mazuliyet maaşı tahsis kılındığı mahsusat-ı zatiye müdüriyetinin 11 Mart 328 tarihli tezkeresiyle bildirilmiştir.

Mumaileyhin beruce muharrer Trabzon Valiliğinde bulunduğu sırada … İsa gecesi nüfus … karib bir zamanda konsoloslukların önünde silah atmalarından dolayı tevkif ettirilmiş olan işhas meyanında bulunan Polis Salih Safvet Efendi tarafından aleyhinde ikame edilen müretteb .... darb da'vası üzerine vilayet-i müşarünileyha muhakemey-i istinafça yalnız 3 lira cezayı nakdi i'dasına 23 Kanun-u sani 327 tarihinde gıyaben karar verildiği anlaşılmış ve şu halde hakkında vilayet bidayet mahkemesince mukaddemen verilmiş olan mülazemetce kararın kain lem yekun adiyi tabii bulunmuş olduğu memuriyet kalemi müdüriyetinin tercüme-i haline .... taraf nezaretinin tasdik mucibince işaretiyle …. buyurulan 10 Nisan 328 tarihli tezkeresinde gösterilmiştir.

2.40. **Yusuf Ziya Bey**

Hafız Mustafazade saadetlü Ahmet Cemil Paşa Bey'in mahdumudur.

1288 sene-i hicriyesinde " 1288 sene-i maliye" Diyarbekir'de tevellüd eylediği nüfus tezkere-i osmaniyesi suret-i musaddıkasında muharrerdir

… ulumu suret-i hususiyede ba'del tahsil Diyarbekir Mekteb-i Rüştiye-i Askeriyesiyle, Mekteb-i Mülkiye-i Şahanenin İ'dadi ve Ali mahallerinde müretteb ulum ve fünun tahsil ve ikmal ederek 9 Nisan 306 tarihli rüşdi ve karübü'l-ula mertebelerden 8 Eylül 310 tarihli idadi ve 6 Temmuz 313 tarihli Mekteb-i Mülkiye-i Şahane şehadetnamelerine nail olmuştur.

Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede tedris olunan dersleri tekellüm ve kitabetden ma'ada Kürtçe dahi tekellüm eylediği tercüme-i hal varakasında münderiçtir.

1315 senesi Rebiü'l-ahirinin 18'inde "4 Eylül 313" 500 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Maiyetine Memur ve meclis idare vilayet müd'ey-i umumiliği uhdesine ihale edilib Dahiliye Nezareti celilesinden vuku'bulan iş'ar ve memuriyet-i mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine ve bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye-i hazreti padişahi mucibince 1316 senesi şehr-i Ramazan-ı şerifinin 17'sinde "17 Kanun-u sani 1316" 1125 kuruş maaşla vilayet-i müşarül-ileyha muzafatından Midyat Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulması cihetiyle sene-i merkume Şevvalinin 14'ünde"13 Şubat 314" mezkûr maiyet memuriyetinden infikak etmiş ve vezaif-i memuriyetinin hüsn-ü ifa etmekte olmasına ve hizmet-i mahrucesine mebni 1318 senesi Şevvalinin 17'sinde sene-i maliye tevcih buyurulmuştur.

Mardin Sancağı Mutasarrıflığı ile Diyarbekir Vilayeti Valiliğinden yazılan mülahazalarda münderecatı ve refiki mukarine hakikat olduğu mumaileyhin rü'yet ve iktidarıyla hüsn-ü ifay-i vazife etmekte bulunduğu tasdik kılınmıştır.

Maiyet memuriyetinde ve meclis idare-i vilayet müd'ey-i umumiliğinde müddet-i istihdamıyla kemiyet maaşı ve hüsn-ü ifay-ı vazife eylediği ve bir güne zimmet ve ilişiği olmadığı ve Diyarbekir Vilayeti idare meclisinin 16 Şuat 314 tarihli mazbatası suret-i musaddıkasında ve Midyat kaymakamlığına tayiniyle, rütbe-i salisenin tevcihiyle tarihleri komisyona tebliğ olunan iradat-ı seniye-i hazreti padişahî kaydından ve tarihi ve mahalli veladeti nüfus tezkere-i osmaniu-yesi sureti musaddıkasından anlaşılıb, bunlarla zikr olunan şehadetnameler suret-i musaddıkası tercüme-i hal varakasıyla birlikte hıfz edilmiştir. 27 Zilhicce 1318. 4 Şubat 1317

Mumailey ile mahalli naib ve mal müdürü arasında hasıl olan münaferet emr-i idareye irat-ı mazarrat ettiğinden naib mal müdürünün diğer kazalara tahvilleri esbabına tevsil edildiğinden, Mumailey Ziya Efendinin dahi Erve Kazası Kaymakamlığına becayişi Diyarbekir vilayetinden alınan telgrafname de iş'ar olunduğu ve mezkur kazalar bir vilayet dâhilinde olub sınıflarıda müsavi bulunduğu beyanıyla icray-ı becayiş memuriyeti Dahiliye Nezareti Celilesinden vaki' olan iş'ar ve memurin-i mülkiye komisyonundan verilen karar üzerine ve bil-istindat şerefsadır

olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenehi mucibince 13.. senesi Saferinin 5'inde "14 Mayıs 217" 900 kuruş maaş ve becayiş suretiyle mezkur Erve Kazası Kaymakamlığına nakledilmiştir.

Mumaileyhin mahalli tenkisatına karabet cihetle Çermik Kazası Kaymakamlığına nakli Diyarbekir vilayetinden tevarüd eden suret-i melfufe mazbatasında izbar olunduğu beyanıyla Dahiliye Nezareti Celilesinin Memurin Mülkiye Komisyonuna havale buyurulan tezkeresinde gösterilmiş, tensik edilen tercüme-i halinde mani'i istihdam ilişiği görülmemiş ber-muceb iş'ar-ı tasdik memuriyeti hakkında verilen karar üzerine ve bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti hilafetpenehi mucibince, 313 'ünde "2 Teşrin-i evvel 318" 1080 kuruş maaşla mezkur Çermik Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumaileyhin ab ve havay-ı mahalli ile adem imtizacına mebni Lice Kazası Kaymakamlığı ile icray-ı becayişi , Diyarbekir Vilayetinden keşide olan iki kıt'a telgrafnamede ……muktezası hakkında nezaret-i müşarül-ileyhadan vuku'bulan iş'ar ve komisyonu mezkureden verilen karar üzerine bil-istindat şerefsadır olan irade-i seniye-i hazreti padişahi mucibince, 323 senesi Cemaziye'l-evvelinin 23'ünde "13 Temmuz 321" 1125 kuruş maaşla mezkur Lice Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir.

Mumaileyhin taraftarlık iltizamıyla temini muvaffakiyet edememekte olduğu müracaat ve iş'arat-ı vakı'adan anlaşıldığı ve Midyat se'i vuku'u olduğu cihetle Midyat kaymakamlığıyla icray-ı becayiş muvafık maslahat görülerek her iki kazanın temini inzibat ve idaresi ….. kılındığı Diyarbekir vilayetinden keşide olunan telgrafnamede dermeyan olunmasına nazaran becayişi tensip kılındığı beyanıyla icray-ı icamiye hakkında dahiliye nezaretinden vuku'bulan iş'ar ve Memuriyet-i Mülkiye Komisyonundan verilen karar üzerine bil-istindat şeref sadır olan irade-i seniye mucibince 1329 senesi Muharreminin 16'sında " 6 Şubat 323" maaşı halisi ve becayiş sureti ile mezkur Midyat Kazası Kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Mumaileyhin 1326 senesi Zilka'desi gurresinde "12 Teşrin-i sani 324" bil-istifay-ı inkısal eylediği Sicil-i Memurin Kalemi Müdüriyetinin 1 Şubat 325 tarihli tezkere-i cevabiyesinde gösterilmiştir.

Mumailey 1327 senesi Rebiü'l-evvelinin 16'sında "25 Mart 325" 1125 kuruş maşla Viranşehri Kazası Kaymakamlığına tayin buyurulmuştur.

3. DİYARBEKİRLİ YÖNETİCİLERİN TERCÜME-İ HALLERİNİN GENEL DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölümde Sicill-i ahval kayıtlarından yola çıkarak Diyarbekirli yöneticilerin, maarif seviyeleri, toplumsal statüleri, memurluk kariyerleri ile taltif ve ceza durumlarının genel değerlendirilmesi yapılmıştır.

3.1. Diyarbekirli Yöneticilerin Maarif Hayatı

3.1.1. Diyarbekir Vilayetinde Maarif Hayatı

Avrupa devletleri ile arasındaki mesafeyi yalnızca askeri ıslahatlarla kapatamayacağını anlayan Osmanlı Devleti, başta maarif olmak üzere her alanda ıslahatlar yapmıştır. Maarif alanında ilk önemli değişiklikler II. Mahmud döneminde başlamıştır. II. Mahmud, merkeziyetçi devlet anlayışına uygun memur sınıfını yetiştirmek, yeni bir Osmanlı toplumu oluşturmak için maarif alanı üzerinde durulmuş ve bu görev yeni açılan/açılacak okullara verilmiştir[69]. Maarif alanında asıl değişme ve gelişmeler, 1839-1876 yılları arasını kapsayan Tanzimat döneminde alınan kararlar, çıkartılan nizamnameler ve kanunlarla başlamıştır[70].

1846'da açılan "*Meclis-i Maarif-i Umumiye*" ile maarifle doğrudan ilgilenecek ilk kurum açılmış, bu kurumun işleyişini etkili kılabilmek için de "*Mekatib-i Umumiye Nezareti*" kurulmuştur[71]. Tanzimat döneminde açılan; Mekteb-i Maarif-i Adliye[72](1839), Darü'l-Muallimin[73](1848), Darülmaarif (1850), Mekteb-i Mülkiye (1859), Kız Rüşdiyesi (1859), Galatasaray Sultanisi (1868) gibi okullar ve Encümen-

[69] Bayram Kodaman, *Abdülhamit Devri Eğitim Sistemi*, TTK Yayınları, 2. Baskı, Ankara 1991, s.XIII.

[70]Kodaman, s. 13.

[71] Hatip Yıldız, *Diyarbekir Vilayetinde Eğitim*, Erzurum 2007, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), s. 12; Kodaman, s. 11-12.

[72] Bu okul, Enderun Mektebi'nin kapatılmasından sonra, devlet memuru yetiştirmek için açılmıştır. Bkz.Findley, "Kalemiyeden Mülkiyeye...", s. 142; Kodaman, s. 8.

[73] Darülmuallim Mektebleri; İbtidai, Rüştiye ve İdadi okulları için öğretmen yetiştirmek için kurulan okullardır. Bkz. Kodaman, s. 145-146; Cemil Öztürk, "Darülmuallim maddesi", DİA, C. 8, İstanbul 1993, s. 251-252.

i Daniş, Maarif-i Umumiye Nezareti (1857), Meclisi Maarif-i Umumiye (1864), Maarif-i Umumiye Heyeti (1864), Cemiyet-i İlmiye Heyeti (1862), Tercüme Heyeti (1865) gibi önemli kurumlar kurulmuştur[74].

Maarif alanında yapılan en köklü ve esaslı düzenleme ise 1 Eylül 1869 yılında çıkartılan "*Maarif-i Umumiye Nizamnamesi*"dir. Bu nizamnamenin asıl etkisi, II. Abdülhamid dönemindeki uygulamalarla görülecektir. 1869-1876 yılları arası açılan bazı okullar şunlardır: Darü'l-Muallimat[75](1870), Darü'l-Fünun[76](1871-72), İdadiler (1874), çok sayıda Rüşdiye, İbtidailer (1873), Darü'ş-Şafaka[77](1873) vb...

II. Abdülhamid oluşturmak istediği güçlü merkezi otoriteyi ancak etkili bir bürokrasi ile sağlayabileceğini, bunu da ancak eğitilmiş bir kadro ile gerçekleştirebileceğini düşündüğünden, bu bürokratları yetiştirecek okulların açılmasına büyük önem vermiş ve imparatorluğun her tarafında yoğun bir okullaşma politikasını uygulamaya koymuştur. Önceki dönemlerde açılan okulların toplamından daha fazla sayıda okulun bu dönemde açıldığı görülmüştür. Açılan rüştiyelerin sayısı 250'den 600'e, idadilerin sayısı, 5'ten 104'e, darü'l-muallimlerin sayısı 4'en 32'ye, 1876'da 200 civarında olan iptidailerin sayısı 4.000-5.000'ne çıkartılmıştır. Yine var olan sıbyan mektepleri ve medreselerde elden geçirilmiş ve müfredatlarında değişikliklere gidilmiştir.[78] Abdülhamid döneminde, Tanzimat döneminde var olan daha çok İstanbul merkezli okullaşma terk edilerek, teşkilatlanma tüm ülkeye yayılmaya başlanmıştır. Bu büyük sayıdaki okullaşma ile birlikte, büyük bir öğretmen ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Öğretmen ihtiyacını karşılayabilmek için öğretmen yetiştiren okulların sayısı hızlı bir şekilde artırılmış ve bu okullar ülke sathına yayılması sağlanmıştır.

---

[74] Kodaman, s. 14-22.

[75] Daru'l-muallimat; Kız okulları için bayan öğretmen yetiştirmek amacıyla açılmışlardır. Geniş bilgi için bkz; Cemil Öztürk, "Darülmuallimat" Mad. DİA, C. 8, İstanbul 1993, s. 249-250.

[76] Darü'l-funun; Kelime olarak "fenler evi" mânasına gelir. Osmanlı Devleti'nde ilk üniversite olarak açılan yüksek öğretim okuludur. Bugün İstanbul Üniversitesi olarak devam etmektedir. Bkz. Osman Nuri Ergin, *Türk Maarif Tarihi*, Cilt II. s. 453-468; Findley, s.143-144; Baltacı, s. 95-105.

[77] Darü'şşafaka, yetim çocukları ücretsiz ve yatılı olarak eğitmek amacıyla kurulan, günümüzde eğitime devam eden okul. Bkz. Findley, s. 166-167.

[78] Kodaman, s. 164.

II. Abdülhamid döneminde sadece okul sayısı artırılmayacak aynı zaman da ihtiyaca göre yeni okullarda açılacaktır. Mekteb-i Fünun-i Maliye (1878), Hukuk Mektebi (1878), Sanayi-i Nefîse Mektebi (1879), Ticaret Mektebi (1882), Darü´l-ameliyat (1881), Hendese-i Mülkiye (Mühendis Mektebi) (1883), Mülkiye Baytar Mektebi (1887), Numune Bağı ve Aşı Ameliyat Mektebi (1887), Polis Dershanesi (1889), Şehzadegân Mektebi, Mülkiye Mektebi, Aşiret Mektebi (1892), Halkalı Ziraat Mektebi, Dârü'l-fünûn, Dârülmuallimîn-i Aliye, Ticaret-i Bahriye Mektebi, Hamidiye Orman ve Maadin Mektebi ve vilayetlerin hepsinde idâdiler açılmıştır[79].

II. Abdülhamid devri maarif açısından birçok eksikliklerine rağmen büyük adımların atıldığı, önemli mesafelerin kaydedildiği ve Cumhuriyet dönemi eğitim kurumlarının çoğunun temellerinin atıldığı bir dönem olmuştur.

Geçmişten günümüze önemini bir merkez olarak varlığını devam ettiren Diyarbekir, maarif alanında bölgenin en canlı vilayeti olmuş, bünyesinde devlet ve gayrimüslimlere ait çok sayıda okul barındırmıştır.

H.1317-1319 (1901-1902) yılları arasını kapsayan Salname-i Diyarbekir'e ait zeyli salnamede, Diyarbekir vilayeti dâhilinde maarif idaresine ait 343 adet mektebin mevcut olduğunu, bunlar 2 tane idadi, 1 darülmuallim,1 inas(kız) rüştiyesi, 10 mekatib-i rüştiye, 230 mekatib-i ibtidaiye okulunda, 5571 müslüman öğrenci okumaktadır. Bunlar dışında Evkaf İdaresine ait çok sayıda sıbyan mektebi ve medresenin yanı sıra, gayrimüslimlere aid çok sayıda iptidaiye mektebinin var olduğunu; vilayette toplam 427 okulda 10193 talebenin tedrisat yaptığı görülmektedir.[80]

Diyarbekir merkezinde ise;

"...10 mekteb-i sıbyan, 5 mekteb-i ibtidai, 11 medrese, 1 rüştiye-i askeriye, 1 rüştiye-i mülkiye, 1 inas rüştiyesi, 1 darülmuallimin, 9 hristiyan mektebi, 2 ecnebi mektebi, 1 yahudi mektebi, 3 kütüphane (Sarı Abdurrahman Paşa, Hamid Beyzade Ömer Efendi, Ragıbiye)..."[81]

[79] Karal, Osmanlı Tarihi, C.VIII, S.394-395.; Ergin, C. III, İst. 1977, s. 1047-1176.

[80] Salname-i Vilayet-i Diyarbekir, sene H.131/R.1317, def'a 18, Zeyl-i Salname, Maarif,

[81] Salname-i Vilayet-i Diyarbekir, sene H.131/R.1317, def'a 18, Zeyl-i Salname, Diyarbekir Sancağı.

bulunduğu görülmektedir.

Bu verilere göre 11 medresenin olması Diyarbekir için medresenin hala temel eğitim kurumu olduğunu göstermektedir.

3.1.1.1. Diyarbekir'de ki Okullar ve Bu Okullarda Okuyan Diyarbekirli Yöneticiler

II. Abdülhamid dönemiyle birlikte, daha çok İstanbul merkezli okullaşmanın taşraya yayılmaya başlamasıyla birlikte, eğitim oranı yükseltildiği gibi, eğitim en ücra köşelere kadar yayılmıştır.[82] Bu dönemde Diyarbekir'de de çok sayıda okul açılmıştır.

3.1.1.1.1. İlk Kademe Okulları: Sıbyan ve İbtidai'ler

Osmanlı Devleti'nde ilk kademe okulları olarak hizmet gören sıbyan ve daha sonra açılan ibtidai mekteblerinin durumuna baktığımızda, sıbyan mekteblerinin sayısı ağırlıkta iken, ibre ibtidai mekteblerine doğru kayacaktır. Diyarbekir'de, 1890 yılında, Vali Hacı Hasan Beyefendi zamanında Diyarbekir merkezinde 30 kadar sıbyan mektebi varken[83], 1901-1902 yılları arasındaki rakamlarda ise sıbyan mektebi sayısı 10'a düşmüştür. Bu durum, bu yıllar arasında yeni açılmaya başlanan ibtidai mekteblerinin sayısının hızla artmış olması ile açıklanabilir. Yine 1892-1893 ders yılında Diyarbekir vilayetinde 11 ibtidaî ve 185 sıbyan mektebi mevcut iken, bu sayı 1905-1906 ders yılında ise, 2'si kız ve 247'si erkek olmak üzere toplam ibtidai mektebi sayısı 249'a çıkmıştır.[84] Diyarbekir merkezde, Hadim-i Terakkî-i Hamid-î İbtidaî Mektebi, Şule-i Terakkî-i Hamidî İbtidaî Mektebi, Feyz-i Terakkî-i Hamidî İbtidaî Mektebi, Burhan-ı Terakkî-i Hamidî İbtidaî Mektebi, Numune-i Terakkî-i Hamidî İbtidaî Mektebi gibi önemli ibtidai okulları bulunmaktadır.

---

[82] Yıldız, s. 102.

[83] Yıldız, s. 91.

[84] Yıldız, s. 90-.91.

Diyarbekir'de erkek ibtidailer yanında ilk kız (inas) ibtida-i mektebi 1883 yılında açılan "*Darü'l-İrfan-ı Hamidî Kız İbtidaî Mektebi"*dir.[85]

Diyarbekirli yöneticilerden Ahmed Cemil Paşa, Behram Paşa, Mehmet Said Paşa, Faik Ali, Ali Emiri Efendi, Prinççizade Arif Efendi gibi üst düzey yöneticiler ilk eğitimlerini sıbyan mekteblerinde almışlardır. Hüseyin Sabri Efendi, Mehmet Cemil Efendi, Güranizade Hüseyin Bey, Hüseyin Hilmi Efendi, Mehmet Talib Efendi, Cemil Efendi, Mehmet Galib Efendi'lerde eğitimlerine sıbyan mektebi ile başlamışlardır. Bunlardan Güranlızade Hüseyin Bey ile Mehmet Talib Efendiler sadece sıbyan mektebi okumuşlardır.

Abdulah Ragıb Paşa, Abdülmecid Niyazi Efendi, Mehmet Necib Efendi, Mehmet Rıfad Efendi, Abdülaziz Bey'ler (dersaadet ibtidaisi) ise ilk eğitimlerini ibtidai mekteblerinde yapmışlardır.

Buna göre 40 yöneticiden 14'ü sıbyan mekteblerinde %35, 6 kişi ise ibtidai mekteblerinde okumuştur %15. Diyarbekir'de ilk kademe içerisinde sıbya mektebleri, yeni ve alternatif olarak açılan ibtidailere göre iki misli ağırlığa sahip olduğu görülmektedir.

3.1.1.1.2. Rüşdiyeler

İkinci derece eğitim kurumu olarak açılan okullar *"Rüşdiye Mektebleri"*dir[86]. Diyarbekir'de ilk rüştiye mektebi 1870 yılında açılmıştır. 1890 yılında sayı 2'ye çıkacaktır. Diyarbekir Mülki Rüşdîye Mektebi(1870) Diyarbekir Askeri Rüşdîye Mektebi(1880). Yine şehir merkezinde ilk kız (inas) rüştiye okulu, "Diyarbekir Merkez Kız Rüşdîye Mektebi" adıyla 1892/93 eğitim yılında açılmıştır[87].

---

[85] Yıldız, s. 127.

[86] Rüştiye Mektebleri; İlkokulların üstünde, idadilerin altında eğitim veren, bugünkü anlamda ortaokul seviyesinde okullardır. İlki 1838 yılında açılan Rüştiyelerin sayısı artarak ve yaygınlaşarak devam etmiş ve 1868 yılında ilk kız rüştiyesi açılmıştır. Bkz. Kodaman, s. 91; Ergin, C. 1- 2, s. 384; Baltacı, s. 75-79.

[87] Yıldız, s. 163.

Abdülkadir Rasim Efendi, Diyarbekir Askeri Rüştiye Mektebini üstün başarı ile bitirdikten sonra, önce idadiyi, sonrada Mekteb-i Mülkiye-i Şahaneyi üstün başarı ile bitirerek, Altın Maarif Madalyası almıştır[88]. Diyarbekir'li yöneticilerden rüştiye mekteblerinde okuyarak, memuriyete başlayan çok sayıda memur bulunmaktadır. Üst düzey yöneticiler içerisinde, İbrahim Hakkı Bey ve Faik Ali Efendi rüştiye mektebini okumuşlardır[89]. Bunun dışında, Abdulkadir Rasim Efendi, Abdurrahman Asaf Efendi, Abdulah Mazhar Efendi, Hüseyin Hilmi Efendi, Mehmed Rıfad Efendi, Cemil Efendi, Mehmet Galib Efendi, Mehmet Vahid Bey, Mehmet Necmeddin Efendiler rüştiye mektebini okurken; Ahmed Cemil Efendi, Mehmet Maruf Efendi, Yusuf Ziya Bey, Abdülaziz Bey'ler ise askeri rüştiye mekteblerinden mezun olmuşlardır. Buna göre yöneticilerden 15 kişi rüşdiye mekteblerinden mezun olarak eğitim hayatlarını sürdürmüşlerdir. Rüşdiye okullarını okuyarak memuriyete başlayanların oranı % 40'lar civarında olması bu okulların Diyarbekir'de önemli bir ağırlığa sahip olduğunu göstermektedir. Bunlardan, Faik Ali Bey, Abdurrahman Asaf Efendi, Cemil Efendi, Mehmet Vahid Efendi, Hacı Mehmet Galib Efendi ve Mehmed Necmeddin Efendi'ler rüştiye mektebini okuduktan sonra memuriyet hayatına atılmışlardır.

3.1.1.1.3. İdadiler

Yeni eğitim kurumlarından bir diğeri "*İdadi Mektebleridir."* Diyarbekir'de ilk idadi, "*Diyarbekir Mülki İdadi Mektebi*" adıyla 1892 yılında kurulmuştur. Faik Ali Bey,"... mekteb-i rüştiyeden 24 Nisan 1304 tarihli karibü'l-ula ve mekteb-i mülkiye-i şahaneden 29 Haziran 314 ve 20 Haziran 317 tarihli u'la derecelerden şehadetneme almıştır..."[90].

88 BOA, DH. SAID, 00141/00104.
95 BOA, DH. SAID, 00112/00208; BOA, DH. SAID, 00076/00214.
90 BOA, DH. SAID, 00112/00208.

İdadi okullarının 1913 yılından sonra sultani"ye çevrilmesiyle, Diyarbekir'deki idadi okuluda sultaniye çevrilmiştir. Diyarbekir Sultani Mektebi adıyla eğitime başlayan okul yatılı ve gündüzlü olarak devam etmiştir[91].

Diyarbekirli yöneticilerden Abdulkerim Efendi, Mekteb-i Sultanide okuyan tek yöneticidir. Üst düzey Diyarbekirli yöneticilerden üç kişi (Faik Ai Bey, İbrahim Hakkı Bey ve Mihran Boyacıyan) idadi veya Mekteb-i Mülkiye-i Şahanenin İdadi ve Ali kısımlarını okumuşlardır. Bunlar dışında, Abdulkadir Rasim Efendi, Ahmed Cemil Efendi, Abdullah Mazhar Efendi, Hüseyin Hilmi Efendi, Mehmed Rıfat Efendi, Mehmet Maruf Efendi, Yusuf Ziya Bey, Abdulaziz Bey, Mehmet Kadri Efendi, Mehmet Faik Efendi'ler lise seviyesinde eğitim veren okulları okumuşlardır. Toplamda 13 yönetici lise seviyesinde eğitim veren okullarda okumuştur. Bu oran % 35'lerle Osmanlı Devleti sathında lise düzeyinde okuyan kişi sayısı açısından yüksek bir oran olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.1.1.1.4. Darü'l-muallim Mektebi

Osmanlı Devleti'nde yeni açılan ibtidai, rüştiye mekteblerinin ihtiyacı olan muallim ihtiyacını karşılamak için açılan "*Darülmuallim Mektebleri*" İstanbul'dan sonra kısa sürede taşrada da kurulmaya başlanacaktır. Diyarbekir'de ilk öğretmen mektebi, *"Diyarbekir Dar'ü-lmuallimin Okulu*" adıyla 1892/3 yılanda eğitime 6 öğrenci ile başlamıştır. Çalışmamıza esas teşkil eden Diyarbekirli yöneticilerden, bu okulda okuyan kimsenin kaydına rastlanmamıştır.

3.1.1.1.5. Medreseler

Gerek Osmanlı Devleti'nde, gerekse de Diyarbekir'de en eski ve en önemli eğitim kurumları medreseler olmuştur. Medrese, kelime olarak ders verilen/okunan yer manasına gelir. Medrese İslam dünyasında ve son dönemlere kadar Osmanlı'da

91 Yıldız, s. 176.

temel eğitim kurumu olarak hizmet vermilerdir. Osmanlı Devleti'nde ilk medrese, Orhan Bey döneminde İznik'te (1331) kurulmuştur[92].

Diyarbekir'de bilinen en eski medrese Artuklular döneminde 1193-94'te kurulan "*Mesudiye Medresesi*"dir. Diğer önemli bir medresede Zinciriye(Sincariye) Medresesi'dir. Bunlar dışında; Nebi Camii, Hüsreviye, Sülukiye, Ragıbiye, Ablak, Balıklı, Camiü'l-Esved, Sultan Sa'saa, Şeyh Yusuf Medreseleri adıyla Cumhuriyet dönemine kadar faal olan medreseler bulunmaktadır.[93] Diyarbekir merkezinde günümüze kadar altı medrese ulaşabilmiştir[94].

Prinççizade Arif Efendi, sıbyan mektebinden sonra Zinciriye Medresesinde okuyarak göreve başlamıştır[95]. Ali Emiri Efendi, Mehmet Şükrü Efendi, Abdülmecit Niyazi Efendi medrese eğitiminden sonra memuriyet hayatına atılan ve üst derecede yöneticilik yapanlardır. 40 yöneticiden sadece bu dört kişinin medrese okumuş olması Medresinin devlet memuru olmak için tercih edilmediğini göstermesi açısından manidardır. Diyarbekir'de medrese sayısının fazla, medresede okuyarak devlet memuru olanların sayısının az olması da ayrıca üzerinde durulması gereken bir durumdur. Bu durum Osmanlı'nın son dönemlerinde, yeni açılan ve batı tarzı eğitim müfredatıyla açılan okulların devlet memuru olmak için tercih edilmiş olması ile açıklanabilir.

3.1.1.1.6. Gayrimüslim Okulları

Diyarbekir vilayeti genelinde ve de vilayet merkezinde gayrimüslim nüfus fazla olduğundan onlara ait çok sayıda okul bulunmaktadır. 1870 yılı başında

---

[92] Mehmet İşpirli," Medrese" Mad., DİA. C. 28, Ankara 2003, s. 227-233.

[93] Maârif Salnamesi, H. 1317, s. 1200-1201; H. 1319, s. 610-611; H. 1321, s. 506-507; Yıldız, s.42-69; M.Cihan Özdemir, *Osmanlı Salnamelerine Göre Diyarbekir(1869-1905),* Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa 2011, s. 90.

[94] Ali Melek ve Abdullah Demir, *Dini Değerleriyle Diyarbekir,* Diyarbakır İl Müftülüğü Yay. Diyarbakır 2009, s. 47.

[95] BOA, DH. SAID, 00072/00163.

Diyarbekir merkezinde 3 Ermeni, 1 Protestan, 1 Rum, 1 Rum Katolik, 1 Keldani, 2 Süryani ve 1 Yahudi mektebi bulunmaktadır[96].

Diyarbekir'de ki önemli gayri müslim okulları ise şunlardır. Diyarbekir Protestan İbtidai Mektebi (1899), Diyarbekir Protestan Rüşdîye Mektebi (1853), Diyarbekir Süryani Kadim Mektebi (1893), Diyarbekir Süryani Katolik Mektebi (1895), Küçük Kilise Ermeni Mektebi (1893), Surp-Serkiz (Hızır-İlyas) Kilisesi Ermeni Mektepleri (1893), Özel Terakkî Mektebi (1910), Özel Ermeni Katolik Kız Mektebi (1911), Özel Ermeni Kız İbtidaî Mektebi (1912), İbtidaî Mektebi (1911), Rüşdî-i Vatan Keldani Mektebi (1890), Diyarbekir Yahudi Mektebi (1870).[97]

Ermeni teb'adan olan Mihran Boyacıyan ve Keldani teb'adan Abdülkerim Efendi, kendi cemaat okullarında ilk kademe eğitimlerini aldıktan sonra devlet okullarında okuyarak memuriyet hayatlarına başlamışlardır.

Bu okullar dışında; Diyarbekir Islahhane Mektebi (1869), Diyarbekir Hamidîye Sanayi Mektebi (1900), Ziraat Mektebi (1917), Jandarma Alay Mektebi (1916), Diyarbekir Darüleytamları (Yetim Yurtları) kız ve erkek olarak, (1913) vb. okular bulunmaktadır[98].

3.1.2. Diyarbekirli Yöneticilerin Tahsil Durumu

Tablo 1

Diyarbekirli Yöneticilerin Okudukları Okullar ve Okuyan Kişi Sayısı

	Tahsil Görülen Okullar	**Okuyan Kişi Sayısı**
1	Mekatib-i Adiye	2
2	Hususi Muallimlerden Ders	10
3	Mekatıb-i Sıbyaniye	14
4	Mekatib-i İbtidaiye	6
5	Mekteb-i Rüştiye	11
6	Mekteb-i Rüştiye-i Askeriye	4

[96] *Diyarbekir Gazetesi*, No: 34, 24 Mart 1870 (21 Zilhicce 1286).

[97] Yıldız, s. 247–258.

[98] Yıldız, s. 214–216.

7	Diyarbekir İdadi-i Mülkiyesi	2
8	Mekteb-i Mülkiye-i Şahane	10
9	Medrese	4
10	Ermeni Taifesi Mektebi	1
11	Keldani Taifesi Mektebi	1
12	Mektebi Sultani	1
13	Burusa İdadi-i Mülkiyesi	4
14	Aşiret Mektebi	
15	Dersaadet Mektebi İdadisi	1
16	Beyrut Mekteb-i İdadisi	1
17	Selanik Mekteb-i İdadisi	1
18	Mekteb-i Funun-u Mülkiyesi	1
19	Darü'l-funun	1

Tabloya baktığımızda yöneticilerin gerek Diyarbekir ve gerekse diğer şehirlerde öğrenim gördüklerini görmekteyiz.

Yöneticilerden, sıbyan mektebinden sonra, özel ders alarak öğrenimine devam eden olduğu gibi (Behram Paşa, Ahmed Cemil Paşa. Mehmed Said Paşa vb.);[99] sıbyan mektebinden sonra medreselerde (Pirinçizade Arif Efendi, Ali Emiri Efendi vb.) eğitimlerini tamamlayanlar[100]ve sıbyan mektebinden sonra rüşdiye mektabini okuyarak eğitim hayatlarını devam ettirenler (Cemil Efendi, Hacı Mehmet Galip Bey)[101] bulunmaktadır.

Diyarbekirli yöneticilerden azımsanamayacak sayıda kişinin (11), Osmanlı eğitim kademelerini sırasıyla[102],yani sıbyan/ ibtidai, rüşdiye, idadi şeklinde (Faik Ali Bey, İbrahim Hakkı Efendi, Abdülkadir Rasim Efendi vb.) okuduğunu

[99] BOA. DH. SAID, 00002/00340; BOA, DH. SAID, 00004/00055.

[100] BOA. DH. SAID, 00072/00163; BOA, DH. SAİD, 00010/00659.

[101] BOA. DH. SAID, 00025/00198; BOA, DH. SAID, 00047/00185.

[102]1869 Vilayet Nizamnamesine göre, eğitim dereceleri; sibyan/ibtidai-rüştiye- idadiye- sultaniye-âliye (darülmuallimin /darülmuallimat/ darülfünun) şeklinde sıralanmıştır. Bkz. Kodaman, s. 24-25.

görmekteyiz[103]. Yöneticiler içerisinde bu sayı % 30 civarında bir orana tekabül etmektedir.

Diyarbekirli yöneticilerden sadece Abdülaziz Bey, modern eğitim sisteminin en üst kademesini oluşturan ve Osmanlı Devletinin yüksek öğrenim kurumu olarak kurulan Darü'l-fünun'da okumuştur[104].

İlk dönemlerde memur olanlar daha çok hususi muallimlerden ders alarak veya sıbyan mektebini okuyarak göreve başlarken; son dönemde memur olanlar ise eğitimin tüm kademelerini tamamlayarak göreve başlamışlardır. Gayrimüslimler (Ermeni Mihran Boyacıyan ve Keldani Abdülkerim Efendi)[105], kendi ilk kademe okullarından sonra diğer eğitim kademelerini sırasıyla okuyarak göreve başladıklarını görmekteyiz.

3.1.3. Diyarbekirli Yöneticilerin Lisan Durumları

Sicill-i Ahval Kanunname-i Umûmiyesi'nin 6. maddesinin 3. sorusunda memurların hal tercümelerini doldururken hangi lisanları okuyup yazabildiklerini açıkça belirtmeleri, okuyup-yazamadıkları lisanların usul ve lügatini biliyorlarsa bu durumda da o lisanlarla konuşur yazarım denmeyip "*aşinayım", "alışkanlığım var*" ve "*anlarım"* denilmesi istenmektedir[106]. Çalışmamıza konu olan Diyarbekirli 40 yöneticiden sadece birinin lisan durumu belirtilmemiştir (Hacı Mehmet Galib Efendi)[107]. 39 kişini tamamının bildiği tek lisan Türkçe'dir. Bu durum memur olmak için Türkçe bilmenin yeterli olduğunu göstermektedir. Farklı etnik unsurları (Türk, Kürt, Arap, Zaza, Ermeni, Süryani) yaşadığı bir şehirde tümünün Türkçe biliyor olması, eğitim kademelerinde Türkçenin temel eğitim dili olduğunu göstermektedir.

---

[103] BOA, DH. SAID, 00112/00208; BOA, DH. SAID, 00076/00214; BOA, DH. SAID, 00141/00104.
[104] BOA, DH. SAID, 00184/00137.
[105] BOA, DH. SAID, 00066/00194; BOA, DH. SAID, 00042/00102.
[106] Mert, s. 100.
[107] BOA, DH. SAID, 00047/00185

40 kişiden sadece 3 kişi bir lisan bilmekte (Türkçe), iki lisan bilenlerin sayısı 3; üç lisan bilenlerin sayısı 11; 4 lisan bilenlerin sayısı 13; beş lisan bilenlerin sayısı 5; altı lisan bilenlerin sayısı 1 ve bir kişide 7 (yedi) lisan bilmektedir. (Mihran Boyacıyan; Türkçe, Arapça, Kürtçe, Fransızca, İngilizce, Ermenice, Almanca)[108] en fazla bilinen diller, Türkçe, Arapça, Farsça ve Kürtçe'dir. Batı dilleri içerisinde % 33 ile Fransızca başı çekmektedir. Bir kişi Rumca, bir kişi Zazaca, iki kişi Ermenice bilmektedir. Birden fazla dil oranının % 95'lerde olması Diyarbekir'de ki eğitim kalitesini ve çeşitliliğini göstermesi açısından dikkat çekicidir.

3.1.4. Telif Sahibi Diyarbekirli Yöneticiler

Hal tercümeleri doldurulurken memurlardan kitap ve risalelerinde resmi izinle basılmış bir eseri veya telifi varsa neye dair olduğu, hangi tarihte ve nerede basıldığının belirtilmesi de istemektedir[109]. Geçmişten günümüze önemli birçok şair, müellif yetiştiren Diyarbekir telif eser sahibi memurlar açısından da zengin bir birikime sahiptir.

Tablo 2

Telif ve Tercüme Eser Sahibi Yöneticiler

	MEMURUN ADI	ESERLERİ
1.	Abdullah Mazhar Efendi	"Malumat-ı Fenni ve Hıfzü'l-sa'iye Kavaid" adlı eserleri vardır.
2.	Abdülmecid Niyazi Efendi (Çıkıntaş)	Müskeratın Müzarratına Dair nam telif eseri vardır[110]. Amidi Sevda (Kara Amid), Cüz'-i Evvel: Tahzir, Divançe, Hatırat[111].
3.	Ahmet Cemil Efendi (Asena)	Eserleri: Arkadaşım Ziya Gökalp, Aşiretler, Kürt Bedirhaniler, Diyarbekir Tarihi Notları[112].

[108] BOA, DH. SAID, 00042/00102.

[109] Mert, s. 100.

[110] BOA, DH. SAID, 00034/00218.

[111] Şevket Besanoğlu, *Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları*, C. II, San Matbaası, Ankara 1997, s. 237.

[112] Beysanoğlu, s. 270.

4.	Ali Emiri Efendi	"Tezkirey-i Şuara" nam eseri vardır.[113] Belli başlı eserleri şunlardır: Sivani (3 cilt), Tuhfetü'l-Leyliyye, Yavuz Sultan Han Hazretlerinin Türkî Eş'ar-ı Şahanelerinin Tahmisatı, Cevahirü'l-Mülük Mukaddimesi, Ezhar-ı Hakikat, Osmanlı Vilayat-ı Şarkiyesi, İşkodra Şairleri, Yanya Şairleri, Osmanlı Şairleri Tezkiresi (16 Cilt), Diyarbekirli Bazı Zevatın Tercüme-i Halleri, Esami-i Şuara-i Amid, Tezkire-i Şuaray-i Amid, Nevadir-i Eslaf, Tunus Tarihi, Yemen Hatıratı, Şeyh Emin Tokadi Hazretlerinin Tercüme-i Hali, Teselya Osmanlı Şairleri, Abaü'l-Akvam, Kitabü'l-Egani Tercümesi[114].
5.	Faik Ali(Ozansoy)	Eserleri: Fani Teselliler, Mithat Paşa (1908), Temasil (1913), Elhan-ı Vatan (1915), Payitahtın Kapısında (1918), Şair-i Azama Mektub (1922), Nedim ve Lale Devri (1950), Şehirler Şehriyarı[115].
6.	Mehmed Said Paşa	"Miratü'l- Ğayr" ve "Mizanü'l- Edep" adlı eserleri vardır.[116] Diğer önemli eserleri: Mir'at-ı Sıhhat, Hülasa-i Mantık, Tebrisetü'l- İnsan, Nuhbetü'l- Emsal, Divançe-i Eşar, İlm-i Hesap, Encümen-i Şuara, Diyarbekir Tarihi[117].
7.	Mihran Boyacıyan	Ef'al-i Semaiyenin Tasrifi (Fransızca), Ahitname-i Mütareke[118].
8.	Süleyman Nazif Efendi	200'ü mütecaviz edebiye, siyasi, tarihi, içtimai makale ve 50'ye karib manzume neşretmiştir[119]. Önemli eserleri şunlardır: Malum-u İlam (1897), Namık Kemal (1897), Bahriyelilere Mektub (1897), Gizli Figanlar (1906), El-Cezir Mektubları (1906), Viktor Hugo'nun Bir Mektubu (1908), Boş Herif (1910), İki İttifakın Tarihçesi (1912), Süleyman Paşa (1910), Batarya ile Ateş (1917),

[113] BOA, DH. SAİD, 00010/00659.
[114] Beysanoğlu, s. 66-67.
[115] Beysanoğlu, s. 254.
[116] BOA, DH. SAID, 00003/00027.
[117] Beysanoğlu, s. 18-19.
[118] Beysanoğlu, s. 235.
[119] BOA, DH. SAID, 00179/00127.

		Asitan-ı Tarihte (1919), Firak-ı Irak (1918), Hitabe (1920), Çal Çoban Çal (1921), Tarihin Yılan Hikâyesi (1922), Lütfi Fikri Beye Cevab (1922), Nasıruddin Şah ve Babiiler (1923), Malta Geceleri (1924), Hz.İsa'ya Açık Mektub (1924), Çalınmış Ülke (1924), Mehmet Akif (1924), Külliyat-ı Ziya Paşa (1924), İki Dost (1925), İmana Tasallut- Şapka Meselesi (1925), Abide-i Şüheda (1925), Kafir Hakikat (1926), Lübnan Kasrının Sahibesi (1926), Yıkılan Müessese (1926)[120].

Bu verilerde göstermektedir ki Diyarbekirli yöneticiler, yöneticilikleri yanında, şairlik ve yazarlık yönleriyle de öne çıkmaktadırlar. Bunlar içerisinde, Türk Edebiyatı içerisinde öne çıkan Süleyman Nazif ve kardeşi Faik Ali Efendi yanında, yine Türk-İslam tarihinin ilk önemli eseri olan "*Divan-ı Lügat-ı Türk*" adlı eserin günümüze ulaşmasında önemli bir gayret gösteren Ali Emiri Efendi gibi çok önemli simaları da görmekteyiz.

Diyarbekir'de, gerek devlet okullarının gerekse de gayrimüslim okulların hem sayısal olarak, hem de çeşitlilik olarak fazla olması, Diyarbekir'de maarif hayatının çok canlı olduğunu, okullaşma oranı açısından da ileri bir düzeyde olduğunu ve zengin ve çok kültürlü bir şehir hayatına sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 3

Diyarbekirli Yöneticilerin Tahsil Durumları

DİYARBEKİRLİ YÖNETİCİLERİN TAHSİL DURUMLARI			
	Memurun Adı	**Tahsil Durumu**	**Bildiği Diller**
1.	Abdi Efendi H, 1259	Arabiden Molla Cami'i ve Farisiden Hafız Şiraziye kadar tedris etmiştir.	-Türkçe okuryazar, -Farsça ve Kürtçe tekellüm eder.
2.	Abdulaziz Bey	-Dersaadet mekatib-i ibtidaiyesinde mukaddemen ‘ulumu -Soğukçeşme Rüştiye-i Askeriyesiyle -Beyrut ve Selanik Vilayetleri Mekatib-i İdadiyesinde tedris-i müretteb fununu bil-tahsil	-Türkçe okur- yazar - Arapça ve Fransızcaya aşinadır.

[120] Beysanoğlu, s. 194–196.

		şehadetname almış. - Dairü'l-Fünun-u Osmaniye dâhil olmuş "Karibü'l-Ula"derecede mezuniyet ruusu ahz etmiştir.	
3.	Abdullah Mazhar Efendi H.1287	-Mekteb-i Rüşdiyede müretteb dersleri tahsil ile şehadetname almış. -Mektebi İdadi ve Mektebi Mülkiye-i Şahanede tahsil "Ala" derecede mülazamet ruus ile vasat derecede ulum-u siyasiye şahadetnamesi ahz eylemiştir.	-Arabî, Farisi ve Türkçe kitabet eder, -Fransızcaya aşinadır.
4.	Abdullah Ragıp Paşa H. 1261	Mekatib-i ibtidaiyede ve suret-i hususiyede Arabî ve Farisi tahsil etmiştir.	-Türkçe kitabet, -Arabî ve Farisi ve Kürtçe tekellüm eder.
5.	Abdulmecid Niyazi Efendi H. 1272	-Diyarbekir Mekatib-i İbtıdaiyesi -Medresede Arabî ve Farisi Tefsir ve Tarih okumuştur	-Arabî ve Kürtçe tekellüm. -Türkçe kitabet eder..
6.	Abdurrahman Asaf Efendi H.1279	Mahalli Rüştiye Mektebinde müretteb dersleri tedris ve sülüs varaka hatları temsik ederek şehadetneme almıştır.	-Türkçe kitabet eder. - Kürtçe tekellüm eder.
7.	Abdülkadir Paşa H. 1249	Sureti hususiye de tedris ve talim etmiştir.	-Arabî ve Farisi tekellüm. - Türkçe kitabet.
8.	Abdülkadir Rasim Efendi	-Diyarbekir Mekteb-i Rüştiye-i Askeriyesiyle, -Diyarbekir İdadi-i Mülkiyesinde -Burusa Mekteb-i İdadi-i Mülkiyesinde müretteb ulum ve fununu bil-tahsil cümlesinden Aliü'l-ula derecede şehadetname alarak Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede ikmal-i tahsil ile birincilikle nişan almış ve bundan dolayı Altun Maarif Madalyası ile taltif edilmiştir.	-Türkçe ve Fransızca tekellüm ve kitabet. -Arabî ve Farisi lisanlarına vakıf dır.
9.	Abdülkerim Efendi H.1281	-Keldani taifesi mektebinde -Mekteb-i Sultani -Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede tahsil ile mektebi şahaneden 23 Şa'ban 1300 tarihli Türkçeden …… Fransızcadan ilm-i fünundan ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahaneden Karibü'l-ula dereceli ve 7 Eylül 1302 tarihli ulum-u siyasiye şehadetnemelerini ve İntihab-ı Memurin Komisyonunun 3 Ağustos 1305 tarihli üçüncü sınıf kaza kaymakamlığı intihabnamesi ahz eylemiştir.	Arabî ve Türkçe ve Fransızca tekellüm ve kitabet eder.
10.	Ahmet Cemil Efendi	-Diyarbekir Mekteb-i Rüştiye-i Askeriyesinde	-Türkçe kitabet

	H.1289	-Aşiret Mektebinde - Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede ulum ve fünun bil-tahsil, Askeri a'la ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahaneden ilm-i ulya derecelerinden şehadetname almıştır.	-Arabî, Farisi ve Fransızcaya aşina -Kürtçe tekellüm eder.
11.	Ahmet Cemil Paşa H. 1253	-Sıbyan Mektebinden mukaddeman ulum-u diniyeyi ba'del-tahsil, - Muallim-i mahsusadan Arabi ve Farisi okumuştur.	-Türkçe kitabet - Biraz Arabî'ce ve Farisi'ce tekellüm eder.
12.	Ahmet Derviş Efendi H.1260	Sibyan mektebinde sarf ve nahiv Arabi ve Farisi ve Türkçe bazı kitap ve risail okumuştur	-Türkçe kitabet -Arapça, Kürtçe ve Farisi tekellüm eder.
13.	Ali Emiri Efendi H. 1273	-Sıbyan mektebinde mukaddemen 'ulum - Muallim ve müderrislerden sarf ve nahiv ve mantık ve tefsir-i şerif okumuştur.	-Türkçe kitabet eder. -Arabî ve Farisi'ye aşinadır.
14.	Behram Paşa H.1258	-Mekatib-i sıbyaniyede mukaddeman ulum-u diniyeyi badel- tahsil, -Muallim-i hususiden sarf ve nahiv ve mantık okumuş ve Farisiden Mesneviy-i Şerife kadar ders görmüştür.	Türkçe ve Arabî ve Farisi tekellüm ve Türkçe kitabet eder.
15.	Boyacıyan Mihran Efendi H. 1277	-Ermeni mekteblerinde ma'lumat-ı ibtidaiye- -Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede müretteb dersleri ikmal ve karübü'l-'ula" mertebesinden bir kıt'a mülazemet ruusuyla, bir kıt'ada siyasiye şehadetnemesine nail olmuştur.	-Arabî ve Kürtçe tekellüm eder -Türkçe, Ermeni, Fransızca, İngilizce ve Alman lisanlarında okur-yazardır.
16.	Cemil Efendi H.1270	-Mahalli Sıbyan Mektebi -Rüştiye Mekteblerinde tahsil ile şehadetname almıştır.	Türkçe kitabet eder.
17.	Faik Ali Bey H. 1292	-Sıbyan Mektebinde- - Mekteb-i Rüştiye-i Askeriyesinde -Mekteb-i Mülkiye-i Şahanenin İdadi ve 'Ali sınıflarında müretteb ulum ve sınıfı tahsil ve ikmal ederek; Mektebi Rüştiyeden 24 Nisan 1304 tarihli "Karibü'l-U'la"; Mekteb-i Mülkiye-i Şahaneden 29 Haziran 314 ve 20 Haziran 317 tarihli "U'la" derecelerden Şehadetname almıştır.	-Arabî, Farisi, Türkçe, Fransızca ve Kürtçe tekellüm eder.
18.	Hacı Bekir Ağazade Abdulkadir Efendi H..1259	Şam-ı Şerifte Hukukiye Mektebine devam ederek ulum-u ibtidaiye ile sarf ve nahiv Arabî okumuştur.	Türkçe, Arapça ve Kürtçe tekellüm - Arapça ve Türkçe okuryazar.
19.	Hacı Mehmed Galip Efendi H. 1275	Diyarbekir Sıbyan ve Rüştiye mekteblerinde müretteb dersleri tahsil etmiş.	----------

20.	Hüseyin Bey	Sıbyan mektebinde Arabî ve Farisi okumuştur.	Türkçe kitabet eder. Arabî ve Farisi'ye aşinadır.
21.	Hüseyin Hilmi Bey	-Mahalli sıbyan mektebinde mukaddemen ulum-u diniyeyi ve -Mekteb-i Rüştiyesinde ve -Aşiret Mektebiyle ve -Mekteb-i Mülkiyey-i Şahaneden 'aliyü'l-u'la dereceden şahadetname almıştır.	-Türkçe kitabet -Arabî ve Kürtçe ile Zaza lisanına aşinadır.
22.	Hüseyin Lütfü Efendi H.1267	Aşiret Mekteb-i Mearif-i Mülkiyede müretteb olan dersleri okumuştur.	-Türkçe okuryazar - Kürtçe tekellüm eder.
23.	Hüseyin Sabri Efendi H. 1265	Sıbyan mektebinde ve hariçte sarf ve nahiv Arabî ve Mantık ve Farisi okumuştur.	Türkçe ve Arabça kitabet eder.
24.	İbrahim Hakkı Bey H.1287	-Diyarbekir Mekteb-i Rüştiye-i Osmaniyesinde -Mekteb-i Mülkiye-i Şahanenin İdadi ve Ali sınıflarında müretteb dersleri tedris ile Mekteb-i Rüştiyeden "Aliyü'l-Ula" rütbeden , "2 Şaban 302" ve Mekteb-i Mülkiye-i Şahanenin kısmı İdadi ve Ali'sininden "Karibü'l-ula" mertebe-i mezkureden 16 Ağustos 309 tarihli şehadetnameleri almıştır.	-Türkçe, Farisi ve Fransızca tekellüm ve kitabet, -Arabî tercüme ve Kürtçe tekellüm eer.
25.	Mehmed Cemil Efendi H.1269	Mekatib-i Adiyede Arabî ve Farisi okumuştur.	Türkçe kitabet eder.
26.	Mehmed Faik Efendi H.1300	Diyarbekir ve Burusa idadi-i Mülkiyelerinden aliyü'l-ula ve mektebi fununu mülkiyeden karibü'l-ula derecelerde şehadetnameler almıştır.	-Arabîce ve Kürtçe tekellüm -Fransızca, Türkçe kitabet eder.
27.	Mehmed Kadri Efendi H.1299	Mahall-ı mezkûr İbtidaiyesinde mebade-i ulumu -Burusa Mektebi İdadi-i Mülkiyelerinde -Mektebi Mülkiye-i Şahanede müretteb dersleri tedris ve tahsil ederek" u'la"ve "karibü'l-ula" mertebeden âli şehadetnameleri almıştır.	-Türkçe kitabet ve - Kürtçe tekellüm eder, -Arabi ve Farisi ve Fransızca ve Ermeniceye aşinadır.
28.	Mehmed Necip Bey H.1263	Mekatib-i iptidaiyede bir miktar Arabî ve Farisi okumuştur.	-Türkçe okur-yazar -Kürtçe bilir.
29.	Mehmed Rıfat Efendi H.1287-	-Diyarbekir Mekteb-i İbtidai -Diyarbekir Mekteb-i Rüşdiyesinde -Mekteb-i Mülkiye-i Şahanenin İdadi ve Ali kısımlarında müretteb dersleri tahsil ile "Karibül-U'la" derecelerden, Mekteb-i Rüştiyeden "Ula" şehadetnemeleri almıştır.	-Arabî, Türkçe ve Fransızca tekellüm ve kitabet -Farisi lisanına aşinadır.
30.	Mehmed Şükrü	-Sıbyan Mektebinde mukaddemen ulum-u diniye,	-Arabî ve Türkçe

	Efendi H. 1277	-Medresede rabi okumuştur.	okuryazar. -Farisi ve Kürtçe tekellüm eder.
31.	Mehmed Tayfun Efendi H.1246	Mekatib-i adiyede esası İslamiyet olan mukaddemean ulum-u diniye ile Arabiyeyi karaid etmiştir.	Türkçe okur-yazar, - Arabî ve Kürtçe tekellüm eder.
32.	Mehmed Vahit Efendi H.1268	Diyarbekir Mekteb-i Rüştiyesinde Arabî ve Farisi ve Hesab ve Coğrafya ve Tarih okuyub şehadetname almıştır.	Türkçe kitabet eder.
33.	Mehmet Esat Efendi	Muallem-i mahsusdan muhtasar suretinde tahsil etmiştir.	Türkçe okur- yazar - Arabî tekellüm eder - Kürt ve Rum lisanlarına aşinadır.
34.	Mehmet Necmeddin Efendi H.1285	-Mekteb-i Rüşdiye Mülkiyesiyle, askeriyesinde müretteb dersleri tedris etmiştir.	----------
35.	Mehmet Sait Paşa H.1248	-Sıbyan Mektebinde mukaddeman ulum-u diniyeyi gördükte sonra, - Celale kadar Diyarbekir ulemasından ve ulum-u riyaziye ve tabiiyeyi bazı erbabından tahsil etmiştir.	Arabî ve Farisi tahriri ve tekellüm ve türkçe kitabet eder. Ve Fransızcayı istihraç edebilir.
36.	Mustafa Maruf Efendi H.1298	-Diyarbekir Askeri Rüştiyesi -Diyarbekir İdad-i Mülki Mektebi - Burusa İdad-i Mülki Mektebi - Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede müretteb ulum ve funun tahsil ve ikmal ederek Rüştiyeden "*U'la*" ve Mekteb-i İdadilerden "*Aliyül- Ula*" ve Mekteb-i Mülkiyeden dahi "*Karibül-Ula*" derecelerden şehadetnemeleri almıştır.	-Türkçe ve Fransızca tekellüm ve kitabet -Arabi ve Farisiye aşinadır.
37.	Mustafa Talip Efendi	Sıbyan mektebinde Arabî ve Türkçe ve Farisi okumuştur	-Türkçe Kitabet eder.
38.	Pirinçizade Arif Efendi H.1269	Sıbyan Mektebinde mukaddemen 'ulum tahsil, - Zinciriye Medreseseinde Arabiden sarf ve nahv ve Mantıktan İsagoci ve Farisi okumuştur.	-Arabî, Türkçe ve Farisi tekellüm ve kitabet -Kürtçe tekellüm eder.
39.	Süleyman Nazif Bey H. 1281	Hususi surette kevaid ve Edebiyat-ı Osmaniye ve Farisi ve Tarihi Umumi ve Sarf ve Nahv-i Arabî ve Mantık ve Fransızca tahsil etmiştir.	-Türkçe, Farisi ve Fransızca tekellüm ve tercüme, -Yeterli düzeyde Arabî -Kürtçe tekellüm eder.
40.	Yusuf Ziya Beğ H.1288	-Suret-i hususiyede ba'del tahsil -Diyarbekir Mekteb-i Rüştiye-i Askeriyesiyle, -Mekteb-i Mülkiye-i Şahanenin idadi ve Ali	Mekteb-i Mülkiye-i Şahanede tedris olunan dersleri tekellüm ve

		kısımlarında müretteb ulum ve fünun tahsil ve ikmal "Rüşti" ve "Karibü'l-Ula" mertebelerden şehadetnamelerine nail olmuştur.	kitabeten ma'ada Kürtçe dahi tekellüm eder.

3.2. Diyarbekirli Yöneticilerin Toplumsal Statüleri

Bu bölümde Diyarbekir doğumlu üst düzey yöneticilerin kökenleri, aileleri ve ünvanları vb. konulara değinilecektir. 40 yöneticiden ikisi gayrimüslim[121], 38 yönetici ise müslimdir. Babalarının mesleklerine baktığımızda bunlardan 16 tanesi, devletin çeşitli kademelerinde çalışanlardan oluşurken, geri kalan 23 kişinin ise farklı meslek dallarında çalıştığını görmekteyiz. Çalışanlar içerisinde, babası paşa rütbesinde olan altı kişi bulunmaktadır. Bunlar Ahmed Cemil Paşa, Güranlızade Ömer Paşa (Beyram Paşa ve Hüseyin Beyin babası), Mehmet Sait Paşa (Süleyman Nazif Bey ve Faik Ali Bey'in babası), Şevki Mehmet Paşalar. Babaların icra ettiği diğer önemli görevler ise, Divan Kâtipliği, Mediney-i Münevvere Kadısı, Bidayet Ceza Dairesi Reisi, Kaymakam, Asakir-i Şahane Zabitanı, Duyun-u Umumiye Nazırı, Mektubi Kalemi Müdürü, Mal Müdürü, Müderris gibi üst derecede görevlerde bulunanlar yanında bir kişinin babası da maliye müdürlüğünde müstahdem olarak çalışmaktadır.

Osmanlı Devleti'nde memuriyetlere daha çok babalarının meslek durumlarına göre görev ve yükselmeler olduğu düşünüldüğünde, baba mesleği yükseldikçe çocuğunda rütbesi yükselmeye başladığı görülmektedir[122]. Nitekim bu durum, Mardin Mutasarrıflığı yapan Mehmet Said Paşa'nın[123] çocuklarından, Süleyman Nazif Efendi valilik[124] ve kardeşi Faik Ali Bey'de mutasarrıflık [125] yapmıştır.

[121] Ermeni milletinden Mihran Boyacıyan; BOA. DH. SAID. 00042/00102 ve Keldani milletinden Abdulkadir Efendi; BOA. DH. SAID. 00066/00194
[122] Findley, *Kalemiyeden Mülkiyeye*....s. 51-52.
[123] BOA. DH. SAID. 00003/00027
[124] BOA. DH. SAID. 00179/00127
[125] BOA. DH. SAID. 00112/00208

Memur olmayanlar ise farklı alanlar da çalışmışlardır. Bunlar: Pirinç Tüccarı, Pamuk Tüccarı, Tüccar (2), Ulema (2), Esnaf (2), Bezzaz gibi işlerde çalışanlar olduğu gibi, 11 kişinin ne işle iştigal eylediği belirtilmemiştir.

Diyarbekirli yöneticiler genel olarak, ailelerinin aldıkları lakaplarla anılmışlardır. Kullanılan lakaplara bakıldığında daha çok ailenin meşgul olduğu çalışma alanlarıyla alakalı isimlendirilmeler yanında doğum yerleri, ailenin toplumsal statüsü gibi ünvanlar kullanılmıştır. Kullanılan lakaplar; Tatarağası, Güranlızade, Efendizade, Bezzaz, Hakkızade, Pirinççizade, Hindizade, Tabibzade, Kevizade, Gönümlü Hocazade, Narizade, Şeyhzade, Camedizade, Mustafazade, Hacı Ganizade Ağazade, Cizrelizade, İskenderzade'dir. Bunlar içerisinde, Güranlızade ve Pirinçizade aileleri günümüzde etkilerini devam ettirmektedirler. Güranlızadeler Fatih Sultan Mehmed'in hocası olan Molla Gürani'nin soyundan geldikleri için bu lakabı kullanmışlardır. Pirinççizadeler olarak bilinen aile, Osmanlının son döneminde Diyarbekir'de siyasi alanda da etkili olmuşlar; II. Meşrutiyet[126] ve Cumhuriyet Döneminde[127] Mecliste mebusluk yapmışlardır

Diyarbekirli yöneticilerin baba isimlerinin sonundaki sanlarına baktığımızda, 20 kişi Efendi, 8 kişi Ağa, 6 kişi Paşa, 4 kişi Bey ve 1 kişi (Ermeni) unvan/san kullanmamıştır.

3.3. Diyarbekirli Yöneticilerin İcra Ettikleri Meslekler

Osmanlı devletinde, kuruluş döneminden sonra uzun süre değişikliğe uğramayan taşra idaresi, II. Mahmut ve Tanzimat döneminde önemli değişikliklere uğramıştır. Taşra idaresindeki asıl değişiklik ve düzenlemeler ise 1864 ve 1871 Vilayet Nizamnameleri ile olacaktır.

---

[126] Feroz Ahmet, Dankwart A.Rustow, II. Meşrutiyet döneminde Meclisler, Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi 4-5, İst. Ünv. Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1976.

[127] Fevzi Efendi (Prinççizade), 3.T.C.Hükümetinde Nafia Vekili olarak görev almıştır. Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri, tr.wikipedia.org.(16.04.2013)s. 61.

1864 Vilâyet Nizamnamesiyle, Osmanlı taşra idaresi eyalet sisteminden vilayet sistemine geçilmiştir. Bu sistemde vilayetler sancaklara; sancaklar kazalara ve kazalar köylere bölünmüştür[128].

Taşra yönetimini kolaylaştırmak için, vilayetlerde valinin başkanlığında "*Vilâyet İdare Meclisi*", livalarda mutasarrıf başkanlığında"*Liva İdare Meclisi*" ve kazalarda "*Kaza İdare Meclisleri*" kurulmuştur. Bunun yanında birçok yeni kurum ve mahkeme kurulmuştur[129].

1871 Nizamnamesiyle, vali muavinliği getirilip, yeni birtakım müdürlükler ihdas edilmiştir[130]. Diğer önemli bir yenilikte "*nahiye"* sisteminin getirilmesidir. Nüfusu 500'den büyük olan yerlerde nahiye idaresi kurulması kararlaştırılmıştır[131].

II. Abdülhamid döneminde var olan mülki idare tarzı muhafaza edilmiş (Vali, Mutasarrıf, Kaymakam ve Nahiye Müdürü) ve İstanbul'un, mevcud özel yönetim sütatüsü devam ettirilmiştir.[132] Bu dönemde Kanun-i Esasi ile birtakım düzenlemelere gidilmiştir. II. Abdülhamid döneminde merkez ve taşra mülki yapısı hızla büyümesine paralel olarak memur sayısı da hızla artmış ve devlet bürokratik bir yapı kazanmaya başlamıştır.[133]

Osmanlı'daki mevcud memuriyet sistemi içerisinde, Diyarbekirli yöneticilerin icra ettikleri görevlere baktığımızda; çalışmamıza esas teşkil eden 40 memurun, bürokrasinin üst derece kademelerinde yöneticilik yaptıklarını görmekteyiz. Meb'us, Belediye Riyaseti, Vali, Mutasarrıf, Mısır Fevkal'ade Komiserliği Baş Kitabetliği, Kaymakam, Defterdar, Vali Muavinliği, Vali Müşavirliği, Vali Vekilliği, Vilayet Rüsumat Müdüriyeti, Vilayet Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesi Riyaseti, Müd'e-i

---

[128] Musa Çadırcı, "Tanzimat´tan Cumhuriyet´e Ülke Yönetimi", *TCTA*, İletişim Yay, C. 1, s. 216-217.

[129] Çadırcı, s. 252.

[130] Çadırcı, s. 252-253.

[131] Çadırcı, s. 252- 253;

[132] Karal, *Osmanlı Tarihi*, C.VIII, s. 309.

[133] Karal, C.VIII, s. 333- 335.

Umumi Muavinliğine, Vilayet İstinaf Mahkemesi Müd'e-i Umumiliği, Sancak Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi Riyaseti, Sancak Muhasebeciliği, Sancak Tahrirat Müdürlüğü, Defterdarlık Vekâleti, Mutasarrıflık Vekâleti gibi görevlerde bulunmuşlardır.

3.3.1. Meb'uslar.

Osmanlı Devleti'nde 1876 yılında Meşrutiyetin ilanıyla ilk kez kurulan; bir yıl aradan sonra padişah tarafından kapatılan Meb'usan Meclisi, 1908'de İttihat ve Terakkinin baskıları sonucu tekrar açılma kararı alınmıştır. 1908 yılında II. Meşrutiyet'in ilanı ile meclis için yeni seçimler yapılmış ve meclis yeniden açılmıştır.

II. Osmanlı Meb'usan Meclisinde meb'us olarak görev yapan yöneticiler:[134]

1. Pirinçizade Arif Efendi (H.1269): Diyar-ı bekir Meb'usu.
2. İbrahim Hakkı Bey (H.1287):Ergani/ Madeni Meb'usu.

3.3.2. Valiler

Vali, vilayet amirine verilen ad. 1864 Vilayet Nizamnamesine göre kaldırılan eyalet sisteminin yerine vilayet sistemine geçilmesi ile vilayetleri yönetme yetkisi Vali'ye bırakılmıştır. Vali vilayeti "*Vilayet İdare Meclisi*" ve "Vilayet *Umumi Meclisi"* ile vilayetin işlerini yürütmektedir[135].

Diyarbekirli yöneticilerden valilik yapan tek kişi Süleyman Nazif Bey'dir (H. 1281). Süleyman Nazif; Basra (1909), Kastamonu (1910), Trabzon (1911), Musul (1913) ve Bağdat (1914) Valiliklerinde bulunmuştur. Diyarbekir'li yöneticiler içerisinde mülkiye bürokrasisinde en yüksek makama çıkan kişidir. Aynı zamanda Türk Edebiyatı içerisinde çok önemli bir yere sahip olan Süleyman Nazif, Bağdat

[134] Aynı mecliste bulunan Fevzi Efendi Pirinççizade Arif Efendi'nin oğlıdır. Yani aynı mecliste baba ve oğul birlikte meb'usluk yapmışlardır; 1908-1912 Osmanlı Meclis-i Mebusanında görev alanlar, (20.05.2013), tr.wikipedia.org/wiki/1908-1912_Osmanlı_Meclis-i_Mebusanı.

[135] Karal, Osmanlı Tarihi, C VII. s. 153-154.

Valiliğinden sonra istifa ederek memuriyet hayatına son verip, tamamen edebiyata ve yazı hayatına yönelmiştir[136].

3.3.3. Mutasarrıflar

Mutasarrıf**, s**ancak ya da livayı yöneten kişidir. Padişah tarafından ataması yapılır ve askeri, eğitim, asayiş, tapu, ulaşım ve maliye gibi işlerinin en büyük amiridir[137]. Sancakta, adliye ve belediye işleri ise mutasarrıftan ayrı kurumlar olarak örgütlenmişlerdir.

Diyarbekirli yöneticilerden mutasarrıflık yapanlar şunlardır:

1. Ahmed Cemil Paşa (H. 1253): Yemen Vilayeti Merkez Mutasarrıflığı.
2. Abdulkadir Paşa (H. 1249): Kerbela, Amara Sancakları Mutasarrıflığı.
3. Abdullah Ragıp Paşa (H. 1261): Necid, Girne ve Kandiye Sancakları Mutasarıflığı.
4. Behram Paşa (H.1258): Hama, Mardin, Karahisar-ı şarki, Muş, Sülemaniye, Sevran, Lazistan ve Siird Mutasarrıflıkları
5. Mehmed Sait Paşa (H.1248): Mardin, Maraş, Muş ve Siird Mutasarrıflıkları
6. Faik Ali Bey (1292): Beyoğlu, Midilli, Girit, Kütahya, Üsküdar ve Kırşehir Mutasarrıflıkları
7. Mihran Boyacıyan (H.1277): Ergani Sancağı Mutasarrıflığı
8. Hacı Mehmed Galip Efendi (H. 1275): Kerbela Sancağı Mutasarrıflığı Vekâleti
9. Mehmed Cemil Efendi (H.1269): Mardin Sancağı Mutasarrıflığı Vekâleti

3.3.4. Kaymakamlıklar

Kaymakam: Kelime olarak sözlükte "*birinin yerine geçen, yerini tutan, vekil, nâib*" anlamındaki kâim makâmdan gelir[138]. Mutasarrıfın vekili olarak, kazayı idare ederlerdi. Kazanın idare amirine verilen ad.[139] Maiyetinde mali işleri görmek üzere

---

[136] Beysanoğlu, s. 192.

[137] Mithat Sertoglu, *Osmanlı Tarih Lûgatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1986, s. 230.

[138] Yücel Özkaya," Kaymakam" mad., DİA, Cilt 25, Ankara 2003, s. 84.

[139] Pakalın; C. 2, s. 219.

bir Mal Müdürü ile yazışma işlerini sağlayan bir kâtip bulunur. Kaza idare meclisi ile -ki bu mecliste, Kaymakam, kaza malmüdürü, tahrirat kâtibi, kaza hâkimi, müftü ve gayrimüslim toplulukların dini liderleri ile seçilen Müslim ve gayrimüslim ikişer üyeden oluşurdu-kaza dâhilindeki idarî davalar, gelir ve giderlerin gözden geçirilmesi, devlete ait kurum ve kuruluşların korunması, belediye tesislerin yapılması ve onarımı gibi görevlerden sorumludur.[140]

Diyarbekirli yöneticilerden kaymakamlık yapanlar şunlardır:

1.Abdülkadir Rasim Efendi (H.1298): Hopa, Torul ve Göynük Kaymakamlıkları.

2.Abdurrahman Asaf Efendi (H.1279): Çermik, Lice ve Seydişehri Kaymakamlıkları.

3.Ahmed Cemil Efendi (H.1289): Siverek, Erve, Avniye, Cizre, Midyat, Nusaybin, Derik, Eruh, Tutak Kaymakamlıkları.

4.Ahmed Derviş Efendi (H.1260): Rızvan, Şehribazar, Pervari, Hizan, Kâhta Kaymakamlıkları.

5.Abdullah Mazhar Efendi (H.1287): Koyulhisar, Simav, Burhaniye, Sındırgı Kaymakamlıkları.

6.Hacı Bekir Ağazade Abdulkadir Efendi (H.1259): Ayıntab, Kalkandelen, Cenin, Islahiye, Nebek, Hamidiye, Kilis, Mihaliç, Baalbek, Akka, Akar ve Kunaytire Kaymakamlıkları.

7.Hüseyin Lütfü Efendi (H.1267): Şirvan, Derik, Çemizgezek, Zeydiye, Ben-i Şehr, Raniye, Sason Kaymakamlıkları.

8. Mehmed Necip Bey (H.1263): Palu ve Lice ve Çermik Kaymakamlıkları.

9. Mehmed Rıfat Efendi (H.1287): Kızılkilise, Ovacık ve Behisni Kaymakamlıkları.

10. Mustafa Maruf Efendi(H.1298): Bolvadin Kaymakamlığı.

11. Mustafa Talip Efendi (H.1255): Aziziye Kaymakamlığı.

12.Yusuf Ziya Bey (H.1288): Çermik Kaymakamlığı.

13. Abdulaziz Bey (H.1301): Ordu, Derik ve Beyşehri Kaymakamlkları.

14.Mehmed Kadri Efendi (H.1299): Viranşehir, Siverek ve Cizre Kaymakamlıkları.

[140] Çadırcı, s. 259- 60.

15. Mehmed Faik Efendi (H.1300): Palu, Derik ve Rasülayn Kaymakamlıkları.
16. Güranizade Hüseyin Bey (H.1263): Midyat Kaymakamlığı.

3.3.5. Defterdarlık ve Maliye Mütettişliği

Defterdar, "defter" ile "dar" kelimelerinden oluşan kelime, defter tutan anlamında kullanılmıştır. Osmanlı Devletinde mali işlerin başındaki görevliye verilen ad[141]. Defterdar valinin maiyetinde olmasına karşı, hesap işlerinde doğrudan Maliye Nezaretine bağlıdır[142].

Diyarbekirli yöneticilerden Defterdarlık yapanlar şunlardır:

1. Ali Emiri Efendi (H. 1273): Yemen, Yanya ve İşkodra Vilayetleri Maliye Müfettişliği ve Erzurum, Mamuratü'l-aziz ve Halep Vilayetleri Defterdarlıkları.

2. Mehmet Şükrü Efendi (H. 1277): Bitlis ve Bağdat Vilayetleri Defterdarlığı.

3.3.5. Diğer Önemli Görevlerde Buluna Yöneticiler

1. İbrahim Hakkı Bey (H.1287): Mısır Fevkal'ade Komiserliği Baş Kitabetliği,

2. Abdulmecid Niyazi Efendi (H. 1272): Diyarbekir Vilayeti Belediye Riyaseti, Diyarbekir Vilayeti Vali Vekilliği.
3. Pirinçizade Arif Efendi (H.1269): Diyarbekir Vilayeti Meclis Belediyesi Riyaseti.
4. Abdülkerim Efendi (H.1281): Van Vilayeti Vali Muavinliği.
5. Mehmed Esat Efendi (H.1248): Girit Vali Müşavirliği.
6. Mehmed Vahit Efendi (H.1268), Mardin Sancağı Muhasebeciliği.
7- Mustafa Nazmi Efendi (1280): Mardin, Midilli Sancakları Muhasebeciliği.
8. Abdi Efendi (H, 1259): Van ve Erzurum Vilayetleri Rüsumat Müdüriyetleri.
9. Mehmed Cemil Efendi (H.1269): Mardin Sancağı Tahrirat Müdüriyeti.
10. Hüseyin Sabri Efendi (1265): Beyrut, Trablusgarb, Kosova Vilayetleri Bidayet Mahkemesi Hukuk Riyasetliği.

---

[141] Pakalın, C. 1, s. 411.
[142] Karal, Osmanlı Tarihi, C. VII. S. 154.

11. Cemil Efendi (H.1270): Bağdat Vilayeti İstinaf Mahkemesi Müd'e-i Umumiliği
12.Mehmed Necmeddin Efendi (1285): Üsküdar ve Beyoğlu Sancakları Muhasebeciliği.
13. Mehmed Tayfun Efendi (H.1246): Diyarbekir Vilayeti Defterdar Vekâleti.

Osmanlı Devleti'nde devlet hizmetine girenler "*mülazemet(stajyer)*" veya "*muvazzaf(kadrolu)"* olarak işe başlarken, az sayıdaki memur ise "*fahri"* veya *"bila maaş"* göreve başlamışlardır. Diyarbekirli 40 yöneticiden, 17'si mülazemetle, 20'si kadrolu, 1 kişi fahri, 2 kişi de bila maaş göreve başlamışlardır. Mülazemetliğin belli bir süresi yoktur. Bazı memurlar 2-3 ay yaparken, bazı memurlar ise 2-3 yıl yapmışlardır. Memuriyete başlama yaşında belli bir yaş sınırının olmadığı halde, genel olarak göreve küçük yaşta başlayanlar mülazemetle; büyük yaşta başlayanlar ise muvazzaf olarak başladıkları görülmektedir. Memuriyet başlama yaşı 14 - 34 yaş aralığında değişmektedir. Diyarbekirli memurlar içerisinde en küçük yaşta memuriyete başlayan Pirinççizade Arif Efendi, 14 yaşında ve mülazemetle işe başlarken;[143] Abdulkadir Paşa ise en yaşlı olarak göreve başlayan kişidir. 34 yaşında muvazzaf olarak göreve başlamıştır[144]. Kadrolu olarak göreve başlayanlardan, Ahmet Derviş Efendi,[145]1350 kuruş maaşla Şirvan Kazası Kaymakamı olarak göreve başlarken; Mehmed Şükrü Efendi,[146]30 kuruş maaşla Zor Sancağa Muhasebe Kaleminde kadrolu olarak göreve başlamıştır. Mehmed Derviş Efendi, memuriyet hayatına kaymakam olarak başlayıp kaymakam olarak bitirirken; Mehmed Şükrü Efendi ise sancak muhasebe kaleminde memur olarak başlayıp, Bağdad Vilayeti Defterdarı olarak tamamlamıştır. Memuriyete en küçük yaşta ve kadrolu olarak Hüseyin Sabri Efendi[147](15 yaşında 75 kuruş maaşla Siirt sancağı tahrirat kaleminde)

[143] BOA, DH. SAID, 00072/00163
[144] BOA, DH. SAID, 00055/00223
[145] BOA, DH. SAID, 00001/00449
[146] BOA, DH. SAID, 00080/00053
[147] BOA, DH. SAID, 00001/00377

başlarken; Abdülkadir Rasim Efendi[148] ise mülazemetle ve en büyük yaşta (27) göreve başlamıştır.

Göreve fahri olarak başlayanlardan İbrahim Hakkı Bey,[149] Meclis Umumi Vilayet Azası olarak, bila maaş göreve başlarken, Güranizade Hüseyin Bey[150] ise bila maaş Kerkük Sancağı Bekaya Komisyonu Riyaseti olarak başlamıştır. Memuriyete maaş almadan üst derece yönetici olarak başlayanlar, üst derece yönetici olarak çalışmaya devam etmişlerdir.

3.3.6. Yöneticilerin Memuriyet Durumlarını Gösteren Tablo

Tablo 4

Diyarbekirli Yöneticilerin Memuriyet Durumları

	Memurun Adı Doğum Tarihi	**Baba Adı ve Mesleği**	**İlk Görevi**	**En Önemli Görevi**	**Lakapları**
1.	Abdi Efendi H 1259	Ulemadan Hacı Abdurrahman Efendinin	H.1284, 25 yaşında 300 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Merkez Sancağı Evrak Mukayyitliğinde.	Van ve Erzurum Vilayetleri Rüsumat Müdüriyetleri .	Gönümlü Hocazade
2.	Abdulaziz Bey H.1301	Selanik Duyun-u Umumiye Nazırı Ahmet Nedim Bey	H. 1320-mülazemete Duyun-u Umumiye-i Osmaniye İdarey-i Merkeziyesinde ..... Nezareti Muhasebe Kaleminde.	Ordu, Derik ve Beyşehri Kaymakamlıkları.	
3.	Abdulkadir Paşa H. 1249	Nizamiye Mirlivası Şevki Mehmet Paşa	H.1272-mülazemetle 6. Orduyu Hümayün Yoklama Kaleminde.	Kerbela Sancağı Mutasarrıflığı.	
4.	Abdullah Mazhar Efendi H.1287	Salih Hulusi Efendi	H.1309- 22 yaşında 850 kuruş maaşla Beyrud Mektebi İdadi-i Mülkiyesi ……Kimya Ve Hesap Muallimliklerinde.	Koyulhisar, Simav Kaymakamlık ları.	
5.	Abdullah Ragıp Paşa H. 1261	Tatarağası Mehmet Ağa	H.1279-mülazemetle 19 Yaşında Kürdistan Eyaleti Tahrirat Kaleminde.	Necid, Girne ve Kandiye Sancakları Mutasarıflık	Tatarağası

[148] BOA, DH. SAID, 00141/00104

[149] BOA, DH. SAID, 00076/00214

[150] BOA, DH. SAID, 00018/00044

				ları	
6.	Abdulmecid Niyazi Efendi H. 1272	Haremeyn-i Muharremeyn payelilerinden Medine-i Münevvere Kadısı Fevzi Efendi	H.1288-15 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubi Kaleminde.	Diyarbekir Vilayeti Belediye Riyaseti, Diyarbekir Vilayeti Vali Vekilliği.	
7.	Abdurrahman Asaf Efendi (H.1279)	Esnaftan Ali Ağa	H.1299- 21 yaşında 160 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayetinde Silvan Tahrirat Kitabetinde.	Çermik, Lice, Sedişehri Kaymakamlıkları.	
8.	Abdülkadir Rasim Efendi H.1298	Diyarbekir Vilayeti Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi A'zası Hacı Abdulkadir Ağazade İbrahim Efendi	H.1324-mülazemetle Sedaret Azm-i Mektubi Kaleminde.	Göynük Kaymakamlığı.	
9.	Abdülkerim Efendi - H.1281 (Keldani)	Diyarbekirli Tabibzade Mansur Efendi	H.1303-mülazemetle Hariciye Nezareti Celilesi Umur-u Hukukiye-i Muhtelit Kaleminde.	Van Vilayeti Vali Muavinliği.	Tabibzade
10	Ahmet Cemil Efendi (Asena) H.1289	Şırnak Kazası Kaymakamı Hacı İsmail Neşet Efendi	H.1315–500 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Maiyet Memuriyetinde.	Cizre Kaymakamlığı.	
11	Ahmet Cemil Paşa H. 1253	Hacı Abdullah Sülalesinden Hafız Mustafa Efendi	H.1268,16 yaşında mülazemetle Diyarbekir Eyaleti Tahrirat Kaleminde.	Yemen Vilayeti Merkez Mutasarrıflığı.	
12	Ahmet Derviş Efendi H.1260	Narizade Hacı Mehmet Ağa	H.1290- 30 Yasında 1350 kuruş maaşla Şirvan Kazası Kaymakamlığı.	Rızvan, Şehribazar, Pervari, Hizan, Kâhta Kaymakamlıkları.	Narizade
13	Ali Emiri Efendi H. 1273	Tüccardan Mehmet Şerif Efendi	H.1294-20 yaşında 150 kuruş maaş ile Mardin Sancağı Tahrirat Kalemine.	Yemen, Yanya ve İşkodra Vilayetleri Maliye Müfettişliği. Erzurum ve Trabzon Vilayetleri Defterdarlıkları.	Emirzade
14	Behram Paşa H.1258	Güranlı Ali Paşa sülalesinden Ömer Paşa	H.1273–15 yaşında mülazemetle Kürdistan Eyaleti Tahrirat Kaleminde.	Mardin, Süleymaniye Sancak Mutasarrıflıkları.	Güranlı

15	Boyacıyan Mihran H. 1277 (Ermeni)	Bezzaz Tomas	H. 1300-300 kuruş maaşla Mekteb-i Mülkiye-i Şahane ……..	Ergani Sancağı Mutasarrıflığı.	Bezzaz
16	Cemil Efendi H.1270	Ulemadan Ağazade Hayriye Tüccarından Bekir Ağa	H.1290-20 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Merkez Temyiz-i Hukuk Meclisi	Bağdat Vilayeti İstinaf Mahkemesi Müd'e-i Umumiliği.	Ağazade
17	Faik Ali Bey H. 1292	Mardin Sancağı Mutasarrıfı Mehmet Sait Paşa	H.1319–500 kuruş maaşla Hüdavendigar Vilayeti Maiyet Memuriyetine.	Beyoğlu, Midilli Sancakları Mutasarrıflıkları.	
18	Hacı Bekir Ağazade Abdulkadir Efendi H..1259	Asakiri Şahane Zabitanını Mustafa Ağa	H.1275-mülazemetle 5. Orduyu Hümayun Meclis Kaleminde.	Ayıntab, Kilis, Kalkandelen Kaymakamlıkları.	
19	Hacı Mehmed Galip Efendi H. 1275	Mülkiye Kaymakamlığında mütekaid Mustafa Rıza Efendi	H.1292–18 yaşında bila maaş Diyarbekir Vilayeti Mektubi Kaleminde.	Kerbela Sancağı Mutasarrıflığı Vekâleti.	Cizrelizade
20	Hüseyin Bey	Güranlızade Ömer Paşa	H. 1286 24 maşında bila maaş Kerkük Bekaya Komisyonu Riyasetinede.	Midyat Kaymakamlığı, Siird Sancağı Bidayet Mehkemesi Ceza Dairesi Riyaseti.	Güranlı zade
21	Hüseyin Lütfü Efendi H.1267	Şeyhzade Numan Efendi	H.1297-30 yaşında 340 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayetinde Zikni Nahiyesine memur.	Şirvan Kaymakamlığı.	Şeyhzade
22	Hüseyin Sabri Efendi - 1265	Kefev'izade maliye müdürlüğünde mustahdem Derviş Mehmet Efendi	H.1283-15 yaşında 75 kuruş maaşla Siird Sancağı Tahrirat Kaleminde.	Beyrut - Trablusgarb, Kosova Vilayetleri Bidayet Mahkemesi Hukuk Riyasetliği.	Kefev'izad e
23	İbrahim Hakkı Bey H.1287	Ahmet Sabri Efendi	Meclis Umumi Vilayet Fahri Azalığına İntihab.	Siverek Mebusluğu Mısır Fevkal'ade Komiserliği Baş Kitabetliği.	Hakkızade
24	Mehmed Cemil Efendi H.1269	İskenderzade Mesut Efendinin	H.1285-16 Yaşında mülazemetle Diyarbekir …… Mektubçu Kaleminde.	Mardin Sancağı Tahrirat Müdüriyeti Müdürlüğü.	İskenderza de
25	Mehmed Esat Bey H-1248	Ümeray-ı Kiramdan	H. 1282- Girit…… …….	Girit Vali Müşavirliği.	

		Abdulhalık Bey	Beybaşılığında.		
26	Mehmed Faik Efendi H.1300	Mal müdürlüğünde Mütekaid Ahmet Zeki Efendi	H.1324- 500 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Maiyet Memurluğu.	Palu, Rasülayn Kaymakamlıkları.	
27	Mehmed Kadri Efendi H.1299	Diyarbekir Vilayeti Mektubi Kalemi Müdürlerinden Hafiz Mehmet Necip Efendi	H.1323-Diyarbekir Vilayeti Maiyet Memurluğu.	Viranşehir Kaymakamlığı.	Hacı Ganizade
28	Mehmed Necip Bey H.1263	Bekir Bey	H.1285–22 yaşında 1050 kuruş maaş ile Diyarbekir Vilayeti mülhikatından Vergülü Nahiyesi Müdüriyetine Memur.	Palu, Lice ve Çermik Kaymakamlıkları.	
29	Mehmed Necmeddin Efendi; H. 1285	Mahmud Hamdi Efendi	H. 1306 mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Merkez Bidayet Mahkemesi Kaleminde	Üsküdar, Beyoğlu Sancakları Muhasebeciliği.	
30	Mehmed Rıfat Efendi H.1287	Pamukçu esnafından Mehmet Efendi	H.1317-500 kuruş maaşla Halep Vilayeti Celilesi Maiyet Memurluğunda.	Kızılkilise, Ovacık ve Behisni Kaymakamlıkları.	
31	Mehmed Sait Paşa H.1248	Diyarbekir Eşrafından Vüzeray-ı Azam Kethüdalığında ve Divan Kitabetinde Görev Yapan Divan Efendisi zade Süleyman Lütfi Efendi	H. 1265-17 yaşında mülazemetle Kürdistan Eyaleti Tahrirat İ'talığı.	Mamuretülaziz, Maraş, Mardin, Muş, Siirt Sancak Mutasarrıflıkları.	Efendizade
32	Mehmed Şükrü Efendi H. 1277	Sadullah Ağa	H.1297-19 yaşında 30 kuruş maaş ile Zor Sancağa Muhasebe Kaleminde.	Bitlis Ve Bağdat Vilayetleri Defterdarlığı.	Hindizade
33	Mehmed Tayfun Efendi H.1246	Tüccardan Hafiz Derviş Ağa	H.1260–19 yaşında mülazemetle Kürdistan Eyaleti Mal Kaleminde.	Diyarbekir Vilayeti Defterdar Vekâleti.	
34	Mehmed Vahit Efendi H.1268	Esnaftan Diyarbekirli müteveffa Hafız Zülfikar Efendinin	H.1288-20 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu odasında.	Mardin Sancağı Muhasebeciliği.	
35	Mustafa Maruf Efendi H.1298	Diyarbekir Ulemesından Müderris Derviş Ahmet Efendi	H.1324- Hüdavendigar Vilayeti Maiyet Memurluğunda.	Bolvadin Kaymakamlığı.	Camedi zade

36	Mustafa Nazmi Efendi-1280	Müftüzade Ahmet Efendi	1295- 15 yaşında mülazemetle, Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kaleminde.	Mardin Sancağı Muhasebeciliği.	Müftüzade
37	Mustafa Talip Efendi H.1255	Seyit Salih Efendi	H. 1273-18 yaşında mülazemetle 6. Orduyu Hümayun Yoklama Kaleminde.	Aziziye Kaymakamlığı.	Seyit
38	Pirinçizade Arif Efendi H.1269	Pirinç tüccarı Hacı Salih Ağanın	H.1283-mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Tahrirat Kaleminde.	Diyarbekir Vilayeti Meclis Belediyesi Riyasetine.	Pirinçizade
39	Süleyman Nazif Bey H. 1281	Mardin Sancağı Mutasarrıfı Mehmet Sait Paşa	H. 1306- Muş Sancağı, Zirai Müdüriyetinde.	Basra, Kastamonu, Trabzon, Musul ve Bağdat Valilikleri.	
40	Yusuf Ziya Beğ H.1288	Hafız Mustafazade saadetlü Ahmet Cemil Paşa	H.1315–500 kuruş maaşla Diyarbekir Vilayeti Maiyetine Memur.	Çermik Kaymakamlığı.	Mustafa zade

3.4. Diyarbekirli Memurların Maaş Durumları

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat dönemine kadar nakdi maaş sistemi uygulanmamıştır. Tımar sistemi içerisinde görev karşılıklarını alırlardı. Belli bir maaşın olmaması ve yıllık olarak alınması bir düzenin oluşmasını engellemekte ve sorunların çıkmasına yol açmıştır[151]. Tanzimat'tan itibaren nakdi maaş sistemine geçilerek, memurlara düzenli maaş verilmeye başlanmıştır[152]. Fakat bu sistem 1880'lere kadar oturtulamamıştır. 1873'te çıkartılan "Harcırah Kanunu" ve 1880'de çıkartılan "*Maaş Kararnamesi*" ile bir düzen kurulmuştur[153].

Bu kanunlar ile memurların hangi şartlarda görevli sayılacakları, tayinlerde ne kadarlık bir sürede göreve başlamaları gerektiği, maaşlarını ne şekilde almaya hak kazanacakları, yol harcırahlarının nasıl olacağı, ceza alındığında maaşlarının nasıl

[151] Findley, *Kalemiye´den Mülkiyeye....,* s. 312-14; Hüseyin Özdemir, *Osmanlı Devletinde Bürokrasi*, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul 2001, s. 237- 238.
[152] Findley, *Kalemiye´den Mülkiyeye....,* s. 315.
[153] Özdemir, s. 240.

olacağı, yarım maaş ve tam maaşların neye göre verileceği, askere gidenlerin durumunun nasıl olacağı, hastalık, ölüm ve izin durumlarında neler yapılacağı ve de emekli (tekaüd) maaşlarının nasıl uygulanacağı gibi birçok konu yasal olarak belirlenmiş ve memurluk bir düzen içerisine alınmaya çalışılmıştır.[154]

1880 Maaş Kanunu ile memurlar derecelerine göre belirlenen maaş verilme uygulamasına geçilmiştir.

Tablo 5

Taşra Yöneticilerinin Maaş ve Dereceleri

VALİLER VE MASLARI ÜÇ DERECEDİR.	1. Derecedeki Valilikler	20.000 Kuruş
	2. Derecedeki Valilikler	17.000 Kuruş
	3.Derecedeki Valilikler	15.000 Kuruş
MUTASARRIFLAR VE MAAŞLARI ÜÇ DERECEDİR	1. Derecedeki Mutasarrıflıklar	7500Kuruş
	2. Derecedeki Mutasarrıflıklar	6000 Kuruş
	3.Derecedeki Mutasarrıflıklar	5500 Kuruş
KAYMAKAMLAR VE MAAŞLARI ÜÇ DERECEDİR	1. Derecedeki Kaymakamlıklar	2500 Kuruş
	2. Derecedeki Kaymakamlıklar	1750 Kuruş
	3.Derecedeki Kaymakamlıklar	1250 Kuruş
Diğer görevliler de görev durumlarına ve görev yaptıkları yere göre derece ve maaşa ayrılmışlardır.		

Kaynak: Hüseyin Özdemir, *Osmanlı Devletinde Bürokrasi*, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul 2001, s. 243.

Diyarbekirli yöneticiler, bulundukları görevlere göre maaş almışlardır. 3. Derece valilik yapan Süleyman Nazif Efendi, 15.000 kuruş maaşla Basra Vilayeti Valiliğinde, 12.500 kuruş maaşla Kastamonu ve Trabzon Valiliklerinde çalışmıştır.[155] Ahmed Cemil Paşa, 10.000 kuruş maaşla Yemen Vilayeti Merkez Mutasarrıflığında[156]; Mehmed Said Paşa[157],11.300 kuruş maaşla Mamuretülaziz ve Maraş Mutasarrıflıkları, 6500 kuruş maaşla Mardin, Muş, Siirt Mutasarrıflıklarında;

[154] Özdemir, s. 240- 241.
[155] BOA. DH. SAID. 00179/00127
[156] BOA. DH. SAID. 00004/00055
[157] BOA. DH. SAID. 00003/00027

Abdülmecit Niyazi Efendi[158], 800 kuruş maaşla Diyarbekir Belediye Riyasetine; Ali Emiri Efendi[159], 10.500 kuruş maaşla Yemen Maliye Müfettişliği, 5.400 kuruş ile Erzurum Vilayeti Defterdarlığı; Güranizade Hüseyin Efendi[160], 1.350 kuruş ile Midyat Kaymakamlığı; Ahmet Cemil Efendi[161], 2500 kuruş ile Tutak Kaymakamlığı; Abdulkadir Paşa 3000 kuruş maaşla Haneki Kaymakamlığı; Cemil Efendi[162]2000 kuruş maaşla Musul Vilayeti Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi Riyasetliğinde; Mehmed Vahit Efendi[163],2.500 kuruş maaşla Mardin Sancağı Muhasebeciliğine; Mehmed Cemil Efendi[164],1240 kuruş maaşla Mardin Sancağı Tahrirat Müdüriyeti vb. gibi maaşlarla görev yapmışlardır. Görüldüğü gibi üst düzey yöneticiliklerde bulunan memurlar arasında görev yaptıkları yerin derecesine ve görev yapılan mevkiye göre maaş farklılıkları bulunmaktadır. Ama Mehmed Said Paşa'ya belirlenen derece ve bu derecenin karşılığı olan maaşın üzerinde maaş verilmiştir.

3.5. Diyarbekirli Yöneticilerin Aldıkları Ödül ve Cezalar

3.5.6. Taltif Araçları Olarak Madalya, Rütbe ve Nişanlar

3.5.6.1. Madalya

Kelime olarak İtalyanca "*medaglia*" sözcüğünden gelen madalya, çeşitli alanlarda üstün başarı gösterenlere takılan nişanlardır. Altın, gümüş, bakır, alüminyum veya nikelden hazırlanıp verilen bir mükâfat ve şeref armağanıdır[165].

Osmanlı Devleti´nde, 1730'da "*Ferahi*" adıyla ilk altın madalyanın çıkartılması ile başlayan madalya geleneğinin, devletin yıkılışına kadar 60'a yakın türü

[158] BOA. DH. SAID. 00034/00218.
[159] BOA. DH. SAİD. 00010/00659
[160] BOA. DH. SAID. 00018/00044
[161] BOA. DH. SAID. 00092/00047
[162] BOA. DH. SAID. 00025/00198
[163] BOA. DH. SAID. 00013/00215
[164] BOA. DH. SAID. 00026/00135
[165] Yunus Özger, *Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Yozgatlı Devlet Adamları*, AQ Kültür Sanat Yayınları, İstanbul 2010, s. 62.

çıkartılmıştır.[166] Günümüz anlamında nişan ve madalyalarının tarihi ise, 1798 yılında Mısır'ı işgal eden Fransızları yenerek Osmanlı Devleti'nin takdirini kazanan İngiliz Amirali Lord Nelson'a özel bir çelengin hediye edilmesiyle başlamaktadır. Önceleri yabancılara verilen madalyalar daha sonra yerli memurlara da dağıtılmaya başlanmıştır. Madalyalar ve nişanlar veriliş sebepleri açısından şu başlıklarda toplanabilir.

1- Üstün hizmet gösteren vatandaşlara veya devlete yararı dokunan yabancılara verilenler. Liyakat Madalyası, İmtiyaz Madalyası gibi,

2- Önemli bir olayın unutulmaması amacıyla çıkarılanlar: Silistre, Kırım, Yemen ve Yunan Muharebe Madalyası, Kürdistan Madalyası[167] vb.

3- Yardım toplama amacıyla bastırılarak, yardımı yapan kişi ya da kuruluşlara verilenler: Hilâl-i Ahmer Madalyası, Malûl Askere İane Sergisi Madalyası, Donanma İane Madalyası, İane-i Harbiye Madalyası gibi,

4- Kişilerin ya da kuruluşların imal ettirip dağıttıkları veya para karşılığında sattıkları özel madalyalar.

5- Hatıra madalyaları; Hünkâr İskelesi Madalyası, Alman Mulakatı Madalyası, Kolera Madalyası, Hareket-i Arz Madalyası örnek olarak gösterilebilir.[168]

Osmanlı devletinde çıkartılan önemli madalyalar şunlardır: Sikke-i Cedid Madalyası (1754), Vak'a-i Mısriyye Madalyası (1801)[169], Hilal-i Osmanî Madalyası(1804), İşkodra Madalyası (Cami-i Nusretiye) (1831), Hadimü'l-

---

[166] Özger, s. 62.

[167] Kürdistan Madalyası; Bedirhanilerin ayaklanmasını bastıran er ve erbaşlara dağıtılmak üzere 1846 yılında çıkartılmıştır. Bkz. Malmisanij, *Cezira Botanlı Bedirhaniler*, Avesta Yay., 2. Baskı, İstanbul 2009, s. 85; Pakalın, C. II, s. 342.

[168] T. Nejat Eralp; " Osmanlılarda Nişan ve Madalya", Türkler Ansiklopedisi**, C**. XIII, (Edt: Hasan Celal Güzel- Kemal Çiçek- Salim Koca), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 2002, s. 1236.

[169] Fransızların Mısır'ı işgali üzerine yardıma gelen İngiliz generallerine verilmek üzer çıkartılan madalyadır.

Harameyn-i Şerifeyn Madalyası, Liyakat Madalyası[170], Yunan Muharebe Madalyası (1897 Osmanlı-Yunan Savaşına katılanlara ve savaşta gayreti görülenlere verilmek üzere Sultan II. Abdülhamit zamanında hazırlanmıştır.[171]), Tahlisiye Madalyası, Hamidiye - Hicaz Demiryolu Madalyası[172], Gümüş Yemen Muharebe Madalyası (1892), Hamiyet-i Vataniye Madalyası[173], Şir ü Hurşit Madalyası (İran Devleti tarafından verilen madalya), İftihar Madalyası, Kanun-i Esasi Madalyası (1908), Girit İftiharü'l-Nevme ve İmtiyazü'l-Gümüş Madalyası gibi farklı isimlerle ve farklı tarihlerde çıkartılan madalyalardır[174].

Çıkartılan madalyaların büyük bir kısmının II. Abdülhamit döneminde çıkartılmış olması, takip edilen merkeziyetçi yapının bir gereği olarak itaat edenleri taltif etme amacına dönüktür.

Diyarbekirli yöneticilerden, Ali Emiri Efendi, "Levamiü'l-Hamidiye" nam kitabdan dolayı 1310 senesinde Kudüs Liyakat Madalyası ihsan buyurulmuş ve asar-ı sadakat ve hüsn-ü hizmeti cihetiyle de, 1323 yılında Altın Liyakat Madalyası almıştır[175].

Abdülmecit Niyazi Efendi, Tesisat-ı Askeriye İade Komisyonuna 2160 i'ane i'ta eylemesinden dolayı 1317 senesinde Hamiyet-i Vataniye Madalyası ihsan buyurulmuştur[176].

---

[170] Sadakat ve kahramanlık gösterenlere verilmek üzere 1890 yılında çıkartılmış ve devlete faydası dokunan yabancılara da verilmiştir. Bkz. Pakalın, C.III, s. 367.

[171]Bir Onurlandırma Aracı olarak Osmanlı Nişan ve Madalyaları,. *www.obarsiv.com/dokumantasyon/numismatik/osmanli_nisan_madalya,* (10.05.2013), s. 8.

[172] Sultan II. Abdülhamit döneminde yapımına başlanan ve Hicaz'a kadar uzanan demiryoluna yardımda bulunanlara verilmek üzere 1900 yılında çıkarılan ve yapılan yardımların miktarına göre madeni değişen madalyadır. Bkz. Pakalın, C.I, s. 812.

[173] Vatan sevgisinin, vatan onurunun bir nişanesi olarak ihdas edilmiş ve bu özellikleri sergileyenlere takdim edilen madalyadır. Bkz. Pakalın, C. II, s. 378

[174] Pakalın, C. II, s. 375-376; İbrahim Artuk, " Madalya" DİA, XXVII, Ankara, 2003, s. 301; Betül Özden, *Nadir Osmanlı Sikke, Nişan ve Madalyaları: İstanbul Arkeoloji Müzeleri Koleksiyonu, T*. C. Kültür Bakanlığı Anılar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İstanbul 1999, s. 57.

[175] BOA, DH. SAİD, 00010/00659.

[176] BOA. DH. SAID. 00034/00218.

İbrahim Hakkı Bey ehliyet, liyakat ve hizmetinden dolayı Altın İmtiyaz Madalyası almıştır.

Abdullah Ragıp Paşa, Girit İftiharü'l-Nevme ve İmtiyazü'l-Gümüş Madalyası;[177] Abdülkerim Efendi ve Mehmet Necmettin Efendi, Nikelden Hicaz Demiryolu Madalyası;[178] Abdulkadir Rasim Efendi, Altun Mearif Madaliyası[179]ile ödüllendirilmişlerdir.

3.5.6.2. Rütbeler

Rütbe, devlet memurları ile halktan bazı kimselere verilen paye ve unvanlar için kullanılan bir tabirdir. Osmanlılarda rütbe yeniçeri teşkilatıyla meydana gelmiş, sonradan mülkiye sınıfına ve Kanuni Sultan Süleyman döneminde ise ulemaya verilmeye başlanmıştır. Mülkiye rütbeleri ilk zamanlarda Hocalık, Kapıcıbaşılık, Mirimiranlık ve Vezirlik olarak dört sınıfa ayrılmıştır[180].

Osmanlı Devleti´nde modernleşen bürokratik kadrolar için gereken düzenlemeler II. Mahmud döneminde başlamıştır. 1834 tarihinde yapılan düzenleme ile ula (1.), sani (2.), salis (3.) ve rabi (4.) olmak üzere dört sınıf rütbe oluşturulmuş ve bu düzenleme devletin yıkılışına kadar bazı küçük değişikliklerle devam etmiştir[181]. Osmanlı Devleti'nde rütbeler yukarıdan aşağıya doğru şu şekilde sıralanmaktadır. Vezir, Bala, Ula Evveli, Ula Sanisi, Saniye Sınıfı Mütemayizi, Saniye, Salise, Rabia, Haceganlık ve Hamise[182].

Diyarbekirli yöneticilerden büyük kısmı rütbe almıştır. Bunlardan bir kısmı tek rütbe alırken, kimisi birçok rütbe almıştır. En fazla alınan rütbe 18 kişi ile Rütbe-i Salise'dir. Diğer önemli rütbe olan Ula Sınıf-ı Sanisi rütbesini 4 kişi, Rütbe-i Salise Ruus-u Hümayunu 4 kişi, Rütbey-i Saniye Sınıf-ı Mütemayizi 5 kişi, Saniye Sınıf-ı

[177] BOA. DH. SAID. 00076/00214.
[178] BOA, DH. SAID, 00066/00194; BOA, DH. SAID, 00001/00670.
[179] BOA. DH. SAID. 00141/00104
[180] Pakalın, C. III, s. 68.
[181] Pakalın, C. III, s. 69.
[182] Pakalın, C. III, s. 69.

Sanisi rütbesini 11 kişi, Mir-i Miranlık rütbesini 2 kişi, Rütbe-i Saniye 1 kişi, Evvel-i Sınıf-ı Sanisi rütbesini 1 kişi, Rütbe-i Rabia 4 kişi almıştır.

En yüksek dereceli rütbeyi alan Diyarbekirli yöneticiler, "Rütbe-i Ula Sınıf-ı Ula" rütbesi ile İbrahim Hakkı Bey [183]ve Mehmet Esat Bey'dir[184].

Abdülmecid Niyazi Efendi, Kolara salgını sırasında gösterdiği gayretten dolayı Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Mütemayizi rütbesi; görevi sırasında gösterdiği gayret ve hüsn-ü hizmetinden dolayı da 1314 yılında Rütbe-i Ula Sınıf-ı Sanisi tevcih edilmiştir.

Abdulkadir ve Abdullah Ragıp Paşalar, Mirimiranlık rütbeleri almışlardır. Mehmet Said Paşa ve Abdülkerim Efendi Rumeli Beylerbeyliği payeleri almışlardır.

Tablo 6

Rütbeler ve Alan Kişi Sayısı

Alınan Rütbe	Alan Kişi Sayısı
Rütbe-i Ula Sınıf-ı Ula evveli	2
Rütbe-i Ula Sınıf-ı Sanisi	4
Rütbe-i Salise Ruus-u Hümayunu	3
Rütbey-i Saniye Sınıf-ı Mütemayizi	4
Mirimiranlık	2
Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi	11
Rütbe-i Salise	13
Rütbe-i Saniye	1
Rütbe-i Evvel-i Sınıf-ı Sanisi	1
Rütbe-i Rabia	4
Toplam	42

3.5.6.3. Nişanlar

Nişanlar, devlet adına gösterilen üstün başarı ve yararlılıklardan dolayı hak eden kişileri onurlandırmak amacıyla verilen ve göğse takılan alametin adıdır.[185]

[183] BOA, DH. SAID, 00076/00214.

[184] BOA, DH. SAID, 00112/00170.

Osmanlı Devletinde verilen nişanların ilk örneği, III. Selim devrinde "Hilal Nişanı"dır. İngiliz donanmasına karşı Osmanlı Devleti'ni koruyacak Fransızlar için ihdas edilmek üzere çıkartılmıştır. Osmanlı Devletinde en çok verilen ve işlev gören nişan, 1852 tarihinde Sultan Abdülmecit´in ismine izafetle çıkartılan "*Mecidi Nişanı*"dır. Devlete hizmette özel gayret ve başarı göstermiş olanları ödüllendirmek üzere ihdas edilen bu nişan birçok yabancı nişanlar gibi birden beşe kadar sıralanan beş derece veya rütbeden oluşuyordu. Layık olan kişiye kayd-ı hayat şartıyla verilmektedir. Diğer önemli bir nişanda, 1862´de Sultan Abdülaziz tarafından çıkartılan ve dört rütbe ve murassası olan "*Osmanî Nişanı"*dır. Her iki nişanda devletin yıkılışına kadar Osmanlı devletinde kullanılmıştır[186].

Sultan II. Abdülhamid, madalya ve nişanlar üzerine kurulu bir idare anlayışını bilinçli ve hesaplı bir şekilde kullanmıştır. Bu dönemde bir yandan eski nişanlar verilirken, diğer yandan yeni nişan ve madalyalar ihdas etmiştir. Başarılı öğrenciler için Maarif Madalyası, devlet hizmetinde bulunanlara verilen İmtiyaz ve Liyakat madalyaları, daha çok sanatçılara verilen İftihar ve Sanayi madalyaları, Hicaz Demiryolu'nun yapımı, İstanbul depreminden sonra yardım kampanyaları gibi bağış karşılığında verilen madalyalar çıkartılmıştır. Yine sadece kadınlara verilmek üzere ihdas edilen *"Şefkat Nişanı*", Osmanlı nişanlarının en ilginç örneklerinden biridir[187]. Krallara ve imparatorlara layık görülen "*Nişan-ı Âlî-i İmtiyaz"* ile sadece Osmanlı hanedanı ile yabancı hanedan üyelerine dağıtılan "*Hanedan-ı Âl-i Osman*" nişanı, bunların arasında en ayrıcalıklı yere sahipti[188].

---

[185] Pakalın; C. II, s. 694; Özden, s. 57.

[186] Eralp, s. 1233; Edhem Eldem; İftihar ve İmtiyaz Osmanlı Nişan ve Madalyaları Tarihi, Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi, İstanbul 2004, s. 176.

[187] Eralp, s. 1234.

[188] Eralp, s. 1234.

Diyarbekirli yöneticilerden İbrahim Hakkı Bey, 1. Dereceden Mecid-i Nişan-ı Zişanı ile en yüksek dereceli nişanı alan yöneticidir[189]. Mehmet Esat Bey, 2. Derece Mecidi Nişan-ı Zişanı almıştır.

Yine İbrahim Hakkı Bey ve Mehmet Esat Bey'ler 2. Derece Nişan-ı Ali Osmanî nişanlarını almışlardır[190].

Abdülkerim Efendi, İran Devlet Nişanı Seyyid Hurşit Nişanı'nı üçüncü dereceden alan tek kişidir[191].

Süleyman Nazif Bey ise Limni Nişanı'nı almıştır.

Bunlar dışında, 2. Derece Mecidi Nişanı'nı 1; 3. dereceden Mecidi Nişanı'nı alan kişi sayısı 4; 4. dereceden Mecidi Nişanı'nı 5; 5. dereceden Mecidi Nişanı alanlar 2 kişidir. Nişan-ı Ali Osmanî'nin 3. derecesini 4; 4. derecesinide 4 kişi almıştır.

Tablo 7

Diyarbekirli Yöneticilerin Aldığı Rütbe, Nişan, Madalyalar

DİYARBEKİRLİ YÖNETİCİLERİN ALDIĞI RÜTBE, NİŞAN, MADALYALAR				
S.NO	**MEMURUN ADI**	**ALDIĞI RÜTBELER**	**ALDIĞI NİŞANLAR**	**ALDIĞI MADALYALAR**
1.	Abdi Efendi H, 1259	Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi- 1305	4. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı -1305"	
2.	Abdulaziz Bey H.1301	-	-	-
3.	Abdulkadir Paşa H. 1249	Mir-i Miranlık-1307	1- 4. Rütbeden Nişan-ı Ali –i Osmanî - 1309 2- 3. Rütbeden Nişan-ı Ali-i Osmanî - 1311	
4.	Abdullah Mazhar Efendi H.1287	Rütbe-i Salise- 1317	1- 4. Rütbeden Mecidi Nişanı - 1318 2- 3.Rütbeden Nişan-ı Al-i Osmanî- 1319	

[189] BOA, DH. SAID, 00076/00214.

[190] BOA, DH. SAID, 00112/00170; BOA, DH. SAID, 00076/00214.

[191] BOA, DH. SAID, 00066/00194.

5.	Abdullah Ragıp Paşa H. 1261	1- Mir-i Miranlık Rütbesi- 1312 2-2. Rütbeden ----------	1- 5.Rütbeden Mecidi Nişanı - 1297 2- 4. Rütbeden Mecidi Nişanı- 1302 3- 3. Rütbeden Nişan-ı Ali-i Osmanî - 1311	Girit İftiharü'l - Nevme ve İmtiyazü'l- Gümüş Madalyaları - 1306
6.	Abdulmecid Niyazi Efendi H. 1272	1- Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi- 1306 2- Rütbe-i Saniye Sınıfı Mütemayizi- 1310 3- Rütbe-i Ula Sınıf-ı Sanisi- 1314	3. Rütbeden Mecidi Nişanı - 1314	Hamiyet-i Vataniye - 1317
7.	Abdurrahman Asaf Efendi (H.1279)	-	-	-
8.	Abdülkadir Rasim Efendi H.1298			Altun Mearif Madalyası
9.	Abdülkerim Efendi - H.1281	1-Rütbe-i Saniye Sınıfı Sanisi-1311 2- Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Mütemayizi- 1317 3-Rütbe-i Saniye Ruus-u Hümayun-1311	1- 3.Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı -1318 2-3. Rütbeden Seyyid Hurşit Nişanı	Hamidiye Nikelden Hicaz Demiryolu Madalyası - 1321 Beylerbeyi Payesi Keldani Cemaati Payesi
10.	Ahmet Cemil Efendi (Asena) H.1289	1- Rütbe-i Salise – 1315 2- Rütbe-i Salise Ruus-u Hümayunu		
11.	Ahmet Cemil Paşa H. 1253			
12.	Ahmet Derviş Efendi H.1260	-	-	-
13.	Ali Emiri Efendi H. 1273	1-Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi-1312 2- Rütbei Saniye Sınıf-ı Mütemayizi 1313	1- 5. Rütbeden Mecidiye Nişanı- 1309 2- 4.Rütbeden Nişan-ı Osmanî ve Nişan-ı Mecidi – 1310 3-4. Rütbeden Nişanı Ali Osmanî - 1311	Altın Liyakat Madalyası - 1323 Kudüs Liyakat Madalyası- 1310
14.	Behram Paşa			

	H.1258			
15.	Boyacıyan Mihran Efendi H. 1277	Rütbe-i Salise- 1316		
16.	Cemil Efendi H.1270	Rütbe-i Salise- 1312		
17.	Faik Ali Bey H. 1292	Rütbe-i Salise H.321		
18.	Hacı Bekir Ağazade Abdulkadir Efendi H..1259	Rütbe-i Rabia - 1310		
19.	Hacı Mehmed Galip Efendi H. 1275	Rütbe-i Rabi'a - 1309		
20.	Hasan Sabri Efendi - 1265	Rütbe-i Salise - 1304		
21.	Hüseyin Bey	-	-	-
22.	Hüseyin Lütfü Efendi H.1267	Rütbe-i Salis Ruus-u Hümayunu – 303		
23.	İbrahim Hakkı Bey H.1287	1-Rütbe-i Salise - 2-Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi -1312 3-Rütbe-i Ula Sınıf-ı Sanisi -1315 4-Rütbe-i Ula Sınıf-ı Ula -1318	1- 4.Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı - 1311 2-3. Rütbeden Mecidi Nisanı – 1313 3- 2. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı – 1315 4- 2. Rütbeden Nişan-ı Ali-i Osmanî - 1318 5- 1. Rütbeden Mecidi Nişan-ı Zişanı - 1320	Yunan Muharebe Madalyası - 1315
24.	Mehmed Cemil Efendi H.1269	1- Rürbey-i Salise - 1307 2- Rütbe-i Saniye sınıf-ı mütemayizi-	4. Rütbeden Nişan-ı Ali Osmanî- 1312	
25.	Mehmed Esat Bey H-1248	1-Ula Sınıfı Sanisi- 1297 2-Ula Sınıf-ı Ula- 1299	1- 2.Rütbeden Mecidi Nişanı - 1302 2- 3. Rütbeden Nişan-ı Al-i Osmanî - 1304 3-2. Rütbeden Nişan-ı Al-i Osmanî - 1306	
26.	Mehmed Faik Efendi	-	-	-

	H.1300			
27.	Mehmed Kadri Efendi H.1299	-	-	-
28.	Mehmed Necip Beğ H.1263	Rütbe-i Salise - 1317		
29.	Mehmed Necmettin Efendi; H. 1285	1- Rütbe-i Salise- 1317 2- Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi -1326.		Hicaz Demir Yolu Madalyası- 1322
30.	Mehmed Rıfat Efendi H.1287	-	-	-
31.	Mehmed Sait Paşa H.1248	1-Rütbe-i Hocalık - 1273 2- Rütbe-i Salise- 1282 3- Rütbe-i Saniye - 1285 4- Rütbe-i Mümeyyiz- 1287 5- Rütbe-i Mürümüranlı - 1289 6- 2. Rütbeden Mecid-i Nişan-ı Zişanı- 1307		Rumeli Beylerbeyi payesi- 1304
32.	Mehmed Şükrü Efendi H. 1277	1-Rütbe-i Salise -1312 2- Rütbe-i Saniye Sınıfı Sanisi-1317		
33.	Mehmed Tayfun Efendi H.1246	-	-	-
34.	Mehmed Vahit Efendi H.1268	Rütbe-i Salise- 1310		
35.	Mustafa Maruf Efendi H.1298	-	-	-
36.	Mustafa Nazmi Efendi- 1280	1-Rütbe-i Salise - 1312 2- Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi – 1319 3- Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Mütemayizi - 1324		
37.	Mustafa Talip Efendi H.1255	-	-	-

38.	Pirinçizade Arif Efendi H.1269	Rütbe-i Evveli Sınıf-ı Sanisi H.314	3. Üçüncü rütbeden Mecidi Nişan-i Zişanı H.311	
39	Süleyman Nazif Bey H. 1281	1-Rütbe-i Salise -1311 2- Rütbe-i Saniye Sınıf-ı Sanisi -1316 3- Ula Sınıf-ı Sanisi-1323 4- Rütbe-i Salise Ruus-u Hümayunları - 1328	Limni Nişanı - 1328.	
40.	Yusuf Ziya Beğ H.1288	Rütbe-i Salise - 1314		

Diyarbekirli yöneticilerden madalya, nişan ve rütbe alanların sayısı 5 kişidir. (Ali Emiri Efendi, Abdülmecid Niyazi Efendi, İbrahim Hakkı Bey, Abdülkerim Efendi ve Abdullah Ragıp Paşa) sadece birini alanların sayısı 21, hiçbirini almayanların sayısı 7'dir. İbrahim Hakkı Bey, gerek rütbe alanlar ve gerekse de nişan alanlar içerisinde en yüksek dereceleri alan kişi olmasında, mebusluk yapmış olması etkilidir. Ali Emiri Efendi özellikle Türk - İslam tarihinin ilk önemli eserlerinden olan "*Divan-ı Lügat-ı Türk*" adlı eserin orijinalini bir rastlantı sonucu sahaflardan bulup Türk tarihine kazandırmasından sonra devlet nazarında daha bir önem kazanacak ve "Altın Liyakat Madalyası" ile taltif edilecektir[192].

3.5.7. Memurların Yer Değiştirmeleri: Ceza, Azl ve İstifa

Osmanlıda memurların yer değiştirmeleri birçok etkene bağlı olarak gerçekleşmiştir.

A. Açıkta kalma ve istifa etmek suretiyle olan değişiklikler.

1. Açıkta kalmaların temelinde, kurumun lağv edilmesi, idari taksimatta yapılan değişiklikler yer almaktadır.

[192] Beysanoğlu, s. 59-60; BOA, DH. SAİD, 00010/00659.

Diyarbekirli yöneticilerden: Ali Emiri Efendi, 1303 senesinde, 1750 kuruş maaş ile Adana Vilayeti A'şar Nezareti Baş Kitabetine memur olmuş, aynı yıl Umum A'şar İdarelerinin ilgasıyla (kaldırılması) istifa etmiş sayılarak Dersaadete gelmiş ve daha sonra 1304 senesinde, 1800 kuruş maaş ile Leskovik Sancağı Muhasebeciliğine tayin olunmuştur.

Abdülaziz Efendi, Selanik Vilayeti Mahkeme-i Fevkaladesi Zabit Kitabetine tayin olmuş, fakat atandığı mahkemenin ilgası üzerine, istifa etmiş sayılmştır. (1324)

2. Osmanlı Devleti'nde en yoğun değişiklikler istifa etmek şeklinde gerçekleşmitir. İstifa etmelerin sebebleri ise maaşın yetersiz gelmesi, tayin edilen yerin uzaklığı, bir kısmı kendi istekleri ile olurken bir kısmı da zorla istifa ettirilenlerdir.

Diyarbekirli yöneticilerden tamamına yakını atandığı görevden kendi istekleri ile istifa etmişler ve sonrasında başka bir göreve atanmışlardı.

Abdulkadir Paşa, 2 yıl içinde atandığı iki görevden istifa etmiş ve her seferinde daha fazla maaş ile yeniden başka bir göreve atanmıştır. 1291'de Düleym Kazası Kaymakamlığına tayin edildikten sonra, 1292 Safer ayının 7'sinde istifa etmiştir. Yine 1292 Safer ayının 23'ünde, 1170 kuruş maaş ile Divaniye Kazası Kaymakamlığına tayin kılınmış, 1293 Muharrem ayının 11'inde tekrar istifa etmiş; 1293 senesi Safer ayının 11'inde, 3000 kuruş maaşla, tekrar Duleym Kazası Kaymakamlığına tayin kılınmıştır[193].

Mehmet Sait Paşa;

".... 1291 senesi Receb ayında, 11.280 kuruş maaşla Maraş Mutasarrıflıklığına tayin edilip, 1293 senesinde, Maraş Mutasarrıflığından isifa ile sene-i merkume Recebinde 6500 kuruş maaş ile Mardin ve doksan dört senesi Rebiülevvelisinde yine ol miktar maaş ile Muş mutasarrıflıklarına memur olup doksan beş senesi Rebiülevvelisinde mezkûr Muş mutasarrıflığından dahi istifa ile Diyarbekir'e giderek bir müddet sonra ıslahat memuru muavini sıfatıyla bir mah kadar Dersim'de bulunmuş olduğu halde daha evvel Dersaadet'ce mezkûr muavinliğe diğerinin memur edilmiş olması cihetlerine Diyarbekir'e avdet edip sene-i merkume Zilhiccesinde altı bin beş yüz kuruş maaş ile Bedirhan Paşazadelerin hadisesinden dolayı ıslahat memuriyeti refakatine tayin edilmiş ve memuriyet-i

[193] BOA, DH. SAID, 00055/00223.

mezkurenin hitamında doksan altı senesi Rebiülevvelinde altı bin beş yüz kuruş maaş ile ale'l-an uhdesinde bulunan Siird mutasarrıflığına tayin kılınmıştır..." denilmiştir[194].

3. Yer değişikliklerin yoğun bir şekilde yapıldığı diğer önemli bir etkende "becayiş suretiyle" yapılan değişikliklerdir.

Yusuf Ziya Bey; 1323 Cemaziye'l-evvel ayında atandığı Lice Kazası Kaymakamlığından, Diyarbekir Valiliğinin onay vermesi ile 1329 senesi Muharreminin 16'sında aynı maaşla ve becayiş sureti ile Midyat Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir[195].

Yine, Mehmet Necip Bey 1300 senesi Muharreminin 3'ünde 1250 kuruş maaş ve becayiş sureti ile Palu Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiş; 1302 senesi Şa'banının 26'sında yine 1250 kuruş maaş ve becayiş suretiyle Lice Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiştir[196].

4. Diğer bir etken, gidilen yerin havasına uyum sağlayamamak gelmektedir.

Mehmed Necip Bey; 1311 senesi Rebiülevvelinin 21'inde, 1750 kuruş maaşla Suriye Vilayetinde Hasibya Kazası Kaymakamlığına ta'yin buyurulmuş; fakat buranın havasıyla imtizaç edemediğinden(uyum sağlayamamak), 1312 senesi şehr-i Şevvali şerifinin 21'inde 2500 kuruş maaş ve becayiş sureti ile Bitlis vilayetinde Eruh kazası kaymakamlığına nakl buyurulmuştur.

Faik Ali Bey; 1326 senesi Şa'banının 24'ünde 5 Ağustos 1322 1575 kuruş maaşla atandığı Midyat Kazası Kaymakamlığında, "... ab ve havayı mahalli ile ademi imtizacından..." dolayı başka bir kaymakamlık görevine atanmıştır[197].

5. Lisana uyum sağlayamaktan kaynaklanan yer değiştirmeler.

[194] BOA, DH. SAID, 00003/00027.
[195] BOA, DH. SAID, 00093/00139.
[196] BOA, DH. SAID, 00001/00670
[197] BOA, DH. SAID, 00112/00208

Abdullah Ragıp Paşa; 5.000 kuruş maaşla Kandiye Sancağı Mutasarıflığına tayin edildikten sonra, lisana aşina olmadığından ve burada mutasarıflık ile kumandanlığın tek kişide bulunması sebebiyle, kendisi Anadolu'da bir mahale tayin isteğinde bulunarak, yerine lisana aşina birinin gönderilmesini istemiş ve Anadoluda münasib bir yere atanmak üzeri azl edilmiştir[198].

6. Nadir bir azl sebebi ise atandığı yerin işgale uğramasıdır.

Mehmed Necip Bey; 1294 senesi Cemaziyelahirinde 1300 kuruş maaşla Erzurum Vilayet merbutatından Diyadin Kazası Kaymakamlığına tayin olmuş ise de, 5 ay sonra Rusya'nın burayı istila etmesinden dolayı istifa etmiş sayılmıştır. Daha sonra, 1299 Ramazan ayında, 1250 kuruş maaşla Silvan Kazası Kaymakamlığına atanmıştır.

B. Cezalandırma şeklinde meydana gelen yer değiştirmelerdir. Bu etkenler, azl edilme ve işten el çektirilmedir. Bu durum daha çok mahkeme kararları sonrasında olduğu görülmektedir. Bu durumda olanlar için sicill-i ahval kayıtlarında ".... *taht-ı Muhakemeye alınmışlardır.....*" tabiri kullanılmıştır.

1. Görevi suistimalden ve kanuna aykırı hareket etmekten kaynaklanan azl edilmeler.

Mihran Boyacıyan; görev yaptığı Mürefte Kazası Kaymakamlığında iken, ham arazi üzerine inşaata müsaade etmesine ve tuğla i'mali için kurulan bir şirkette hissedar olmasından dolayı azl edilmiştir[199].

Faik Ali Bey; Beyoğlu Mutasarrıflığı görevine atandıktan sonra, hiçbir maslahat-ı kanuniyesinde olmadan Beyoğlu Polis Müdürünü azl etmiş ve yerine re'sen vekil tayin etmiş; Polis müdürünü yerinden çıkarmak için Jandarma kumandanlığına müracaatla aldığı iki nefer jandarma ile Polis müdürünü dairesinden attığı ve siyasi tahkikat yaptırması üzerine yapılan tahkikat sonucunda görevde

[198] BOA, DH. SAID, 00076/00214.
[199] BOA, DH. SAID, 00042/00102; BOA, DH. SAID, 00080/00104.

kalmasının uygun olmayacağına hüküm verilip, azl edilerek yerine bir başkası tayin edilmiştir.

2. Halkın şikâyeti üzerine gerçekleşen aziller.

Hüseyin Sabri Efendi; 1309 2500 kuruş maaşla atandığı Bağdat Vilayeti Ticaret Mahkemesi Riyaseti görevi sırasında, ba'zı tüccar tarafından yapılan şikâyet üzerine, yapılan tedkikat neticesinde,

"... şikayet-i mezbure azlini müstelzim derecede değilse de orada imtida-ı memuriyetiyle yerlu hakkında bulunması ve kendisine mahfuz olmayan tüccar tarafından dahi şikayetler tevdi etmesine mebni 1315 senesi Muharreminin 2'sinde "19 Haziran 313"maaşı halisi ve becayiş suretiyle Halep merkez Ticaret Mahkemesi Riyasetine tayin buyurulmuştur..."[200].

Yine, Cemil Efendi; 1302 senesi iki Receb-i şerifinde 1400 kuruş maaşla Süleymaniye Sancağı Bidayet Mahkemesi Müd'ey-i Umumi Muavinliğine tayin olduktan sonra, hakkındaki şikâyet üzerine 1305 senesi Cemaziel-ahiresinin 21'inde azl edilmiştir. Ahiren yapılan tahkikat neticesinde şikâyet-i vakıanın hükümsüz olduğu anlaşılınca, 306 senesi Zilkadesinin 22'sinde 1800 kuruş maaşla Bitlis Vilayeti Merkez Bidayet Mahkemesi Müd'ey-i Umumi Muavinliğine tayin edilmiştir[201].

3. Görevindeki kifayetsizliği ve göreve mugayir hareket etmekten kaynaklanan aziller.

Güranlızade Hüseyin Bey; 1302 senesinde 1400 kuruş maaşla atandığı Ergani Sancağı Müd'e-i Umumi Muavinliği görevi sırasında, "...ifa-yı vazifeye adem-i kifayeti ve hizmet-i memuriyetine mügayır hareketi cihetiyle 1306 senesi Muharreminin yirmi dördünde azl edilmiştir....." denilmektedir. [202]

Ahmet Derviş Efendi;

[200] BOA, DH. SAID, 00001/00377.
[201] BOA, DH. SAID, 00025/00198.
[202] BOA, DH. SAID, 00018/00044.

".....1307 senesi Rebiülahirinin 14'ünde Hizan Kazası Kaymakamlığına nakl edilmiş ise de temini idareye müvafık olamadığı suretde lüzumu tebdili vilayeti mezkur eden iş'ar olduğuna binaen 1308 senesi Muharreminin 9'unda azl edilmiştir....".[203]

Ahmet Faik Efendi; 16 Mart 327 tarihinde 2.000 kuruş maaşla Resulayn Kazası Kaymakamlığına tayin kılınmış ve görevi sırasında;

"… idaredeki kifayetsizliğine binaen tebdil-i lüzum Zor Sancağı Mutasarrıflığı'ndan bildirilmesine ve şu haliyle devam-ı memuriyeti gayr-i caiz görülmesine menbi 20 Mart 320 tarihinde azli hususuna irade-i seniye-i şeref taalluk eylemekle ..." denilerek azl edilmiştir.[204]

4. İşlediği suçlardan solayı azl ile cezalandırılanlar.

Ahmet Derviş Efendi; Cinayet soruşturması için Dersaadet'e çağırılmış ve soruşturma sürecinde görevde bulunduğu Şehr-i Bazar kazası kaymakamlığı görevinden azl edilmiştir.

5. Bulunduğu yerde asayişi sağlayamadığı için azl edilenler.

Abdulkadir Efendi; 1301 senesinde tayin olduğu Hamidiye Kazası Kaymakamlığında,

"..... ehliyet ve iktidarı akvamı hizmeti nasriyeden mürekkep olan kaza-ı mezkurenin ehemmiyetiyle münasip olmadığı gibi …. Eşkiyanın geçitlerde hükümete karşı azm-i inkiyar izharına cüret etmelerinin mucib olduğuna ve kazay-ı mezburun ehhemmmiyeti mevkisine binaen 1304 senesi Muharreminin 13'ünde vaki' 1302 senesi Eylülünün 29'unda azl edilmiştir..."[205]

6. Hapis ve para cezası alanlar.

Süleyman Nazif Efendi; Trabzon Valiliği görevinde iken,"..... mahalli ceza mahkemesince 15 gün hapse mahkum olmuş ve gerçi istinafa dava ile...." karşı dava açılmış ama, ".....bereate karar ihsası mamul ise de şu suretle lisana gelen bulunması evrakı alameti memuriyetine mani' teşkil edebileceğine....." görev başına kalmasının mahkemenin gidişatı üzeride etki edeceği gerekçesi ile ".....olunacağına binaen

[203] BOA, DH. SAID, 00001/00449.
[204] BOA, DH. SAID, 00197/00083.
[205] BOA, DH. SAID, 00141/00104.

mumaileyhin bilahere münasib görülen başka bir vilayete memuriyeti istindat edilmek üzere şehirden azli..." azl edilmiştir.[206]

Bazı yöneticiler ise gerekçe gösterilmeden azl edilmişlerdir. Abdullah Mazhar Efendi,".... mukaddemen bulunduğu Burhaniye Kaymakamlığının Hüdavendigar Vilayeti aliyesince eli işinden çektirilmiş...." gibi. Mazhar Efendi bir süre sonra Soma Kazası Kaymakamlığına nakl olunmuştur[207].

Yine, Hacı Bekir Ağazade Abdulkadir Efendi; Cenin Kaymakamlığında iken, bu ve önceki görevleri sırasında yapılan şikâyetler neticesi istifa ettirilmişt, fakat uzun süren tahkikat süresi sonucunda işe geri alınmıştır. Görev yapmadığı süre içerisinde son görevi sırasında aldığı maaş üzerinden geriye dönük maaşları ödenmiştir.

"..... selefü'l-zikr Islahiye Kaymakamlığından tahtı muhakemeye alınmasından dolayı vazife-i memuriyetini icradan men olunması tarihinden ..... zimmetle memuriyetine avdet ettiği zamana değin ……. Eden müddet içün kendisine tam maaş ihsası hazine-i evraktan celb ile mutalaa....." denilmektedir.[208]

Bu etkenler ve sayamadığımız diğer bazı etkenler dolayısı ile Diyarbekirli yöneticilerin görev yerleri değiştirilmiş ve de azl edilmişlerdir. Bunlardan bir kısmı hemen sonrasında, bir kısmıda yıllar sonrasında tekrar göreve alınmışlardır.

3.6. Sicill-i Ahval Defterlerine Kayıtlı Diyarbekir Doğumlu Memurların Tam Listesi

Tablo 8

Diyarbekirli Memurların Tam Listesi

	Memurun Adı	Doğum Tarihi	Baba Adı	Göreve Başlama Yılı	En Önemli Görevi	Gayri Müslim
1.	Abdulaziz Efendi	H. 1274 Diyarbekir	Mehmet Sabri Efendi	H. 1292 Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine	Kaymakam Vekaleti	

[206] BOA, DH. SAID, 00179/00127.

[207] BOA, DH. SAID, 00052/00201; BOA, DH. SAID, 00080/00221

[208] BOA, DH. SAİD, 00010/00573; BOA, DH. SAID, 00047/00059; BOA, DH. SAID, 00080/00138

2.	Abdulaziz Efendi	H. 1283 Diyarbekir	Hüseyin Efendi	1295, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mahı TahrirvVe Vergi Kalemine	Silvan Kazası Mal Müdürlüğü Vekaleti	
3.	Abdulcab-bar Fevzi Efendi	H. 1268 Diyarbekir	Tücaardan Mehmet Fazıl Ağa	H. 1288 20 yaşında Diyarbekir Vilayeti Tahrir Birinci Fırkayı Siyadesi Mesahilliğine	Diyarbekir Vilayeti Tahriri Ve Vergi Müdüriyeti Vekaletliği	
4.	Abdulgaf-far Sırrı Efendi	H. 89 Diyarbekir	Tüccardan Abdülhamid Ağa	H. 1309, 20 Yaşında Mülazemetle Siverek Telgrafhanesinde	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabre Memuriyetine	
5.	Abdulga-fur Şevki Efendi	H. 1287 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Evrak Müsüriyeti Muavinlerinde n Mustafa Akir Efendi	H. 1307, 20 Yaşında Mülazmetle Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Baş Müdüriyeti Kalemine	Midyat Telgraf ve Posta Müdüriyeti	
6.	Abdulkadir Efendi	H. 1251 Diyarbekir	Liceli Selim Efendi	H. 1283 32 yaşında Lice Kazası Mal Ve Tahrirat Kalemine	Lice Aşar İkinci Kitabetine	
7.	Abdulkadir Efendi	H. 1295 Diyarbekir	Nahiye Müşirlerinden Halil Sırrı Efendi	H. 1312, Mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesi Muhaberatı Ecnebiye Memuriyeti Refakatine	Diyarbekir Telgrafhanesi Muhaberatı Ecnebiye Memuriyetine	
8.	Abdulkadir Efendi	H. 1304 Diyarbekir	Hafız Ahmet Efendi	1324, Bitlis Vilayeti Umur-u Nafia Kondüktörlüğüne	Bitlis Vilayeti Umur-u Nafia Kondüktörlüğü	
9.	Abdulkadir Efendi	H. 1293 Diyarbekir	Abdülhay Efendi	1305, Mülazemele Diyarbekir Vilayeti Telgraf Kalemine	Derik Kazası Nüfus Kitabeti	
10.	Abdulkadir Efendi	H.1302 Diyarbekir	Hacı Mustafa Efendi	1326, Diyarbekir Villayeti Evkaf Sandık Eminliğine	Diyarbekir Villayeti Evkaf Sandık Eminliği	
11.	Abdulkadir Faik Efendi	H. 1266 Diyarbekir	Sülaleyi Kadiriyeden Ve Ketebeden Hoydanizade Mehmet Emin Efendi	H. 1280 10 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Tahrirat Kalemine	Diyarbekir A'şar Ve Ağnam Müdüriyeti	
12.	Abdulkeri m Efendi	H. 1290 Diyarbekir	Sakarzade Derviş Ağa	1304, Belediye Kitabetine	Cizre Kazası Ziraat Bankası Sandığı Muhasebe Kitabetine	
13.	Abdulkeri m Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Hocazade Mehmet Efendi	1311, Van Rüsumat Müdüriyetine Merbut Koçkıran Koçkıran	Kaza Mal Müdür Muavinliği	

				Rüsumat Memuriyetine		
14.	Abdulkerim Efendi	H. 1306 Diyarbekir	Müteveffa Ali Hafız Efendi	1326, Diyarbekir Vilayeti Ziraat Bankası Şubesi Evrak Mukayyidliği	Diyarbekir Vilayeti Ziraat Bankası Şubesi Evrak Mukayidliği	
15.	Abdulkerim Efendi	H. 1293 Diyarbekir	Hasan Efendi	1324, Hafik Kazası Üçüncü Daire Süvari Tahsildarlığı	Hafik Kazası Üçüncü Daire Süvari Tahsildarlığı	
16.	Abdulkerim Nadiri Efendi	H.1275 Diyarbekir	Kasım Ağa	H. 1292 17 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Tahriri Emlak Kalemine	Silvan Kazası Vukuat Kitabeti	
17.	Abdulkerim Raci Efedndi	H. 1284 Diyarbekir	Keldani Milletinden Ve Tebayı Devleti Aliyeden Cacis H. Efendi	H. 1304, 20 Yaşında Diyarbekir Vilayetine Silvan Kazası Kapu Yoklama Kitabetine	Beyrut Rüsumat Nezareti Ecnebi Nezareti Kalemine	
18.	Abdullah Avni Efendi	H. 1260 Diyarbekir	Asakir-i Şahane Topçu Yüzbaşısı İsmail Ağa	H. 1279 Mardin Sancağı Tapu Kitabetliğine	Halep Vilayeti, Ayıntab Telgraf Ve Posta Merkezi Müdürlüğüne	
19.	Abdullah Bey	H. 1272 Diyarbekir	Tımarlı Sipahi Kol Ağası Güranlızade Mustafa Beğ	H. 1296 25 yaşında Siird Sancağı Polis Memuriyetliği	Mahalle Muavinlikleri	
20.	Abdullah Efendi	H. 1275 Diyarbekir	Ahmet Ağa	1296 21 Yaşında Diyarbekir Vişlaueti 9. Fırkayı Tahririyesi Mukayyidliği	Silvan Kazası Mal Müdürlüğü Muavinliği	
21.	Abdullah Fazlı Efedni	H. 1281 Diyarbekir	Dergahı Ali Kapucubaşılarından Diyarbekir Belediye Reisi Fenarizade Zülfikar Ağa	H. 1299 19 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemi Mübeyyizliği	
22.	Abdullah Fehmi Efendi	H. 1292 Diyarbekir	Vergilü Nahiyesi Tahrirat Katibi Zülfikar Efendi	H. 1310 mülazemetle Siirt Divanı Umumi Nezareti Muhasebe Kalemi	Mahalle Kitabetliği	
23.	Abdullah Gasi Efendi	H. 1274 Diyarbekir	Tüccardan Saadettin Ağa	H. 1290 17 yaşında mülazemetle Diyarbekir Muhebe	Lice Kazası Aşar Üçüncü Kitabetliği	

				Kalemine		
24.	Abdullah İlmi Efendi	H. 1272 Diyarbekir	Debbbağ İbiş Ağa	H. 1279 17 yaşında mülazemetle Diyarbekir Mektubi Kalemine	Mal Müdürlüğü	
25.	Abdullah Raif Efedni	H. 86 Diyarbekir	Süleymaniye Telgraf ve Posta Memurlarında n Zülfikar Fehmi Efendinin Oğlu	H. 310, 24 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Telgraf Ve Posta Merkezine	Atina Telgraf Muhabere Memuru Diyarbekir Vilayeti Telgraf Ve Posta Erkezi Muhabere Memuriyeti	
26.	Abdullah Şükrü Efendi	H. 1255 Diyarbekir	Tüccardan Diyarbekirli Abdülhamit Efendi	H. 1280, 25 Yaşında Diyarbekir Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine	Diyarbekir - Musul Vilayetleri Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine	
27.	Abdulmeci d Efendi	H. 1278 Diyarbekir	Tüccardan Diyarbekirli Hoca Zade Ahmet Efendi	H. 1296, 18 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesine	Halep Vilayeti Urfa Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti Vekaletliği	
28.	Abdulvehh ap Efendi	H. 1279 Diyarbekir	Tüccardan Abdullah Ağa	H. 1296, 17 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Telgrafhamesine	Diyarbekir Telgaraf ve Posta Muhabere Memuriyetine	
29.	Abdulvehh ap Efendi	H. 1204 Diyarbekir	Çavuşzade Ahmet Efendi	Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Vergi İdaresi	Silvan Kazası Tahsilat Müfredat Kitabeti	
30.	Abdurrah man Avni Efendi	H. 1300 Diyarbekir	Silvan Kazası Mal Müdürü Ahmet Faik Efendi	Mülazemetle Silvan Kazaası Mal Kalemine	Nahiye Mal Kitabeti	
31.	Abdurrah man Fahri Beğ	H. 1301 Diyarbekir	Mehmet Nurettin Beğ	1318, Diyarbekir Vilayeti Tariki Bedeliyat Nakdiye Serger Kitabetine	Diyarbekir Vilayeti Merkez Tahsilat Müfredat Kitabetine	
32.	Abdurrah man Fahri Efendi	H. 1297 Diyarbekir	Rüsumat Müdürü Abdi Efendi	H. 1321 Darüşşafaka Tekib-i İbare Mualliğine	Dersaadet Lisan Dairesi	
33.	Abdurrah man Fazıl Efendi	H. 1275 Diyarbekir	Rüsumat Memuru Dedezade Süleyman Sami Efendi	H. 1295 20 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Rüsumat Nezareti Dairesine	Nahiye Müdüriyeti	
34.	Abdurrah man Fevzi Efendi	H. 1282 Diyarbekir	Ketebeden Osman Efendi	H. 1297, Diyarbekir Vilayeti Celilesinin Ömerkan Nahiyesi İkinci Fırka Aşar	Salat Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine	

				Kitabetin		
35.	Abdurrezzak Talat Efendi	H. 1274 Diyarbekir	Abdullah Ağa	H. 1292, 18 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesine	Merkez Telgraf Ve Posta Müdüriyeti Kitabetliği	
36.	Abdülaziz Halis Efendi	H. 1284 Diyarbekir	Medine'yi Münevvere Kadısı Esbak Hizmeti Haremeyn Payelilerinden Mehmet Fevzi Efendi	H. 1308, Kudsi Şerif Sancağından Halilürrahman Kazası Niyabetine Tayin	Mardin Sancağı Niyabetliği	
37.	Abdülaziz Talat Efendi	H. 1277 Diyarbekir	Mesut Efendi	H.1290 mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubi Kalemine	Trabzon Nüfus Nezareti Müdürlüğü	
38.	Abdülkerim Fehmi Efendi	H. 1267 Diyarbekir	Hacı Süleyman Efendi	H. 1283, 16 Yaşında Mülazemetle İskenderun Telgraf Merkezi Muayene Memuriyetine	Kozan Sancağı Vergi Vukuat Kitabetine	
39.	Abdülmecid Hamdi Efendi	H. 1288 Diyarbekir	Diyarbekir Mektebi İdadiyi Mülkiye Farisi ve Kitabeti Türkçe Ali İlmi Efendi	1323, Diyarbekirde Mektebi İdadisi Muallimliğine	Mektebi Askeriye Farisi Muallimliğine	
40.	Abdülmecit Efendi	H.1261 Diyarbekir	Alemdarzade Şaban Ağa	H. 1284 23 yaşında mülazemetle Dşyarbekiir Vilayeti Rüsumat Nezareti Tahrirat Kalemine	Siisrd Rüsumat Müdüriyeti Vekaleti	
41.	Abdülmecit Selimi Efendi	H.1261 Diyarbekir	Alemdarzade Şaban Ağanın	H.1284-mülazemetle Diiyarbekir Vilayeti Tahrirat Kalemine	Siird ve Genç Sansakları Mutasarrıflıkları Vekâletleri	
42.	Abdülvehhap Efendi	H. 1271 Diyarbekir	Bekir Ağa	H. 1291 mülazemetle Diyarbekir Rüsumat Nezareti Muhasebe Kalemine	Nahiye Müdürlüğü	
43.	Agop Efendi	H. 1283 Diyarbekir	Kuyumcu Kerabet Ağa	H. 1301, 18 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Divanı Umumiye Merkez Müdürieti Muhasebe Kalemine	Siird Duyun-u Umumiye Tahrirat Mukayyedliği Muhasebe Kitabetine	
44.	Ahmet	H. 1278	Hait Mehmet	1311, Mülazemetle	Siverek Sancağı	

	Arif Efendi	Diyarbekir	Efendi	Diyarbekir Vilayeti Aşar Ve Rüsumat Ve Maarif İdarelerine	Vergi Kitabeti	
45.	Ahmet Cemil Efendi	H. 1292 Diyarbekir	Mehmet Mazlum Efendi	H.1308 16 yaşında Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine	Ergani Madeni Sancağı Tahsil Memurluğu	
46.	Ahmet Cevdet Efendi	H. 1301 Diyarbekir	Yüzbaşı Mehmet Efendi	H. 1322 20 yaşında Sancak Muhasebe İdaresi Mülazimliğine	Sancak Muhasebe İdaresi Mülazimliğine	
47.	Ahmet Edip Bey	H. 1289 Diyarbekir	Sermuharrir Rüştü Bey	H. 1312 23 yaşında mülazemetle Adliye Nezareti Celilesi Sicil Memurluğuna	Sicili Memurin Müdüriyeti İkinci Sınıf Mümeyyizliği	
48.	Ahmet Efendi	H. 1272 Diyarbekir	Yusuf Efedni	H. 1313, 42 Yaşında Palu Mektebi Rüştiyesi Muallimi Saniliğine	Palu Mektebi Rüştiyesi Muallimi Saniliğine	
49.	Ahmet Faik Efendi	H. 1262 Diyarbekir	İsa Efendi	H. 1285 mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Vergi Kalemine	Lice Kazası Mal Müdürlüğü	
50.	Ahmet Faik Efendi	H.12 62 Diyarbekir	Hafızzade Hoca Mehmet Tevfik Efendi	H. 1285 23 yaşında Diyarbekir Telgrafhane Devam Etmiş	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Baş Müdüriyeti Kitabetine	
51.	Ahmet Fuad Efendi	H. 1304 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayetinde Camii Kebir Hatibi Arap Hafız Ömer Efendi	1324, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgrafhanesi Muhaberatı Ecnebiye Memuriyeti Refakatine	Diyarbekir Vilayeti Telgrafhanesi Muhaberatı Ecnebiye Memuriyetine	
52.	Ahmet Galip Efendi	H. 1297 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Maarif Muhasebecisi Mehmet Emin Beğ	H. 1311, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyeti Refakarine	Diyarbekir Vilayeti Posta Kitabeti	
53.	Ahmet Hamdi Efedni	H. 1271 Diyarbekir	Esat Ağa	H. 1295, 24 Yaşında Van Vilayeti Gevaş Kazası Tahriri Mukayyidliği	Bağdad Vilayeti Telgraf Ve Posta Merkezi Kitabetine	
54.	Ahmet Hamdi Efendi	H. 1262 Diyarbekir	4. Orduyu Hümayun Beğbaşılarında n Abdullah Ağa	H. 1284 22 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubi Kalemine	Silvan Kazası Mal Müdürlüğü	
55.	Ahmet Hamdi Efendi	H. 1274 Diyarbekir	Medineyi Münevvere Tahrirat	H. 1291 14 yaşında mülazemetle Rüsumat	Kaza Uhasebe Müdüriyeti	

			Müdürü Mehmet Fahri Efendi	Müdüriyeti Tahrirat Kalemliğine		
56.	Ahmet Hamdi Efendi	H. 1261 Diyarbekir	Esnafdan İbrahim Ağa	H. 1295 35 Yaşında Mülazemetle Diyerbekir Tahrirat Kalmeine	Derik Kazası Sarf Emenetliği	
57.	Ahmet Hamdi Efendi	H. 1290 Diyarbekir	Sınıfı Umumiyeden Mehmet Derviş Efendi	Kaza Zabt Mümeyizliğine	Halep Polis Memuriyeti	
58.	Ahmet Hulusi Efendi	H.1264 Diyarbekir	Sultan Sasa Hazretleri Türbedarı Hacı Şasaa Efendi	H. 1287 Siird Sancağı Şirvan Kazası Meclis Duavi Kitabeti	Palu Kazası Vergi Kitabeti	
59.	Ahmet İzzet Efendi	H.1284 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Mektubcu Kalemi Serhalifesi İzzetlu Hafız Mehmet Hamdi Efendi	H. 1298, 14 yaşına mülazemetle diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Nahiye Müdürü	
60.	Ahmet İzzet Efendi	H.1284 Diyarbekir	Hafız Mehmet Hamdi Efendi	H.1298 14 yaşında mülazmetle Diyarbekir Vilayeti Mektubcu Kalemine	Mektebi Tıbbiyeyi Şahane Tahrirat Kelemliği	
61.	Ahmet Lütfi Efendi	H. 1254 Diyarbekir	Bayraktar Mehmet Efendi	H. 1286 Diyarbekir Vilayeti Teftiş Memuriyeti	Nahiye Müdürlüğü	
62.	Ahmet Lüzumi Efendi	H. 1271 Diyarbekir	Mültezim Ali Efendi	H.1287 17 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Merkez Sancağı Tahrirat Kalemine	Nahiye Vergi Kitabeti	
63.	Ahmet Mehdi Efendi	H. 1288 Diyarbekir	Abdüsselam Efendi	H. 1302, 14 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mecllis İdare Lalemine	Aşar Ve Ağnam Muharrirlikleri	
64.	Ahmet Nazif Efendi	H. 1292 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Evkaf Baş Katibi Raif Efendi	1309, Huzur Nahiyesi Ağnam Kitabetine	Diyarbekir Maarif Sandık Emaneti	
65.	Ahmet Nizamettin Efendi	H. 1306 Diyarbekir	Kosova Defterdarı Sabık	1320, Zor Merkezi Serdarlığına	Halep Vilayeti Ayıntab Telgraf Merkezi Üçüncü	

			Diyarbekirli Şükrü Efendi		Sınıf Muhaberat Şarkiye ve Ecnebiye Memurluğu	
66.	Ahmet Nuri Efendi	H. 1262 Diyarbekir	Ahmet Beğ	Selanik Rüsumat Müdürieti Tahrirat Kalemine	Mitroviça Rüsumat Memuriyeti	
67.	Ahmet Refik Efendi	H. 1268 Diyarbekir	Hacı Sadun Ağa	H.1284 16 yaşında Diyarbekir Vilayeti Mektubi Kalemi	Mahalle Memuriyeti	
68.	Ahmet Rıfat Efendi	H. 1270 Diyarbekir	Kaymakam Hacı Mehmet Efendi	H.1283 mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesine	Halep Viklayeti Telgraf Ve Posta Müdürlüğü	
69.	Ahmet Senai Efendi	H. 1272 Diyarbekir	Ragıp Ağa	H. 1288 16 yaşında mülazemetle Diyarbekir Bidayet Mahkemesi Hukuk Dairesi	Nahiye Müdürlükeri	
70.	Ahmet Şakir Efendi	H.1266 Diyarbekir	Arapgir Naibi Mustafa Efendi	H. 1290, Evkafı Hümayun Nezaret-i Celilesi Dersaadet Selat Odası Sabit Mukayyidliği Refakatine	Beyşehri Hastahanesi Katibliğine	
71.	Ahmet Şükrü Efendi	H. 1281 Diyarbekir	Diyarbekirli Mehmet Nazif Ağa	H. 1303, 22 Yaşında Mülazemetle Şamı Serif Telgrafhanesine	Diyarbekir Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine	
72.	Ahmet Tevfik Efendi	H. 1297 Diyarbekir	Bakkal Esnafndan Mehmet Ağa	1313, Diyarbekir Vilayeti Ziraat Bankası İubesi Zabtçılığına	Silvan Kazası Mal Müdürlüğü	
73.	Ahmet Zeki Efendi	H. 1266 Diyarbekir	Ahmet Ağazade Oturakçı Mehmet Ağa	H. 1289, 22 Yaşında Diyarbekir Vilayeti Tahrir ve Vergi Dairesine	Beşiri Nahiyesi Vergi Kitabetine	
74.	Ali Asım Efendi	H. 1293 Diyarbekir	Hacı Mehmet Sevket Efendi	H. 1308, 15 Yaşında Mlazemetle Telgrafhaneye	Telgraf Ve Posta Merkezi Lisanı Ecnebi Muhabere Memuriyetliği	
75.	Ali Galip Efendi	H. 1293 Diyarbekir	Hafız Ali Efendizade Derviş Ömer Efendi	H. 1311 mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Myektubçu Kalemliği	Kaza Mal Müdürlüğü	
76.	Ali Galip Efendi	H. 1269 Diyarbekir	Hacı Hafız İsmail Efendi	H. 1287 18 yaşında mülazemetle Vidin Muhasebe	Kaza Tahsildarlığı Diyarbekir Vilayeti Aşar Nezreti Tahrirat	

				Kalemine	Mübeyyizliği	
77.	Ali Galip Efendi	H. 73 Diyarbekir	Rütbei Salise Ashabından Diyarbekir Maarif Müsürü Necip Beğ	H. 1289, 16 Yaşında Mülazemetle Bursa Vilayeti Celilesi Meclis İdare Kalemine	Erdek Duyun-u Umumiye Memuriyeti	
78.	Ali Müşfik Efendi	H. 1281 Diyarbekir	Tüccardan Mustafa Ağa	1295, Mülazemetle Diyuarbekir Vilayueti Mektubçu Kalemne	Nahiye Müdüriyeti	
79.	Ali Nihat Efendi	H. 1286 Diyarbekir	Edremid Kazası Kaymakamı Esbak Mehmet Said Galip Efendi	H. 1304, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Meclis İdare Kalemine	Beşiri Kazası Kaymakam Vekaleti	
80.	Ali Rıza Efendi	H.1274 Diyarbekir	Ömer Beğ	H.12 93 Siverek Kazası Tahrirat Kitabetinde	Ovacık Kazası Kaymakam Vekaleti	
81.	Ali Rıza Efendi	H.1270 Diyarbekir	Ali Rıza Efendi	H.1284 14 yaşında mülazemetle Diyarbekir Merkez Tahrirat Kalemine	Nusaybin Kaymakam Vekâleti	
82.	Ali Rıza Efendi	H. 1294 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Bidayet Mahkemei Umumiye Dairesi Ağalarından Hacı İbrahim Efendi	H. 1311, 17 Yaşında Mülazmetrle Diyarbekir Telgraf Mmerkezi Muhabere Memuriyetine	Diyarbekir Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine	
83.	Ali Rıza Efendi	1293 Diyarbekir	Kaza Mal Müdürü Beyzade Ahmet Refik Efendi	1303, Mülazemetle Kaza Tahrirat Kalemine	Kaza Ziri Kitabeti	
84.	Amet Lüzumi Efendi	H.1259 Diyarbekir	Süleyman Ağa	H. 1277 18 yaşında mülazemetle Diyarbekir Eyaleti Tahrirat Kalemine	Silvan Kazası Aşar Müdüriyeti	
85.	Artin Handanyan Efendi	H. 1255 Diyarbekir	Diyarbekir Doğumlu Kirkor Handahyan	H. 1280, Mülazemetle Vilayet Seraskeri Tahrirat Ecnebiye Kalemine	Sicili Nüfus İradeyi Umumiye Pasaport Kalemi Muhabirliği	
86.	Avni Efendi	H. 1268 Diyarbekir	Yakupağazade Derviş Efendi	H. 1988 mülazemetle Mardin Temyiz Hukuk Dairesine	Kaza Tahrirat Kitabeti	

87.	Azimet Efendi	H. 1302 Diyarbekir	Osman Şükrü Efendi	1320, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgraf Merkezi Muhaberatı Ecnebiye Memuriyeti Refakatine	Beyoğlu Merkezinde Telgraf ve Posta Merkezi Muhaberatı Ecnebiye Memurluğu	
88.	Bekir Sıdkı Efendi	H. 1265 Diyarbekir	İmamzade Hacı Derviş Efedi	H. 1290, 25 Yaşına Mülazemetle Sivas Vilayeti Muhasebe Kalemine	Zile Kazası Sandık Emenetliği	
89.	Bekir Sıdkı Efendi	H. 1293 Diyarbekir	Hacı İsmail Neşet Efendi	1313 Diyarbekir Vilayetinde Siverek Kazası Kapu Kitabetine	Derik Kazası Mal Müdür Muavinliğine	
90.	Beşare Fehmi Efendi	H. 1262 Diyarbekir	Tüccardan Çermikliyan Hoca Yakup Bey	H. 1287 25 yaşında Diyarbekir Vilayeti Islahhanesi İmalat Müdüriyeti Muavinliği	Tahrirat Ve Vegi Kitabeti Refik-İ Saniliğine	
91.	Bilal Zihni Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Diyarbekirli Abdurrahman Efendi	H. 1295, 4. Orduyu Hümayun Kalemine Mülazim	Levazım Dairesi Üçüncü Şubesinde Müdür Muavini	
92.	Celalettin Efendi	H. 1301 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Ömer Efendi	1325, Suriye Vilayeti Ser Muhendisi Muavinliğine	Suriye Vilayeti Ser Muhendisi Muavinliğine	
93.	Derviş Kemal Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Bağdat Ticaret Reisi Hüseyin Sabri Efendi	H.1307 16 yaşında mülazemetle Van Vilayeti Mektubçu Kalemine	Adliye Nezareti Celilesi Sicili Memurin Müdürşyeti Kalemi	
94.	Derviş Kemal Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Rütbeyi Salise Ashabından Bağdad Ticaret Mahkemesi Reisi Kefvizade Hüseyin Hayri Efendi	1307, 16 Yaşında Mülazenetle Van Vilayeti Celilesi Mektubi Kalemine	Kaza Bidayet Mahkemesi İkinci Katipliği	
95.	Ebülvefa Elhaç Ahmet Hilmi Efendi	H.1257 Diyarbekir	Tüccardan Elhaç Yusuf Ağa	H. 1288 Mardin Kasımiye Medresesi Müderrisliği	Diyarbekir Aşar İhalesi Müfettişliği	
96.	Esat Efendi	H. 1293 Diyarbekir	Telgraf Memurlarında n Aş Efendi	H. 1316, Mülazemetle Ergani Telgrafhanesine	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyeti	
97.	Fazıl Necip Efendi	H. 1263 Diyarbekir	Diyarbekir Mektubçu Kalemi	H. 1281 18 Yaşlında Mülazemetle	Mektubçu Kalemi Memur	

			Ketebesinden Hacı Ganizade Hacı Abdulgani Efendi	Mektubçu Kalemine		
98.	Fethullah Efendi	H. 1308 Diyarbekir	Çiftçi Şeyh Mehmet Efendi	1328, Diyarbekir Ziraat Bankası Şubesi Evrak Mukayyidliğine	Diyarbekir Ziraat Bankası Çubesi Evrak Mukayyidliğine	
99.	Fethullah Nuri Efendi	H. 1251 Diyarbekir	Hatibzade Faziletlu Hacı Süleyman Efendi	H. 1282, 31 Yaşında Mülazemetle Halep Vilayeti Telgrafhaesine	Diyarbekir Telgraf ve Posta Muavinliği	
100.	Fevzi Efendi	H. 1269 Diyarbekir	Ketbeden Sadullah Efendi	H. 1284 16 yaşında Nahiye Müdüriyeti Kitabetliği	Mardiin Sancağı Tahrirat Müdüriyetliği	
101.	Feyzullah Raif Efendi	H. 1290 Diyarbekir	Ketebeden Hamid Sırrı Efendi	H. 1309, 19 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgraf Merkezi Muhabere Memuriyeti Refakatine	Diyarbekir Vilayeti Telgraf Merkezi Muhaberatı Ecnibiye Memuriyetine	
102.	Güranizade Mehmet Arif Beğ	H. 1279 Diyarbekir	Havran Mutasarrıflığından Saadetlu Behram Paşa	H. 1298 19 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Mektubçu Kalemi Mübeyyizliği	
103.	Hacı Abdullah Avni Beğ	H. 1283 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Muasebe Kalemi Kitabetinden Muhyiddin Beğ	H. 1298, 15 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Melcis İdare Ve Tahrirat Ve Muhasebe Kalemlerine	Diyarbekir Vilayeti Vefgi Müfettişliğine	
104.	Hacı Ahmet Necib Efendi	H. 1260 Diyarbekir	Kefizade Derviş Mehmet Efendi	H. 1275 15 yaşında mülazemetle Siird Sancağı Tahrirat Ve Mak Kalemleri	Kaymakam Vekaleti Mal Müdürlüğü	
105.	Hacı Ali Rıza Beğ	H. 1278 Diyarbekir	Mediney-İ Münevvere Naibi Mehmet Feyzi Efendi	1297 19 Yaşında Zor Sancağı Bidayet Mahkemesi Zabit Kitabetine Memur	Nezareti Maliye Tahsil Müdüriyeti	
106.	Hacı Bekir Efendi	H. 1244 Diyarbekir	Gülşeni Sülalesinden ve Diyarbekir Meclis İdare Azası Hacı Salim Efendi	H. 1265, 21 Yaşında Diyarbekir Eyaleti Tahrir Kalemi Mubeyyizliğine	Bağdad Vilayeti Celilesi Evrak Müdüriyetine Aydın Vilayeti Telgraf Ve Posta Baş Müdürlüğü	

107.	Hacı Efendi	H. 1283 Diyarbekir	Sabık Meclis İdarei Vilayet Baş Katibi Nazif Efendi	H. 1295, Mülazemetle Meclis İdare Vilayet Kalemine	Nahiye Birinci Koağalığı Memuriyeti	
108.	Hacı Hüseyin Efendi	H.1259 Diyarbekir	Rütbeyi Saniye Ashabından Ve Mülkiye Kaymakamlarından Hacı Hüseyinzade Mustafa Sıdkı Efendi	H. 1288 29 yaşında mülazemetle İstanbul Babı Muhakemesinde	Ergani Madeni Sancağı Bidayet Mahkemesi Ceza Daireleri Riyaseti	
109.	Hacı Hüseyin Efendi	H. 1240 Diyarbekir	Sipahi Ömer Efendi	H. 1269 29 yaşında Anadolu Orduyu Hümayunuda Üçüncü Redif Alayının Üçüncü Taburunun Birinci Bölüğünün İkinci Onbaşısının Yetmiş İkinci Neferliğine	Nahiye Müdürü	
110.	Hacı Molla Efendizade Abdulkadir Refet Efendi	H. 1261 Diyarbekir	Hacı Aşyi Efendi	H. 1282 21 yaşında mülazemetle Kürdistan Eyaleti Tahrirat Kalemine	Diyarbekir İstinaf Mahkemesi Baş Kitabetine Tahvili Memuriyet	
111.	Hacı Mustafa Nuri Efendi	H. 1245 Diyarbekir	Esnafdan Hacı Mehmet Emin Efendi	1280, 35 Yaşında Mülazemetle İzmir Postahanesi Seyyar Memuriyeti Refakatine	İzmir Postahanesi Seyyar Memuriyeti	
112.	Hacı Ömeri Efendi	H. 1250 Diyarbekir	Hacı Hafiz Mehmet Efendi	H. 1285, 35 Yaşında Diyarbekir Talgraf ve Posta Merkezine Girmiş	Diyarbekir, Kerkük, Divaniye İmadiye Telgraf ve Posta Müdüriyetleri	
113.	Hacı Salih Safi Efendi	H. 1271 Diyarbekir	Dökmecizade Hacı Mehmet Efendi	H. 1301 Tahriri Nüfus Memurluğu	Nahiye Müdüriyeti	
114.	Hafiz Abdulkadir Hilmi Efendi	H. 1290 Diyarbekir	Esnafdan Mehmet Emin Beğ	H. 1311, 21 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesine	Diyarbekir Merkez Telgraf ve Posta Muhasebe Memuriyetine	
115.	Hafiz Ali Efendi	H.1260 Diyarbekir	Esnaf Recep Ağa	H.1279 Siirt Sancağı Hürriyet Mahallesi Kitabetine	Mardin Sancağı Vergi Memuriyeti	
116.	Hafiz Ali Faik Efendi	H. 1260 Diyarbekir	Esnafdan Cenan Recep Ağa	1278, 19 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Rüsumat Müdüriyeti	Diyarbekir Sancağı Ağnam Kitabeti	

				Dairesine Duhul		
117.	Hafız Mehmet Hamdi Efndi	H. 1256 Diyarbekir	Bezzaz Esnafından Mustafa Efendi	H. 1270, 15 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Tahrir Kalmine Girib	Silvan Kazası Ağnam Müfettişliği	
118.	Hafız Mustafa Raşit Efendi	H. 1265 Diyarbekir	Diyarbekir Rüştiye Mullimi Sanisi Ali Efendi	1283, 18 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Lice Kazası Mal Müdürlüğü	
119.	Hafız Osman Nüsret Efendi	H. 1263 Diyarbekir	Kazzaz Esnafından Ragıp Mollazade Hafız Abdulfettah Efendi	1282, 20 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine	Ergani Sancağı Evkaf Kitabeti	
120.	Hafız Zülfikar Efendi	H.1260 Diyarbekir	Esnafdan Hacı Mehet Ağa	H. 1278 18 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Muhasebe Kalemine	Diyarbekir Muhasebe Adliye Hesab Kitabetine	
121.	Hafız Zülküfül Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Hoca Hüseyin Efendi	H. 1309 Çermik Kazası Nüfus Kitabetliği	Tahrirat Kalemi Müdürlüğü	
122.	Halil Beğ	H. 125 Diyarbekir	Muhakematı Askeriye Reisi Alyanak Müşir Mustafa Paşa	H. 1299, Mülazemetle Adliye Nezareti Celilesi Dersaadet Maiyetliği Kalemine	Adliye Nezareti Celilesi Dersaadet Maiyetliği Kalemi	
123.	Halil Edip Efendi	H.1285 Diyarbekir	Hacı İsmail Efend	H. 1305 20 Yaşında Mülazemetle Musul Vilayeti Tahriri Ve Vergi İdaresi	Ellinci Fırka Tehririye Mukayidliği	
124.	Halit Rafet Bey	H. 1293 Diyarbekir	Dava Vekili Ömer Bey	H. 1310 Siverek Kazası Sandık Eminliği	Ziraat Bankası Müdür Vekilliği	
125.	Hasan Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Kütr Ahmet Ağa	1307, Rasülayn Emlakı Hümayun İdaresi Kapucubaşılığına	Hamidiye Emlakı Hümayun İdaresi Katibliğine	
126.	Hasan Mazhar Efendi	H. 1300 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Vergi Müdürü Hasan Tahsin Efendi	1320, Diyarbekir Vilayeti Muhebe Kalmine	Kaza Mal Müdür Muavinliği	
127.	Hmet Rıfat Efendi	H. 1296 Diyarbekir	Hacı Abdulselam Efendi	1316, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mahı Tahriri Vergi İdaresine	Diyarbekir Vilayeti Merkez Vergi Kitabeti Refakatine	
128.	Hurşid Efendi	H. 1281 Diyarbekir	Sadık Ağa	1304, İskenderun Duyun-U Umumiye Memuriyetine Tahvil	İskenderun Rüsumat Müdünezaretine	

					Riyeti	
129.	Hüseyin Efendi	H. 1290 Diyarbekir	Mustafa Efendi	H. 1314 Beyrut Vilayeti Umuru Nafia Ser ….. Muavinliği	Konya Vilayeti Mühendisliği	
130.	Hüseyin Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Yusuf Efedni	H. 1311, 25 Yaşında Diyarbekir Mektebi İdadisi Memurluğuna	Diyarbekir Mektebi İdadisi Memurluğuna	
131.	Hüseyin Hüsnü Efendi	H. 1290 Diyarbekir	Mehmet Ağa	Mülazemetle Savur Kazası Mal Kalemine	Nahiye Vergi Kitabeti	
132.	Hüseyin Lütfü Efendi	H. 1283 Diyarbekir	Hacı Mustafa Sırrı Efendi	H. 1305, Rızvan Kazası Nüfus Kitabetine	Lice Kazası Vergi Kitabeti	
133.	Hüseyin Mazhar Efendi	H. 1300 Diyarbekir	Hüseyin Tahsin Efendi	Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mahı Tahrir Vergi Muhasebe Kalemine	Maden Sancağı Vergi Kitabeti	
134.	Hüseyin Rauf Efendi	H. 1275 Diyarbekir	Diyarbekir İdare Meclis Baş Katibi Mehmet Nezif Efendi	H. 1296 21 yaşında mülazemetle Diyarbekir Rüsumat Nezareti Tahrirat Kalemine	Diyarbekir Rüsumat Nezareti Tahrirat Kalemliği	
135.	Hüseyin Rıza Efendi	H.1277 Diyarbekir	Merhum Ali Tevfiik Paşa	H.1294 17 Yalında Mülazemetle Trablusgarb Vilayeti Mektubçu Kalemine	Gingazi Sancağı Birinci Mukayyidliği	
136.	Hüseyin Sıdkı Efendi	H. 1269 Diyarbekir	Tüccardan Hacı Ahmet Ağa	H. 1288 18 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Divan Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Aşar Nezareti Tahrirat Kitabetine	
137.	Hüseyin Vehbi Efendi	H. 1270 Diyarbekir	Hacı Abdullah	H.128 17 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Tahrir Kalemine	Sancak Vergi Kitabeti	
138.	Hüseyin Zühtü Bey	H. 1262 Diyarbekir	Ashabı Kiramdan Hz. Halid Bin Velid Anhuma Dinül Mecidsülaleyi Muteremesinden ve Umerayı Kiramdan Seyfeddin Beğ	1278, 16 Yaşında Mülazemetle Vidin Eyaleti Muhasebe Kalmine	Kaza Bidayet Mahkemesi Riyaseti	
139.	İbrahim Edhem	H. 1263 Diyarbekir	Ulemadan Cizrelizade	H. 1282 19 yaşında	İlçe Mal Müdürlüğü	

	Efendi		Mehmet Efendi	Kürdistan Eyaleti Maliye Kalemine		
140.	İbrahim Efendi	H. 1270 Diyarbekir	Tacir Abdullah Ağa	H. 1284 14 yaşında Diyarbekir İmti'a Kemerki Müdüriyeti	Mardin Duyun-u Umumi Tahrirat Müdürlüğü	
141.	İbrahim Efendi	H. 1279 Diyarbekir	Hacı Mikdat Efendi	H. 1299, 20 Yaşında Mülazemetle Bağdad Vilayeti Maktubçu Kalemine	Kaza Telgraf Ve Posta Müdüriyeti	
142.	İbrahim Efendi	H. 1277 Diyarbekir	Abdullah Efendi	H.1314 , 37 Yaşında Diyarbekir Vilayeti Dahilinde Kani Mektebi İbtidaiyei Muallimliğine	Mektebi İbtidaiyei Muallimliğine	
143.	İbrahim Efendi	H. 1290 Diyarbekir	Mehmet Ağa	H. 1314, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgrafhaneine	Telgraf Merkezinde Muhabere Memuriyetine	
144.	İbrahim Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Asakir-i Şahane Kolağalarında n Abdi Ağa	1295, Bağdad Rüsumat İdaresi Kapu Naipliğine	Kaza Aşar Birinci Kitabeti	
145.	İbrahim Hafid Beğ	H. 1298 Diyarbekir	Diyarbekir Hapishanesi Müdürü Osman Nuri Beğü	1321, Mülazemetle Tahsilât İdaresi Tahsil Kalemine	Kaz Mal Müdürlüğü	
146.	İbrahim Hakkı Efendi	H. 1274 Diyarbekir	Çerhizade Ömer Ağa	H. 1290 16 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine Memur	
147.	İbrahim İlhami Efendi	H. 1278 Diyarbekir	Mustafa Efendi	1292, 14 Yaşında Mülazemetle Tarsus Telgrafhanesine Gimiş	Diyarbekir Vilayeti Telgraf Merkezi Ser Muhabere Memuriyeti	
148.	İbrahim Sami Efendi	H. 1300 Diyarbekir	Ahmet Cemil Hazan Efendi	H. 1315, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti İstinaf Mudey-i Umumiliği Kalemi Refakatine	Diyarbekir Vilayeti Evkaf Müdüriyeti Vekaleti	
149.	İbrahim Vehbi Efendi	H. 1287 Diyarbekir	Hacı Ganizade Hafız Necib Efendi	H. 1304 18 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Sancak Tahrirat Müdürlüğü	
150.	İsmail Cemil Efendi	H. 1299 Diyarbekir	Mehmet Tevfik Efendi	1320, Mülazemetle Çemizgezek Telgrafhyanesi	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Posta Mukayyidliği	
151.	İsmail	H. 1270	Tüccardan	H. 1294	Nahiye Müdürlüğü	

	Efendi	Diyarbekir	Hacı Ganizade Ali Ağa	Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemi		
152.	İsmail Hakkı Efedni	H. 1281 Diyarbekir	Hamamcızade Yusuf Efendi	H. 1309, 28 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Divanı Umumiye Müdüriyetine Dahil	Erzurum Vilayeti Umumiye Seyyar Memuriyetine	
153.	İsmail Hakkı Efendi	H. 1265 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Beynelmal Memuru Mustafa Ağa	H. 1288 Merkez Sancağı Muhasebe İdare Mukayyidliğine	Medine-İ Münevvere Muhasebeciliği Vekaleti	
154.	İsmail Hakkı Efendi	H. 1272 Diyarbekir	Siird Sancağı Defteri Hakani Memuru Abdurrahman Faik Efendi	H. 1288 16 yaşında Diyarbekir Vilayeti Tahrirat Kalemliği	Silivri Kazası Mud'ey-İ Umumiye Memurluğu	
155.	İsmail Hakkı Efendi	H. 1301 Diyarbekir	Şark Nahiyesi Vergi Katibi Mustafa Kamil Efendi	Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Vergi Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Vergi Tahsilât Kitabetine	
156.	İsmail Hakkı Efendi	H. 1306 Diyarbekir	Mustafa Asım Efendi	1330, Mülazemetle Ziraat Banka İdareyi Merkeziyesine	Ziraat Banka İdareyi Merkeziyesine	
157.	Kasım Kadri Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Kadızade Hacı Osman	H. 1294 Diyarbekir Rüsumat Nezareti Tahrirat Kalemliği	Erzurum Duyun-u Umumiye Nezareti Baş Kitabetliği	
158.	Kefvizade Ahmet İzzet Efendi	H. 1275 Diyarbekir	Muhasebe Kalemi Ketebesinden Süleyman Şakir Efendi	H. 1290 15 yaşında Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine	Nahiye Müdürlüğü	
159.	Mahmet Sıdkı Efendi	H. 1264 Diyarbekir	Esnafdan Ali Ağa	H. 1281, 17 Yaşına Mülazemetle Diyarekir Vlayeti Arazi Kalemine	Kaz Avergi Kitabeti	
160.	Mahmud Şükrü Efendi	H. 1285 Diyarbekir	Hacı Mehmet Efendi	Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Muhakemei Şeriyesine	Mardin Sancağı Evrak Memurluğu	
161.	Mahmudi Efendi	H. 1256 Diyarbekir	Tüccardan Diyarbekirli Ahmet Ağa	H. 1284, 28 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesi	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Baş Müdüriyetlerine	
162.	Maruf Efendi	H. 1270 Diyarbekir	Tevahi Müdürlerinden Mustafa Efendi	H. 1285 15 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Merkez Sancağı Muhasebe Kalemi	Mardin Sancağı Muhasebe Baş Kitabetliği	

163.	Mehme Atli EFENDİ	H. 1271 Diyarbekir	Ulemadan Abdulgaffur Efendi	H. 1287 mülazemetle Diyerbekir Rüsumat Nezaretine Çırak Olarak	Kaza Mal Müdürlükleri	
164.	Mehme Zülfikar Beğ	H. 1291 Diyarbekir	Adana Vilayetinde Taşucu Nahiyesi Müdürü Tahir Beğ	H. 1310, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Nüfus Nezaretinde	Midyat Kazası Nüfus Müdüriyeti	
165.	Mehmet Ali Efendi	H. 1288 Diyarbekir	Diyarbekir Divanı Umumiye Müdüriyeti Katarcısı Mehmet Refik Efendi	H. 1305, 17 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Divan Umumiye İdaresi	Siverek Duyun-u Umumiye Merkez Memuriyeti Kitabetliği	
166.	Mehmet Ali Efendi	H. 1293 Diyarbekir	Diyarbekirli Hüseyin Efendi	H. 1311, 18 Yaşında Mülazemetle Şamı Şerif Telgraf Merkezine	Postahane Müdüriyeti Memurluğu	
167.	Mehmet Ali Efendi	H. 1272 Diyarbekir	Asakiri Sahane Redif Beğbaşılarında n Hüseyin Sabri Efendi	H. 1295, 23 Yaşında Karahisarı Şarki Muhasebe Kalemi Mukayyidliğine	Livayı Mezkur Muhasebe Kalemi İlamat Mumeyyiziliğine	
168.	Mehmet Ali Rafet Efendi	H. 1278 Diyarbekir	Mehmet Şerif Efendi	Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Tahrirat Kalemine	Silvan Kazası Bidayet Mahkemesi İcra Mübaşirliği	
169.	Mehmet Ali Saip Efendi	H. 1277 Diyarbekir	Hacı Osman Ağa	H. 1296, 19 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Rüsumat Nezareti Muhasebe Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Umumiye Müsüriyeti Baş Kitabetine	
170.	Mehmet Arif Efendi	H. 1289 Diyarbekir	D,Yarbekirli Rüsumat Nezareti Rüsumu Ahmet Eşref Efendi	H. 1313, Orman ve Maasin Ve Ziraat Nezareti Mektubi Kalemine	Orman Ve Maasin ve Ziraat Nezareti Muavinliği	
171.	Mehmet Arif Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Zülfikar Ağa	Diyarbekir Jandarma Dördüncü Seyyar Taburunun Birinci Bölüğüne	Diyarbekir Vilayeti Polis Memurluğu	
172.	Mehmet Asım Efendi	H. 1290 Diyarbekir	Süleyman Efendi	Mülazemetle, Vergi İdaresinde	Midyat Kazası Vergi Kitabetiliği	
173.	Mehmet Celalettin Efendi	H. 1299 Diyarbekir	Mahmud Efendi	1319, Diyarbekir Mektebi İdadi Mülkiye İlmi Eşya Muallimliği	Ziraat Banka Şubesi Veznedarlığı	

				Vekaletine		
174.	Mehmet Cemil Efendi	H. 1269 Diyarbekir	Mahkeme-İ Şeriye Ketebesinden Mesud Efendi	H. 1285 16 yaşında mülazmetle Diyarbekir Vilayeti Mektbçu Kalemine	Diyarbekir Sancağı Merkez Aşar Baş Kitabetliği	
175.	Mehmet Daid Efendi	H. 1277 Diyarbekir	Molla Ahmet Efendi	1310, 33 Yaşında Diyarbekir Vilayeti Avina Kazası Mahkemeyi Şeriye Baş Kitabetine	Diyarbekir Vilayeti Avina Kazası Mahkemey-i Şeriye Baş Kitabeti	
176.	Mehmet Derviş Efendi	H. 1268 Diyarbekir	Süleyman Efendi	H. 1285 18 yaşında mülazemetle Diyarbekir Rüsumat Nezareti Tahrirat Kalemine	Kaza Mal Müdürlükleri	
177.	Mehmet Emin Efedni	H. 1290 Diyarbekir	Mehmet Efendi	Çermik Nahiyesi Mahı Tahrir Ve Vergi Kitabetine	Çermik Nahiyesi Mahı Tahrir Ve Vergi Kitabetine	
178.	Mehmet Emin Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Mehmet Efendi	H. 1315, 24 Yaşında Diyarbekir Vilayeti Miriulyan Karyesi İbtidai Muallimliğine	Diyarbekir Vilayeti Mir-i Ulyan Karyesi İptidai Muallimliğine	
179.	Mehmet Fahrettin Efendi	H. 1276 Diyarbekir	Diyarbekir Bidayeti Hukuk Mahkemesi Reisi Mehmet Rasim Efendi	H. 1291, 15 Yaşında Zor Sancağı Tahrirat Kalemi Mübeyyizliği	Zor Sancağı Meclis Temyiz Mukayyedliği	
180.	Mehmet Faik Efendi	H. 1267 Diyarbekir	Çavuş Eminizade İbrahim Ağa	H. 1284 17 yaşında müalzemetle Ankara Vilayeti Muhasebe Kalemine	Kaza Mal Müdürlükleri	
181.	Mehmet Faik Efendi	H. 1264 Diyarbekir	İsmail Ağa	H. 1279, 15 Yaşında Mülazemetle Diarbekir Telgrafhanesine	Mardin Merkez Muhabere Memuriyetleri	
182.	Mehmet Faik Efendi	H. 1281 Diyarbekir	Hüseyin Efendi	1301, Avniye Kazası Nüfus Kitabetine	Cizre Kazası Nüfus Kitabeti	
183.	Mehmet Hayri Efendi	H. 1275 Diyarbekir	Kenanzade Tüccardan Hacı Osman Ağa	H. 1289 14 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemne	Diyarbekir Vilayeti Evrak Odası	
184.	Mehmet Hurşit Efendi	H. 1260 Diyarbekir	Derviş Ağa	1293, 33 Yaşında Nkaza Nüfus Mukayyidliğine	Mahalle Memurluğu	
185.	Mehmet	H. 1284	Tüccardan	H. 1299	Silvan Kaza Nüfus	

	İzzet Efendi	Diyarbekir	Hacı Osman Ağa	15 yaşında mülazemetle Diyarbeki Vilayeti Mektubçu Kalemine	Kitabetlii	
186.	Mehmet Kemal Beğ	H. 1295 Diyarbekir	Trabzon Vilayeti Nüfus Nazırı Diyarbekirli Abdülaziz Talat Efendi	H. 1322 Tahsilâtı Askeriye Nezareti Mektubi Kalemine Memur	Kalemi Mahsusa Mümeyyizliği	
187.	Mehmet Latif Efendi	H. 1290 Diyarbekir	Mehmet Münib Efendi	H. 1307, 17 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Telgraf Merkezine	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine	
188.	Mehmet Merzi Efendi	H. 1285 Diyarbekir	Buzcuzade Osman Ağa	1304, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine	Siverek Kazası Ziraat Banka Şubesi Katibi Evveliği	
189.	Mehmet Mihri Efendi	H. 1270 Diyarbekir	Sahancızade Emin Ağa	H. 1288, 18 Yaşında Mülazemetle Siyarbekir Sancağı Tahrir ve Vergi Kalemine Çırak Olarak	Diyarbekir Vilayeti Birinci Fırkay-ı Seyyar Muharrer Saniliği	
190.	Mehmet Mihri Efendi	H. 1282 Diyarbekir	Ahmet Ağa	1307, Diyarbekir Vilayeti		
191.	Mehmet Mikdat Efendi	H. 93 Diyarbekir	Vize Telgraf Müdürü Mahmut Efendi	H. 1313, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhaberat-I Ecnebiye Memuriyeti Refakatine	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabera-Tı Ecnebiye Memuriyetine	
192.	Mehmet Münif Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Askeri Tahrir Yüzbaşılarınd an Hacı Osman Efendi	1313 33 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti İstinaf Mahkemesi Mudeyi Umumi Kalemine	Siverek Kazası Bidayet Mahkemesi İkinci Kitabetine	
193.	Mehmet Münir Efendi	H. 1301 Diyarbekir	Attar Esnafından Mustafa Sıdkı Efendi	Diyarbekir Vilayeti Evkaf İdaresi Masraf Muavin Kitabetine	Vilayet Muhasebeyi Hukuk Kalemi Mubeyyiz Muavinliği	
194.	Mehmet Naif Efendi	H. 1270 Diyarbekir	Mülkiye Kaymakamları ndan Cizrelizade Mustafa Rıza Efendi	H. 1286 Diyarbekir Vilayeti Tahriri Emlak Merkez Kalemi Mukayyidliğine	Mardin Sancağı Bidayet Mahkemesi Müstantikliği	
195.	Mehmet Nazım Efendi	H. 1278 Diyarbekir	Zor Sancağı Nüfus Nazırı Çelebizade	H. 1297 mülazemetle Mardin Sancağı	Nahiye Müdürlüğü	

			Adülgani Çelebi Efendi	Tahrirat Kitabetine		
196.	Mehmet Nurettin Beğ	H. 1272 Diyarbekir	Sıbgatullah Beğ	H. 1286 14 yaşında mülazemetle Vilayetimezkure Mektubçu Kalemliği	Tahsilat Müfettişliği	
197.	Mehmet Nurettin Efendi	H. 1275 Diyarbekir	Asakiri Şahane Mülazimlerinden Derviş Yakup Efendi	H. 1302 Mersinde Tahvik Nahiyesi A'şar Anbar Memuriyeti	Kaza Mal Müdürlükleri	
198.	Mehmet Nuri Efendi	H. 1292 Diyarbekir	Hüseyin Ağa	H. 1305 13 yaşında mülazemetle Bağdat Telgrafhanesine	Malatya Sancağı Telgraf Ve Posta Merkesi Müdürlüğü	
199.	Mehmet Nuri Efendi	H. 1286 Diyarbekir	Koyun Tüccarından Ahmet Ağa	Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Muhasene Kalemine	Diyarbekir Ziraat Bankası Memuriyet Muavinliğine	
200.	Mehmet Nuri Efendi	H. 1296 Diyarbekir	Türbedar Ali Efendi	1321, Mülazeemetle Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkez Muhabere Memuriyetine	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkez Muhabere Memuriyeti	
201.	Mehmet Nüzhet Efendi	H. 1262 Diyarbekir	Deli Ahmet Ağazade Mehmet Ağa	H. 1277 15 yaşında mülazemetle Diyarbekir Tahrirat Kalemine	Askeri Ve Telgraf Ve Posta Müdüriyeti	
202.	Mehmet Ragıp Efendi	H. 1297 Diyarbekir	Ahmet Hamdi Efendi	H. 1313, Zor Sancağı Tahrirat Kalemi Mümemyyizliğine	Zor Sancağı Nafia Komisyonu Kitabetine	
203.	Mehmet Raif Efendi	H.1284 Diyarbekir	Sadullah Ağa	H. 1301 17 yaşında mülazemetle Zor Sancağı Muhasebe Kalemine	Hakkâri Defteri Hakani Kalemi Baş Kitabeti	
204.	Mehmet Raif Efendi	H. 1284 Diyarbekir	Askeri Müteahhit Sadullah Ağa	H. 1301 mülazemetle Zor Sancağı Muhasebe Kalemi	Bayezid Sancağı Defteri Hakani Memuriyeti	
205.	Mehmet Rasim Efendi	H. 1303 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Mektebi Rüştiyeyi Askeriyefarisi Muallimlerinden Necip Efendi	1321, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhaberatı Ecnebiye Memuriyetine	Mardin Telgraf ve Posta Merkesi Memuriyeti	

206.	Mehmet Refik Bey	H. 1287 Diyarbekir	Erzurum Vilayeti Celilesi Mektubçusu Osman Zirki Beğ	H. 1304 18 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Mektubçu Kalemi Münhiliği	
207.	Mehmet Rfik Efendi	H. 1263 Diyarbekir	Tüccardan Hacı Abdulcabbar Ağa	H. 1281 18 Yaşında Mülazemetle Kürdistan Eylaeti Tahrirat Kalmine	Kaza Mal Müdüriyetleri	
208.	Mehmet Rıfat Efendi	H. 1275 Diyarbekir	Müftüzade Ahmet Sabri Efendi	H. 1290 15 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubi Kalemine	Meclis Belediye A'zalığı Cemiyet-İ Rüsumiye 'Azalığı	
209.	Mehmet Rıfat Efendi	H. 1271 Diyarbekir	Liceli Hayrullah Efendi	H. 1286 15 yaşında mülazemetle Lice Kazası Dava Meclisi	Belediye Meclis Kitabetliği	
210.	Mehmet Rıfat Efendi	H. 1289 Diyarbekir	Pamukçu Esnafından Mehmet Efendi	H. 1317, Halep Vilayeti Celilesi Maiyet Memurluğuna	Halep Vilayeti Mektebi İdadi Mülkiyesinde Hikmet Ve Makina Muallimlikleri Vekaletleri	
211.	Mehmet Rıza Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Cezire Mal Müdürü Süleyman Efendi	Mülazemetle Diyarbekir Evkaf İdaresi Ziraat Banka Şubesi Tahrir Vergi Kitabetlerinde	Midyat Kazası Ziraat Bankasandığı Memuriyetine	
212.	Mehmet Rüştü Beğ	H. 1294	Postahane Müdürü Saadetlu Vehbi Efendi	H. 1312, Şurayı Devlet Dahiliye Dairesine Bila Maaşla	Şurayı Devlet Mülkiye Dairesi	
213.	Mehmet Rüştü Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Kara Hafızzade Ulemayı Kiramdan Abdurrahman Efendi	H. 1294 15 yaşında müşazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Evrak Kalemine Tahvil	
214.	Mehmet Sabri Efendi	H. 1284 Diyarbekir	Hacı Mustafa Efendi	H. 1303 19 yaşında mülazemetle Diyarbekir Merkez Bidayet Mahkemesi Ceza Dairesi	Erzurum Vilayeti Bidayet Mahkemesi Müstantikliği	
215.	Mehmet Sabri Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Diyarbekir Divan-ı Hümayun	H.1302 Diyarbekir Duyum-u Umumiye Merkez Müdüriyeti	Girit Sancağı Nüfus Baş Kitabeti	

			Merkez Müdüriyeti Kolcularından İbrahim Ağa	Piyade Kolculuğu		
216.	Mehmet Sabri Efendi	H. 1297 Diyarbekir	Urfa Sancağı Telgraf ve Posta Müdürü Mehmet Mihri Efendi	H. 1313, Mülazemetle Urfa Sancağı Telgraf ve Posta Merkezine	Urfa Sancağı Telgraf ve Posta Merkezi Memuriyetine	
217.	Mehmet Said Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Asakiri Şahane Çavuşlarından Mustafa Efendi	H. 1300 20 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Meclis İdaresi Kalemine	Silvan Kazası Nüfus Katibliği	
218.	Mehmet Said Efendi	H. 1290 Diyarbekir	Mustafa Ağa	1304, Mülazemetle Silvan Kazası Mal Kalemine	Silvan Kazası Sandık Emaneti	
219.	Mehmet Saki Efendi	H. 1297 Diyarbekir	Kerkük Telgraf ve Posta Müdürü Rıfat Efendi	H. 1306, 19 Yaşında Mülazemetle Cizre Telgrafhanesine	Diyarbekir Telgraf ve Posta Ecnebiye Memurluğuna	
220.	Mehmet Salih Efendi	H.1282 Diyarbekir	Süleyman Ağa	H.1296 14 Yaşlında Posta Memuriyeti	Nahiye Kitabeti	
221.	Mehmet Salih Efendi	H. 1304 Diyarbekir	Siverek Bidayet Mahkemesi Başkanı Sabık Osman Şevket Efendi	Mülazemetle Siverek Kazası Bidayet Mahekemesi Kalemine	Siverek Sancağı Tahsil Müfredat Kalemi	
222.	Mehmet Salim Efendi	H. 1276 Diyarbekir	Mehet Efendi	Mülazemetle Orduyu Hümayun Tahrirat Kalemine	Musul Vilayeti Aliyesi Maarif Muhasebe Memurluğu	
223.	Mehmet Sami Efendi	H. 1297	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Müdüriyeti Baş Katibi Abdurrezak Talat Efendi	H. 1316, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgrafhanesi Muhabere Memuriyeti Refakatine	Diyarbekir Vilayeti Telgrafhanesi Muhabere Memuriyetine	
224.	Mehmet Sırrı Efendi	H. 1283 Diyarbekir	Süleyman Nazif Efendi	H. 1300, 17 Yaşında Mülazmetle Trablusgarb Telgraf Merkezi Muhabere Memuriyeti Refakatine	Trablusgarb Eyaletinde Telgraf ve Posta Ser Muhabere Memuriyeti	
225.	Mehmet Sırrı Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Ketanizade Hafız Bekir Sıdkı Efendi	1301, mülazemetle Nufus Nezareti Kalmine	Kaza Polis Memurluğu	

226.	Mehmet Şerif Efendi	H. 1260 Diyarbekir	Tüccardan Hafız Mehmet Efendi	H. 1279, 19 Yaşında Diyarbekir Kapu Katipliği	Diyarbekir Duyun-u Umumiye Müdüriyeti Sandk Eminliği	
227.	Mehmet Şerif Efendi	H. 1268 Diyarbekir	Debbağ Hacı Ali Ağa	1288, 20 yaşında Hasvin Kazası Meclis Duavi Kitabetine	Silvan Bidayet Mahkemesi Bş Kitabetliği	
228.	Mehmet Şevket Beğ	H. 1278 Diyarbekir	Erzurum Vilayeti Mektubçusu Saadetlu Osman Zeki Beğ Hazretleri	H. 1295 17 yasında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemi	Maarif Nezareti Umuru Maliye ve Sairenin Tedkiki İçin Teşkil Edilen Komisyonun Hisbi Olarak Hizmet Kitabeti	
229.	Mehmet Şükrü	H. 1277 Diyarbekir	Hindizade Sadullah Ağa	H. 1296 19 yaşında Zor Sancağı Muhasebe Kalemine	Zor Sancağı Muhasebe Kalemi Baş Kitabetliği	
230.	Mehmet Şükrü Efendi	H. 1289 Diyarbekir	Ketebeden Yusuf Efendi	H. 1304, 15 Yaşında Mülazemetle Siird Telgrafhanesi	Silvan Kazası Telgrafve Posta Merkezi Memurluğuna	
231.	Mehmet Şükrü Efendi	H. 1287 Diyarbekir	Diyarbekir Zabtiye Yüzbaşısı Bekir Ağa	H. 1312, 25 Yaşında Süleymaniye Askeriye Hüsnü Hat Muallimliğine		
232.	Mehmet Şükrü Efendi	H.1297 Diyarbekir	Jandarma Alay Emini Ahmet Efendi	1319, Mamuratülaziz Jandarma Alay Neferliği	Nahiye Müdüriyeti	
233.	Mehmet Şükrü Efendi	H. 1307 Diyarbekir	Nizamiye Yüzbaşılarınd an Sivaslı Hasan Hhüsnü Efendi	1319, Mülazemetle Diyarbekir Telgraf ve Posta Merkezine	Diyarbekir Merkezi Maadin Memurluğuna	
234.	Mehmet Tahir Efendi	H. 1272 Diyarbekir	Mehmet Ragıp Efendi	H. 1293, 23 Yaşına Diyarbekir Merkez Muhabere Memuriyetine	Midyat Merkez Memuriyetliği	
235.	Mehmet Tahir Efendi	H. 1299 Diyarbekir	Mehmet Ağa	H. 1312, Mülazmetle Cizre Telgraf Ve Posta Merkezi Muhabere Memuru	Diyarbekir Telgraf Ve Posta Merkezi Muhabere Memuru	
236.	Mehmet Tevfik Efendi	H. 1266 Diyarbekir	Nusaybin Kaymakamı Sıdkı Efendi	H. 1281 15 yaşında Kürdistan Tahrirat Kalemi	Meclis İdare Vilayet Müdeyi Umumiliği	
237.	Mehmet Ziya Efendi	H. 1283 Diyarbekir	Altunizade Mustafa Efendi	H. 1310, Mülazemetle Palu Siverek, Çermik Kazaları Mal Tahrir Ve Vergi İdarelerine		

238.	Mehmet Zülfü Beğ	H. 1293 Diyarbekir	Diyarbekir Eşrafından Zülfü Efendizade Ali Camid Beğ	1313, mülazemetle Diyarbekir Meclis İdare Kalmine	Diyarbekir Vilayeti Ceza İdaresi Azalığı	
239.	Mhmet Said Efendi	H. 1272 Diyarbekir	Hacı İsmail Ağa	H. 1290 18 yaşında mülazemetle Diyarbekir Hukuk Dairesine	Diyarbekir Bidayet Mahkemesi Zabt Kitabetine Tahvili Memuriyetle	
240.	Mustafa Fevzi Efendi	H. 1274 Diyarbekir	Silvan Kaymakamı Hacı Mazhar Efendi	1290, mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine	Siv Erek Kazası Bucak Nahiyesi Müdüriyeti	
241.	Mustafa Galip Efendi	H. 1243 Diyarbekir	Diyarnekirli Alay Beyzade Hacı Hüseyin Ağa	H. 1260, 17 yaşında mülazemetle Diyarbekir Mal Kalemne	Diyarbekir Vilayeti Muhasebe İradatı Mabeyn Kitabeti	
242.	Mustafa Hayri Efendi	H. 1275 Diyarbekir	Osman Efendi	H. 1288 13 yaşında mülazemetle Palu Kazası Nüfus Kalemine	Palu Kazası Nüfus Mukayyidliği	
243.	Mustafa Mişnak Efendi	H. 1279 Diyarbekir	İslahhane Memurlarında n Ağa	H. 1302 232 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Vergi Kitabetine	Nahiye Vergi Kitabetliği	
244.	Mustafa Naci Efendi	H.1272 Diyarbekir	Hacı Mehmet Efendi	H. 1299 27 Yaşında Mülazemetle Zor Sancağı Aşar İdaresine	Kaza Vergi Muhafaza Memuru	
245.	Mustafa Nazım Efendi	H. 1298 Diyarbekir	Mehmet Tevfi Efendi	H. 1317, Mülazemetle Diyarbekir Vilayet Telgraf ve Posta Merkezi Muhabereyi Ecnebiye Memuriyeti Refakatine	Telgraf ve Posta Merkezi Muhabereyi Ecnebiye Memuriyeti	
246.	Mustafa Nazım Efendi	H. 1261 Diyarbekir	Esnafdan Eskicizade Ahmet Ağa	H. 1282, 21 Yaşında Diyarbekir Mahkeme-i Şeriyesine	Cizre Kazası Tahrirat Kitabeti Memurluğu	
247.	Mustafa Nazım Efendi	H. 1261 Diyarbekir	Esnaften Eskicizade Ahmet Ağa	1282, 21 yaşında Diyarbekir Mahkeme-İ Şeriyeye Devam	Cizre Kazası Defteri Hakani Kalemi Baş Kitabeti	
248.	Mustafa Nurettin Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Hoca Hüseyin Efendi	1310, 19 yaşında mülazemetle Evkafi Hümayun Nezareti Celilesi	Evkafi Hümayun Nezareti Celilesi Varidat İdaresi	

				Varidat İdaresine		
249.	Mustafa Nuri Efendi	H. 1289 Diyarbekir	Mehmet Hurşit Efendi	H.1308, 19 Yaşında Siğird Divanı Umumiye Nezareti Muhasebe Kalemine	Kaza Sandık Eminliğine	
250.	Mustafa Rüştü Efedni	H. 1281 Diyarbekir	Mardin Tahrirat Kalmeinde Çalışan Derviş Sıdkı Efendi	H. 1296 15 Yaşında Mülazemetle Mardin Tahrirat Kalmeine	Nahiye Aşar Kitabetlerinde Memur	
251.	Mustafa Sıdki Efendi	H. 1306 Diyarbekir	Müftüzade Tevfik Efendi	1326, Siverek Sancağı Ziraat Katibi Refakatine	Muhasebeyi Hususiyeyi Vilayet Kalemi Mümeyyiz Muavinliğine	
252.	Mustafa Şevket Efendi	H. 1264 Diyarbekir	Nahiye Müdürlerinden Ömer Efendi	H. 1284 20 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine Memur	
253.	Mustafa Şevki Efendi	H. 1270 Diyarbekir	Hafız Tahir Efendi	1289, 18 yaşında mülazemetle Diyarbekir Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Cizre Kazası Mal Müdüriyeti	
254.	Mustafa Vasfi Efendi	H.1251 Diyarbekir	Hüseyin Ağa	H. 1269 19 yaşında mülazemetle Kürdistan Eyaleti Tahrirat Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Muhasebesine Memur	
255.	Mustafa Vasıf Efendi	H.1280 Diyarbekir	Debbağ İsmail Ağa	H.1296 17 Yalında Tahrir Emlak 6. Fırkayı Seyyare Müsahilliğine	Nahiye Vergi Kitabeti	
256.	Mustafa Vasıf Efendi	H.1292 Diyarbekir	Esnafdan Abdulkadir Efendi	H. 1309, 17 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgraf Merkezi Muhabere Memuriyetine	Nusaybin Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti Vekaleti	
257.	Mustafa Vehbi Efendi	H. 1269 Diyarbekir	Hüseyin Ağa	H. 1287 18 Yaşında Gönüllü Olarak Süluku Askeriyey Nefer Kayd Olunub Baş Çavuşluğa Kadar Terfii	Mardin Sancağı Merkez Vergi Kitabeti Refakatine	
258.	Mustafa Zeki Efndi	H. 1283 Diyarbekir	Ali Galip Efendi	H. 1299, 16 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesine	Diyarbekir Telgraf Ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine	
259.	Müftüzade Mutafa	H. 1275 Diyarbekir	Diyarbekir Ulemasından	1293, 18 Yaşında Mülazemetle	Avniye Kazası Duyunu Umumiye	

	Lütfü Efendi		Mardin Müftüsü Hacı Fethullah Müftüzade Nasrullah Efendi	Mardin Sancağo Muhabere Kalemine	Müdüriyeti İkinci Kitabetine	
260.	Müftüzade Necmi Sabri Efendi	H. 1286 Diyarbekir	Diyarbekir Müftüsü Hacı Ahmet Efendi	1304, Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Nafia Kitabetlği	
261.	Müftüzade Yahya Sabri Efendi	H. 1286 Diyarbekir	Diyarbekir Müftüsü Hacı Ahmet Efendi	1304, Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Nafia Kitabetine	
262.	Nimetullah Efendi	H. 1277 Diyarbekir	Sıdkı Efendi	H. 1300 23 yaşında mülazemetle Rasül-Ayn Kazası Bidayet Mahkemesi Kalemine	Rasül-Ayn Kazası Bidayet Mahkemesi İkinci Kitabetliği	
263.	Osman Arif Efendi	H. 1304 Diyarbekir	Mehmet Nuri Efendi	Müllazemetle Diyarbekir Vilayeti Mahı Tahrir Vergi Kalemine	Derik Kazası Tahsilat Müfredat Kitabetine	
264.	Osman Efendi	H. 1277 Diyarbekir	Esnafdan Hafız Zülfikar Ağa	H. 1297 21 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Aşar ve Ağnam Nezareti Kitabetine	Vilaeyti Mezkure Tahrirat Mukayyidliği	
265.	Osman Efendi	H. 1267 Diyarbekir	Diyarbekir Islahhanesi Müdürü Halil Efendi	H. 1284 17 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine Memur	
266.	Osman Efendi	H. 1268 Diyarbekir	Evrakçı Ve Münadi Salih Ağa	H. 1284, 16 Yaşında Mülazemetle Diyabekir İmtia Kalemine	Evrakı Sahihe Sandık Kitabeti	
267.	Osman Efendi	H. 1277 Diyarbekir	Esnafdan Hafız Zülfikar Efendi	. 1297, Diyarbekir Rüsumat İdaresine	Nahiye Vergi Kitabetliği	
268.	Osman Efendi	H. 1277 Diyarbekir	Esnaftan Hafız Zülfikar Efendi	H. 1297, Diyarbekir Mülazemetle Rusumisi İdaresine	İyarbekir Merkez Vergi Kalemine	
269.	Osman Nafiz Efendi	H. 1277 Diyarbekir	Esnafdan Hafız Zülfikar Efendi	1297 21 Yaşında Mülazemetle Vilayeti Rüsumat İdaresine	Vergi Kitabetliği	

270.	Osman Sakıp Efendi	H.1264 Diyarbekir	Hayriye Tüccarından Hacı Ganizade Elhac Ahmet Ağa	H. 1284 20 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Diyarbekir Evkaf Komisyonu Azalığı	
271.	Ömer Ali Efendi	H. 1306 Diyarbekir	Tüccardan Osman Ağa	Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Vergi İdarwesine	Nahiye Vergi Kitabeti	
272.	Ömer Faik Efendi	H. 1290 Diyarbekir	Halep Muhasebe Mümeyyizi Said Efendi	H. 1308 mülazemetle Avina (Savur) Kazası Mal Müdürlüğü	Kaza Mal Müdürlükleri	
273.	Ömer Kazım Efendi	H. 1288 Diyarbekir	Sakih Ağa	1304, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mahı Tahriri İdaresine	Beşiri Kazası Mal Müdürü Muavinliği	
274.	Ömer Lütfi Efendi	H. 1263 Diyarbekir	Derviş Ağa	H. 128 17 yaşında mülazemetle Diyarbekir Tahrirat Kalemine	Hani Nahiyesi Vergi Kitabetliği	
275.	Ömer Lütfü Efendi	H. 1260 Diyarbekir	Hacı Ömer Efendi	H. 1278, 18 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Muhasebe Kalemine	Kaza Mal Müdürlüğü	
276.	Ömer Nuri Efendi	H. 1288 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Müdürü Mustaf Hayri Beğ	H.1305 17 yaşında Diyarbekir Telgraf Merkezi Muhabere Memuriyeti	Sivas Vilayeti Telgraf ve Posta Baş Müdüriyeti Muhasebe Memuriyeti	
277.	Ömer Rü Ştü Efendi	H. 1279 Diyarbekir	Mirikatip Mülkiye Kaymakamları ndan Diyarbekirli Hacı İsmail Efendi	H. 1300, 20 Yaşında Mülazemetle Diyrbekir Vilayeti Evrak İcra Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Vergi Müdüriyeti Kitabetine	
278.	Ömer Vahbi Efendi	H. 1273 Diyarbekir	Diyarbakır Ahalisinden Mısırlıoğlu Osman Efendi	H. 1296, 23 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Rüsumat Nezaretine	Cizre Duyun-u Umumiye Umumiliğine Memur	
279.	Ramazan Fehmi Efedni	H.1276 Diyarbekir	Tımarlı Sipahi Ümerasından Ve Gazi Hamza Beğ Sülalesinden İsa Beğ	H. 1297 21 Yaşında Mülazemetle Zor Sancağı Aşar Ve Ağnam Kalemine	Kaza Mal Müdürlüğü	
280.	Recep Ferit Efendi	H.1292 Diyarbekir	İdlip Kazadı Kaymakamı Hulusi Paşa	H. 1313, 23 Yaşında Rasathaneyi Amire Kitabetine	Mearif Nezareti Celiesi Muhabe Kalemine	
281.	Rıza	H. 1286	Şeyh Kasım	H. 1315, 29 Yaşında	Diyarbekir Vilayeti	

	Efendi	Diyarbekir	Efendi	Diyarbekir Vilayeti Baharlı Nahiyesi Mektabi İbtidaiyesi Muallimliğine	Baharlı Nahiyesi Mektabi İbtidaiyesi Muallimliği	
282.	Rıza Efendi	H. 1286 Diyarbekir	Şeyh Kasım Efendi	H. 1315, 29 Yaşında Diyarbekir Vilayeti Baharlu Nahiyesi Mekteb-i İbtidaiyesi Muallimliğine	Diyarbekir Vilayeti Baharlu Nahiyesi Mekteb-i İbtidaiyesi Muallimliğine	
283.	Said Efendi	H. 78 Diyarbekir	Lüleci Ramazan Ağa	H. 1300, 22 Yaşında Diyarbekir Polis Mülküne	Siird Duyun-u Umumiye Nezareti Evrak-ı Sahihe Ve Sandık Memuriyetine	
284.	Salih Sıdkı Efendi	H. 1294 Diyarbekir	Mardin Duyunu Umumiye İdareşenizade Hacı Bekir Ruşen Efendisi Müdürü Gül	1313, Mülazemetle Diyarbekir Duyun-u Umumiye Müdüriyetine	Siird Duyun-u Umumiye Nezareti Tahrirat Kalemi Mübeyyiz Saniliğine	
285.	Sırrı Efendi	H. 1294 Diyarbekir	Emin Ağa	315diyarbekir Vilayeti Muhasebe Kalemine	Kaza Muhasebe Katibi Vekaleti	
286.	Süleyman Faik Efeendi	H. 1296 Diyarbekir	Dellalbaşızade Esnafdan Ahmet Cemil Efendi	Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti İstinaf Mahkemesi Müdeyi Umumiye Kalemiyle, Ziraat Bankası Şubesinde	Lice Ziraat Bankası Sandık Muhasebe Kitabeti	
287.	Süleyman Nazif Efendi	H. 1255 Diyarbekir	Mehmet Efendi	H. 1275 20 yaşında Diyarbekir Vilayeti Kapu Kitabetliği	Betrud Rüsumat Müdüriyeti İstematorluğu	
288.	Süleyman Şakir Efendi	H. 1246 Diyarbekir	Siird Sancağı Nüfus Nazırlığındna Derviş Mehmet Efedni	H. 1264 19 Yaşında Kürdistan Eyaletinde Mal Kalemi	Merkez Muhasebe Mukayyidliği	
289.	Şeyh Ahmet Efendi	H.1263 Diyarbekir	Karamanlızade Hacı İbiş Ağa	H. 1288 Diyarbekir Sancağı Telgrafhaesine	Kaz Avukuat Kitabeti	
290.	Şeyh Mehmet Efendi	H. 1292 Diyarbekir	Hacı Ahmet Efendi	1323, Tatar Çarşı Vekaletinde		
291.	Şeyh Musa Şekib Efendi	H. 1271 Diyarbekir	Emin Mehmet	H. 1292, 20 Yaşında Cizre Kazası Vukuat Kitabetine	Erve Kazası Vukuat Kitabeti	
292.	Tebayı Devleti	H. 1273 Diyarbekir	Fethi Efendi	H. 1293, 20 Yaşında Mülazemetle	Harput Telgraf Merkez Muhabere	

	Aliyenin Latin Milletinden Mihayil Fehmi Efendi			Diyarbekir Telgrafhanesi	Memuriyetliği	
293.	Toros Mehmet Hidayet Efendi	H. 1282	Giridli Agop Efendi	H. 1301, 19 Yaşında Mülazemetle İskenderun Divanı Umumiye Müdüriyetine	Trablusşam Vilayeti Duyun-u Umumiye Memuriyeti Baş Kitabetliği	
294.	Yusuf Efendi	H. 1258 Diyarbekir	Gerger Nahiyesi Müdürü Mustafa Ağa	1293, 35 Yaşında Diyarbekir Rüsumat Nezareti Siverek Müdüriyeti Ziraat Müfetişliği	Kaza Anbar Eminliği	
295.	Yusuf Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Mehmet Efendi	H. 1309, 29 Yaşında Diarbekir Vilayeti Dahilinde Mektebi Rüştiye Muallimi Saniliğine	Mektebi Rüştiye Muallimi Saniliğine	
296.	Yusuf Efendi	H. 1271 Diyarbekir	Arslan Efendi	H. 1288, 24 Yaşında Sahil Muhafaza Memuru	Malatya Rüsumat İdareleri Kolcusu	
297.	Zülfikar Fethi Efendi	H. 1263 Diyarbekir	Hacı Fethullah Ağa	H. 1285, 25 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesine	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Memuriyetine	
298.	Zülfikar Hakkı Efendi	H. 1270 Diyarbekir	Naci Mustafa Ağa	H. 1289 19 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Evrak Müdüriyeti	
299.	Zülfikar Remzi Efendi	H. 1305 Diyarbekir	Esnafdan Mehmet Derviş Ağa	1324, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhaberei Ecnebiye Merkezine	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhaberei Ecnebiye Memurluğu	
300.	Zülfikar Salim Efendi	H. 1279 Diyarbekir	Esnafdan Mehmet Ağa	1293, 14 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilaeti Vergi Kalemine	Palu Kazası Vergi Kitabeti	
301.	Zülfikar Zihni Efendi	H. 1286 Diyarbekir	Mülkiye Kaymakamlarından Ömer Lütfü Efendi	H. 1304, 18 Yaşında Mülazemetle Diyarbekir Telgraf Merkezi Muhabere Memuriyeti Refakatine	Diyarbekir Telgraf Merkezi Muhabere Memuriyeti	
302.	Zülfikar Zülfü Efendi	H. 1275 Diyarbekir	Aşar Memuru Hacı Osman Ağa	1292, 17 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti	Kaza Duyunu Umumiye Nezareti Muhasebe Baş	

				Rüsumat Nezareti Muhasebe Kalmine	Kitabeti	
303.	Abdülmesih Hilmi Efendi	H. 1285 Diyarbekir	Keldani Milletinden Cizrelizade Hanna Ağa	Mülazemetle Diyarbekir Rüsumat Nezareti Tahrirat Kalemine	Suriye Vilayeti İstinaf Mahkemesi Azalığı	Keldani
304.	Antuan Efendi	H. 1283 Diyarbekir	Siird Divanı Umumiye Nezareti Sandık Emini Keşişzade Cemal Efendi	1303, Mülazemetle Siird Duyun-u Umumiye Merkez Müdüriyeti Muhasebe Kalemine	Duyunu Umumiye Müdüriyetleri Baş Kitabetliği	Keldani Katolik
305.	Cebrail Dole Efendi	H. 1285 Diyarbekir	Tüccar Davut Efendi	1306, Mektebi Lisanı Fransızi Muallimliğine	Mektebi Sultani Muhasebeciliği	Keldani
306.	Corcis Edip Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Müncail İshakyan Ağa	1298, 18 yaşında Mülazemetle Diyarbekir Rüsumat Nezareti Tahrir Kalemine	Bitlis Duyunu Umumiye Merkezi Memuriyetine	Keldani
307.	Fethullah Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Tüccardan ve Keldani Milletinden Mansur Efendi	H. 1313, 22 yaşında Mektebi Sultani Hikmet ve Kimya Dersleri Muallim Muavinliğine	Mektebi Sultani Hikmet ve Kimya Dersleri Muallim Muavinliğine	Keldani
308.	Habib Necip Efendi	H. 121288 Diyarbekir	Hindizade Diyarbekir Vilayeti Mahkemei İstinaf Azalarından Necip Efendi	1318, Hazineyi Hassı Şahaenye Memur Olarak Kapudat Kalemi Hülefalığına		Keldani
309.	Hanna Efendi	H. 1279 Diyarbekir	Diyarbekir Meclis Belediye Azalarından Çıyanzade Haçıı Merkor	1296, Mülazemetle 17 yaşında Diyarbekir Vilayeti Rüsumat Nezareti Muhasebe Kalemine	Musul Vilayeti Duyun-u Umumiye Müdüriyeti Baş Kitabetine	Keldani Katolik
310.	Mihayil Hayali Efendi	H. 1297 Diyarbekir	Siird Duyunu Umumiye Nezareti Evrak Sicil Memuru Keşişoğlu Cebrail Cemal Efendi	1315, Siird Duyun-u Umumiye Nezaretine	Diyarbekir Duyun-u Umumiye İdaresi Kantar Kitabetine	Keldani
311.	Mihayil Latif Efendi	H. 1281 Diyarbekir	Tabibzade Mansur Efendi	1300, 19 yaşında mülazemetle Hariciye Nezareti Celilesi Tahrirat Kalemi Kitabetine	Kosova Vilayeti Adliye Müfettişliğine	Keldani Katolik

312.	Nesip Nurullah Efendi	H. 1304 Diyarbekir	Mansur Efendi	1324, Mülazemetle Ticaret Mahkemesi Kalemine	Ticaret Tahrir Kalemi İkinci Sınıf Kitabetine	Keldani
313.	Ohannes Efendi	H. 1272 Diyarbekir	Takyeci Oğlu Mıgırdıç	1295, Mülazemetle Anadolu Tabur İdaresine	Dersaadet Emtia Dahiliye .. İstimatorluğu	Katolik
314.	Rüstem Fehmi Necip Efendi	H. 1296 Diyarbekir	Hindizade Necip Efendi	1320, İzmir Sancağı Mutasarrıflığı Maiyetine	Beyoğlu Bidayet Mahkemesi Mukavelat Muharrerliği Refiki Ulalığına	Keldani
315.	Selim Efendi	H. 1309 Diyarbekir	Mahkeme Azalarından Keldani Yusuf Efendi	1326 İmalat Fabrikasında Çalışmış	Ticaret Venafia Nezareti Heyeti Fenniyesi Risameti	Keldani
316.	Yusuf Ziya Efendi	H. 1278 Diyarbekir	İlyas Efendi	1299, 21 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Merkez Aşar Kalemine	Merkez Matbuası Refakatine	Keldani
317.	Yusuf Ziya Efendi	. 1275 Diyarbekir	Yakup Efendi	Osmanlı Bankası Ticaret Şubeleri Kitabetinde	Silvan Kazası Ziraat Bankası Muhasebe Kitabetliği	Keldani
318.	Aram Sark Efendi	H. 1301, Diyarbekir	Karabet Natık Efendi	1331, Sancak Bidayet Mahkemesi Azalığına	Sancak Bidayet Mahkemesi Azalığına	Ermeni
319.	Aşod Efendi	H.1294 Diyarbekir	Gokes Efendi	H. 1315, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhaberey-İ Ecnebiye Memuriyeti Refakatine	Halep Vilayeti Telgraf Merkezinde Muhasebe Memuriyeti Vekaletine	Ermeni
320.	Cabrail Cemal Efendi	H. 1258 Diyarbekir	Nybar İntanyus Efendi	1283, 25 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Telgrafhanesine	Mamuratül-Aziz Duyun-u Umumiye Müdürlüğü Tahvil Memuriyetine	Ermeni
321.	David Efendi	H. 1259 Diyarbekir	Mıgırdıç Ağa	1288, 29 yaşında Telgraf Merkezine	Kaza Telgraf ve Posta Merkezi Memuriyetine	Ermeni
322.	Demiryan Ohannes Efendi	H. 1295 Diyarbekir	Demirci Esnafından Bedros Ağa	1318, mülazemetle Siird Diyun-u Umumiye Nezareti Mahallicasi Müdüriyetinedevamla	Duyunu Umumiye Katib ve Kantarcılığı	Ermeni
323.	Dikran Efendi	1271 Diyarbekir	Ohanes Ağa	1289, 18 yaşında mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesine	Beyoğlu Telgraf ve Posta Merkezi Muhabere Ecnebiye Baş Memuriyetine	Ermeni
324.	Dikran İlvanyan Efendi	H. 1300 Diyarbekir	Tüccardan Ve Ermeni Milletinden	1307, Diyarbekir İdadisi Frnsızca Ve Resim Muallimlikleri	Fransızca ve Resim Muallimlikleri	Ermeni

			Karabet			
325.	Ermeni Katolik Bagos Hayıkyan Efendi	H. 1277 Diyarbekir	İlyas Ağa	1298, 22 yaşında Diyarbekir Vilayeti Rüsumat Nezareti Derik İdaresi Tahrir Kitabetine	Girit Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhabrat Ecnebiye Memrluğuna	Ermeni
326.	Fethullah Efendi	H. 1257 Diyarbekir	Şahinyan Abdülmesih Efendi	H. 1290 42 yaşında Fahri Olarak Diyarbekir Maarif Komisyonu Azalığı	Diyarbekir İcra Memuriytetine Tahvili Memuriyet	Ermeni
327.	Hanna Reci Efendi	H. 1276 Diyarbekir	Tüccardan Cebur	1293, mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Mektubçu Kalemine	Diyarbekir Vilayeti Bidayet Mahkemesi Azalığına	Ermeni
328.	İsefan Efendi	H. 1278 Diyarbekir	Mardiros Ağa	H. 1294, 16 yaşıda mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesi	Diyarbekir Telgrafhane Merkez Muhaberat Ecnebiye Memuriyeti	Ermeni
329.	İstefan Efendi	H. 1256 Diyarbekir	Yakup	1320, Zor Sancağı Resnice Nahiyesi Süvari Tahsildarlığına	Zor Sancağı Resnice Nahiyesi Süvari Tahsildarlığına	Ermeni
330.	Kadir Efendi	H.1268 Diyarbekir	Esnaftan Diyarbekirli Osyep Ağa	H. 1292 , 24 Yaşında Diyarbekir Vilayeti Telgraf Merkezi Muhabere Memuriyetine	Diyarbekir Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Baş Müdüriyetleri Kitabetine	Ermeni
331.	Karabet Natık Efendi	H. 1273 Diyarbekir	Keldani Milletinden Tüccar Tomas Yozu Efendi	1297, Beyrut Emtiayı Ecnebiye Baş Kitabetine	Silvan Kazası Kaymakam Muavinliği	Ermeni
332.	Kigork Efendi	H.1266	Fethiyan Agop Ağa	H. 1296, 30 yaşında Diyarbekir Vilayeti Bidayet Muhakemesi Hukuk Dairesi Azalığına	Diyarbekir Vilayeti Bidayet Muhakemesi Hukuk Dairesi Azalığı	Ermeni
333.	Kigork Sıdkı Efendi	H. 1286 Diyarbekir	Manifaturacı Diyarbekirli Mardik Ağa	1309 mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Duyunu Umumiye Müdüriyetine	Diyarbekir Vilayeti Duyun-u Umumiye Müdüriyeti Tuz Ve Müskirat Kitabetien	Ermeni
334.	Kirkor Efendi	H. 1293 Diyarbekir	Tatu Ağa	1314, Derik Kazası Duyunu Umumiye Komisyonculuğuna	Derik Kazası Sandık Eminliğine	Ermeni
335.	Mıgırdıç Efendi	1279 Diyarbekir	Esnafdan Diyarbekirli Agop Ağa	1295, 16 yaşında mülazemetle Kuş Adası Telgrafhanesi Memurluğuna	Hamid Merkesi Mearif Müdüriyeti	Ermeni
336.	Mıgırdıç	H. 1274	Tebay-ı	H.1299, 24 yaşında	Diyarbekir, Mardin	Ermeni

	Rasim Efendi	Diyarbekir	Devlet-i Aliyenin Ermeni Milletinden ve Esnafdan Diyarbakırlı Kiragos Ağa	mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesine	Telgrafhane Merkezi Muhaber Ecnebi Memuriyerine	
337.	Mıgırdıç Zeki Efendi	H. 1288 Diyarbekir	Kuyumcu Esnafından Çadırcıoğlu Yakop	1305, Aşar Anbar Memuriyetine	Nezareti Mezkure Muhasebe Rütbei Saniliğine Nakl	Ermeni
338.	Mihayil Efendi	H. 1274 Diyarbekir	Tebay-ı Devlet-ı Aliyenin Ermeni Milletinden Bezzaz Hanus Ağa	H. 1294, 21 yaşında mülazemetle Diyarbekir Telgraf Lisanı Ecnebiye Muhabere Kalemine	İzmir Duyun-u Umumiye Merkez Müdüriyeti Muhasebe Baş Kitabetine	Ermeni
339.	Ohannes Gazazyan Efendi	H. 1262 Diyarbekir	Velid Agop	1285, 23 yaşında Diyarbekir Telgrafhanesine	Beyrud Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Müsüriyetine	Ermeni
340.	Sıv Acıyan Agop Efendi	H. 1273 Diyarbekir	Esnafdan Melkon Ağa	1292, 19 yaşında mülazemetle Diyarbekir Telgrafhanesine	Sefiretülgarb Vilayeti Merkezbaşkale Merkezi Müdürlüğü	Ermeni Katolik
341.	Şekerciyan Ohannes Aram Efendi	H.1280 Diyarbekir	Tüccardan Tatos Şerbetçiyan Ağa	H. 1301, 21 yaşında mülazemetle Diyarbekir Telgrraf Merkezi Muhabere Memuriyeti	Bağdad Muhaberat Ecnebiye Memuluğu	Ermeni
342.	Tomas Fehmi Efendi	H. 127 Diyarbekir	Gazar Efendi	H.1304 28 yaşında Diyarbekir Vilayeti Lice Kazası Mal Kalemine	Lice Kazası Sandık Sarraflığı	Ermeni
343.	Vahan Efendi	H. 1299 Diyarbekir	Boyacıyanoğl u Osep Efendi	1323, Diyarbekir Vilayetiermeni Küçük Kilise Mektebi Lisanı Türkçe Muallimliğine	Diyarbekir Vilayeti Ziraat Bankası Evrak Mukayyidliği	Ermeni
344.	Yusuf Sabri Efendi	H. 1275 Diyarbekir	Ermeni Katolik Milletinden Tüccardan Rafail Kantaryan Efendi	1299, Halep Vilayeti Suruç Kazası Mustantik Muavinliğine	Dersim Sancağı Bidayet Mahkemesi Mustantikliği	Ermeni Katolik
345.	Abdulmesi h Hilmi Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Bidayet Mahkemesi Azalarından İbrahim	1314, Diyarbekir Vilayeti Evrak Kalmei Mukayyidliği	Diyarbekir Vilayeti Evrak Kalmei Mukayyidliği	Süryani

			Sunuhi Efend			
346.	Abdülmesih Efendi	H. 1293 Diyarbekir	Diyarbekir Vilayeti Bidayet Mahkemesi Azası, Çermiklizade İbrahim Sunuhi Efnedi	H. 1314, Diyarbekir Vilayeti Evrak Kalemi Mukayyidliği	Kaza Kaymakam Muavinliği	Süryani
347.	Corcis Cemil Efendi	H. 1301 Diyarbekir	Huna Sırrı Efendi	Kaza İcra Mukayidliğine	Suriye Süryani Kadim Metropoliti Kitabetine	Süryani
348.	Feryaki Nutki Efendi	H. 1282 Diyarbekir	Bezzaz Esnafından ve Keldani Katolik Milletinden Yunan Hanna Ağa	H. 1298, 15 yaşında mülazmetle Diyarbekir Divanı Umumiye Merkez Müdüriyeti Muhasebe Kalemine	Duyun-u Umumiye Müdüriyetinin Katibi Sani ve Sandık Eminliği	Süryani
349.	Hanna Necati Efendi	H. 1281 Diyarbekir	Tüccardan Rıdvanlızade İlyas Efendi	H. 1305, Diyarbekir Merkez Bidayet Mahkemesi Zaptiye Kitabeti Vekâleti	Selanik Vilayeti Nikus Kazası Kaymakam Muavinliği	Süryani
350.	Nesri Bledo Efendi	H. 1295 Diyarbekir	Mülki Ağa	1321, Atina Merkez Kazası 8. Daireyi Seyyare Tahsildarlığına	Atina Merkez Kazası 8. Daireyi Seyyare Tahsildarlığına	Süryani Katolik
351.	Nuam Nimet Efendi	H. 1280 Diyarbekir	Dimitri Efendi	1299, Bağdat Vilayeti Telgraf ve Posta Merkezi Muhaberatı Ecnebiye Memuriyetine	Trablusgarb Vilayeti Terhin Telgraf ve Posta Merkezi Müdüriyeti	Süryani
352.	Rızkullah Efendi	H. 1298 Diyarbekir	Tebay-ı Devlet-i Aliyenin Süryani Milletinden ve Van Vilayeti Vergi Kâtibi Fethullah Recai Efendi	H. 1317, Van Vilayeti Merkez Vergi Kitabeti Kalemine	Kaza Tahsilat Müfetişlikleri	Süryani
353.	Rızkullah Raif Efendi	H. 1282 Diyarbekir		Mülazemetle Beyrut Vilayeti Mahı Tahrir Vergi Kalemine	Kaza Mal Müdür Muavinliği	Süryani Katolik
354.	Yakup Faik Efendi	H. 1285 Diyarbekir	Diyarbekir Bidayet Mehkemesi Azası Sabık İbrahim Efendi	1299, Mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Bidayet Mahkemesi Kalemine	Kosova Vilayeti Bidayet Mehkemesi Azalığına	Süryani Kadim
355.	Grekzorya	H. 1272	Esnaftan	H. 1302, 30 yaşında	Diyarbekir Telgraf	Protes-

	n Efendi	Diyarbekir	Erhas Ağa	Diyarbekir Telgraf Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyeti	ve Posta Merkezi Ecnebi Muhabere Memuriyeti	tan
356.	Haralambo	1293 Diyarbekir	Madenci Yani Ağa	1313 mülazemetle Diyarbekir Vilayetinde Ergani Sancağı Bidayet Mahkemesi Kalemine	Palu Kazası Bidayyet Mahkemesii İkinci Kitabetine	Rum
357.	İlyas Sıdkı Efendi	H. 1294 Diyarbekir	Diyarbekir Ahalisinden Yusuf	1307, 14 yaşında mülazemetle Diyarbekir Vilayeti Duyunu Umumiye Müdüriyetine	Diyarbekir Vilayeti Duyun-u Umumiye Müdüriyeti İkinci Kitabetine	Rum
358.	Kostaki Vasfi Efendi	H. 1284 Diyarbekir	Diyarbekir Doğumlu ,Mardin Belediye Tabibi Abdulahad Efendi	H. 1307, 23 yaşında Diyarbekir Telgraf Merkezi Muhaberat Ecnebiye Memuriyeti Refakatine	Diyarbekir Telgraf Merkezi Muhaberat Ecnebiye Memuriyeti	Rum
359.	Vasıl Daniş Efendi	H. 1260 Diyarbekir	Terzi Hacı Yani	H. 1283 23 yaşında Aziziye Kazayı Hümayunun Ebniye Komisyonu	Burdur Sancağı Tahrir ve Vergi Kitabetliği	Rum
360.	Vasıl Efendi	H. 1291 Diyarbekir	Tüccardan Hacı Dimitri	1321, Zirayi İdaresi Hizmetine	İstanbul Vilayeti Nüfus İdaresi Pasaport Memurluğu	Rum
361.	Vasilaki Fehmi Efendi	H. 1277 Diyarbekir	Lüleci Kürkçüzade Kozmo	1294, 17 yaşında mülazemetle Malatya Tahrirat Kalemine	Kefere Muhakeme Memuriyetine	Rum

SONUÇ

Osmanlı devletinde, kalemiye sınıfı (Nişancı, Defterdar) ile başlayan bürokrasi, 19. Yüzyıla kadar padişahın varlığına bağlı (patrominyal) bir özellik taşımaktadır. Bürokrasi, 19 yüzyıldan itibaren avrupa tarzı reformlar bir sonucu olarak güçlenerek devleti yöneten belirleyici gücü haline gelmiştir. Tanzimat fermanı ile kurumsallaşan bürokrasi, II. Abdülhaid döneminde gerek sayısal olarak, gerekse de etkinlik olarak en güçlü dönemini yaşayacaktır.

Padişah "sivil bürokrasi" olarak anılan bu büyük güçü kontrol altına almak için, düzenli kayıtlarını tutmaya başlamıştır. Bu amaşla 1879 yılında kurulan Sicill-i Ahval Komisyonu ile en büyüğünden en küçüğüne kadar Osmanlı ülkesinde görev yapan bütün mülkiye memurların kayıtları Sicill-i Ahval Defterlerine işlenerek kaydedilmiştir. 1879 -1909 yılları arasında çalışmalarını sürdüren kömisyon, II. Meşrutiyetden sonra isim ve nitelik değiştirerek devletin yıkılışına kadar varlığını sürdürmüştür.

Bugün Başbakanlık Osmanlı Arşivinde (BOA) yeralan Sicill-i Ahval Defterelerinde (DH. SAİD) 92.130 memurun tercüme-i hal kayıtları, 201 defterde, 17 cilt fihrist olarak yer almaktadır.

Bunlar içerisinde tespit edebildiğimiz Diyarbekir merkez doğumlu memur sayısı 403'tür. Bunların 342'si müslüman, 61'i ise gayrimüslimdir. Gayrimüslim memurların 25'i Ermeni, 2'si Ermeni Katolik, 11 Keldani, 3 Keldani Katolik, 8 Süryani, 2 Süryani Katolik, 6 Rum, 1 Katolik ve 1 Protestan'dan olşmaktadır.

Bu çalışmamızda, 403 memur içerisinden tespit ettiğimiz üst düzey devlet yöneticilerinden kırk memurun biyoğrafilerinden yola çıkarak, Diyarbakır'ın eğitim ve okuma düzeyini, toplumsal dokuyu, Osmanlı bürokrasisinde ki Diyarbakır'ı ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

Bugün adını sürekli andığımız yöneticiler (Süleyman Nazif, Ali Emiri gibi.) yanında, ismini bilmediğimiz ama Osmanlı taşra teşkilatı içerisinde önemli görevler üstlenmiş yöneticiler bulunmaktadır.

Diyarbekirli Yöneticilerden, 1 kişi Valilik (Süleyman Nazif Efendi); 1kişi Mebusluk (İbrahim Hakkı Bey); 2 kişi Belediye Riyaseti (Pirincizade Arif Efendi, Abdülmecid Niyazi Efendi); 2 kişi Defterdarlık (Ali Emiri Efendi, Mehmed Şükrü Efendi); 7 kişi Mutasarrıflık (Ahmet Cemil Paşa, Abdulkadir Paşa, Abdullah Ragıp Paşa, Behram Paşa, Mehmet Sait Paşa, Faik Ali Bey, Mihran Boyacıyan); 2 kişi Mutasarrıflık vekilliği (Hacı Mehmet Galip Efendi, Mehmet Cemil Efendi); 12 kişi Kaymakamlık (Abdülkadir Rasim Efendi, Abdurrahman Asaf Efendi, Ahmet Cemil Efendi, Ahmet Derviş Efendi, Abdullah Mazhar Efendi, Hacı Bekir Ağazade Abdulkadir Efendi, Hüseyin Lütfü Efendi, Mehmet Necip Bey, Mehmet Rıfat Efendi, Mustafa Maruf Efendi, Mustafa Talip Efendi, Yusuf Ziya Bey, Abdulaziz Bey, Mehmet Kadri Efendi, Mehmet Faik Efendi, Güranlızade Hüseyin Bey) yapmışlardır. Bunlar dışında, Sancak Muhasebeciliği, Vali muavinliği, Vali Müşavirliği, Vilayet Rüsumat Müdürlüğü, Sancak Tahrirat Müdürlüğü, Vilayet Bidayet Mahkemesi Riyaseti, Vilayeti İstinaf Mahkemesi Müd'e-i Umumiliği, Defterdar Vekâleti gibi üst düzey yöneticiliklerde bulunmuşlardır.

Yöneticilerin büyük bir kısmı yaptıkları hizmetler karşılığı rütbe nişan ve madalyalar almışlardır. Osmanlının en yüksek rütbe ve nişanları olan Rütbe-i saniye Sınıf-ı Ula Evveli ve Nişan-ı Ali-i Osmanî ile taltif edilenler bulunmaktadır. İbrahim Hakkı Bey en yüksek rütbe ve nişanı alan yöneticidir. Yine hizmetleri karşılığı Altın Liyakat Madalyası ile ödüllendirilmiştir. Yine Ali Emiri Efendi üç taltif aracınıda alan diğer bir yöneticidir.

Yine birçok sebebden dolayı memurlar yer değişikliğine uğramışlardır. Bunlardan bir kısmı cezalandırılmak sureti ile azl edilirken, kimiside becayiş, hava ve suyuna uyum sağlayamamak, görev yerinin uzaklığı sebebiyle yer değişikliğine gidilmiştir. Kırk yönetici içerisinde hapis ve para cezası alan tek kişi Süleymen Nazif Efendi olmuştur.

Çok zengin bir Maarif hayatına sahip olan Diyarbekir'de, tür ve sayı olarak hayli okul bulunmaktadır. Diyarbekirli yöneticiler, gerek sıbyan ve medrese gibi eski

eğitim kurumlarını, gerekse yeni açılan İbtidai, Rüşdiye, İdadi, Mekteb-i Mülkiye-i Şahane, Darülmuaalim ve Muallimat Okulları, Eytam Okulları gibi okullarda tedrisat yapmışlardır. Yöneticilerden yalnızca birinin yüksek öğreim kurumu olan Darülfünunda okumuş olması yüksek öğrenim düzeyin çok füşük olması ve de Osmanlı Devleti'nde bu okulların yaygınlaştırılmadığını göstermektedir. Yine % 30 gibi yüksek bir oranla yeni tarz okulların tamamını okuyarak memuriyete başlayan bir oran bulunmaktadır. Memurların tamamının Türkçe bilmesi; 3 kişi dışında tüm memurların en az iki dil bilmesi; % 35 gibi bir oranla Fransızca biliyor olmaları; 6 / 7 dil bilen yöneticilerin olması Diyarbekirli yöneticilerin zengin bir maarif hayatına sahip olduklarını göstermektedir.

Diyarbakır'la ilgili biyoğrafi alanında daha önce yapılan bir kaç çalışma bulunmaktadır. Bunların en önemlisi Ali Emiri Efendi'nin *"Şuaray-ı Tezkere-i Amid" ve "Esâmî-i Şu'arâ-yı Amid*" adlı çalışmalardır. Cumhuriyet Döneminde bu alanda yazılan önemli eserler ise, Şevket Beysanoğlunun hazırladığı dört ciltlik "Diyarbakırlı fikir ve Sanat Adamları"; Şefik Korkusu'zun "Diyarbekir Uleması" adlı eserleridir.

Bu çalışmamız, Sicill-i Ahval Defterlerinden yola çıkarak Diyarbekirli memurların hayatını anlatan ilk çalışmalardan olması hususiyeti ile önemli bir açığı dolduracak ve bu alanda yapılacak yeni çalışmalara kapı aralıyacaktır.

KAYNAKÇA

ARŞİV KAYNAKLARI

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)

Dâhiliye Nezâreti Sicill-i Ahvâl İdâre-i Umûmiyesi (DH. SAİD), Gömlek No/ Dosya No.

BOA, DH. SAİD. Gömlek No: 00179, Dosya No: 00127

BOA, DH. SAİD. Gömlek No: 00004, Dosya No: 00055,

00055/00223; 00076/00214; 00002/00340; 00003/00027, 00112/00208, 00042/00102; 00080/00104; 00076/00214; 00034/00218; 00072/00163, 00010/00659; 00080/00053; 00044/00240; 00150/00021, 00066/00194, 00112/00170; 00086/00226; 00018/00044; 00141/00104, 00042/00187, 00092/00047; 00080/00199; 00001/00449; 00052/00201, 00080/00221, 00010/00573; 00047/00059; 00080/00138; 00010/00318, 00001/00670, 00113/00014; 00153/00043; 00010/00130; 00093/00139; 00184/00137; 00157/00036; 00197/00083; 00025/00198; 00013/00215; 00138/00261; 00026/00135; 00036/00144; 00047/00185; 00001/00377; 00027/00169; 00066/00085; 00091/00093; 00107/00208; 00193/00083; 00024/00174; 00103/00194; 00066/00085; 00102/00203; 00061/00221; 00041/00168; 00124/00017; 00172/00002; 00047/00053; 00192/00150; 00184/00063; 00070/00210; 00071/00032; 00047/00017; 00047/00115; 00064/00098; 00111/00069; 00061/00228; 00138/00100; 00096/00234; 00055/00167; 00055/00037; 00047/00237; 00096/00029; 00189/00242; 00105/00249; 00088/00044; 00098/00104; 00064/00051; 00024/00175; 00072/00064; 00100/00083; 00069/00089; 00137/00191; 00176/00176; 00039/00248; 00102/00104; 00171/00170; 00108/00165; 00140/00028; 00060/00076; 00144/00023; 00107/00213; 00056/00056; 00042/00104; 00094/00020; 00167/00008; 00063/00133; 00129/00144; 00189/00085; 00067/00225; 00109/00035; 00125/00186; 00061/00110; 00088/00135; 00062/00111; 00106/00231; 00198/00100; 00008/00074; 00130/00206; 00111/00250; 00022/00231; 00050/00237; 00027/00137; 00167/00022; 00062/00219; 00167/00193; 00061/00044; 00193/00135; 00098/00069; 00117/00081; 00010/00367; 00034/00127; 00015/00075; 00005/00103; 00005/00498; 0000/00430; 00007/00435; 00007/00462; 00008/00385; 00008/00455; 00008/00456; 00008/00468; 00008/00485; 00009/00032; 00009/00242; 00010/00362; 00011/00128; 00011/00219; 00012/00223; 00013/00214; 00014/00204; 00015/00014; 00015/00067; 00018/00045; 00019/00096; 00019/00223; 00019/00243; 00022/00059; 00022/00078; 00024/00170; 00024/00171; 00024/00172; 00024/00178; 00025/00198; 00027/00070;

00032/00091; 00032/00098; 00035/00016; 00035/00049; 00035/00053;
00036/00030; 00036/00060; 00036/00173; 00036/00204; 00015/00014;
00015/00067; 00018/00045; 00019/00096; 00019/00223; 00019/00243;
00022/00059; 00022/00078; 00024/00170; 00024//00171; 00024/00172;
00024/00178; 00027/00070; 00032/00091; 00032/00098; 00035/00016;
0003/00049; 00035/00053; 00036/00030; 00036/00060; 00036/00173;
00036/00204; 00040/00066; 00040/00240; 00040/00245; 00041/00029;
00041/00037; 00041/00090; 00041/00171; 00043/00019; 00043/00025;
00043/00115; 00044/00035; 00044//00036; 00044/00071; 00045/00005;
00051/00048; 00052/00067; 00055/00246; 00056/00044; 00056/00046;
00056/00082; 00056/00119; 00057/00016; 00057/00018; 00057/00100;
00057/00119; 00058/00023; 00058/00167; 00058/00178; 00058/00205;
00058/00217; 00061/00009; 00061/00183; 00062/00055; 00062/00114;
00062/00125; 00062/00220; 00064/00003; 00065/00201; 00065/00241;
00067/00217; 00067/00224; 00067/00234; 00068/00075; 00068/00098;
00069/00092; 00069/00119; 00069/00166; 00069/00222; 00070/00024;
00070/00095; 00078/00093; 00079/00095; 00081/00187; 00082/00113;
00082/00115; 00082/00116; 00082/00118; ,00083/00053; 00083/00174;
00084/00059; 00084/00235; 00084/00243; 00085/00129; 00085/00135;
00086/00197; 00087/00023; 00087/00061; 00087/00086; 00087/00098;
00087/00106; 00087/00113; 00087/00129; 00088/00036; 00088/00097;
00088/00125; 00088/00193; 00089/00081; 00090/00183; 00090/00238;
00091/00158; 00094/00157; 00095/00038; 00095/00045; 00096/00014;
00097/00086; 00097/00242; 00098/00221; 00099/00037; 00099/00038;
00099/00048; 00099/00066; 00100/00239; 00101/00159; 00102/00154;
00102/00167; 00102/00214; 00103/00015; 00103/00137; 00103/00167;
00104/00209; 00106/00164; 00107/00108; 00107/00233; 00110/00069;
00110/00083; 00110/00183; 00112/00094; 00112/00127; 00113/00009;
00113/00074; 00114/00104; 00115/00007; 00115/00096; 00115/00138;
00115/00181; 00116/00101; 00116/00160; 00116/00165; 00117/00236;
00118/00174; 00121/00097; 00121/00182; 00121/00203; 00121/00222;
00122/00013; 00123/00081; 00123/00090; 00123/00177; 00124/00244;
00126/00012; 00127/00042; 00127/00060; 00128/00012; 00128/00081;
00128/00113; 00128/00143; 00128/00245; 00129/00085; 00130/00009;
00130/00068; 00131/00030; 00131/00042; 00131/00142; 00133/00161;
00136/00029; 00137/00127; 00137/00200; 00138/00115; 00138/00164;
00139/00192; 00139/00248; 00140/00133; 00140/00161; 00142/00018;
00142/00113; 00142/00167; 00143/00137; 00144/00160; 00147/00154;
00149/00073; 00152/00127; 00152/00177; 00153/00087; 00153/00173;
00153/00180; 00153/00234; 00155/00082; 00156/00244; 00157/00124;
00157/00239; 00158/00091; 00158/00150; 00158/00224; 00158/00225;
00159/00110; 00159/00162; 00160/00008; 00160/00022; 00160/00122;
00160/00122; 00160/00129; 00161/00048; 00161/00081; 00162/00094;

00164/00233; 00164/00236; 00165/00134; 00166/00046; 00166/00221;
00168/00024; 00169/00004; 00169/00047; 00169/00185; 00170/00178;
00171/00148; 00172/00083; 00172/00236; 00173/00041; 00173/00085;
00173/00192; 00176/00231; 00177/00251; 00180/00033; 00180/00033;
00183/00076; 00184/00037; 00184/00059; 00186/00047; 00186/00127;
00187/00179; 00188/00011; 00188/00100; 00188/00238; 00191/00205;
00193/00045; 00195/00052; 00195/00134; 00195/00190; 00056/00072;
00099/00035; 00035/00139; 00024/00173; 00015/00153; 00032/00222;
00025/00124; 00065/00077; 00162/00134; 00132/00249; 00139/00175;
00045/00177; 00095/00216; 00084/00203; 00041/00123; 00162/00196;
00041/00190; 00107/00236; 00094/00104; 00056/00138

KİTAPLAR

Akyıldız, Ali; *Osmanlı Merkez Teşkilatında Reform(1836- 1856)*, Eren Yayınları, İstanbul 1993.

Beysanoğlu, Şevket; *Diyarbakırlı Fikir ve Sanat Adamları*, Cilt II, San Matbaası, 2. Baskı, Ankara 1997.

Cevdet Paşa, Ahmet; *Tezakir;* Yayınlayan, Cevat Baysun, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1986.

Eldem, Edhem; *İftihar ve İmtiyaz; Osmanlı Nişan ve Madalyaları Tarihi*, Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi, İstanbul 2004.

Ergin, Osman Nuri; *Türk Maarif Tarihi*, C. III, Eser Neşriyat, İstanbul 1977.

Findley, Carter V; *Osmanlı Devletinde Bürokratik Reform Bâbıâli (1789- 1922),* Çev. Latif Boyacı - İzzet Akyol, İz Yayıncılık, İstanbul 1994.

.....; *Kalemiyeden Mülkiyeye Osmanlı Memurlarının Toplumsal Tarihi*, Çev. Gül Çağalı Güven, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2011.

Genç, Yusuf İhsan, Gündoğdu, Raşit, Satar, Sinan, Karaca, İbrahim, Yıldırım, Hacı Osman, Yılmaz, Nazım; *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi* (Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Yayın No: 42),Başbakanlık Basımevi, İstanbul 2010.

Gözübüyük, Şeref ve Suna Kili; *Türk Anayasa Metinleri*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara 1982.

Karal, Enver Ziya; *Osmanlı Tarihi,* C.V, T.T.K. Basımevi, V. Baskı, Ankara 1998

.....; *Osmanlı Tarihi,* C.VI, T.T.K. Basımevi, VI. Baskı, Ankara 1998.

.....; Osmanlı Tarihi, C VII, T.T.K. Basımevi, VI. Baskı, Ankara 1998.

.....; *Osmanlı Tarihi,* C.VIII, T.T.K. Basımevi, III. Baskı, Ankara 1998.

Kodaman, Bayram; *Abdülhamit Devri Eğitim Sistemi*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 2. Baskı, Ankara 1991.

Lewis, Bernard; *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 5. Baskı, Ankara 1993.

Melek Ali ve Demir Abdullah, *Dini Değerleri İle Diyarbakır,* Diyarbakır İl Müftülüğü Yayınları, Ankara 2009.

Malmisanij, *Cezira Botanlı Bedirhaniler*, Avesta Yay., 2. Baskı, istanbul 2009

Özdemir, Hüseyin; *Osmanlı Devletinde Bürokrasi*, Okumuş Adam Yayınları, İstanbul 2001.

Özden, Betül; *Nadir Osmanlı Sikke, Nişan ve Madalyaları:* İstanbul Arkeoloji Müzeleri Koleksiyonu, T. C. Kültür Bakanlığı Anılar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İstanbul 1999.

Özger, Yunus; *Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Osmanlı Bürokrasisinde Yozgatlı Devlet Adamları*, AQ Kültür Sanat Yayınları, İstanbul 2010.

Sarıyıldız, Gülten; *Sicill-i Ahval Komisyonun Kuruluşu ve İşlevi 1879–1909*, Der Yayınları İstanbul 2004.

Sertoğlu, Mithat; *Osmanlı Tarih Lûgatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1986.

Turhan, Mümtaz; *Kültür Değişmeleri, Sosyal Psikoloji Açısından Bir Tetkik*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Vakfı Yayınları, 2. Baskı, İstanbul 1994.

MAKALELER, BİLDİRİLER

AFYONCU, Erhan, ”Tanzimat Öncesi Osmanlı İmparatorluğu´nda Bürokrasi”, *TürkiyeGünlüğü*, Sayı:58, Kasım- Aralık 1999, s.182- 190.

Ahmet, Feroz, Dankwart A.Rustow," II. Meşrutiyet Döneminde Meclisler", *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi 4-5,* İst. Ünv. Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1976, s. 245-284.

Artuk, İbrahim; “ Madalya”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi,* C.27, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara, 2003.

Baltacı, Cahid; "Osmanlı Eğitim Sistemi" *Osmanlı Ansiklopedisi Tarih/ Medeniyet/ Kültür,* Cilt 2, İz Yayıncılık, İstanbul 1996, s. 7-145.

Çadırcı, Musa; "Tanzimat´tan Cumhuriyet´e Ülke Yönetimi", *Tanzimat´tan Cumhuriyet´e Türkiye Ansiklopedisi*, İletişim Yayınları, C. 1, İstanbul, 1985, s. 210-230.

Çetin, Atilla; "Sicill-i Ahval Defterleri ve Dosyaları", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 66 (Haziran 1992) İstanbul, s. 34- 43.

Emecen, Feridun M.; "Osmanlı Kronikleri ve Biyografi", *İslam Araştırmaları Dergisi*, S.3, 1999, s. 83-90.

Eralp, Nejat, T. , "Osmanlılarda Nişan ve Madalya", *Türkler Ansiklopedisi*, Yeni Türkiye Yayınları, C. XIII, Ankara, 2002, s. 683- 686.

Fidan S., Şahin K. ve Çelik F.; "Osmanlı Modernleşmesinin Temel Olgularından Biri: Bürokrasi", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Mayıs 2011, S.:23, s.113-128.

Findley, Carter V.; "19. yy´da Osmanlı İmparatorluğu´nda Bürokratik Gelişme", *Tanzimat´tan Cumhuriyet´e Türkiye Ansiklopedisi,* İletişim Yayınları, C. I, İstanbul,1985, s.259- 262.

Gençboyacı, Melek; "Diyarbakır'dan İstanbul'a Ali Emîrî Efendi", *e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi* -www.e-şarkiyat.com- ISSN: 1308-9633, Sayı: VII, Nisan 2012, s.210-247.

Heper Metin; "19.yy'da Osmanlı Bürokrasisi", *Tanzimat tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi,* İletişim Yayınları, Cilt.1, İstanbul 1985,s. 245- 258.

İşpirli, Mehmet; "Medrese" Diyanet İslam Ansiklopedisi, C. 28, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2003, 227-233.

Kütükoglu, Mübahat S; "Sicill-i Ahvâl Defterlerini Tamamlayan Arsiv Kayıtları*", İ.Ü.E.F Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, Sayı, 12, (1982-1998), İstanbul 1998, s. 141-157.

Mert, Talip; *"*Sicill-i Ahvâl Defterleri ve Buna Dair Yayınlanan Nizamnâmeler-I", *Arsiv Araştırmaları Dergisi*, Sayı 2, İstanbul, 2000, s.97-111., *www.historystudies.net/DergiPdfDetay.aspx?ID=287.(05.03.2013).*

Özkaya, Yücel; "Kaymakam", *Diyanet İslam Ansiklopedisi,* Cilt 25, Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2002, s.84-85.

Öztürk, Cemil; "Darülmuallimat", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 8, İstanbul 1993,s. 551-552.

……...; "Darülmuallim", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 8, İstanbul 1993, s. 549-550.

Turgay, Nureddin; "Tabakat", *Şamil İslam Ansiklopedisi*, C.II, Şamil Yayıncılık, İstanbul 1998.

Yadi, Ahmet; Sicill-i Ahval Defterlerine Göre Ordu Doğumlu Memurlar, *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* Cilt: 3 Sayı: 6, Ordu 2012, s.301. Issn: 1309-9302 http://sobiad.odu.edu.tr. (14.03.2013).

TEZLER

Ekmekçi, Gülistan; *Diyarbekir Gazetesine Göre, Diyarbakır'da Kültür Ve Sanat Hayatı(*1286-88/ 1869-71), Dicle Üniversitesi SBE, Diyarbakır 2009, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Özdemir, M.Cihan; *Osmanlı Salnamelerine Göre Diyarbekir (1869-1905),* Harran Üniversitesi SBE, Şanlıurfa 2011 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Sunay, S. *II. Abdülhamit Döneminde Balıkesirli Mülki Görevliler Hakkında Bir İnceleme (Sicill-İ Ahval Kayıtlarına Göre 1879 -1909),* , Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi SBE, Afyonkarahisar 2007. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Yıldırım, Rüveyda Nida; *II. Mahmut Dönemi Islahat Hareketleri*, Fırat Üniversitesi SBE, Elazığ 2006, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Yıldız Hatip, *Diyarbekir Vilayetinde Eğitim*, Atatürk Üniversitesi SBE, Erzurum 2009, (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

ANSİKLOPEDİLER

Develioğlu, Ferit; *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Doğuş Matbaası, Ankara 1962.

Pakalın, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, I-III, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 2004.

Sertoğlu, Midhat, *Osmanlı Tarih Lûgatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1986.

Sami, Semseddin; Kamus-ı Türkî, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1989.

SÂLNÂMELER

Salname-i Vilayet-i Diyarbekir, H.1319 / R.1317, Defa 18, Zeyl-i Salname.

Maârif Salnamesi, H. 1317, s. 1200-1201; *H. 1319*, s. 610-611; *H. 1321*, s. 506-507.

GAZETELER

Diyarbekir Gazetesi, No: 34, 24 Mart 1870 (21 Zilhicce 1286).

SEMPOZYUM

Beyazıt, Yasemin; *Sicill-i Ahvâl Defterleri'nin Tahlili ve Denizli Merkez Doğumlu Memurlar Üzerine Bir Prosopografi Denemesi,* Uluslararası Denizli ve Çevresi Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildirileri, 1. Baskı, C. I, Isparta, 2007.

İNTERNET KAYNAKLARI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetleri, 04.16,2013'de indirildi, tr.wikipedia.org/…e_Cumhuriyeti_hükûmetleri_listesi.

Bir Onurlandırma Aracı olarak Osmanlı Nişan ve Madalyaları, 05.10.2013'de indirildi,*www.obarsiv.com/dokumantasyon/numismatik/osmanli_nisan_madala*

1908-1912 Osmanlı Meclis-i Mebusanında görev alanlar, (20.05.2013), tr.wikipedia.org/wiki/1908-1912_Osmanlı_Meclis-i_Mebusanı.

EKLER

EK 1, Mehmed Sait Paşa'nın BOA, DH. SAİD'de yar alan Belgesi. Y.PRK. DH 3/40

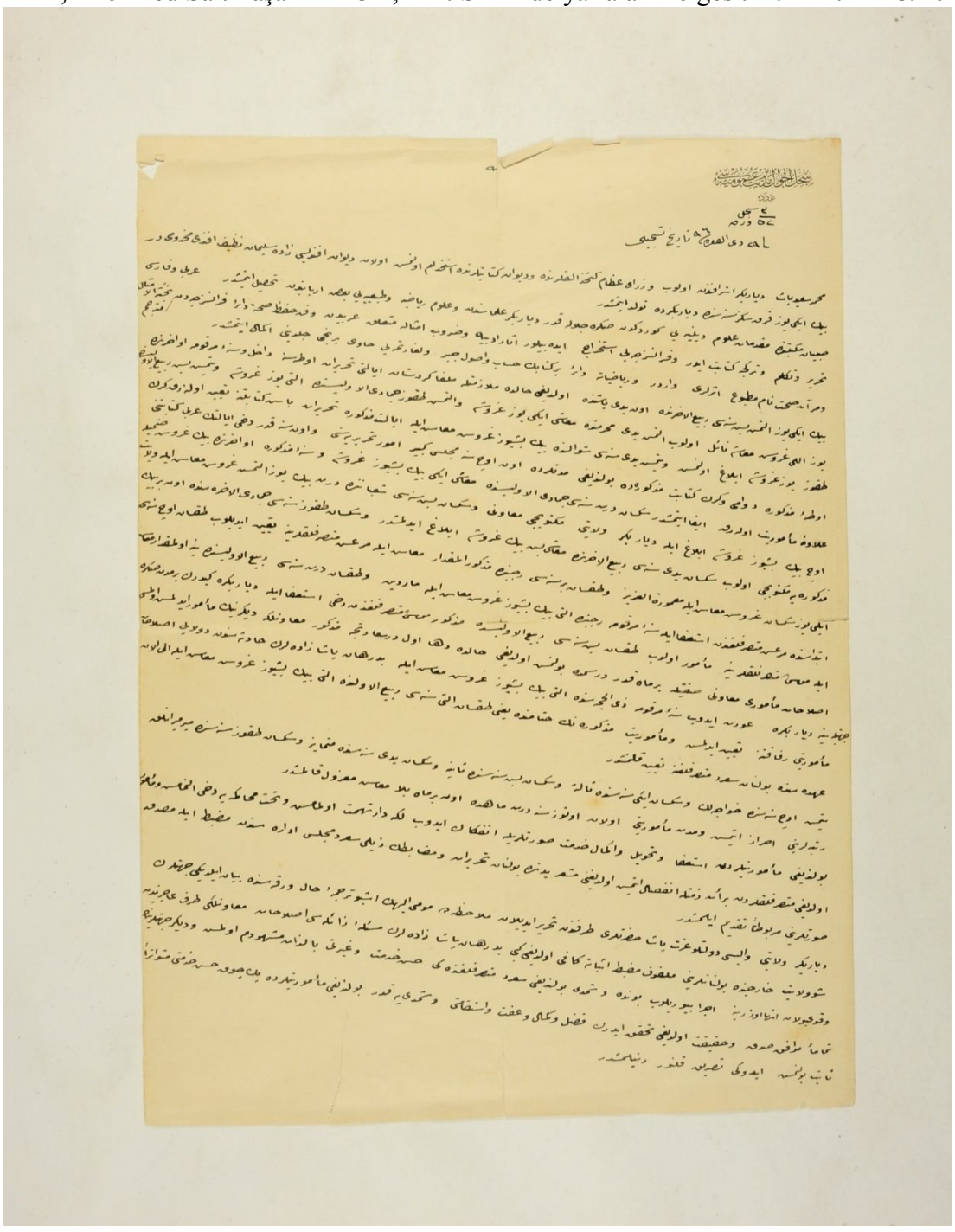

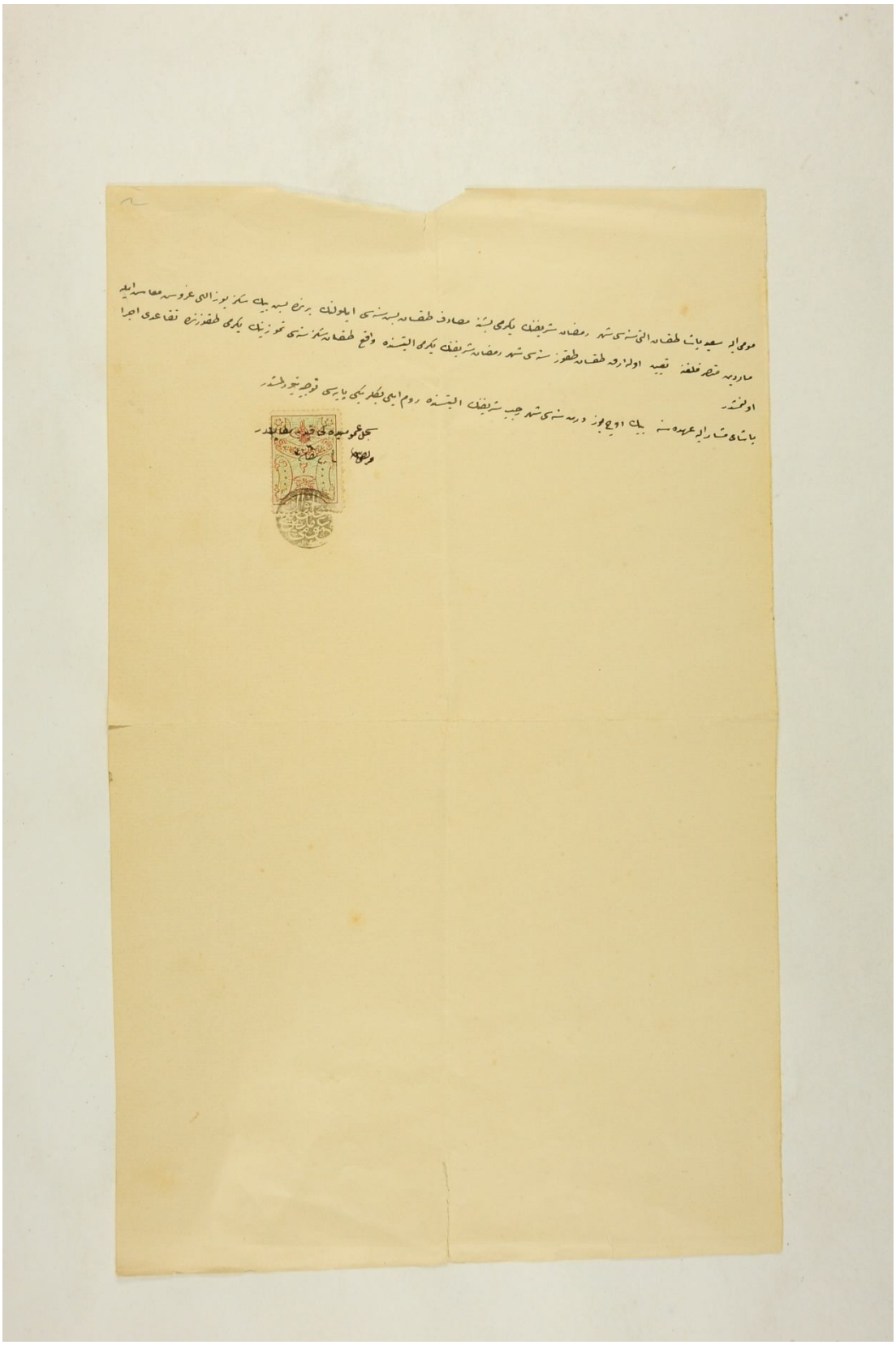

EK 2, Süleyman Nazif Bey'in BOA, DH. SAİD, Gömlek No: 00179, Dosya No:00127, Sayfa 201-202'de Yar Alan Belgesi.

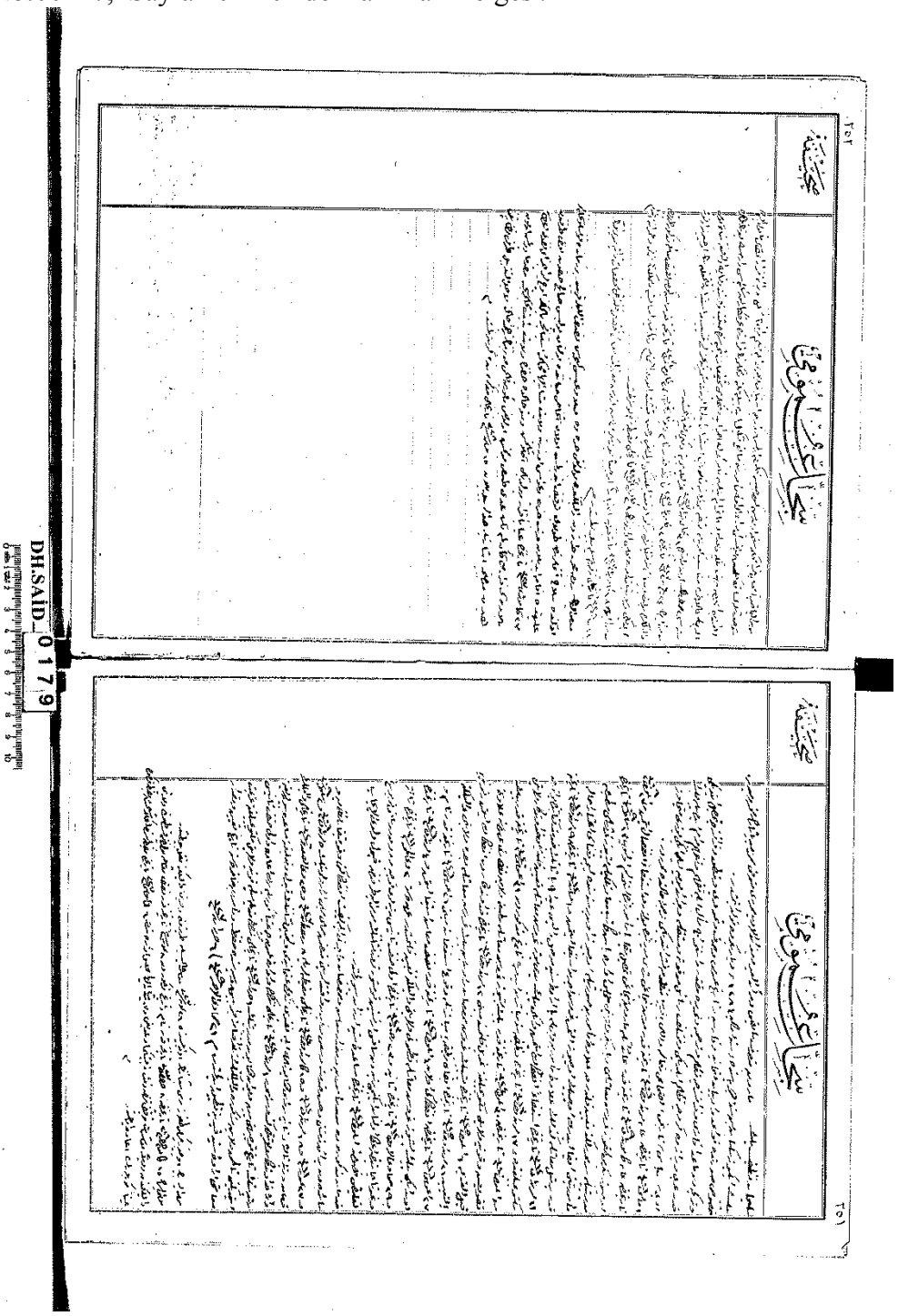

EK 3, Osmanlıda Madalya ve Nişan Örnekleri

Resim 1, Altın Liyakat Madalyası

Resim 2, Hilal-ı Ahmer Madalyası

Resim 3, Birinci Dereceden Mecid-i Nişanı

Resim 4. Birinci Dereceden Nişan-ı Ali-i Osmanî

Resim 5, Meclis-i Mebusan Madalyası

Resim 6. Kürdistan Madalyası.

ÖZGEÇMİŞ

1973 Yılında Gaziantep ili, Araban ilçesinde doğdu. İlk ve orta eğitimini Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde tamamladıktan sonra, 1992 yılında Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümüne yerleşti. 1996 yılında mezun oldu. Aynı yıl Diyarbakır'da öğretmenliğe başladı. 17 yıllık öğretmenlik mesleğine, halen Diyarbakır Rekabet Kurumu Cumhuriyet Fen Lisesi'nde Tarih Öğretmeni olarak devam etmektedir.